# Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

| | |
|---|---|
| Forfatter(e) \| Author(s): | Gigas, E.; udg. af det st. Kgl. Bibliotek. |
| Titel \| Title: | Katalog over det store kongelige Biblioteks Haandskrifter vedrørende Norden, særlig Danmark |
| Bindbetegnelse \| Volume Statement: | Vol. 1 |
| Udgivet år og sted \| Publication time and place: | Kjøbenhavn : Gyldendalske Boghandel, 1903-1915 |
| Fysiske størrelse \| Physical extent: | Bd. 1-3,2 i 4 bd. |

## DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

## UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

50, - 69 - 8°



Det Kgl. Bibliotek
130025450079

13476

# KATALOG

OVER

# DET STORE KONGELIGE BIBLIOTHEKS

## HAANDSKRIFTER

VEDRØRENDE

## NORDEN, SÆRLIG DANMARK

---

UDGIVET AF DET ST. KGL. BIBLIOTHEK

VED

**E. GIGAS**

FØRSTE BIND

KJØBENHAVN
GYLDENDALSKE BOGHANDEL
GRÆBES BOGTRYKKERI
1903

50,- 69

# DET STORE KONGELIGE BIBLIOTHEKS

# HAANDSKRIFTER

# KATALOG

OVER

# DET STORE KONGELIGE BIBLIOTHEKS

## HAANDSKRIFTER

VEDRØRENDE

## NORDEN, SÆRLIG DANMARK

---

UDGIVET AF DET ST. KGL. BIBLIOTHEK

VED

**E. GIGAS**

FØRSTE BIND

KJØBENHAVN
GYLDENDALSKE BOGHANDEL
GRÆBES BOGTRYKKERI
1903

9346

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS
1977 G-101

# Indholdsfortegnelse.


Side

Forord ... I
Benyttede Forkortelser ... III

**Norden** ... 1

Topografi ... 3
Mythologi ... 9
Arkæologi ... 9
Runer ... 14
Mønter ... 21
Sigiller ... 29
Antikviteter ... 30
Kulturhistorie ... 34
Kirkehistorie ... 34
Langebeks Excerpter ... 36
Werlauffs Manuskripter ... 92
C. F. Allens Samlinger ... 118
Andre blandede Samlinger til Nordens Historie ... 131
Almindelig Historie ... 143
Stamtavler over Kongeslægter ... 143
Speciel Historie ... 145

**Danmarks Topografi** ... 147

Rejser i Danmark ... 149
Almindelig dansk Topografi ... 151
Samlinger til dansk Topografi ... 161
Kort ... 175
Sjælland ... 179
Større Dele af Sjælland ... 182
Kjøbenhavn ... 184
Almindelig Historie og Beskrivelse ... 184
Samlinger til Kjøbenhavns Historie ... 187
Speciel Historie ... 191
Slotte ... 192
Kirker ... 193
Milde Stiftelser; Legater ... 195
Forskellige Bygninger ... 198
Monumenter ... 199
Stadsretter og Privilegier ... 200
Øvrighed og borgerlige Forhold ... 201
Finansvæsen ... 202

Side

Borgervæbning, Brandvæsen osv. ... 202
Handel ... 203
Kompagnier, Laug, Klubber ... 203
Sjællands specielle Topografi ... 207
Amager ... 220
Møen ... 221
Bornholm ... 222
Fyen ... 225
Langeland og Ærø ... 235
Lolland-Falster ... 238
Jylland ... 242
Større Dele af Jylland ... 246
Jyllands specielle Topografi ... 252

**Danmarks Stats- og Kulturforhold** ... 267

Almindelig dansk Statistik ... 269
Statistiske Samlinger ... 274
Danmarks Statsforfatning i Almindelighed ... 278
Folkeretlige Forhold ... 280
Vaaben og Flag ... 281
Ridderordener ... 283
Hoffet ... 288
Stænderne ... 290
Forfatningslove ... 291
Statsforvaltningsret ... 292
Politivæsen ... 296
Kameralvæsen ... 297
Toldvæsen ... 301
Samfærselsvæsen ... 302
Finansvæsen ... 303
Krigsvæsen ... 306

Register over Manuskripterne ... 315
Forfatterregister ... 324
Rettelser ... 329

# Forord.

TANKEN om at udgive en trykt, beskrivende Katalog over det store kongelige Bibliotheks Haandskrifter, forsaavidt de vedrøre de nordiske Landes Topografi, Rets- og Statsforhold og Historie, skyldes Hr. fhv. Overbibliothekar, Dr. phil. Chr. Bruun. Det er ham, der i de sidste Aar af sin Funktionstid planlagde Arbejdet, hvis Udførelse overdroges Undertegnede, hvem der forøvrigt gaves frie Hænder med Hensyn til Udførelsens Enkeltheder.

Som Mønstre ere tildels benyttede Heinemanns Katalog over Wolfenbüttel-Bibliothekets Manuskripter og Kålunds over den Arnamagnæanske Samling. Ordningen af Manuskripterne er den, der følges i det st. kgl. Bibliotheks haandskrevne Katalog over hele dets Manuskriptsamling, affattet i sin Tid ved afd. Rigsarkivar C. F. Bricka, idet dengang Bibliothekets ældre Haandskriftkataloger over dets enkelte Samlinger sammenarbejdedes. Nærværende Bind svarer ganske til den haandskrevne Katalogs sjette Bind og indeholder saaledes først Haandskrifter vedrørende Nordens Topografi, Statsforhold og Historie idethele, dernæst dem angaaende Danmarks Topografi og dets Statsforhold indtil Krigsvæsen inclusive. I næste Bind fortsættes dette Afsnit med: Kirkevæsen. De med Kursiv trykte Titler efter Manuskriptnumrene gengive ordret dem i den haandskrevne Generalkatalog.

Kun ved Haandskrifter, der ere ældre end 16de Aarhundrede, er Formatet angivet i Centimetermaal; forøvrigt anven-

des, overensstemmende med Opstillingen i Bibliotheket, de tre Formatbetegnelser: Folio, Kvart og Oktav.

Hvad Forfatterregistret angaar, ere ogsaa Forfatterne til større Stykker i Samlingspakker og Samlingsbind tagne med, derimod ikke Brevskrivere. En haandskreven Registrant, som skal omfatte alle Bibliothekets Breve, ordnede baade efter Brevskriver og Modtager, er nemlig under Udarbejdelse.

Trykningen af nærværende Bind begyndte den 29de August 1901 ved nuv. Overbibliothekar, Hr. H. O. Langes Foranstaltning; at den ikke er tilendebragt før nu, kommer dels af, at Undertegnede har været optagen af andre presserende Arbejder ved Bibliotheket, dels af, at de til Trykningen nødvendige Pengemidler have været meget begrænsede.

Ved Korrekturen er der ydet omhyggelig Bistand først af afd. Bibliotheksassistent, Mag. art. C. Fredstrup, siden af Hr. Underbibliothekar F. H. C. Weeke. Gode Oplysninger angaaende Haandskrifters Benyttelse i den trykte Litteratur ere meddelte af Hr. Bibliotheksassistent, Cand. mag. H. Ehrencron-Müller, som bedes modtage en hjertelig Tak herfor. Ligeledes bedes Hr. Overbibliothekar Lange modtage en ærbødig Tak for den Interesse, han har vist Arbejdet.

Endnu skal Undertegnede blot udtale det Ønske, at denne Fortegnelse trods de Mangler, den upaatvivlelig frembyder, maa blive til Gavn for Studiet af vort Fædrelands Historie.

*1 September 1903.*

**E. G.**

# Benyttede Forkortelser.

Ann. f. n. O. — Annaler for Nordisk Oldkyndighed. Udgivne af det Kgl. Nordiske Oldskrifts-Selskab 1836—1845. Kbh. (Fortsat m. T.: Ann. f. nord. Oldkyndighed og Historie. Smst. 1846—1863). 8.

Arnam[agn]. Katal. — (Kr. Kålund), Katalog over den Arnamagnæanske Haandskriftsamling. Udgivet af Kommissionen for det Arnamagnæanske Legat. 1.—2. Bd. Kbh. 1889—94. 4.

Bibl. Brandt. — Bibliotheca Brandtiana sive Catalogus librorum quos possedit b. m. Chr. Brandt, quondam in Bibliotheca Regia amanuensis. (Havn.) 1784. 8.

Bibl. Dan. — Bibliotheca Daneschioldiana seu Catalogus librorum . . . Dn. Christiani comitis de Daneschiold. Havniæ (1732). 4.

Bibl. Foss. — Bibliotheca Fossiana sive Catalogus librorum . . . quos, dum vixit, collegit Nic. Fossius de Juellund. Havn. 1751. 8.

Bibl. Højer. — Bibliotheca Højeriana sive Catalogus librorum quos reliquit Andreas Højer J. U. D., S. R. M. Dan. & Norv. Consiliarius Status. Hafn. 1740. 8.

Bibl. Langeb. — J. J. Weber, Bibliotheca Langebekiana sive Catalogus librorum tam editorum quam manuscriptorum, quos, dum vixit, collegit Jac. Langebek. Hafn. 1777. 8.

Bibl. Luxdorph. — Bibliotheca Luxdorphiana, sive Index librorum quos reliquit Bolle Wilh. Luxdorph. Pars I—II. Havn. 1789. 8.

Bibl. Rostg. — Bibliotheca Rostgardiana, in duas partes divisa, quarum prior impressos libros altera manuscriptos exhibet. Hafn. 1726. 8.

Bruun, Aarsberetn. osv. — Chr. Bruun, Aarsberetninger og Meddelelser fra det store kongelige Bibliothek. 1.—4. Bd. 1864—97. Kbh. 1870—98. 8.

Bruun, Bibl. Dan. — Bibliotheca Danica. Systematisk Fortegnelse over den danske Literatur fra 1482 til 1830. Udgivet ved Chr. Bruun. 1.—4. Bd. Kbh. 1877—1902. 4.

D. Atl. — E. Pontoppidan og H. de Hofman, Den danske Atlas. Tome I—VII. Kbh. 1763—81. 4.

D. Mag. — Danske Magazin, indeholdende allehaande Smaa-Stykker og Anmærkninger til Historiens og Sprogets Oplysning. 1.—6. Bd. Kbh. 1745—52. (Med Fortsættelserne) Nye Danske Magazin. 1.—6. Bd., smst. 1794—1836; og Danske Magazin, 3die—5te Række, smst. 1842 ff. (Udg. af det Kgl. Danske Selskab). 4.

D[anske] S[aml.] — Danske Samlinger for Historie, Topographie, Personal- og Literaturhistorie. Udg. af Chr. Bruun, O. Nielsen og A. Petersen. 1.—6. Bd. Kbh. 1865—71. 2den Række, 1.—6. Bd. Smst. 1871—79. 8.

Dän[ische] Bibl[iothec] — Dänische Bibliothec oder Sammlung von alten und neuen gelehrten Sachen aus Dännemark. 1.—9. Stück. Copenh. u. Leipz. 1737—47. 8.

Erichsen, Uds. — John Erichsen, Udsigt over den gamle Manuscript-Samling i det store Kgl. Bibliothek. Kbh. 1786. 8.

Hist. Tidsskr. — Historisk Tidsskrift udg. af den danske hist. Forening. 1.—6. Bd. Kbh. 1840—45. (Med Forts.:) Nyt hist. Tidsskr., 1.—6. Bd., smst. 1847—56; Hist. Tidsskr. 3.—7. Række, smst. 1858 ff. 8.

Hofmans Fundatser. — Hans de Hofman, Samlinger af publique og private Stiftelser, Fundationer og Gavebreve, som forefindes udi Danmark og Norge. Tome I—XI. Kbh. 1755—80. 4.

Kirkeh. Sml. — Kirkehistoriske Samlinger, udg. af Selskabet for Danmarks Kirkehistorie. 1.—2. Bd. Kbh. 1849—56. (Med Forts.:) Ny kirkehist. Saml., smst. 1857—68; Kirkehist. Saml., 3.—4. Række, smst. 1874 ff. 8.

Kålund, Katal. — Katalog over de oldnorsk-islandske Håndskrifter i det store kongelige Bibliothek og i Universitetsbibliotheket (udenfor den Arnamagnæanske Samling), udg. af Kommissionen for det Arnamagnæanske Legat ved Kr. Kålund. Kbh. 1900. 4.

Moller, Cimbr. litt. — Johannis Molleri Cimbria literata sive scriptorum ducatus utriusque Slesvicensis et Holsatici . . . historia literaria tripartita. Tom. I—III. Havniæ 1740. Fol.

Mus. Klevenfeld. — Museum Klevenfeldianum sive Catalogus librorum . . . atqve rerum aliarum, qvas olim possedit T. de Klevenfeldt. Hafn. 1777. 8.

Nye D. Mag., se D. Mag.

Nyerup, Litteraturlex. — R. Nyerup og J. E. Kraft, Almindeligt Litteraturlexicon for Danmark, Norge og Island. Kbh. 1720. 4.

Nyt hist. Tidsskr., se Hist. Tidsskr.

O. Bangs Samlinger — Oluf Bang, Samling af adskillige nyttige og opbyggelige Materier. 1.—7. Stykke. Kbh. 1743—47. 8.

O. Nielsens Kbh.'s Dipl. — Kjøbenhavns Diplomatarium. Samling af Dokumenter, Breve og andre Kilder til Oplysning om Kjøben-

havns ældre Forhold før 1728. Udg. af O. Nielsen. 1.—8. Bd. Kbh. 1872—87. 8.

Personalh. Tidsskr. — Personalhistorisk Tidsskrift. Udg. af Samfundet for dansk-norsk Genealogi og Personalhistorie. 1.—6. Bd. Kbh. 1880—85. 2.—4. Række., smst. 1886 ff. 8.

Pertz, Script. — Monumenta Germaniæ historica inde ab anno Christi 500 usque ad annum 1500, auspiciis Societatis aperiendis Fontibus rerum Germanicarum medii ævi edidit G. H. Pertz. Scriptores. Tom. I—XXVIII. Hannov. 1826—92. Fol.

Pontoppidans Ann. Eccl. D. — Er. Pontoppidan, Annales Ecclesiæ Danicæ diplomatici oder nach Ordnung der Jahre abgefassete und mit Urkunden belegte Kirchen-Historie des Reichs Dänemarck. 1.—4. Th. Copenh. 1741—(52). 4.

Pontoppidans Orig. Hafn. — Erik Pontoppidan, Origines Hafnienses eller Den Kongelige Residentz-Stad Kiøbenhavn, forestillet i sin oprindelige Tilstand, fra de ældste Tider af indtil dette Seculi Begyndelse. Kbh. 1760. 4.

Script. Rer. Dan. — Scriptores Rerum Danicarum medii ævi, partim hactenus inediti, partim emendatius editi. Tom. I—IX. Hafn. 1772—1878. Fol.

Suhm, N. S. — Nye Samlinger til den Danske Historie ved P. F. Suhm. 1.—4. Bd. Kbh. 1792—95. 4.

Suhms Ms.-S. — P. F. Suhms Manuskriptsamling, nu i det st. kgl. Bibliothek som en Del af Ny kgl. Sml.

Suhms Sml. — Samlinger til den Danske Historie, ved P. F. Suhm. 1.—2. Bd. Kbh. 1779—84. 4.

Vidensk. Selsk. Skrifter — Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskabs Skrifter. 1800 ff. Kbh. 1801 ff. 4.

Werlauff, Efterretn. — E. C. Werlauff, Historiske Efterretninger om det store kongelige Bibliothek i Kjøbenhavn. 2den forøg. og forb. Udgave. Kbh. 1844. 8.

Westphalen's Monum. — Monumenta inedita rerum Germanicarum præcipue Cimbricarum et Megapolensium. Erui studuit notulasque adjecit et cum præfatione instruxit E. J. de Westphalen. Tom. I—IV. Lipsiæ 1739—45. Fol.

Zwergius, Siell. Cler. — D. G. Zwerg[ius], Det siellandske Cleresie, Kbh. 1754. 4.

# NORDEN

# NORDEN

## Topografi.

**Gl. kgl. Sml., Fol., 718.** *Adami Bremensis Descriptio Insularum Aquilonis.* Pap. C. 30 × 21½ Cm. 8 Bl. 15. Aarh. Røde Initialer. Bl. 8ᵛ ubeskr.

Efter Titlen er skrevet med en nyere Haand: «ex Adami bremensis lib. 1.» og med en endnu nyere: «exarat. circa 1434.» Er 4. Bog af Adam af Bremens større Værk «Historia ecclesiastica», men forkortet og bearbejdet. — *Herkomst og Benyttelse.* Fra Gottorper-Bibliotheket. Erichsen, Uds. S. 89. Arch. d. Ges. f. ält. deutsche Geschichtsk., VI, 854 (Hannov. 1838); VII, 455 (smst. 1839). Pertz, Script., VII, (se Lappenbergs Fortale til hans Udg. af Adam af Bremen, optr. i d. nye Udg. ved G. Waitz, smst. 1876). Zeitschr. d. Ges. f. Schlesw.-Holst.-Lauenb. Gesch., XIV, 13 (Kiel 1884).

**Gl. kgl. Sml., Fol., 719.** a) *Idem Liber cum Scholiis.* b) *Descriptio Daniæ, autore Nicolao Swansøe, Pastore Wardensi, 1548.*

a) Pap. 16 Bl. 16. Aarh. Bl. 16ʳ ubeskr.

Bl. 1ʳ: «Descriptio regionum et insularum Aquilonis» (m. Versaler). Ved Siden en næsten ulæselig Notits med A. S. Vedels Haand. Scholierne ere tilskr. i Margenen med forskell. Hænder (deribl. Vedels); med en af disse ere ogsaa skr. nogle kirkehist. Optegnelser, Bl. 16ᵛ. — *Herkomst og Benyttelse.* Erichsen, Uds. S. 89. Arch. d. Ges. f. ält. deutsche Geschichtsk., VII, 453. Lappenbergs Fortale til Udg. af Adam af Bremen i Pertz, Script., VII (slg. Waitz' Udg. 1876).

b) Pap. 44 Bl. 16. Aarh. Defekt i Beg. Bl. 1ᵛ, 4 og 44ʳ ubeskr. (Bl. 1 og 4 ere indsatte i senere Tid).

Bl. 1ʳ [Tit.], med en nyere Haand (Versaler): «Descriptio Daniæ Autore M. Nicolao . . . Pastore Vardensi Anno Domini MDXLVIII.» Underneden 9 Lin. paa Latin om Forfatteren Niels Svansøe. Bl. 44ᵛ, med en anden Haand (A. S. Vedels?), nogle theologiske Optegnelser. — Uden Tvivl Forf.'s Autograf. Latin,

dels Prosa, dels Vers. — *Herkomst og Benyttelse.* Den hele Codex har tilhørt Hans Svaning og Anders Sørensen Vedel. Bibl. Rostg., S. 504, Nr. 599. Bibl. Dan., S. 420, Nr. 277. Erichsen, Uds., S. 89. Werlauff, Efterretn., S. 105, 312. — Suhm, N. S. I, 331 ff. N. M. Petersen, Bidr. til den danske Lit. Hist., (1. Udg.), II, 98.

Indbundet i et Brudst. af et Pergamentshaandskr. med Noder.

**Thott, 4., 1386.** *Adami Bremensis Descriptio Insularum Aquilonarium.* Pap. 37 Bl., med Pagin. 17. Aarh. Bl. 1, 2ᵛ, 3-5, 33ᵛ, 34-37 ubeskr.

Bl. 1ʳ [Tit.]: «A. Bremensis Descriptio Regionum septentrionalium Daniæ Sveciæ Norvegiæ» (Versaler). Forn. Navnet: Claudius Christophorus (ɔ: Claus Christoffersøn Lyschander, egenh. Bogen har altsaa tilhørt ham).

**Thott, 4., 1387.** *Adami Bremensis Descriptio Insularum Aquilonarium* [bis]. Pap. 21 Bl. 17. Aarh. Bl. 1 ubeskr.

Bl. 1ʳ: «Descriptio Regionum vel Insularum aquilonis. Incipit de Pātā [sic] Danorum.» Randnoter med en anden Haand. Foran paa Bindet: «Fragmentum descriptionis Regionum Septentrionalium. No. 66.»

**Ny kgl. Sml., 4., 522.** *Scholia antiqva in Adami Bremensis Descriptionem Insularum aqvilonarium, . . . una cum lectionis varietate e cod. Seveliano.* Pap. 34 Bl. 17. Aarh. Bl. 1ᵛ, 20ᵛ, 21ᵛ, 25—26 ubeskr.

Bl. 1—20 (med Pagin.): «Descriptio Regionum Septentrional: Daniæ, Sveciæ et Norwegiæ atq[ue] Insularum adjacentium hausta ex Codicillo Vetustissimo Mssto in qua Geographica Regionum descriptio, Ritus tum Ecclesiastici tum Civiles apud has gentes usitati vulgo immiscentur. Anno CIↃIↃCLXXXIIIII In Esgr. Angl. Schleswic.» — Med en anden Haand (ikke Suhms) forn.: «NB. Apographum hoc est codic. membran. Academ. Hafn.»

Randnoter. Bl. 21—24 (med en anden Haand): «2. Scholia antiqua ad Libellum vel Descriptionem Insularum Aquilonarium; mutuata ex Adami Bremensis Ms. in fol. in bibliotheca publica Academiæ Hafniensis, Caps. Ambros. par. 1. ord. 1. num. 3. scripta autem manu vetustissima et eadem, quæ ipsum opus exaravit.» Bl. 27—34 (med en tredie Haand): «Collatio scriptæ [tilføjet med P. F. Suhms (?) Haand: Codicis Sevelianæ] M. Adami Bremensis Historiæ Ecclesiasticæ cum Typographica.» — *Herkomst* osv. Nr. 683 i Suhms Manuskriptsaml. Suhm, Hist. af Danm., IV, 490 ff. (Kbh. 1790). — Arch. f. ält. deutsche Geschichtsk., VII, 453. Lappenbergs Fortale til Udg. af Adam af Bremen, Hannov. 1876 (und. Nr. 9).

**Ny kgl. Sml., 8., 180.** «*Scholia antiqva ad (Adami Bremensis) Libellum vel Descriptionem Insularum Aqvilonarium*». Pap. 14 Bl. 17. [?] Aarh. Bl. 1, 12ᵛ, 13—14 ubeskr.

Bl. 2r [Tit.]: «Scholia Antiqva ad Libellum vel Descriptionem Insularum Aqvilonarium.» — Bl. 2v: «Seqventia Scholia mutuata sunt ex Adamo Bremensi, MS. in membrana in folio in bibliotheca publica Academiæ Hafniensis Caps: Ambros: par. 1 Ord. 1 Num. 2 [?] Qvæ scholia vetustissima manu et eâdem, qvæ ipsum opus exaravit, scripta sunt.» Tidligere betegn. med Nr. 139. — *Herkomst* osv. Nr. 11 i P. F. Suhms Ms.-S. — Arch. f. ält. deutsche Geschichtsk., VII, 454. Lappenbergs Fort. til hans Udg. af Adam af Bremen, Hannov. 1876, und. Nr. 8b.

**Ny kgl. Sml., 4., 630e.** *N. M. Petersen, Gammel-nordisk Geographie.* Pap. 5 Pakker. 19. Aarh.

1ste Pakke indeholder et Manuskr. i Bogf., m. T.: »Gammel-nordisk Geografi. Lande og Steder efter de historiske Skrifter.» Tilføjet: «Smudstitel.» 146 Bl.; de første 71 Sider pag. Skr. paa tosp. Pap. med tilskr. Noter; desuden mange Tilføjelser paa løse Sedler. Bl. 144v og 145—146 ubeskr.

2den Pakke: 7 Hæfter af forskell. Tykkelse, mest tosp., med indlagte løse Sedler og betegn. henholdsvis «Fyn. Nr. 4», «Sjælland», «Jylland [foran staar: «Steder i» overstreget], «Fyn og Smaaøerne», «Nørrejylland Nr. 5» og «Sønderjylland Nr. 6.»

3dje Pakke: 3 Hæfter af lign. Art, ligel. m. indlagte løse Sedler; de to indeholdende Optegnelser til Norges Geografi (af disse er det ene betitlet «Norvegr», det andet er betegnet «4», det tredie med Betegn.: «5. — Tredie Hovedafdeling. Vestrlönd.» Foran i sidstn. ligger et engelsk Brev fra George Downes, med en Afhandling af Samme, «On the Norse Geography of Ancient Ireland», dat. Dublin 23. Juli 1841 og stilet til «Det Kongelige Nordiske Oldskrift-Selskab hos Professoren C. C. Rafn (Sekretæren.)»

4de Pakke indeholder Optegn. paa løse Blade, et Par mindre Hæfter og et større m. T.: «Herrederne i Feonia efter Valdemar den andens Jordebog», desuden et Nr. af «Dansk Folkeblad» (29. Apr. 1842) og et af «Dagen» (19. Decbr. 1829).

5te Pakke: 6 Hæfter, med indlagte løse Optegn.; de fire med Betegn., neml. henholdsvis «Varia. Oldtid og Middelalder [med Blyant, overstreget]» (heri bl. a. to egenh. Meddelelser fra — senere Oberst — W. H. F. A. Læssøe, dat. 28/12 43 og d. 10de Januar 1844), «Steder og Steders Navne», »Danske Stednavne» og «Register 2. Hamar — O.»

**Ny kgl. Sml., 4., 640.** *Onomasticon Geographiæ Veteris ex Antiqvitatibus Septentrionalibus collectum.*

Se: Kålund, Katal., S. 173 f.

**Gl. kgl. Sml., Fol., 709.** *Johannis Mejeri Husumensis Charten über den Nordlichen Ocean nebst Grönland, Ferröe, Finmarchen* etc. Pap. 36 tegnede, sammenfoldede Kaart over Island 1640 og Vardø 1641, og en indlagt løs Fortegn., paa 4 Bl., betegn. «Designatio der

General- und particular Tabulen, von den Septentrionalischen Ländern etc. Vnd fürnemblich von den Königreichen Dennemarcken, Norrwegen und Schweden.» 17. Aarh. — Bl. 3r: «A DEO OMNIA! Verzeichnusz des Norwegischen Königreiches, Land und See Insul-Carten.» — Det er (mest kolor.) egenh. Udkast til Kaart af Joh. Mejer med Text paa selve Bladene, og de høre til hans projekterede Nordiske Atlas. Ryggen er betegn. med Bogst. E. — *Herkomst og Benyttelse.* Maa være kommet tidlig ind i det kgl. Bibliothek. Erichsen, Uds., S. 88—89. P. Lauridsen, Kartografen Joh. Mejer, i «Hist. Tidsskr.», 6. R. I. (Kbh. 1888), S. 323—324, 330—332. Kålund, Katal. S. 3.

**Thott, Fol., 689.** *Tabulæ Geographicæ æri incisæ Scandinaviam exhibentes; item Delineationes variarum regionum locorumqve munitorum, præsertim Norvegiæ, theatrum belli sub Friderico IV sistentes.* Pap. Stort Form. 59 Kaart af forskell. Størrelse, næsten alle indb. Beg. af 18. Aarh.

1) Skandinavien med Finland osv., kobberst., af S. Sanson 1675. 2) Danmark, kobberst., Homann i Nürnberg. 3) De danske Øer, ligel., Samme. 4) Plan af Kjøbenhavn (Beg. af 18. Aarh.), tegn. og kolor. 5) Plan af Kronborg, ligel. 6) Jylland, kobberst., Homann. 7) Plan af Fæstn. Tønning, tegn., eft. 1714. 8) Kjøbenhavn og Omegn, kobberst., Homann. 9) Norge, ligel., Samme. 10) Nogle af de svensk-norske Grænseprovinser, med Venern, tegn. og kolor. 11) Fæstningerne Göteborg, Bahus og Marstrand, med Omgivelser, ligel. 12) Marstrand 1677, ligel. 13) Plan over Undsættelsen af Uddevalla 1679, tegn. 14) [Løst indlagt] «Dasz District von des Säligen Bregadier Schauroth Regiment in der Province von Drontheim», tegn. og kol. 15) Stykke af den svensk-norske Grænse, betegn.: «Eerstes Cantong Erstrecket sich von Sponwigen bis Basmo», tegn. og kol. 16) Lignende Kaart, betegn.: «Zweites Cantong Erstreckt Sich von Basmo bis Cönigs Winger», ligel. 17) Lign. Kaart, betegn.: «Drittes Cantong Erstrecket Sich von Königs Winger bis Christians Fiell», ligel. 18) Tegn. og kol. Plan ov. en Fæstn. ud. Betegn. (Frederikshald?). 19) «Plan der Belagerung von Fridrichshall» (1718), kobberst., Homann. 20) «Schwedische Attaque auff Fridrichshall», tegn. 21) Kongsberg Sølvgruber, tegn. og kol. Plan, 1814. 22) Samme med Omegn, ligel. 23) Del af Telemarken med tilgrænsende Egne, ligel. 24) Del af Norges Vestkyst, ligel. 25) Plan ov. Staværns Fæstning i det sydl. Norge, 1719, tegn. og kol. 26) Plan ov. en norsk Fæstn., betegn. »Lar Kulen», ligel. 27) Bergens Stift, kobberst., Jansson & Waesberg. 28) Del af Aggerhus Stift, kobberst., 1729, Homann. 29) Bahuslen, ligel., samme Aar, Homann. 30) «Die Gantze Province von Drontheim», tegn. og kol. 31) Den østlige Del af Trondhjems Stift, kobberst., P. Schenk og G. Valk.

32) Krigsskuepladsen i det nordlige Norge 1718—19, tegn. og kol. [De følgende ere ligeledes tegnede og kolorerede.] 33) Del af den norske Skærgaard med Averø o. fl. Øer. 34) «Die Province von Drontheim Nebst der gantzen Küste». 35) Surendals Præstegjæld. 36) Tingvold Fjord i Norge med Omgivelser. 37) Meldalens Præstegjæld. 38) Del af den norske Kyst med Øen Smølen. 39) Plan af Trondhjem. 40) Plan af Fæstn. Munkholm. 41) Plan af Røraas. 42) «Stahböydens Preste-Gield». 43) «Eine Pin Insull eine Meile von Drontheim». 44) «Eine Fogteie in der Province von Drontheim». 45) «Selbo Preste Gield». 46) «Einige Kirspeln in dem Ampt von Drontheim». 47) «Eine Fogteie in dem Ampt von Romsdahlen». 48) Overhalden Præstegjæld. 49) «Ein District im Drontheimschen Ampt mit nahmen Schnasen». 50) «Eine Fogteie 3 Meile von der Stadt Drontheim». 51) Grænsekaart «mellem Jämtland og Norge». 52) Finmarken og dens Grænser mod Sverrig og Rusland. 53) Den nordligste Del af Norge. 54) 6 Udkast paa løse Blade, til Norges Kartografi (indlagte i et Læg, med Betegn. No. 17).

**Thott, Fol., 691.** *Generalmajor Pet. Jac. von Wilster's Eröfnetes Licht der Nordischen Puissancen. Adjicitur Ejusd. Nachricht von dem Inhalt eines hydrographischen und zum Theil geographischen Atlantis der Nord- und Ostsee, impress. Hamburg 1726. 4to.* Pap. 8 Bl., tildels tosp. 18. Aarh.'s Beg.

Bl. 1r: «Peter Jacob von Wilsters langjähriger Königlicher Dänischer General Major Cheff Der Artillerie und Fortificationen Eröffnetes-Licht derer Nordischen Puissances Dännemarck, Norwegen, Schweden Reussen und Holstein Tomus Primus». — Bl. 5r: «Peter Jacob von Wilsters langjähriger Königlicher Dänischer General Major Cheff der Artillerie und Fortificationen Augenschein derer Nordischen Puissances Dännemarck, Norvegen, Schweden Reussen und Holstein Tomus IIdus». — Indeholder Udsigt over Værkets Indhold.

Indlagte ere a) Kladde til et Avertissement om Værket, paa Hollandsk og Fransk (2 Bl.; Bl. 2v ubeskr.); b) «Kurtze Nachricht wegen der Praenumeration und des Inhalts eines ans Licht zu stellenden hydrographischen und zum Theil geographischen ATLANTIS der Nord- und Ost-See. Hamburg. Gedruckt bey sel. Christian Trawsolds Wittwe, 1726». (Trykt, 4°, 4 Bl. goth.; af P. J. von Wilster); c) Forf.'s egenh. Udkast til Titelbl. af hans Atlas (1 Bl.); d) En anden Kladde til det ovenf. anf. hollandske Avertissement, med nogle faa andre Optegn. (1 Bl.).

Smlg. det følg. Numer.

**Ny kgl. Sml., Fol., 102c.** *Peter Jacob von Wilster, Eröffnetes Licht derer Nordischen Puissances Dennemarck, Norwegen, Schweden, Reussen und Holstein. Tomus I—II.* Pap. Stort Form. 2 Bd., hen-

holdsv. 47 og 55 Bl.; af disse ere dog kun henholdsv. 11 og 5 beskr. 18. Aarh.'s Beg.

1ste Bd. har udenpaa Bindet Titlen: «Tom: I. Das Eroffnete [!] Licht». Bl. 1r. (Versaler) «Peder Jacob von Wilsters langiæhriger Königlicher Dænischer General Maior Cheff der Artillerie und Fortificationen Eröffnetes Licht derer Nordischen Puissances Dennemarck Norwegen Schweden Reussen und Holstein Tomus Imus». Bl. 1v er paaklæbet et Stykke blaat Silketøj. Bl. 2r: Portr. (kolor. Tegn.) af Kong Frederik IV, Brystb. omgivet af allegoriske Figurer. Bl. 2v ubeskr. Bl. 3v: Portr., tegnet i Tusch (Brystbill.) af P. J. v. Wilster, med Omskrift og Underskr. Bl. 3v ubeskr. Texten hører pludseligt op Bl. 11r, Resten er ubeskr. — 2det Bd. har uden paa Bindet Titlen: «Tom: II. Der Augenschein». Bl. 1r: (Versaler) «Peter Jacob von Wilsters Langiæhriger Koniglicher [!] Dænischer General Maior Cheff der Artillerie und Fortificationen Augenschein derer Nordischen Puissances Dennemarck Norwegen Schweden Reussen und Holstein Tomus IIdus». Bl. 1v ubeskr. Bl. 2r: Wilsters Portr. (Kopi af det i 1ste Bd.). Bl. 2v ubeskr. Bl. 3r: Wilsters Vaaben, kolor., med lat. Underskrift. Bl. 3v, 4v og 5v ubeskr., samt Resten.

Meget nitid Udstyrelse, kaligrafisk Skrift. I første Bd. er omtr. hver Side indrammet af en sirlig tegnet Ramme, som dog i Slutn. af Bogen kun er i Kontur. I 2det Bd. er der kun tegnet Ramme om den første Halvdel af Bogens Bladantal. — Indl. i 1ste Bd. et egenh. Brev fra Wilster til Kongen af Danmark, dat. Hamb. 30. Nov. 1724 (2 Bl., Fol.); en Afskr. af Texten til hans Værk (= den i Thott 691, Fol.), 8 Bl. i 4°, hvoraf det sidste ubeskr.; og en «Extract af Lieutenant Bergs brev til mig, under dato d. 31. Oct. 1724», 2 Bl. i 4°, det sidste Bl. ubeskr. Sidstn. Extract bærer en Paaskrift med Blyant om, at «Berg» maaske er J. S. Berg, der blev Premierlieut. ved 2det vestlenske Regiment 1727 (undertegn. J. E. Dittman).

Generalmajor P. J. von Wilster, født 1661, afgik som Generalmajor 1720 og døde 1725 (if. V. E. Tychsen, Fortifications-Etaterne og Ingenieurkorpset 1684—1893, Kbh. 1893, S. 7).

**Thott, Fol., 702.** *Historisk og Geographisk Berättelse om Skåne Stickt, samt Sæland, Møen, Amaker og Hveen.* Pap. 22 Bl. 18. Aarh. Bl. 22 ubeskr.

Svensk. Bl. 1r: «Historisk och Geographisk Berättelse om Skåne-Stikt, samt Seland, Møen, Amaker och Hveen».

**Ny kgl. Sml., 4., 638c.** *N[icolaus] Outzen, Erklärung nordischer Länder- und Ortsnamen.* Pap. 53 Bl. 19. Aarh. Bl. 1r, 40v og 41—53 ubesk.

Alfabet. ordn., uden Titel, med en Efterskr. af Forf. Bl. 40r — Autogr., med mange Randnoter.

Forf., f. 1752, Præst i Sønderjylland, døde 1826.

## Mythologi.

**Thott, 4., 1465.** *Jonæ Rami Ulysses et Othinus unus et idem.* Pap. 75 Bl. 17. Aarh.'s Slutn. Bl. 1v og 75v ubeskr.

Bl. 1r [Tit.]: «Ulysses et Otinus unus et idem. sive Disqvisitio Historica et Geographica, Qvâ, ex collatis inter se Odyssea Homeri et Edda island: Homerizante, Otini fraudes deteguntur, ac detractâ larvâ in lucem protrahitur Ulysses».

Autogr., med endel Randnoter. Indlagte ere en Kladde til Forf.'s Dedikation til Ditlev Vibe og Poul Vinding (4 Bl., 8°), det første Bl. af den trykte Bog og to løse Sedler med Optegnelser.

Trykt i Kbhvn. 1702, 8°. Forf., Sognepræst til Norderhoug i Norge, døde 1718.

**Thott, 4., 1468.** *David Monrads hedenske Christenhed (angaaende Julen).* Pap. 86 Bl. 17. Aarh.'s Slutn.

Bl. 1r [Tit.]: «1 Corinth. 12. Cap. v. 2. Den Hedenske Christenhed. Sammenskrevet af Een, som i sine Forfædre var en Hedning, er nu en opliust Christen dog et Dødeligt Menniske David Monrath», Bl. 1v [efter Indholdsfortegn.]: «Brahersborg Jule-Aften Anno 1692».

Vistnok Forf.'s Autograf. — *Herkomst og Benyttelse.* Bibliotheca Langebekiana, S. 579, Nr. 490. — Werlauff, Hist. Antegn. til Holbergs 18 første Lystsp., 2. Udg. (Kbh. 1858), S. 135, 164, 195.

**Thott, 4., 1470.** *Th. Brod. Bircherod, Taurus sacer.* Pap. 131 Bl. 18. Aarh. Bl. 1v, 2v og 129—131 ubeskr.

Bl. 2r [Tit.]: (Versaler) «Thomæ. Broderi Bircherodii Taurus. sacer. seu de. huius animalis. cultu. et veneratione. apud. antiquos. Gothos. et. Cimbros. liber. cum. reliqua. per. orbem. huius. idolatriæ. historia». — Bl. 1r læses, skr. med en anden Haand: «Dette Manuscript haver ieg ladet afskrive efter den Original som findes paa det runde Taarns Biblioteqve [ɔ: Universitetsbibl. i Kbhvn.] Aar 1747 in Augusto». Navnet udslettet.

Forf., Rektor i Odense, døde 1731; hans Afhandl. er trykt i Westphalen's Monum., IV, col. 1339—78.

## Arkæologi.

**Thott, Fol., 750.** *Danske Antiqvitæter tegnede af Søren Abildgaard.* Pap. 17 Tegninger af forskellig Størrelse og et Kobberstik. 18. Aarh.

1) Den svenske Feltmarskalk Åke Tott's og Hustru Sigrid Bjelkes Gravmæle, Tusch. 2) Ligsten ov. Maurits Skave, Snesløv

Kirke, tegn. 1757, Tusch. 3) Ligsten over Jakob Flemming og Maren Juel, Bavelse Kirke, tegn. 1757, Tusch. 4) Ligsten ov. Maurits Skave († 1532), hans Hustru og Datter, Snesløv Kirke, tegn. 1757, Tusch. 5) Ligsten ov. Herluf Skave og Hustru, Snesløv Kirke, tegn. 1757, Tusch. 6) To Epitaphier ov. Otto Rosenkrands og Hrue, Næsby Kirke, tegn. 1757, Tusch og Farve. 7) Erik Aagesøns Segl, 1461, Tusch. 8) Tavle med Iver Axelsøns Vaaben, Visby Kirke paa Gotland, Farve. 9) Herman Juels og Hustrus Ligsten, 1607, Tusch. 10) Peder Axelsøns Segl, 1461, Tusch. 11) Oluf Axelsøns Ligsten (fra Gotland?), 1464, Tusch. 12) Runesten fra Vallø («Tryggevældestenen»), tegn. 1758, Tusch. 13) Billede af en ung Ridder, fra Visby Kirke paa Gotland, tegn. 1763, Farve. 14) Henrik Rosenkrantz' Ligsten, 1537, Tusch. 15) Maleri (Epitaphium) af Kathrine Rosenkrantz og Mette Hardenberg, Farve. 16) Epitaphium over Joh. Meursius og Familie, Sorø Kirke, tegn. 1757, Tusch og Farve. 17) Monument over Sten Brahes Slægt, Næsby Kirke, tegn. 1757, Tusch. — Desud. et Kobberstik (med Portr.) til Minde om Elisabeth Tott, † 1656.

**Ny kgl. Sml., 8., 201c.** *S. Abildgaards Optegnelser om Kirker i Jylland, Indskrivter, Oldsager m. m. samlede fra hans Reise 1769. (Brudstykker.)* Pap. Løse Bl. (61), næsten alle beskr., af og til med Blyant. 18. Aarh.

Abildgaards egenh. Notitser; hist og her Tegninger.

**Thott, Fol., 751.** *Fasciculus in qvo: a) Observationer anlangende det danske Vaaben. b) Specification over de gamle Indskrifter, Epitaphia etc. i Sæbye Kirke. c) M. Höjeri Encomium Jellingense. d) Antiqviteter fra Horne og Asdahl. e) Antiqviteter fra Hvetboe Herred. f) H. Wederkinks Relation angaaende det gamle Slot og Bye Søborg i Siælland. g) Tanker om Steenen ved Hobroe Kirke 1744.* Pap. 58 Bl., forskell. Hænder. 18. Aarh. Bl. 11, 12, 13, 14v, 26r, 41, 47v, 51v, 52, 57 ubeskr.

Foran ligge to løse Sedler; paa den ene staar kun «Copenhagen d. 31. May 1770»; den anden er en udat. Opskrift, vistnok til Grev O. Thott, underskr. «[J. H.] Schlegel» og med hans Haand, ov. de i Pakken værende Stykker samt et Par til (som ere overstregede), med Bemærkn.: «Diese 8 Stücke kosten auf der Auction zusammen 9 ℔ 6 ß.» a) Bl. 1r—10v: «Eenfoldige Observationer anlangende det Danske Waafven udj stor Hast opsat.» Til Slutn. Ordene: «Errata ignosce, qvæso.» b) Bl. 14r—26v: «Specification Over de gamle Skrifter, Epitaphia og andre Antiqviteter, som endeel findes, eendeel berettis om Sæbye Kirke.» Underskrevet (Bl. 25v): «Deris Høyædle Høyærværdigheds Underdanigste tienere Søren Lindam.» Udenpaa: «Specification om Epitaphier etc. fra Sæbye.» — Forf.'s Autograf. Muligvis stilet til E. Pontoppidan jun. c) Bl. 27r—39v: «Encomium Jellingense Eller Jellinge Byes

tilligemed hosliggende Kerchis, tvende Højes og Steenis Beskrivelse Som Tisdagen d. 5te Augusti Effter Høj Kngl. befalning bleff muntl: refererit Dend Stormægtigste og Højbaarne Dronning ANNÆ SOPHIÆ Dronning til Dan⁄ og Norge, etc: Fyrstinde til Slesvig og Holsten etc: Da Det Høje Herskab paa deris tour fra Colding til Skanderborg tog det Kngelig Monument ved Jellinge udj Høje øjesiun Men nu vitløftigere af Saxone, Wormio og Arnkiel tilligemed andre skribenter extraherit og Højst$^{bemte}$ Woris Naadigste Dronning skriftl: offererit aff Hændis Maj$^{ts}$ allerunderdanigste Client og Det Kngl: Huusis bestandig forbedere M. Højer Past. Jell:». Dat. Jellinge Præstegaard d. 9. Aug. 1721. — Synes Forf.'s Autogr. Halvt Vers, halvt Prosa. Mourits Mouritsen Høyer blev Præst i Jelling 1705, i Veile 1724, † 1750. (Slg. N. M. Petersen, Dansk Lit. Hist., 1ste Udg., III, 431. J. Kornerup, Kongehøiene i Jellinge, Kbh. 1875, S. 6). d) Bl. 40 er paaskr.: «Antiqviteter om Horne og Asdal i Horns Herred.» Det er dat. «Horne d: 11 Nov. 1738» og underskr. «M van Hauen»; denne Mand, † 1751, blev Præst i Horne 1732. Autogr. e) Bl. 42$^{r}$—46$^{v}$: «Relation fra Hvetboe-Herred om hvis Antiqviteter der ved Kiercherne, Præstekaldene, og ellers i Sognerne kand vides:» Bl. 46$^{v}$ har Betegn.: «Antiqviteter fra Hvet Boe Herred.» — Indeholder egenh. Indberetninger fra Saltum og Hune, af Præsten Hans Vinde, dat. 14. Nov. 1738; fra Ingstrup, af Præsten «J. Henric Kop», dat. 28. Nov. 1738; fra Gjøl, af Præsten A. Thorning, dat. 18. Dec. 1738; og fra Jetsmark, af Præsten Vilh. Fr. Bondorff, dat. 29. Dec. 1738. f) Bl. 47$^{r}$—51$^{r}$: «Hr. H. Vedderkings Relation angaaende det gamle Slot og Bye Søeborg i Siælland.» Først et egenh. Brev, med Overskr. «Welædle og Høyærværdige Hr Pastor og Professor!» (ɔ: vistn. E. Pontoppidan jun.), fra Præsten Henric Wedderkinch, dat. Søborg 10. Jan. 1743; dereft. en Udskrift af Holboe Herreds Protokol, indeholdende to aabne Br. fra 1473, — Udskriftens Rigtighed testeret af H. Wedderkinch. g) Bl. 53$^{r}$—58$^{v}$: «U-forgribelige Tancker over Stenen ved Hobroe Kirckegaard» (anon.). Indlagte i et Originalbr. til Grev O. Thott, med Udskrift og Segl, dat. Hobroe d: 28 May 1748 og underskr. Foersom; det omhandler Malerier og Haandskrifter der i Egnen.

**Ny kgl. Sml., Fol., 1065.** *Petri Adolphi Picturæ quarundam Antiqvitatum Norvegicarum.* Pap. 20 Bl. 18. Aarh. Kolor. Tegninger med Text, omtr. kun hveranden Side beskr.

Bl. 1$^{r}$: «Nr. 371. Picturæ qvarundam Antiqvitatum Norvegicarum, ex Mandato Domini mei et magni mecænatis, Christiani Frisii, serenissimi Regis Cancellarii Magnifici, Eqvitis aurati strenui etc. à Petro Adolpho Canonico, et Philosophiæ in Gymnasio Christianiensi, lectore, A$^{o}$ 1627. collectæ, traditæ: et Ad Clarissimum Virum, Doctorem Olaum Worm, Haffniensis Academiæ Pro-

fessorem, transmissæ. — Afskr. Tegningerne forestille Runestene, Helleristninger o. desl. Originalen er Nr. 371, Fol., i den Arnamagnæanske Saml. Peder Alfsen, † 1663, norsk Læge og Jurist (Personalh. Tidsskr., V, 235 f.)

**Ny kgl. Saml., 4., 791t.** *E. C. Werlauff, Forelæsning over de nordiske Antiqviteter 1837—38.* Pap. 4 Hæfter. 1ste Hæfte har Betegn.: «Werlaufs Forelæsninger over de nordiske Oldsager 1ste Hefte.» Paa sidste Bl. findes Datoen: Onsdagen d. 29 Marts 1837. 2det Hæfte er betegn.: «Werlaufs Forelæsninger over de nordiske Oldsager 2 Foraaret Sommeren 1837.» Paa sidste beskr. H.: «October 1837.» 3die Hæfte er betitlet: «Werlauffs Forelæsninger over de nordiske Antiqviteter Januar 1838. 3.» Paa sidste beskr. Bl.: «d. 28 Marts 1838.» 4de Hæfte kaldes: «Werlaufs Forelæsn. over de nord. Oldsager fra den christelige Tid Juni 1838.» 4 Bl. ere løst indlagte.

Skrevne af C. F. Allen. Der mangler nogle Forelæsninger. — *Herkomst.* Købte paa Auktionen efter Prof. C. F. Allen 1872.

**Gl. kgl. Sml., Fol., 750.** «*Et Tingsvidne over noget Guld, fundet udi Thisinge Sogn i Aarhus 1653.*» Pap. 4 Bl. 17. Aarh. Bl. $3^{v}$ og $4^{r}$ ubeskr.

Udenpaa er skr.: «Tingsz Vinde anlangende dett Guld som er funden vdj Tisinge Sogen,» Original udstædt d. 22. Juni 1653 af Borgmester Christen Karlsen i Aarhus, med hans egenh. Underskr. og Vidnernes Segl. Det drejer sig om de fundne Brudstykker af to store Ringe samt et mindre Stykke.

**Gl. kgl. Sml., Fol., 751.** a) *Joh. Just. Winckelman's Abhandlung vom Oldenburg. Wunder-Horn, Bremen 1684, med Forfatterens egenhændige Rettelser og Tillæg, samt Apologia oder Vertheidigung des Oldenburgischen Horns Alterthum (osv.).* b) *Joh. Just. Winckelman's Confessio Fidei.* c) *Ejusdem curriculum vitæ, med nogle derhen hørende Documenter.* d) *Et Udkast til en Opløsning af en juridisk Casus.* Pap. 17. Aarh.'s Slutn.

a) Bl. $2^{r}$ [Tit.]: «Des Oldenburgischen Wunder-Horns Ursprung, Herkunft, Materie, [osv.] . . . Von Johann Just Winckelmann. Bremen, Gedruckt und zu finden bey Johann Wessel, E. E. Hochweisen Raths Buchdrucker, Anno 1684.» Trykt Bog (Goth.) i Folio med et Kobberstik, et Kaart og en Tegning; sidste Ark i 4 forskell. Exempl. Forf.'s Rettelser og Tilføjelser ere skr. dels i Margenen, dels paa løse indlagte Bl., dels paa indsatte hvide Bl. Derefter (tildels egenhændig): «Apologia oder Vertheidigung. Des Oldenburgischen Horns Alterthum wider die Monatliche Unter Redungen de Annis 1689. 1694. 1696. und 1697. mit fürstellung des uralten Hochgräflichen Hauses bis auf diese Zeit in der Königlichen und Herzoglichen Linien fortgesetzten Aufnehmen, Flor und Estats mit unterlaufenden raren Anmer-

kungen.» Ligel. af J. J. Winkelmann. 70 Bl., de to sidste ubeskr., samt nogle løse Sedler. Endvidere, paa 38 Bl. og nogle løse Sedler, endel yderligere Optegnelser ang. Hornet, af Samme; Renskrift med egenh. Rettelser og Tilføjelser, tilsidst et Register. — b) Confessio Fidei Johannis Justi Winkelmanni Sereniss. Ducum Brunsvigo-Lüneburgensium et Hassiæ Landgraviorum Consiliarius.» 11 Bl.; de sidste ubeskr. Egenh.; af theologisk Indhold. — c) J. J. Winkelmanns Selvbiografi, Renskr., med Rettelser og Overstregninger ved en sen. Haand; betegn. No. 9, 16 pag. Sider. Endv. flere Optegn. om hans Levnet. Koncept til en Skrivelse, ud. Dato og Underskr., stilet til en fyrstelig Dame, med Personalia ang. Winkelmann; samme Personalia, trykte, af Ligprædikenen over ham (Brudstykke, Korrekturark); Brudst. af «Ehren-Gedächtnis» over W.'s Hustru (Bremen 1695, Fol.), ligel. Korrekturark; et Par Optegn. og Koncepter af W., deribl. Kladde til en «Memorial». — d) Fremstilling af en Retssag (ang. en Trolovelse, rimeligvis W.'s egen), med egenhændige Rettelser af Winkelmann; Slutn. mangler. 9 Bl. Indlagt et Brev (Orig.) til W., i Anl. af hans Forlovelse, fra J. J. Christ[?], dat. Cassel 20. April 1664. — *Herkomst* osv. Har tilhørt H. Gram (Nr. 84 af hans Manuskripter). Erichsen, Uds., S. 93.

**Gl. kgl. Sml., Fol., 994.** *Provst Michael Tyrholms Relation over en Glas- eller Chrystall-Urne funden i en Høy paa Lister-Land i Norge.* Pap. 6 Bl. 18. Aarh. Bl. 6 ubeskr.

Bl. 1r [betegn. 249]: «Omstændelig Relation om een Glas eller Chrystal Urne opfunden Aº 1743 i een gammel opgraven Høy paa Lister-Land i Norrig, tillige med flere gamle Sager i samme Grav, hvilke alle saavelsom Urnen med Anmerkninger over hver i sær, til fornøjelig Tieneste for Antiqviteters Elskere er aftegnet og forestillet af Michael Tyrholm Past. Wandsøensi & Præpos. Lister. 1752.» Autograf. — *Herkomst.* Bibl. Harboiana, (Kbh. 1784), 3. Del, S. 119, Nr. 249.

**Ny kgl. Sml., 4., 726e.** *J. Jansens Beskrivelse over den paa Bornholm i A. 1820 foranstaltede Udgravning af Høie m. m.* Pap. 20 Bl. og 5 Tavler med Tegninger i Tusch. 19. Aarh. Bl. 1v ubeskr.

Bl. 1r: «Beskrivelse over de paa Bornholm, efter den kongelige Commission til Oldsagers Opbevaring foranstaltede Udgravninger af Høye m: m: foretaget i Aaret 1820 af J: Jansen.» Autogr. Forf. var Lieutenant (slg. E. Vedel, Bornholms Oldtidsminder, S. 4).

**Ny kgl. Sml., 8., 202.** *Beskrivelse over adskillige i Steensbye, Skambye-Sogn i Fyen, i A. 1704 udgravede Gravhøie og de der fundne Oldsager.* Pap. 30 pagin. Bl. og 6 løse Tegninger. 18. Aarh.'s Beg. Bl. 1—2, 9, 14v, 16, 17v, 21v, 22—30 ubeskr. Bl. 3r [med Sidetal 1]: «In Nomine Jesu! Anno 1704. d. 19. 20. 21. Octobr. lod Jeg grafve [osv.]» Foran ligger, paa et løst Bl., en Optegn. med samme

Haand. — Vistn. Autogr. af Christian Broder Bircherod, Præst i Særslev i Fyen 1697—1729. — *Benyttelse.* Iversens Almeennyttige Samlinger. XXXIIII (Odense 1797), S. 1—28.

## Runer.

**Gl. kgl. Sml., 4., 2370.** *Olai Wormii Original Udkast til hans Monumenta Danica, samt det trykte over Thulshoy med endel Rettelser.* Pap. 101 Bl. 17. Aarh. Bl. 78v, 82v, 83—95, 99v, 100—101 ubeskr.

Bl. 1r: «Monumentorum Danicorum Liber Tertius De monumentis Scaniæ.» Bl. 3—9 ere trykte, m. T. «Tulshøi Seu Monumentum Strøense,» med Rettelser af Worm. Indeholder Mon. Dan., 3.—6. Bog og to Brudstykker af 1. Bog. Indlagte ere nogle Læg hørende til samme Manuskr. og et enkelt løst Bl. — Autogr. af den ældre O. Worm. — Bindet et Stykke Pergamentshdskr. med Noder. *Herkomst og Benyttelse.* Nr. 118 af Grams Manuskripter. Erichsen, Uds., S. 93.

Trykt i Khh. 1643, hos Joachim Moltken, som en Del af O. Worms «Danicorum Monumentorum Libri Sex.»

**Gl. kgl. Sml., 4., 2364.** *O. Sperlingii de Gothica Scriptione, nec non Runica.* Pap. 535 Bl. med Paginering. Omtr. 1709. Bl. 1v, 6—8, 355v, 356—359, 529v, 530—535 ubeskr. Bl. 360—529 tosp., pagin. for sig.

Bl. 1r [Tit.]: «De Gothica Scribtione nec non Runicâ.» Af O. Sperling den Yngre; kun Bl. 1—5 ere egenh. —

*Herkomst* osv. Testamenteret Chr. Reitzer af Forf. og indkommet i vor Manuskriptsaml. med de øvrige Reitzerske Sager (slg. Werlauff, Efterretn., S. 81—83). Erichsen, Uds., S. 92. Moller, Cimbr. litt., II, S. 855. — I Auktionskatal. ov. B. Møllmanns efterl. Manuskriptsaml. (Kbh. 1783) omtales et Mskr. i Kvart m. T. «De gothica scriptione nec non Runica» (S. 21, Nr. 3, købt til det kgl. Bibl. for 1 ℔ if. Bibliothekets Incrementfortegn.), men det kan ikke være dette, uagtet den Erichsenske Katal. ov. Gl. kgl. Sml. (hdskr.) henviser til den Møllmannske Katal. If. samme hdskr. Fortegnelse ov. Gl. kgl. Saml. skal der ved Nr. 2364 findes «Aftegninger paa nogle Runestene forefundne i England ved Rostgaard,» men disse ere nu ikke tilstede.

**Ny kgl. Sml., 8., 203.** *Computus Runicus ex vetustissima membrana erutus ab O. Worm.* Pap. 14 Bl. 17. Aarh.

Bl. 1r: «COMPUTUS Runicus. ex Vetustissima membrana erutus ab Olao Worm.» Med den ældre O. Worms egen Haand. — *Herkomst og Benyttelse.* Nr. 8 i Suhms Ms.-Sml., O. Worm, Fasti Danici, Kbh. 1626, S. 100 ff.

**Gl. kgl. Sml., 4., 2371.** *Johannis Mejeri Liber monumentorum Danicorum, qvi monumenta Danica Olai Wormii partim emendat partim locupletat.* Pap. 47 Bl. 18. Aarh, Bl. 1 og 47 ubeskr.

Bl. 2r [Tit.]: «Liber Monumentorum Danicorum, sive de Monumentis Danicis auctore Johanne Meiero; qui Monumenta Danica Olai Wormii partim emendat, partim locupletat. [Med Werlauffs Haand tilføiet:] 1654.» Indeholder Tegninger, mest af Runestene, med Text. Afskrift. Foran ligger, paa et løst Foliobl. og med en anden, dog ogsaa nyere Haand, et lille Stykke af 1ste Mosebog paa Oldtysk, med Overskr.: «Genesis lingva Saxonica.» — Forf. var Rektor i Ribe 1640—47 og Fader til Kartografen Johannes Mejer. — *Herkomst.* Ved N. Foss, har tilhørt ham. (Bibl. Foss., Kbh. 1751, S. 223, Nr. 2794.)

**Ny kgl. Sml., 4., 799.** *Joh. Mejeri Monumenta Runica in Dania.* Pap. 44 Bl. 18. Aarh. Bl. 41—44 ubeskr.

Bl. 1r [Tit.]: «Liber Danicorum Monumentorum, id est: De Monumentis Runicis. Auctore Johann Meiero. Nr. 550.» Samme som forrige Mskr., men en anden Afskr. — *Herkomst.* Nr. 70 i Suhms Ms.-Sml.

**Gl. kgl. Sml. Fol., 744.** *Johannis Olavii, Grunnavicensis, Opusculum de Runis, Liber Imus* [m. m.]. Se: Kålund, Katal., S. 4—5.

**Thott, 4, 1481.** *Jon Olsens Tractatus Runicus.* Se: Kålund, Katal., S. 331.

**Uldall, Fol., 197.** *Et Manuscript om Runer af den gamle afdøde Student John Olafsen, Stipendiarius ved Arnæ Magnæi Stiftelse.* Se: Kålund, Katal., S. 396.

**Ny kgl. Sml., Fol., 473.** *Joh. Olavii Runologia, conscripta 1732.* Pap. 226 Bl., med Paginering. 18. Aarh.

Islandsk. Afskrift; indeholdende 1.—4. Bog. — *Herkomst og Benyttelse.* Nr. 742 i Suhms Sml. — Kålund, Katal., S. 88.

**Thott, Fol., 773b.** *En islandsk Afhandling om Runeskrifter* [m. m.]. Se: Kålund, Katal., S. 307.

**Thott, 4., 1480.** *En liden Tractat om Runebogstaver, i Nodeformat.* Se: Kålund, Katal., S. 331.

**Thott, 4., 1482.** *A. Høyeri Collectanea de Runis.* Pap. 46 Bl., tosp.

Bl. 1r—5r Runealfabeter. Omtr. den sidste Halvdel af Haandskr. indeholder Tegninger (med Pen og Tusch) af Mønter fra Middelalderen. En løs Seddel er indlagt, betegnet Tab. A. — Andreas Højers Autograf. Latin og Tysk. — *Herkomst.* Bibl. Højer., S. 46, Nr. 168 (af Manuskripterne).

**Thott, 4., 2165.** *J. G. Hallmans Beskrifning öfver de gamla Swears och Göthers Runestaf.* Pap. 47 Bl. 18. Aarh. Bl. 1v og 47v ubeskr.

Bl. 1r [Tit.]: «Johan Göstaf Hallmans Beskrifning Öfver De Gamla Swears och Göthers Runstaf.» Synes Afskr. Hallman, svensk Præst, † 1757, bekendt som Digter og Historiker.

**Thott, 8., 477.** *Alphabeta varia et specimina tachygraphica, una cum tractatulo de Runis per Marcum Thorlacii fil.* Se: Kålund, Katal., S. 362.

**Ny kgl. Sml., 4., 645.** *Excerpta de literatura veterum Septentrionalium.* Pap. 4 Bl. 18. Aarh.

Udenpaa er skrevet: «De Literatura Veterum Septentrionalium om Runer.» Bl. 1r [Tit.]: «De Literatura Veterum Septentrionalium [med P. F. Suhms Haand:] er af maadelig vigtighed og fuld af overtroe, ved Rosenkilde. [med den første Haand:] Af Rostgaards MS: 381 [tilføjet med Suhms Haand:] eller 422.» Afskr. efter et Haandskr. paa Universitetsbibl. i Kjøbenhavn. — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 880.

**Ny kgl. Sml., 4., 799e.** *N. M. Petersen, Runologiske Samlinger.* Pap. 1 Pakke. 19. Aarh.

a) Optegnelser, mest paa løse Blade, og nogle Tegninger og Kalkeringer af Runestene. Paa Omslaget staar «Runer og Gravhøje.» Med N. M. Petersens Haand (Pen og Blyant), undtagen en af Carl Säve 1853 kopieret Tegn. af en Runesten og en lignende Tegn. af L. Andersen (Kjerteminde 1853). b) Tegninger af norske Runestene og en engelsk samt Optegnelser om dem; paa Omslaget (med Blyant) «Runer». N. M. Petersens Haand. c) Et Antal løse Blade, indeholdende lign. Tegninger og Optegnelser vedk. Danmark, Skåne og Bleking (samme Haand), ialt 147 Bl. og enkelte indlagte Sedler. — *Herkomst.* Gave fra Forf.'s Familie, ved C. F. Allen, Juli 1864.

**Ny kgl. Sml., 4., 1857.** *Fornyrde ɔ: vocabula antiqva.* — *Målruner ɔ: Runæ scriptoriæ.* Se: Kålund, Katal., S. 249.

**Ny kgl. Sml., 4., 1886.** *Biørno a Skardza de Runis, item de quibusdam carminibus eddicis, 1642.* Se: Kålund, Katal., S. 259 (NB. Suhms Ms.-Sml. Nr. 722).

**Ny kgl. Sml., Fol., 474.** *Monumenta runica Lalandica et Fionencia.* Pap. 12 Bl. 18. Aarh. Hver anden Side ubeskr., undt. Bl. 1v.

Bl. 1r: «Monumenta Lalandica og Fionensia Script: delin: q secund: original: No. 366 â Sæmundo Magnæo holm 1776.» Pennetegninger med Text (dansk). Afskr. for Suhm efter et Arnamagn. Haandskr. (slg. Arnam. Katal., I, S. 293). Sæmund Magnusen Holm, Student 1774, blev siden Præst til Helgafell paa Island (Nyerup, Litteraturlex., S. 264). *Herkomst.* Suhms Ms.-Sml. Nr. 202.

**Ny kgl. Sml., Fol., 475.** *Monumenta runica Cimbrica.* Pap. 22 Bl. 18. Aarh. Hver anden Side ubeskr.

Bl. 1r: «No. 367. Monumenta Cimbrica delineata per S: Magnusen Holm.» Pennetegninger med Text (dansk). Afskr. for Suhm (slg. Nr. 46) efter et Arnamagn. Haandskr. (slg. Arnam. Katal., I, S. 293).

**Kall, 4., 639.** *Monumenta Scaniæ ad Ol. Wormium missa.* Pap. 21 Bl. 18. Aarh. Hvert andet Bl. ubeskr. Bl. 1r [Tit.]: «Monumenta Scaniæ ad D. Olaum Wormium missa.» Pennetegninger med dansk Text. Afskr. ved B. C. Sandvig.

**Ny kgl. Sml., 4., 801.** *Monumentum Jellingense, med tydelig Forklaring over dets Indhold ved Isfron, Bogbinder i Weile, 1797.* Pap. 7 Bl. og en større indheftet Tegning med Text. 18. Aarh. Bl. 1, 2v og 3v ubeskr.

Bl. 2r [Tit.]: «MONUMENTUM JELLINGENSE. Med tydelig Forklaring over Dens egentlige Indhold, . . . . Afcoperet, udmaalt og i Dansk oversatt i Aaret 1797, ved Isfron.» Autogr. Forf., en Islænder af Fødsel, betegner sig paa den indhæftede Tegn. med Pen (af Jellinge Kirke, Højene, Runestenene og deres Indskrifter) som «Bogbr: i Veile.» «Isfron» synes Pseudonym og betyder «Island». *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 254.

**Gl. kgl. Sml., 4, 2376.** *Henr. Ernstii Epistola de cornu aureo ad Joach. Gersdorffium 1641.* Pap. 26 Bl. 17. Aarh. (Nogle af Bl. ere indheftede i urigtig Orden).

a) Bl. 1—10 [i Oktav]: «Henrici Ernstii Epistola ad Nobilissimum litteratissimumque virum Joachimum Gerstorfium De Avreo cornu in agro Ripensi invento, Regnante Christiano IV. Electo principe Christiano V.» Dat. «Ex Academia Sorana. prid. Non. April. MDCXLI.» Bl. 1, 7v og 8—10 ubeskr. Autogr., ialtf. med egenh. Rettelser og Noter. *Herkomst.* Del af Nr. 134 i Grams Ms.-Sml. Erichsen, Uds., S. 93. — Et andet egenh. Exempl. findes i den Bøllingske Brevsml.

b) Bl. 11—26 [i Kvart]: «OLAI WORMII Notæ et Animadversiones in Epistolam Cujusdam de Avreo Cornu ad Virum Clarissimum Dnūm M. Stephanum Stephanium Historicum Regium, et in Academia Sorana professorem publicum.» Dat. «Hafniæ idibus Aprilis Anni MDCXLI.» Bl. 11v og 26 ubeskr. Autogr. af O. Worm d. Æ. med enkelte egenh. Rettelser og Marginalnoter. I Anl. af H. Ernst's Brev til Gersdorf. Indlagt et afskr. Titelbl. til Pauli Egardi «Theologische . . . Gedancken» ov. Guldhornet, Lüneburg 1642. — *Benyttelse.* P. E. Müller, Antikv. Unders. ov. de ved Gallehuus fundne Guldhorn, Kbh. 1806, S. 9—10.

**Gl. kgl. Sml., 4., 2376 (bis).** *Samme to Stykker som foregaaende Nummer, men i Afskrift.* Pap. 18 Bl. 17. Aarh. Bl. 1—2 og 18 ubeskr.

**Ny kgl. Sml., 4., 807.** *Henr. Ernstii et Ol. Wormii de cornu aureo epistolæ nonnullæ.* Pap. 48 Bl. 18. Aarh. Bl. 1, 2v, 21 og 47—48 ubeskr.

Bl. 2r [Tit.]: «Henrici Ernstii et Olai Wormii de Cornu aureo Serenissimi Principis CHRISTIANI V., Epistolae nonnullae *ἀνέκδοται* [samt Note]: Ep. Ernstii de cornu Christ. V. Principis Danici aureo, cum Ol. Wormii in illam stricturis, *ανεκδοτος* Haf-

niae in biblioth. Reseniana (teste illius Catalogo p. 241. 274. Ita b. parens [ɔ: Joh. Moller] in Spicil. hypomn. ad Bartholinum p. 19.» — Afskrift ved O. H. Moller. Indeholder Ernst's Brev til Gersdorf og Worms til Stephanius; dernæst «Henr. Ernstii Epistola accusatoria ad Olaum Wormium» (dat. 8. Mai 1641), Worms Brev til Ernst af 9. Mai 1641 (tr. i O. Wormii Epistolæ, Kbh. 1751, II, S. 604—5), Ernsts «Epistola apologetica» til Gersdorf, dat. «VI. Kal. Jun. MDCXLI» og Sammes «Epistola apologetica ad Cancellarium», dat. 29. Juni 1641; endelig endel Uddrag af Breve til og fra Worm i O. Wormii Epistolæ, I og II. Indlagt en Optegn. paa en løs Seddel ang. Guldhornet (paa Tysk, med O. H. Mollers Haand). — *Herkomst.* P. J. Resenii Bibl., (Kbh. 1685, 4°), S. 241 og 274. (Resens Bogsaml. skænkedes til Universitetsbibl. i Kbhvn. og brændte med dette 1728).

**Thott, 4., 1472.** — *Ol. Wormii Notæ et animadversiones in epistolam cujusdam de aureo cornu ad Stephanum Stephanium.* Pap. 16. Bl. 17. Aarh. Bl. 1ᵛ ubeskr.

Bl. 1ʳ [Tit.]: «OLAI WORMII Notæ et animadversiones in Epistolam cujusdam de Avreô cornu. ad Virum Clarissimum. Dñum M. STEPHANUM STEPHANIUM, Historicum Regium, et in Academiâ Soranâ Professorem Publicum». Forn. er med en anden Haand skrevet: «NB. — er Autographum»; et «ikke» er imidlertid tilføjet, og Manuskr. er heller ingen Autogr. (slg. Gl. kgl. Sml., 4., 2376 (b)).

**Gl. kgl. Sml., Fol., 752.** *Barthol. Grauers Vorstellung an dem König von der Innschrift des Tonderschen Güldenen Hornes 1734, med Betænkning paa Dansk over samme, 2 Exempl., tilligemed adskillig Correspondance, som Etatsraad Gram har ført, og endeel Betænkninger, som han har indhentet, om Grauers Skrift og Guldhornet.*

Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Thott, Fol., 755.** *Von dem 1734 gefundenen Güldenen Horn, Sententia Graverii, Censura Grammii et Lectura Olavii.* Pap. 22 Bl. 18. Aarh. Bl. 4ᵛ, 18ᵛ og 22ᵛ ubeskr.

Bl. 1ʳ—3ᵛ: Betænkning paa Tysk om det andet Gallehus-Guldhorn, underskr. «Barthol. Grauer, Adv. Tunder.», stilet til «Allerdurchläuchtigster Groszmächtigster Erb-König und Herr Aller-gnädigster Monarch!» og dat. «Töndern d. 17. Aug. 1734». Afskr. ved Jón Ólafsson fra Grunnavík. Bl. 1ʳ er foroven skrevet med en anden Haand: «Von dem Anno 1734. gefundenen gl. Horn Sententia Graveri, Censura Grammii et Lectura Olavii». — Afviger noget fra Grauers to trykte Afhandlinger (henholdsvis Altona 1736 og Tønder 1737, 4°). — Bl. 4ʳ [samme Haand]: «Salvations-Schrift zur Probir- und Conferirung der Friso-Gothischen mit denen Runnischen Buchstaben» [osv.]. — Bl. 5ʳ—18ʳ: «Sententia et Censura Johannis Grammii, Consiliarii Statûs et Professoris Græcæ Lingvæ in Ac[a]demia Hafniensi etc. de Sen-

tentia et de [dette Ord overstreget] Judicio hic antea de Cornu Aureo præmisso Advocati Tunderensis Bartholdi Graueris». Dansk. Samme Haand. Bl. 14r er indhæftet en Seddel, hvorpaa en Notits med Grams Haand. — Bl. 19r—21r [med J. Ólafssons Haand]: «De Tanker om [dette Ord rettet til «over Skriften paa»] Guld-Hornet der blev fundet i Holsten 1734. som en Studiosus har gjort sig i Kiøbenhavn, Samme Aar». Senere Tilføjelse af Forf.: («Det er jo mig Johannes Olavius. Anleedningen til dette mit Skrift var denne, at Saasom Jeg havde den Ære» [osv.] — Bl. 21v [samme Haand]: «Appendix [atter overstreget] IV. Om dend Svenske forklaring». Enkelte Rettelser. Til Slutn. [med Bemærkn. «ad Prologum» i Margenen]: «Andre have icke saa tydelig handlet om denne materiam, eller endeel ubekandte Ting anført. Vacua per lubricum posui vestigia primus. eller Lad Andre som lyster, giøre meer der af. Dette er nock à gangen. Claudite jam rivos pueri! sat prata biberunt.» — *Benyttelse.* P. E. Müller, Antikv. Undersøgelse ov. de ved Gallehuus fundne Guldhorn, S. 23, 27—30. Slg. C. E. Werlauff, Om det 1734 ved Møgeltønder fundne Guldhorn, i Ann. f. n. O., Kbh. 1853, S. 141—192.

**Thott, Fol., 756.** Samme Indhold som forrige Nr.; synes Afskr. med samme Haand (J. Ólafssons), men frembyder dog enkelte Forskelligheder. Pap. 23 Bl. 18. Aarh. Bl. 16 og 21—22 ubeskr.

Bl. 1—15v (pag.), med Paaskr. «Om Guldhornet som fandtes i Holsteen Aº 1734,» indeholder 1) Grauers tydske Forklaring og «Salvations-Schrift», 2) «Hans Grams censura over denne Bartholomæi Grauers explication med videre forklaring over same Guldhoern.» Bl. 17r—20v: «Eenfoldig Anmærkning over Skriften eller Ridsningen paa det Guld-Horn som blev fundet i Holstein (hos Gallhuus udi den Tunderske grund) af een boende Año 1734. i Peñen forfattet af Studiosus Antiqvitt. Joen Oelssen.» Bl. 23 indeholder «Jonæ Olavii Censur over [disse Ord synes at være med Grams Haand] Om [atter overstreget] den Svenske forklaring». — Indlagt 2 Kvartbl., hvoraf det sidste ubeskr., indeholdende (med en anden Haand) en svensk Notits om Guldhornet, med Overskrift: «Objectionerne emot läsningen af Inscriptionen på det Gyldene Hornet besvaras korttelig[en].»

**Thott, 4., 1474.** *Grams Censur over Grauers Forklaring over Guldhornet.* Pap. 18 Bl. 18. Aarh. Bl. 1v, 17v og 18 ubeskr.

Bl. 1r [Tit.]: «Etats Raad og Professor Hans Grams Betænkning og Censur over Bartholomæi Grauers indsendte Forklaring over det 1734 fundne Guldhorn.» Afskrift.

**Uldall, 4., 418.** *Etatsraad Grams Betænkning over Barthol. Grauers Forklaring over det 1734 fundne Guldhorn.* Pap. 14 Bl. 18. Aarh. Bl. 14v ubeskr.

Bl. 1r [Tit.]: «Etats Raad og Prof. Hans Grams Betænkning og Censur over Barthol. Grauers indsendte Forklaring over det 1734 fundne Guld-horn.» Afskrift.

**Kall, Fol., 72.** *Grams Betænkning om Grauers Forklaring over Guldhornet 1734. b) J. Olafsens Censur over den svenske Forklaring.* Pap. 32 Bl., hvoraf 2 ubeskr. 18. Aarh.

Indeholder Grauers tyske Forklaring, Grams Betænkning i 2 Exempl. og Jón Ólafssons Censur. Foran i det ene Exempl. af Betænkningen staar (med Klevenfeldts Haand): «sal Et R Grams Censur ofwer foregaaende — mig communiceret. Klevenfeldt.» Efter J. Ólafssons Censur findes et Par Linier indeholdende en Tydning af Hornets Indskrift; ovenover staar: «Dette er Proustens Hr Mads Holms i Quislemark, som Hand har gifvet Hans Excellence Hr Geheime Raad Blome.» — Afskrift. — *Herkomst* osv. Museum Klevenfeld., S. 219, Nr. 21. — P. E. Müller, Antikv. Unders. ov. de ved Gallehuus fundne Guldhorn, S. 23.

**Ny kgl. Saml., 4., 810.** *H. Grams Betænkning over Grauers Forklaring over Guldhornet fundet 1734.* Pap. 10 Bl. 18. Aarh.

Bl. 1r [Tit.]: «Sal. Etats-Raads og Professors HANS GRAMS Effter Kongelig befalning gifne Betenckning og Censur ofver BARTHOLOMÆI GRAUERS en Holsteinsk Advocats indsendte Forklaring over det 1734 ved Mögel-Töndern fundne Guld-Horn.» Afskrift.

**Thott, Fol., 757.** *Verschiedene Collectanea zu einer Abhandlung über das güldene Horn.* Pap. 1 Pakke. 18. Aarh.

Indeholder dels hist. og archæol. Excerpter, dels forskellige Udkast til Kapitler af en tysk Afhandling om det 1734 fundne Horn; de maa hidrøre fra 1755 (i det tidligste). Autogr., paa Folio- og Kvartbl. samt enkelte indlagte Sedler, og «Hamburgische Berichte von gelehrten Sachen», 10. Sept. 1734. Forf. er vistn. en Præst i Nærheden af Aabenraa; thi i Koncepten til et Brev til en «Cammer Rath» (ɔ: Joach. Rich. Paulli) taler han om en Sending til hans Hjem «auf Apenrade oder auf Tollstedt,» og paa en Seddel nævnes en Person, der har opholdt sig «alhier im Kchsp. 6 Jahr.» *Benyttelse.* P. E. Müller, Antikv. Unders. ov. de ved Gallehuus fundne Guldhorn, S. 20, 24—27.

**Thott, 4., 1473.** *Randulffs danske Basune, i. e. en theologisk Discurs om Guldhornet, fordansket af Carsten Lauritsen, Sognepræst til Kirkerup og Aagerup i Siælland.* Pap. 132 Bl., med Pagin. 17. Aarh. Bl. 1—2, 130v og 131—132 ubeskr.

Bl. 3r [Tit.]: «Den Danske Basune. Det er: En Theologiske Diskurs Om det Guldhorn, som bleff fundet i Sønder Jylland, . . . Udi latinske Sprock sammenskreffven A. 1643 aff Hederlig oc høylærd Mand M. Envold Nielszen Randulff, Canonico udi Roeskilde Capitel, Sognepræst til Domkircken sammesteds, oc

proist offver Sømmehæret . . . [Med en anden Haand]: Fordanschet aff her Carsten lauritzen Sogneprest til Kirkerup och Aagerup Sogner vdi Siæland.» Synes Oversætterens Manuskr., med enkelte Rettelser. Lauritsen blev Præst i Aagerup og Kirkerup 1648 og døde 1655. Randulfs «Tuba Danica» udkom 1644 i Kbh. (Fol.).

**Thott, 4., 1475.** *Jani Hansen Programma, dat. Ripis Chalorum 1768, de inscriptione cornu aurei 1734 inventi.* [Trykt i Ribe 1768]. Manglede allerede før Aar 1850.

**Kall, 4., 412.** *P. Thun, Om Runeskriften paa Guldhornet.* Pap. 36 Bl. 18. Aarh. Bl. 1v, 2—3 og 31—32 ubeskr.

Bl. 1r: «Guld-Hornets Rune-Skrift angaaende.» Bl. 4r [Tit.]: «Det andet Danske Guld-Horns Rune-Skrift, Læst med hosføyet Reede og Grund For hver Bogstav, Og derefter Paa nu brugelig Dansk udtolket, Samt Med adskillige (forhaabentlig ey ubehagelige) Anmærkninger Af Historien, Litteratura Runica og Andre ældgamle Monumenter oplyst af Peder Thun. Trykt etc:» Forf.'s egenh. Manuskr., med enkelte Rettelser, dediceret til Biskop E. Hagerup. Thun døde 1783; han var Præst til Hjortlund og Kalslund i Ribe Stift 1741—78. I Adresse-Contoirets Efterretn. 1766, Nr. 106 bebuder han sin Afhandling; efter Fortalen at dømme maa den imidlertid først være fuldendt efter 1774. (Slg. Ann. f. n. O. 1853, S. 160).

## Mønter.

**Gl. kgl. Sml., Fol., 748.** *En Pakke bestaaende af 4 Hefter, fol. oblong. De to første indeholde en Concept-Catalogus over Danske Mynter, som uden Tvil er Joh. Mulenii eget Udkast til hans Numismata Danorum; foran ligger et Tingsvidne af Schaubye Ting 1665 om nogle gamle Mynter, fundne i en Tørve-Grav. De 2 andre indeholde samme Udkast reenskrevne, det første med en Deel Rettelser og Antegnelser, uden Tvil ligeledes af Mulenius.* Pap. 3 Hæfter, alle betegn. «N° 7», i en Pakke, meget smalt og højt Format. 17. Aarh. Latin.

1. Hæfte (indb. i et Stykke Pergamentshdskr. med Noder) har 92 Bl., hvoraf enkelte ubeskr.; desud. ere nogle Bl. udklippede. Et Par Sedler findes indlagte, navnlig Koncept til en Memorial ang. nogle Mønter fundne ved Skagen, endv. Fortegn. ov. en Møntsamling, i Koncept og Renskrift (ialt 6 Bl., hvoraf 1 Bl. ubeskr.), «Index Monetæ danicæ cujus figuræ extant apud varios Autores» (4 Bl., de 2 ubeskr.) og «Tariffe pour rapporter a peu pres les monnoyes anciennes aux nostres» (4 Bl., de 3 ubeskr.). — Indeholder den egenh. Kladde til «Numismata Danorum et vicinarum gentium» af Joh. Mulenius (ɔ: Hans Mule, † 1669), udg. af Thomas Bartholin d. æ., Kbh. 1670.

2. Hæfte. 76 Bl., hvoraf nogle ubeskr. Renskrift med mange Rettelser af Forf.; en løs Seddel er indhæftet. Bagi ligge endel numismatiske Optegn. til samme Værk af Mule, paa løse Ark af samme Format, ialt 47 Bl., hvoraf nogle ubeskr., samt en løs Seddel. Desuden «Copie aff Tings Vinde om de gamle penge som ere fundne paa Skaffuen,» dat. «Schaubye ting», 14. Aug. 1665 (slg. 1. Hæfte), og (paa en løs Seddel) Fortegnelse over «Die Bucher von Müntzwesen so ich [vistn. Th. Bartholin] den 15 July vom Schlosse durch H. Secretarij Ordre geholt»; deribl. nævnes flere Manuskr. af «B[eatus] Mulenius».

3. Hæfte indeholder Renskrift af Bogen, med enkelte Rettelser af Forf., 84 Bl. og 2 indhæftede Sedler; Paginering med Rødkridt; de første 8 Bl. og det sidste Bl. i Bogen ere ubeskr. Bindet er et Stykke Pergamentshdskr. med Noder.

**Gl. kgl. Sml., Fol., 749.** *Register over Danske Medailler og Mynter fra Begyndelsen af og indtil 1740. Derhos ligge nogle Optegnelser om Penge-Beregning i ældre Tider.* Pap. 120 Bl. 18. Aarh. Bl. 120$^{v}$ ubeskr.

Dansk. Bl. 1$^{r}$: «Første Casse Bestaaende udaf Gamle Danske Mynter» [osv.]. Indlagte ere 4 Foliobl. med Optegnelser (med en ældre Haand) til dansk Mønthistorie, Uddrag af Huitfeldts Krønike. — *Herkomst.* Nr. 67 i H Grams Ms.-S.

**Gl. kgl. Sml., 4., 2378.** *Collectanea de numis antiqvis Danicis.* Pap. 29 Bl. 17. Aarh.'s Slutn. Mange Bl. ubeskr.

Formatet er Tvær-Kvart. Pennetegninger af Mønter, med Text. Latin. Forf. er Rektor Thomas Broder Bircherod i Odense, og Manuskr. er Udkast til hans «Specimen antiqvæ rei monetariæ Danorum», Kbh. 1701, 4°. — *Herkomst* osv. Er en Del af Nr. 134 i H. Grams Ms.-S. Erichsen, Uds., S. 94.

**Thott, Fol., 752.** *Collectanea og Excerpter angaaende Numismatiken i Almindelighed, men især det danske Myntvæsen, saasom: a) Christiani IV Myntedicter. b) Von hiesiger nordischer Müntze, aus Holbergs Dänemarks Staats- und Reichs-Historie. c) Dito aus Arendt Berntsens Danmarks frugtbare Herlighed. d) Pecuniæ raritas in Dania.* Pap. 97 Bl., tildels tosp., samt et Par indlagte Sedler. Midten af 18. Aarh. Nogle faa Bl. ubeskr.

Tysk. Alt med samme Haand. Tildels med Paginering.

Bl. 1$^{r}$—3$^{v}$: «Allerhand Müntze». — Bl. 4$^{r}$: «K. Christiani IV. und Hz. Friederichs Münz-Edict, sambt designirtem Gewichte über allerley quantitet gangbarer Doppel-Schillinger . . . Año 1620.» — Derefter forskellige Excerpter og Optegnelser. — Bl. 10$^{r}$—20$^{v}$: «Von hiesiger Nordischen Münze, aus Lud. Holbergs Dännem[ark]-Norweg-Stats und Reichs-Historia IX. Capittel, à pag. 681. bisz pag. 711.» [o: Udtog af «Danm. og Norges Beskrivelse» ell. «gejstl. og verdsl. Stat», overs. af F. G. Voss, Kbh. 1730, 4°]. — Bl. 21$^{r}$—30$^{v}$: «Alte Dänische ock Nordische Müntze aus

Arent Berentsen Bergen Danmarkis oc Norgis Fructbar Herlighed Fierde Bogs Forste Part. p. 554. seqq. Prentet i Kiøbenhafn Ann. MDCL. in 4^to». Med fl. Excerpter og Optegnelser. — Bl. 31^r—33^v: «Alte Müntze nach dänischem Valeur gerechnet. aus Bl. Eckenbergers Repertorio über das Jütsche Lobuch de Anno 1603 zusamm. gesucht.» — Bl. 34^r—49^v: «Allerhand Müntze aus dem Schleszwigschen Stadt-Archivo observiret.» Samt flere Optegn. om dansk Møntvæsen. — Bl. 51^r—53^r findes nogle Notitser om Oldtidens Mønter. — Bl. 53^v: «Pecuniæ raritas». [om Danmark]. — Bl. 57^r—74^v [trykt]: «DE MONETIS ET MENSVRIS SACRÆ SCRIPTVRÆ. Das ist: Ein eigentliche ausrechnung vnnd Beschreibung aller Müntze vnd Masse in Heiliger Schrifft . . . Durch, M. Henricum Bünting, Pfarherrn der Kirchen zu Grunow, im Lande Braunschweig. Gedruckt zu Magdeburg, im Jahr, 1598.» — Resten af Manuskr. indeholder forsk. Optegn. til dansk Mønthist.; tilsidst et Register.

**Thott, Fol., 753.** *Samling af danske Mynt-Efterretninger fra 1600 til 1757.* Pap. 53 Bl., med Pagin. 18. Aarh. Bl. 1, 2^v, 4, 47^v og 48—53 ubeskr.

Bl. 2^r [Tit.]: «Samling af Danske Mynte-Efterretninger fra Anno 1600 til Anno 1757.» Bl. 3 indeholder Registret, nemlig: «1. Angaaende Mynte-Stæderne» [osv.], «2, Angaaende de, effter Reglementerne og Regninger formyntede Penge-Sorter» [osv.] og «3 Angaaende de formyntede Pengers Summa» [osv., navnlig om hvad der er udmøntet af Kongsbergs Sølvværks Sølv]. — Renskrift.

**Thott, Fol., 754.** *Jens Alexandersen Hoppeners gammel dansk og norsk Mynts-Forklaring.* Pap. 8 Bl. 17. Aarh. Bl. 1, 2^v og 8 ubeskr.

Bl. 2^r [Tit.]: «Gammel Dansk oc Norsk MYNTIS Forklaring, efter sær tiders medfør, til opliusning udi den Danske oc Norske Low, sampt Historierne, (oc til en anledning for dennem som kunde hafve nogen viidløftigere oc klarere underrettning derom at meddeele,) med mueligste korthed nogenledis udregnet af J. Al. Hoppener.» Forf.'s egenh. Manuskr., dedic. til Kongen, men har ikke været indsendt til denne, eftersom Datoen under Dedikationen ikke er udfyldt. — J. A. Hoppener var Borgermester i Christiania indtil 1685.

**Ny kgl. Sml., 4., 802.** *J. A. Hoppeners Gammel dansk og norsk Mynts Forklaring.* Pap. 8 Bl. 18. Aarh. Bl. 1^v og 8 ubeskr.

Bl. 1^r [Tit.]: «Gammel Dansk Myndtes Forklaring [osv.] . . . Af Jens Alexandersen Hoppener.» Afskr. Dedikationen til Kongen er udeladt.

**Ny kgl. Sml., 4., 803.** *Ejd. libri Apographum.* Pap. 19 Bl., med Pagin. 18. Aarh. Bl. 1^v, 18 og 19 ubeskr.

Bl. 1^r [Tit.]: [med P. F. Suhms Haand] «Rostgaards [Afskriverhd.] Num: [Suhms Haand] 385 [Afskriverhd.] Forklaring over de Gamle Danske og Norske Mynter. [Suhms Haand] Er

ikke slut, saa og noget bedre afskrevet end Deinboll ellers pleyer [Afskriverhd.] Deinboll.» Afskr. for Suhm efter en Kopi i Fol. i Kbhvns. Universitetsbibl. *Benyttelse.* Suhms Sml., 1. Bd. 1. Hæfte, S. 93—96.

**Uldall, Fol., 75.** *Catalogus over Kongelige Mynter af den Oldenborgske Stamme indtil 1758.* Pap. 161 Bl., med Pagin. 18. Aarh. Endel Bl. ubeskr.

Den ovenanf. Titel staar udenpaa Bindet (Uldalls Haand). Bogen begynder med et Register. Indeholder talrige senere Tilføjelser med en anden Haand.

**Ny kgl. Sml., Fol., 476.** *Fortegnelse over Etatsraad H. P. Tops og Enkefrues Bøger, Mynter etc. Kbhvn. 1778; med adskillige numismatiske Bemærkninger og Priser.* Pap. 18. Aarh.

Trykt Bog i Oktav, indklæbet i en Bog med hvide, ubeskr. Foliobl. De tilskrevne Notitser ere med samme Haand som den seneste i forr. Nr.

**Ny kgl. Sml., Fol., 478.** *Daniæ Norvegiæqve Regum Nummi atqve Numismata a C I^mo.* Pap. 411 Bl. 18. Aarh. Bl. 1, 2, 268—272, 347 og 411 ubeskr.

Bl. 3^r [Tit.]: GLORIOSISSIMORUM Daniae Norvegiaeq[ue] REGVM Numi atq[ue] Numismata Omnis Moduli omnisq[ue] metalli a Primo Rege Stirpis Oldenburgicae CHRISTIANO PRIMO usque ad» [Resten er ikke tilføjet]. Den sidste Mønt, der omtales i Bogen, er præget 1743. — Pyntelig Renskrift; enkelte smaa Tilføjelser med en anden Haand, navnlig Bl. 216^r (ved Nr. 310^b): «er ikke anført i Originalen [derpaa med Suhms Haand] under dette N°, men tilført under N° 993.» *Herkomst.* Nr. 797 i Suhms Ms.-Sml.

**Ny kgl. Sml., Fol., 478^b.** *Dansk Mynt-Historie, forfattet af H. S. Knoph (Mynt-Directeur). 1777.* Pap. 132 Bl. 18. Aarh. Bl. 1^v, 3^v og 132^v ubeskr.

Bl. 1^r [Tit., med den underskr. Schou's Haand]: «Dansk Myndt Historie forfattet af Hans Schierven Knoph Etats Raad og Myndt-Directeur forfattet A° 1777.» Forn.: «Denne Afskrift er mig foræret af Forfatteren. Schou.» Alt det øvrige er med en anden Haand.

**Ny kgl. Sml., 4., 804.** *Bemærkninger ved nogle Medailler af de Oldenborgske Konger af Joh. Gram, med latinsk Fortegnelse paa en heel Deel danske Mynter og Medailler.* Pap. 185 Bl. 18. Aarh. Enk. Bl. ubeskr.

Beg. Bl. 1^v med Knud den Store, Overskr.: «Numi Daniæ Regum avrei et argentei ante Familiam Oldenburgicam.» Det meste af Bogen er en pyntelig renskr. Fortegn. paa Latin, der ender med Frederik IV's Tid. Bl. 24^r—35 [hvilket sidste Bl. er ubeskr.]: «Medailler anmerckning», med T. Klevenfeldts Haand,

omfattende Tiden fra Abel til Frederik IV. H. Grams Haand findes intetsteds i Manuskr. — *Herkomst.* Suhms Ms.-Sml. Nr. 933.

**Ny kgl. Sml., 4., 804d.** *Chr. E. Voss, Excerpter og Samlinger til Danmarks Myntvæsen indtil 1660.* Pap. 174 Bl., mest pag. 18. Aarh. Bl. 1—2, 3v, 13v, 14—15, 172—174 ubeskr.

Bl. 3r [med C. J. Thomsens Haand]: «Vosses Excerpter af Geheime Archivet. Dette vil sees ved at sammenligne dette Manuscript, som jeg har kjøbt ved Auctionen over Bogtrykker Schubarts Myntsamling og Bøger, med andre af denne flittige Mands Excerpt Bøger der bevares i forskjellige Archiver og Bibliotheker. Thomsen.» Egenh. Hdskr. (paa Dansk) af Geheimearkivar C. E. Voss, † 1791; indeholder Udtog af Regnskaber, Kongebreve o. desl. Indlagte ere 2 løse Sedler med numismatiske Blyantsnotitser af Voss og 16 Bl. (med en anden, samtidig Haand; de 3 sidste Bl. ubeskr.), betegn.: «Allerley Müntz Nachrichten», indeholdende lignende Notitser paa Tysk. *Herkomst.* Købt paa Aukt. eft. Konferensrd. C. J. Thomsen 1871.

**Ny kgl. Sml., 4., 805.** *Collectanea det danske Myntvæsen vedkommende.* Pap. 61 Bl. 18. Aarh. Flere forsk. Hænder. Enk. Bl. ubeskr.

Indeholder mest Afskrifter af Dokumenter, den første betegn.: «Ex collectaneis Dn: Pet: Septimii in Bibl: Rostgaard: 1742.» Bl. 1r: «Den danske Mynt vedkommende.»

**Ny kgl. Sml., 4., 805d.** *H. M. Velschow, Om Myntens udvortes Tilstand i Danmark fra Knud den Stores Tider indtil den oldenburgske Stammes Regjering, med alle tilhørende Samlinger af Materiale og Excurser.* Pap. Omtr. 1823.

Indeholder a) det egenh. Manuskr. (Kladde) til Velschows Prisafhandling «Om Myntens udvortes Tilstand i Danmark», ved hvilken han 1824 vandt det Kgl. danske Videnskabernes Selskabs Guldmedaille. Ialt 141 Bl., tosp. b) Endel Excerpter og Notitser, tildels paa løse Sedler, til Brug ved Udarbejdelsen af den nævnte Afhandling. Nogle ere betegn. henholdsv. «Excerpta Monetaria A» og «B». Desud. nogle danske Middelalders-Mønter, gengivne i Kobberstik. c) En Række Exkurser (i Kvart, tosp., med endel indlagte Sedler) til samme Afhandling, nemlig 1) «Nabolandenes Myntvæsen», 2) «Kongernes Mynter og de Begivenheder under deres Regjeringer, der staae i Berøring med Myntvæsenet», 3) «De Danskes Myntregning, Maal og Vægt», 4) «Myntens indre Værdie til forskjellige Tider. Langeb. VII 557 ss.», 5) «Myntningsvæsenet i Danmark», 6) «De geistlige Stænders Myntret», 7) «Myntsteder. Stædernes Myntret», 8) «De verdslige Stænders Myntret if. Exc. 67. 71. 69. 70.» 9) «Til det danske Myntvæsens Historie efter 1424.» — *Herkomst.* Foræret Bibl. i i Febr. 1863 af Adjunkt (senere Overl.) Kerrn.

**Ny kgl. Sml., 4., 806.** *Fortegnelse paa nogle Tid efter anden vaa*

*Bornholm fundne gamle Mynter.* Pap. 34 Bl., hvoraf de 28 første pagin. 18. Aarh. De 6 sidste Bl. ubeskr.

Bl. 1r: «Fortægnelse paa nogle Tid efter anden her paa Borringholm fundene og mig bekiendt blevne gamle eller formenentl. rare Mynter; samt hvorvit same befandtes kiendelige, læselige og forstaael:, med videre Omstændigheder.» Forf. er Joh. Chr. Urne, der var Amtmand paa Bornholm 1741—78. Autogr. med Randnoter og Aftegninger af Mønter. *Herkomst.* Suhms Ms.-Sml. Nr. 1344.

**Ny kgl. Sml., Fol., 478a.** *H. Sessing, Om gamle danske lødige Markers etc. Betydning og Værdi i Rigsbankpenge Sølvmynt.* Pap. 127 Bl., med Pagin. 19. Aarh.'s 1. Halvd. Bl. 1 ubeskr.

Bl. 2r [Tit.]: «Om gamle danske lødige Markers, Mark-Penninges, Skilling Groters og Groters Betydning og Værdie i Rigsbankpenge Sølvmynt. Et Bidrag til Kundskab om Danmarks Myntvæsen i Middelalderen fra Knud den Stores til Christopher af Bayerns Tid, og siden til Souverainitetens Indførelse under Frederik den Tredie, indbefattende et Tidsrum af sex Hundrede Aar. Af Hans Sessing, Kammerraad og forhen Told- og Consumtions Inspecteur i Assens». Autogr. Indlagt en Seddel, med Nota af Forf. i Anledn. af, at et Par Bl. ere blevne for stærkt beskaarne ved Indbindingen. *Herkomst.* Købt 1862 paa Aukt. efter Prof. H. M. Velschow.

**Ny kgl. Sml., Fol., 478c.** *De nummo Friderici I, Ducis Holsatiæ, c. effigie S. Andreæ 1514.* Pap. 12 Bl. 18. Aarh. Bl. 1v og 12v ubeskr.

Bl. 1r [med H. Grams Haand]: «De Nummo FRIDERICI I. Ducis Holsat: postea Regis Dan. & Norv. cum effigie S. Andreæ, ann. 1514. cuso.» Bl. 2r [ligeledes Grams Haand]: «Ex litteris F. A. R. [ɔ: Etatsraad Reinboth i Slesvig] ‖ ad I. G. [ɔ: Gram] d. 28. Januar. 1743.» Bl. 9r [samme Haand]: «Respons. I. G. ad litteras F. A. R. d. 9. Febr. 1743.» Det øvr. af Manuskr. er Afskr., med en anden Haand end Grams.

**Thott, Fol., 1178.** *Christiani III Mynts-Ordnung 1544.* Pap. 6 Bl. 18. Aarh. Bl. 1, 2v, 5 og 6 ubeskr.

Bl. 2r [Tit.]: «Christiani Tertii Müntz Ordnung 1544.» Bl. 4r er forn. skrevet: «Det exemplar, hvorefter ieg har ud copieret dette, findes udi Camer Archivet. Skiønt det icke just er originalen, som ventelig er sendt til Jørgen Koch, saa er det dog skrevet i Christiani 3tii Tiid med samme Haand, som de originale Mynt Ordninger der findes i samme paquet. Bag paa [Bl. 4v] bemte exemplar er med samme Haand skrevet «Müntz Ordenung vffs New Inn Dennenne[!]marcken vnnd Norwegenn geordinirt Anno 1544.»

**Ny kgl. Sml., Fol., 811.** *Christians III Müntzordnung, Dingstag nach Crucis 1541.* Pap. 8 Bl. 16. Aarh. Bl. 1v, 6v og 8v ubeskr.

Bl. 1r [Tit.]: »Müntz Ordenünng.» Tysk. Samtidig Udfærdigelse, betegn. «Geschehenn vnnd gebenn vf vnnserm Konglichem Schlosze Coppennhagenn Dinstags nach Crucis Anno D Inn 1541°», med Kongens Underskrift, men uden det kongelige Segl; kun en lille Klat rødt Vox anbragt paa en sort Snor. Derefter Edsformularer for Møntmesteren Paul Fechtel og for Møntguardeinen (Navnet in blanco), med Overskr. henholdsv.: «Müntzmeisters Eydt» og «Wardiennenn Eydt». — *Herkomst* osv. Suhms Ms.-S. Nr. 746. — Krag og Stephanius, Christian III.'s Hist., II, S. 108—113.

**Uldall, Fol., 28.** *En Samling af adskillige Kongelige Befalinger ang. Mynten i Chr. V. Tiid, og Betænkninger af Jens Juel, O. Rømer og fleere i samme Begivenhed, saavelsom i Fred. IV Tiid.* Pap. 17. Aarh.'s Slutn. og 18. Aarh.'s Beg. Fl. forsk. Hænder.

1) O. Rømers Betænkning til Kongen om Mønten, 8. Dec. 1700. — Afleveret til Rigsarkivet 1889. 2) 2 Bl., tosp.: «Avantages bey der Müntze zu Gluckstadt,» og: «Disavantages bey der Müntze zu Königsberg sampt deren unvergreifflichen remedirung.» 3) Afskr. af kgl. Br., dat. «Copenhagen den 29 Novembr. 1690» og kontrasign. P. Brandt, indeholdende Bevilling for Møntmester Eck i Glückstadt til at udmønte en Sum. 2 Bl., samt to andre indlagte Bl. med Tegninger af Mønter. Tysk. 4) Afskr. (betegnet «Copia») af Christian V's Skrivelse til U. F. Gyldenløve, Conr. Reventlow m. Fl. ang. Betænkn. om Møntens Forbedring, dat. «Kiøbenhafn den 12 Novembris Anno 1692.» Dansk. 2 Bl. 5) Afskr. af 5 Kongebreve vedk. det danske Møntvæsen fra Aarene 1692—95. 6 Bl. 6) «Müntz Ordnung welche Ihre Königl Mayt geordonniret dasz Sie auff dero Münze soll observiret werden.» Renskr., uden Underskr., 4 Bl., samt et indlagt Bl. med en anden Haand og Betegn.: «Der Müntzbedienten pflicht auf der Müntze». 7) «Unumbstöszliche jedoch auch Unmaszgebliche Rationes, Warumb Ihrer Königl. Majest. das Müntzen zu Glückstadt weit profitabler, als alhier in Copenhagen seyn wird.» 2 Bl., betegn.: «Beylage sub Num. 1. ad Supplicam Jacob Ephraim.» 8) 1 Bl., med Overskr.: «Allerunterthanigste Information — wasz Ihro Königl Mt. umb Dero Müntze in gang zubringen ohnmasgeblich für eine qvantität Cronen zu anfangs jährl. können müntzen laszen, [etc.]» Dat. 28. Aug. 1688, ud. Underskr. 9) «Om Mynten». Skrevet af Jens Juel, uden Dato eller Underskrift; bagpaa er paatrykt hans Segl i sort Lak. 4 Bl., de 2 sidste ubeskr. 10) «Reflections sur Les Couronnes de Sa Majesté.» 4 Bl., ud. Underskr. 11) To Udtalelser (paa Tysk) ang. det danske Møntvæsen; den ene begynder: «Mein gestriger Satz war dieser:» (osv.), den anden: «Dasz die dänschen Crohnen» (osv.); tilsammen 4 Bl., tosp. 12) Betænkning om Mønten (paa Dansk), stilet til den «Stormægtigste allernaadigste

arfve Konge og Herre», dat. Rentekammeret 14. Aug. 1700, ud. Underskr.; 2 Bl., tosp. 13) Betænkning ang. det danske Møntvæsen, ud. Dato eller Underskr., beg.: «Fra Myndten er tiid efter anden» (osv.); 4 Bl. 14) «Allerunderdanigste Forslag om Myndtens forbedring.» 3 Bl., ud. Dato ell. Underskr., med et rødt, uadeligt Segl paatrykt. 15) Udtalelse om Møntvæsenet (paa Dansk), beg.: «Dend i disse dage forefaldene Allernaadigste Reduction» (osv.). 2 Bl. 16) «Allerunderdanigst forslag til Myndtens forbedring.» Koncept med mange Overstregn. og Rettelser. 3 Bl. 17) «Caroli 2 Regis Anglia [!] Eine Act; die Müntze zu befördern». 4 Bl. ud. Dato ell. Underskr. 18) Udtalelse om Møntvæsenet (paa Dansk), overskr. «Pro Memoria»; udat. og uden Underskr. 1 Bl. 19) En Seddel med en anon. Optegn. om Udmøntningen af endel enkelte, dobbelte og tredobbelte Kroner. — Paa Omslaget staar (med en ældre Haand): «Mynten i C: 5te Tiid,» og undern. (med Uldalls Haand): «En Samling af adskillige Kongelige Befalinger ang. Myndten i C 5 Tiid og Betænkninger af J. Juel, O. Rømer og fleere i samme Begivenhed, saavelsom i F 4. Tiid.»

**Kall, 4., 387.** *Et Skrift forfattet i Slutningen af 18de Aarh. om Myntvæsen og Banker, meest med Hensyn til den danske Stat.* Pap. 215 Bl., med Pagin. 18. Aarh.

Er Afskr. af Møntmester H. S. Knophs Mønthistorie (1777), hvoraf Ny kgl. Sml., Fol., 478b ogsaa er en Afskrift. Dedikationen mgl., men man kan se, at 2 Bl. foran ere udskaarne. — *Herkomst.* Har tilhørt Fuldmægtig i Bergværkskontoret D. E. Bradt († 1793), hvis Navn er skrevet paa Bogens første Blad.

**Thott, Fol., 710.** *Catalogus over de Kongl. Guldmedailler, efter Kongelig Befalning inventeret 1681, underskreven Luxdorph, Harboe, W. Worm.* Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Thott, Fol., 710b.** *Specification over Medaillerne paa Rosenborg 1752; it. Specification over de Medaillestæmpler, som maae udleveres til de Medaillers Forfærdigelse, som Kongen har tilladt Kongen af Frankrige maae bekomme.* Pap. 14 Bl. 18. Aarh. 3 forsk. Hænder. Bl. 4 og 6 ubeskr.

a) Bl. 1r—3v: «Specification Over dee Kongel. Medaille-Stempler, som paa det Kongel. Slott Rosenborg forefindes Aº 1752-.» Med Blyantsmærker og Overstregninger med Rødkridt. b) Bl. 5r—5v: «Specification Effter Nummer, Over de Kongelig Medaille Stempler, som paa Slottet Rosenborg ere staaende, og maa requiréres at udleveres, til de Medaillers Forfærdigelse, som hands Kongelig Majestætt Allernaadigst har tilladt, Kongen til Franckrig at bekomme,» (osv.). Ligel. fra Fred. V.'s Tid. c) Bl. 7r—14v: «Mémoire pour le cabinet des Médailles.» Med en fransk Haand.

**Ny kgl. Sml., 4., 803b.** *Gesammelte Nachrichten von den unterschiedlichen Münzsorten und derselben Werth zu alten Zeiten in den Herzog-*

*thümern Schleswig und Holstein.* Pap. 17 Bl. 2 forsk. Hænder. 18. Aarh. Bl. 3, 6—8, 11—12 ubeskr.

Bl. 1r [Overskr.]: «Gesamlete Nachrichten von den unterschiedlichen Müntzsorten und derselben Werth zu alten Zeiten in den Herzogthümern Schleswig und Hollstein.» Bl. 13—17 (med en anden Haand) nogle tyske Excerpter om Mark, Ombudsmand, Stud, Quærsæde, Skilling, Innæ, Stub og Stuff, med Paginahenvisn., rimeligv. efter en trykt Bog. — Paa Omslaget er skrevet med C. Molbechs Haand: «Efterretning om gamle Mynter, og deres Værdi i Slesvig og Holsten.» Manuskr. har derfor vistn. tilhørt ham.

**Gl. kgl. Sml., Fol., 1174.** *En Fortegnelse over Svenske Medailler.* Pap. 16 Bl. 18. Aarh. Bl. 1v, 15v og 16 ubeskr.

Bl. 1r er skrevet: «Schwedische medaillen». Forøvr. er Manuskr. paa Svensk; det beg. (Bl. 2r) med Overskr.: «Skåde Penninge stemplar i behold ved Kongl: Myntet.» De nyeste Medailler, der nævnes, ere fra Kong Fredrik I.'s Regeringstid.

## Sigiller.

**Uldall, 4., 480.** *Fortegnelse paa de Danske Kiøbstæders Vaabener.* Pap. 14 Bl. 18. Aarh. Kun Bl. 1r, 3—5 og 6r beskr. Dansk. Tosp., men den ene Spalte ubeskr.

Bl. 1r [Tit., med Uldalls Haand]: «Fortegnelse paa de danske Kiøbstæders Vaabener.» Det øvrige med en anden Haand.

**Ny kgl. Sml., 4., 811.** *En Samling af danske, holstenske og svenske Sigiller fra Middelalderen, tegnede af S. Abildgaard med Hosskrift af J. Langebek.* Pap. 68 Bl. af forsk. Størrelse. 18. Aarh. Bl. 43 og 57 ubeskr.

Indeholder Tegninger (numererede med Blyant), de fleste udf. med Tusch, nogle med Pen, samt tilskrevne egenh. Notitser af Langebek. Bl. 1—10: Danske Kongers og Dronningers Sigiller; det første er Erik Menveds, det sidste Christiern I.'s. Bl. 11—20: Slesvigske og holstenske Fyrsters, beg. med Hertug Valdemar (14. Aarh.), endende med Grev Gert af Holsten (1390). Derefter Bl. 21—30: Nordtyske Fyrsters Sigiller; Bl. 31—41: Forskellige nordiske Købstæders; Bl. 42—54: Gejstlige Sigiller; Bl. 55—63: Danske adelige Sigiller; endelig Bl. 64—68: Svenske, nemlig 3 fyrstelige og 1 adeligt. — *Herkomst.* Nr. 746 i Suhms Ms.-Sml.

**Ny kgl. Sml., 4., 811c.** *J. G. Burman-Becker, Afbildninger af danske og sønderjydske Byers Vaaben. 1863.* Pap. 14 Bl. 19. Aarh. Bl. 1, 2v, 12v, 13—14 ubeskr.

Bl. 2r [Tit.]: «Kiøbstædernes Vaaben ved I: G: Burman

Becker 1863.» Kolor. Tegninger af Forf. — *Herkomst.* Foræret Bibl. af Dr. phil. J. G. Burman-Becker, Juli 1863.

## Antikviteter.

**Gl. kgl. Sml., Fol., 741.** *Ottonis Sperlingii Commentarius de nummo Runico et collectanea de antiqvitatibus septentrionalibus.* Pap. 14 Bd. 18. Aarh.'s 1. Halvd.

Hvert Bd. er folieret for sig. I Margenen er tilskrevet Orig.'s Paginering. Afskr., maaske udført for H. Gram; bag i de to første Bd. findes et Register med hans Haand. Indstregninger i Margenen. Kryds og Understregninger med Blyant findes mange Steder i det første Bd., kun enkeltvis i de senere Bd. (med Rødkridt). — Ukomplet, idet 14. Bd. ender med Originalens S. 11208. — *Herkomst* osv. Nr. 8—21 i Grams Ms.-Sml. — Erichsen, Uds., S. 92. Werlauff, Efterretn., S. 83.

**Gl. kgl. Sml., Fol., 742.** *Volumen ejusdem generis.* Pap. 384 folierede Bl. 18. Aarh.'s 1. Halvd.

Afskr. med samme Haand som foreg. Nr., indeholdende et Brudst. af O. Sperlings antikvariske Collectanea, med Originalens Sidetal tilskrevne i Margenen, nemlig 12011 til 12526. Dette Bd. hører utvivlsomt ogs. til det Gramske Exemplar.

**Gl. kgl. Sml., 4., 2358.** *Ottonis Sperlingii Commentarius de nummo Runico Rosencrantzii aliisqve antiqvitatibus Septentr.* Pap. 16 Bd. og en Pakke; tosp. Omtr. 1700.

Autogr. af den yngre O. Sperling, med gennemgaaende Paginering (1—13441 samt nogle faa ubeskr. og upag. Bl.). Tætskrevet, med Rettelser af Forf. Arbejdet er blevet til i Form af Anmærkninger over Sperlings egen Forklaring af en Runebrakteat tilhørende Etatsraad Jens Rosenkrantz. Latin. — Paa Titelbl. af 1. Bd. har Forf. skrevet: «De Nummo Gothico Dn. Jani Rosekrantzii. 1690. m. Decembr.» 4. Bd. er betegn.: «De Nummo Gothico», 5te: «De Nummo Gothico I. R.», 6te: «De Nummo Gothorum», 7de: «De Nummo Gothico», 8de ligel., 9de: «De nummo: Gothico. Antiquarius.», 10de: «De nummo Gothico cum Antiquitatibus variis.», 11te ligel., 12te: «de Nummo Gothico, et Antiquitatibus Gothicis aliisq[ue] variis», 13de: «De nummo Gothico et Antiquitatibus Septentrionalium aliis», 14de: «Antiquitatum Septentrion. et aliarum.», 15de: «Observationum ad Septentrionales pertinentium.», 16de: «Antiquitatum Septentrionalium et aliarum Anno 1712 ætat. meæ 79.», og 17de (uindb.) det samme, med Tilføjelse: «Anno ætatis meæ 80.» — *Herkomst* osv. Foræret Chr. Reitzer ved Testamente af Forf. og indkommet i det st. kgl. Bibl. med den Reitzerske Bogsaml.

1721, slg. Werlauff, Efterretn., S. 82 f. Moller, Cimbr. litt., II, S. 854 f. Erichsen, Uds., S. 92.

**Kall, 4., 410.** *O. Sperlingii Collectanea ad historiam et Antiqvitates regnorum borealium.* Pap. 2 Bd., henholdsv. 276 og 246 Bl., tosp., tildels folierede med Blyant. 18. Aarh. Mange Bl. ubeskr.

Excerpter (paa Latin), med Bernh. Møllmanns Haand, af den yngre O. Sperlings store Samlinger ang. de nordiske Oldsager, med tilføjede Bemærkn. af Møllmann selv. De ere aabenbart blevne til gennem et længere Tidsrum og skrevne tildels sirlig, tildels i Hast og temmelig utydelig. Foran i 1ste Bd. er skr.: «Collectanea varia ad Historiam [tilføjet: et Antiqvitates] regnorum borealium.» Med en anden Haand er forn. tilføjet: «Ottonis Sperlingii.» Til Slutn. et Register. *Herkomst.* Vistnok hørende til de Møllmannske Manuskripter, der anføres i den første Auktionsfortegn. ov. hans Bogsaml. (Kbh. 1783, Apr.), S. 467, Nr. 12.

**Kall, 4., 411.** *B. Møllmanns Excerpter af O. Sperlings Adversaria de nordiske Antiqviteter vedkommende.* Pap. 315 Bl., tosp., tildels folierede med Blyant. 18. Aarh. Mange Bl. ubeskr.

Autogr. Latin. Alfab. ordn. Uddrag, beg. med «Amuleta», endende med «Votum». *Herkomst.* Rimeligv. hørende til samme Suite som forrige Nr.

**Ny kgl. Sml., Fol., 472.** *Ex Fragmento Excerptorum af O. Sperlingii store Mss. (om de Nordiske Antiqviteter) paa det kongelige Bibliothek.* Pap. 32 Bl. 18. Aarh.

Afskr., Dansk. Beg. mgl. Bl 1r forov. (med Langebeks Haand): «Ex Fragment. Excerpt. Grammian. af Ott. Sperlingii store Mss. paa det Kongl. Biblioth. som det synes.» Henvisningstal ere anbragte i Margenen, men danne ingen sammenhængende Talrække. *Herkomst.* Bibl. Langeb., S. 538, Nr. 113.

**Ny kgl. Sml., Fol., 468.** *F. Bartholini Antiqvitates Danicæ. Tom. I.* Pap. 230 Bl., med Pagin. 18. Aarh.

Bl. 2r [Tit.]: «MANVSCRIPTA BARTHOLINI Tom. X B.[ibliothecæ] A.[cademiæ] H.[afniensis]. ANTIQVITATES DANICÆ Tomus Primus Hvitfeld tom. 1. pag. 17. Vi troe undertiiden det som mest falskt er, alleniste, for det siunis at medføre nogen Gammelhed. [med P. F. Suhms Haand:] Rasbec [ɔ: Afskriverens Navn].» Afskr. besørget for Suhm efter den ældre Thomas Thomesen Bartholins Original i Kjøbenhavns Univ. Bibl. Suhm har paa Indersiden af Forsatsbl. skrevet nogle Bemærkninger. — Bl. 2v [med Afskriverens Haand]: «Est Ms. in Academiæ Hafniensis Bibliotheca, in cujus fronte hæc leguntur Consignata et relicta à D. M. Iona Iac: p. m. De Originibus populorum & vocabulorum Danicorum Sine dubio Ionas Iac. est Venusinus. Itaque quæ ex hoc Msto excerpsi, sub hoc titulo

posui. Jon: Venusin: Origin: Danicar: pag:». *Herkomst.* Nr. 690 i Suhms Ms.-S.

**Ny kgl. Sml., Fol., 469.** *T. Bartholini Antiqvitatum Danicarum Collectanea. T. II.* Pap. 234 Bl., med Pagin. 18. Aarh.

Bl. 2r [Tit.]: «THOMÆ BARTHOLINI Filii ANTIQVITATUM DANICARUM Collectanea Tomus Secundus. [med Suhms Haand:] Rasbec.» Afskr., besørget for Suhm (med samme Haand som forrige Nr.) efter Orig. i Univ.-Bibl. Paa Indersiden af Forsatsbl. en Notits med Suhms Haand. — *Herkomst.* Nr. 365 i Suhms Ms.-S.

**Ny kgl. Sml., Fol., 470.** *T. Bartholini Antiqvitatum Danicarum Collectanea. T. IV.* Pap. 62 Bl., med Pagin. 18. Aarh.

Bl. 2r [Tit.]: «Antiquitatum Danicarum Collectanea Tomus Qvartus. Vossius conclusione Libri de Arte Historica: Nempe dives ille antiquitatis porus, quod imperiti vitio mihi vertent, ego autem gloriæ duco, non mediocriter ditavit hunc libellum meum.» Afskr. for Suhm eft. Orig. i Univ.-Bibl., samme Haand som forr. Nr. Et Par Notitser med Suhms Haand paa Indersiden af Forsatsbl. — *Herkomst.* Nr. 364 i Suhms Ms.-S.

**Ny kgl. Sml., 4., 647.** *Dansk Oversættelse af Bartholini Antiqvitates Danicæ.* Pap. 176 Bl, hvoraf de 156 pag. 18. Aarh. Bl. 157—176 ubeskr.

Foran, paa Indersiden af Bindet: «Danske Antiqviteter tillige med et Register Derover, saavel som over Wadskiærs Poetiske Skueplads samdt Antiqvitates Cleffelii, hvorved er at mærke at A B betyder Antiqvitates Bartholini; W: P: S Vadskiærs Poetiske Skue Plads og A: C: Antiqvitates Cleffelii.» Af Registret er der kun det allerførste Ord under A (Bl. 156v). Forøvr. indeholder Haandskr. en dansk Overs. af den ældre Thomas Thomesen Bartholins «Antiqvitatum Danicarum de causis contemptæ a Danis adhuc gentilibus mortis Libri tres» (Kbh. 1689, 4°); Slutn. af 5. Bogs 5. Kap. (fra midt paa S. 701 i den tr. Udg.: Ejusmodi superstitionis osv.) er udeladt. — *Herkomst.* Nr. 80 i Suhms Ms.-S.

**Ny kgl. Sml., 4., 638.** *Index in Bartholini Antiqvitates septentrionales.* Pap. 30 Bl. 18. Aarh. Bl. 30 ubeskr.

Bl. 1r [med Suhms Haand]: «Index in Bartholini Antiqvitates. Rostgaards Mss. n. 380 udskrevet ved Theilgaard.»

Bl. 1—16 indeholde en latinsk Indholdsfortegn. til Th. Bartholins trykte Skrift om Nordboens Foragt for Døden (slg. forr. Nr.); Bl. 17—29 (med samme Haand): «Observationes breviculæ ex Historia Dana Nobiliss. Arnoldi Hvitfeld. Om Den Hedenske Religion.» (paa Dansk). Afskr. for Suhm efter Orig. i Kjøbenhavns Univ.-Bibl. — *Herkomst.* Nr. 382 i Suhms Ms.-Sml.

**Ny kgl. Sml., 4., 639.** *Endeel Excerpter af G. Schøning i alphabetisk Orden, til de nordiske Oldsager henhørende.* Pap. 87 Bl. og nogle indlagte Sedler. 18. Aarh. Endel Sider og enk. Bl. ubeskr.

Autogr. af Gerh. Schøning. Først Henvisninger, i alfab. Orden, ang. nogle nordiske historiske Personer fra Middelalderen; dereft. nogle Excerpter vedk. gammelnordisk Geografi, med Overskr.: «Af Thordals [?] Beskrivelse over Fanø-Giæld»; endelig en Række lign. Excerpter, mest til den nordiske Oldtids og Middelalders Kulturhistorie, fra «Aarets Beregning» til «Værdie». Disse sidste omfatte den største Del af Pakkens Indhold. — *Herkomst.* Nr. 1536 i Suhms Ms.-S.

**Ny kgl. Sml., 4., 642b.** *A. Velleji Collectanea de origine nominis Julæi, autographa et transscripta.* Pap. 30 Bl. Omtr. 1600. Bl. 1v, 2v, 8v, 9v, 10v, 11—12, 27v, 28v, 29v og 30r ubeskr. Nogle af Hdskr.'s sidste Bl. ere defekte.

Bl. 1r [med J. Langebeks Haand]: «Andreæ Velleji Collectanea de Origine Nominis Julæi etc. autographa. [tilføjet med C. Molbechs Haand:] «(& transscripta.)» Bl. 13r—30v indeholde egenh. Excerpter af Anders Sørensen Vedel paa Latin om Julefestens Historie samt det (ligeledes egenhændige) Udkast til en latinsk Afhandling derom. En Renskr. af denne Afhandl., med en anden Haand, men med en enkelt egenh. Tilføjelse af Forf., findes Bl. 5r—10r; dens Tit. er: «DE ORIGINE NOMINIS IULÆI qvo magnum ac solemne illud festum Nativitatis, Circumcisionis ac Epiphanias Salvatoris nostrj Jesu Christj antiqvitus in Ecclesijs septentrionalibus appellarj consvevit, facta indagine accurata ab Andrea Vellejo.» Bladet er foroven betegn.: No 101. *Herkomst.* Har tilhørt det kgl. Danske Selsk. for Fædrel. Hist. og Spr. (Nr. 76 i den tr. Fortegn., Kvarterne).

**Gl. kgl. Sml., 4., 2379.** *Georgii Sorterupii prodromus Calendarii arctoæ gentis ethnici et antiqvissimi. 1722.* Pap. 158 Bl., med Paginering. 18. Aarh.'s Beg. Bl. 1v, 156—158 ubeskr.

Bl. 1r [Tit.]: «Prodromus Calendarii Arctoæ Gentis Ethnici et Antiqvissimi. in lucem demum emissus et publicis typis evulgatus Ao 1722 à Georgio Sorterup.» Orig. (if. den Erichsenske Katal. ov. Gl. kgl. Sml.), dog ikke Autogr. af Jørgen Sorterup. Forf. døde 1722, og hans Bog vides ikke at være trykt. Blyantsmærker i Marg. hidrøre vistn. fra H. Gram. — *Herkomst* osv. Nr. 133 i Grams Ms.-S. — Erichsen, Uds., S. 94.

**Thott, 4., 1466.** *Geo. Sorterup, Prodromus Calendarii Arctoæ gentis.* Pap. 190 Bl., med Pagin. 18. Aarh.

Afskr. af forr. Nr.; hist og her Indstregninger med Blyant i Margenen.

**Ny kgl. Sml., 4., 808.** *G. Sorterupii Prodromus Calendarii Arctoæ gentis ethnici et antiqvissimi.* Pap. 18. Aarh.

Afskr. af samme Afhandling som den, der indeholdes i nysnævnte Gl. k. S., 4., 2379 og Thott, 4., 1466; vistn. eft. Ny k. S., 4., 809. Upag. — *Herkomst.* Nr. 215 i Suhms Ms.-Sml. (slg. følg. Nr.).

**Ny kgl. Sml., 4., 809.** Samme Afhandling som foreg. Nummer. Pap. 190 Bl., med Pagin. 8. Aarh. Bl. 1—3, 4v, 186—190 ubeskr.

Bl. 4r [Tit., med en vistn. samtidig Haand, ellers ikke forekommende i Manuskr.]: «Prodromus Calendarii Arctoæ Gentis Ethnici et antiqvissimi, in lucem demum emissus et publicis typis evulgatus à M. Georgio Sorterup Præpos: stevenshardensis in Selandia et Pastor Parocciarum Lydersløv et Frøsløf.» Renskrift med to forsk. Afskriverhænder, idet hver har skrevet sin Halvdel af Bogen, samt (upaatvivlel.) egenh. Tilføjelser og Rettelser af Forf., saavel i Texten som i Margenen. — *Herkomst.* Sammen med forr. Nr. udgør dette Nr. 215 i Suhms Ms.-Sml.

**Gl. kgl. Sml., 4., 2380.** *Provst Vigfus Johnsens Cento eller Afhandling om Timernes Beregning paa Dagen efter de gamle Love c. figg., med G. Povelsens Anmærkninger, besvarede af Forfatteren, med Sysselmand M. Ketilsens Antegnelser.*

Se: Kålund, Katal., S. 46.

**Thott, 4., 1467.** *Noget angaaende Primstaven.* Pap. 8 Bl. 18. Aarh. Bl. 1v, 7—8 ubeskr.

Bl. 1r [Tit.]: «Prim-Staven angaaende.» Noget er skrevet med et Blæk, der nu er afbleget i den Grad, at det knap kan læses. — *Herkomst.* E. Pontoppidans Bibl.-Kat., S. 45, Nr. 120.

## Kulturhistorie.

**Ny kgl. Sml., 4., 642.** *J. Olavius, De gentium borealium artis magicæ specie qvæ Seydur appellari solet ɔ: Magia flammea. Hafniæ 1756.*

Se: Kålund, Katal., S. 174.

**Ny kgl. Sml., 4., 638b.** *N. M. Petersen, Excerpter til den nordiske Oldtids Culturhistorie.* Pap. 1 Pakke. 19. Aarh.

Optegnelser paa Sedler af meget forsk. Størrelse, lagte uden nogen bestemt Orden. — *Herkomst.* Gave fra N. M. Petersens efterl. Familie, ved C. F. Allen (Bruun, Aarsberetn. I, S. XIII).

## Kirkehistorie.

**Ny kgl. Sml., Fol., 726c.** *Legendæ et Collectanea de Sanctis regnorum borealium, v. c. S. Olavo, S. Erico, Magno Orcadensi, S. Sebaldo, S. Sigfrido et pl.* Pap. 63 Bl., dels 4°, dels Fol., samt nogle indlagte Sedler. 16., 18. og 19. Aarh. Forsk. Hænder.

a) Bl. 1 (4°): «Ex breviario Roskildensi. De Sancto Sebaldo confessore non pontifice.» Langebeks Haand. b) Bl. 2—3 (4°): «Ex Breviario Roskildensi. De Sancto Theodgaro.» Langebeks Haand. c) Bl. 4 (4°): Afskr. af nogle Antiphonæ. Langebeks Haand. d) Bl. 5 (Fol.): Et Stykke paa Islandsk om Edvard Confessor, med Jón Mortensons Haand; betegn.: «ex folio qvodam pergameneo.» e) Bl. 6r—13r (med Pagin., 4°): «De Rege Erico Ex Breviario Roschildensi.» Afskriverhaand. Paaskr. med Suhms Haand: «trøkkes ikke.» Bl. 13v ubeskr. f) Bl. 14 (4°): Brudst. (Slutn.) af en lat. Helgenlegende, samme Haand. g) Bl. 15—29 samt nogle indlagte smaa Sedler: forsk. Excerpter med Langebeks Haand (Fol. og 4°) om St. Magnus af Ørkenør, paa Lat. og Svensk, navnl. fra et throndhjemsk Breviarium og et aberdeensk do., fra Arnam. Mskr. Nr. 670 f, 4°, og «Af en gl. Svensk Legende-Bog paa Pergament, laant af Hr. Canc. R. Bring 1770». h) Bl. 30—37 samt nogle smaa løse Sedler: Excerpter med Langebeks Haand (Fol. og 4°) om St. Olaf, Lat. og Svensk, sidstn. Stykke med samme Betegn. som anf. und. g. i) Bl. 38—43 (Fol., Langebeks Haand): «S. Sigfrids Legende.» Svensk; if. en paaskr. Notits af Langebek fra samme Legendebog som de to forr. Legender. Bl. 38r (med Suhms Haand, foroven): «Her er om hellig Anders af Slagelse, og om Eric Plogpenning. Siden udtaget.» Betegn. «N. 75—» (med Blyant). k) Bl. 44—47 (4°): Excerpter af Missale Nidrosiense (Langebeks Haand). l) Bl. 48—49 (Fol.): «Excerpta ex Filippi Ferrarii Alexandrini Catalogo Sanctorum. Venetiis 1625. In 4to.» Langebeks Haand. m) Bl. 50—55 (Fol.): Excerpter, mest om nordiske Helgener, med Langebeks Haand, af den trykte plattyske Overs. af Jacobus de Voragine's «Legenda aurea» (Passionale). Bl. 55v er betegn.: «hører til Scriptores». n) Bl. 56 (Fol.), med Jón Mortensons Haand: «Nugæ papisticæ ex folio qvodam pergameneo.» Islandsk. o) Bl. 57—63: 7 Bl. (4°), 15 Aarh., Lat., sidste Bl. defekt; betegn. «N. 103.» Bl. 1r: «In vitam B. Exuperij confessoris viri clarissimi, qui & in infantia sua primum Chetillus à parentibus est appellatus.» Bl. 6r (paaskr. m. Suhms Haand: N. 103 af Scriptores) — 7v: Latinske Epitaphier i Disticha ov. Valdemar I og Knud VI, en Exkommunikation ov. dem, der have foranlediget Erkebiskop Jakob Erlandsens Bortførelse 1259, og et lat. Epitaphium i Disticha ov. Erik Plovpenning. — Allerforrest ligger en Optegnelse paa Svensk (2 Bl., 4°), 19. Aarh., ang. Pakkens Indhold; maaske af B. E. Hildebrand. — *Benyttelse.* Script. R. D., II, S. 529—552; IV, 425—431, 435—437; V, 421. Suhm, Hist. af Danm., IV, 377—78. — Slg. Arnam. Katal., II, S. 85.

# Langebeks Excerpter.

*Etats Raad Jacob Langebechs Excerpter til Den Danske Historie og Underliggende Stæder, i Ældre og Nyere Tider.* Pap. 305 Pakker (numer. 1—303) i Fol., 4° og 8°. 18 Aarh.

Indeholde væsentlig egenhændige Optegnelser af Langebek efter trykte og hdskr. Kilder, mest paa smaa Sedler og smalle Papirstrimler; disse ere lagte i Papirsomslag, hvorpaa L. har skrevet, hvad de omhandle; nogen alfabetisk Orden af Sedlerne er dog ikke gennemgaaende iagttaget. Hvor en saadan findes, er Ø behandlet som Oe og Æ som Ae, I og J ere ikke adskilte, heller ikke V og W. — *Herkomst.* Afgivne til Bibliotheket fra Geheimearkivet i Juni 1826, med en særlig, kortfattet Fortegnelse af Geheimearkivar Thorkelin, hvoraf de Betegnelser ere tagne, som her meddeles imellem Anførselstegn; slg. Werlauff, Efterretn., S. 349.

**Langebeks Excerpter, Nr. 1** (4°): «Excerpter angaaende Tartariet, Ungarn, Asien, Africa og America.»

Udvendig paaskr., liges. de følgende (med Thorkelins Haand): «Excerpta Langebechiana [derefter Numret] fol. 20 b.»

— **Nr. 2** (4°): «Dito angaaende Rusland og Underliggende Lande.»

Med lign. udvendige Paaskrift som forr. Nr. og som de følgende. — Hist og her Noter med Suhms Haand, navnlig om hvorvidt de paagældende Excerpter ere benyttede.

— **Nr. 3** (4°): «Dito angaaende Lifland, Curland og Oesel.»

Med Paaskrifter af Suhm som forr. Nr.

— **Nr. 4** (4°): «Dito angaaende Bøhmen, Polen, Preussen og den Tyske Orden.»

Ligel. med Notitser af Suhm.

— **Nr. 5** (4°): «Dito angaaende Rygen og omligende [sic] Øer.»

Ligel. med Notitser af Suhm. — Heri findes flere Afskrifter med andre Hænder end Langebeks.

— **Nr. 6** (4°): «Dito angaaende Pommern.»

Ligel. med Notitser af Suhm.

— **Nr. 7** (4°): «Dito angaaende Wenden.»

Ligel. med Notitser af Suhm.

— **Nr. 8** (8°): «Dito angaaende Tyskland».

— **Nr. 9** (4°): «Dito angaaende Sveriges Topographie.»

Betegn.: «fol. 21. a» liges. de efterfølgende Numre. — Under Rubr. «Topographica Sveciæ» findes ogs. et orig. Søpas for en dansk Skipper, dat. Varberg 3. Juli 1697.

— **Nr. 10** (4°): «Dito angaaende Sveriges Konger og Dronninger med genealogiske Tabeller.»

Under Rubr. «Reges Sveciæ Gustavides» findes: En tysk Beretning (6 Kvartbl., def. i Slutn.) om Karl IX's anden Dron-

nings, Christinas, Rejse gennem Danmark til Brylluppet i Nyköping 1592; vistn. samtidig. Desud. nogle ældre og nyere Afskr. af Breve o. desl., ikke med Langebeks Haand.

**Langebeks Excerpter, Nr. 11** (4°): «Dito til den Svenske Kirke og Lærde Historie.»

Indeholder ogsaa Andet. Under Rubrikken «Svecica» findes Vaabner i Træsn. paa 1 Bl., med Overskr. «Grefwar». Under «Literaria Svecica» bl. a. en Afskr. af «Hampne Rätt», udstedt 10. Maj 1669 i Stockholm; to Registre (17. Aarh.'s Slutn.) til svenske Lovsamlinger, betegn. henholdsvis «N. 4. Recess-Book innehållandes Kongl: May:tz. Aller Nådigste Resolutioner [etc.]» og «Recess-Book Innehållandes Sweriges Rykes Siö-Lagh [etc]»; endv. et Brev til Fr. Rostgaard fra en Svensker, indeholdende Svar paa nogle af R. stillede Spørgsmaal (i Seglet staar H. I. S.) m. m.

— **Nr. 12** (4°): «Dito om nogle svenske Familier».

Heri: a) «Historiske Anmärckningar vid den Tafla, som 1755 blifvit uprettad utj Witschöfla Kyrkia till minnes af dem, som ägt Wittschöfla Gård ifrån och med det trettonde Seculo till ofvannemde Åhr, författade af C: B:[arnekow].» Tre Læg i Folio, betegn. henholdsv. 1, 2 og 3, paa henholdsv. 10, 12 og 10 Bl., samt en indlagt Seddel (med Langebeks Haand) og et indlagt Bl. (med samme Haand som Manuskr.). Svensk. b) Et Læg paa 8 Foliobl., indeholdende en svensk Fortegn. (betegn. «Copia») over de Medlemmer af Familien Brahe, der have boet paa Tosterup, samt: «Anmärkningar till den taflan som finnes i Tosterups Kyrka, öfver dem som ägdt Tosterups Gård ifrån Kong Waldemar den IV^des tid, författade af C: B.[arnekow] 1755.» Desuden en indlagt Vaabentegning og (paa 2 Bl., hvoraf det ene ubeskr.) «Ytterligare Anmärkningar.» c) «Hviderne i Danmark efter Sturleson (T: 1. pag: m: 243 etc.) och Martin. Petri, Abbat. Sorens. vita Episc. Absal. Hafn. 1589. NB. allenast så vida de inflyta i de Swänska Släckter.» 1 Bl. Med Paaskr. af Langebek: «Opsat af Dalin og comuniceret Hr. Bar. Barnecow» og «Fra Herr Baron Barnecow 1756.» d) Afskr. af en Fortegn. fra 1553 over Vidsköfles Ejere, med tilføjede Bem. paa Svensk, vistn. af C. Barnekow.

— **Nr. 13** (8°): «Dito adskillige Slags Excerpter til Danmarks Chorographie i Alphabetisk Orden.»

Foran ligger et Sogneregister.

— **Nr. 14** (4°): «Dito en Samling.»

Alfab. Orden. Suhm har skrevet paa det første Omslag: «til middelalderen.»

— **Nr. 15** (4°): «Dito Samling angaaende Danmark og Island.»

Indeholder bl. a. et tegnet Kort over Østfrisland, med tilhørende Anmærkninger (ikke med Langebeks Haand); endvidere et Brev fra Conrector Mensching i Lemgo «A Monsieur Monsieur

Gebhardi Candidat en Droits a Coppenhagen In dem Holsteinschen Pallast auf dem Holm», dat. 17. Sept. 1758, med en indlagt, trykt Afhandl. af Mensching; en Samling forskell. Vers, Gravskrifter o. Lign. (18. Aarh.'s Midte, ialt 10 Foliobl.; det første Digt indeholder en Beskrivelse af Ondløse Kirke); nogle Optegn. om Frelsers Kirkes Spir i Kbhvn., med M. Juells trykte Vers 1752; Optegn. om Sorø og Ringsted Kirker samt nogle kjøbenhavnske Bygninger; et Brev fra Præsten C. U. Amundin til L. de Thurah (ud. Dato) om Kallundborgs Mærkværdigheder; «Andgaaende Prestøe Byes Antiqviteter» af Præsten E. Colstrup (dat. 10. Juli 1752); et Brev fra L. Holst i Ringsted til Thurah (24. Okt. 1753); Optegn. om Storehedinge; Afskr. (defekt) af en Fortegn. ov. Holger Gagge's Gæld til Roskilde Domkirke o. fl. Kirker; et Nytaarsvers (1754) fra Laurids Thura til hans Onkel, Generalmajor de Thura og Frue; et Lykønskningsdigt af L. A. Allerup (17 Okt. 1753) til L. de Thurah; et lign. af Laurids Thura (16. Januar 1754) med et Par andre saadanne Vers af samme og Andre; et Brev fra Mag. L. Lyche i Roeskilde (22. April 1752) til de Thurah; et do. fra Manderup Jørgensson til Samme (Svendborg 10. Marts 1753); et do. fra Præsten Mossin i Kjøge til Samme (3. Juli 1752), med indlagte Optegnelser; et do. til Samme fra Præsten Smith i Holbæk (18. Sept. 1753), ligel. med Optegn.; et do. til Samme fra Byfoged Bendz i Kjerteminde (10. Febr. 1753), ligel. med Optegn.; Notitser om Gravmæler i kjøbenhavnske Kirker (vistn. med N. Foss' Haand). Nogle af de Langebekske Notater paa Papirsstrimler ligge i et Omslag, hvorpaa Suhm har skrevet: «Miscellanea historica mest til Danmarks Geographie og Island brugt».

**Langebeks Excerpter, Nr. 16** (4°): «Dito en Samling til den gamle nordiske Chorographie».

Paaskrifter med Suhms Haand.

— **Nr. 17** (8°): «Dito en Samling angaaende Chorographica».

Med Paaskr. af Suhm: «kan maaskee bruges til Sandvigs samlinger».

— **Nr. 18** (4°): «Dito om og over det Gamle og Nye Danmark».

Indeholder to Pakker, betegn. Tom. 1 og Tom. 2. Udenpaa den første har Suhm skrevet: «Gamle og nye Danmarks Husholdning». Samlinger til dansk Kulturhistorie, men ved de fleste Rubrikker findes Intet. Under Rubr. «De variis Antiquitatibus Danicis, Ceremoniis etc.» ligger Afskr. af en Forklaring ov. det første Guldhorn, af Jacob Nielsen 1676; under «Bibliotheker» bl. A. Afskr. af et Brev fra Fr. Rostgaard til Kongen (5. April 1721) ang. Erhvervelse af den Reitzerske Bogsamling til det kgl. Bibliothek, endv. Meddelelser af Daniel Ramus om Henrich Holst.

— **Nr. 19** (4°): «Excerpter, om Floder, Fjorde og Søer i Danmark».

— **Nr. 20** (4°): «Excerpter om Øer sammesteds».

Af denne Pakke ere «Underdanigst Indberetning af Niels Friis ang. Fanø (udat.)» og en lignende fra P. Rafn (11. Juli 1734) afgivne til Rigsarkivet 1889.

**Langebeks Excerpter, Nr. 21—32** (8°): «Herregaarde og andre gaarder i Danmark ordine alphabetico in Octavo 12 vol.»

Nr. 21: A — Assertorp. Nr. 22: B — Butterup. Nr. 23: C — Fyrendal. Under «Egholm» en «Brevis et succincta Egholmiæ descriptio», i lat. Hexametre, underskr. I. (?) Johannis (4 Kvartbl.). Nr. 24: G — Gyrtznæs. Nr. 25: H — Hvörfuen. Under «Harrested» ligger et Regnskab, med paatrykt Segl, vedk. dette Gods. Nr. 26: I — Kyse. Nr. 27: L — Lyunge. Nr. 28: M — Oxlef. Nr. 29: P — Ry. Nr. 30: S — Svenstorp. Nr. 31: T — Tyrthinge. Under «Torbenfeld» ligger en Original-Fuldmagt, udstædt for Claus Bryske af Engelbret Albretsen paa Torbenfeld, Fredagen efter Christi Himmelfartsdag 1492. Nr: 32: U — Wyka.

— **Nr. 33** (4°): «Alle Slags Chorographiske og Historiske Excerpter om Sæland.»

Heri bl. a. en Angivelse af Tallet paa Kirker i det danske Rige, dat. 6. Marts 1747 (1 Foliobl.) og if. Langebeks Paategn. «Skrevet med Hr. Biskop Herslebs egen Haand».

— **Nr. 34** (4°): «Excerpter om Præstekalde sammestæds ordine Alphabetico».

Heri bl. a.: «Præste-Kaldene udi Sæland», Fortegnelse paa 12 Kvartbl. (hvoraf de 3 sidste ubeskr.), if. en Paategn. «skrefv. med den gl. Lucoppidans egen hand».

— **Nr. 35** (8°): «Dito in Octavo».

Indeholder en Sognefortegn., ikke med Langebeks Haand, mest skreven paa Konvolutter adr. til Fr. Rostgaard.

— **Nr. 36** (4°): «Slotte og kongelige Huse sammestæds, ordine Alphabetico».

Under «Antvorskov» Excerpter med F. Rostgaards Haand. Af «Høgstrop» er afgivet til Rigsarkivet 1889 et Tingsvidne fra Stevns Herreds Ting om Oldengæld, krævet af Lensmanden paa Højstrup, 1543. Under «Wallø» bl. a. et aabent Brev med Kvittering fra Birgitte Rosenkrantz til Hans Krabbe, dat. 17. Sept. 1583; et Privatbrev fra Eske Bilde til Birgitte Rosenkrantz (13. Aug. 1587); et tysk Brev fra Peter Bilde til Pfalzgrev Johan Casimir (2. Aug. 1577), rettet af en anden Haand; «Besked» paa et Skib, sendt fra Amsterdam til Kbhvn. 1560; Kontrakt mellem Snedker Henrik Reineke og Birgitte Rosenkrantz om noget Arbejde i Vallø Kirke 1591 — alt Originaler, tildels meget medtagne af Fugtighed.

— **Nr. 37** (4°): «Herregaarde i Sæland og Fyn».

Alfab. ordnet. En foran liggende Fortegnelse paa 8 Foliobl. bærer følgende Paaskrift med Suhms Haand: «Herregaarder i Sieland

og Fyen». I denne Pakke findes endel trykte Sager, nemlig en Auktionsplakat, dat. 31. Mai 1737, ang. Salget af St. Jørgens Gaard i Ringsted, og adskillige danske Aviser fra 1. Halvdel af 18. Aarh.

**Langebeks Excerpter, Nr. 38** (4°): «Leire Slot i sær» [ɔ: kun om Lejre].

— **Nr. 39—40** (4°): «Herreder i Sæland 2 Volumina».

2 Pakker. Nr. 39 indeholder først nogle Excerpter om Herrederne i det hele, derpaa om de enkelte Herreder, fra A til L. Det meste i denne Pakke er med L.'s egen Haand, dog ogsaa endel Afskr. o. Lign. med andre Hænder. — Nr. 40 indeholder Optegn. om de enkelte Herreder fra M til T, ligel. mest med L.'s Haand. Under «Stevnsherred» ligger et Brev (Orig.) til en Etatsraad (Rostgaard?) fra Præsten J. Orslef i Strøby, dat. 6. Marts 1727, om Høirup Kirke, samt Genpart af Fundats for et Legat, stiftet 1742 af Forpagter Jens Andresen paa Gjorsløv med Hustru. Und. «Triherred» en orig. Fortegn. ov. Bønderne i Tri- og Holboherred, fra 2 Halvdel af 15. Aarh., og Koncept til Kongebrev til Jørgen Munk (16. Juli 1570), sidstnævnte afgivet til Rigsarkivet 1889.

— **Nr. 41** (4°): «Kiøbstæder sammestæds».

Først nogle faa Optegn. om Købstæderne i Alm., dernæst om de enkelte i alfab. Orden. Dels egenh. Excerpter af L., dels Optegnelser og Afskrifter af Andre; et Par Gange træffes F. Rostgaards Haand. Under «Skelskør» et Br. til Langebek, dat. 5. Juli 1752, fra Præsten Olivarius i Ørslev.

— **Nr. 42** (4°): «Kiøbenhavn især.» [ɔ: om Kbhvn. alene]. Betegn. «fol. 21. b.» som de følgende.

Heri bl. a. en Fortegn. ov. Kjøbenhavns Gader m. m., fra 2. Halvdel af 17. Aarh. (1 Bl.), betegn. som «M. Anders Hanssen Gontzovs autographum»; Fragm. af en Ansøgn. til Admiralitetskollegiet; «Svagheds liste for A° 1747»; to Legatfortegn., endel. et lille Vers med F. Rostgaards Haand om et efter Branden 1728 genopbygget Hus.

— **Nr. 43—45** (8°): «Excerpter angaaende samme i ældre og nyere Tider. 3 Volum. in 8°».

1ste Pakke: navnlig om Byens Grænser, Serridslev osv., om Slottet og om Kirkerne. 2den Pakke er af blandet Indhold; 3die Pakke: om Klostre og Hospitaler samt forskell. blandede Optegn. Alt med L.'s Haand.

— **Nr. 46** (4°): «Excerpta angaaende Roskilde».

Foran ligger en Afskr. af det paagældende Afsnit i Resens Beskrivelse af Danmark (24 Foliobl.)

— **Nr. 47—48** (4°): «Kiøbstæder i Jylland. 2 Volumer».

1ste Pakke indeholder «Kiøbstæder i Jylland», «Arhusiensia», «Ebeltoft» og «Fridericia». Af denne Pakke ere 3 Koncepter til

Kongebreve, af 28. Apr. 1573, 22. Jan. 1597 og 22. Mai 1565 (?), afgivne til Rigsarkivet 1889. Mærkes kan forøvr. af Indholdet, forud. nogle anon. Beretn. om Byernes Kirker o. desl., en Meddelelse af Præsten C. Sadolin, dat. 22. Sept. 1755, om Sortebrødre Kirke i Viborg, og en anden om Domkirken smst., und. s. D., af Kapellanen J. Hasse; et Br. fra H. Wulfsberg i Ribe til Kancelliraad Benzon i Kbhvn., dat. 4. Jan. 1764, om den nylig indtrufne Stormflod, en Fortegn. over Familierne i Ribe 1766, underskr. Ussing, og nogle Bemærkn. af Præsten Grønlund til et Kort over Ribe (dat. 25. Juni 1768 og adr. til «Velædle Sr. Godike»). Endv. en lat. Fortegn. (Slutn. af 17. Aarh., 12 Kvartbl.) ov. Bisperne og Præsterne samt Rektorerne m. m. i Aarhus siden Reformationen.

Af 2den Pakke er afgivet til Rigsarkivet 1889 en Koncept til Kongebrev af 6. Dec. 1652. Excerpterne i denne Pakke ere ordnede alfab. fra «Grenaae» til «Viborg». Af Indholdet mærkes: under «Mariager» en Beskr. af denne By, «efter Etatsraad de Hofmans Begjæring», af Provst Sam. Friedlieb, dat. 26. Nov. 1766 (12 Kvartbl.); und. «Skive» Præsten Worsøe's «Forklaring ang. de poster, som Hr. General Major de Thurah fordrer oplysning . . . om udi Skive og Reesen Sogner (osv.)», dat. 4. Marts 1755 (6 Kvartbl.); und. «Viborg» en samtidig, testeret Kopi af en Banlysnings-Erklæring over Biskop Jørgen Fris, fra 1530.

**Langebeks Excerpter, Nr. 49** (8°): «Kiøbstæder og Præstekald i Aarhus Stift».

Indeholder: «Alphabet: Register paa Kiøbstæderne og Landsbye Præstekaldene i Aarhuus Stifft». Med Langebeks Haand (fra hans yngre Aar).

— **Nr. 50** (8°): «Dito i Aalborg og Viborg-Stifter. in Octavo». Af samme Art som foreg. og med lign. Titel.

— **Nr. 51** (8°): «Dito i Ribe stift og Viborc in Octavo». Af samme Art som foreg. og med lign. Titel.

— **Nr. 52** (4°): «Excerpta angaaende Aalborg Bye».

— **Nr. 53** (4°): «Dito angaaende Colding».

Under Rubr. «Kolding Hospital» findes en Meddelelse af Præsten Fred. Krag om Inskriptioner i Hospitalskirken, dat. 31. Juli 1754. Und. «Lænsmænd paa Koldinghuus» et Br. til Etatsraad de Hofman fra H. A. G. Sonnin, dat. Kolding d. 8. Dec. 1766; der ere ogs. to Optegnelser ang. Restancer fra Koldinghus Len, dat. Rentekammeret 24. Dec. 1634, udtagne og afgivne til Rigsarkivet 1889. Under «Koldings Marker» findes et Brev til en Etatsraad (vel de Hofman), undert. Junghaus og dat. Kolding 8. Dec. 1766, indeholdende agrarhist. Oplysninger.

— **Nr. 54** (4°): «Dito angaaende Ribe Bye».

Foran ligger en Afskr., med Langebeks egen Haand, af Matthias Petri Rostochii Digt om Ribe (se Bloch, den fynske Geistlig-

hed, I, 727). Af denne Pakke er en Optegn. ang. Restancer fra Riberhus Len, dat. 24. Dec. 1634, afgivet til Rigsarkivet 1889.

**Langebeks Excerpter, Nr. 55** (4°): «Chorographica vedkommende Nørre Jylland».

Blandet Indhold. Optegnelserne ligge uden nogen bestemt Orden. Først, und. «Horsens Legata», nogle Kopier af Fundatser samt en Original-Fundats for et Legat, undertegnet G. de Lichtenberg og dat. 28. Sept. 1745. — Flere Numre af kjøbenhavnske Aviser, mest fra Aarh.'s 1ste Halvdel, samt et Par jydske findes i denne Pakke. — Und. «Nørholm» nogle hist. Notitser om Sognene Thorstrup og Horne, skr. efter P. Resens Begæring af Præsten Christen Friis, † 1695 (egenh., 4 Kvartbl.); und. «Bekmark» et Br. til Langebek fra L. Thye, dat. Hvedstrup d. 12. Jan. 1769; endv. et Br. til en Etatsraad (vel de Hofman) fra Præsten Barthold Hoë i Taulov, dat. 24. Sept. 1766. Und. «Lundenæs» findes «Etatz Raad Albertsens Relation om Amtmænd i Lundenæs og Bøvling Amter», 1 Foliobl., synes defekt; udtaget og afgivet til Rigsarkivet i 1889 er en Optegn. ang. Restancer fra Lundenæs Len, dat. 24. Dec. 1634. Und. «Hanherred» en Tegn. af Bolbjerg (Blyant); und. «Hald» et Digt fra 1703 betitlet «Halds Fryden-Skrig da den blef befriet fra det Jødiske Slaverie ved den Høy-Ædle og Velbaarne Herre Hr Gregers Daa [osv.]» (tr. i Tidsskr. «Dania», Kbh. 1901). Fremdeles «Historisk-Efterretning om Wywe, Oue og Walsgaard Sogner» af Provst Christopher Wøldike, 1755 (Orig., 14 Kvartbl.) samt Præsten N. Arrøe's «Ærbødigst Besvaring paa de af Hr General-Major . . . L. Thura reqvirerede poster fra Harre og Nørre Herreder i Salling», dat. Fuur d. 13 Dec. 1754 (2 Foliobl.)

— **Nr. 56** (4°): «Chorographica om Jylland Ordine Alphabeti».

Blandet Indhold. Af denne Pakke ere afgivne til Rigsarkivet 1889: Koncept til Kongebr. af 10. Apr. 1570 og to Optegn. ang. Restancer fra Seglstrup Len (Rentekammeret, 24. Dec. 1634). — Heri findes ogs. Numre af Aviser. Under «Lindenborg» en Hartkorns-Beregning for dette Gods, underskr. P. Raben og dat. 10. Aug. 1716; und. «Nørlund» en Skildring af Stedets Mærkværdigheder, ved Hans David Celius, dat. Smorup 24. Nov. 1755 (11 Oktavbl.); under «Skagen» en eft. de Hofmans Begæring forfattet «kort Beretning om Kiøbstæden Schagen», af S. Lodberg, dat. 20. Dec. 1766 (4 Kvartbl.); under «Thisted» nogle «Collectanea angaaende Tistæd», udat., af F. J. V. Dauw.

— **Nr. 57** (4°): «Chorographica om Jylland».

Blandet Indhold. Under «Jylland» et Brev til Langebek fra Sebast. Pet. Opitius, dat. Boddum Præstegaard 25. Juli 1753.

— **Nr. 58** (4°): «Adskillige Sysler i Jylland».

— **Nr. 59—61** (4°): «Herreder i Jylland. 3 Volumina».

Nr. 59 indeholder først nogle Optegnelser af Christen Lauridsøn Rhuus om Sæby (12 Bl. i 4°), med Paaskr. af Langebek: «Mig tilsendt An. 1736 in Januar af Mag. Thomas Andrup Rectore Scholæ Sæbuanæ». Derpaa Lidt om Herrederne i Alm., hvoribl. en Afskr. af en Instruktion for Folmar Thomesøn, Herredsfoged i Hatting og Bjerre Herred (24. Febr. 1695), og dereft. de enkelte Herreder, alfab. ordn., fra A til Haldherred. Under «Biergeherred» 8, af de resp. Præster udfyldte og undertegnede, Skemaer ang. Sognene i dette Herred, betegn. Nr. 2—9, alle fra 1756. Under «Bryskherred» en Afskr. med H. Grams Haand af et Tingsvidne fra 1465 samt to Relationer til P. Resen 1687 fra Præsterne Rasmus Clausen Sagger og Peder Claussen Emmerlef. Under «Bøvling i Skodborgherred» er udtaget og afgivet til Rigsarkivet 1889: 1 Optegnelse om Restancer fra Bøvling Len, 24. Dec. 1634. Und. samme Rubrik findes: «Bouling Ambt og Egn samt fiskerie ved Vester kanten Auctor Studiosus Lassen» (Autogr., 8 Kvartbl.). Under «Elboherred» tre smaa Relationer fra Præster til P. Resen 1687.

Nr. 60 indeholder fra «Hamrumherred» til «Nørvangsherred». Af denne Pakke er et Brev fra H. Gram til Oversekretæren ang. nogle Arkivundersøgelser (6. Mai 1737) afgivet til Rigsarkivet 1889. Under «Hattingherred» findes «Anmærkninger ved Ølsted Sogn anført 1756 af [Præsten] A. Raarup», et udfyldt Skema ang. Hedensted Sogn (ved Præsten Steenberg, samme Aar), en Relation til de Hofman om Engom Sogn fra Præsten Kreidal (samme Aar, 6 Foliobl.) og to anon. Meddelelser om Hatting, Løsning og Korning Sogne. Und. «Kalslundherred» en Gramsk Afskrift. Und. «Nimherred» et udfyldt Skema ang. Torsted Sogn (1756, ved Præsten Baufein i Horsens).

Nr. 61 indeholder fra «Norgherred» til «Vradsherred». Under «Tyrildherred» findes en Skr. fra Kancelliet, undert. J. L. Holstein og dat. 5. Apr. 1746, til Rector og Professores ved Universitetet, ang. Skibet Sognekald. Sidst i Pakken ligger en «Copie af adskillige Brefve om Præsternis underholding udi Fyens Stigt» (8 Kvartbl.).

**Langebeks Excerpter, Nr. 62** (4°): «Landsbyer i Jylland».
Alfab. ordnet. Und. «Grøndal» to Optegn. fra 17. Aarh. om den navnkundige Sten med Indskrift.

— **Nr. 63** (4°): «Slotte i Jylland og Deres Befalings Mænd».
Alfab. ordnet.

— **Nr. 64** (8°): «Herregaarde i Jylland, dog nogle af andre Provintzer ordine Alphabetico».

— **Nr. 65** (4°): «Møen især Stege».
Heri bl. a. en Afskr. med Grams Haand af et Kongebrev fra 1465.

— **Nr. 66** (4°): «Excerpter og fleere Efterretninger om Börnholm [sic]».

Heri bl. a. et lille Brudst. af (som det synes) en bornholmsk Præsts Dagbog, fra 17. Aarh.

**Langebeks Excerpter, Nr. 67—69** (4°): «Chorographica om Fyen. 3 Volumina».

Betegn.: «N. Fol. 22 a.»

Nr. 67: Under «Odense» bl. a. en udat. Promemoria fra Præsten i Saaby (vistn. Jens Aagaard) til Etatsraad Luxdorph ang. et projekteret større Skrift om Odense, med skreven Prospectus over dette. I denne Pakke findes Excerpterne om Købstæderne. — Nr. 68 (heri mest om Herregaardene). Und. «Hindsgavl» er udtaget og afgivet til Rigsarkivet 1889: «Extract paa Hindsgavl Slots Tjenere, som plöier og saaer etc». — Nr. 69 (navnlig om Herrederne). Foran bl. a. en Sognefortegn. med L.'s Haand. Und. «Biergeherred» en længere Originalskr. fra N. Lucoppidan, Præst i Landet, (dat. 26. Febr, 1729), til S. Thestrup, om en Tavle i Stubberup Kirke (slg. D. Mag. III, 177). Und. «Gudmeherred»: Afskr. (17. Aarh.) af nogle Inskriptioner i Hesselager Kirke, med Paaskr. paa en vedhæftet Seddel «Fandtes i Bircherodii Fyens Beskrivelse; og endnu mere, som her er udeglemt». Under «Salingherred»: et Brev til Morten Haugaard fra P. C. Stoud i Odense, dat. 4. Febr. 1708, «At afleggis til Justitz Raad Rustgaards paa Kiøbmagergaden», samt et Br. med indlagte Optegnelser fra Lauritz Munch til Povel Skytte i Odense, dat. 28. Jan. 1708.

— **Nr. 70** (8°): «Præste Kald sammestæds in 8$^{vo}$». Betegn. Fol. 22. Indeholder en Fortegn. paa Sedler, med L.'s Haand fra hans yngre Aar.

— **Nr. 71** (4°): «Chorographica om Laaland». Bet. Fol. 22. a, som de følgende.

Under Rubr. «Lalandia» en Meddelelse om «Lollands beskaffenhed, art og eigenskab med videre», underskr. P. Knudsen [?] og dat. Maribo 12. Febr. 1744 (4 Foliobl.).

— **Nr. 72** (4°): «Chorographica om Langeland».

— **Nr. 73** (4°): «Chorographica om Falster».

Und. «Høvedsmænd paa Nykøbing» Koncept til et Brev af 16. Julij 1563. Und. «Stubbekiøbing i Falster» et Br. til en Excellence og Geheimeraad, underskr. C. M. Bentzön og dat. 30. Aug. 1743, indeholdende Notitser om Byen (6 Kvartbl.)

— **Nr. 74** (4°): «Miscelan Excerpter om Skaane».

Und. «Scanica Miscellanea» to Tegninger (med Tusch) af Stendysser og 12 Bl. (8°) af en Dagbog paa Latin, ført af den skaanske Præst Hans Hansen Winslow († 1660) i Aarene 1637—43.

— **Nr. 75** (4°): «Dito Excerpter og Samlinger».

Med Paaskrifter af Suhm.

— **Nr. 76** (4°): «Dito især historiske».

Et Læg betegn. «Skaane»; her har Suhm skrevet udenpaa: «brugt de løse sedler». I Pakken findes bl. a. en svensk «Pro Memoria om bevis utum Palteboken», ud. Underskr.; endv. en ligel. svensk Promemoria, ud. Underskr. (vistn. af Gustaf Sommelius, f. 1727, † 1800), om Disputatser fra Tiden før Roskildefreden; Anmodning om Undersøgelser i «Palteboken» ang. noget Jord i Christianstads Len, udat., underskr. Jac. Delphin (midt i 18 Aarh.); en Optegnelse om Kongens og Adelens Jordegods i Danm. 1654; en Opskrift (16. Aarh.'s Slutn.) paa Tyge Brahes Aaledrætter (i Skaane).

**Langebeks Excerpter, Nr. 77** (4°): «Herreder sammestæds».
Først en alm. Rubrik, derefter om de enkelte Herreder i alfab. Orden.

— **Nr. 78** (4°): «Slotte, Kongelige Gaarde og Navngivne Stæder sammestæds».
Alfab. ordnede.

— **Nr. 79** (4°): «Aaer og Søer».
Nemlig i Skaane, Halland og Bleking.

— **Nr. 80** (4°): «Øer i Skaane, Halland og Blekingen».
Foran Paaskr. af Suhm: «Øer i Danmark».

— **Nr. 81** (4°): «Kiøbstæder i Skaane».

— **Nr. 82** (4°): «Lund især og sammes Inretninger».
Om Lund alene, navnlig dens Kirker.

— **Nr. 83** (4°): «Klostere i Skaane».
Et Par Steder findes paa Omslagene Paaskrifter med Suhms Haand.

— **Nr. 84** (4°): «Halland og dets Herreder».
Først nogle Læg med Excerpter af alm. Indhold.

— **Nr. 85** (4°): «Kiøbstæder samme stæds».
Ogsaa om nogle Landsbyer.

— **Nr. 86** (4°): «Excerpter og Adskilligt Blekingen angaaende».

— **Nr. 87** (4°): «Dito om Gulland».
Ogsaa Lidt om Øland skulde if. L.'s Paaskrift være der, men intet saadant findes.

— **Nr. 88—89** (8°) i een Pakke: «Præstekald og andre Topographica vedkommende Slesvig og Holsten».
To alfab. ordnede Fortegnelser paa Sedler (med Langebeks Haand fra hans yngre Aar), den ene ov. slesvigske, den anden ov. holstenske Sogne m. m.

— **Nr. 90** (4°): «Miscellan Excerpta om Holsten».
Med Paaskrifter (flere Steder) af Suhm. I det første Læg ligge bl. a. nogle Optegn. til slesvigsk og holstensk Personalhist. med O. H. Mollers Haand (4 Oktavbl.).

— **Nr. 91** (4°): «Dito om Ditmersken».

— **Nr. 92** (4°): «Holstenske Græver og Hertuger».
Med Suhmske Paaskrifter.

**Langebeks Excerpter, Nr. 93** (4°): «Miscellanea om Oldenborg, og Delmenhorst».

Med Suhmske Paaskrifter. Under «Comites Oldenburgici» en lille Notits med J. H. Schlegels Haand.

— **Nr. 94** (4°): «Om Friesland».

Med Paaskr. af Suhm paa det første Læg.

— **Nr. 95** (4°): «Excerpter til Norges Chorographie, ordine alphabetico».

Betegn. Fol. 22. b., som de følgende.

— **Nr. 95$^{b}$** (4°): Med samme Betegnelse som foregaaende.

Indeholder en Mængde Excerpter og Afskrifter, tilsyneladende uden nogen bestemt Orden, dog under Rubrikker; de fleste med G Schønings Haand.

— **Nr. 96** (4°): «Dito i en anden Ordine om Norge og underliggende Lande».

Først om Norge i Alm., derpaa om Købstæderne, om Lapper og Finner, om norske Øer, om Shetlands- og Orknøerne, Færøerne, Grønland, Vinland og Island; tilsidst «Thule» og «Frislandia Norvegica».

— **Nr. 97** (4°): «Miscellanea chorographica Norvegica exotica».

«Til de hedenske tider» har Suhm skrevet foran i Pakken. Ordn. alfab. eft. de gamle Nordboers Benævnelser paa Lande, Byer osv. udenf. Norden.

— **Nr. 98** (8°): «Tinglaug i Norge, mest Nordenfields».

Alfab. Fortegn. paa Sedler, med L.'s Haand fra hans yngre Aar.

— **Nr. 99** (4°): «Konger, Biskoper, og Klostere i Norge».

Med Paaskrifter af Suhm.

— **Nr. 100** (4°): «Excerpta og Collectanea om Island».

«Islandia docta» staar foran skrevet med L.'s Haand. I Pakken bl. a. en Pro Memoria fra den ældre Jón Olafsson til Langebek, dat. 6. Aug. 1757, hvori han anbefaler dels den yngre J. Olafsson, dels sig selv som Afskrivere og Oversættere.

— **Nr. 101** (4°): «Dito om Grønland og Vinland».

Indeholder bl. a. 2 Oktavblade fra 17. Aarh.'s 1. Halvdel, hvorpaa «Rett Kaass til Grønland, Som wiisze mend haffve skreffuit y deris Bøger» og «En anden Beskriffuelse fraa Island och til Grønlandt».

— **Nr. 102** (4°): «Origines Danorum et Gentium Septentrionalium».

Først Rubrikken «Migrationes Danorum et Septentrionalium», derpaa i alfab. Orden de enkelte Folke- og Landenavne; tilsidst endel Excerpter om Bjergværker i Norden. Suhmske Paaskrifter hist og her. Under «Cimbri» en enkelt Notits med F. Rostgaards Haand og «Qvæ ad illustrationem Gentis Cimmeriæ sive Cimbricæ vel Danicæ ab Herodoto vetustissimo historico peti possunt», Autograf af Biskop Jens Bircherod, f. 1658, † 1708 (4 Kvartbl., indeholdende ogsaa andre hist. Optegnelser). Excerpterne om Bjerg-

værkerne ere Forarbejder til L.'s Afhandl. m. T. «Anledning til en Historie om de norske Bergverker» (i Vidensk. Selsk. Skrifter, VII); derved ligger ogsaa en Liste over Subskribenterne paa dette Skrift.

**Langebeks Excerpter, Nr. 103** (4°): «Miscellan Excerpter til den Danske Historie i en Rolle».

Nu i en Pakke. Lutter beskrevne Strimler.

— **Nr. 104** (Fol.): «En Pakke Dito».

Indeholder: a) et Brev fra G. Schøning til Langebek, dat. Trondhjem 26. Juli 1755 (2 Kvartbl., mest om S.'s Beskrivelse af Trondhjems Domkirke); b) Nogle Tilføjelser til Schønings Bog om De nordiske Landes, særdeles Norges, gamle Geografi, Kbh. 1751, 4° (4 Kvartbl.); c) et Br. fra Benj Dass til Langebek, dat. Trondhjem 20. Nov. 1751, indeholdende bl. a. nogle Bemærkninger til den franske Oversættelse af Schønings Skrift om den gammelnordiske Geografi (1 Kvartbl.); d) «Essai sur l'Ancienne Géographie Des Pays du Nord & particulièrement de la Norvegue . . . Par Mr. Gerhard Schøning, . . . Traduit du Danois Par Mr. D[es] R[oches] D[e] P[arthenay] [etc.]» 87 Bl., Fol., med mange Rettelser. Slg. Werlauff, Det Kgl. Danske Selskab, Kbh. 1847, S. 65—67; L. Daae, Gerh. Schøning, Chra. 1880, S. 17—18. e) Anmærkninger og Rettelser, navnl. sproglige, til den franske Overs. af Schønings Skrift, af Benj. Dass (egenh., 29 Bl., Fol.).

— **Nr. 105** (4°): «Vestigia Danorum extra Daniam».

Flere Suhmske Paaskrifter findes. Und. «Vestigia Anglorum in Dania» bl. a. et trykt Bl. i Fol. (Pag. 15—16) af J. Bircherods Skrift «De ordine Elephantino».

— **Nr. 106—114** (4°): «Historiske Excerpta om de Danskes Bedrifter inden og udenlands fra det 5te til det 14de Seculum. 9 Volumina».

Nr. 106 indeholder 5.—8. Aarh. — Nr. 107 det 9. Aarh. til 865. — Nr. 108 Resten af 9. Aarh. (med Suhmske Paaskrifter). — Nr. 109 det 10. Aarh. — Nr. 110 det 11te. — Nr. 111 det 12te (foran en lille Notits af Suhm). — Nr. 112 det 13de (indtil 1250). — Nr. 113 Resten af 13. Aarh. — Nr. 114 det 14. Aarh.

— **Nr. 115** (4°): «Excerpta Historico chronologica Miscellanea».

Med Paaskrifter af Suhm. Indeholder et større Navneregister til den danske Middelalder, med vedføjede Aarstal, desuden Rubrikkerne «Chronologien», «Knytlinga Saga», «Seculum XIII» og «Seculum XVI».

— **Nr. 116** (Fol.): «Gamle Danske og Norske Kongers Stamtavler, og dertil hørende excerpter».

Med Paaskrifter af Suhm. De fleste Excerpter samlede under forskell. Rubrikker: a) «Gamle Danske Slegter af VIII. og IX. seculis, og ældere» (det Allermeste dog om de oldenborgske Kongers Afkom, deribl. — under «Kong Friderich den IIIdies Afkom» —

en (som det synes) egenh. latin. Tale ell. lign. ov. Prins Georg, af Henr. Weghorst, dat. 9. Jan. 1709, samt trykte Stamtavler af et Værk i Fol., med Sidetal; und. «Kong Christian den fierdes Afkom» en Notits med Biskop J. Bircherods Haand). b) «Genealogia Regum et Magnatum Norwegiæ». c) «Kong Waldemar den I^stes Afkom». d) «Kong Waldemar den II^dens Afkom». e) «Kong Christopher den II^dens Afkom». f) «Gamle Slegter af X. XI. og XII. Seculis». g) «ad Præfat.». Indeholder Forarbejderne, ogs. Titelbl., Indholdsfortegnelse og versificeret Dedikation til J. L. Holstein, til et ikke udgivet Skrift af Langebek m. T. «Det gamle Forvantskab imellem de Danske og Engelske Kongers Huse» (i Anl. af Kronprinsens Formæling 1743), desuden to trykte Stamtavler af Kvartudg. af Hvitfelds Danmarks-Krønike samt endel genealogiske Optegnelser af Fr. Rostgaard ang. det danske Kongehus.

**Langebeks Excerpter, Nr. 117** (4°): «Miscellan Excerpter til De Danske Kongers Historie».

Om de danske Konger fra Gotfred til Svend Grathe, tilsidst nogle faa med Betegn.: «Kongerne», ɔ: de senere (jf. Paaskr. af Suhm).

— **Nr. 118** (Fol.): «Dito Maaneds Dagene».

Om danske historiske Begivenheders Dato (Forarbejder til den af det Kgl. Danske Videnskabernes Selskab udgivne historiske Almanak); dels ordnede efter Maanederne, dels Excerpter paa løse Sedler uden Orden; endelig i Bogform et kronologisk Register til den danske Historie, med mange Rettelser, Overstregninger og Tilføjelser, tildels skrevet med Langebeks Haand. Ogsaa (bl. a.) et Dagregister for Kongerne Christian I. til Christian III (indtil Aar 1536), ikke af Langebek, samt Koncept til Kontrakt mellem Videnskabernes Selskab i Kbh. og Bogtrykker Høpffner om Trykningen af «Dansk historisk Almanak» (1760 ff.) og en Promemoria fra Langebek til en Professor, vistn. C. Horrebow, ang. Afsnittet i den nævnte Almanak om Steders Længde og Brede eft. Kbhvns Meridian (derved nogle Linier til Svar fra Professoren).

— **Nr. 119** (4°): «Dito om de Tyske Keyseres Prætentioner paa Danmark, fra Godefred til Erich af Pommeren».

Med flere Suhmske Paaskrifter. Indeholder bl. a. en egenh. Optegn. af H. Gram, to — ligel. egenh. — af Arne Magnussen og en lat. Afhandling om Spørgsmaalet (17. Aarh., 4 Kvartbl.) Foran i Pakken har Langebek skrevet: «Om Danmark har været et Læn af det Tydske Rige?» (og forneden) «Aldrig nogen Dansk Skribent har tilstaaet eller kunnet tilstaae, at det er skeet med Ret: men allene paa Kongernes Side af Nød, og paa Keisernes Side med List. Eller og det er skeet af urette, eller landflygtige Konger, som ikke havde Magt at legge Riget under et Aag, hvilket altsaa forband deres egne Personer og ei Riget».

**Langebeks Excerpter, Nr. 120—130** (4°): «Excerpter til De Danske Kongers Historie in[til] Christian II. 11 Volumina».

Nr. 120 (efter nogle Notitser «ad Historiam Danicam generalem») indtil Harald Blaatand. — Nr. 121 om Svend Tveskæg. — Nr. 122 om Knud den Store. — Nr. 123 fra Hardeknud til Olaf Hunger (med Suhmske Paaskrifter). — Nr. 124: Erik Ejegod til Svend Grathe (ligel.). Und. «Eric Emund» en Notits af Arne Magnussen (egenh.). — Nr. 125: Valdemar I. og Knud VI. (ligel. med Suhmske Paaskr.) — Nr. 126: Valdemar II. (ligel.) — Nr. 127: Erik Plougpenning indtil Christoffer af Baiern. Under «Eric Glipping» en Notits med Arne Magnussens Haand. — Nr. 128 om Christian I. (Forarbejder til den trykte Jubeltale 1749). Heri bl. a. en lille Bog med latinske Talemaader og deres danske Oversættelse (17. Aarh.) — Nr. 129 om Kong Hans. — Nr. 130 om Christian II. (heri ogs. en Vaabentegning).

— **Nr. 131** (4°, i een Pakke sammen med 132—134): «Fortegnelse paa Documenter til Christian II. Historie.»

En Bog i 4°, 28 Bl., med Langebeks Haand.

— **Nr. 132—141** (4°): «Kongernes Historie fra Fredrich I. til Fredrich V. inclusive. 10 Volumina.» (I 5 Pakker). NB. Nr. 136 og de følgende betegn. Fol. 23. a.

Nr. 132 indeholder Optegn. til Frederik I.'s Historie. — Nr. 133 til Christian III.'s. — Nr. 134 om Frederik II. Heri bl. a.: «Om Saligh Kong: Fredriks denn Anden, begraffuelse, som schede wdi Roschilde denn 6. Juny 88. Om de artickle Dannmarckis Adell fremsette wdi samme s: K. F: begraff: Och om de giennsuar Dannmarckis Raadt gaff till samme artickle wdi Kiøbenh: thenn 14 Juny āno 88: —» (samtidigt Haandskrift, 7 Kvartbl., defekt). — Nr. 135 om Christian IV. Heri bl. a. et lat. Digt ov. Kongen af J. E. Brochmann (Autogr., Kladde og Renskrift paa 1 Bl. samt en Afskr.); et lat. Digt til Kongen af Joh. Mejer, dat. Ribe 1 Mai 1644; et længere lat. Digt om Kalmarkrigen af «Lagho Paulinus Broch Randrusinus» (Autogr.); et Stambogsblad af den udvalgte Konge, Christian V. (dat. 6. Febr. 1613); et Par Optegn. af Fr. Rostgaard; skrevet Titelbl. og Dedikation til N. Slanges «Christian IV.'s Historie», undertegn. med Forf.'s Navn; flere Udkast til Fortalen og Dedikationen af den trykte Udg. af dette Værk (med Langebeks Haand); en gammel Afskr. af Kontrakt mell. Keiseren af Ceylon og Christian IV., dat. 19. Nov. 1620 (5 Foliobl.); Brev fra O. Bjelke til Kjeld Stub ang. Krigen, 19. Febr. 1644 (afgivet til Rigsarkivet 1889); 8 Foliobl. fra 17. Aarh., betegn. «Curiosa Danica ante Chr. IV» (indeholde imidlertid Dokumenter til denne Konges og Frederik III.'s Historie), def.; et tysk Brev fra Christian Friisz og Frantz Ranzow til den danske Gesandt i Paris (Peder Vibe), dat. Kbh. 10 Mai 1630, med indlagt Relation om

de hamborgske Deputeredes Forhandlinger med Kongen af Danmark, dat. Glückstadt 20. Apr. 1630; Koncept til et Br. til den danske Konges Kommissærer i Lübeck, dat. Paris 5. Juli 1629 (fra P. Vibe); do. til Brev til Borgermester og Raad i Lübeck, dat. Paris 11. Febr. 1629 (fra Samme); do. til Borgermester og Raad i Bremen, Paris 9. Febr. 1629 (fra Samme); Optegnelser om Kalmarkrigen, samtidige (2 Foliobl.); Kopi af en trykt hollandsk Samtale mellem en Dansker og en Svensker, 16. Febr. 1644 (samtidig).

Nr. 136 om Frederik III. Heri bl. a. et Par Optegn. af Fr. Rostgaard samt nogle af M. Anders Hansen Gontzov (omfattende Tiden 1658—1700), et Par ældre Dokumentafskrifter og Relationer, en lille Notits med N. Slanges Haand om Dronning Sophie Amalies Kroning samt B. W. Luxdorphs lat. Digt om Karl Gustafs Overgang over Belterne (uden Forf.'s Navn, 4 Foliobl., synes Autograf).

Nr. 137 om Christian V. Heri bl. a. Afskr. af en Overenskomst mellem Danmark og Hamborg (af 26. Aug. 1692), et Vers af O. Judichær (egenh.) om det paa Nyholm opstillede Billede af en Ørn, og nogle Dokumentafskrifter.

Nr. 138 om Frederik IV. Heri bl. a. en lille egenh. Notits med Blyant af Kongen, med Paaskr.: «Kong F. 4. egen haand skrevet til F.[rederik] R.[ostgaard].» Desuden flere Optegn. med Rostgaards Haand, endv. en Fortegn. ov. Træfferne ved Skydningen under Revuen 1704, forskellige Relationer og Dokumentafskrifter, Liste over de Saarede og Faldne ved Strømstad 19. Juli 1717, et lille lat. Vers til Kongen fra P. Bertouch 11. Okt. 1715, «Kongen af Sverrigs Forordning og Gen. Krigs Comiss. Adlersteens Befalinger om Skat af Sæland Ao. 1700» (3 Stykker, afgivne til Rigsarkivet 1886), Liste ov. Saarede og Faldne i Træfningerne d. 24. Apr. 1715 og d. 8. Aug. samme Aar (tilsøs begge), Kopi af Rulle ov. svenske tagne Skibe og Fanger, dat. 30. Apr. 1715, nogle Vers i Anledn. af Karl XII.'s Landgang paa Sjælland 1700, et plattysk Digt af politisk Indhold fra 1714 og et dansk Digt (Koncept) 1716 af Præsten Niels Jacobsøn Holm i Hammer til Prins Carl og Prinsesse Sophie Hedvig.

Nr. 139 om Christian VI. Heri dog ogs. en Del til Frederik IV.'s Historie, nemlig (mest samtidige) Afskrifter af Dokumenter, Relationer o. desl. paa Dansk, Tysk, Svensk, Hollandsk og Fransk, betegn.: «Krigen imellem Danmark og Sverig udi Friderici IV. Tiid vedkommende»; af disse Sager er afgivet til Rigsarkivet 1889 et orig. Brev fra Waldersee til Hagedorn, dat. Regensburg 28. Mai 1716. Hvad der findes i Pakken til Christian VI.'s Hist., er af lignende Art (et Par Notitser med Fr. Rostgaards Haand); desud. nogle Vers, hvoribl. «Introduction til disse Tiders Kircke-Historie», dedic. til Biskop Hersleb, 1738

(mod Pietisterne). Noget i denne Pakke er Forarbejder til Langebeks Skrift «Videnskabernes Tab i Kong Christian VItes Død» (Kbh. 1746).

Nr. 141 om Frederik V. Heri bl. a. Kopi af et Forslag fra Frederiks Hospital om, at for Fremtiden de i Kbhvn. trykte Bøger skulle mod en vis Afgift stemples paa Hospitalet (dat. 16. Apr. 1762), samt Udkast med Langebeks Haand til Konsistoriums Betænkn. ang. dette Andragende; endv. flere anon. Vers, latinske, danske o. m. (ogsaa satiriske), deribl. et fransk Digt af Baron Bar til Kongen 1749. (En Afskr. af et Br. fra Frederik V. til Grev F. Danneskjold og af Dennes Afskedstale til Admiralitetet m. m. ere tr. i «Danske Saml.» IV, S. 377 ff.).

**Langebeks Excerpter, Nr. 142** (4°): «Nogle Excerpter til Etats Raad Langebechs Sørgetale over Christian VI.» (I samme Pakke som 141).

Til det under 140 anf. Skrift fra 1746; Excerpterne ere ordn. under Rubrikker som «Forberedelse», «Dødelighed» osv.

— **Nr. 143** (4°): «Gamle Nordiske Princer og Herrer.»

Til Oldtidshistorien (med Suhmske Paaskrifter). Alfab. ordnede.

— **Nr. 144** (4°): «Danske og andre det Kongelige Hus beslægtete [sic] Princer og fornæmme Herrer Ordine Alphabetico.»

Til Middelalderen (med Suhmske Paaskrifter). Indeholder kun Angelsachsere.

— **Nr. 145** (4°): «Adskillige Danske Princer og Herrer.» (I samme Pakke som forr.).

Alfab. ordn., beg. med «Abel», ende med «Ubbo», alle til Middelalderen (med Suhmske Paaskr.).

— **Nr. 146** (4°): «Konger, Princer og Hertuger i Jylland.»

Til Oldtiden og Middelalderen (med Suhmske Paaskr.).

— **Nr. 147** (4°): «Græver og Hertuger i Halland.»

Ligel. med Paaskrifter af Suhm.

— **Nr. 148** (4°): «Hertug Knud i Reval og hans Slægt.»

Ligel. med Suhmske Paaskrifter.

— **Nr. 149** (4°, ikke Folio): «Excerpta og Collectanea om Christian IV. naturlige Børn. i folio.»

Ogsaa om Kongens Børn med Kirstine Munk. Indeholder bl. a. en lat. Oversættelse — ved Andr. Hojer? — af Leonora Christinas franske Selvbiografi (Bog med 13 beskr. Kvartblade; Afskr. ved T. Kleve, foræret Langebek 1735); endv. dansk Overs. af Leonora Christinas Levnet efter O. Sperlings Mscr. «De fæminis eruditis» samt nogle af hendes Vers (ligel. Bogform, med Langebeks Haand, meddelt ham af Bogholder Michelsen 1738); en Afskr. af «Don Jørgen Ulrichs Liv og Levnet» (ligel. Bogform); en udateret Billet fra Klevenfeld til Langebek; paa løse Blade

flere af Leonora Christina digtede Vers i ældre og nyere Afskr.; et Par Notitser med Fr. Rostgaards Haand m. m.

**Langebeks Excerpter, Nr. 150** (4°): «Danske Dronninger til Margrete.»

Med Suhmske Paaskrifter. Excerpterne ligge i kronol. Orden, sidst om Valdemar Atterdags Dronning, Helvig.

— **Nr. 151** (4°): «Dito fra Margrete til Lovise.»

«Lovise» er Frederik V.'s Dronning. Af denne Pakke er udtaget og afgivet til Rigsarkivet 1889 et originalt Fadderbrev fra Hertug Christian af Glücksborg til Prinsesse Charlotte Amalia, 27. Febr. 1668. Under Rubr. «Lovise, K. Friderich den IV^des^ første Gemahl» findes et egenh. Brev fra Dronningen «A Monsieur Monsieur Masius, Docteur en Theologie», dat. 9. Aug. (u. A.), o: Kondolencebrev til M. i Anledning af en Ulykke, der var hændt ham. Endv. (sidst i Pakken) nogle Forarbejder til en Sørgetale af Langebek over Frederik V.'s Dronning Louise og et egenh. lat. Vers af Luxdorph i Anl. af hendes Død.

— **Nr. 152** (4°): «Danske Princesser og til deels Dronninger.»

Alle fra Middelalderen. Suhmske Paaskrifter hist og her.

— **Nr. 153—156** (4°): «Fremmede Græver og Herrer i Danmark.»

Fra Middelalderen. Nogle faa Excerpter ligge i Omslag, hvorpaa er skrevet henholdsvis Nr. 155 og Nr. 156; med Nr. 154 ere ingen betegnede. Suhmske Paaskrifter.

— **Nr 157** (4°, ikke Fol.): «Miscellan Excerpter og Samlinger til Danske Adelsmænds og andre berømte Mænds Historie. in folio.»

Foran ligge nogle Fortegn. over danske adelige Slægter med Koncept til en Indledn. af Langebek — alt til den i 5. Bd. af Pontoppidans «Danske Atlas» meddelte Liste; endvidere et Brev til L. fra F. C. Sevel, dat. 9. Febr. 1753; en Kontrakt mell. H. G. Masius og Fr. Gedde til Hindemae, dat. 11. Juni 1707 (testeret Kopi); «Copie af min Oration imodt Henning Povisch den 13. Octbr: 1656. Anlangende min Datter Ingeborigh Parszberigs Morgen Gaffue Breff.» (af Christoffer Parsberg?, def.); et Par Notitser med Fr. Rostgaards Haand; nogle anon. Optegn. om Frederik II.'s Kapelmester, Arnold de Fine, m. fl., ved Præsten Holger Nielsen Olivarius (f. 1670, † 1753) i Ørslev og Bjerre; et Br. fra T. T. Borch til Langebek, 9. Marts 1769; nogle Stamtavler med H. Grams Haand (tildels med Blyant); en kolor. Vaabentegn. paa Pergam. (maaske projekteret Vaaben for Jens og Andreas Harboe) m. m. Langebek har selv benævnet Pakken «Varia ad historiam Nobilitatis Danicæ.»

— **Nr. 158** (4°, ikke Fol.): «Et dito Bind indeholdende adskillige Adelige Slægter. in folio.»

Først a) »Forneme Danske Slegter, som ikke ere gamel Adel», derpaa b) «Familia Toxotiorum, Danicè Skytte», endelig c) flere forskellige Familier uden tilsyneladende Orden. Under *a*

bl. a. et «Sørge dog Trøste-Digt» af Præsten C. M. S. Skeel i Anl. af Fru Ide Christine Moths Begravelse i Viborg 1689 og Epitaphium over samme Dame (gift med Biskop Glud i Viborg); nogle Notitser af H. Gram og Fr. Rostgaard; flere Brude- og Sørgevers (mest Orig.) til og over Medlemmer af Familierne Thestrup og Stampe, fra Slutn. af 17. og Beg. af 18. Aarh.; Afskr. af en Højesteretsdom i en Sag mellem Generalfiskal T. Smith og Præsten M. Castensen i Jerne og Skad paa den ene og Krigskommissær J. Dukke med Hustru paa den anden Side (19. Juni 1721). — Under *b* bl. a. en hdskr. Ligprædiken ov. Præsten Mads Schytte, Provst i Sønderherred paa Mors († 1708), af Jens Jegind; endv. tre Breve til Langebek fra hans Faster, Margrethe Sal. Mads Baggers, dat. Nykjøbing 12. Mai 1743 og 19. Apr. og 24. Aug. 1744, samt et paa Latin fra H. Bering Massenius til Bagger, Lærer ved Latinskolen i Aalborg, dat. 31. Aug. 1719. *c)* Under «Numsen» en kolor. Tegning af Familiens Vaaben, med Afskr. af Adelsbr. og Ridderdiplom. Desuden et Brev (orig.) fra Otto Schade til «Monsieur Rosencrantz logerende bij Willem van Wede» i Utrecht, dat. Amsterdam 18. Jan. 1638; et Gravvers over Eske Bilde og hans Søster Anne, døde 1565, af H. Mariagger (synes Autogr.); et Brev fra Hjelmstjerne til Langebek, 14. Juni 1773, samt Udkast til Baron Rosenkrones Vaaben; et Brev fra Etatsraad P. Aagaard til Langebek, udat., med et fra Konferensraad Løvenskjold til Samme (30. Marts 1773) og et Par indlagte Notitser af Langebek ang. det Løvenskjoldske Vaaben; en Tuschtegn. af Jens Bjelkes og Sophie Brockenhuus' Vaabener, m. m.

**Langebeks Excerpter, Nr. 159—161** (Fol.): «Geneologiæ [sic.] Nobilium, ordine alphabetico Vol. 3. in folio.» (ɔ: 3 Pakker).

Mest Dokumentafskrifter, Stamtavler og Vaabentegninger, deribl. nogle faa øjensynlig udførte af S. Abildgaard; ogs. nogle Vaabener i Kobberstik. 1ste Pakke indeholder: Aagaard til Gyldenstjerne; mange Rubrikker ere tomme. Fr. Rostgaards Haand træffes hist og her (ogsaa i de andre 2 Pakker, hvor ligel. adskillige Rubrikker ere tomme). Under «Banner» en Indbydelse fra Gregers Krag, Vesterskjerning, til Christian Banner, Frederiksgave, til at overvære hans Datters Bryllup (dat. 5. Mai 1670); under «Braher» nogle Optegnelser om Slægten, af Sten Brahe til Knudstrup og Næsbyholm († 1620), egenh.; und. «Friis» en Relation om Niels Friis's Levnet, navnl. Udenlandsrejse (2 Expl.); und. «Giedde» et Pas, udstædt for en Tjener af Ove Gedde, dat. Tommerup 13. Juni 1640; und. «Giøe» et Brev (meget medtaget af Fugtighed) fra Dorithe Giøe til Erik Walkendorf til Glorup, dat. 16. Nov. 1592, endv. anon. Koncept til en lat. Biografi af Marc. Gjøe († 1698); und. «Gyldenløver af C. 5»

Koncept til et Bryllupsdigt til Admiral Ulr. Chr. Gyldenløves Formæling med Charlotte Amalie Krabbe, af J. B.

2den Pakke indeholder: Hack til Quitzou. Under «Linde» et Bryllupsdigt til Christian Lindes Formæling med Anne Poulsön 1724; und. «Lindenov» et Gravvers over Frue Sophie Lindenov (17. Aarh.); und. «Lorichs» to svenske Breve til Langebek fra H. P. Lorichs, dat. 12. Sept. 1764 og 2. Jan. 1765; und. «Lövenklow» Kopi af Dom i en Sag mellem Niels Trolle og Jørgen Schrøder (1661); und. «Lüttichau» et Bryllupsvers af Søren Bagge til Ritmester v. Lüttichau og Lucie Magdalene Ochsen (1731). Und. «Meyer» ere udtagne og afgivne til Rigsarkivet 1889: Extract af Envoyé Meyers Relation, Stockholm 24. Febr. 1683, og Koncept til Brev til Gesandten Chr. Stockfleth i Sverig, 5. Maj 1683. Und. «Munk» findes en Koncept til et aabent Brev fra 16. Aarh. og en lign. Koncept eller Afskr. fra samme Aarh., begge ang. Fru Ide Munk. Und. «Parsberg» nogle Familieoptegn. med Werner (?) Parsbergs Haand (1631, 4 Foliobl.), et Br. fra Apolonia von Parsberg til Oluf Parsberg, dat. Schlosz Parsberg 7. Okt. 1641, et Br. fra Hans Christoff v. Parsberg til Werner Parsberg, dat. smst. 15. Juni 1609, og Koncept til et Br. fra Werner Parsberg til Oluf Parsberg, dat. 22. Marts 1642 (skr. paa et Brudst. af et til Werner P. adr. Brev). Und. «von Plessen» en trykt Stamtavle, «Dynastæ in Plessen» (Fol.); gaar til Slutn. af 16. Aarh. Und. «Poulsön» nogle Familieoptegn., omfattende Aarene 1643—1717.

3die Pakke indeholder: Rani til Zanetti. Und. «Rantzou» en lille dramatisk Prolog, vistn. til Ære for Frederik V., if. Langebeks Paaskrift af Otto Manderup Rantzau († 1768); und. «Reetz» Kopi af et Pas, udstædt for Chr. Helt af Gesandten Jørgen Reedtz i Madrid, for hvis Børn H. havde været Lærer, og et Vers af Jørg. Reedtz i Anl. af Christian V.'s Tronbestigelse; und. «Rosenkrands» et Br. til Etatsraad Rosenkrantz i Haag fra Wegersloff i London, dat. 21. Dec. 1705; und. «Rumohr» nogle Familieoptegn. fra Slutn. af 16. Aarh.; und. «Schack» to Breve paa Tysk til Langebek fra A. B. Dathe, dat. Kbhvn. 22. Nov. 1742 og 27. Jan. 1743; und. «Sehested» endel Afskrifter af Relationer og J. Friis' trykte Digt til Admiral Sehested 1715 (Kbh., tr. hos J. S. Martini, Fol.), med særlig Betegnelse «Geheime Raad og Admiral Christen Thomæsön Sehested angaaende»; und. «Trolle» Afskr. af en Højesteretsdom i Sag mellem Hille Trolles Arvinger (2. Dec. 1724); und. «Wedderkopf» en satirisk Indskr. paa Latin over Geheimeraad Wedderkopp tilligemed flere Smædevers paa Latin og Dansk; und. «Weyde (von)» et lille Brev paa Vers til Langebek fra H. E. v. d. Weyde, dat. 30. Sept. 1751.

**Langebeks Excerpter, Nr. 162** (Fol.): «Et Bind i samme Orden. folio.» (ɔ: en Pakke).

Heraf ere udtagne og afgivne til Rigsarkivet 1889: Koncept til et Kongebrev af 18. Okt. 1653; et kasseret Kongebrev til Fr. v. Ahlefeldt, 21. Juni 1665; en Skrivelse fra Jørg. Seefeld til Kongen, udat., og en Forestilling til Kansleren fra Gunde Rosenkrantz, 29. Juni 1665. Under Rubr. «Alefeldt (Friderich von)» findes Koncept ell. Afskrift af et Br. fra Frederik III. til Kongen af England, dat. 30. Mai 1669; und. «Ernst» en Notits med Arne Magnussens Haand; und. «Gerstorf (Jochum)» en Opskrift paa et Foliobl., betegn. «Huoreffter Stadtholder H. Jochum Gerstorff haffr at rette» samt et trykt Universitetsprogram (1661) i Anl. af G.'s Død; und. «Gyldenlövernes og Daneskioldernes Familie vedkommende» en Stamtavle med Fr. Rostgaards Haand og et kobberst. Mindeblad ov. Adm. Gyldenløves Gemalinde (1709) med Vers af Rostgaard; und. «Kornerup (Søren)» en «Specification dero skrifften vnd Materien So ich auff befehl Ihrer Königl: May^ten^ Seliger vnd Glorwürdigster gedechtnüsz, mit groszer Arbeit vnd Allerunterthänigster Treue verfertiget» (4 Foliobl.), hvortil Langebek har bemærket: «Dette er opsat ved Begyndelsen af Christ. 5^ti^ Regering»; und. «Körbitz» en Indbydelse til hans Bryllup med Knud Ulfeldts Enke, udstædt af Enkeprinsesse Magdalene Sibylla, dat. 2. Aug. 1649; und. «Krag (Erik)» Koncept til et Br. ang. Oberst Hans Friis, dat. Kbh.'s Slot 6. Okt. 1660; und. «Key Lykke» flere samtidige Afskrifter af Procesakter vedk. ham; und. «General Løvenörn angaaende» to Vers til ham (Orig., ialtfald det ene, som er af Regimentskvartermester Møller); und. «Reedtz» en Bog i 4° (16 Bl.), m. Tit.: «Canceller Her Peter Retzes Personalia», samt et dansk Sørgedigt ov. Kansleren af Niels Andersen Riber, med lat. Paaskr. af O. Borch (1674); und. «Rosenkrantz» to Foliobl. fra Midten af 18. Aarh. med bibliogr. og hist. Notitser samt et Par Dagbogsoptegn. paa Tysk, men vedk. danske Forhold; und. «Gunde Rosenkrands» endel samtidige Dokumentafskrifter ang. hans Optræden overfor Frederik III., henholdsvis 17 og 10 Foliobl. (sidstn. def.); und. «Skeel» en gl. Kopi af Christen Skeels Afskedsbrev til Frederik III., 27. Febr. 1659, endv. «Copie af Gh. Christen Skeels Testamente eller sidste Villie d. 19. Novembr. 1658 tillige Med Hans Memorial til Hans Haandskriver, eller Camerdiener Overberg. d. 15. Januar 1659», — if. Langebeks Paaskr. stammende fra Provst Olivarius 1750, og den anf. Betegn. er ogsaa skrevet med hans Haand (Kopien af førstn. Skr. er testeret af P. Scavenius og Hans Mule); und. «Svane (D. Hans)» et Br. fra «Magnus Halling» til Hjelmstjerne, udat., med flere anon. og pseudon. Skrivelser i Anl. af Provst Mathias Hwiids Jubelprædiken 1749 (to af disse ere med Provst Olivarius' Haand);

und. «Urup (Axel)» en samtidig Afskr. af det danske Rigsraads Brev til Kongen, overgivet ham den 3. Nov. 1658 (ang. Tvistigheder mellem A. Urup og U. C. Gyldenløve); und. «Willadsen (M. Peder)» et lat. Sørgeprogram, i Haandskr., ov. denne 1673 afd. Biskop i Viborg. Forøvr. indeholder Pakken omtr. kun de sædv. Langebekske Papirstrimler samt endel Afskrifter med hans Haand ell. foretagne for ham.

**Langebeks Excerpter, Nr. 163** (Fol.): «Et dito Bind indbundet. folio.»

Med Langebeks Haand. Foran et alfab. Register. Mange Bl. ubeskr.

— **Nr. 164** (8°): «Om Stænderne i sær Adelen, in Octavo.»

— **Nr. 165—173** (8°): «Adels og Andre berömte Mænds [sic] efter Kongernes Orden fra Harald Hyldetand. 9 Volumina [ɔ: 8 Pakker]. in 8vo.»

Suhmske Paaskr. hist og her. Nr. 165 om Harald Hildetands Tid. Nr. 166 fra Harald Klak til Svend Grathe. Nr. 167 om Marsker, indtil 16. Aarh. incl. Nr. 168: Valdemar I.'s og Knud VI.'s Regering. Nr. 169—170: Valdemar II. og hans Sønner. Nr. 171: Erik Glipping og Erik Menved. Nr. 172: Erik Menved fortsat. Nr. 173: Christoffer II. og Valdemar IV.

— **Nr. 174—176** (8°): «Adskillige Embeds Mænd i ældre og nyere Tider. 3 Volumina in 8vo.»

Hver Pakke for sig ordn. alfab.; i Nr. 176 findes de højeste Hof- og Rigsembeder.

— **Nr. 177** (8°; udgør een Pakke sammen med Nr. 176): «Chancellere i sær. in 8vo.»

To Læg, det ene med Betegn. «Cancellarii», det andet betegn. «Justitiarii».

— **Nr. 178—179** (Fol.): «Excerpter og Samlinger om Tycho Brahe.» (Med Tilføjelse: «NB. 180 er før udtaget.»)

Nr. 178 indeholder først nogle lat. Vers i ældre og nyere Afskr., m. Betegn.: «T. B. Poetiske Studia og Vers.» Endv. bl. a. 3 hdskr. Expl. af et lat. Digt til Tycho Brahe af Mart. Brasch, Prof. i Rostock; det ene vistn. Autograf, de to samtid. Afskr.; to Afskr. af T. Brahes lat. Digt til A. S. Vedel, den ene gammel, den anden med Langebeks Haand; et lat. Digt, «Manes Regis Friderici II. ad Danos», underskr. «Jacobus de Somere Belga manu propria», samt en nyere Afskr. af samme; fire Afskrifter af T. Brahes Elegi «ad Daniam», een samtidig, en anden udført for den ældre O. Worm, som egenh. har tilføjet endel af Brahes lat. Epigrammer; talrige nyere Afskrifter af Digte af og til Brahe samt af danske og tyske Breve vedk. ham; nogle Breve og Digte vedk. ham, afskr. med O. Worm sen.'s Haand (4 Kvartbl.); «Causæ demigrationis Dni Tychonis Brahe [etc.]» m. fl. Breve til hans Historie, ligel. afskr. med O. Worms Haand

(8 Kvartblade); endel. af ældre Stykker en samtidig Afskr. (med Rettelser) af Holger Rosenkrantz's lat. Brev til T. B. af 16. Dec. 1597, udenpaa er skr. med en Haand fra 17. Aarh.'s Beg.: «Exemplum literarum quas ad me dedit Oligerus Rosenkrantzius», en Koncept med Rettelser til T. B.'s Skr. til Christian IV. af 10. Juli 1597 samt Koncept (4 Foliobl.) med — som det synes — T. B.'s egenh. Rettelser til den længere lat. Skr. til Peucer om hans Verdenssystem. — De Sager, der findes i denne Pakke, stamme vistn. for en Del fra Præsten L. Terpager i Mern († 1772) og ere tildels ben. i 2. Bd. af «Danske Magazin», S. 161—372.

Hvad Indholdet af Nr. 178 ang., saa ere alle Aktstykker derfra, som vedkomme Tycho Brahes Haandskrifter i Paris i Slutn. af 17. Aarh., overførte til Bibliothekets Arkiv i 1884. To Kongebreve til Christoffer Walkendorf, af 4. Juni 1581 og 11. Nov. 1583, ere afgivne til Rigsarkivet 1889. Foruden en Del, mest nyere, Dokumentafskrifter samt Langebekske Papirstrimler, indeholder Pakken ellers: et tr. Universitetsprogr. ov. Hans Aalborg (1619); Originalbr. (meget medtaget) fra Tycho Brahes Datter Magdalena til Eske Bilde, om Faderens Død, dat. Prag 30. Juli 1602 (tr. i Danske Mag., II, S. 361—365, slg. F. R. Friis, Tyge Brahe, Kbh. 1871, S. 336—341); en tr. Disputats af J. Cocus (Respondens J. Hegelius Ripensis), tilegnet T. Brahe, Wittenberg 1599 (4°); et Br. fra L. Harboe til Langebek, dat. 22. Jan. 1750 (under Rubr. «Tycho Brahe», 4°); Br. fra den yngre T. Brahe til Eske Bilde, dat. 18. Febr. 1604 (tr. i D. Mag., II, S. 345—367, slg. F. R. Friis, anf. Bog, S. 341—343); en gammel Afskr. af Beskrivelsen af T. Brahes Ligbegængelse; «En lille Underrettning, saavitt Jeg veed, om den Insul Hween», med Paaskrift af Langebek: «Er uden tvil af ConferentzR. [Niels] Slanges Haand»; 3 Aktstykker i T. B.'s Proces med Gellius Sascerides, neml. «Huis alleuegne baade iblant adelen och andre er vdi langtid vdspredt, huor med jeg skulle haffue foraarsaget D: Gellium til at vndslaa sig fraa att ville haffue Bröllup: Och giöre huis skeed er», Originalkopi med T. B.'s egenh. Underskr. (tr. i D. Mag., II, S. 286—288), G. Sascerides' Begæring til Consistorium (7. Febr. 1596, egenh., tr. smst., S. 288) og Sammes Gensvar til T. B.'s Modindlæg (25. Febr. 1596, egenh., tr. smst., S. 297—299); endelig lat. Koncept til et Gavebrev paa Hveen for T. B. og hans Arvinger, skr. med A. S. Vedels Haand, ligel. et dansk Udkast til et Bevis i en Andens Navn, begge skr. paa Bagsiden af et tysk Br. fra Peter Rantzau, dat. 16. Mai 1584 (den først anf. Koncept er tr. i D. Mag., II, S. 220—221, slg. F. R. Friis, El. Olsen Morsing, Kbh. 1889, 4°, S. 6—7). — Hvad der findes i denne

Pakke er ben. af Langebek dels i 2. Bd. af D. Mag., dels i sammes 3. Bd., S. 12—32 og 43—53.

**Langebeks Excerpter, Nr. 181** (Fol.): «Dito om Hannibal Sehested in folio.»

Af denne Pakke ere udtagne og afgivne til Rigsarkivet 1889: Hann. Sehesteds Indlæg for Rigens Raad, 7. Aug. 1650; Koncept til Resolution, undert. H. Sehested og Iver Vind, udat.; Brev fra H. Sehested til Residenten Charisius, 24. Mai 1664, og to Koncepter til Kongebreve til H. Sehested af 14. og 25. Jan. 1661. Desuden findes i Pakken endel Excerpter og Afskrifter af og for Langebek samt følgende ældre, tild. orig. Sager: en Afskr. af H. S.'s Møntordre af 5. Febr. 1649, bevidnet, und. Dato Christiania 30. Jan. 1652, af Lorentz Boysen, Fr. Grüner og Hans Hempel; Indbydelse fra Christian IV. (underskr. egenh.) til Hans Lindenovs Hustru, Elisabeth Augusta, om at overvære H. Sehesteds Bryllup med Frøken Christiane, dat. 30. Mai 1642; samtidig Kopi af Frederik III.'s «Efterladelsebrev» til H. S. af 25. Juni 1651 samt Designation paa H. S.'s Gods i Norge; Br. fra H. S. til Christian IV. (i 4°), «dateret udj Couronna dend $^{14}/_{24}$ Septembr. 1640»; 2 spanske Afskr. af Breve fra Filip IV. og fra Olivares, til Marqués de Valparaiso, dat. Madrid 16. Sept. 1640; Koncept til en dansk Skr. til Christian IV., vistn. fra en højere Embedsmand, dat. 23. Juni 1640; Kopi af et spansk Pas for den danske Afsending Eiler Ulfeld med Følge, udstædt af Marqués de Valparaiso, 17. Sept. 1640; en lat. Koncept til et privat Brev fra H. Sehested ang. nogle Titulaturer, dat. «Madrid, Aprilis 1642»; kgl. Bekræftelse (dat. 29. Sept. 1646) paa Tiendebrev udstædt af H. Sehested for Lagmand Niels Hansen i Christiania og Hustru; samtidig Kopi af Br. fra H. S. til Kongen, 24. Juni 1651; Kopier af H. S.'s Indlæg til Frederik III. af 20. Okt. 1659 og Febr. 1660 (henholdsv. 13 Foliobl., hvoraf 2 ubeskr., og 16 Foliobl., hvoraf 1 ubeskr.); Koncept til et lat. Br. fra Frederik III. til den franske Konge, 18. Aug. 1663; Koncept til et lat. Privatbr. fra H. S. til en «Excellentissimus Dominus», udat.

— **Nr. 182** (Fol.): «Dito om den Gabelske Familie. in folio.» (Tilføjet er: «183 før udtaget»).

Af denne Pakke ere udtagne og afgivne til Rigsarkivet 1889: Rentekammer-Resolution af 28. Nov. 1661, med Chr. Weiners Kvittering (1663); Koncept til Kongebrev til C. Gabel, tysk, udat.; Meddelelse til Tyske Kancelli fra Oversekretæren om et Pas for hans Frue; Anvisn. paa endel Penge til Oberstlieut. Wahl med hans Kvittering til Regimentskvarteermesteren, 27. Febr. 1711; Koncept til et Kongebrev til Tolderen i Øresund, 24. Aug. 1654; do. til C. Gabel, 26. Sept. 1655. I Pakken findes forøvr. endel Afskrifter af og for Langebek samt: et af

Frederik III. udstædt Pas for David (Efternavnet in blanco, maa være Weiszell), dat. 31. Dec. 1651; et lign. Pas, lydende paa David Weiszell, dat. 15. Marts 1651; Extract af Regning fra Renteskriver Claus Jørgensen for Aarene 1681—91; Afskr. af et Kongebrev af 14. Sept. 1683 med vedføjede Bem. af Fred. Gabel (udaterede); nogle Langebekske Papirstrimler, en enkelt af J. H. Schlegel og een med F. Rostgaards Haand; et Brev til O. Sperling fra C. Gabel, dat. 16. Okt. 1648; en Fortegn. over danske Gesandter i Udlandet 1670—75.

**Langebeks Excerpter, Nr. 184 og følg.** (dels 4°, dels Fol.): «Udkast til Etats Raad Langebechs Eloge over Fredrich Rostgaard, med Collectaneis.»

Disse Pakker ere numererede 184 og $184^{a}$ til $184^{p}$; slg. Chr. Bruun, Frederik Rostgaard og hans Samtid, I, 1870, hvor en summarisk Fortegnelse over dem er meddelt S. 552—553. (Slg. ogs. s. Bog, S. 448—450).

Nr. 184 (4°) er betegn. (med Langebeks Haand): «Observationes Orthographicæ & alia ad Grammaticam Danicam pertinentia». Foroven (med Thorkelins Haand) «ad Rostgaardiana». Indeholder Notitser, alle af Langebek og med hans Haand; de staa vistn. i Forbindelse med hans Ordbogsarbejder for Rostgaard.

— **Nr. $184^{a}$** (Fol.), (Rostgaardske Samlinger): «Autobiographi, forskjellige Optegnelser. Rostgaards Slægt. Trykte Digte.») (Saaledes betegnes Pakken i Chr. Bruuns ovenf. anf. Fortegn.; hans Betegnelse benyttes ogsaa i det Følg. ved Beskrivelsen af de øvr. Pakker, der henhøre til de Rostgaardske Saml.).

Indeholder først nogle faa egenh. Optegn. af Rostgaard, væsentl. om Planen til hans Selvbiografi, derpaa et Antal Familiebreve fra og til ham, neml.: 1) F. Rostgaard til sin Moster, Margrethe Asmussen, 2. Marts 1682, Dansk, 1 Kvartbl. 2) Jakob Rostgaard til F. Rostgaard, 9. Jan. 1685, Tysk, 2. Kvartbl. 3) F. Rostgaard til sin Morbroder, Kl. Hartvigsen, 30. Sept. 1690, Dansk, 2 Kvartbl. 4) Samme til Kl. Hartvigsen, 17. Febr. 1691, Dansk, 2 Kvartbl. 5) Samme til Samme, 21. Febr. 1691, Dansk, 2 Kvartbl. 6) Samme til H. G. Masius, 18. Apr. 1691, Tysk, 2 Kvartbl. 7) Samme til Jens Rostgaard, 16. Mai 1691, Dansk, 3 Kvartbl. 8) Samme til Kl. Hartvigsen, 18. Aug. 1691, Tysk, 2 Kvartbl. 9) Samme til Samme, 9. Jan. 1692, Dansk, 2 Kvartbl. 10) Samme til Samme, 7/17 Mai 1692, Dansk, 2 Kvartbl. 11) Samme til Samme, 16/26 Juli 1692, Dansk, 2 Kvartbl. 12) Samme til Samme, 28. Jan. 1694, Dansk, 1 Kvartbl. 13) Samme til Samme, 20. Jan. 1695, Dansk, 2 Kvartbl. 14) Samme til Samme, 20/30 Mai 1695, Dansk, 2 Kvartbl. 15) Samme til Samme, 2. Jan. 1696, Dansk, 2 Kvartbl. 16) Samme til Jens Rostgaard, 15/25 Mai 1696, Dansk, 2 Kvartbl. 17) Samme til Samme, 28. Sept. 1696, Dansk, 2 Kvartbl. 18) Samme til

Samme, 10. Dec. 1696, Dansk, 4 Kvartbl. 19) Samme til Samme, 28. og 29. Marts 1697, Dansk, 10 Kvartbl. 20) Samme til Samme, 8. Nov. 1697, Dansk, 2 Kvartbl., med et indlagt Br. til J. Rostgaard fra Jac. Hanssen i Helsingør (1 Kvartbl.). 21) Jac. Hanssen til J. Rostgaard, $\frac{23. \text{ Nov.}}{3. \text{ Dec.}}$ 1697, Dansk, 1 Kvartbl. 22) Samme til Samme, $\frac{24. \text{ Nov.}}{4. \text{ Dec.}}$ 1697, Dansk, 1 Kvartbl. 23) F. Rostgaard til Cl. Hartvigsen, 20. Dec. 1697, Dansk, 1 Kvartbl. 24) Samme til Jens Rostgaard, 3. Jan. 1698, Dansk, 2 Kvartbl. 25) Samme til Samme, 14. Marts 1698, Dansk, 1 Kvartbl., med en Regn. fra H. Michelsen til ult. Dec. 1697. 26) Samme til Samme, 20. Mai 1698, Dansk, 2 Kvartbl., med en Regn. fra Jacob Hansen, Helsingør, 17. Sept. 1698, 1 Kvartbl. 27) F. Rostgaard til Jens Rostgaard, 12. Aug. 1698, Dansk, 1 Kvartbl. 28) Samme til Kl. Hartvigsen, 16. Juli 1698, Dansk, 2 Kvartbl. 29) Maria Harmans til F. Rostgaard, 24. Marts 1713, Tysk, 2 Kvartbl. 30) Catharina Indervelde til Samme, 30. Dec. 1714, Tysk, 2 Kvartbl.

Nr. 1 er tildels trykt i 1. Bd. af Bruuns anf. Bog, S. 5—6; Nr. 2, 3, 7, 16, 19, 24, 29 og 30 i 2. Bd. af samme Bog.

Pakken indeholder endv. en Kopi af R.'s Udnævnelse til Etatsraad; to lat. egenh. Udkast til hans Testamente (det ene ufuldendt og udat., det andet dat. 18. Juni 1736); endel Optegn. til hans danske Selvbiogr. og et Stykke af denne, nedskrevet af Langebek paa Folioark, der tildels ere forsynede med Numre (1—18) af Rostgaard, som ogsaa har tilføjet egenh. Rettelser og Bem.; Forarbejder til R.'s «Occupationes literariæ» (hans Studiers Historie) med den tyske Overs. af en Del deraf, skr. med hans egen Haand (meddelt af O. H. Moller i «Dänische Bibliothec», VI, 509—548 og VIII, 675—700); et Antal trykte Digte og lignende Smaating af Rostgaard; nogle hist. og bibliogr. Optegn. (en enkelt med H. Grams Haand), deribl. Fortegn. over Thomas Bartholins Saml. af kobberst. Portræter; endel Stamtavler og Notitser til den Rostgaardske Families Hist., deribl. enk. Afskr. af Dokumenter og af indsendte Meddelelser ang. Slægten samt et Originalbr. fra Jes Hansen Rostgaard til F. R., dat. Randers 15. Mai 1722, et fra Schoutbynacht H. J. Rostgaard til Samme, Kbh. 16. Juli 1738, et fra J. Holm til Arkivsekretær Lohmann, Flensb. 22. Mai 1720, en Fuldmagt (med Bilag) for F. R. fra Fru Margarethe Hartwigsens Arvinger til at varetage deres Interesser overf. Præsident Cl. Hartvigsen, dat. Flensb. 8. Juni 1705, Jens Rostgaards egenh. Optegnelser om hans Levnet (tr. i Bruuns F. R. og hans Samtid, II, S. 4—7); endel Papirer vedk. F. R.'s Adelskab, hvoribl. flere, tildels illum. Tegninger af hans Vaaben og et Kobberst. deraf, ogsaa Tegninger af v. d. Maase'rnes og F. R.'s Moders Vaaben, og en dansk Overs. af Adelspatentet

for Conradine Revenfeldt; endelig endel meteorologiske og lign. Optegn. af F. R. og Kopi af hans Udnævn. til Konferensraad.

Af Pakken er afgivet til Rigsarkivet 1889: en Ansøgn. til F. R. som Oversekretær fra Magnus Schiøtte for hans Broder, dat. 21. Dec. 1723.

**Langebeks Excerpter, Nr. 184[b]** (4°), (Rostgaardske Samlinger): «Æsthetiske og poetiske Arbeider.»

Indeholder bl. a. en dansk, versific. Overs. (ved Christian Rose) af Afsnittet om Pyramus og Thisbe i Ovids Metamorfoser, med et Digt af Rose til F. Rostgaard; et Digt af Iver Brink til F. R., «Enfoldige men velmente Taknemmeligheds-Tanker paa vort ædle .... Danske Sprogs vegne» (4 Kvartbl.); et Digt af F. R.'s Datter, Fru Bruun, fra 1750 (afskr. med Provst Olivarius' Haand). Pakkens meste Indhold er forøvrigt orig. og overs. Vers af Rostgaard (navnl. danske og lat.), mest i Kladde, endel ufuldendte, endvidere Smaaindfald i Prosa, Bemærkn. til J. Sorterups Digt om Christian den 5te, ogsaa Udkast til Indskrifter paa Medailler samt «Smaa Erindrings Poster om Danske Vers«, skrevne til hans Søn i Sorø 1717. De ere ordnede i fl. mindre Bundter m. Paaskr. af Rostgaards Haand.

— **Nr. 184[c]** (4°), (Rostgaardske Samlinger): «Rostgaards Digte afskrevne af Langebek.»

Indeholder desud. Afskrifter af R.'s Digte med andre Hænder, endel egenh. Vers og andre Optegnelser af Rostgaard, nogle Digte til ham og to Breve fra J. H. v. d. Osten til ham, dat. henholdsvis 13. og 19. Apr. 1739. Ogsaa to af hans trykte Digte.

— **Nr. 184[d]** (4°), (Rostgaardske Samlinger): «Nogle Bøger med forskjellige Optegnelser.»

Indeholder to Bøger i 4°, den ene en fransk Stilebog, hvori ogs. nogle selvbiogr. Notitser, den anden en Regnskabsbog, hvori till. nogle Kladder til Vers o. lign.; desud. endel løse Blade med Optegnelser, tildels ved R.'s egen Haand, henhørende til hans Levneds Hist., samt den tyske Overs. (med Rettelser) af hans «Occupationes literariæ», 1.—5. Afsnit, 72 pag. Sider, ikke med hans egen Haand (ɔ: hvad der er trykt i 6. Bd. af «Dänische Bibliothec».)

— **Nr. 184[e]** (4°), (Rostgaardske Samlinger): «Papirer fra Opholdet i Lybek. Rostgaards Digte tildels skrevne af ham selv.»

Først i Pakken endel Breve, betegn. ved Paaskr. af Rostgaard: «Vedkommer dend Reise til Lubec og Gluckstadt sidst i 1714 og først i 1715»; det er 13 Breve paa Fransk fra hans Hustru, det første dat. 18. Dec. 1714, det sidste 23. Febr. 1715, samt et, ligel. paa Fransk, fra hende, dat. 4. Sept. 1721; endvidere to tyske Breve (det ene til F. R., det andet til hans Frue) fra Svogeren Detlef Revenfeldt, dat. 20. Nov. 1715; fire tyske Breve fra Arkivsekr. Lohmann til F. R., 9. Aug.—14.

Sept. 1714; et tysk fra Joh. Walther Inder Velden til F. R., Husum 17. Febr. 1715, og et (ligel. tysk) til Fru Rostgaard fra H. Lohmann, dat. 7. Juli u. A. Derpaa 9 Breve paa Dansk til Rostgaard fra Bogholder F. Holmsted, 19. Jan. 1714 til 16. Febr. 1715 (om en Stranding paa Anholt) og et fra 8. Jan. 1731 samt et indlagt fra Alexander Ross af 29. Dec. 1714; endvidere 3 Handelsbreve til Rostgaard, fra Klöcker i Kbhvn. (1726), Chr. Hansen i Trankebar (1724) og Laasbye & Nieugaard i Amsterdam (1735). Fremdeles et Forretningsbr. fra Christen J. Basbal i Aarhus (1715), nogle Regninger og Huskesedler (disse med Rostgaards Haand) m. m. Resten af Pakkens Indhold er Indfald og Vers, dels i Kladde, dels i Renskr. (nogle med Langebeks Haand).

*Benyttelse.* Bruun, Fr. Rostg., II, S. 72—77.

**Langebeks Excerpter, Nr. 184[f]** (4°), (Rostgaardske Samlinger): «Rostgaards Digte. Indices til Notker.»

De Vers, der findes i denne Pakke, ere betegn.: «Duplicata & in Protocollo descripta.» Et lille Bundt Strimler, hvorpaa ere skrevne Begyndelseslinierne af endel tyske og danske Psalmer, med Numer, har Betegnelsen «Enw. Ewald». Desud. to Glossarer til Notkers oldtyske Parafrase over Psalmerne (slg. Bruun, Fr. Rostg., I, S. 54); udenpaa har R. skrevet: «Skal efterseeis, om indlagde Tvende Extract-Indices ere af Notkeri Psalterio Mss. og om paginæ ere af det Exemplar in quarto, som nu er in Regia Hafniensi.» (ɔ: Gl. kgl. Saml. 2066).

— **Nr. 184[g]** (4°), (Rostgaardske Samlinger): «Samlinger til et Register over tydske paa Dansk oversatte Psalmer.»

Indeholder forud. disse Forarbejder (Excerpter og Udkast) enkelte tyske Psalmer i Oversættelse af Rostgaard, ogsaa et Par trykte.

— **Nr. 184[h]** (4°), (Rostgaardske Samlinger): «Registeret over disse Psalmer.»

Først, alfab. ordnede, «Tydsk og Dansk», ɔ: den overvejende Del (NB. Brorsons Psalmer for sig, uden alfab. Orden); derefter «Dansk og Tydsk», ligel. alfab. ordn. Renskr. med en Afskriverhaand, men med Rettelser og Tilføjelser af Rostgaard.

— **Nr. 184[i]** (Fol.), (Rostgaardske Samlinger): «Langebeks Mindetale over Rostgaard, oplæst i Videnskabernes Selskab. Rostgaards Samlinger til sit Livs Historie: Pakke 1. Hans Barndom, Undervisning og Studier ved Kbhvns. Universitet. Pakke 2. Om Udenlandsreisen. Pakke 3. Om hans Embede som Geheimearchivar. Pakke 4. Om hans Ophøielse i den adelige Stand, hans Titler. Pakke 5. Om hans Ægteskab og Børn.»

Af denne Pakke ere udtagne og afgivne til Rigsarkivet 1889: Brev til Rentekammeret fra C. Sehested om Skrivematerialier til Geheimearkivet, 2. Jan. 1706, samt Rentekammerets

Nota ang. samme, 28. Juli 1708; Kongebrev (ɔ: fra «Slotsloven») til Geheimeark. Rostgaard, 26. Febr. 1709 (om et Arbejde i Arkivet); 2 lign. Kongebreve til ham, 15. Mai 1713 og 1. Nov. 1720 (det ene som Kommissionsmedlem, med P. Raben og Arne Magnussen); Skrivelse til Oversekr. Rostgaard fra Geheimeraaderne Krabbe og Sehested, 25. Mai 1709; 2 Skr. fra Rentekammeret, undertegn. Thambsen, til Rostgaard som Geheimearkivar, 12. og 13. Dec. 1708. — Langebeks Mindetale (oplæst 5. og 22. Dec. 1749 samt 12. Jan. 1750) findes i to egenh. Udkast paa Foliobl., desud. nogle Excerpter. Foran Rostgaards egne Samlinger i denne Pakke ligger en egenh. Fortegn. ov. dem; han har selv ordnet dem og paaskrevet de enkelte mindre Pakker, hvad de indeholde.

De mindre Pakkers Indhold. Pakke 1: af Originalbreve etc.: Præsten N. T. Munk paa Hveen til R., Dansk, 2. Nov. 1700, 2 Foliobl. (tr. i Bruun, F. R., II, S. 2—4); F. R.'s Testimonium (lat.) fra Rektor Eegbye ved Helsingør Skole, 10. Cal. Apr. 1685, 2 Foliobl.; R.'s Testimonium fra Rektor P. Foss ved Kbh.'s Skole, Lat., 5. Cal. Jun. 1687, 2 Foliobl.; Lat. Testimonium for R. fra W. Worm, 12. Marts 1688, 2 Kvartbl. (samt en Afskr.); lign. fra Casp. Bartholin, 27. Mai 1690, 2 Foliobl. (m. en udat. Afskr.); lign. fra Rector magn. Cosm. Bornemann, 27. Mai 1690 (2 Foliobl.); kgl. Pas for F. R., dat. 3. Nov. 1694 (2 Foliobl.) og et lign. fra 24. Juni 1690 (ligel. 2 Foliobl.) — Testimonierne ere trykte i Bruuns anf. Værk, II, S. 7—14.

Pakke 2 indeholder kun Optegnelser af Rostgaard og en Regning. — I en særlig lille Pakke, betegn. «F. Rostgaard under Pesten i Kjøbenhavn» (1711) findes Recepter, trykte Sundhedspasser (udfyldte) o. lign.

Pakke 3: endel Dokumentafskr. og Koncepter (ogsaa fra 1731 vedkommende R.'s Ansættelse som Translatør), Udkast til R.'s Instrux som Geheimearkivar samt orig. Breve fra v. Hagen (1708), A. G. Hanneken (6. Dec. 1707), D. Wibe (udat.), C. Sehested (2. Jan. 1707), kgl. Ordre til Rostgaard til at censurere Holbergs Tillæg til hans Europæiske Historie (29. Mai 1711), to Breve og et Revers fra Andr. Reinhard (1718, 1719 og 1726), Pas udstædt af C. Reventlow (28. Aug. 1700) og en trykt, ikke udfyldt eller dat., Edsformular. — Instruktionen, Wibes Brev, Ordren af 1711 og de tre Reinhardske Skrivelser ere tr. i Bruuns anf. Værk, II, henholdsv. S. 36—38, 53 f., 68 og 61—64.

Pakke 4 indeholder Afskrifter, Notitser med R.'s Haand, Vaabentegninger og Prøvetryk.

I Pakke 5 findes bl. a. nogle trykte og haandskr. Lykønskningsvers til R. og Hustru samt Datter, et lat. Lykønskningsbr. fra B. Mentzer, Cal. Mart. 1703 (4 Kvartbl., tr. i Bruuns anf. Skr., II, S. 40—42), et tysk Br. fra C. Reventlow til Anna

Catharina Hagens (udat.), en egenh. Optegn. af hende ang. hendes Børn, et fransk Br. fra C. Reventlow til hans Datter Grevinde Friis, 22. Aug. 1691 (tr. i anf. Skr., II, S. 38—39), endelig nogle Formaninger til R.'s Søn Gabriel Alexander, da han skulde til Sorø (1 Foliobl.).

**Langebeks Excerpter, Nr. 184[k]** (Fol.): (Rostgaards Samlinger til sit Livs Historie) «Pakke 6: Rostgaards Forretninger som Assessor og Justitiarius i Høiesteret.»

Heraf er udtaget og afgivet til Rigsarkivet 1889: Skrivelse, undert. Seckman, til Rostgaard som Justitiarius i Højesteret, 4. Jan. 1720; D. Wibe til Rostgaard, ang. en Højesteretssag, 26. Febr. 1721; Specifikation paa Højesteretsdomme, 26. Febr. 1721 til 26. Febr. 1722, undert. Seckman; do. for 1720—21; 2 Skr. til Rostgaard som Justitiarius fra Fru Schöller, 20. Jan. og 5. Febr. 1720, samt een til ham i samme Sag fra Justitssekr. Seckman, 21. Jan. 1720; N. Slange til Rostgaard (som Justitiarius) ang. hans Sygdom, 9. Juli 1721; C. Rantzau til Samme i en Sag mod Børge Trolle, 19. Febr. 1720, (med et Bilag); Helsingørs Byraad til Rostgaard i en Højesteretssag. 2. Aug. 1721; en Pakke Dokumenter af Rostgaards Sager, ang. Præstegaardenes Køb i Norge, 1720—24 (48 St.); Breve fra Biskop Deichmann til Rostgaard som Oversekretær, med Bilag, 1722—23 (7 St.). Af Pakkens resterende Indhold kan mærkes en Række kgl. Befalinger til R. om at sidde i Højesteret, 16 i Tallet, fra 1709—24; endv. endel Koncepter og Afskrifter, hvoraf adskill. m. R.'s Haand, tre Br. fra Seckman til R., dat. 22. Marts 1721 og 26. Febr. 1720, en egenh. Fortegn. over de Højesteretsdomme, R. har underskrevet som Justitiarius, fra 4. Jan. 1720 til samme Aars Slutn., lign. Fortegn. for 1721, to tr. Formularer til Embedsed, den ene udfyldt for M. Wibe som Justitiarius i Højesteret.

— **Nr. 184[l]** (Fol.): (Rostgaards Samlinger til sit Livs Historie). «Pakke 7. Rostgaards Charge som Oversekretær i det danske Kancelli. Pakke 8. Om den imod ham iværksatte haarde Forfølgning. Pakke 9. Hans Forretninger som Hovedparticipant i det Ostindiske og i det Vestindisk-Guineiske Kompagni, og som Direktør ved det sidste Pakke 10. Om hans Embede som Amtmand over Antvorskov og Korsør Amter. Pakke 11. Om hans Forflyttelse til Helsingør som Translatør ved Øresunds Toldkammer og hans Entledigelse fra dette Embede. Pakke 12. Om Salget af hans Bibliothek.»

Udtagne heraf og afgivne til Rigsarkivet 1889 ere: et Antal Breve til Rostgaard som Oversekretær, 1722—24 (17 St.); 10 lignende Breve (laa under Omslag med Paaskrift «Fristelser»); Joach. Lütken til R. som Amtmand paa Antvorskov, 10. Aug. 1729 (med et Bilag); Instrux for R. som Amtmand over Antvor-

skov og Korsør Amter, 29. Okt. 1727; Meddelelse fra Rentekammeret til R. ang. hans Amtmandsembedes Indtægter, 22. Nov. 1727.

Endnu findes der, foruden en hel Del Dokument-Koncepter, Kopier og Regninger, følg. orig. Skrivelser o. desl.: (Pakke 8) Koncept til et Brev fra R. til Ivar Rosenkrantz, 26. Marts 1735, med en vidtløftig Fremstilling paa Fransk af hans Hændelser 1725, 25 Kvartbl. (slg. Bruun, anf. Værk, II, S. 353 f.); R. til hans Hustru, 16. Marts 1725, Fransk, 2 Kvartbl. (tr. smst., S. 312—314); «Smaa Efterretninger for mine gode Venner, som motte forlange at vide noget om de personer, som vare medhielper i at forfølge mig» (osv.), med R.'s egen Haand (4 Foliobl.); (under den særl. Rubr. «Fristelser») C. A. Rosenkrantz til Fru Rostgaard, 8. Mai 1724, Dansk, 2 Kvartbl., med indlagt Svarkoncept (Bruun, II, S. 151—153); (under samme Rubr.) Samme til Samme, Dansk, 5. Jul. 1724, 2 Kvartbl. (smst., S. 153—154); (under samme Rubr.) N. Stockfleth til Fru Rostgaard, Dansk, 20. Marts 1722, 2 Foliobl. og en indlagt Seddel; Joh. Eggers til Rostgaard, Dansk, 23. Juni 1727, 2 Kvartbl. med Bilag; «Sandferdig Underretning [af Rostgaard], som motte tienne til Oplyyszning imod adskillige vrange Beretninger:», egenhændig, 12. Febr. 1725 (4 Foliobl.); Fru R. til hendes Mand, Fransk, 7. Marts 1725, 1 Kvartbl. (Bruun, II, 311); Conradine v. d. Maase til R., Fransk, 6. Marts 1725, 2 Kvartbl. (Bruun, II, 310—311); E. Pedersen til R., Dansk, 17. Febr. 1725, 2 Kvartbl. (smst., 308—310); Metta Appelberg til Søsteren Helwig, Svensk, udat., 2 Kvartbl. (smst., 314—15); Grevinde Ch. A. Friis til Fru Rostgaard, Fransk, 6. Juni 1727, 2 Kvartbl. (smst., 315—16); A. Nielssøn, Forvalter paa Krogerup, til Samme, Dansk, 19. Jan. 1725, 1 Kvartbl. (smst., 299); R. til hans Hustru, Fransk, 19. Jan. 1725, 2 Kvartbl. (smst., 297—98); Samme til Samme, Fransk, 18. Jan. 1725, 2 Foliobl. (smst., 294); F. Holmsted til Fru R., 16. Febr. 1725, Dansk, 2 Kvartbl. (smst., 306—8); R. til Prof. H. Steenbuch, 13. Febr. 1725, Dansk, 2 Kvartbl. (smst., 305); H. Steenbuch til R., 3. Marts 1725, Dansk, 2 Kvartbl. (smst., 305—6); M. Lunde [?] til R., 6. Febr. 1725, Dansk, 2 Foliobl.; Kgl. Tilladelse for R. til at opholde sig i Kjøbenhavn, 23. Marts 1725, Dansk, 2 Foliobl. Desuden adskillige mindre Optegnelser af R., nogle med Blyant.

(Pakke 10 bl. a.): Edsformular for R. som Amtmand, testeret Kopi, dat. 20. Okt. 1730, 2 Kvartbl.; General M. Numsen til R., 12. Jan. 1730, Dansk, 2 Foliobl. (Bruun, II, 337—38); C. A. de Plessen til R., 17. Okt. 1730, Fransk, 2 Foliobl. (smst., 339—40); D. Revenfeldt til Samme, Tysk, 18. Okt. 1730, 2 Kvartbl. (smst., 339); Fru Rostgaard til sin Mand, Fransk, 21. Okt. 1727, 2 Kvartbl. (smst. 333—34); Samme til Samme, Fransk,

20. Okt. 1727, 2 Kvartbl. (smst., 333); Samme til Samme, Fransk, 24. Okt. 1727, 2 Kvartbl. (smst., 334—35); R. til sin Datter, Fru v. d. Maase, 3. Nov. 1728, Fransk, 2 Kvartbl. (smst., 335—37); Rentekammeret til R., 2 Foliobl. med Bilag, Dansk, 23. Okt. 1727.

(Pakke 11, bl. a.): C. A. de Plessen til R., Fransk, 10. Marts 1731, 2 Kvartbl.; Fuldmægtig Johannes Petersen til R., Dansk, 10. Febr. 1731, 2 Foliobl.; Samme til Samme, Dansk, 8. Febr. 1731, 1 Foliobl.; J. Rosenkrantz til R., Dansk, 21. Nov. 1730, 1 Kvartbl.

**Langebeks Excerpter, Nr. 184m, I** (Fol): (Rostgaards Samlinger til sit Livs Historie). «Pakke 13. Om de Haandskrifter, som Rostgaard beholdt og skjænkede til Universitet. Pakke 14. Om hans Occupationes in Literis. (Handelstraktaten med Holland.)»

Indeholder bl. a. i Pakke 13 et Udkast med Rostgaards Haand til et «Forslag om et nyt Arbeids Huus» for Fattigfolk; Th. Bartholin til R., paa Rectors og Professores' Vegne, 10. Mai 1726, Dansk, 2 Kvartbl. (Bruun, II, 332); Peder Orsleff til R., 4. Dec. 1738, Dansk, 2 Foliobl.; testeret Kopi af Fundats for et af Jens Rostgaard stiftet Legat, dat. 17. Nov. 1738, 2 Foliobl.; Ansøgn. fra Niels Johansen i Tipperup, med Paaskrifter af Rostgaard og R. Garboe, 1726, 2 Foliobl.; Kopi af Fundats for et af Hans Rostgaard stiftet Legat, testeret af Fr. Rostgaard 1740, 2 Foliobl.; desuden nogle Koncepter, Afskrifter og mindre Notitser. I Pakke 14 forskell. mindre Optegn., mest af litterært Indhold, en Kvittering fra Hans Jørgensen til Fru Wieland for et betalt Vers, 25. Mai 1739; et Br. fra Grevinde Danneskjold-Laurvig til R., Fransk, 12. Marts 1737, med Svarkoncept og en Stamtavle; Kopi, med Rostgaards Haand, af den 1701 afsluttede Handelstraktat mell. Danmark og Nederlandene (Dansk); nogle kronol. Optegn., navnl. til Christian V.'s Hist.

— **Nr. 184m, II:** (Rostgaards Samlinger til sit Livs Historie). «Pakke 15: Korrespondance med fornemme og lærde Mænd.» Ordnet i forskellige Bundter.

1ste Bundt er betegn. «Brevvexling mellem Rostgaard og danske Lærde før 1700.» Det indeholder af Originalbr.: 1) Joh. Lauerentzen til R., 6. Jan. 1697, Dansk, 1 Kvartbl.; 2) 5 Vers af Ambr. Stub i samtidig Afskr.; 3) P. Syv til R., 17. Marts 1699, Dansk, 1 Oktavbl.; [i særligt Omslag, med Paaskrift af R., hans Korrespondance i Anl. af Tycho Brahes Manuskripter i Paris og nogle Kobberstik efter Lebrun, bl. a.:] 4) R. til Bibliothekar Wolfen, 30. Nov. 1696, Fransk, 4 Kvartbl.; 5) Samme til Samme, 1. Febr. 1697, Fransk, 2 Kvartbl.; 6) Samme til Samme, 10. Mai 1697, Fransk, 4 Kvartbl.; 7) Samme til Samme, 30. Aug. 1697, Fransk, 2 Kvartbl.; 8) Samme til Samme, 20.

Dec. 1697, Fransk, 2 Kvartbl.; 9) Koncept til Br. fra Wolfen til R., 27. Okt. 1696, Fransk, 2 Kvartbl.; 10) Samme til Samme (ligel. Koncept paa Fransk, som de følg.), 3. Nov. 1696, 1 Kvartbl.; 11) Samme til Samme, 12. Dec. 1696, 2 Kvartbl.; 12) Samme til Samme, 6. Apr. 1697, 2 Kvartbl.; 13) Samme til Samme, 13. Juli 1697, 2 Kvartbl.; 14) Samme til Samme, 17. Juli 1697, 1 Kvartbl. (synes ikke Koncept); 15) Samme til Samme, 22. Marts 1698, 2 Kvartbl.; [desuden] 16) Rostgaard til Wolfen, Venedig 28. Aug. 1699, Fransk, 2 Kvartbl. — Nr. 3 er trykt i Suhms Nye Saml., IV, H. 1—2, S. 186—188.

2det Bundt indeholder «Brevvexling mellem Rostgaard og Danske Lærde efter 1700». Heri af Orig.: 1) C. H. Amthor til R., 7. Marts 1720, Tysk, 2 Kvartbl.; 2) M. Anchersen til R., 8. Juli 1707, Dansk, 2 Oktavbl.; 3) Samme til Samme, 3. Jan. 1708, Dansk, 2 Oktavbl.; 4) Samme til Samme, 20. Okt. 1709, Dansk, 1 Foliobl.; 5) Samme til Samme, 18. Dec. 1710, Dansk, 2 Kvartbl.; 6) Samme til Samme, 3. Febr. 1714, Dansk, 2 Kvartbl.; 7—9) 3 udat. Billetter fra Samme til Samme; 10) T. Baden til Samme, XI. Kal. Febr. 1722, Lat., 2 Foliobl.; 11) (Thomas) Bartholin til R., 7. Apr. 1713, Fransk, 1 Kvartbl.; 12) Samme til Samme, 26. Juli 1714, Fransk, 2 Kvartbl.; 13) (Jakob) Bircherod til R., 6. Apr. 1720, Fransk, 2 Kvartbl.; 14) (Biskop) J. Bircherod til R., 25. Apr. 1708, Dansk, 2 Foliobl.; 15) Samme til Samme, samme Dato, Dansk, 2 Foliobl.; 16) Th. B. Bircherod, 26. Mai 1711, Dansk, 1 Foliobl.; 17) Th. Clitov til R., Lat., VI. Cal. Febr. 1738, 2 Kvartbl.; 18) Derschau til R., 12. Nov. 1718, Dansk (Billet); 19) A. Dorscheus til R., udat., Ital., 2 Kvartbl.; 20) Chr. Falster til R., 4. Jan. 1737, Dansk, 1 Kvartbl.; 21) Samme til til Samme, 28. Dec. 1737, Dansk, 2 Kvartbl.; 22) Samme til Samme, 23. Dec. 1838, Dansk, 2 Kvartbl.; 23) et dansk Vers af Samme til Samme, dat. 19. Febr. 1723, 1 Foliobl.; 24) et længere dansk Digt af Samme til Samme, dat. 10. Dec. 1712, 2 Kvartbl.; 25) R. til Chr. Falster, 13. Marts 1745, Dansk, 2 Kvartbl. (synes Koncept); 26) et dansk Vers af Jørgen Friis, Overs. af et Fragm. af O. Borchs «Amagria vindicata», udat., 1 Kvartbl.; 27) Jørg. Friis til R., 27. Marts 1738, Dansk, 2 Kvartbl., med et indlagt Vers; 28) Jørg. Friis til R., Dansk, 21. Apr. 1738, 2 Kvartbl. samt en indlagt Seddel; 29) Samme til Samme, 4. Mai 1738, Dansk, 2 Kvartbl.; 30) A. G. Hanneken til R., 23. Febr. 1715, Fransk, 2 Kvartbl.; 31) M. Haugaard til R., 12. Sept. 1713, Dansk, 2 Kvartbl.; 32) Samme til Samme, 9. Febr. 1719, Dansk, 2 Kvartbl., med et indlagt lat. Vers af Constantius Wahrmund; 33) J. L. Holstein til R., 6. Dec. 1740, Dansk, 2 Kvartbl., med indlagt Svarkoncept af R.; 48 Br. fra J. Langebek til R., alle Dansk, neml.: 34) 9. Marts 1735, 1 Foliobl., 35) 5. Dec. 1735, 1 Foliobl., 36) 29. Nov. 1738, 1 Kvartbl.,

37) 11. Jan. 1742, 1 Kvartbl., de øvrige 1743: 38) 1. Jan., 2 Kvartbl., 39) 5. Jan., 2 Kvartbl., 40) 8. Jan., 2 Kvartbl., 41) 21. Jan., 4 Kvartbl. (ogs. i Koncept), 42) 23. Jan., 2 Kvartbl. (ogs. i Koncept), 43) 26. Jan., 2 Kvartbl., 44) 27. Jan., 2 Kvartbl., 45) 17. Marts, 2 Kvartbl., 46) 4. Mai, 1 Kvartbl., 47) 6. Mai, 2 Kvartbl., 48) 13. Mai, 2 Kvartbl., 49) 17. Mai, 1 Kvartbl., 49b) 23. Mai, 2 Kvartbl., 50) 27. Mai, 2 Kvartbl., 51) 29. Mai, 2 Kvartbl., 52) 30. Mai, 1 Kvartbl., 53) 5. Juni, 2 Kvartbl., 54) 6. Juni, 2 Kvartbl., 55) 8. Juni, 2 Kvartbl., 56) 25. Juni, 2 Kvartbl., 57) 26. Juni, 1 Kvartbl. samt Overslag ov. Udgifterne til Forfærdigelsen af en Vogn, 58) 30. Juni, 2 Kvartbl., 59) 4. Juli, 2 Kvartbl., 60) 5. Juli, 2 Kvartbl., 61) 13. Juli, 2 Kvartbl., 62) 18. Juli, 2 Kvartbl., 63) 22. Juli, 2 Kvartbl., 64) 1. Aug., ligel., 65) 4. Aug., ligel., 66) 7. Aug., ligel., 67) 17. Sept., ligel., 68) 28. Sept., ligel., 69) 10. Okt., ligel., 70) 15. Okt., ligel., 71) 24. Okt., ligel., 72) 31. Okt., ligel., 73) 7. Nov., ligel., 74) 13. Nov., ligel., 75) 22. Nov., ligel., 76) 4. Dec., ligel.; 77) R. til Langebek, 23. Jan. 1743, Dansk, 1 Kvartbl.; 78) Samme til Samme, 3. Febr. 1743, Dansk, 2 Kvartbl.; 79) Samme til Samme, 3. Mai 1743, Dansk, 2 Kvartbl.; 80) Samme til Samme, 12. Mai 1743, Dansk, 2 Kvartbl.; 81) Samme til Samme, 11. Okt. 1743, Dansk, 1 Kvartbl.; 82) E. Lohmann til R., 5. Apr. 1704, Latin, 2 Kvartbl.; 83) E. Londemann til R., 20. Sept. 1713, Dansk, 2 Foliobl.; 84) Samme til Samme, 7. Dec. 1713, Dansk, 4 Kvartbl.; 85) Samme til Samme, 22. Jan. 1714, Dansk, 1 Kvartbl.; 86) Samme til Samme, udat., Dansk, 2 Kvartbl.; 87) B. W. Luxdorph til R., 6. Nov. 1739, Dansk, 2 Kvartbl.; 88) Vers af Samme til Samme, Latin, dat. V. Id. Maji 1740, 2 Kvartbl.; 89) Samme til Samme, Dansk, 3. Mai 1744, 2 Kvartbl.; 90) Koncept af et lat. Vers af Rostg. til Luxdorph, dat. 21. Apr. 1744; 91) R. til General Løvenørn, 31. Okt. 1734, Dansk, 3 Foliobl. (Koncept); 92) Arne Magnussen til R., udat. Billet, Dansk, 1 Kvartbl.; 93) M. Michelsen til R., Dansk, 30. Apr. 1736, 2 Kvartbl.; 94) Samme til Samme, 4. Mai 1736, Dansk, 2 Kvartbl.; 95) O. H. Moller til R., Tysk, 30. Marts 1745, 2 Kvartbl.; 96) Jón Olafsen til R., Latin, 5. Non. Sept. 1737, 2 Foliobl. (med Svarkoncept af R.); 97) H. N. Olivarius til R., 24. Nov. 1736, Dansk, 1 Foliobl.; 98) C. A. v. Plessen til R., 13. Jan. 1733, Fransk, 1 Kvartbl. (samt en fransk Brevkoncept af R.); 99) Samme til Samme, 19. Dec. 1736, Fransk, 2 Kvartbl. (med en indl. Koncept af R.); 100) F. Plum til R., 14. Juni 1716, Dansk, 1 Foliobl.; 101) F. Raben til R., 26. Apr. 1736, 2 Foliobl. (med Svarkoncept af R.); 102) M. Reenberg til R., 18. Mai 1718, Latin, 2 Foliobl. (med et lat. Brev fra R. til Reenberg, i Koncept og to pyntelige Afskr.); 103) en fransk Fabel, skr. med Chr. Reitzers Haand, samt et Brev paa

Dansk og en lat. Verskoncept af Rostgaard, dat. 18. Okt. 1714; 104) J. Sorterup til R., 19. Mai 1706, Dansk, 2 Kvartbl.; 105) F. Terkelsen til R., 6. Juli 1719, Dansk, 2 Kvartbl.; 106) L. Terpager til R., 30. Nov. 1711, Fransk, 2 Kvartbl.; 107) P. Terpager til R., 27. Nov. 1722, Dansk, 1 Foliobl. (med et vedlagt dansk Vers og en lat. Dedikation); 108) L Thura til R., 19. Dec. 1704, Dansk, 1 Foliobl.; 109) Dansk Lykønskningsvers fra Samme til Samme, 29. Nov. 1712, 2 Kvartbl.; 110) Samme til Samme, 2. Dec. 1712, Latin, 1 Kvartbl.; 111) Samme til Samme, Dansk, 26. Jan. 1715, 2 Kvartbl.; 112) Samme til Samme, 12. Sept. 1715, Dansk, 1 Foliobl.; 113) Samme til Samme, Dansk, 30. Juni 1727, 1 Kvartbl.; 114) Samme til Samme, Dansk, 24. Mai 1730, 2 Kvartbl.; 115) Dansk Digt af G. Treschow til R., 28. Okt. 1743, 2 Foliobl.; 116) C. Tychonius til R., 29. Dec. 1725, Lat., 2 Kvartbl.; 117) (Chr.) Werniche til R., 6. Mai 1718, Fransk, 2 Kvartbl.; 118) J. Vinceli til R., udat., Lat., 1 Kvartbl.; 119) M. Wöldike til R., Lat., Id. Jun. 1737, 2 Foliobl. (med vedl. Brevkoncept af R., dat. 6. Marts 1737, og nogle Optegn. af ham).

Nr. 86 er trykt i Bruuns oftere anf. Værk, II, S. 238—40; Nr. 87 i Hist. Tidsskr., IV, S. 295—97; Nr. 34, 36, 38, 39, 41, 42, 43, 45, 46, 47, 49[b], 51, 53, 55, 56, 58, 60, 61, 63, 64, 65, 67, 68, 70, 72, 73, 74, 75, 76 ere (med Udeladelser) tr. i Breve fra J. Langebek, ved Rørdam, Kbh. 1895 (slg. Nord og Syd, Kbh. 1897—98, S. 712—718)

3die Bundt er betegn. «Rostgaards og Grams Brevvexling»; heri findes af Originaler:

1) H. Gram til R., Lat., 22. Marts 1724, 1 Kvartbl.; 2) Samme til Samme, Lat., 15. Juli 1727, 2 Kvartbl., med et indl lat. Vers af Gram; 3) Samme til Samme, 6. Jan. 1734, Dansk, 2 Foliobl., med nogle indl. Uddrag af Breve fra J. C. Wolf, afskr. m. Grams Haand; 4) Samme til Samme, 3. Juli 1734, Dansk, 2 Kvartbl.; 5) Samme til Samme, 10. Juli 1734, Dansk, 1 Kvartbl.; 6) Samme til Samme, 13. Juli 1734, Dansk, 2 Kvartbl.; 7) Samme til Samme, 13. Sept. 1734, Dansk, 2 Kvartbl., med indl. Afskr. af et Br. fra Havercamp; 8) Samme til Samme, Dansk, 3. Nov. 1734, 2 Kvartbl.; 9) Samme til Samme, 21. Apr. 1735, Dansk, 2 Kvartbl.; 10) Samme til Samme, 4. Marts 1736, Dansk, 1 Kvartbl.; 11) Samme til Samme, 23. Juli 1736, Dansk, 4 Kvartbl.; 12) Samme til Samme, 2. Sept. 1736, Dansk, 4 Kvartbl.; 13) Samme til Samme, 13. Sept. 1736, Dansk, 2 Kvartbl.; 14) Samme til Samme, 9. Okt. 1736, Dansk, 2 Foliobl.; 15) Samme til Samme, 20. Dec. 1736, Dansk, 2 Kvartbl.; 16) Samme til Samme, Dec. 1736, Dansk, 1 Kvartbl.; 17) Rostgaard til Gram, 18. Nov. 1737, Dansk, 4 Kvartbl., med

nogle indl. Vers; 18) Gram til Rostgaard, 8. Dec. 1737, Dansk, 2 Kvartbl.; 19) Samme til Samme, udat., Dansk, 4 Kvartbl. (med Paaskr. af R.: «Bekommet d. 3. Januarij 1738. med Posten»); 20) Samme til Samme, 8. Febr. 1738, Dansk, 4 Kvartbl.; 21) Rostgaard til Gram, 13. Febr. 1738, Lat., 2 Kvartbl.; 22) Gram til Rostgaard, 26. Febr. 1738, Dansk., 2 Kvartbl.; 23) Rostgaard til Gram, 2. Apr. 1738, Dansk, 2 Kvartbl.; 24) Gram til R., 9. Apr. 1738, Dansk, 2 Kvartbl.; 25) Samme til Samme, 26. Aug. 1738, Dansk, 2 Kvartbl.; 26) Samme til Samme, 9. Nov. 1738, Dansk, 2 Kvartbl.; 27) Rostgaard til Gram, 13. Nov. 1738, Dansk, 1 Kvartbl.; 28) Gram til R., 14. Nov. 1738, Dansk, 2 Kvartbl.; 29) Samme til Samme, 2. Dec. 1738, Dansk, 4 Kvartbl.; 30) Samme til Samme, 4. Dec. 1738, Dansk, 2 Kvartbl.; 31) Rostgaard til Gram, 10. Juni 1739, Dansk, 2 Kvartbl. (synes Koncept, med en tr. «Anmeldelse» indl.); 32) Gram til R., 22. Nov. 1740, Dansk, 2 Kvartbl.; 33) Samme til Samme, 26. Nov. 1740, Dansk, 1 Kvartbl.; 34) Rostgaard til Gram, 3. Jan. 1743, Dansk, 2 Kvartbl.; 35) Gram til R., 4. Febr. 1743, Dansk, 2 Kvartbl.; 36) Samme til Samme, 7. Sept. 1743, Dansk, 1 Kvartbl.; 37) R. til Gram, 21. Okt. 1743, Dansk, 2 Kvartbl.

Heraf ere Nr. 11, 12, 13, 14, 19, 24 og 29 tr. i Hist. Tidsskr., IV, S. 278—95 (med nogle Udeladelser). — I Bundtet findes forøvr. Koncepter af Rostgaard og Afskrifter ved Langebek.

4de Bundt er betegn.: «Af Rostgaards Brevvexling med fremmede Lærde»; heri af Orig.:

1) E. Baluze til R., 14. Apr. 1701, Fransk, 2 Kvartbl. (med et lat. Br. til R. af G. E. de Frankenau, Id. Apr. 1701, 2 Oktavbl.); 2) A. v. Bassewitz til R., Fransk, 17. Juli 1719, 2 Kvartbl. (med Svarkoncept); 3) J. Boivin til R., 11. Sept. 1699, Fransk, 2 Kvartbl.; 4) Samme til Samme, Fransk, 10. Aug. og 27. Dec. 1704, 2 Kvartbl.; 5) Samme til Samme, Latin, Id. Jul. 1708, 4 Kvartbl.; 6) Samme til Samme, 4. Marts 1716, Fransk, 2 Kvartbl.; 7) O. Celsius til R., 21. Marts 1707, Lat., 2 Kvartbl.; 8) J. Chamberlayne til R., 16. Nov. 1713, Fransk, 2 Kvartbl.; 9) Samme til Samme, 24. Mai 1715, Fransk, 2 Kvartbl.; 10) Samme til Samme, 28. Juni 1715, Fransk, 2 Kvartbl.; 11) Samme til Samme, 11. Okt. 1715, Fransk, 2 Kvartbl.; 12) Samme til Samme, 2. Marts 1716, Fransk, 2 Kvartbl. (med et Br. fra Söhlenthal til R. af 25. Okt. 1715 og Kopi af et Br. fra J. Colbatch til Chamberlayne af 25. Okt. 1715); 13) Samme til Samme, 6. Marts 1719, Fransk, 1 Oktavbl.; 14) Samme til Samme, 16. Sept. 1719, Fransk, 2 Oktavbl.; 15) (N.) Clément til R., Fransk, 15. Apr. 1701, 2 Kvartbl.; 16) Samme til Samme, Fransk, 10. Nov. 1702, 4 Kvartbl.; 17) J. G. Eccard til R, 23. Jan. 1718, Lat., 2 Kvartbl.; 18) J. A. Fabricius til R., Id. Oct. 1705, Lat., 2 Kvartbl.; 19) Samme til Samme, Id. Oct. 1707, Latin, 2 Kvartbl. (med

indl. Svarkoncept); 20) G. Groddeck til R., 19. Jan. 1706, Fransk, 2 Kvartbl.; 21) Samme til Samme, 29. Marts 1706, Fransk, 2 Kvartbl.; 22) Samme til Samme, 17. Apr. 1707, Fransk, 2 Kvartbl.; 23) Samme til Samme, 25. Apr. 1708, Fransk, 2 Kvartbl.; 24) Samme til Samme, 5. Juli 1709, Fransk, 2 Oktavblade; 25) J. Hudson til R., 30. Okt. 1713, Engelsk, 2 Oktavbl. (med et indl. fransk Brev til R. fra H. Hoffman, af 2. Nov. 1713 gl. St.); 26) R. Ibbeken til R., 3. Apr. 1706, Fransk, 2 Kvartbl.; 27) J. Hudson til R., 30. Apr. 1714, Engelsk, 2 Oktavbl.; 28) Seb. Kortholt, 28. Dec. 1717, Tysk, 2 Kvartbl.; 29) Samme til Samme, 30. Marts 1719, Tysk, 2 Kvartbl.; 30) P. A. Lehman til R., 7. Nov. 1704, Lat., 2 Kvartbl.; 31) Abbé de Louvois til R., 12. Sept. 1699, Fransk, 2 Kvartbl.; 32) B. de Montfaucon til R., 23. Apr. 1705, Fransk, 2 Kvartbl.; 33) Samme til Samme, udat., Fransk, 2 Kvartbl. (med Paaskr. af R.: «1714. le 25. de Juillet je reçus cette lettre des mains de M^r^ Bartholin.»); 34) G. J. Olearius til R., 22. Juni 1698, Tysk, 2 Kvartbl.; 35) J. Palthenius til R., 30. [?] Apr. 1705, Lat., 2 Kvartbl.; 36) J. Perizonius til R., VII Kal. Sextil. 1705, Lat., 2 Kvartbl.; 37) D. Pulteney til R., 18. Dec. 1714, Fransk, 2 Kvartbl. (med Svarkoncept af R.); 38) Adr. Reland til R., 7. Jan. 1708, Lat., 2 Kvartbl.; 39) Samme til Samme, 8. Aug. 1708, Lat., 2 Kvartbl.; 40) Samme til Samme, Kal. Nov. 1708, Lat., 2 Kvartbl. (med indl. Svarkoncept af R.); 41) Samme til Samme, Kal. Dec. 1708, Lat., 2 Kvartbl. (med en indl. Regning og 4 tr. Oktavbl.; 42) Samme til Samme, Id. Mart. 1709, Lat., 2 Kvartbl. (med en indl. tr. Seddel); 43) Samme til Samme, 27. Juli 1709, Lat., 2 Kvartbl. (med 2 tr. Oktavbl.); 44) Samme til Samme, 6. Okt. 1709, Lat., 2 Kvartbl.; 45) Samme til Samme, 13. Marts 1710, Lat., 2 Kvartbl.; 46) Samme til Samme, 28. Mai 1712, Lat., 2 Kvartbl.; 47) C. S. Schurtzfleisch til R., Id. Sextil. 1705, Lat., 2 Foliobl.; 48) H. Sommer til R., 28. Dec. 1704, Lat., 2 Kvartbl.; 49) Rostgaard til J. Valetta, 19. Febr. 1707, Lat., 2 Foliobl.; 50) J. C. Wolf til R., 10. Apr. 1739, Lat., 2 Kvartbl. (m. R.'s Svarkoncept); 51) D. Wilkins til ? (om Rostgaard), 6. Marts 1718/19, Fransk, 2 Kvartbl.; 52) 2 Afskr. af Anbefalingsbrev paa Lat. for Rostgaard, fra J. G. Grævius til A. Maglia. becchi, 15. Marts 1698.

Af disse ere trykte: Nr. 52 i Bruuns anf. Skr., II, S. 20—21, Nr. 32 og 33 i E. Gigas, Lettres inédites de divers savants, II, 2, S. 9—10 og 48—49.

I et særligt, mindre Bundt findes bl. A. Originalbreve fra J. Langebek til H. Gram (7. Febr. 1738, Dansk, 2 Kvartbl.), J. L. Holstein til Samme (ang. Langebeks Arbejde paa den danske Ordbog, 8. Mai 1745, Dansk, 2 Foliobl.), P. Terpager til Samme (6. Dec 1729, Dansk, 2 Kvartbl.), og Plan for Videnskabernes

Selskabs Indretning, med Randbemærkninger (af J. L. Holstein?, 4 Foliobl.).

Under Rubr. «Varia» (2 Bundter) ligge bl. a.: en haandskr. dansk Vise om Magnus Stenbocks Nederlag (m. fl. Optegn.); E. Londemanns «Rostgardeis» i Hdskr.; nogle Vers og Optegn. af R. og et meget rettet, anon. lat. Brev til ham; Davids sex Pønitensepsalmer paa Lat., Vers, ved B[oivin], 4 tr. Oktavbl.; et Par Afskr. af mindre, græske Brudst.; et udfyldt Konnossement, dat. 14. Juni 1708, udstædt af Skipper Hans Petterson, sejlende fra Le Havre til Helsingør; nogle versificerede Oversættelser (af Forskellige, tildels Afskr.) af et Fragm. af O. Borchs «Amagria vindicata», med Censur af Jørgen Friis ov. en enkelt af dem; Udkast til Opfordring til at deltage i en poetisk Væddekamp ved Oversættelse af et lat. Digt af Famiano Strada, der findes vedl. i Afskr. og i en Overs., vistn. af Rostgaard selv (6 Overs. ere tr. Kbh. 1739, 4°); R.'s to tr. Vers i Anl. af den kgl. Families Indflytning i det nye Slot 1740, med forsk. derhen hørende Koncepter, Oversættelser o. desl., ogs. et Br. fra J. L. Holstein til R., 2. Apr. 1740, Dansk, 2 Kvartbl.

**Langebeks Excerpter, Nr. 184m, III** (Fol.): (Rostgaards Samlinger til sit Livs Historie). «Pakke 16. Om Administrationen af hans Jordegods. Pakke 17. Om hans sidste Levetid og Anstalter til hans Afsked fra Verden.»

Optegn. og Koncepter af R. samt et Br. fra J. L. Holstein til ham af 16. Apr. 1740 (Tysk, 2 Kvartbl.).

— **Nr. 184n** (Fol.): «Breve. Flere Digte (f. Ex. Brinks til Rostgaard).»

Af Originalbr. findes und. dette Nr.: 1) General-Kirke-Inspektions Kollegiet til R., 28. Marts 1739, Dansk, 2 Foliobl. (med R.'s Svarkoncept, dat. 4. Apr. 1739); 2) L. Arendrop til R., 7. Aug. 1741, Lat., 1 Kvartbl.; 3) Samme til Samme, 13. Marts 1744, Dansk, 2 Kvartbl.; 4) Samme til Samme, 21. Marts 1744, Dansk, 2 Kvartbl.; 5) Samme til Samme, 16. Apr. 1744, Dansk, 2 Foliobl.; 6) August, Hertug af Holsten-Augustenborg, til R., 12. Mai 1722, Fransk, 2 Kvartbl.; 7) C. Berregaard til R., 20. Juli 1718, Danske Vers, 2 Kvartbl.; 8) Bredal til R., 6. Marts 1738, Dansk, 2 Kvartbl. (med indl. biogr. Oplysn. om A. Bussæus); 9) Lægen Carl til R., 14. Nov. 1737, Tysk, 2. Kvartbl. (med indl. Svarkoncept); 10) Samme til Samme, 15. Dec 1737, Tysk, 2 Kvartbl.; 11) De Chavigni til R., 15. Aug. 1738, Fransk, 2 Kvartbl. (med Svarkoncept); 12) Anna Sl. Christensens til R., 27. Marts 1744, Dansk, 1 Kvartbl.; 13) R. Garboe til R., 8. Marts 1736, Dansk, 2 Kvartbl.; 14) Samme til Samme, lat. Vers, prid. Cal. Mart. 1743, 2 Foliobl.; 15) Erklæring fra H. Gram ang. Udgivelsen af Bordings Digte, 31. Dec. 1727, Dansk, 2 Foliobl., med Paaskr. af Rostgaard; 16) Chr.

Hertz til R., 4. Febr. 1736, Tysk, 1 Foliobl. (med Svarkoncept); 17) J. T. Hoffmann, 3. Sept. 1729, Tysk, 2 Kvartbl; 18) Samme til Samme, 7. Sept. 1729, Tysk, 2 Kvartbl.; 19) J. L. Holstein til R., udat., Fransk, 2 Kvartbl; 20) Samme til Samme, udat., Fransk, 2 Oktavbl.; 21) Samme til Samme, udat., Fransk, 1 Kvartbl.; 22) U. A. Holstein til R., 24. Dec. 1710, Fransk, 2 Kvartbl.; 23) Samme til Samme, 17. Febr. 1719, Fransk, 2 Oktavbl.; 24) C. F. Holstein, 25. Aug. 1722, Dansk, 1 Kvartbl.; 25) A. V. Jersner, 11. Okt. 1729, Dansk, 2 Kvartbl.; 26) Mogens Lauridtzsøn til R., 8. Mai 1710, Dansk, 2 Kvartbl.; 27) Helene Lohmann til R., 30. Marts 1712, Tysk, 2 Kvartbl.; 28) E. Lohmann til R., 5. Apr. 1718, Tysk, 2 Kvartbl. (med en indl. Koncept af R.); 29) H. a Möinichen, 18. Febr. 1709, Dansk, 2 Kvartbl.; 30) H. Ocksen til R., 26. Febr. 1738, Dansk, 2 Kvartbl.; 31) C. D. Reventlow til R., Fransk, 22. Jan. 1715, 1 Kvartbl.; 32) H. Rostgaard til F. R., 21. Jan. 1719, Dansk, 2 Foliobl.; 33) Grevinde A. M. R. v. Schack til Fru R., Fransk, 21. Sept. 1709, 2 Oktavbl.; 34) J. Trellund til R., 13. Sept. 1720, Dansk, 2 Kvartbl.; 35) 4 lat. Digte af Trellund til R., det ene fra 1721; 36) R. til Søren Vestensen, 26. Sept. 1711, Dansk, 2 Foliobl.; 37) S. Vestensen til R., 27. Sept. 1711, Dansk, 1 Kvartbl.; 38) D. Wibe til R.. udat., Fransk, 1 Kvartbl.; 39) Samme til Samme, udat., Fransk, 2 Kvartbl.; 40) Samme til Samme, 20. Apr. 1705, Fransk, 2 Kvartbl., med et indl. Kvartbl.; 41) Samme til Samme, 3. Sept. 1717, Fransk, 2 Kvartbl.; 42) Samme til Samme, 4. Sept. 1717, Fransk (2 forsk. Breve, hvert paa 2 Kvartbl.); 43) J. C. Wolfen til R., udat. Koncept, 1 Kvartbl.; 44) R. til Wolfen, 18. Nov. 1698, Fransk, 1 Kvartbl.; 45) C. W. Worm til R., 23. Febr. 1723, Dansk, 2 Kvartbl., med et indl. Kvartbl.

I Bruuns anf. Værk, II, ere tr.: Nr. 1 med Svaret (S. 355—58), 22 og 23 (S. 69—70), 29 (S. 65), 36 og 37 (S. 66—68), 40 (S. 52—53).

Af Vers findes bl. a. et af I. Brink til Rostgaard (om det danske Sprog), to lat. af E. Londemann (henholdsv. 28. Juni 1721 og 24. Dec. 1722, til Anna Sophie og til Frederik IV.); ogs. et Par af Rostgaards trykte.

**Langebeks Excerpter, Nr. 184°** (Fol.): «Angaaende Rostgaards Børn. Vers. Kataloger. Qvitteringer.»

For en stor Del egenh. Notitser af R., ogsaa af naturvidensk., botanisk, filologisk Indhold.

Af Originalbr. o. desl. findes und. den første Rubr.: 1) Anders Arnsbach, Erklæring, Dansk, dat. Arendal 2. Sept. 1715, 1 Kvartbl.; 2) J. Orslef til R., 20. Jan. 1727, Dansk, 1 Kvartbl.; 3) Samme til Samme, 24. Febr. 1729, Dansk, 1 Kvartbl.; 4) Samme til Samme, 15. Nov. 1731, Dansk, 1 Kvartbl.; 5) Samme til Samme,

12. Marts 1733, Dansk, 2 Kvartbl.; 6) Conradine v. d. Maase til R., 24. Aug. 1726, Fransk, 1 Kvartbl.; 7) F. v. d. Maase til R., 31. Jan. 1722, Tysk, 2 Kvartbl.; 8) Samme til Samme, 3. Febr. 1722, Tysk, 2 Kvartbl.; 9) Samme til Samme, 14. Febr. 1722, Tysk, 1 Kvartbl.; 10) et dansk Vers over F. v. d. Maase af hans Enke (1728); 11) N. Franck til R., 15. Apr. 1727, Dansk, 2 Kvartbl.; 12) J. H. Sevel til Samme, samme Dato, Dansk, 1 Kvartbl.; 13) Brev, skr. i den nyfødte Sophie Magdalene Rostgaards Navn til Anna Cathrine v. d. Maase, med hendes Svar, begge franske (1722); 14) Kgl. Bevilling for R. til at lade et Barn hjemmedøbe, 30. Marts 1722, Dansk, 2 Foliobl.; 15) Gravskr. ov. Frederikke Rostgaard, hdskr. og tr. (1722); 16) lat. Vers af Edv. Londemann ov. Fred. Conr. Rostgaard (1711).

Katalogerne ere over Rostgaards Bogsamling og over hans poetiske Skrifter; de ere tildels egenh. Desuden Vers af R. Garboe, Langebek, Conradine v. d. Maase o. fl., endel Papirer vedk. Amalienborgs Brand 1689.

**Langebeks Excerpter, Nr. 184$^{p}$** (Fol.): (Rostgaardske Samlinger). «Afskrifter af forskjellige historiske og philologiske Sager fra Bibliothekerne i Oxford og Paris.»

Et Hæfte i 4°, 84 Bl. (deraf nogle ubeskr.) samt et Par indl. Sedler; alt med Rostgaards Haand og kort Angivelse af Indholdet foran. Fransk, Lat., Oldfransk, Engelsk og Oldtysk. (Bl. $2^{r}$—$5^{r}$) Poli Arctici TABULAE brevis Descriptio.; (Bl. $7^{r}$—$11^{r}$) Traité de paix et Alliance entre le Roy Francois I. d'une part et Christian Roy de Dannemark a Fontainebleau 29 nōbre 1541 [Lat.]; (Bl. $11^{r}$—$13^{r}$) Instruction donnée au Sieur Richer allant Ambassadeur en Dannemarch. 1542.; (Bl. $13^{r}$—$15^{b}$) Instruction au Sieur Richer Valet de chambre du Roy de ce quil aura a faire entendre au Roy de dannemarch de la part dudict Seigneur.; (Bl. $16^{r}$—$16^{v}$) Lettre escripte au Roy Francois premier par le S.$^{r}$ Richer du 6. Mars. 1546.; (Bl. $17^{r}$—$21^{r}$) Discours dressé par le S.$^{r}$ Richer contenant le faict de sa negociation en Dannemarch et signament l'estat des affaires d'Allemagne.; (Bl. $21^{v}$—$23^{r}$) Articles du traicté d'entre les Roys de Suede et de Dannemarck [Lat., 1613]; (Bl. $23^{v}$—$30^{v}$) Traité entre les Rois de Dannemark et de Suede [1624]; (Bl. $31^{r}$—$32^{r}$) Memoire sur la querelle entre le Roy de Dannemark et les estats Generaux des pais bas uniz.; (Bl. $37^{r}$—$37^{v}$) Lettres Patentes du Roy de Dañemark en faueur des marchands Francois passans par le Detroit. [1629]; (Bl. $40^{r}$—$48^{r}$: et Par Dokumenter til Sveriges Historie, Fransk); (Bl. $52^{r}$—$57^{v}$) Hippolyto Estensi Cardinali Paulus Manutius S. P. D.; (Bl. $58^{r}$—$63^{r}$: Optegnelser paa Fransk om nogle oldfranske Manuskr. i det Colbertinske Bibl.); (Bl. $64^{r}$: Indskrift paa et Sølvfad fra William Erobrerens Tid); (Bl. $67^{r}$—$79^{v}$: nogle oldtyske Psalmer af Notker eft. David, Afskr., «in

Helvetia summa Cura descripta Ex Autographo in Bibliotheca San-Gallensi servato Solodori Anno. 1675.»); (Bl. 81r—83r) Arrest donné en faveur des Maitres és arts Medecins & Professeurs de l'Université pour le maintien de la doctrine d'Aristote. [1674].

I Pakken desud. nogle Optegn. om dansk Interpunktion, ikke med Rostgaards Haand.

**Langebeks Excerpter, Nr. 185** (Fol.): «Samling om Ridderne. folio.» (Slg. Nr. 280).

Af denne Pakke er afgivet til Rigsarkivet 1889: Fortegnelse over Ordensbreve 1671 ff. — Pakken indeholder forøvrigt mest Afskr. og Fortegnelser over Elefant- og Dannebrogsriddere, navnl. und. Christian V; kun meget Lidt med Langebeks Haand. Endv. et Brudst. af Koncepten til en Afhandl. om de danske Ridderordeners Hist. (synes at være fra de sidste Aar af 17. Aarh.).

— **Nr. 186—193** (4°): «Dito om Adelige Familier med Vaabener. 8 Volu.»

Indeholde mest korte Optegn. (tildels paa Strimler med Langebeks Haand), alfab. ordnede; af de vedl. Vaabenafbildninger ere de fleste kobberstukne Skabloner, idet selve Vaabenmærkerne ere indtegn. deri og kolorerede. Fr. Rostgaards Haand træffes af og til, ogs. Jens Bircherods.

Nr. 186. — Foran ligge nogle Optegn. af mere alm. Indhold, deribl. «Kurze Reisebeschreibung von Hamburg bisz Coppenhagen im Jahre 1742» (ɔ: Grev v. Bünau's Rejse, forf. af Grev v Watzdorf, af hvilken Bibl. besidder flere andre Expl., neml. Gl. kgl. Sml. 2804, 4°; Uldalls S. 467, 4°; Kalls S. 363, 4° og Ny kgl. S. 366, Fol., og 654, 4°), endv. en lille Pakke Notitser, betegn.: «No. 154» og (med Suhms Haand) «allehaande især om handelen og historien af de Oldenborgske Konger», Afskr. af Inventarer for Bahus Slot 1524 og Halsted Kloster 1642; en Pakke, betegn. «om Adelen» (heraf er afgivet til Rigsarkivet 1889: Forespørgsel ell. Pro Memoria til Geheimearkivet fra Svenskeren Gersonius, 19. Sept. 1769), hvori bl. a. et Manuskript om den danske Adel af den 1730 afd. Præst Hans Hansen Lønborg, 8 Bl. i Fol., Oberst Hans Friis' (1625—97) Selvbiografi, egenh., 12 Bl. i Fol. (tr. i Danske Mag., IV, 131—154), og Afskr. af en fransk Promemoria fra 1692 af Statholder Jørgen Bjelke, ang. hans Troskab i Kongens Tjeneste (12 Bl. i 8°). Derefter en anden lign. Pakke, udenpaa betegn. B. og mest indeholdende Stamtavler; af Indholdet er forøvr. at fremhæve: et Ark fra 16. Aarh. med kronologiske Optegn. (1502—40) og foran nogle Notitser om Slægten Bilde, med Overskr. «The bilders sleckt haffuer saa sinn Begyndelse» (udenpaa en Bemærkn. med Birgitte Giøe's [?] Haand); endv.: Notabilia amsz [sic] Köngl. Hausz Freidenburg (ɔ: endel Indskrifter,

hvoribl. danske Slægtsnavne, afskr. 1665, 9 Bl. i Fol.; ang. Frydenborg). — I Pakken forøvr. «Abildgaard» til «Bynchop». Under «Bilde, Bille» findes bl. a. et Bryllupsvers fra 1722, et lat. Carmen af Joh. Christophori Brammensis til «Johannes Bildo», et udat. lat. Brev. underskr. P. Holmius, til Brevskriverens Broder «Nicolaj Holm, Estudiant en sacrosanct Theologi», indeh. Afskr. af et lat. Vers af Sten Bille til Paul Vinding, ligel. Afskr. (med Holms Haand) af et lat. Br. fra Sten Bille til Johannes Lassenius, dat. XIII Cal. Febr: An. clɔ. Iɔɔ. Ixxxxj. Under «Brahe s. Brade» et Originalbr. fra Jørgen Brahe til Præsten Niels Poulsen i Ringe, dat. Hagenskov 21. Juli 1654, om en Solformørkelse samme Aar.

Nr. 187 indeholder «Cerlin» til «Frost s. Frøst». Under «Daa» en Memorial til Biskop J. Bircherod, ang. denne Families Genealogi m. m.; Langebek har paaskrevet: «Dette er skrevet med den bekiendte Peder Diurskiøts egen haand.» Foran und. D ligel. nogle Optegn. af Dyrskøt, bl. a. om hans egen Slægt. Under F 2 Foliobl. fra 17. Aarh. med Optegn. om Slægten Fleming, num. 136 og 137 og vistn. hørende til en Slægtebog.

Nr. 188 indeh. «G» til «Jyde s. Jude». Und. «Giøe, Gøye» et engelsk Br. fra Marcus Giøe, ud. Adr. (overskr. «My good Sir»), dat. «The Roy[l] Aca[y] the 10 Oct. 1696».

Nr. 189 indeh. «K» til «Lyng». Und. «Korb. Korf» et Br. fra Fru ell. Frk. Hochland til Fru de Korfs til Boeslunde, dat. Skjelskør 14. Jan. 1745. Under L nogle Optegn. (4 Foliobl.) om Fam. Løvenskjold, med Paaskr. af Langebek: «mig foræret af Hr. Forvalter Westerholt 1771.»

Nr. 190 indeh. «M» til «Pusel». Und. «Mule» 2 Kvartbl. med egenh. Optegn. om denne Slægt af Alb. Thura; und. «Mund» et Gravvers ov. Frederik Mund til Serridslevgaard; und. O en lat. Gravskr. (i Udkast) ov. Otto Rud, «suasu d[omi]ni Petri Oxi», m. A. S. Vedels Haand, 2 Foliobl.; und. «Pax. Pachs» et Sørgedigt (dansk) af Ole Krag ov. Kjeld Krag Sehesteds Frue, Henrica Elisabeth Pachs, † 1706; under «Pröeck» et Br. fra en Frue af dette Navn til en anden Frue, dat. Bonderup 12. Dec. 1744.

Nr. 191 indeh. «Q» til «Ryther». Und. R bl. a. «Descriptio Genealogica . . . Rantzovianæ Familiæ collecta et consignata ab Andrea Kellinghausen Pastore Lutherano Ecclesiæ Dublinensis in Hibernia 1733» (18 Foliobl.); und. «Radlef. Ratlef» en Levnedsskildring af Forvalter J. E. Radlef paa Næsbyholm, † 1694 (6 Kvartbl., vistn. af Præsten Claus Jacobsen Winslöw i Næsby).

Nr. 192 indeh. «S» til «Sysendorp». Und. «Skeel» et fransk Br. fra B. Scheel (ɔ: Geheimeraadinde Krabbe) til Fru

v. d. Maase, f. Rostgaard, 31. Jan. 1735; und. «Swanewedel» 2 Kvartbl. med Familieoptegn. fra Beg. af 18. Aarh.

Nr. 193 indeh. «T» til «Zevet». Und. «Tot» en kobberst. Stamtavle, hørende til Hans Michelsens Ligpræd. over Christian T. (1620); und. «Urne» kobberst. Afbildn. af en Gravsten ov. et Ægtepar af Slægten.

**Langebeks Excerpter, Nr. 194—197** (4°): «En dito Samling om Adelige Familier. 4 Vol.»

Mest ganske korte Optegn. paa Strimler, med Langebeks Haand. Nr. 194 indeholder Optegn. om danske Adelsmænd i Middelalderen, alfab. ordnede eft. Fornavnene, fra «Abraham Brodersen» til «Fin Agesøn». I Nr. 195 fortsættes disse fra «Folmar Mortensøn» til «Ivarus Pederssøn». Nr. 196 indeh. fra «Karl Bengtsøn» til «Nilaus»; Nr. 197: «Offe Andersøn» til «Wythy Wythysøn».

— **Nr. 198** (4°): «Collectanea de Petro Dano in Polonia.»

Om Peter den Danske, mægtig polsk Greve i det 12. Aarh. (omtalt i Suhms Danmarkshistorie, 5. Bd., se Registeret i 6. Bd.). Suhm har paategn. denne Pakke: «Benyttet».

— **Nr. 199** (4°): «Collectanea om Admiral Niels Juul.»

Indeholder endel Afskr. af Dokumenter fra Aarene 1657—79. *Benyttelse.* Chr. Bruun, Niels Juel og Hollænderne, Kbh. 1871 (Særtr. af Danske Saml., 2. R., I), S. 35 ff., 48, 61 f., 88.

— **Nr. 200** (4°): «Om Baron Ole Rosencrands Process.»

Indholdet af denne Pakke er ældre og nyere Afskrifter af Dokumenter vedk. denne i 1681 ff. førte Sag, i Anledn. af Skr. «Apologia nobilitatis Danicæ».

— **Nr. 201** (4°): «Danske lærde Adelsmænd ordine Alphabetico.»

Foran har Langebek selv skr. denne Tit.: «Den af Lærdom Velfortiente Danske Adels Priselige Æreminde. Begyndt in Julio 1739.» Indeh. mest Notitser og Afskr. med L.'s Haand, ogs. enk. Optegn. med F. Rostgaards Haand. Und. «Høgh, Just» et lat. Digt til denne Adelsmand, underskr. I. N., m. T. «Laurea Baltica» (Orig.). Und. «Sehested, Christen Thomæsen» et dansk Vers m. T. «Hans Høye Excellencis Uldrich Christian Gyldenløvis Jomfruskab Vindicerit Ved den Engelske Admiral Rooch og Verterit Af en Dansk Mand til London;» paaskr. af Rostgaard: «1708. Octob. 24.» (ɔ: Bryllupsdigt til G.). Endv. (und. «Tott») nogle lat. og danske Vers af Otto Thott og af Rostgaard til ham, afskr. af Langebek.

— **Nr. 202** (4°): «Nogle enkelte af samme Slags».

Alfab. ordnede. Mest om Jonas Charisius, Henr. Rantzau og Holger Rosenkrantz. Und. «Henrich Rantzow» bl. a. en Pennetegn. af Højene ved Jellinge samt en lat. «Oratio de Pyramide Nordoensi» (if. Paaskr. af Bibliothekar Bølling forf. af K. F. Tønsen og holdt i Skolen i Itzehoe; der henvises til et

Br. fra A. C. Kirchhof, dat. Itzehoe 21. Jul. 1725). Und. «Holger Rosenkrands til Rosenholm» et lat. Digt over ham, af Georgius Frommius, m. Paaskr. af Langebek: «Dette Vers findes trykt bag udi Oluf Winds Ligprædiken over Holger Rosencrantz». Und. «Ivar Rosenkrands» en Afskr. m. Grams Haand af et fransk Br. til Kongen fra I. R., dat. Rosenholm Jan. 1744, med Anbefaling for Christian Foss, samt et egenh. lat. Digt fra R. til Gram, dat. «Rosenholmiae a. d. 18. Sept. 1741» (2 Foliobl.), tr. D Mag. 2. R. II, 63.

NB. Om Nr. 203 er i Fortegn. over de fra Geh.-A. afgivne Sager, hvor det benævnes «Danske lærde Fruentimmer af Adil», tilføjet: «Have manglet fra Suhms Tid» og med Werlauffs Haand: «s. Nye kgl. Saml. N° 1217. 4^to» («1218» er tilskr. af en Anden). Det findes virkelig nu, synes det, und. Nr. 1217 i Ny k. S., 4°.

**Langebeks Excerpter, Nr. 204** (4°): «Fremmete [sic] Ministre og Gesandter».

Af denne Pakke er afgivet til Rigsarkivet 1889: Kongebrev til Christoffer Walkendorf, 13. Okt. 1582.

[Betegn. Fol. 24^a liges. de efterfølgende].

— **Nr. 205:** «Miscellan Excerpter til Historiam literariam Daniæ i Almindelighed. in 8^vo.»

Alfab. ordnede Smaanotitser, de fleste med L.'s Haand, und. Rubr. som «Archivers og Documenters Skiebne», «Baccalaurei», «Boghandel. Boghandlere» osv.

— **Nr. 206** (4° ell. 8^vo): «Excerpter og Samlinger om Danske Lærde og Deres Skrifter for og efter Reformationen. in fol. [sic].»

Indeholder nogle faa Optegn. om Petrus de Dacia, Robertus Elgiensis Episcopus, Hellig Anders i Slagelse o. fl.

— **Nr. 207** (4°): «Om rare Danske Bøger».

De fleste Optegn. i denne Pakke ere med Langebeks Haand.

*Benyttelse.* Denne og de følg. Pakker ere benyttede af Langebek selv i det af ham udg. «Dänische Bibliothek, 1.—3. Stück» (Kbh. & Leipz., 1737—39) og navnl. i «Dansk Historisk Almanak, udgiven af det Kgl. Videnskabernes Societet», 1764, 1765 og 1766. Slg. Chr. Bruun, Aarsberetn. osv., I, S. 6—7.

— **Nr. 208** (4°): «Dito om Lærde Mænd og Bøger (Danske).»

Af blandet Indhold; Rostgaards Haand findes af og til, ogs. Jens Bircherods. Foran nogle Notitser «Ad Histor: Literar: Danicam ante Reformationem» (Langebeks Haand). «Videre Fortegnelse Paa gamle og rare Danske Bøger, som ere trykte for, i, og efter Reformationen» (Mscr. af Langebek, 16 Foliobl.) er tr. i Vidensk. Selsk. (hist.) Alm. for 1765. Endv. 4 lat. Billetter (1696—98) til Præsten Mogens Regel i Borup og Kimmerslev, fra Embedsbrødre.

**Langebeks Excerpter, Nr. 209** (4°): «Dito om Danske lærde Skrifter især.»

Af lign. Art; Rostgaards Haand hist og her; det meste af Pakkens Indh. er forsynet med et Omslag, hvorpaa m. Langebeks Haand: «Ad Histor. Literar. Danic. quà Libros.» Foran i Pakken ligger endel bibliogr. Optegn. (i 8vo) af Jac. Bircherod.

— **Nr. 210** (4°): «Dito om Bøger og Skrifter trykte i Danmark til 1560».

Optegn. ere ordn. eft. Aarene og beg. med 1536; de ere alle med L.'s Haand.

— **Nr. 211** (4°): «Dito om samme Slags Skrifter fra Aar 1560 til 1600.»

Af samme Art som forr.; ordn. efter Aarene.

— **Nr. 212** (4°): «Dito om nogle rare Danske Bøger.»

Et Hæfte, af hvis Sider 26 ere num. og de fleste beskr.; desud. nogle indl. løse Optegn.

— **Nr. 213** (4°): «Catalogus Manuscriptorum Bibliothecæ Academiæ Havniensis ante Incendium (1728).»

Et Hæfte paa 20 num. Sider samt Titelbl. og et ubeskr. Blad til Slutn. Paa Titelbl. har Langebek bemærket om de katalogiserede Manuskr., at det er »quæ præcipue ad Historiam nostram spectant, et quorum non erat Catalogus impressus. Ex Collectaneis Pet: Septimii, inter Reliquias Bibliothecæ Rostgardianæ, transscriptus. Kraagerop d. 12. et 13. Martii 1738.» Slg. Rostgaards Saml. paa Univ.-Bibl., Nr. 21, 4°, og S. Birket Smith, Universitetsbibl. før 1728, S. 136 ff.

— **Nr. 214** (8°): «Excerpter om Nordiske Lærde af Medio ævo, ordine alphabetico, in 8vo.»

Deribl. dog ogs. Rubr. «Magnus Berg, «Dalin», «Hvitfeld», «Julius Cæsar», «Leibnitz» m. fl.

— **Nr. 215** (4°): «Dito om Islandske Lærde og deres Skrifter, medio aevo.»

En særlig større Rubr. er «Saxo Grammaticus»; her ogs. enk. Excerpter med Grams, Jac. Bircherods og Arne Magnussens Haand. Desud. indeholder Pakken endel om ældre danske Krøniker foruden om islandske Saga'er. Den ovenf. anf. Betegn. for dens Indhold passer ikke ganske.

— **Nr. 216** (4°): «Dito om Islandske gamle Historier.»

Alfab. ordn. eft. Sagaerne; foran et Par Excerpter om Are Frode; enk. Notitser med Arne Magnussens Haand.

— **Nr. 217** (4°): «Dito om de Nordiske Historiske Skrifter især af Midelalderen.»

Af Indholdet mærkes et lille Hæfte i 8° med Excerpter til Danmarkshist. (paa Lat. og Dansk), skrevet med A. S. Vedels Haand.

**Langebeks Excerpter, Nr. 218—221** (4°): «Excerpter om nyere danske Lærde, ordine alphabetico. 4 Volumina.»

Nr. 218 bærer foran 2 forskell. Betegn. af Langebek selv, neml.: «Collectanea ad Vitas Præstantium ac Eruditorum Danorum» og «Lærde Danske Mænd af Borgerlig Stand. A—K.» Pakken indeh. imidlertid kun: «Aagardus (Christianus)» til «Ericius (Thorarinus) Islandus». H. Grams, Rostgaards og Jens Bircherods Haand træffes enk. Steder i disse Pakker. Und. «Bording (M. Anders)» bl. a. Udkast til en tysk Indledn. til en Udg. af Bordings Digte, tildels efter den danske i Udg. 1735, med Rettelser hist og her, deribl. nogle (synes det) med Grams Haand (15 Kvartbl.). Und. «Brunsmannus (Johannes)» en lat. Regensdisp. «de Suppositione», u. A., af Brunsman (2 Kvartbl.). Und. «Bussæus (Andreas) Consul Helsingoranus» nogle Notitser til hans Levned samt egenh. Vers og Udkast af B., navnl. lat., ogs. Vers til ham af Samtidige. (Slg. «Dän. Bibl.», II, 425 ff.).

Nr. 219 indeh.: «Faber (M. Jacob)» til «Lønborg (Niels Pedersen)». Und. «Fleischer [M. Esaias]» denne danske, 1697 afd. Theologs egenh. «Diarium Romanum», fra Dec. 1663 til Jan. 1664 (6 Foliobl., def. i Slutn.). Under «Grammius (Johannes)» 2 Fragm. (ɔ: 3 Foliobl.) af H. Grams egenh. Manuskr. til Fortalen til N. Krags «Historia Christiani III.» (Kbh. 1737, Fol.), neml. S. 89—90 og 105—107 i det tr. Værk. Und. «Hagerup [D. Hilarius. Eiler] Biskop i Trundhiem», ɔ: den ældre, † 1743, de til hans Ligprædiken hørende Personalia (6 Kvartbl.). Und. «Lintrup (Severinus)» Afskr. af Søren Gluds «Monitum exclusorium» ov. L. som Student 1691, endv. Fortegn. ov. L.'s udg. og uudg. Skrifter.

Nr. 220 indeh. «Macchabæus» til «Rothe (Tycho)». Und. «Mollerus [Johannes] Flensburgensis» en hdskr. Subskriptions-Indbydelse, undert. G. Fr. Kisel, paa M.'s «Cimbria litterata». Und. «Morsianus (Christianus Torchilli)» en Originalkvittering fra Christiern Thorkelssøn, Vicarius i Kbhvn., til Tønnes Perlestikker (paa Anders Billes Vegne), dat. Kbh. «in vigilia nativitatis Domini» 1529. Und. «Rothe (Tycho)» Langebeks Koncept til en Anbefaling for Tyge Rothe.

Nr. 221 indeh. «Sadolinus [Georgius Johannis Wibergius]» til «Ziegenbalg». Und. «Sperling (Otto) Senior» en Erklæring af S., paa 2 Foliobl., dat. Kbh. 21. Dec. 1644, om hans Forhold til Børnehuset og som kgl. Botaniker. Und. «Steenbuch [Johannes]» en Underretn. om S.'s sidste Timer, meddelt Rostgaard af hans Tjener Christen 1743 (2 Kvartbl.). Und. «Stephanius (Stephanus Johannis)» et Par Notitser med Arne Magnussens Haand. Und. «Wandalinus [D. Johannes] Episcopus Selandiæ» et lat. Digt til ham af Henr. Bornemann 1669. Und. «Worm

(Jacob) Lector Wiburgensis» en Erklæring af W., dat. «Carc: 18 Januarij. Anno 1681» (2 Foliobl.).

**Langebeks Excerpter, Nr. 222** (4°): «Dito om Palladius, Hemmingius og nogle andre.»

Optegn. i denne Pakke ere ordn. und. Rubr. «Palladiana», «Hemmingiana» og nogle faa blandede, hvori om Mester Aage Sparre, udvalgt Erkebisp til Lund. Af Indholdet mærkes en Afskr. (ved Langebek) af P. Vinstrups «Vita Nic. Hemmingii» (tr. i Kirkeh. Saml., ny Saml., IV, 318 ff.), endv. en gl. Afskr. af Hemmingsens «Retractatio» af 6. Apr. 1576 (tr. smst., S. 309—310) og en Langebeksk Afskr. af Joh. Macchabæus' lat. Tale i Anledn. af Hemmingsens Bacalaureat (tr. i «Dän. Bibl.», VIII, 255 ff.). Desud. nogle bibliogr. Notitser om forskell. danske Skribenter, navnl. en Originalfortegn. paa 1 Foliobl. ov. endel danske Lærde med kortfattet Livsskildring (til Slutn. staar: «NB disse overskrevne giorde ieg relation om 1687 den 29 dec.») samt en Langebeksk Afskr. af P. J. Lucoppidans Tillæg til Registeret i Resens Bibliothekskatalog.

— **Nr. 223** (4°): «om berømte Danske Mænds Vaabener.»

Kun under Rubr. «Bering», «Foss», «Frankenav», «Lætus s. Glad», «Michelsen», «Monrad», «Winstrup» og «Worm» (disse 8 ligge forrest) findes nogle faa haandtegn. ell. kobberst. Vaabenafbildn.; de øvr. Omslag i Pakken ere tomme.

— **Nr. 224** (4°): «Miscellanea mest Epitaphia over beromte [sic] Danske mænd.»

Et Hæfte, hvoraf kun de 14 første Blade ere beskr. Langebek har selv skrevet paa Titelbl.: «Varia ex diversis Schedulis facta Collectanea, præcipuè Danica. Hafniæ 1738.»

— **Nr. 225:** «Danske berømte Fruentimmer af Adel og Uadel.» Tilføjet er «Har manglet fra Suhms Tid» samt «vid. 203».

— **Nr. 226** (4°): «Fremmete (sic) Lærde i Danmark og i Dansk Tieneste.»

Alfab. ordn. Notitser og Afskrifter. Und. «Lytkens (Frantz Julius)» en tysk Anbefalingsskr. af ham (Orig.) for Samuel Bering, dat. Kbh. 6. Febr. 1709. Und. «Masius (D. Hector Gotfried)» et af Christian V. undertegn. tysk Br. til denne, dat. Kbh. 26. Nov. 1692, med Opfordring til at være Grevinden af Samsøe's Skriftefader.

— **Nr. 227** (4°): «Poetæ veteres septentrionales.»

Først nogle Optegn. af mere alm. Indhold «De Poëtis & Carminibus Vett. Septentrionalium»; dereft. «Edda Islandica», hvorpaa følger «Islandske og Norske Skalder og Poësie», alfab. ordnede efter Digternes og Digterværkernes Navne (dog først en alm. Rubr.). Arne Magnussens Haand træffes enk. Steder.

— **Nr. 228** (4°): «Poetæ danici recentiores.»

Fortegn. ov. endel af deres Vers, med bibliogr. Henvisninger, alfab. ordn. efter Forfatterne.

**Langebeks Excerpter, Nr. 229:** «Excerpta ex Bibliotheca Regia, mest litteraria og historia Septentrionalis.» Mangler paa Stedet, i Katal. har Werlauff tilføjet: «Adest Nye kgl. Samling N° 1255 c. 4^to.»

— **Nr. 230** (4°): «Miscellan Excerpter til Kirke Historien i almindelighed, sædeelen [sic] den Danske.»
Indeholder mindre Optegn. paa Papirstrimler.

— **Nr. 231** (8°): «Dito til Antiqvitates Ecclesiasticas in 8^vo.»
I alfab. Orden (A—L). Enkelte Smaanotitser ere skr. med Arne Magnussens Haand.

— **Nr. 232** (8°): «Excerpter til Antiqvitates Ecclesiasticas.»
Forts. af foreg. (M—V). Heri hidrører ogs. noget fra Arne Magnussen.

— **Nr. 233** (4°): «Archiepiscopi Hamburgenses et Bremenses.»
Kronol. ordn. Notitser.

— **Nr. 234:** «Episcopi Aldenburgenses et Lubecenses». I Katal. er tilføjet: «Har manglet fra Suhms Tid.»

— **Nr. 235** (8°): «Nuncii Apostolici in Septentrione. 8^vo.»
I alfab. Orden. Foran har Suhm skr.: «1228 det ældste Br[ugt].»

— **Nr. 236—237** (8°): «Helgener. Volumina duo. 8^vo.»
Alfab. ordn. I 1ste Pakke A—L, i 2den M—V. En enk. Optegn. med Arne Magnussens Haand.

— **Nr. 238** (4°): «Johannes Sanctus Holensis.«
Indeholder kun en enkelt Optegn. paa 2 Kvartbl.

— **Nr. 239** (8°): «Om Danske Prælater. 8^vo.»
Paaskrift af Suhm foran. Kun om Personer fra Middelalderen, alfab. ordnede.

— **Nr. 240** (8°): «Dito Fremmete [sic]. 8^vo.»
Af lign. Indhold som foreg. Først om Paven, dern. om Kardinaler, Biskopper in partibus og Nordens Apostle, derpaa de enkelte Prælater i alfab. Orden.

— **Nr. 241** (4°): «Episcopi et Archiepiscopi Lundenses.»
Betegn. «Brugt» (med Suhms Haand).

— **Nr. 242** (4°): «Om Erchebiskop Absalon i sær» (ɔ: alene om Absalon).
Heri bl. a. et Br. til Prof. E. Pontoppidan fra R. J. Buchhave, dat. Sorø 7. Juni 1774, omhandlende en Undersøgelse af Absalons Grav; og den Gravskr. (et trykt Bl.), der opsattes i Sorø Kirke 1774 ov. Skjalm Hvide og hans Søn Tuko.

— **Nr. 243** (4°): «Biskoper i Roskilde for Reformationen.»
I kronol. Orden.

— **Nr. 244** (4°): «Biskoper i Fyen for og effter [sic] Reformationen.»

Ligel. i kronol. Orden; Jacob Lodberg er den sidste (under hans Rubr. findes Rektor G. T. Westerholts lat. Gravskr. ov. ham).

**Langebeks Excerpter, Nr. 245** (4°): «Biskoper i Jylland.»

Enkelte Optegn. med Arne Magnussens Haand. I kronol. Orden. Først Ribe, dern. Aarhus, Aalborg og Viborg. Kun til Reformationen.

— **Nr. 246** (4°): «Biskoper i Slesvig.»

Indtil Reformationen, i kronol. Orden. En enkelt Paategn. af Suhm.

— **Nr. 247** (4°): «Klostere i Sæland.»

Alfab. ordnede. Ogs. et og andet med Rostgaards og andres Haand.

— **Nr. 248** (4°): «Soroe i sær i nyere Tider.»

Af Indh. mærkes en tysk Opskr. (18. Aarh.) ov. hvormeget en Discipel i Sorø har at medbringe osv. og en Afskr. af Sorø Bys Grundtaxt 1742 (20 Kvartbl.).

— **Nr. 249** (Fol.): «En pakke angaaende Sorøe in folio.»

Af denne Pakke ere afgivne til Rigsarkivet 1889: Et Antal Dokumenter ang. Kindertofte Overdrev, af Sorø Akademis Sager, betegn. Nr. 24 (16 Stykker); «Inddeling over Sorø Skoles Skove», bet. Nr. 25; «Skolens aarlige visse Indtægter», bet. Nr. 26; «Specification paa Sorø Skoles Betienter», bet. No. 27, og «Den approberede Skov-Roulle» for 1741, bet. No. 28. — Forøvr. indeholder den to Afskr. af Christian IV.'s Fundats for Sorø Akad. (9. Febr. 1623) og et Par mindre Optegn.

— **Nr. 250** (4°): «Om Mariboe Kloster.»

Indeholder mest Dokumentafskrifter fra 18. og 17. (et Fragm., hvorpaa med Langebeks Haand er skr. Navnet «L. Terpager») Aarh. samt et Kvartbl. fra 15. Aarh. med Optegnelser paa Latin om Buller, udstædte af Paverne Martin V., Eugenius IV. o. fl. til Maribo Kloster.

— **Nr. 251** (4°): «Klostere i Jylland.»

Et Par Afskr. med H. Grams Haand; een Optegn. af Arne Magnussen. Forøvr. talrige Dokumentafskr. af Langebek selv og hans Afskrivere og mindre Optegn. af L.

— **Nr. 252[a–b]:** «Excerpter og Samlinger til den Danske Kirke Historie efter Reformationen. fol og Qvart.» (2 Pakker).

Nr. 252[a] er af Langebek selv forsynet med Tit. «Ad Histor: Ecclesiast: Daniæ». Indholdet er væsentl. ældre og nyere Dokumentafskrifter. Til Rigsarkivet blev afgivet 1889: Forestilling til Kongen fra Biskopperne Bagger og Kingo samt Confessionarius Leth, 17. Mai 1684; 2 Skr. fra Biskop Bagger til Kongen, 24. Nov. 1688 og 12. Nov. 1685, samt 1 do. fra Biskop Vandal til Kongen, udat. Af Indholdet er forøvr. at fremhæve: nogle Dokumenter til Danmarks Kirkehist. und. Frederik II., afskr. (med tysk Oversættelse) tildels efter et Manuskr. i det

Resenske Bibl. m. Tit. «Synodalia Ecclesiæ Roschildensis et Lundensis»; et anon. Originalbr. fra en Dame til en Præst (18. Aarh.); «Ode til Biskopen [,] af N.» (ɔ: Gerh. Treschow, 1752, Parodi paa en af Klopstocks Oder); Afskr. af en kgl. Kvittering til Dr. Ghristiern Morsing 1557 (tr. i «Langebekiana», ved R. Nyerup, Kbh. 1794, S. 294) og en andet Dok. af samme Art til Samme, ligel. 1557 (tr. i Kirkeh. Sml., II, S. 409); gl. Afskr. af Christian V.'s Forordn. ang. de Reformerte (6. Sept. 1690); Afskr. af Akterne i Christoffer Dybvads Sag; «De introductione Archiepiscoporum Bremensium» (17. Aarh., 4 Foliobl., ukompl.); Afskr. (bet. No. 40) af en anon. Skr. til Kongen (20. Febr. 1743) om Kirkernes og Skolernes Tilstand; Afskr. (fra 16. Aarh.) af Peder Palladius' «Confirmatio Mgri Joannis frederi Rugianarum Ecclesiarum Sup[er]intendentis», dat. Kbh. 1. Okt. 1551 (2 Foliobl.; tr., ved L. Harboe, i «Dän. Bibl », 8. St., S. 241—245, endv. i Pontoppidans Ann. eccl. D., III, 311—313, og i Zwergius, Siell. Cler., I, S. 16—19); Morten Rothenborgs Ligpræd. ov. Frederik V., 18. Marts 1766, i en gl. Opskr. (er ofte tr.); en alfab. Fortegn. ov. «Dan: Hist: Autores», vistn. hørende til et Bibliothekskat.; endel. en tysk-polsk og Brudst. af en polsk-tysk Ordsamling.

Nr. 252[b] er af Langebek betegn.: «Ad Historiam Daniæ Ecclesiasticam, post Reformationem». Indholdet er Dokumentafskrifter (mest nyere, endel aabenbart udførte for Langebek), som ligge uden nogen bestemt Orden.

**Langebeks Excerpter, Nr. 253** (Fol.): «Dito om Universitetet i Kiøbenhavn».

Indeh. bl. a. 2 Udkast til Universitetsregnskab for 1734, med Rettelser, en Betænkn. (18. Aarh., udat. og ud. Underskr.) ang. det Professorerne tillagte Gods og deres Residenser, en Afskr. af Kommunitetsalumnernes Klage til Biskop Worm ov. deres Bespisning (22. Juli 1734), en Afskr. af Universitetets Dom ov. Christoffer Dybvad, 22. Dec. 1620, en Fortegn. (4°) ov. Fundationer og Legater ved Univ., og et Manuskr. (Koncept) af Langebek, i 4°, m. Tit. «Facies Academiæ Hafniensis moderna in Epistola ad Amicum breviter ex rogatu delineata a J. L., Hafniæ 1735» (forn. staa Navnene «Mygind. Clitau. Brumondt»; 8 Bl.).

— **Nr. 254** (4°): «Dito om Vor Frue Kirke i Kiøbenhavn».

Enkelte Notitser hidrøre fra Rostgaard. Af Indholdet mærkes: «Memoriale D. Petri Palladii et Concionatorum de Colloquio Theologico . . . 1543» (Afskr., tr. i Dän. Bibl., VII, 146—148), et Modtagelsesbevis (Orig.) af Præsten Andreas Mariager ved Nikolai Kirke († 1582) for et laant Dokument, en Optegn. fra c. 1500 om noget Gods vedrørende Frue Kirke (Orig., 1 Kvartbl.),

endelig et Br. fra J. J. Hæseker til Langebek, dat. Skuderupgaard 10. Febr. 1745.

*Benyttelse.* H. F. Rørdam, Kbh.'s Kirker og Klostere i Middelalderen, S. 1—6, 35, 151. Langebek havde selv isinde at udgive et Skrift om Frue Kirkes Historie.

**Langebeks Excerpter, Nr. 255** (4°): «Om Sognepræsterne til Vor Frue Kirke».

Indeholder bl. a. orig. Kaldsbrev for Wichman Hasebard (Præst ved Frue Kirke fra 1640) som Sognepræst til St. Hans Kirke i Odense, udstædt 31. Mai 1635 af Henning Walkendorf, og orig. Konfirmation derpaa af Superintendent Hans Michelsøn, 3. Juni 1635. Und. «Reenberg, Mag. Morten» nogle Optegn. fra Sjællands Stifts Landemode, fra Slutn. af 17. Aarh. Und. «Burchardi» og «Sevel» nogle faa trykte Sager. Indholdet af denne Pakke, der omfatter Tiden efter Reformationen, er ordnet kronol., fra Jørgen Sadolin til M. Reenberg.

— **Nr. 256** (Fol.): «Collectanea til Den Danske Kirke Historie Bibelenen [sic] angaaende».

Indeholder bl. a. et tr. Prøvebl. af en dansk Bibel, der skulde have været udgivet under Christian V. (slg. Hjelmstjernes Bogsaml., Fol., Nr. 9) og 2 Prøvebl. af en noget senere dansk Bibeludg., den ene med gothiske, den anden med lat. Typer. Endv. en Fortegn. ov. danske Bibeludgaver, ved Langebek, Kopier af Dokumenter (4 i Tallet) ang. Udgaver af Bibelen, fra Aarene 1683, 1691, 1708 og 1710, samt et Par mindre Notitser med F. Rostgaards Haand.

— **Nr. 257** (4°): «Dito om Danske Psalmer og Psalmebøger.»

En lille Pakke med Smaanotitser og Afskrift af en Skr. til Kongen fra den 1696 nedsatte Psalmebogskommission; for sig ligge nogle mindre Optegn. under Rubr. «Bibliothecæ».

— **Nr. 258** (Fol.): «Dito om Thiestæds Besettelse».

Afskr. af endel Dokumenter, der vedrøre denne Sag, saaledes af Mag. Oluf Bjørns Relation 1696 m. m., af den 1697 tr., tyske Beretn. («Höret ihr Brüder und Leset ihr Babels Kinder») o. fl.

— **Nr. 259** (4°): «Collectanea de Lingvis, ordine alphabetico».

Først nogle blandede Optegn. und. forskell., mest lat. Rubrikker; und. «Lingvæ, Lingvarum notitia» ligger bl. A. Brudst. af et svensk Br. fra Carl Fr. Broocman til ?, dat. Himmelstalund 3. Apr. 1756; und. «Lingvæ septentrionales» nogle Optegn. af Arne Magnussen (1 Kvartbl.); und. «Abbreviationes» en Fortegn. ov. de alm. Forkortelser i islandsk Skrift (2 Kvartbl.), underskr. «CH. I. Isl.» Dereft. de enkelte Sprog, alfab. ordnede eft. de lat. Benævnelser. Und. «Illyrica Lingva» en lille Saml. «Vocabula illyrica-slavonica», skr. af C. F. Temler, og und. «Persica

Lingva» og «Slavica s. Sclavonica lingva» et Par Smaanotitser af Arne Magnussen.

**Langebeks Excerpter, Nr. 260** (4°): «Philologica varia ad Lingvam Danicam».

Indeholder ogs. enk. Notitser med Rostgaards Haand samt af Andre, foruden af Langebek selv. Mest lexikalske og etymologiske Optegn. til Brug ved Ordbogsarbejdet, som L. udførte for Rostgaard.

— **Nr. 261** (4°): «Etymologica et Grammaticalia ad Lingvam Danicam».

Lign. Indhold som forrige Pakke, ɔ: lexikalsk; omfatter kun Bogst. A.

— **Nr. 262** (4°): «Om Runeskrift og Stene».

Heri bl. a. en Afskr., ved F. Rostgaard, af O. Celsius' lat., trykte Epistel til A. Magliabecchi «de runis Helsingicis», Rom 1698, og en egenh. svensk Afhandl. af N. R. B[roocman] «Om inge Runstenar i Swerige för Christendomen blifwit ristade; och hwad Orsaken därtil månde wara?» (10 Kvartbl.).

— **Nr. 263** (4°): «Om Ulphilas».

Indeholder nogle faa Afskr. og Smaanotitser paa Papirstrimler; det meste med Langebeks Haand.

— **Nr. 264** (8°, 2 Pakker): «Miscellan Excerpter om det Danske Sprog. 8vo».

Af Langebek selv betitlede: «Lingvæ Danicæ Origines et cum exteris, præcipuè antiqvis Septentrionalibus, Convenientia. Det Danske Sprogs Oprindelser, Og Overeensstemmelse med Fremmede, i sær de Gamle Nordiske Tungemaal». I alfab. Orden. — Et «Appendix» af lign. Indhold bestaar af Optegnelser paa Smaasedler.

— **Nr. 265** (8°): «Danske Ord og Ordsprog. 8vo».

Indeholder: 1) en dansk Rimordbog med latinske Ordforklaringer, fra 17. Aarh., 48 Bl., def. i Beg. og Slutn.; den begynder med Rim paa «Aare» og ender med «I ante G». 2) «Proverbiorum Danicorum ex communi sermonis usu & familiaribus amicorum colloqviis selectorum centuriæ aliqvot singulares secundum seriem alphabeticam dispositæ. à S. A. R. R. R. S. S. 26. Febr. 1609.» 26 Bl., hvoraf mange ubesr. og nogle kun med Penneprøver o. desl. Paa det halvt afskaarne Forsatsbl. staar med en anden gl. Haand Navnet «Sevelinus Andreæ Ripensis», og «R. R. S. S.» maa da vistn. tydes som «Rector Regiæ Scholæ Soranæ», idet Søren Andersen (Vedel), f. i Ribe 1589, † 1653, Anders Sørensen Vedels Søn, var Rektor ved Sorø Skole 1608—11.

— **Nr. 266** (8°): «Excerpta Ordine Alphabetico ad convenientiam Lingvæ Latinæ et Danicæ. 8vo.»

Af Langebek selv paa Titelbl. betegn. «Convenientia Ling-

varum Latinæ et Danicæ». Indb. Bog, 108 Bl., hvoraf ov. en Trediedel ubeskr.; indlagt er et Bl. beskr. med en anden Haand.

**Langebeks Excerpter, Nr. 267—268** (8°): «Nomina propria virorum Volumina duo 8°.» (ɔ: 2 Pakker).

Efter nogle Excerpter af mere alm. Indh. følge de enk. Fornavne i alfab. Orden, i 1ste Pakke til «Kol» incl., Resten i 2den Pakke. Suhmske Paaskr. hist og her. Til Slutn. nogle Notitser om «Svend Estridsøn» og lign. Navne.

— **Nr. 269** (8°): «Nomina propria Mulierum. 8vo.»

I alfab. Orden, først nogle Optegn. af mere alm. Art.

— **Nr. 270** (Fol.): «Om Danske Love og Rettergang i Almindelighed. in folio.»

Blandet Indhold, for en stor Del Dokumentafskrifter, hvoraf nogle udførte for Langebek af hans Afskrivere, ogs. endel Optegn. med hans egen Haand; det meste ang. 17. og 18. Aarh. Til Rigsarkivet er afgivet 1889: Dokumenter i en Sag mell. Peder Pedersen Juel og Jochum Richter, 1703 (5 Stykker). Af det øvr. Indhold mærkes flere Registre over Love og Forordninger, hvoraf een if. Langebeks Paaskr. «M. Anders Hansen Gontzovs autographum», een med Etatsraad Niels Foss's Haand; Afskrifter af Forordninger, en Fortegn. ov. Medarbejderne ved Udarbejdelsen af Danske Lov, et Brudst. af et Lovhaandskr. (Eriks sjællandske Lov, noget af 1ste Bog) i 4° fra Beg. af 17. Aarh., Afskr. af et Indlæg for Tamperretten i en Sag ang. Brud paa Ægteskabsløfte (1703), et Fragm. af en juridisk Formularbog, 17. Aarh. (15 Foliobl.), en samtidig Kopi af et Kongebr., hvorved der gives den for Manddrab sigtede Frans Christensen Æresoprejsning (dat. 26. Juni 1596), et juridisk Collegium af Andr. Højer, nedskr. af N. Lund 1736 (Afskr. ved Langebek), 2 Fortegn. ov. Parallelsteder i Danske Lov; fremdeles Genpart af de Skrivelser, hvormed den 1683 nedsatte norske Lovkommission og den samme Aar nedsatte Ritualkommission indsendte deres Arbejder til Kongen; endelig Fremstilling af en Sag mell. en ung Mand i Wien, kun benævnt «Gajus», og en «Titia», nemlig «Anna Sidonia von Clam, Grev Julii Porto fordum Keyserlige Oberstes Effterleverske» (20 Foliobl., 18. Aarh.).

— **Nr. 271** (4°): «Fortegnelse derom i det Kongelige Bibliothek.«

Et Hæfte paa 18 Kvartbl., af L. selv betegn. som «Fortegnelse Paa de Manuscripter i det Kongelige Bibliothec, Som henhøre til de Danske Jura.» Temmelig udførlig; ordn. eft. Formaterne.

— **Nr. 272** (4°): «Om Vitherlags Retten».

— **Nr. 273** (8°): «Excerpta om Danske og Andre Nordiske Love af Medio ævo ordine Alphabetico. 8vo.»

Med Suhmske Paaskrifter («brugt»). Und. «Jus Saxonicum» 4 Kvartbl. med Afskrifter af Arne Magnussen.

**Langebeks Excerpter, Nr. 274—275** (8°): «Excerpta juridica i samme Orden 2 Volumina» (ɔ: Pakker).

1. Pakke indeholder «Æstimatio» til «Königspenning»; 2. Pakke Resten.

— **Nr. 276—77** (8°): «Dito Excerpta 2 Volumina» (ɔ: Pakker).

1. Pakke indeholder: «Aar og Dag» til «Myndige Aar»; 2. Pakke: «Naadsens Aar» til «Zelè».

— **Nr. 278—79** (Fol.): «Samlinger og Excerpter om Begivenheder i De Nordiske Lande.»

Af Nr. 278 ere afgivne til Rigsarkivet 1889: Skrivelse fra Hans Mule til Christian II. ang. de norske Bjergværker, 1519; udat. tysk Br. til Kongen i et lign. Anliggende (fra samme Tid); Skr. til Christian II. fra Erkebisp Erik Walkendorf af Trondhjem, 1516; Anton Bryske til Kansler Joh. Friis, 1542; 3 Koncepter til Kongebreve (Christian III.), det ene til Anton Bryske; Ped. Hansen til Kongen, Aggershus, 1540, samt Koncept til et Kongebr. til ham; Koncept til et aabent Br., Kbh. 22. Aug. 1589; Jørgen Møntmesters Regnskab, 1547; «Berg Artickull zu Mölleröd» (Christian III.'s Tid); Frantz Trebbow til Kongen, 1538; Kgl. aabent Br. ang. Bjergværkerne, omtr. 1538 (Koncept); Koncept til et Kongebr. 1538; et Antal Papirer fra 1538 vedk. Bjergværkerne, navnl. Breve til den danske Konge fra Kurfyrst Johan Frederik af Sachsen (9 St.); ligel. fra 1539, deribl. ogs. et af Kurfyrstens Breve (4 St.); Koncept til et Kongebr. 1539; Br. til Kongen fra Jeronymus Helt, 9. Sept. 1540; Kurfyrsten af Sachsen til Christian III., 1540 (med et Indlæg); Peder Hansen til Kongen, Aggershus 14. Sept. 1540 og Aug. 1541; Koncept til et Kongebr. 1540; nogle Optegn. til Kongen ang. Bjergværkerne (2 St.); Jeronymus Helts Regnskab 1541, med Bilag (ialt 3 St.); Kongebr. til Anders Bilde 1542; Vidnesbyrd givet Lensmand Peder Hansen fra Ullensager Præstegjæld 1542; Kongebr. til Eske Bilde 1544; Extract ang. norske Forhold, til Kongens Brug; «Braunskorns vnd Widemanns orpheide», 1545; Hieron. Widemann til Kongen, 1544; Br. til Eske Bilde om de norske Bjergværker, c. 1550; Kongebr. til Christopher Walkendorph, 5. Apr. 1578 (med et Bilag); Koncept til Kongebr. til Ludv. Munk, 18. Febr. 1581; ligel. til Henr. Gyldenstjerne, samme Dato; Christoffer Gøye til Kongen, udat.; David Hermann til Kurfyrsten af Sachsen, 10. Juli 1647 (betegn.: «Probierzettel über die Königl. Norweg. Ertz- vnd Anbrüche»); Beretn. om Bjergværkerne i Tyskland, fra Brostrup Gedde til Kongen, Leipz. 17. Mai 1651; Fortegn. paa Ertsprøver ved de norske Sølvværker 1651, undertegnet Troels Olsen; Underretn. om Kobberværkerne i Østerdalen, 1. Jan. 1651; Brostrup Geddes underdan. Beretn. om Bjergværkerne i Norge, 10. Juni 1653; Koncept til et Kongebr. af 8. Juli 1653 (ang. en Kirke ved Bjergværket i Østerdalen);

Beretn. om det østerdalske Bjergværk, fra Brostrup Gedde m. Fl., 8. Febr. 1657; Koncept til et Kongebr. (c. 1660); ligel. til Iver Krabbe, 3. Febr. 1662; ligel. ang. Niels Tolder, 3. Marts 1666 (med Paaskr. «cass.»); ligel. ang. Brostrup Gedde, 2. Nov. 1668; ligel. ang. Detl. Bulche, 13. Marts 1669 (m. Paaskr. «cass.»); 5 kasserede Koncepter 1669—72, alle vedk. de norske Bjergværker; allerunderdan. Memorial ang. Bjergværkerne, fra Heinr. Schlanbusch, 30. Marts 1686 (samt tre andre vedliggende Dokumenter fra samme Tid ang. samme Bjergværker); Bjergværksregnskab for Røraas, 16. Mai 1696.

Det tilbageblevne Indhold af Pakken angaar ligel. Bjergværksdrift; det er mest ældre og nyere Dokumentkopier. Mærkes kan: et orig. Brev til en Konferensraad (Rostgaard?), underskr. Schöller og dat. Kbh. 23. Mai 1739, med indl. Fortegn. over Bjergvæsens-Udtryk (ialt 4 Kvartbl.); «Invitations Posten für diejenigen, so sich in der Jarlsbergischen, Kupfer Bley und Silberhartigen gewerckschafft einzeichnen und Kuchszen haben wollen», undertegn. af Grev Wedel Jarlsberg (18. Aarh., 2 Kvartbl.); en trykt Beskrivelse af en Model af Clausthaler Bjergværket, forevist i Kbh., ved Johann Wiedemann (Tysk og Dansk, 18. Aarh., 2 Kvartbl.); «Vortzeichnüs des Einkauffs Item Röhe: vnd Bley Arbeitts, Stein Durchstechenn vnnd Kupffermachen wie es bey Churfl: Durchl: M: G: H: Ertzkauff zu Freibergk. gehaltten wirdt: Item auch etzlichen Gewercken Schmeltzarbeithen vbern Hohenn vnd Stichofenn Bedreffende:» (betegn. No. 4, 28 Kvartbl., omtr. 1600); Bjergværksprivilegium givet Hertug Jakob af Kurland af Frederik III., dat. Kbh. 6. Mai 1669, testeret Kopi (4 Foliobl.).

Nr. 279 indeholder ligel. en Række Kopier af Dokumenter vedr. de norske Bjergværker (18. Aarh., indtil 1720 incl.), 22 St., af Langebek selv betegn.: «Om Aarsdals og andre Bergverker i Norge». Af denne Pakke er afgivet til Rigsarkivet 1889 et Antal Regnskabsextracter fra Røraas Kobberværk 1697—99 (6 St.).

*Benyttelse.* Langebek, Anledning til en Historie om de norske Bergverker, i «Vidensk. Selsk. Skrifter», VII, S. 235—526.

**Langebeks Excerpter, Nr. 280** (Fol.): «Dito om Ridderordener. folio.» (Slg. No. 185).

Maa tildels have været T. Klevenfelds, thi hans Haand træffes ofte i Pakken, og med den ere saavel Hovedbetegnelsen som Titlen paa dens første Rubr. skrevne. Hovedbetegn. er «Riddere i Dan⁄ af Differente slags»; den første Rubr. er «Elephant Ordenen»; dereft. følger om Dannebrogsordenen og om «den væbnede Arm». Forøvr. træffes ogs. saavel F. Rostgaards som Langebeks og Arne Magnussens Haand.

Til Rigsarkivet er afleveret 1889 et Brev fra Willum Worm til Excellencen Plessen efter Befaling, ang. Hertzholms

Afhdl. om Elefantordenen, med et Bilag, dat. 2. Marts 1683, samt B. Malta's allerunderdan. Extract over, hvor mange Riddere der ere blevne udnævnte under Christian V., Frederik IV. og Christian VI., 18. Dec. 1730.

Forøvr. er Indholdet mest Kopier af Dokumenter, Uddrag af trykte Bøger, Fortegnelser over Riddere til de forskellige Tider o. desl. Af Originalbr. findes 2 fra Assessor Ivar Hertzholm til Hofjunker Lerche, 28. Apr. og 25. Juni 1693. Fremdeles et Brudst. (1 Oktavside) af den tr. Avis «Relation aus dem Parnasso» for 11. Aug. 1693 (Bilag til «Altonaischer Mercurius»). — Af Ridderfortegnelser findes: Elefantridderne, der levede 31. Mai 1671; Danebrogsriddere 1671—74; Ridderne af den væbnede Arm 1616—34; endelig Optegnelser om de kgl. Ridderordener 1690—1743 af Geheimeraad, Ordenssekretær Vincentz Lerche (62 Foliobl.).

*Benyttelse.* Suhm, Saml., 1. Bd.'s 3. H., S. 90—105.

**Langebeks Excerpter, Nr. 281** (Fol.): «Om Postvæsenet. folio».

Indeholder endel Collectanea til det danske Postvæsens Hist. indt. 1750, med forsk. Hænder; især en Fortegn. ov. (navnl.) Forordninger vedk. Postvæsenet, i 3 forsk. Exempl., det ene rettet med en anden Haand end den, der har skrevet Fortegnelsen. En af Hænderne er muligvis Johan Frederik Pauli's († 1763, Arkivar, siden Revisor og Postkasserer ved Generalpostamtet).

— **Nr. 282** (Fol.): «Dito om Mynt Commissionen 1750. folio.»

En Række Koncepter og Kopier med Langebeks Haand.

— **Nr. 283** (8°): «Dito ad Rem Oeconomicam, medicam et Historiam Naturalem.»

Rubrikerne ere: «Allun», «Amdam», «Apotekere, «Aranei», «Aves», «Balsamering», «Bernsten», «Bier», «Biørne», «Elephantes», «Fiskeri», «Historia Naturalis et Oeconomica», «Husholdning», «Kopsetter», «Læger», «Nordlys», «Oculist», «Salt», «Valnøder», «Vin». Under «Bernsten» en enk. Optegn. med Arne Magnussens Haand.

— **Nr. 284** (4°): «Dito om Ceremonialia».

Indeholder en Beskrivelse af Ceremonier ved Ambassadeurers private Audienser ved det danske Hof (paaskr.: «NB. Heraf leveret Gienpart til Hans Kongl. Majt paa Friderichsberg A° 1737 den 12 November af V. Lerche»), Christian V.'s Instrux for Ceremonimesteren ved fremmede Ministres Audienser, samme Konges Ceremoniel ved slige Lejligheder, Ceremonierne ved den moskovitiske Ambassadeurs Afskedsaudiens samt Befalinger til Hofmarskalken og Gardeofficererne ved denne Lejlighed og Gesandtens Revers ang. Visiteringen af hans Bagage.

— **Nr. 285** (4°): «Om Skibs-Bygning og Floden.» (ɔ: Flaaden).

Langebeks egen Betegn. af Pakken er «Den Danske Flode og Sø-Væsen». — Vedl. er et kobberst. Blad med Skibe.

**Langebeks Excerpter, Nr. 286** (4°): «Om Comoedier i Danmark.»

Heri findes af trykte Sager F. Rostgaards Overs. af Boileau's 5te Satire (1718, 4°), Voltaire's «Zaire», overs. af B. J. Lodde (s. a., ɔ: 1757, 4°) og to Numre af Nye Tidender om lærde og curieuse Sager (Nr. 13 og 14, Kbh 26. Marts og 2. Apr. 1745). — Desud. nogle faa Excerpter paa Papirstrimler.

— **Nr. 287** (8°): «Dito Miscellanea om Sæder, Skikke, og andet hørende til Antiqviteterne. in 8vo».

— **Nr. 288** (8°): «Dito til Natur-Historien og Oeconomien».

Af kulturhist. Indhold; i alfab. Orden.

— **Nr. 289** (8°): «Dito til Kunsterne.»

Omhandle Musikken, de bildende Kunster og Haandværkene. Benævnelserne dels danske, dels latinske. I alfab. Orden.

— **Nr. 290** (8°): «Dito til Calenderen.»

Und. «Aarets Begyndelse» og «Hornung» to Optegn. med Arne Magnussens Haand.

— **Nr. 291—292** (8°): «Dito til Helgendagene Volumina Duo.» (ɔ: 2 Pakker).

I alfab. Orden, 1ste Pakke indeholder: «Ægidius» til «Jul», 2den: «Kære-Søndag» til «Yppoliti».

— **Nr. 293** (8°): «Dito til Hoffvæsenet».

Indeholder Rubr.: «Konge. Konge-Navn», «Konge-val», «Droning», «Kamer Væsenet», «Handfæstning», «Ceremonialia», «Maiestas», «Avindskiold», «Falsknere, Falske Personer», «Slotslov», «Gesanter. Legati» og «Foedera».

— **Nr. 294** (8°): «Dito til Myntvæsenet og Oeconomien».

I alfab. Orden; indeholder ogs. noget til Landbrugets Hist. Suhmske Paaskr. («brugt») paa mange Steder.

— **Nr. 295a** (8°): «Dito til Myntvæsenet i sær» (ɔ: særlig).

Tildels i alfab. Orden; tilsidst ligge nogle mønthist. Optegn. af Langebek, som have tilhørt Konferensraad C. J. Thomsen og ere købte 1871 paa Aukt. eft. ham.

— **Nr. 295b** (4° og Fol.): «Dito om det Danske Myntvæsen». (2 Pakker).

Af 1ste Pakke er afgivet til Rigsarkivet 1889: «Relation von befundenen Müntze in Copenhagen», 20. Marts 1686, af Heinr. Schlanbusch. — Det øvr. er saagodtsom alt Langebekske Smaanotitser og Afskrifter; paa en «Monsieur de Hahn»s Visitkort er bagpaa skr. en lille numismatisk Meddelelse samt foran en Notits af Suhm. — I 2den Pakke ligge foran endel Optegn. til Mønthistorien af H. Gram (32 pag. Kvartsider). Af Indholdet kan forøvr. mærkes flere Møntfortegn., en Notits med F. Rostgaards Haand, en udat. Billet fra P. Røn til Langebek, en gl.

Kopi af Instruktion for Hans Ehm, Inspektør ved Mønten (4 Foliobl.), Koncept med Rettelser til en Betænkn. ang. Møntvæsenet (Christian V.'s Tid, 8 Foliobl.), 3 mindre Breve af B. W. Luxdorph, vistn. til Langebek (ud. Dato og Underskr.), og en tr. Møntauktions-Katal. (Kbh. 1770, 4°). I Pakken findes ogs. nogle Optegn. paa Svensk ang. dette Lands Mønthist.

**Langebeks Excerpter, Nr. 296** (8°): «Dito om Dansk og Fremmet Myntvæsen».

— **Nr. 297** (8°): «Dito til fremmet Myntvæsen, i sær» (ɔ: særlig, alene).

Alfab. ordnet, fra N. til V.

— **Nr. 298** (8°): «Dito om Maal og Vægt».

Mest om dansk Maal og Vægt. Suhmske Paaskr. ved nogle Rubr.

— **Nr. 299** (8°): «Dito om adskillige Værdigheder i sær i forige Tider».

Rubr. ere: «Titulatur», «Krigsmagten til Lands» (heri en Rostgaardsk Optegnelse), «Danebrog», «En Velbelæst Lands-Mands korte Udtog om Beleyringer og Feldt-Slag: samlet af de allerbeste Skribentere, Aar 1710» (3 Foliobl.), «Tributa», «Vordnede», «Ahner», «Rang», «Danehof», «Parlamenta Hafniæ habita», «Consiliarius» og «Træle».

— **Nr. 300** (8°): «Collectanea om Krigsvæsenet».

Alfab. ordnede. Rubr. dels danske, dels lat.; først en alm. Rubr. «Krigsvæsenet».

— **Nr. 301** (8°): «Dito om Landvæsenet».

Alfab. ordnede. Endel Rubr. ere tomme. Tilsidst Kopi af nogle Dokumenter ang. Kvægsygen 1746 (6 Foliobl.).

— **Nr. 302** (Fol.): «Miscelanea og Excerpter til den Danske Historie».

Af meget blandet Indhold, ogs. Optegnelser om Norge, Hertugdømmerne, Sverig m. m.; enk. Notitser med F. Rostgaards, Arne Magnussens, Luxdorphs og andres Hænder. Suhmske Paaskr. fl. Steder. Af Originalbr. osv. findes kun et islandsk Br. fra Anna Jonsdatter til hendes Broder Sigurd Jonsson i Kbh. (dat. Kellda 8. Aug. 1758).

— **Nr. 303** (4°): «Dito om det Danske Vaaben».

Med Suhms Haand Paaskr.: «br[ugt]».

## Werlauffs Manuskripter.

Konferensraad, fhv. Overbibliothekar ved det st. kgl. Bibliothek E. C. Werlauffs († 4. Juni 1871) efterladte Samling af Excerpter og af Bidrag af forskellig Art til Nordens og navnlig til Danmarks Historie blev ifølge hans Bestemmelse skænket til

Bibliotheket, ialt 41 Pakker. Paa Auktionen efter ham indkøbtes desuden alle de Bøger, hvori der fandtes Bemærkninger tilskrevne af ham. — Betegnelserne i det følgende ere efter den haandskrevne Katalog i Bibliotheket.

**Werlauffs Manuskripter, Nr. 1** (Fol.): Sager som angaa Werlauff personlig.

Af Werlauff selv inddelte i 5 Bundter (med Paaskrifter af ham selv), nemlig: 1) Bestallinger. Ordens-Diplomer. 2) Akademiske Aar. Professorat. Decanater. Privat Discipelbog. 3) Fra mit Akademiske Rektorat 1836—37. 4) Mit Jubilæum 1. November 1855 og følgende 2. Marts 1862. 5) Ceremonialia.

1) Indeh. Bestallinger som 2den Sekretær ved det st. kgl. Bibl. (1. Nov. 1805); Adjunct ved Univ. (21. Sept. 1810); Professor extraord. (6. Marts 1812); 1ste Sekr. ved Bibl. (1. Juli 1814); virkelig Justitsraad (2. Sept. 1818); Bibliothekar ved det st. kgl. Bibl. (29. Nov. 1823); Prof. ord. (22. Jan. 1828, med Bilag); Overbibliothekar (15. Apr. 1829, med Bilag); Konferensraad (28. Okt. 1836, med Bilag); kgl. Skr. ang. W.'s Pension som Overbibliothekar (6. Apr. 1844); Skr. fra Kirke- og Undervisningsministeriet i Anl. af den Werlauff ved hans Afgang fra bem. Stilling bevilgede Pension (20. Marts 1861, med vedl. Koncept til Afskedsansøgn. fra W. og et Br. fra Kontorchef Schwartzkopf); Skr. fra Indenrigsministeriet ang. Pensionen (16. Apr. 1861); Frederik VII.'s og Christian IX.'s Konfirmationer paa W.'s Udnævnelse til Konferensraad, Professor og Overbibliothekar. — Ordensdiplomer som Ridder af Danebrog (1. Nov. 1828, med Bilag), Danebrogsmand (10. Juni 1841, med Bilag); Skr. fra Ordenskapitlet (15. Juni 1844); Diplom som Ridder af Nordstjernen (29. Nov. 1839, med Bilag); Ridder af den røde Ørns Orden (5. Juli 1845, med Bilag); Ridder af Æreslegionen (9. Apr. 1847, med Bilag); Kommandør af Nordstjerneord. (9. Marts 1852, med Bilag); 3 Skr. fra Ordenskapitlet i Anl. af W.'s Udnævnelse til Storkors af Danebrog (1855); Meddelelse fra Ordenskapitlet, dat. 23. Apr. 1857, om W.'s Udnævnelse til Kommandør af den nederl. Egekrone-Orden; Diplom som Kommandør af denne Orden (13. Marts 1857, med Bilag); 2 franske Skrivelser ang. samme Udnævnelse (samme Aar); Diplom som Ordenssekretær, 27. Apr. 1860 (med Bilag); som Storkors af St. Olafs Ordenen (10. Juni 1862, med Bilag); 2 Skr. fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsv. ang. W.'s Entledigelse som Universitetsprof og Pension (24. og 31. Dec. 1867).

2) Indeh. Østs Materialier til et dansk, biogr.-lit. Lexicon f. 13. og 20. Jan. 1836 (med Werlauffs Biografi); lat. Testimonium for W. af J. (ɔ: H.) C. Flemmer, 8. Okt. 1796; hans akad. Borgerbrev, 7. Nov. 1796 (med tr. Bilag); Anbefaling for W. fra Abr. Kall om at maatte faa Bøger fra det kgl. Bibl.,

24. Nov. 1796; flere Fldsattester og Examensbeviser for W., udstædte af L. Sahl, B. Riisbrigh, Wøldike, P. Hansen, R. Nyerup; nogle jurid. Optegn. af W. paa Lat. og Dansk; et Par Avisnumre og et Artiumsskema (1811) vedrørende W.; Skr. til W. fra Univ.-Direktionen, 15. Febr. 1834; do. fra W. til Overhofmarskal Hauch, Chef for det st. kgl. Bibl., 4. Juli 1836; Skrivelser fra Universitetsdirektionen til W. af 24. Juni 1843 og 16. Nov. 1844; fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, 29. Marts 1851, 13. Febr. 1852 og 31. Marts 1858; Indberetn. fra W. om de af ham holdte Forelæsn. i Sommersemestret 1850; tr. Liste ov. Artiumskaraktererne ved Sorø Akad. 1837; Koncepter til lat. Taler ved Magister- og Doktordisputatser, deribl. W.'s egen Doktordisputats, samt Udkast til Oppositionen ved Gisli Brynjulfssons Disputats «Periculum runologicum» (1823) og C. F. Allens «De rebus Christierni II. exsulis» (1844); «Min Tale ved Reformationsfesten 1821» (Koncept); Koncept til en lat. Universitetstale om Pavemagten (ved en Reformationsfest); «Decanatstale 1831?» (lat. Koncept); «Decanatstale 1837» (ligel.); et Par lign. Koncepter; «Privat Discipel Bog for Justitsraad Werlauff begyndt 1828» (til 1837, ikke med W.'s egen Haand).

3) Indeh. bl. a. endel Skrivelser, Reglementer og lign. vedk. Universitetsbygningens Indvielse og Reformations-Jubilæumsfesten 1836, en Indbydelse fra Studenterforeningens Seniorat (31. Okt. 1836), et Br. fra J. N. Madvig til W. (10. Maj 1837); endv. en Dekanatsskr. fra W., dat. 7. Jan. 1838, med Paaskr. af H. C. Ørsted, Engelstoft, Brøndsted, Sibbern, Madvig, Oehlenschlæger, Poul Møller, Forchhammer, Schouw o. fl.; et Vers af O. Bang; Mscr. til W.'s Tale ved Universitetsbygningens Indvielse samt til Henvendelserne til de fremmede Deputationer o. desl. (en med Madvigs Haand); «Tale ved Rectoratets Nedlæggelse 1837» (Koncept); «Tale ved Festen for Kongens Fødselsdag 1837» (Dansk, ligel.); «Rectors Tale ved Kongens Fødselsdag 1837» (Lat. Overs., ligel.).

4) Indeh. «Fædrelandet» for 1. Nov. 1855 med en Artikel om Werlauff (af C. Ploug, if. et vedl. Br. fra P. G. Thorsen), Numre af andre Aviser, tr. og haandskr. (anonyme) Digte til W. samt Lykønskningsskrivelser 1855 fra Univ., flere Medlemmer af W.'s Familie og fra Venner og Bekendte, deribl. Vedel Simonsen, Welhaven og C. Paludan-Müller; ogs. Lykønskningsbreve 1862, navnl. fra C. F. Wegener, C. Paludan-Müller og Schiern.

5) Indeholder tr. og skr. Papirer vedrørende Frederik VI.'s Ligbegængelse, Christian VIII.'s Kroning, Kronprinsesse Marianes Indtog, Christian VIII.'s Ligbegængelse, Enkedronning Marie Sophie Frederikkes Bisættelse, Prins Frederiks og Prinsesse Alexandras Konfirmation, det norske Frederiks-Universitets 50aarige Jubilæum, Arveprins Ferdinands Bisættelse og Frederik VII.'s Ligbegængelse.

**Werlauffs Manuskripter, Nr. 2:** 1) Lærde Arbejder. Erklæringer i videnskabelige Anliggender. 2) Christian I.'s Kapel i Roskilde Domkirke. 3) Lærde Selskaber. Videnskabelige Anliggender. 4) [Selskabelige Foreninger.] (W.'s egne Paaskrifter undt. den sidste).

1) Indeh.: Skr. fra den Arnamagnæanske Kommission til W., 10. Apr. 1806 (ang. et isl.-dansk Lexikon); Samme til Samme, 18. Apr. 1811 (ang. «Symbolæ ad historiam Norvegiæ»); 2 Breve fra W. til D. G. Moldenhawer, det ene udat., det andet 16 Juni (1811), samt Plan til «Bibliotheca historica dano-norvegico-slesvico-holsatica»; Fonden ad usus publicos til W. og C. Molbech ang. Udgivelsen af «Christian V. i Norge» af F. Bræmer; «Min Bedømmelse af Allens Lærebog i den danske Historie» (Koncept og Renskr., o: Genpart, sidstn. ikke med W.'s Haand); Samf. for d. danske Litt. Fremme til W., 19. Juni 1841, ang. en ny Udg. af Holbergs Epistler ved I. Levin; Det kgl. norske Videnskabernes Selskab i Throndhjem til W. (ved C. N. Schwach), 29. Apr. 1843; kgl. Kabinetssekretær Adler til W., 22. Jan. 1844; 6 Skr. ang. «Christian III.'s og Dronning Dorotheas Salvingsakt» (1831); A. W. Moltke til W., 16. Jan. 1839, ang. Dr. K. J. B. Clements Reiseberetninger; Samme til Samme, ang. Understøttelse til Dr. Clement, 4. Nov. 1839; Kabinetssekr. Adler til W. om Indskrifterne paa Frederik VI.'s Kiste, 9. Dec. 1839, med vedl. Koncept til Forslag af W.; Christian VIII. til W. og Finn Magnussen ang. Manuskripter vedr. Slesvigs Hist. i det st. kgl. Bibl., 13. Mai 1843; Finantsdeputationen til W., 16. Juni 1843, om Understøttelse til Krigshistorikeren Jahn; Samme til Samme, 24. Dec. 1846, om Understøttelse til Pastor Rohmann; Samme til Samme, 18. Mai 1847, om Understøttelse til Sekretær Berlien, med vedl. Svarkoncept fra W. og en Billet fra L. Engelstoft; Samme til Samme, om Understøttelse til Pastor Kruse, 18. Juni 1847; Samme til Samme, om Understøttelse til Dr. Liliencron, 30 Juli 1847; Consistorium til W., 28. Aug. 1847, om Indskrifter i Universitetets Forsal; Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet til W., 31. Juli og 30. Sept. 1850, ang. «Blaataarns» Historie; 3 Skr. fra samme Ministerium til W. om Kammerraad G. F. Lassens Plan til et Værk om Kjøbenhavns Hist. (1853—54, den sidste med Svarkoncept fra W.); samme Ministerium til W., 14. Juni 1854, ang. en Globus i det st. kgl. Bibl.; samme Ministerium til W., 6. Juli 1854, ang. en Udgravning i Ahlefeldts Bastion (med et Bilag); Overdirektoratet for de kgl. Kunstsamlinger til W., 30. Aug. 1855, med Indbydelse til at overvære Aabningen af Kongegravene i Ringsted; Samf. t. d. danske Litt. Fremme til W., 17. Mai 1856, i Anl. af hans «Antegnelser til Holbergs Lystspil«; kgl. Privatsekr. Berling til W., Juli 1856, i Anl. af en tilsendt Anmeldelse; Ministeriet for

Kirke- og Undervisningsvæsenet til W., 2. Dec. 1856, om Kammerraad Lassens Værk om Kjøbenhavn (med Svarkoncept fra W.); C. Wegener til Werl. ang. samme Sag, 17. Dec. 1856, med vedl. Erklæring af N. Høyen; Overdirektoratet for de kgl. Kunstsamlinger til W., 31. Juli 1857, med Indbydelse til at overvære Aabningen af Kong Olufs Grav i Sorø; 2 Indbydelser fra Universitetets kemiske Laboratorium og Landhusholdningsselsk. (1859); Ministeriet f. Kirke- og Undervisningsv. til W. om at være Censor i Islandsk ved Seminarist-Examen, 8. Okt. 1859; samme Ministerium til W., ang. Prof. P. A. Munchs hist. Studier i Rom, 17. Febr. 1860; Fr. Barfod, tr. Skr. ang. hans «Mindre Lærebog i Danmarks Historie» (28. Juli 1860); tr. Opfordring til at indtræde i et norsk Oldskriftselsk., dat. Christiania 28. Mai 1861.

2) Heraf ere afgivne til Rigsarkivet 1889: 10 Aktst. vedk. den Kommission, der var nedsat for at undersøge Helligtrekongers Kapel i Roskilde Domkirke (1843—49). — Endnu findes: et Br. fra Pastor Kalkar til W., 16. Marts 1849, med en vedl. fransk Afskr.; et Br. fra J. G. Burman Becker til W., 1. Mai 1851; 4 Breve fra Stiftsskriver C. Hansen til W. (1846—48); to arkitektoniske Tegninger, den ene af L. A. Winstrup; endelig nogle Optegn. og Udkast af W.

*Benyttelse.* E. C. Werlauff, De hellige tre Kongers Kapel, Kbh. 1839, 4°.

3 og 4) Indeh.: Medlemsbr. for W. fra det Kgl. Selsk. til det Nordiske Sprogs og Historiens Forbedring, 27. Febr. 1806; Diplom som Medl. af det skandin. Litteraturselsk., 20. Dec. 1806; kgl. Befaling om at være Medl. af Kommissionen ang. Oldsagers Opbevaring, 9. Nov. 1810; Dipl. som Medl. af Det kgl. Norske Videnskabers-Selsk. i Trondhjem, 2. Apr. 1812; kgl. Befal. om at indtræde i den Arnamagnæanske Kommission, 21. Aug. 1812; Dipl. som Æresmedl. af «hid Íslenzka Bókmenta-Fèlag» (det isl. litterære Selsk.), 1. Juni 1820; Medlembr. for W. fra det kgl. Danske Vidensk. Selsk., 28. Dec. 1820; Dipl. som ordentl. Medl. af «hid Norræna Fornfræda Fèlag» (det kgl. Nord. Oldskriftselsk.), 26. Jan. 1825; som korrespond. Medl. af «Kongl. Samfundet för Utgifvandet af Handskrifter rörande Skandinaviens Historia», 12. Mai 1828; som Medl. af «Kongl. Witterhets, Historie och Antiquitets Academien», 23. Nov. 1828 (med Bilag); som udenl. Medl. af samme, 9. Febr. 1840 (med Bilag); Skr. fra Samf. for det norske Folks Sprog og Hist. til W., 12. Marts 1843; Medlemsbrev for W. fra «die Schleswig-Holstein-Lauenburgische Gesellschaft für vaterländische Geschichte», 24. Sept. 1833 (med Bilag); Dipl. som korrespond. Medl. af «die Gesellschaft für Pommersche Geschichte und Alterthumskunde», 1. Nov. 1834; Opfordring til at indtræde i «Schleswig-Holstein-Lauenburgische Gesellschaft für die Sammlung und Erhältung vaterländischer

Alterthümer», 30. Nov. 1834; Medlemsbr. for W. fra Samf. t. d. danske Lit. Fremme, 19. Febr. 1835; Skr. fra samme, 6. Marts 1835; Dipl. som Medl. af det upsalensiske Videnskabsselsk., 18. Okt. 1836 (med Bilag); som Æresmedl. af «the Rhode-Island Historical Society», 19. Marts 1838; som Medl. af det archæol. Selsk. i Athen, 11/23 Dec. 1838 (med Bilag); som Æresmedl. af «Der historische Verein von & für Oberbayern,» 1. Jan. 1839; Skr. fra den danske hist. Foren. til W., 25. Febr. 1839; Dipl. som Æresmedl. af «O Instituto Historico e Geographico do Brasil», 5. Juli 1840 (med Bilag); Skr. fra Samf. t. d. danske Lit. Fremme, 8. Mai 1841; Dipl. som extraord. Medl. af «Het Provinciaal Friesch Genootschap ter beoefening der Friesche Geschied- Oudheid- en Taalkunde», 5. Okt. 1840 (med Bilag); Skr. fra Samf. t. d. danske Lit. Fremme, 20. Jan. 1842; Komitéen for Stiftelsen af «det Holbergske Samfund» til W., 15. Febr. 1842; fra J. F. Schouw (tr.) om Forts. af «Dansk Ugeskrift», 20. Febr. 1842; Medlemsdipl. fra «die historisch-theologische Gesellschaft zu Leipzig», 11. Sept. 1844 (med Bilag); Dipl. som Æresmedlem af «Sällskapet till utgifvande af Skånes Historia och Beskrifning», 14. Marts 1845 (med Bilag); Skr. fra det kgl. norske Departement for Kirke- og Undervisningsv., 31. Okt. 1846; 2 Skr. fra det kgl. nordiske Oldskriftselsk., 27. Dec. 1847 og 11. Jan. 1848, og 1 do. fra Kronprins Frederik (VII.) til W., 13. Jan. 1848; fra det kgl. norske Dep. for Kirke- og Undervisningsv. til W., 5. Sept. 1849; Medlemsbr. som Æresmedl. af «Foren. til norske Fortidsminders Bevaring», 17. Nov. 1853; 2 Skr. fra det kgl. Danske Landhusholdn.-Selsk., 16. Jan. 1858 og 11. Jan. 1861; Dipl. som Æresmedl. af det kgl. nord. Oldskriftselsk , 20. Febr. 1868. — Endv.: Dipl. som Medl. af det kgl. kjøbenhavnske Skydeselsk., 18. Sept. 1842; 2 Skr. fra samme, 27. Jan. 1837 og 24. Juni 1842; Indbydelse fra «den nye Forening» til W., 20. Jan. 1838.

**Werlauffs Manuskripter, Nr. 3—4:** Werlauffs Forelæsninger. — **Nr. 3** (4°): 1) Runologi. Middelalderens Archæologi. (W.'s egne Betegnelser som i det følg.). (1 Pakke).

Indeh. først et Bundt med den ovenstaaende Betegn., hvori Udkast paa løse, sammenfoldede Folioblade (betegn. 1—20, dereft. nogle faa unum. og 1—4) til runologiske Forelæsninger; derpaa et andet Bundt, med Paaskr. «Archæologie»; det i denne liggende Udkast er ligel. paa løse Foliobl., der ere num. 1—20, samt endel unum. og 6 kobberst. Tavler (af «Ann. f. nord. Oldk.», Aarg. 1845). Til at skrive paa ere undertiden saavel Breve som gl. Sedler af det st. kgl. Bibliotheks Katal. benyttede. I 1834 (Sommer- og Vintersemestret) holdt W. Forelæsn. ov. nordisk Archæologi i Middelald., dern. fra Vintersem. 1836 til Sommersem. 1838, endelig fra Vintersem. 1845 til samme Sem.

1846 (ogs. med Hensyntagen til andre Folkeslags Mindesmærker). En Forelæsn. i Sommersem. betegnes i Lektionskatal. som omhandlende «subsidia antiquitatum patriæ».

**Werlauffs Manuskripter, Nr. 4** (4°): 2) Fremmede Kilder om Norden. 3) Almindelige Kilder til Danmarks Historie. 4) Kilder til Danmarks Historie indtil det 18. Aarhundrede. 5) Haandskrevne Kilder. 6) Kilder til Kirkehistorien. 7) Kilder til Literærhistorien. 8) Kilder til Statsretten. (Svare omtr. til W.'s egne Paaskrifter). (1 Pakke).

Af samme Art som Udkastene til Forelæsninger i Nr. 3. — 2) Und. den førstn. Betegn. findes 12 num. Bl. og et Par Smaa sedler. 3) Løse Blade, num. 1—19, samt nogle enk. andre. 4) 18 num. Bl. 5) 14 do. og endel vedl. Sedler. 6) 54 num. do. (med Nr. 1—53; 51 forekommer 2 Gange) og nogle vedl. Sedler. 7) Bladene ere her num. 1—36; desud. adskill. vedl. Sedler. 8) 9 num. Bl. samt nogle Sedler. (En Billet fra L. Engelstoft, dat. 17. Mai 1850, findes vedl.).

Over Kilderne til Danmarks Hist. holdt W. Forelæsn. i Sommersem. 1816 og 1817, Sommersem. 1821, Vintersem. 1831, Sommer- og Vintersem. 1835, Vintersem. 1836 til Vintersem. 1841 (i Vintersem. 1840 særl. ov. de vigtigste Kilder til Christian V.'s og Frederik IV.'s Hist.). I Sommersem. 1827 læste han ov. Adam af Bremens «Danmarks Beskrivelse», i Vintersem. s. A. ov. Norden i det 11. Aarh. eft. Adam af Bremens Skildring, i Sommersem. 1828 ov. Kilderne til Danm. Hist. i Middelald., i Vintersem. 1843 ov. nogle af de vigtigste hidtil utr. Kildeskr. til nord. Hist. De «vigtigste Kilder til dansk Kirke-, Literær-, Personalhistorie og offentlige Forfatning» behandlede W. fra Sommersem. 1847 til Vintersem. 1848; Forelæsn. fra Sommersem. og Vintersem. 1849 bære særl. Tit. «Kilderne til dansk Litterær- og Personalhistorie», og fra Sommersem. 1850 til Vintersem. 1851 læste han ov. Kilderne til Danmarks offentlige Ret.

— **Nr. 5** (4°): 9) Kilderne til Hertugdømmernes Historie. 10) Kilderne til Norges Historie. (1 Pakke).

9) Indeh. 2 num. Suiter af Blade, den ene med Nr. 1—56, den anden 1—33, samt endel Sedler. 10) De num. Bl. af denne Suite bære Nr. 1—37.

Ov. Kilderne til Hertugdømmernes Hist. læste W. fra Sommersem. 1844 til Sommersem. 1845; ov. dem til Norges Hist. i Vintersem. 1815, Sommersem. 1822, i Vintersem. 1823, Sommersem. 1824, Sommersem. 1825 til samme Sem. 1826, endelig fra Sommersem. 1842 til Vintersem. 1843.

— **Nr. 6—48.** Collectanea Werlauffii. — 6—8. Ad Geographiam septentrionalem.

— **Nr. 6** (Fol.): 1) Orbis antiquus ad mentem Islandorum et reliquorum populorum borealium. 2) Geographia Scandinavica an-

tiquissima. 3) Origines Gentium septentrionalium. 4) Gentes diversæ. 5) Migrationes Gentium. 5) Fenni et Lappones. 7) Jotnar, Tröll, Thursar, Risar, Dvergar, Alfar. 8) Græcorum, Romanorum et Byzantinorum de Septentrione Notitia. 9) Scriptores medii Ævi de Septentrione. 10) Beowulfs Drapa. (1 Pakke, Werlauffs egne Betegn.). — Indeh. mest W.'s Excerpter og Optegnelser paa Smaasedler, dog enk. Optegn. af Andre samt et Par Tidsskriftnumre og Udsn. af Bøger. Und. Rubr. 1) et «Tentamen Onomastici Suhmiani Scythico-Japhetici», Islandsk, 8 tosp. Foliobl. (af Jón Olafsson fra Grunnavík?), endv. et Reg. ov. oldnord. geogr. Navne, med G. Schönings Haand (26 Foliobl. i smalt Form., endel ubeskr.), ogs. 2 Kvartbl. med Notitser af Samme og et isl. Fragm. med R. Rasks Haand og Noter af ham, indeholdende en kortfattet, gl. Beskr. af Asien og Afrika (2 Kvartbl.). Und. Rubr. 2) «Johannes Olavius (Grunnavicensis) de vocibus Danr, Danskr, Danmørk» (Autogr.?, 6 Foliobl., det sidste ubeskr.). Und. 9) en Notits med C. F. Temlers Haand og med Paaskr. af Suhm. — *Benyttelse.* E. C. Werlauff, Symbolæ ad geographiam medii Ævi ex monumentis islandicis editæ, prolegomenis et commentariis illustratæ. Kbh. 1821, 4° (Universitetsprogr.).

**Werlauffs Manuskripter, Nr. 7** (1 Pakke i Fol.) indeh. «Collectiones ad Geographiam Daniæ» og er delt i fl. mindre Pakker, som (tildels) af Werlauff selv ere betegn. saaledes: 1) Ad Historiam Geographiæ Danicæ. Varia Geographica. 2) Sjelland. 3) Møen, Lolland, Falster, Bornholm. 4) Fyen med tilliggende Øer. 5) Jylland. 6) Slesvig. 7) Skaane, Halland, Bleking. 8) Besiddelser i andre Lande. — 1) Indholdet er mest Excerpter og andre Optegn. paa Smaasedler, med Werlauffs Haand; endv. nogle Numre af Aviser, Udsn. af tr. Bøger o. desl.; ogs. nogle ældre Optegn. og Afskr. af Andre (deribl. træffes Langebeks, R. Nyerups og Arne Magnussens Haand), en Originalskr. fra Peder Resens Enke, dat. 3. Dec. 1689, en Billet fra R. Nyerup til Pastor C. L. Strøm (udat.), en do. fra Arkivregistrator H. Knudsen til Werlauff (udat.); en Skr. fra Overførster Paulsen til det kgl. Danske Vidensk. Selsk., 20. Aug. 1836, ang. Oldtidsmindesmærker i nordsjæll. Skove, samt Beretn. i samme Anl. fra Skovriderne Staffeldt, Bruhn, Schade, Reck og E. Hansen, den Sidstnævntes meget udførlig; 2) foruden W.'s egne Notitser endel Excerpter af Langebek og Dokumentafskrifter udførte for ham, nogle Afskr. med G. F. Lassens Haand, Tidsskriftnumre og Avisudklip samt et pyntelig skrevet Manuskr. (12 Foliobl.) med egenh. Paaskr.: «Rigtig Copie af den forklaring som blef Stift-Amptmanden og Biscopen insinueret d. 2. Sept. 1752. om alle publiqve Penger i dette Siælands Stifft, forfattet af P. Hersleb», endv. nogle Bl. af en af Søren Abildgaards [?] Notitsbøger; 3) af lign. Indh.; mærkes kan nogle kronol. Optegn. (i Afskr.) fra Horreby

Sogns Kirkebog paa Falster, 1632—1762, med Anmærkn. af T. Smidth (8 Foliobl.); 4) ligel.; heri bl. a. nogle Abildgaardske [?] Optegn. og et Manuskr.: Beretning om Snøde Præstegaards urenlige Tilstand 1711 (Afskr., 8 Foliobl., det sidste def.; den er tr. 1757 i A. Schumachers «Sandfærdig . . . Efterretning om den hart ad utroelige ureenlige Tilstand, i hvilken Snøde Præstegaard . . . befandt sig i Aaret 1711»); 5) indeh. bl. a. «En lille historisk geographisk Notice» m. m. af J. H. Lassen (4 Kvartbl.); 6) heri bl. a. hdskr. Text til et Nordfrislands-Kort fra 18. Aarh.; 7) Langebekske Excerpter samt en Notits af Arne Magnussen; 8) heri bl. a. en Beretn. om de vestindiske Øer (Afskr.), vistn. af den 1766 afskedigede Generalguvernør v. Pröck (4 Foliobl.).

**Werlauffs Manuskripter, Nr. 8** (1 Pakke i Fol.) indeh. «Samlinger til Kjøbenhavns Topographi.» — Heraf er afgivet til Rigsarkivet 1889: Skrivelse fra C. Møller til Bygningsdirektør Koch, 31. Aug. 1850. — Indholdet mest smaa Optegn. af Werlauff, Numre og Udklip af Aviser og Tidsskrifter og lign. trykte Sager; desud. et Hefte i 4° med Optegn. af G. F. Lassen, en Fortegn. fra 18. Aarh. ov. Kjøbenhavns Gader m. m. med hist. Notitser samt med Tilføjelser af Werlauff, nogle Sedler med Excerpter af G. F. Lassen og en Afhandl. af J. G. Burman Becker: «Oxekopen» og «Peder Oxes Huse», Bidrag til Kjøbenhavns ældre Topographie» (8 Kvartbl.), endelig et Br. fra P. V. Jacobsen til Werlauff, 26. Jan. 1845.

— **Nr. 9** (1 Pakke, 4°): «Collectanea til Archæologien». — Indeholder følg. Rubrikker (Werlauffs egne Betegn.): 1) Archæologiens Historie før og efter Worm. 2) Archæologiens Historie i Sverig. 3) Begravelser i Almindelighed. 4) Gravhøie og Offersteder. 5) Dyriske Levninger i Gravhøie og i Jorden. 6) Stensætninger. 7) Ætstapar. Bautastene. Jættegryder. Huler. 8) Varia Monumenta illiterata. 9) Figurer hugne i Sten. 10) Urnæ sepulchrales. 11) Glas. 12) Instrumenter af Sten. — Af lign. Art som foreg. Pakke, mest mindre Notitser og Excerpter med Werlauffs Haand, ogs. enkelte af Langebek, samt endel trykte Sager og kobberst. (foruden nogle faa tegnede) Tavler.

— **Nr. 10** (1 Pakke i Fol.) er af lign. Indhold som forr. Rubr. ere: 1) Metallernes Ælde og Brug. Guld og Sølv. 2) Ringe i Kjæder og lignende Prydelser. 3) Vaaben, Instrumenter og forskjellige Sager af Guld, Sølv og andet Metal. 4) Oldsager fundne i Høie og i Jorden. Ravsager. 5) Billeder, Idoler fundne i Jorden og i Høie. Udskaarne Guldbilleder. Guldhornene. 6) Guld-Bracteater. 7) Ad rem nummariam Daniæ. 8) Fremmede Mynter og andre Oldsager. 9) Varia de Monumentis medii Ævi. Kors. Horn. Kirkelige Utensilia. Malerier. Altertavler etc. i Kirker. Hellige Kilder. Underjordiske Gange. 10) Om Anledningen til at Kostbarheder nedgroves i Jorden. Om Ravhandel. — Af

denne Pakke ere afgivne til Rigsarkivet 1889: 6 Skrivelser fra De Cederfeld til Geheimeraad Guldberg, 1782, med 4 Bilag, og 2 Skr. fra P. Leerager til Samme, ligel. 1782, med 1 Bilag. — Af det resterende Indhold er at fremhæve: Under 4 en længere Notits med C. C. Rafns Haand, «Mærkeligt Fund af Ravsager ved Læsten i Jylland» (2 Kvartbl.); und. 5 en Notits med Tegninger af Chr. Brandt, om nogle paa Sjælland fundne Metalfigurer; und. 8 en Skr. fra Rentekammeret til Prof. Kall, dat. 2. Okt. 1784, samt 2 Fragm. (4 Kvartbl.) af en Afhandl. fra 18. Aarh. om romerske Mønter fundne i Danmark; und. 9 et Br. fra Vedel Simonsen til Werlauff, dat. 20. Febr. 1833, med et Bilag. Und. Rubr. «Om Ravhandel» endelig en Række Breve med Oplysninger ang. dette Æmne, neml.: Biskop N. Fogtmann til Werlauff (Ribe, 16. Febr. 1833), J. G. Forchhammer til W. (25. Marts 1835), Apotheker Helms til Biskop Fogtmann (Varde, 7. Febr. 1833), N. Hofman Bang til W. (Hofmansgave, 19. Okt. 1833), Justitsraad N. Juel til W. (Frederikshavn, 2. Marts 1833), Samme til Samme (16. Marts 1833), J. J. Lemoine til M. A. Cohen i Ringkjøbing (Konstantinopel, 25. Sept 1832), H. C. Lyngbye til W. (Søborg Præstegaard, 20. Febr. 1834), Pastor L. Nielsen til Biskop Fogtmann («Oplysninger angaaende Ravfangsten paa Fanøe», Nordby, 10. Febr. 1833), Pastor Prahl til Samme (Tørring, 24. Jan. 1833), A. E. M. Tang til Nørre Vosborg til W. (23. Mai 1833, med Bilag: «Noget om Ravfangsten paa Jyllands Westkyst», af Tang), Byfoged Wedel Heinen til Apotheker Helms (Varde, 7. Febr. 1833), Amtmand Faye til W. (Thisted, 27. Marts 1833), L. Engelstoft til W. (udat., samt en ligel. udat. Billet og et Bilag: «Om Ravsamlinger paa den nordvestlige Kyst af Jylland»), Pastor Magnus Bruzelius til W. (Løderup, 10. Sept. 1836), Samme til Samme (smst., 11. Marts 1833), Borgermester Cronsiøe til Past. Bruzelius (Skanør, 19. Febr. 1833), L. Abel til Biskop Fogtmann (Holmsland, 9. Jan. 1833). — *Benyttelse.* Werlauffs Afhandl., «Bidrag til den nordiske Ravhandels Historie», i «Det kgl. Danske Vidensk. Selskabs filos og hist. Afhandlinger», V, S. 149—316, ogs. særskilt aftr. (Kbh. 1835).

**Werlauffs Manuskripter, Nr. 11** (1 Pakke i Fol.) indeh. «Collectanea til Runologi». De enk. Rubr. ere: 1) Animadversiones in Monumenta Danica O. Wormii. 2) Monumenta runica O. Wormio ignota. 3) Runica. 4) Charactererne og Sproget paa Runemonumenter. Metrik. Alder. 5) Runehuggere. Runestenenes Stilling, Indhold, Figurer paa Runestene. Forskjellige Oldsager med Runer. 6) Ad Bibliothecam runicam. 7) Monumenta runica. A. in Scandinavia, C. in Svecia. 8) Monumenta runica. B. extra Scandinaviam. 9) Mynter, Ringe med Runer. — Indeh. bl. a. ikke faa Tegninger af Runestene, samt kobberst. Afbildninger af saadanne m. m. Und. Rubr. nogle kritiske Noter

(Latin) til Worms Monumenta Danica, med den ældre O. Sperlings Haand (8 Bl. i 8° og en vedhæftet Seddel), endv. O. Worms Beskrivelse af Valløstenen, overs. paa Tysk af Andr. Hojer, «et Manuscript, som H. Justits Raad Helverschov er Autor til» (neml. «Spicilegium monumentorum, qvæ . . . Wormius aut aliter exposuit qvam exponenda [?] videntur, aut, ut prorsus insolubilia, aliorum judicio pensitanda reliqvit», 4 Foliobl.) og en lat. Skr. fra Cand. theol. Claudius Barfod Storm, dat. 1. Jan. 1778 og indeholdende nogle Tydninger af Runeindskrifter (2 Foliobl.). Ogs. nogle antikvariske Optegn. af S. Thorlacius, de to fra 1808 og adr. til Werlauff, og forskellige andre Optegn. om Runestene o. desl., fra 17., 18. og 19. Aarh., deribl. en dat. Sogendall 24. Jan. 1674 og underskr. Niels Pedersøn Schiødt. — Af denne Rubr. er afgivet til Rigsarkivet 1889: en Skr. fra Chr. J. Bredsdorf til Kommissionen for Oldsagers Opbevaring (29. Juli 1809, med et Bilag).

**Werlauffs Manuskripter, Nr. 12** (1 Pakke i 4°). Indh. er: 1) Inscriptiones. 2) Bygninger. Bygmestre. 3) Befæstninger. Borge. Volde. 4) Begravelser i Middelalderen. 5) Sigiller. Vaabener. Regalier. 5b) Vaabener. 6) Sjællandske Monumenter. 7) Leire. 8) Isefjorden. 9) Fynske Monumenter, Langeland, Lolland, Falster, Møen, Bornholm. 10) Jydske Monumenter. Samsø. 11) Slesvig-holstenske Monumenter. 12) Norske Monumenter. 13) Classiske Steder i Sverig. 14) Monumenta Scandica extra Scandinaviam. In Britannia. 15) Monumenta Scandica in Germania et terris adjacentibus, Gallia. 16) Monumenta Scandica apud Sarmatas et Slavos, in terris ad Pontum Euxinum et Mare Caspium, in Siberia et India. — Til Rigsarkivet er afleveret 1889: Skrivelse fra H. Bastholm til Antiqvitets-Commissionen i Kbhvn., 17 Sept. 1809. — Und. 6 findes en enk. Notits med Langebeks Haand. Und. 11 nogle Bemærkn. paa Tysk (18. Aarh., 5 Kvartbl.), underskr. Cadmus, til en Artikel af Pastor Domeyer i «Schleswigsche Provincial Nachrichten». Und. 16 en Notits med C. Molbechs Haand.

— **Nr. 13** (1 Pakke i 4°) har til Hovedtit. «Sæder og Skikke». De enk. Rubr. ere: 1) Index Rerum maxime circa veterum Ritus et Instituta notabilium. 2) Mores et Instituta. 3) Folkebladet 1838, Nr. 52—55. 4) Om den Skik at gaae bevæbnet. 5) Mythologia et Magia Scandinavorum. 6) Djævelskab (af Nyerup). 7) Folkesagn. Folkeovertro. Folkeforlystelse. Folkeskikke. 8) (Nyerup, Om Overtro, trykt). — Indeholder desud. Forarbejder til og Renskr. af den Afhandl. om Nordboernes Krigsvæsen i Oldtiden, hvormed W. 1800 vandt Kjøbenhavns Universitets Guldmedaille. — 1) Er et temmelig tykt Hæfte i 4°, indeholdende et alfab. Reg., som er ført gennem mange Aar. Under 2 bl. a. et Br. fra Theaterdirektør Jacobi til G. Schøning med Forespørgsel

ang. Kostumerne til Ewalds «Balders Død» (dat. 14. Febr., ɔ: 1778) samt Svar fra S. skrevet paa selve Brevet; desuden et Par andre lign. Optegn. med S.'s Haand. Und. 5 bl. a. en Afhandl. med S. Thorlacius' Haand: «Noget om Thor og hans Hammer, de dermed beslægtede ældste Vaaben [etc.]» (8 Foliobl.); den er trykt i «Skandinavisk Museum» 1802. Under 6 endel Notitser med R. Nyerups Haand samt en tr. Disputats «de Spectris» af Jens Hansen fra Odense (Kbh. 1673, 4°) og et lat. Skoleprogr. af Johannes Hansen i Ribe om Hexeprocesser (Flensb. 1769, 4°). Under 7 en Disputats, «Inauspicatus Dies Jovis», af M. Hosum (Kbh. 1706, 4°). 8 er de sammenhæftede Udsn. af «Dagen» 1822, Nr. 291—94, 297 og 299; vedl. er en Notits med R. Nyerups Haand.

**Werlauffs Manuskripter, Nr. 14** (1 Pakke i 4°) indeh.: 1) Jordskjælv. Venatio. Animalia. Plantæ. Lapides. 2) Nationalrigdom. Handel. 3) Reiser. Sørøveri. Normanner. — Rubr. 2 er igen delt i flere og omhandler mest Pelshandel og Pelsbrug i Norden.

— **Nr. 15** (1 Pakke i 4°). Indh. er: 1) Danske Kroninger. 2) Ridderordener. 3) Det danske Vaaben. 4) Dansk Kongetitel, Regalier, Kroninger, tydske Keisers Overherredømme. 5) Kongeloven — Kongetitel efter 1660. 6) Øresundstold. Herredømmet over Østersøen. 7) Gilder. 8) Biskoper, Investitur. Geistlighedens Forhold til Staten. Coelibat. 9) Kapitler. Klostre. Valfarter. — Und. 1 bl. a. en samtidig hdskr. Beskr. af Chr. V.'s Salving 1671 (4 Kvartbl.) og en Afskr. med Langebeks Haand af Frederik II.'s Kroningsed. Und. Rubr. 2: Br. fra Adjunkt J. Hanck i Odense til Werlauff, 15. Juli 1826; fransk Br. fra J.-Ch. Rabelli Bar, Paris 18. Juni 1780, med Spørgsmaal ang. danske Ridderordener; Promemoria (fra B. W. Luxdorph), udat., i denne Anl. (4 Foliobl. samt fr. Overs. af endel deraf); F. Schiern til W., 12. Dec. 1862; nogle Optegn. af Langebek om Seraphimerordenen. Und. 3: Afskr. af nogle Meddelelser ang. det danske Vaaben, af P. Schumacher, 14. Nov. 1666 (2 Foliobl., med Paaskr. af F. Rostgaard: «Dette er udskrevet efter en Copie som Jeg fik til laans in Anno 1716 af H. Secretaire Wieland.»); nogle Medd. om samme, af G. Thorkelin, «i Hast 6 Jun. 1785» (2 Foliobl. m. et Bilag samt nogle udat. Optegn., ogs. med Thorkelins Haand); et Kvartbl. med lign. Optegn., paaskr.: «Communiceret mig eft. Excell. Hr. Geh. Raad Carstens d. 7 Juni 1785. Bertouch.»; endv. et tr. Cirkulære fra det kgl. Danske Kancelli til det Kgl. Danske Selsk., 20. Nov. 1819, med vedliggende Vaabenafbildning i Kobberst. Und. 7 Koncept til en Frimurertale: «Overeensstemmelse mellem Middelalderens Gilder og den nyere Tids Murersamfund» (8 Kvartbl.).

— **Nr. 16** (1 Pakke, 4°): «Samlinger til Kritiken af de ældre danske Historikere. (Saxo. Hvitfeld.)». — Heri bl. a. Afskr. med L.

Engelstofts Haand af et Vers foran i et Expl. af Vedels «Saxo», en Fortegn. med Langebeks Haand ov. Aktstykker vedr. Nordens Hist., som findes i Rymers «Foedera», samt en Afskr. af Fortegn. ov. Manuskr. i Kjøbenhavns Universitetsbibl. før 1728 (har tilhørt G. Thorkelin); endv. Fortegn. ov. H. Grams efterladte Manuskriptsamling 1751 (tild. med Langebeks Haand); et Br. fra N. V. Dorph til Werlauff, 26. Juli 1831, med Fortegn. ov. nogle af Prof. Worm til Horsens Skole testam. Bøger; endel ældre Excerpter og Dokumentafskr. af Langebek og Andre; Fortegnelse over endel Langebekiana (med Thorkelins Haand, 7 Foliobl.); nogle Afskr. af Dokumenter til den danske Middelalders Hist., med Randbemærkninger af Suhm og Werlauff; en Afskr. med H. Grams Haand af den lat. Krønike om Graabrødrenes Udjagelse af Danm. (20 Bl., 4°); en anden Afskr. af samme, med P. Syvs Haand, har tilhørt Gram (10 Bl., 4°); en tredie, med Langebeks Haand (38 pag. Bl., 4°).

**Werlauffs Manuskripter, Nr. 17** (1 Pakke, Fol.): «Samlinger til Danmarks Historie indtil Christopher af Bayern». Indeholder foruden W.'ske Excerpter og Optegnelser endel lign. ældre, desuden et gammelt lat. Vers paa Pergam. ov. Erik Plovpenning.

— **Nr. 18** (1 Pakke, Fol.): «Samlinger til Danmarks Historie fra Christian I. til Frederik II.»

Af lign. Indhold som forrige; mærkes kan en Fortegnelse paa Fransk (19. Aarh., betegn. «Copie») over Dokumenter i nederlandske Arkiver ang. Christian II.'s Hist., hvoraf Biskop F. Münter har faaet Kopier; endv. en Skrivelse til Werlauff fra det kgl. Departement for de udenlandske Sager, 18. Sept. 1838, ang. Grev Bothwells Testamente; en Afskr. med Noter — af Klevenfeld — af Frederik II.'s Brev, 18. Dec. 1581, hvorved han forlener sin «Arve-Gjæk» Ivar Krabbe med Gods i Skaane; enkelte Excerpter med C. Molbechs og G. F. Lassens Haand; et Exemplar af Frederik II.'s trykte Haandfæstning (Kbh. 1563, 4°). Til Rigsarkivet er afleveret 1889: «Fribytters Artikel», udat. (synes fra Christian IV.'s Tid).

— **Nr. 19** (1 Pakke i Fol.): «Samlinger til Danmarks Historie under Christian IV.» — Indeh. foruden W.'s egne Excerpter og Notater ogs. endel ældre, deribl. af Langebek, Arne Magnussen o. A. Endv. en Skr. fra L. Keyper, 22. Dec. 1838, ang. danske Sølvgenstande fra Christian IV.'s Tid i Moskva; et Br. fra B. Møllmann til Grev J. G. Moltke, 1. Mai 1755, og Moltkes Svar, 8. Mai 1755; «Discurs hvorledis effter de Svendske Maner krigit i Dannemark kand stillis» (7 Foliobl., 17. Aarh.). — Af denne Pakke er 1889 afgivet til Rigsarkivet: Skr. fra Hertug Johan af Østergøtland til Chr. IV., 24. Aug. 1605; Hertug Carl til Samme, Calmar 30. Okt. 1603; Dronning Christina til Samme, 1. Febr. 1614; Hertug Carl Philip af Södermanland, 15. Juni

1620; Herredagsdom af Chr. IV. i Anledning af Bornholms Overgivelse til Svenskerne, 4. Mai 1646; Skr. fra Carl Gustaf til Frederik III., 10. Aug. 1658.

**Werlauffs Manuskripter, Nr. 20** (1 Pakke i Fol.): «Samlinger til Danmarks Historie under Frederik III. og Christian V.» — Af lign. Indh. som foreg. Pakke; endel ældre Dokumentafskrifter. En Billet fra L. Engelstoft til W., udat. Af tr. Sager navnl. 2 ikke udfyldte Kaperbreve fra Chr. V.'s Tid, udstædte af Rigsadmiral Henr. Bjelke.

— **Nr. 21** (1 Pakke i Fol.): «Samlinger til Danmarks Historie under Frederik IV.» — Indeh. bl. a. ikke faa ældre Dokumentkopier; enk. Ting med A. Hojers Haand. En lat. Skr. fra Joan. L. B. de Nürendorf, 19. Nov. 1695, om den katholske Messe, med 1 Bilag; «Extract af Civil Reglementet . . . ang. Stiftamtmændene (etc.) i Danmark, Norge (etc.) til 1. Jan. 1713» (18 Bl., 8°); Tabel over Militæretaten 1722; Koncept til en mindre Afhandl. af W.: «Om Kongerne af Danmark, Preussen og Polen vare samlede ved Stralsunds Beleiring 1715» (tr. i Tillæget til H. P. Giessings «Christian VIII's Regeringshist.», Kbh. 1852) m. m. Af trykte Sager bl. a. et ikke udfyldt Kaperbrev, udstædt af Admiral Ulr. Chr. Gyldenløve. Til Rigsarkivet ere afgivne 1889: Skr. fra Holger Paulli til Kongen, 16. Marts 1711; Betænkn. fra det theol. Fakultet til Kongen, 13. Apr. 1718; anon. Br. paa Latin til Kongen af Danm., «ad proprias palmas», udat.; Johan Neve, Betænkn. til Kongen, 30. Aug. 1718; Extr. af Forhør i Kastellet ov. Geheime-Krigsraad Müller, ang. Borgeren Hans Jørgensen, 21—22 Nov. 1718; D. Krolow, Artikler i samme Sag (til Kongen), 21. Nov. 1718; Skr. fra Chr. Müller til Overpræsidenten, Kastellet 1. Dec. 1728; fra Peter Jespersen til Kongen, Kbhvn.s Arresthus 11. Apr. 1725; H. Trojel til Oversekr. Møinichen, 14. Apr. 1725 (med 2 Bilag); Extr. af Kommissionsprotokol (i Russells Sag), underskr. Ramshart, eft. Befaling, udat.; Extr. i Trojels Sag, eft. Befaling, udat; Skr. fra Møinichen, Staffeldt og Reitzer til Kongen (ang. Hans Trojel), 21. Apr. 1725; Ansøgn. fra Lohmann til Kongen, udat.

— **Nr. 22** (1 Pakke i Fol.): «Samlinger til Danmarks Historie under Christian VI og Frederik V.» — Af de ældre Dokumentkopier til Førstnævntes Hist. er at mærke en fransk Relation om Negeropstanden paa St. Jan 1733 og en Fortegn. ov. Interessenterne i Assignations-, Vexel- og Laanebanken i Kbhvn. 1737. Af Sagerne til Fred. V.'s Hist. en Afskr. af A. G. Moltkes «Plan der Regierung König Friederich des Vten», dat. 26. Sept. 1746, endv. nogle Regnskaber, Hofceremonieller, en søretslig Afhandling, underskr. I. K. og dat. Kbh. 16. Jan. 1751, Fortegn. ov. Participanterne i det Danske Vestindiske og Guineiske Kompagni til 1751, Beskr. af Negeropstanden paa St. Croix 1759

(ved Byfoged E. Hesselberg), nogle Vers og Paskviller m. m.; endelig Aftryk af danske fyrstelige Personers Segl.

**Werlauffs Manuskripter, Nr. 23** (1 Pakke i Fol.): «Samlinger til Danmarks Historie under Christian VII.»

Af denne Pakke er 1889 afgivet til Rigsarkivet: 2 Skr. fra F. Danneskjold Samsøe til Kongen, 4. Jan. 1766 (med 1 Bilag) og 23. Sept. 1766; F. W. P. Fabricius til Kongen, 8. Apr. 1772; Extr. af Forestilling vedk. Particulierkassen, af v. d. Lühe og Linde, 4. Febr. 1772; Br. fra Fitz Gerald til Caroline Mathilde, 30. Juli 1768. — Af det resterende Indhold er at anføre: Kritiske Bemærkninger af A. G. Carstens (tyske, egenh., 2 Kvartbl.) om «Aufklärungen über die Geschichte der Grafen Struensee und Brandt», 1788; nogle tyske Optegn. om Struensees og Brandts Fængsling m. m., dat. 24. Marts 17/2 og betitl. «Zum geneigten Andenken von einem Dänischen Patrioten» (14 Foliobl.); Br. fra L. Engelstoft til Kolderup Rosenvinge (med vedl., forkortet Afskr. af Etatsraad J. H. Schou's Optegnelser i Anl. af J. K. Høsts «Struensee» og E.'s Bemærkninger hertil), 7. Apr. (1845); den fuldstænd. Orig. af Schous Optegnelser (1 Hefte i 4°, med Tit. skr. udenpaa: «Anmærkninger til Dr Høsts Struenseesche Ministerium»; tildels benyttet af F. Schiern i «Hist. Tidsskr.» 4. R., II, 693 ff.); en Notits om Chr. VII., med J. Bülows Haand, 2 Kvartbl.; «Memoire sur le prix du bled» (4 Foliobl., med Paaskr. af W.: «Formodentlig af Reverdil»); «Prémier Memoire sur la condition du paisan Danois» (af Reverdil, 15 Foliobl., synes Udkast, dat. 1. Sept. 1767); «Entwurf zur Instruction für den Vertretter des dänischen Bauerstandes» (2 Foliobl.); Afskr. af J. H. Lidéns svenske Rejsedagbog fra Kbhvn. 1768 (udg. af P. W. Becker i «Danske Saml.», II. S. 328 ff.); 2 Afskr. af et fransk Brev fra Enevold Brandt til Chr. VII., dat. 29. Apr. 1768; Jean Dombre, «Monopoles du Ministère Danois demasquez», 1769; Kopi af Ansøgn. fra Kjøbenhavns Grosserere til Kongen, 30. Sept. 1769, ang. «Disuorden» i Handelen; en Nota over Kancellisportler, med Andr. Schumachers Haand; Fortegn. ov. Prioriteterne i de sjæll. Hovedgaarde til Udgangen af 1771; Afskr. af en Del af Kapt Peter Schönings Dagbøger 1771—72 (8 pag. Bl. i 4°), slg. F. Schiern i Hist. Tidsskr., 4. R., II, S. 719 ff.; en Afskr. (20 Foliobl.) af «Lettres de Messeurs [!] Enw. Brandt et Struensee sur leur [!] liaisons reciproques» (Overskr. med G. Thorkelins Haand; Werlauff har tilføjet: «fra Slutningen af September 1771»); en fransk Fortegn. ov. fremragende Mænd i Danmark c. 1772, med deres Karakteristik (4 Bl. i 4°, med Paaskr. «Dette er fundet blant Grev Struensées papirer» og Tilføjelse af W.: «faaet af A. Kall's Arvinger»), slg. Chr. Bruun, P. F. Suhm, S. 108; «Udskrift af et til Hans Kongelige Majestæt

under de Navne Abraham Isach og Jacob indgivet Skrift dateret den 21 Augustii 1780.» (6 Foliobl.).

**Werlauffs Manuskripter, Nr. 24** (1 Pakke i Fol.): «Samlinger til Danmarks Historie under Frederik VI., Christian VIII., Frederik VII.» — Ordn. i Rubrikkerne «1784—1807», «1807—1814», «1814—1839», «1839 ff.» — Mange trykte Sager, mest Avisnumre og -Udklip. Under 1ste Rubr. bl. a. nogle Optegn. om Danmarks finansielle Status i Slutn. af 18. Aarh. (med D. G. Moldenhawers Haand, 2 Foliobl.); et Br. fra General H. F. Stange til Prof. Abildgaard (Tysk), dat. Friedrichsort 22. Mai 1787; Br. (4 Kvartbl.) paa Fransk fra Fru d'Ompteda, født Horst, til en «Monsieur», 24. Sept. 1787 (om Caroline Mathilde i Celle); Hertug Frederik Christian af Augustenborg, Privatbr. til en Unævnt, 29. Oct. 1788 (paaskr. «sub rosa»); «Portraits et Caracteres de Quelques jeunes Dames de la Cour Danoise 1791» (6 Kvartbl.); O. Lütken til Geheimeraad Joh. Bülow, 7. Dec. 1792 (ang. Forandringer ved Nyboder); «Frustillum litterarum interrogatoriarum Dni D'Albedyhll» (Tysk, 2 Foliobl., med Randbemærkninger af R. Nyerup). — Und. 2den Rubr. bl. a. et Pas for Werlauff, fra Kbhvn. til Korsør, udstædt i det eng. Hovedkvarteer 15. Sept. 1807; en anon. Betænkn. om Provincialbanker; Skr. fra Finanskollegiet til Overbibliothekar D. G. Moldenhawer, 29. Jan. 1813 (med vedl. Skema til Udgifts- og Indtægtsoverslag for Statens Budget); nogle anon. Relationer fra Krigen i Holsteen 1813; Br. fra Ammitzbøll (Officeer?) til en Professor (W. selv?), dat. Middelfart 12. Jan. 1814. Af denne Rubr. er 1889 afgivet til Rigsarkivet: Underdanigst Promemoria fra Skolelærer Johansen, Christiansø, til Guvernør Kofoed paa Bornholm, 25. Okt. 1808; F. L. Bang, Allerunderd. Betænkn. til Kongen ov. de danske Pengesedlers lette Kurs, 13. Juli 1809. — Und. 3die Rubr. er at fremhæve en Afskr. med W.'s Haand af «Exposé de la situation politique du Dannemarc depuis l'An 1807, jusqu'à l'Année 1814. ecrit au Mois d'Aout 1814» (af Dronning Marie Sophie Frederikke, udg. af Chr. Bruun i «Danske Saml.», II, S. 1 ff.); Br. fra Reservechirurg Henck til Prof., Overlæge Wendt, 8. Mai 1826, hvori han anmoder om, at Kapt. Jakob Poulsen maa indlægges paa Alm. Hosp.; endv. den lat. Sygejournal ang. hans Sygdom paa Hospitalet, nogle Optegn. af Prof. Wendt om Poulsens Sygdom, Død og Obduktion (vedl. er en Lok af hans Haar). — Und. 4de Rubr. bl. a. autograferet Opfordring til at indtræde i en Foren. til Statsgældens Afbetaling, dat. 5. Nov. 1842.

— **Nr. 25** (1 Pakke i 4°) indeh. «Forhold mellem de 3 nordiske Riger. Forhold mellem Danmark og Norge. Sverigs Planer paa Norge. Calmar-Unionens Fornyelse.» — Und. 1ste Rubr. bl. a. Skr. fra Kbhvn.s Magistrat til W., 31. Okt. 1845, ang. Eftertryk af svenske Bøger i Danm.; endv. Br. fra F. Fabricius til

W. ang. samme Sag, 5. Nov 1845, og W.'s Koncept til hans Svar til Magistraten. — Und. sidste Rubr. bl. a. W.'s Udkast til en udførlig Anmeldelse af C. Paludan-Müllers Disputats, «Observationes criticæ de foedere inter Daniam, Sveciam et Norvegiam auspiciis Margaretæ Reginæ icto», Kbh. 1840 (synes ikke at være trykt nogensteds).

**Werlauffs Manuskripter, Nr. 26** (1 Pakke i 4°): «Samlinger til Slesvig og Holstens Historie». De enk. Rubr. ere følgende: «1) Slesvigs og Holstens Forhold til Danmark. Als. Ærø. Femern. 2) Christian I.'s Valg efter Primogenituren. 3) Unionen 1533. Gemeinschaftliche Regierung. 4) Souverainiteten 1658 og 1660. 5) Kongeloven i Hertugdømmerne før 1720. Arving til Norge. 6) Forandringen 1720—21. 7) Underhandlinger 1720—1773. 8) Successionen i Hertugdømmerne efter den mandlige Linies Udgang. Sønderborgske Linie. Grevskabet Rantzau. 9) Landdage. 10) Sprogforholdene i Slesvig. Nationalitetsstrid. 11) Brandenborgske Fordringer paa Slesvig-Holsten.» — Mest større og mindre W.'ske Excerpter og Notitser samt Avisnumre og -Udklip og enk. andre Tryksager, deribl. en tysk Edsformular fra Fred. V.'s Tid. Ogs. et Par ældre Dokumentafskrifter. Und. 8) (af W. selv betegn. IX) et Br. fra C. F. Wegener til W., 16. Juli 1843.

— **Nr. 27** (1 Pakke i Fol.): «1) Holsatica. 2) Slesvigholstenske Sager; angaaende Forholdet til Danmark.» — Ældre Afskrifter og Optegn. (nogle Langebekske deribl.) og enk. Tryksager. Und. 2 et Antal (45) Kopier af tyske Aktstykker fra Slutn. af 16. Aarh. indtil Beg. af 18. Aarh., de fleste fra Kongerne Fred. III.'s og Chr. V.'s Tid, mange forsynede med Nummer; udenpaa Omslaget er skrevet med Werlauffs Haand: «Mig foræret 1819 af Kammerherre, Hofjægermester Hoppe.»

— **Nr. 28** (1 Pakke i 4°): «Samlinger til Norges Historie». De enkelte Rubr. ere: «1) Chorographica. 2) Scriptores Historiæ Norvegicæ. 3) Forskjelligt til Norges Historie. 4) Norsk Jus publicum. 5) Norsk Kirkehistorie og Kirkeforfatning. 6) Sigiller og Mynter. 7) Orcades. Hebrides. Færø. Grønland.» — Under sidste Rubr. findes et tysk Br. af Grev Vargas Bedemar til en Unævnt, dat. Thorshavn, 1. Nov. 1819, samt et udat., ligel. tysk, Br. fra Samme og en vedl. Tegning.

— **Nr. 29** (1 Pakke i Fol.): «Samlinger til Islands Historie.» — De enk. Rubr.: «1) Origo et Fides Historiarum Islandicarum in Genere, item Fides historiæ Scandiæ ante Christianismum in Genere. 2) Eddica; Carmina antiqva. 3) Historia Islandorum ante Reformationem. 4) Snorre Sturleson. 5) Historiæ Islandorum anonymæ (Søgur). 6) Historia Islandorum post Reformationem. 7) Annales islandici. 8) Leges islandicæ. 9) Rythmi Islandorum Rimur dicti. 10) Varia ad Historiam litterariam Islandiæ ante Reformationem. 11) Codices islandici. 12) Subscriptionsplaner.

13) Ad Descriptionem et Historiam Islandiæ. 14) Historia ecclesiastica; Status ecclesiasticus Islandiæ. 15) 5 Nr. af Fædrelandet (1868, Nr. 267—68. 1869, Nr. 11—13). 16) Lingva islandica.» — Und. 5 en anon., alfab. Fortegn. ov. islandske Sagaer (fra 18. Aarh.). Und. 6 en Række Bedømmelser, fra Aaret 1784, af T. Rothe, J. Erichsen, P. F. Suhm og A. G. Carstens ov. en Prisafhandl. «de poesi Septentrionali» (vistn. Jón Ólafssons «Om den gamle nordiske Digtekunst» Kbh. 1786, udg. af Vidensk. Selsk.); endv. et Br. fra G. Thorkelin til en «Marshal» (Joh. v. Bülow?), dat. Lond. 13. Marts 1790. Under 9 en alfab. Fortegn. ov. Rimur (18. Aarh.). Und. 11 «Compendium Catalogi Bibliothecæ A. Magnæi M. S.» (18. Aarh., 9 Bl., 4°); »Den saakaldte Berg Abbeds Bog» (med R. Rasks Haand, 4 Bl., 8°); F[inn] M[agnusen], «Foreløbig Beretning over den i Khavn nylig opdagede Membran i 4^to^ indeholdende Volsungasaga, Ragnars Saga og Begyndelsen af Kráku-mál», dat. 23. Febr. 1821. 12) De trykte Subskriptionsindbydelser i denne Rubr. ere fra 1816, 24 og 25. Und. 13: Koncept til en Skr. (ud. Underskr. og Dato) til det islandske Kompagnis Direktion ang. Prof. Horrebows paatænkte Islandsrejse. Und. 16: «Cambro-Britaniske (wallisiske) Ord, sammenlignede med gamle nordiske (islandske)», ud. Forfatternavn (10 Bl. i 4°, vistn. fra Slutn. af 18. Aarh.).

**Werlauffs Manuskripter, Nr. 30** (1 Pakke i 4°): «Samlinger til Danmarks Statsret». De enkelte Rubr.: «1) Jus publicum ante A^m^ 1660. Tydske Riges Overherredømme. 2) Rigsraad. Rigsembedsmænd. Rigsdage. Herredage. 3) Kongevalg. Haandfæstninger. Kongemagten. 4) Kongelige Godser; Indkomster, Domainer. 5) Skatter.» — Und. 1 nogle statsretslige Optegn., tildels med A. Højers Haand; endv. et Brudst. om den esthlandske Lensret (2 Kvartbl., maaske af J. F. W. Schlegel). Und. 5 et Par Notitser af Langebek.

— **Nr. 31** (1 Pakke i Fol.): Samlinger «ad Historiam Dano-norvegicam ecclesiasticam recentiorem». — Indeh. bl. a. et Br. fra Fr. Münter til Abr. Kall, 9. Jan. 1816, med tilskr. Bemærkninger af A. Kall og Werlauff; «Udtog af Hornum Herreds-Justitz Protocol angaaende Jens Christensøn Broch Skole-Holder udi Bislev» (1735, 10 Bl., Fol.); «Udførlig Relation [ved E. Pontoppidan] om de med Mons^r^ Piper og hans Huus-Folck . . . holdne Samtaler angaaende Separatismi Afvey» (3. Aug. 1736, 19 Bl., Fol.); Br. fra A. Hojer til en Provst, 7. Juli 1733; en Afskr. af E. Pontoppidans «Samtale, om Dands er syndig» (paa Dansk); «Spørgsmaale om den private Skrifte-maal obiter besvarede» (6 Bl., Fol., med Paaskr. af W.: «Kiøbt 25 Mai 1823 af Makulaturkræmmer Birch»). — Af denne Pakke er 1889 afgivet til Rigsarkivet: en Skr. fra Hans Mossin til Kongen, 15. Aug. 1737.

**Werlauffs Manuskripter, Nr. 32** (1 Pakke i Fol.) indeh.: «1) Kjøbenhavns Universitet. 2) Lærde Selskaber. Tidsskrifter. 3) Danske Bogtrykkerier. Danske Incunabler og sjeldne Bøger. 4) Gudelige Bøger. Folkeskrifter. Anonymer. 5) Boghandelens Historie. Censur.» — Af Indh. er at mærke: Und. 1) Skr. fra Konsistorium, 23. Mai 1857, ang. Understøttelse til H. Rørdams «Kbhvns. Univ.'s Hist.», til Werlauff, Velschow, F. Schiern og Allen, med paategn. Udtalelser af disse og Allens Udkast til Forestilling desang.; tre Br. fra L. Engelstoft til W., 20. Jan. og 29. Marts 1837 samt ud. Dato; enk. Optegn. og Afskrifter med R. Nyerups, Langebeks og andre Hænder, «Det Kongelige Communitæt i Kiøbenhafn angaaende» (ud. Dato og Underskr., 18. Aarh.'s Midte, 8 Foliobl.); Carl Aug. Förstemann, «Verzeichniss der Studirenden zu Wittenberg aus dem Königreich Dänemark» (1502—65, 10 Bl., 4°); «Farrago Collectaneorum de Magisterii Philosophica antiqva (præsertim apud Danos) dignitate» (med Biskop J. Bircherods Haand, 2 Kvartbl.); Skr. fra Iver Abel Møller til Rector og Professores, 18. Sept. 1757. NB. Maa være Kopi, slg. Kall, 152b, Fol. — Und. 2) Br. fra E. Collin til W., 3. Nov. 1863; Bemærkninger af R. Schumacher, Abr. Kall, J. Zoëga, F. C. Trant, Ch. A. og W. H. F. Abrahamson i Anl. af Sidstnævntes Recension ov. P. Vogelius' «Lovtale over Knud den Store» (1771); «Plan til et nyt Ugeskrift» af Trant (1771, med tilskr. Bemærkninger af Abrahamson [?] og Abr. Kall, 8 Foliosider; hører liges. forr. til «Selsk. for de skønne Vidensk.»'s Papirer); Abildgaard (vistn. P. C.) til en Professor (A. Kall?), 1. Nov. 1785; autogr. Skr. til det st. kgl. Bibl. fra Haldur R. Grüner ang. «Avertissementstidende», 30. Dec. 1856 (med trykte Bilag); dansk Tidsskriftfortegn. (med F. Fabricius' Haand, c. 1835, 10. Kvartbl.). — Und. 3) bl. a. en Skr. fra H. Mossin til J. Erichsen, 28. Juni 1781 (med 1 Bilag); J. C. Tellefsen til W., Christiania, 5. Juni 1856, samt en Fortegn. (med tilskr. Bemærkninger af W.). — Und. 4) bl. a. «Kongebreff ang. Ny Psalmebog, d. 17. Martij 1696» (samtid. Kopi); en tr. Plakat med Bogtitler fra Berlings Trykkeri (18. Aarh., 2 Expl.). — Und. 5) nogle tr. og skr. Sager vedk. «det topographiske Selskab», deribl. Udtalelser af A. Kall, J. C. Schönheyder o. Fl. ang. 2 til Selskabet indsendte Skrifter (udat.), Br. fra A. Kall til ? (20. Apr. 1780), B. Riisbrigh til Kall (3. Mai 1780, med Paaskr. af Schönheyder) og en Udtalelse af Kall ang. Schlegels Plan for Selskabets Virksomhed (udat.); endv. nogle Afskr. og Optegn. af R. Nyerup; Skr. fra det kgl. Danske Kancelli til det theol. Fakultet, 22. Jan. 1800, ang. O. Horrebows «Jesus og Fornuften»; Samme til R. Nyerup, 14. Marts 1801; Udskr. af Politikammerets Protokol, Kbh. 29. Nov. 1774, ang. en Sag mod Bogtr. J. R. Thiele; Br. fra F. M. Lange til W., 11. Okt.

1834 (med tilskr. Bem. af F. Fabricius); J. Wielandts Privil. til at trykke Alterbogen, Dispensatorium Hafniense og de franske Aviser, udstædt 2. Okt. 1719; Extension paa samme Privil., dat. 13. Mai 1729; Enkens og Arvingernes Privil., 14. Sept. 1731. — Til Rigsarkivet er afgivet 1889: Ansøgn. til Kongen, 23. Juni 1719 (m. et Bilag).

**Werlauffs Manuskripter, Nr. 33** (1 Pakke i Fol.) indeh.: «1) Samlinger til dansk Literærhistorie. 2) Bibliotheker. 3) Archiva. Antiqvitates deperditæ. 4) Kjæmpeviserne. 5) Ad Historiam Scientiæ Medicæ. 6) Sorø Akademi. Ridderlige Akademi. 7) Lærde Skoler. 8) Det danske Sprog. Tydsk Sprog i Danmark. 9) Kunsternes Historie. Skuepladsen. 10) 4 Numre af Berlingske Tidende (1869, Nr. 205—9).» — Heri findes bl. a. enkelte Notitser med R. Nyerups, Langebeks og C. Molbechs Haand. Und. 4: Br. fra J. Erichsen til Prof. Ehlers (ɔ: N. Elert), indeh. Liste over nogle gl. danske Ord; endv. et anon. Manuskr. (Koncept): «Nogle oplysende Anmærkninger til de Levninger af Hedenskab og Edda, som findes i de udgivne danske Kæmpeviser» (2 Foliobl., med Skule Thorlacius' Haand). Und. 7 et Br. fra L. Engelstoft til W., 30. Apr. 1832. Und. 8 et Digt af P. Syv til M. Moth (tr. i P. Syvs Ordbogsprøve 1692); Udtalelse ang. O. Strøms Ordbogsudkast, af O. Høegh-Guldberg, Luxdorph, Suhm, G. Schöning og A. G. Carstens (1776, 2 Bl., Fol.); Skr. fra Kommissionen for den danske Ordbog til W., 11. Jan. 1805; fra S. Thorlacius til Prof. J. Kierulf, 21. Juli 1807; Samme til Ordbogskommissionen, 10. og 11. Juni 1807 (2 Breve). Und. 9 bl. a. fl. tr. Subskriptionsindbydelser.

— **Nr. 34** (1 Pakke i Fol.) indeholder: «Samlinger til Personalhistorien. A—H.» Notitser af W. selv og Andre, endel ældre (ogs. Dokumentkopier). Und. «Adelaer» en Optegn. af Abr. Kall; und. «Baggesen» en Udtalelse af Mösting om denne; und. «Balle» et Br. fra N. E. Balle til A. Kall, 5. Apr. 1777; und. «Bartholin» nogle Pap. vedk. det Finckeske Legat, deribl. af Abr. Kall (ialt 4 St.); und. «Bloch» Br. fra N. H. S. Bloch til en Unævnt, 20. Febr. 1823; und. «Bonar» en Optegn. af Abr. Kall; und. «Brun» en tr. Skr. til W. fra Licentiat Holm, 24. Juni 1824; und. «Brøndsted» en egenh. Selvbiografi og Ansøgn. af P. O. Brøndsted, 12. Juni 1806, med paategn. Udtalelser af N. C. Kall, G. Sverdrup, B. Thorlacius, N. Schow o. Fl. (ang. en Doktordisp. af B. og Reisestipendium til ham); und. «Carl» en Skr. af D. G. Moldenhawer, 12. Dec. 1789 (med et Bilag); und. «Cramer» et Br. fra J. A. Cramer til en Professor, 19. Okt. 1776; und. «Deichmann» et lille Oktavhæfte med afskr. Smædevers (18. Aarh.) ov. Biskop B. D., samt flere Vers af samme Slags; und. «Dolmer» nogle Optegn. med Arne Magnussens Haand; und. «Eickstedt» nogle Optegn. af General H. H. v. E.

om hans Fader; und. «Elers» en Stamtavle fra 1764 og et Br. fra Lengnick til W., 1. Juni 1842; und. «Fouleresse» nogle Optegn. af Langebek; ligel. und. «Gram» (om Hans G.); Koncept til en Levnedsbeskr. af Overjægermester Friedr. v. Gram († 1741) og Noget om hans Søn, med Randnoter (18. Aarh.'s sidste Halvdel); und. «Guldberg» Kontrakt mellem Boghandler Rothe og O. Guldberg, 24. Juni 1766, samt et Br. fra Guldberg til Rothe, 16. Marts 1768, og en Billet og en Regning fra R., samme Aar; und. «Gyldenstjerne» en Kontrakt mell. Niels Gyldenstjerne og Henrik Gøde, 3. Juni 1633; und. «Holm» Koncept til Personalia ov. Prof. Jørgen Tyge Holm, † 1759; und. «Hygom» et skr. Bryllupsvers (lat.) af Joh. Kiersing, 1719; und. «Høyer» nogle egenh. autobiogr. Notitser af Andr. Hojer, et tysk Digt af Samme (if. Paaskr. af Gram: Dedikation af H.'s «Dania nunquam Germanis tributaria») samt en tysk Biografi af H. (med Paaskr. af W.: Bekommet af Et Rd Abr. Kall) — Af denne Pakke er afgivet til Rigsarkivet 1889: Promemoria fra H. de Hofman ang. de jydske (tydske?) Kolonier i Hederne, Fredericia 16. Sept. 1771.

**Werlauffs Manuskripter, Nr. 35** (1 Pakke i Fol.) indeh.: «Samlinger til Personalhistorien. I—P.» — Heri bl. a.: und. «Jessen» nogle Optegn. ang. denne Slægt, af Augusta Amalie Schlegel og af Etatsraad E. J. Jessen; und. «Kall» en længere Udtalelse af Abr. Kall ang. trykte Landkort (vistn. hørende til «det typographiske Selskabs» Sager) samt et Expl. af W.'s Nekrolog ov. A. Kall (Kbh. 1822) med hdskr. Tilføjelser af Forf.; endv. endel Breve til A. Kall, neml. 2 fra J. J. Reiske, 26. Marts 1768 og 24. Aug. 1770, 3 fra C. G. Heyne, 10. Mai og 6. Dec. 1767 og 7. Febr. 1770, og 3 fra G. B. Schirach, 1. Sept. og 31. Okt. 1775 samt 18. Apr. 1776; und. «Klevenfeldt» Kopi af en Ansøgn. (tysk) til Kongen fra V. C. V. Plessen, 16. Apr. 1757; und. «Krabbe» en Notits af Arne Magnussen; und. «Krohne» en Skr. til Vidensk. Selsk. fra Baron v. Krohne, Hamb. 22. Febr. 1777 (med et Bilag); und. «Krummedige» en Notits af C. Molbech; und. «Køller» Afskr. af en Promemoria fra Generallieutenant v. Köller-Banner til Overpræsident Braem, 21. Apr. 1777 (tysk, med dansk Overs.); und. «Lange» en lille Notits af Abr. Kall om Peder L.; und. «Lengnick» et Br. fra Genealogen L. til W., 27. Marts 1838, og Udkast til en Betænkn. fra W. og P. G. Thorsen ang. Understøttelse til Lengnick ved Erhvervelse af hans Samlinger; und. «Levin» et tr. Br. fra I. Levin til W., 31. Juli 1856, og Fragm. af et Br. fra Samme til «Samf. f. d. danske Litt. Fremme» (Jan. 1845, Afskr. ved C. Molbech); und. «Linde» Kopi af Skr. fra det kgl. Danske Selskab f. Fædrel. Hist. og Sprog til Kammerjunker Linde-Friedenreich (1816) med vedføjede Udtalelser af Abr. Kall; und. «Linstow»

nogle Optegn. om Slægten, dat. 31. Mai 1811, af Overførster Christoph Hartvig v. L.; und. «Lith» Kopi af en Skr. fra Prof. Tido Henr. v. Lith til Kongen af Danm, dat. Frankf. a. d. Oder, a. d. VI Jan. 1690; und. «Lüttichau» Kopi af Skr. til Kongen fra Kammerherre L. (1784) ang. J. F. v. Gritsch; und. «Madsen» Koncept til en anon. Afhandl. om Aarhusbispen Morten Madsen, † 1643 (19. Aarh., 13 Foliobl. samt nogle dels vedhæftede dels løse Sedler); und. «Meyer» Koncept til nogle anon. Anmærkn. til Nathansons «Hofraad Meyers Levnet» 1816 (8 Kvartbl.); und. «Molbech» Koncept til en Ansøgn. fra C. Molbech til det med det st. kgl. Bibl. forbundne «Museum», 9. Jan. 1822, samt Skr. fra Direktionen for dette til M., 7. Mai 1822; und. «Mühlendorph» nogle tyske Optegn. om denne Slægt, dat. Dresden 19. Marts 1807; und. «Møller» en Skr. fra Hertug Frederik Christian af Augustenborg til det theol. Fakultet ang. en Ansøgn. fra Stud. Malthe Chr. Møller, 8. Okt. 1804, samt Koncept til Udtalelser desang. af Professorerne C. F. Horneman og D. G. Moldenhawer, endv. et Br. fra Malthe Møller til Th. Hee, 12. Nov. 1810; fremd. Kopi af en Ansøgn. fra Nic. Møller til Th B. de Jessen, udat.; und. «Nold» Kopi af en Ansøgn. fra Chr. Nold til Kongen, udat.; und. «Nyerup» tr. Indbydelse til W. fra Prof. R. Nyerup, 1. Sept. 1828; und. «Overskou» et tr. Br. fra en Komité til W., 28. Mai 1859, med Udskrift af J. L. Heiberg. — Af denne Pakke er afgivet til Rigsarkivet 1889: Testamentarisk Bestemmelse af C. S. v. Plessen, und. hans Haand og Segl, dat. 24. Febr. 1775, hvorved der udsættes en aarlig Sum for de Hornbæk Fiskere, der have reddet Skipper Thomas Bruun.

**Werlauffs Manuskripter, Nr. 36** (1 Pakke i Fol.) indeh. «Samlinger til Personalhistorien. R—Ø.» — Heri bl. a.: und. «Ramus» et Br. fra Prof. Chr. Ramus til W., 4. Marts 1845; und. «Ravensberg» et Br. fra Fin Magnussen til W., 18. Jan. 1831; und. «Reitzer» et Br. fra Chr. Reitzer til Andr. Hojer, 14. Juli 1730; und. «Riegels» Br fra N. D. Riegels til Kapt. Riegels, 22. Apr. 1782, Samme til (Boghandler?) Rothe, 23. Mai 1782, Samme til Abr. Kall, 21. Jan. 1794; und. «Rosenkrantz» en Optegn. af Abr. Kall ang. Slægten R.; und. «Rottböll» en Skr. til Vidensk. Selsk. fra (Prof. med. Chr.?) Rottböll, 26. Nov. 1790; und. «Sadolin» en Stamtavle (med E. J. Jessens Haand, synes det); dansk Br. fra J. H. Schlegel til en Excellence, 30. Marts 1779, med Bilag af en længere tysk Skr. fra S. i Kopi, dat. Kopenh. d. 19. März 1779, «an S. Exc. den Herrn Grafen von Moltke»; und. «Schmettau» Koncept til Br. fra Grev v. Schmettau i Plön til A. P. Bernstorff, 15. Nov. 1793, med Kopi af et Kgl. Reskript til den holstenske Regering, af 13. Dec. 1793; endv. Kopi (med A. Kalls Haand) af en længere Skr. fra Schmettau,

dat. Plön 11. Juni 1794; und. «Schow» et Br. fra Prof. Nic. Schow til Abr. Kall, 20. Sept. 1782; und. «Steno» en dat. Billet fra A. Kall, med en Notits ang. Nic. Steno; und. «Suhm» en «Journal over mit levnet» af P. F. Suhm (1764, 1 beskr. Kvartbl.), endv. paategn. Subskriptionsplaner m. fl. Pap. vedk. Medaillen til Suhms Ære (1793), Udkast til Gravskr. over S. (ved A. Kall) og G. Fahrenholtz' kobberst. Bl. «Suhms Minde», endelig en Række Domme over en til Vidensk. Selsk. indsendt Mindetale ov. S., af A. Kall, D. G. Moldenhawer, F. Münter, S. Thorlacius, Kierulf, Schow, J. E. Colbjørnsen og G. Thorkelin (1801) — disse Sager ere benyttede i Chr. Bruun, «P. F. Suhm»; und. «Tygesen» et Bryllupsdigt af H. V. Hansen, 15. Mai 1771; und. «Touscher» en autograferet Skr. til W. fra Xylograf L. Touscher, udat.; und. «Uhde» en lithogr. Subskriptionsindbydelse, adr. til W., fra Silke- og Klædehandler E. Uhde, Apr. 1860; und. «Ulfeld» en Række ældre Afskr. af Dokumenter vedk. Corfitz Ulfeld; und. «Wess» en Afskr. vedr. Erkebisp Joh. Wess i Lund, ved J. Langebek; und. «Westen» et Br. fra P. von Westen til en Konferensraad, 23. Mai 1782; und. «Winterfeld» vidimeret Kopi af Kongebr., dat. 19. Sept. 1699; und. «Wissing» en lille Notits af Abr. Kall; und. «Ørsted» en til W. adr. Opfordring om Bidrag til H. C. Ørsteds Monum. (1861). — Af denne Pakke er 1889 afgivet til Rigsarkivet: Skr. fra det kgl. Generalitets- og Kommissariats-Kollegium til Tyske Kancelli, 30. Jan. 1781.

**Werlauffs Manuskripter, Nr. 37** (1 Pakke i Fol.) indeh. «Nogle Samlinger til Tyge Brahes Historie». Det er, synes det, væsentlig Forarbejder til en Afhandl. om T. Brahe, af H. C. Schumacher og det meste med hans Haand, dog ogs. nogle Afskr. med andres Hænder, paa Dansk og paa Tysk; desud. nogle medicinalhist og pharmakologiske Optegnelser. Vedl. er et Originalbr. fra Magdalene Brahe til Borgermester Hans Mules Hustru, dat. Slottet «Benatica» 25. Sept. ny St. 1599 (2 Foliobl., det sidste lidt def.), med Paaskr. «NB. Dette Brev er skreven til Frue Mette Kotte Borgermester Hans Mulis til Nislefgaard, min Morfaders Farmoder, saa jeg derfor æstimerer det meget. Jacob Bircherod.» (tr. i D. Mag., II, S. 358—360).

— **Nr. 38** (1 Pakke i 4°): «Svecica. 1) Historia Svecica. 2) Scriptores Svecici.» Indeholder bl. a. et Par mindre Notitser af A. Magnusen og Langebek samt en udat. Relation uden Underskrift, udenpaa staaer: «Fyrstens af Holsten Modtagelse, da hand kom til Stochhólm d. 19 April A° [16]98.»

— **Nr. 39** (1 Pakke i Fol.) indeh.: «Frimureri. Kjæde-Ordenen». — Heri bl. a. (und. 1ste Rubr.) Renskr. af en Tale af W., «Murerietes Oprindelse fra Middelalderens Bygmestersamfund», en tr. Skr. til W. samt et Par andre, mindre Tryksager; (und. 2den Rubr.) Udkast til og Afskrift (med Rettelser og Randnoter) af

en længere Henvendelse fra Ordenen til Kongen, vistn. Fred. VI., nogle faa Tryksager vedk. Ordenen, en lille Noterebog i 8° med Optegnelser ang. denne fra 1775 til 1789, et Br. til Ordenen fra Gulbrand (5. Nov. 1793), en Ordenstale af W. (Renskr., m. Rettelser af Forf.) og en Lykønskningsskr. fra Ordenen til W., 14. Jan. 1857.

**Werlauffs Manuskripter, Nr. 40** (1 Pakke i 4°): «Forskjellige Samlinger til almindelig Historie.» — Indeholder kun endel mindre Notitser af W. og nogle Avisnumre. — NB. En Kapsel ud. Nr. indeh. Vaabenafbildninger udklippede af det danske Adelslexikon, udg. af det geneal. Selsk., og ordn. eft. de fremstillede Genstande

— **Nr. 41—44** (den første i 8°, de 3 andre i 4°): «4 Optegnelsesbøger til almindelig Historie». Nr. 41 indeholder kronol. Notitser fra Aar 1200—1600, Nr. 42 er af blandet Indhold, Nr. 43 indeh. synkronistiske Tabeller for 1788—1817, Nr. 44 (en forhenværende Examensprotokol) nogle ganske faa kulturhist. Noter.

— **Nr. 45** (4°): «1 Optegnelsesbog: danske Gesandter udenlands og fremmede Gesandter i Danmark». Med endel vedl. Optegn. paa løse Sedler.

— **Nr. 46** (4°): «1 Optegnelsesbog til Danmarks Historie; Uddrag af Universitets Matriklen». (En forhenv. Examensprotokol).

— **Nr. 47** (4°): «1 Optegnelsesbog. Excerpta ex Historicis Islandicis». Titelbl. lyder: «Excerpta ex Historicis Islandicis haud impressis cum aliis islandicis & miscellaneis de fontibus historiæ septentrionalis. e msstis Bibl. Reg. Havn. scripsit E. Werlauff. Annis 1799—». Indeh. ogs. sproglige Notitser.

— **Nr. 48** (4°): «1 Optegnelsesbog: literærhistoriske (mange danske) Notitser.» Mest Bibliografi.

— **Nr. 49:** Friedr. Rühs, Entwurf einer Propädeutik des historischen Studiums. Berlin 1811. 8°.
Trykt Bog med tilskr. Randbemærkninger af Werlauff.
Købt paa Aukt. eft. W., 27. Sept. 1871, tilligem. de følg. Numre, ɔ: alle de Bøger, hvori der fandtes Bem. tilskr. af W.
Nr. 243 i Auktionskatalogen.

— **Nr. 50:** Joh. Georg Meusel, Anleitung zur Kenntniss der Europäischen Staatengeschichte. 5te Ausg. Leipz. 1816. 8°.
Nr. 253 i Auktionskat.

— **Nr. 51:** E. C. Werlauff, De Ario Multiscio. Hafniæ 1808. 8°.
Nr. 503 i Auktionskat.

— **Nr. 52:** E. C. Werlauff, Symbolæ ad geographiam Medii Ævi, ex monumentis Islandicis. Hauniæ 1821. 4°.
Nr. 520 i Auktionskat.

— **Nr. 53:** Diplomatarium Arna-Magnæanum, ed. G. J. Thorkelin. I—II. Havniæ 1786. 4°. (2 Bd.).
Nr. 722 i Auktionskat. — Har tilhørt B. W. Luxdorph.

**Werlauffs Manuskripter, Nr. 54:** Historiske Aarbøger. Udgivne af C. Molbech. I—III. Kbh. 1845—51. (4° og 8°). (3 Bd.).
Nr. 869—71 i Auktionskat. — 1ste Bd. er gennemskudt med hvide Blade.

— **Nr. 55:** Arrild Huitfeld, Danmarchis Rigis Krønicke. I—II. Kbh. 1652. Fol. (2 Bd.).
Nr. 960 i Auktionskat.

— **Nr. 56:** P. F. Suhm, Om de Nordiske Folks ældste Oprindelse. Kbh. 1770. 4°.
Nr. 971 i Auktionskat.

— **Nr. 57:** P. F. Suhm, Om Odin og den Hedenske Gudelære og Gudstieneste udi Norden. Kbh. 1771. 4°.
Nr. 972 i Auktionskat.

— **Nr. 58:** P. F. Suhm, Historie om de fra Norden udvandrede Folk. I—II. Kbh. 1772—73. 4°. (2 Bd.).
Nr. 973—74 i Auktionskat.

— **Nr. 59:** P. F. Suhm, Critisk Historie af Danmark udi den hedenske Tid. I—IV. Kbh. 1774—81. 4°. (4 Bd.).
Nr. 975—78 i Auktionskat.

— **Nr. 60:** P. F. Suhm, Historie af Danmark. I—XIV. Kbh. 1782—1828. 4°. (14 Bd.).
Nr. 990—1003 i Auktionskat.

— **Nr. 61:** E. C. Werlauff, Bidrag til den nordiske Ravhandels Historie. Kbh. 1835. 4°.
Nr. 1104 i Auktionskat. — Nogle faa Optegn. paa løse Bl. ere vedlagte; forøvr. Randbemærkninger.

— **Nr. 62:** E. C. Werlauff, Forsøg til at oplyse og forklare Procops Efterretninger om de nordiske Lande. Kbh. 1841. 4°.
Nr. 1106 i Auktionskat.

— **Nr. 63:** E. C. Werlauff, Tre Afhandlinger til Kong Christian den Førstes Historie. Kbh. 1819. 8°.
Nr. 1155 i Auktionskat.

— **Nr. 64:** E. C. Werlauff, Monument over Kong Hans og Dronning Christina, i St. Knuds Kirke i Odense. Kbh. 1827. Med et Tillæg. 4°.
Nr. 1156 i Auktionskat.

— **Nr. 65:** H. Behrmann, Kong Christian den Andens Historie. I—II. Kbh. 1815. 8° (1 Bd.).
Nr. 1162 i Auktionskat.

— **Nr. 66:** Fr. Münter og E. C. Werlauff, Aktstykker vedkommende Kong Christian den Tredies og Dronning Dorotheas Kroning. Kbh. 1831. Fol.
Nr. 1190 i Auktionskat.

— **Nr. 67:** E. C. Werlauff, Sophia af Meklenborg, Dronning til Danmark og Norge. Kbh. 1841. Fol.
Nr. 1204 i Auktionskat.

**Werlauffs Manuskripter, Nr. 68:** G. L. Baden, Danmarks og og Norges Kong Frederik den Femtes Regjerings Aarbog. Kbh. 1832. 8°.

Nr. 1305 i Auktionskat. — Paa stort Pap., med skr. Tillæg af Forf. selv og enk. af Werlauff.

— **Nr. 69:** G. L. Baden, Danmarks og Norges Kong Christian den Syvendes Regjerings Aarbog. 1766—84. Kbh. 1833. 8°.

Nr. 1313—14 i Auktionskat. 2 Expl. Det ene med Randbemærkninger af W., det andet paa stort Pap. med skr. Tillæg af Forf. selv og enk. af W.

— **Nr. 70:** J. K. Høst, Joh. Friedr. Struensee und sein Ministerium. I—II. Kopenh. 1826—27. 8°. (2 Bd.).

Nr. 1319—20 i Auktionskat.

— **Nr. 71:** Lexicon over adelige Familier i Danmark, Norge og Hertugdømmerne. I—II. Kbh. u. A. 4°. (2 Bd.).

Nr. 1403—4 i Auktionskat. — Med Randbemærkninger af W. og et vedl. løst Blad.

— **Nr. 72:** E. Pontoppidan, Den Danske Atlas. I—VII. Kbh. 1763—81. 4°. (7 Bd.).

Nr. 1713—20 i Auktionskat.

— **Nr. 73:** E. Pontoppidan, Origines Hafnienses. Kbh. 1760. 4°.

Nr. 1803 i Auktionskat. — Foran er indklæbet Peter von Hemerts Exlibris.

— **Nr. 74:** N. Jonge, Kiøbenhavns Beskrivelse. Kbh. 1783. 4°.

Nr. 1804 i Auktionskat.

— **Nr. 75:** R. Nyerup, Kjøbenhavns Beskrivelse. Kbh. 1800. 8°.

Nr. 1805 i Auktionskat.

— **Nr. 76:** E. C. Werlauff, Kiøbenhavns Universitet fra dets Stiftelse af Kong Christian den Første indtil Reformationen. Kbh. 1850. 4°.

Nr. 1826 i Auktionskat.

— **Nr. 77:** E. C. Werlauff, De hellige tre Kongers Kapel i Roeskilde Domkirke. Kbh. 1849. 4°.

Nr. 1879 i Auktionskat. — Vedl. er et Nr. af «Berl. Tid.» (19. Marts 1870).

— **Nr. 78:** E. C. Werlauff, Efterretninger om det st. kgl. Bibliothek. 2. Udg. Kbh. 1844. 8°.

Nr. 2161[a] i Auktionskat. — Expl. paa stort Pap.

— **Nr. 79:** E. C. Werlauff, Det Kongelige Danske Selskab for Fædrelandets Historie og Sprog. Kbh. 1847. 8°. — Tillæg til samme. 8°. (2 Bd.).

Nr. 2214—15 i Auktionskat. — Expl. paa stort Pap.

— **Nr. 80:** E. C. Werlauff, Om de nordiske Kongers Salving og Kroning i Middelalderen. Kbh. 1832. 4°.

Nr. 2610 i Auktionskat.

**Werlauffs Manuskripter, Nr. 81:** E. C. Werlauff og N. Outzen, Priisskrifter angaaende det danske Sprog i Hertugdømmet Slesvig. Kbh. 1819. 8°.

Nr. 2773 i Auktionskat.

— **Nr. 82:** N. D. Riegels, Christian den Siettes Levnetsbeskrivelse. Kbh. 1798. 8°.

Nr. 1300 i Auktionskat.

— **Nr. 83:** Chr. Olufsen, Collectanea til et antiqvarisk-topographisk Lexicon over Danmark. Kbh. 1829. 8°.

Nr. 1708 i Auktionskat.

— **Nr. 84:** R. Nyerup og J. E. Kraft, Almindeligt Litteraturlexikon for Danmark, Norge og Island. (I—II). Kbh. 1820. 4°. (2 Bd.).

Paa stort Pap. med mange Tilskrifter. Foran ligge et Par løse Sedler.

— **Nr. 85:** J. Worm, Forsøg til et Lexikon over danske, norske og islandske lærde Mænd. I—III. Kbh. 1771—84. 8°. (4 Bd.) samt en Optegnelsesbog i 4° med bibliogr. Optegnelser i alfab. Orden.

Gennemskudt med hvide Blade; desud. med tilskrevne Randnoter.

## C. F. Allens Samlinger.

Disse vedrøre Nordens Historie og ere testamenterede Bibliotheket af den 1871 afdøde Historiker.

— **Afd. I.** Bidrag til Nordens Historie fra udenlandske Arkiver, i Afskrift ved Allen selv — fra hans Udenlandsrejser 1845—48 — og Andre. (75 Pakker og Hæfter). Naar intet andet er bemærket, er Haandskriften Allens. (Slg. «Oversigt ov. det kgl. danske Vidensk. Selsk. Forhandl.», 1846, S. 121—24).

— **Nr. 1—15** (1 Pakke i Fol.). Foran ligger et Hæfte i 4° m. Paaskr.: «Fortegnelse over mine Samlinger fra Udlandet [heri ikke indbefattet Samlingerne til Chr. II. Hist.]», deri 2 vedl. løse Sedler. Det er væsentl. denne Fortegnelses Betegnelser, som benyttes i det følgende, ogs. hvad Navnenes Form angaar.

Nr. 1. a) 33 Pavebuller fra 1220 til 1488 eft. Afskr., som findes i Hist. o. Antiqv. Akademien i Stockholm. — Skrevne paa folierede Ark (Fol.). — b) Fortegn. ov. en Del Dokumenter, som findes i det Pavelige Arkiv i Vatikanet, meddelt af Arkivaren Marino dei Marini, Rom 1846. Orig., if. Allens Paaskr. ud. synderl. Værdi; vedl. er en ital. Billet ud. Underskr.). — c) En Fortegn. ov. de utrykte Pavebuller og Breve, som findes i Geh. Arkivet i Kbhvn., meddelt af [Registrator M. N. C.] Kall-Rasmussen. — Paa 3 pagin. Ark i 4°.

Nr. 2. Forskellige Breve og Rapporter vedk. Forholdene i Danmark 1531—37, navnl. Christiern II. og Grevens Fejde, Forholdet til England. (British Museum).

Nr. 3. S. 1—10. Den engelske Gesandt Daniel Rogers's Beretn. til Lord Burghley om Forholdene i Danm., dat. Roskilde 10. Aug. 1588. (Brit. Mus.). S. 11—12. Instruktioner for Mr. Thomas Bodley, da han af Hds. Maj. blev sendt til Kongen af Danm., dat. 11. Aug. 1588. (Brit. Museum). S. 13—16. Instruktion given af Hs. Maj. Kongen for Sir John Borthwick, der sendes til Kongen af Danm. (19. Dec. 1550). (Brit. Mus.). S. 17—18. Instruktion for Thomas Bodley, sendt til Kongen af Danm., d. 17. April 1585. S. 18—20. Kong Frederik den Andens Svar af 4. Sept. 1585 til Dronning Elisabeth. (Brit. Mus.). S. 21—22. Kong Frederik den Andens Brev til en engelsk Herre, 4. Sept. 1585. (Brit. Mus.). S. 23—28. Tvende Bidrag til Oplysn. om Frederik den Andens Forsøg paa at mægle imell. Dronning Elisabeth og Philip den Anden 1586. (Brit. Mus.). S. 29—38. Daniel Rogers's Gesandtskabs-Beretn. af Jan. 1587. (Brit. Mus.). S. 39—42. The confession of my Lord Bothwell. (Brit. Mus.). — De fleste af disse Dokum. ere i dansk Overs.

Nr. 4. a) Fortegn. ov. Danmarks og Norges Indtægt og Udgift. (1601?). b) Den jydske Adels Indtægt og Jordegods 1638. (Begge fra Rigsark. i Stockholm). — Med Afskriverhaand.

Nr. 5. a) Breve fra [Jon.] Buræus [dat. Helsingør] til Kansler Oxenstjerna 1626—1629, og kortere Notitser. b) Den svenske Rigs-Registratur 1625—1628. (Begge fra Rigsark. i Stockholm). — Med Afskriverhaand undt. de kortere Notitser.

Nr. 6. Torquato Becchias [snarere: Recchias] Beretn. om Danm. und. Krigen med Kejseren 1625—1629. (Det kgl. Bibl. i Paris). — Ital., 3 Bl. i Fol., med fransk Afskriverhaand.

Nr. 7. Optegnelser om Krigsaarene 1628—1629, Jylland. (Rigsark. i Stockholm). — Dansk.

Nr. 8. Instruktion for den hollandske Gesandt Laurens Reaal, 19. Novbr. 1627, og 7 Br. fra den hollandske Resident Carel Cracou, 1627—1628; Extrakter af 4 Br. (Rigsark. i Haag). — Med Afskriverhaand. Instr. paa Fransk; Cracous Breve, dat. Helsingør, paa Hollandsk; Extrakterne paa Dansk (med Allens Haand).

Nr. 9. Kortere Notitser af den svenske Rigs-Registratur 1628—1664. (Rigsark. i Stockholm). — Dansk.

Nr. 10. Afskrifter af den svenske Rigs-Registratur 1629—1641. (Rigsark. i Stockholm). — Svensk, med Afskriverhaand.

Nr. 11. [Den svenske Resident] Fegræus's Beretninger fra 1631—1635 og 1642—1643. Dertil kortere Notitser. (Rigsark. i Stockholm). — Svensk, med Afskriverhaand. De kortere Notitser paa Dansk, med Allens Haand.

Nr. 12. Uddrag af Joh. Skyttes Beretn. om hans Gesandt-

skab til Hertug Frederik den Tredie af Gottorp 1635. (Upsala Bibl.; eft. Kolmodins Disputatser). — Dansk.

Nr. 13. Afskrifter af den svenske Rigs-Registratur 1643 og af Raadsprotokollen 1643—44. (Rigsark. i Stockholm). — Svensk; Afskriverhaand. Tilsidst nogle korte Uddrag paa Dansk med Allens Haand.

Nr. 14. a) Den hollandske Resident Carel Cracou's Breve [fra Helsingør] 1644 i Uddrag, hvoriblandt Marten Thayssens Rapport om Slaget i Listerdyb. b) Beretn. om den hollandske Ambassade 1644. (Begge Dele fra Rigsark. i Haag). — Dansk.

Nr. 15. Frankrigs Mægling 1644, Uddrag af de la Thuilleries Breve. (Arch. du Département des Affaires étrangères à Paris). — Dansk.

*Benyttelse.* J. A. Fridericia, Danmarks ydre politiske Hist. i Tiden fra Freden i Lybek til Freden i Prag, Kbh. 1876 (de svenske Relationer). Nr. 7 er udg. af W. Mollerup i «Danske Saml.», 2. R., VI («Bidrag til Jyllands Hist. i Krigsaarene 1627—29»). Thyra Sehested, Chr. Thomesen Sehested, Kbh. 1894.

**C. F. Allens Samlinger, Afd. I. Nr. 16—25** (1 Pakke i Fol.).

Nr. 16. a) Georg von Plettenbergs Beretninger fra 1644—1645. b) Kortere Notitser til samme Tidsrum. (Det kejserl. Geh.-Ark. i Wien). — Førstn. paa Tysk, med Afskriverhaand (4°); Notitserne paa Dansk, med Allens Haand.

Nr. 17. Afskrifter af den svenske Rigs-Registratur 1644—1658. (Rigsark. i Stockholm). — Svensk, med Afskriverhaand.

Nr. 18. a) Magnus Durels Beretninger, [dat. Helsingør], 1647—1654 i Afskr. med et Tillæg. b) Magnus Durels Beretninger 1651—1652 i Afskr. — Relationerne under a ere paa Svensk, med Afskriverhaand; Tillæget indeholder Afskr. (samme Haand) af nogle tyske Relationer fra Durel og fra Residenten Schütz i Hamborg 1648—51, endv. nogle Uddrag paa Dansk (med Allens egen Haand) og et lille Oktavhæfte (ligel. med A.'s Haand) betitl. «Notanda». De afskr. Relationer und. b ere paa Svensk (samme Afskriverhaand som de tidligere) og betegn. «Carl [!] Durell til Carl Gustav 1651—1652.»

Nr. 19. Hannibal Sehesteds Andragende til Carl Gustav om Protektion, 19. Aug. 1658. (Rigsark. i Stockholm). Afskr. — Dansk.

Nr. 20. a) 3 Br. fra [K.] Frederik den Tredie ang. Sammensværgelsen i Malmø. b) Erklæring ang. Sammensværgelserne i Kronborg og et Br. af Henr. Gerner 1659. Breve fra Nic. Skunck om det samme. c) Et kuriøst Brev af Carl X., som bortskænker et Hus i det belejrede Kjøbenhavn. d) Nogle korte Efterretn. om Kjøbenhavns Belejring. (Rigsark. i Stockholm). — Dels Dansk, dels Svensk. Noget med Allens og Noget med Afskriverhaand.

Nr. 21. Beretn. af den kejserl. Gesandt Goess af 2. Novbr. 1660 om Statsomvæltningen i Danmark 1660. (Det kejserl. Geh. Ark. i Wien). — Tysk, med Afskriverhaand (samme som Nr. 16), 4°.

Nr. 22. Afskrifter af den svenske Rigs-Registratur 1659—1666. Deribl. meget om Ulfeldt og Hannibal Sehested. (Rigsark. i Stockholm). — Svensk; Afskriverhaand.

Nr. 23. a) En Skr. fra Kbhvn. ang. Dinas og Walters Sag mod Ulfeldt 1651. b) Attest om, at Ulfeldt har retfærdiggjort sig ved Fremlæggelse af Dokumenter, hvilke meddeles, 1654. c) Breve af Ulfeldt 1657—1658 og hemmelig Instrux for Ulfeldt og Steen Bielke, Kiel Sept. 1657. d) Haardh's og de andre Kommissariers Beretn. til Carl Gustav om Aktionen mod Ulfeldt og Vanskelighederne ved den (Eleonora Ulfeldt) 1659. e) Dokumenter Ulfeldt vedkommende, Dahlbergs Vidnesbyrd mod Ulfeldt og Peter Chambers Vidnesbyrd, 8. og 6. Dec. 1659. — Den svenske Regering ang. Ulfeldts Gods og Børn, 1664. (Upsala Bibl.). f) Ulfeldts større Forsvarsskr. 1663. g) Christoffer Sleuns Memoriale af 27. Oktbr. 1663 (om Ulfeldt). h) Emanuel Grev Waldstein Wartembergs Stamtavle. (Rigsark. i Stockholm). — Dette Numer er betegnet «Ulfeldiana». Næsten Alt Svensk eller Tysk og med Afskriverhaand.

Nr. 24. Nogle Notitser af Dresdener Bibliotheket til Aarene 1663 og 1686. (Med Paaskr. af Allen ang. det fra 1663: «Har været udlaant til og benyttet af Mag. Provst Becker.») — Dansk.

Nr. 25. Optegnelser om Danmarks indre og ydre Forhold efter Ytringer af Hann. Sehested. (Bibliothèque royale de Paris). — Fransk; Afskriverhaand (meget stort Format).

*Benyttelse.* Nr. 16 er ben. i J. A. Fridericia, Danm. ydre pol. Hist. i Tiden fra Freden i Prag til Freden i Brømsebro, Kbh. 1881. P. W. Becker, Saml. til Danm. Hist. und. Kong Frederik den Tredies Reg., II, Kbh. 1857, S. 447—449; i samme Bd., S. 433—40, ere H. Sehesteds Meddelelser ang. det danske Hof (1666) meddelte, men ved Prof. Velschow. S. Birket-Smith, Leonora Christina Grevinde Ulfeldts Hist., I—II, Kbh. 1879—81. E. Gigas, Grev Bernardino de Rebolledo, Kbh. 1883. Thyra Sehested, Hannibal Sehested, I—II, Kbh. 1886. Samme, Christen Thomesen Sehested, Kbh. 1894. J. A. Fridericia, Adelsvældens sidste Dage, Kbh. 1894.

**C. F. Allens Samlinger, Afd. I. Nr. 26—32[d]** (1 Pakke i Fol.).

Nr. 26. Esaias Puffendorfs Relation om danske Forhold 1671. (Rigsregistraturen i Rigsark. i Stockholm). — Uddrag af Raadsprotokollen 1671. — Tysk, dat. Stade 10. Febr. 1671; Afskriverhaand. «Uddragene af Raadsprotokollen» findes ikke.

Nr. 27. a) Terlons Rapporter 1670—1676 tilligem. nogle

Br. fra Griffenfeldt. (Arch. du département des affaires étrangères, Paris). b) Liste over franske Gesandter 1542—1770. — Mest i dansk Overs. Listen findes ikke. Først nogle faa Br. fra Ambassadøren Des Arcis 1670.

*Benyttelse.* Tr. i «Danske Saml.», 2. R., III, S. 2—33.

Nr. 28. John Paull's og andre engelske Gesandtskabs-Beretninger 1670—1676, tilligem. nogle Br. fra Griffenfeldt fra 1675. (State Paper Office i London). — Mest i dansk Overs.

*Benyttelse.* Tr. i «Danske Saml.», anf. Bd., S. 34—57.

Nr. 29. a) Uddrag af Jacob le Maires Rapporter 1670—1676. [Skal være: 1670—1677]. b) J. de Witts Gesandtskab 1670 og M. Giøe's Forestilling til Generalstaterne 1670. c) Wyngaerden v. Werkendams Gesandtskab 1672—1674. (Rigsark. i Haag.) — I dansk Overs.

*Benyttelse.* «Danske Saml.», anf. Bd., S. 58—120.

Nr. 30. Nogle Breve fra hollandske Søofficerer und. Krigen 1676—1677, Almonde, Tromp, Bastiaanszen. (Rigsark. i Haag). — Tildels paa Hollandsk, med Afskriverhaand; tildels i dansk Overs.

Nr. 31. Den skaanske Adelsmand Jørgen Krabbes Bønskrift til Carl XI. og hans Brev af 27. Febr. 1677 til Baron Bent Rosenhane. (Rigsark. i Stockholm og en privat Samling samme-steds). — Svensk.

Nr. 32. a) Rapporter fra Lilliencrona 1671—1676 og adskillige Breve fra Christian den Femte, Griffenfeldt (1674—1675) og Niels Brahe (1674). — Instrux for Johan Gyllenstierna 6. Decbr. 1679 og Joh. Gyllenstiernas Ambassade 1680. — Begyndelsen af Wellings Rapporter 1681. [NB. Instruxen for den svenske Gesandt Gabr. Oxenstierna, 1. Decbr. 1671, findes i Nr. 23[e]]. — Det allermeste paa Svensk og med Afskriverhaand. Beg. af Wellingks Rapporter 1681 findes her ikke.

*Benyttelse.* D. S., anf. Bd., S. 308—364 (nemlig Rapporterne indt. 1676 incl. og derhen hørende Breve); 2. R., V, S. 76—82 (ang. Gyllenstjerna).

[Nr. 32][b] Wellings og Coyets Rapporter 1681—1683. — Brev fra Carl XI og Coyets Instruktion af 1682; Coyets Diarium 1682—1684. — Beg. af Leyonclos Rapporter 1684. — Svensk; Afskriverhaand.

*Benyttelse.* D. S., 2. R., V, S. 82—124.

[Nr. 32][c] Leyonclos Rapporter 1684—1689. — Breve fra Carl XI 1689 og Oktbr. 1690. — Beretn. om Tilstanden paa Sjælland og i Fyn i militær Henseende 1689. — Leyonclos Rapporter 1689—1693. [1694 og 1695 fattedes i Arkivet. — NB. Undertiden er Tidsfølgen i Brevene noget forrykket]. — Svensk; Afskriverhaand.

*Benyttelse.* D. S., 2. R., V, S. 124—187, 289—341.

[Nr. 32][d] Leyonclos Breve fra 1696—1700. — Carl XI.'s og Carl XII.'s Breve 1691—1700. — Svensk; Afskriverhaand.

*Benyttelse.* D. S., anf. Bd., S. 341—349; 2. R., VI., S. 42—86.

**C. F. Allens Samlinger, Afd. I. Nr. 32[e]—37.** (1 Pakke i Fol.).

Nr. 32[e]. Leyonclos Rapporter fra 1700—1709. — Kortere Notitser 1672—1709. (NB. 2 Breve fra Eleonora Ulfeldt 1694 og 1696). (Rigsark. i Stockholm). — Rapporterne paa Svensk, med Afskriverhaand; de kortere Notitser paa Dansk, med Allens Haand. Til Slutn. et Originalbr. til Allen fra Julius Sick, dat. Kbh. 7. Nov. 1845, med Afskr. af to Breve fra Leonora Christina.

Nr. 33. Franske Gesandtskabs-Beretninger fra 1679—1686 og 1698—1699. (Arch. du département des affaires étrangères à Paris). — I dansk Oversættelse.

*Benyttelse.* D. S., 2. R., IV, S. 154—196.

Nr. 34. Engelske Gesandtskabs-Beretninger 1681—1691, Molesworth; 1691—1693, H. Grey; 1695, 1698, 1699, 1703, H. Grey, J. Vernon. (State Paper Office, British Museum). — I dansk Overs.

*Benyttelse.* D. S., anf. Bd., S. 197—233.

Nr. 35. Engelske Gesandtskabs-Beretninger 1672—1706, J. Vernon, 1707—1712, Pulteney. [Viereggs Brev, 1703, i Nordins Samling i Upsala]. — Nogle spredte Notitser 1708—1711, 1729—1735, 1671—1675 (Griffenfeldt). (British Museum; State Paper Office). — I dansk Overs., undtagen Viereggs (franske) Brev.

Nr. 36. Svenske Gesandtskabs-Beretn. 1719—1736 og 1745—1748. — Kortere Notitser fra 1719—1748. — Beretningerne næsten alle paa Svensk, med Afskriverhaand; de kortere Notitser paa Dansk, med Allens Haand.

*Benyttelse.* E. Holm, Danmarks-Norges Historie 1720—1814, I, Kbh. 1891.

Nr. 37. Engelsk Gesandtskabs-Beretning fra W. Titley, 1729—1730. (State Paper Office). — I dansk Oversættelse.

— **Nr. 38—49.** (1 Pakke i Fol.).

Nr. 38. Palmstierna's Rigsdagsberetning 1740. [Fra Kjøbenhavn]. — Svensk; Afskriverhaand.

Nr. 39. Palmstierna's Rigsdagsberetn. 1742. [Ligel.]. — Ligel. paa Svensk og med Afskriverhaand.

Nr. 40. Höpkens Rigsdagsberetn. 1746. [Ligel.]. — Ligel.

Nr. 41. Bemærkninger om Rangforordn. i Danmark 1746 [?] (kort efter Frederik den Femtes Thronbestigelse). Deri adskillige Personalnotitser om Markgreven af Brandenborg-Culmbach. (Det kgl. Bibl. i Paris). — Fransk; Afskriverhaand; meget stort Format.

Nr. 42. Engelsk Gesandtskabs-Beretning fra W. Titley 1746

(State Paper Office), 1755, 1757 (British Museum). — I dansk Overs.

Nr. 43. a) Otto Flemmings Rigsdagsberetning 1751. [Fra Kjøbenhavn]. b) Det sekrete Utskotts Proposition 1751. — Svensk; Afskriverhaand.

Nr. 44. a) Carl v. Ungern-Sternbergs Rigsdagsberetning (1761?). b) C. v. Ungern-Sternbergs Brev til Kancellipræsidenten, Jan. 1760. [Fra Kjøbenhavn]. — Svensk; Afskriverhaand.

Nr. 45. a) Sprengtportens Rigsdagsberetn. 1769. [Fra Kbhvn.]. b) Et Brev fra Macartney, engelsk Gesandt i St. Petersborg, 1767 om Mageskiftet mell. Danm. og Rusland. (British Museum). — Heraf er a paa Svensk, med Afskriverhaand; b paa Dansk, med Allens Haand.

Nr. 46. Sprengtportens Rigsdagsberetn. 1771. [Fra Kbhvn.]. — Svensk; Afskriverhaand.

Nr. 46. a) J. C. Tolls, Funcks og andres Rapporter 1772—1785 ang. Forholdene i Danm. og Norge, og Gustav den Tredies Planer paa det sidste Rige. (Gustav den Tredies Papirer i Upsala). b) Adskillige Breve af Sprengtporten 1772 med en Beretn. om Revolutionen 1772, Albedyhl og Gustav Toll 1785. Liste og Charakteristik af de fornemste Embedsmænd i Norge (1786?). Nogle faa Breve af Frederik den Sjette og Enkedronning Juliane Marie 1785—1788. (Gustav den Tredies Papirer i Upsala). c) Sprengtportens Rapporter 1771. d) Sprengtportens Breve til Gustav den Tredie 1773—1781. e) Sprengtportens Rapporter 1772—1775. f) Schevens Rapporter 1780—1784. — Bergstedts Rapporter 1784. — Albedyhls Rapporter 1785. — Kortere Notitser 1772—1785. — Det meste paa Svensk og med Afskriverhaand.

Nr. 48. a) Det franske Kabinets Betragtn. af Danmarks politiske Stilling 1773. (Arch. du Royaume). b) Den hollandske Gesandt Calmettes Yttringer om Revolutionen 1772. c) Den holl. Gesandt v. Rechterens Yttring om Forandringen 1784. — Sidstn. paa Hollandsk, med Afskriverhaand; det øvrige paa Dansk, med Allens Haand.

Nr. 49. a) Nogle Breve af Gram, A. Hojer og Langebek fra det Deichmannske Bibliothek i Christiania. b) Uddrag af Breve fra fornævnte, samt adskillige fra Klevenfeldt. c) Uddrag af C. Deichmanns Antegnelser i et Exemplar af Worm [ɔ: J. Worms Lexicon over lærde Mænd] i det Deichmannske Bibl. i Christiania. [NB. Nogle lignende Optegn. af Deichmann, men ikke de samme, findes trykte i Meddelelser fra det norske Rigsarchiv, I, 1870, S. 1—27, og i Sorø Akademis Program for 1865, S. 16—47. En fuldstændig Afskr. af Antegnelserne findes i Ny kgl. Saml. 739$^{b}$, Fol.; den er benyttet i Chr. Bruun, Fr. Rostgaard, I]. — Brevene under Rubr. a ere afskrevne af Arkiv-Amanuensis Hall i

Christiania; Uddragene ere med Allens egen Haand. I Rørdams Saml. af Langebeks Breve findes nogle af de fra det Deichmannske Bibl. trykte.

**C. F. Allens Samlinger. Afd. I. Nr. 50—52.** (1 Pakke i Fol.).

Nr. 50. Afskrifter af Dokumenter fra 1513—1530; Regesta Fredrici I 1523—1529, Pag. 1—104 [rettere 105[.

Regesta ere øjensynlig udførte for C. Molbech og tildels med hans Haand; Overskriften er (med Molbechs Haand) «Regester over K. Friderik I. Breve, Befalinger og Anordninger, Rigets indvortes Styrelse vedkommende, samlede og uddragne af Cancellie-Registranterne, eller Copiebøgerne, som haves fra denne Konges Regiering.» — Dereft. et stort Antal Afskr. und. Fællesbetegnelse (med Allens Haand): «Afskrifter af Mynchenske Dokumenter 1523 til efter 1530 chronologisk ordnede; her er ogsaa indlagt en Deel af de Sickske Afskrifter (mig tilhørende).» — Med forskell. Hænder. — Endv. «Afskrifter af Forskellige Dokumenter fra før 1513 og til 1536 mig tilhørende». Forskell. Hænder; mest Afskr. af Dokumenter i det danske Geheimearchiv, ved C. U. A. Plesner 1853. — Tre mindre Fascikler, som følge efter, ere betegn. henholdsv. «2 Dok. af 1524, Resten af 1525», «1528—29—30» og «1531—32». Heri bl. a. Afskrifter ved Plesner, N. M. Petersen, C. A. Mathiesen og Bibliothekar C. G. Styffe samt et (svensk) Brev fra denne til Allen, dat. 10. Aug. 1855.

NB. Ingen af disse Sager synes aftrykte i Allens «Breve og Aktstykker til Oplysn. af Christiern II's og Frederik I's Hist.», I, Kbh. 1854.

Nr. 51. Lister brugte ved Afskrivningen i Stockholm.

Nr. 52. a) Optegnelser af nogle sjeldne trykte Piecer i Haagske Samlinger, collectio Duncaniana og andre. b) Uddrag af Piecer i Bibl. i Haag vedk. det fjendtlige Forhold imell. Danmark og England 1665. (4°).

I dansk Overs.; til 17. og 18. Aarh.'s Hist.

— **Nr. 53.** C. F. Allens Samlinger til hans Værk «De tre nordiske Rigers Historie 1497—1536.« (64 Fascikler i 4° og 8°).

a) Personal-Register. A—Z. Et Hæfte i 4° og et Hæfte i 8°. (Sidstn. ligel. A—Z). Vedlagte ere endel Optegn. paa løse Sedler, ogs. med Allens Haand, samt en Optegn. af L. Daae og et Br. fra C. Paludan-Müller til Allen, dat. 25. Okt. 1865. — b) Chronologisk Fortegn. 1495—1537. 8 Hæfter.

De enk. Hæfter ere betegn. henholdsvis: «Før 1500 (fra 1495) og 1500—1511», «1512. 1513. 1514. 1515», «1516—1521», «1522. 23. 24», «1525. 1526. 1527», «1528. 1529. 1530», «1531. 1532. 1533», «1534. 1535. 1536. 1537.» Disse Hæfter indeholde en Dokumentfortegn., ordnet eft. Aarenes Række. — c) Chronologisk Fortegnelse over Breve og Aktstykker i Christiern

den Andens Arkiv ved Ekdahl, med Tillæg. — «Ekdahl» er den svenske Historiker Nils Johan E. («Christian II:s archiv eller Handlingar rörande Severin Norby», I—IV, 1835—42). — d) Chronologisk Fortegnelse over Aktstykker Aarene 1523—1525. — Tildels Supplement til forrige. — e) Excerpt af Ch. ij. ɔ: Christiernus secundus [Danske Kongers Historie, Christiern den Anden]. 2 Hæfter. — Eft. Dokumenter i det danske Geheimearkiv. — f) Excerpt af Danske Samlinger og Sturernes Papirer (i Geh. Ark.). 4 Hæfter. — Uddragene af «Danske Saml.» slutte i 3. Hæfte, derefter følge de af «Sturernes Papirer»; 4. Hæfte indeholder Resten af disse samt «Sverrig-Norge». — g) Excerpt af Danske Kongers Historie [i Geh. Ark.]. 8 Hæfter. — h) Excerpt af Forskjellige Samlinger [i Geh. Ark.]. 4 Hæfter. — Noget i Hæfte 3 er excerperet og afskr. ved F. Krarup; ligel. hele 4. Hæfte, som er betegn. «De svenske Protocoller». — i) Excerpt af Gemeinschaftliches Archiv [i Geh. Ark.]. 7 Hæfter. — Betegn. henholdsv. «(Gma.) Suppl: I», «Gm A: 1. Supplem. 2», «Gms. A. Supp. 3», «Gms. A. Suppl. 4», «Gma. Suppl. 5», «Gma. Suppl. 6» og et Hæfte (Pakke) uden nærmere Betegnelse. — k) Excerpt af Diplomatarium Langebekianum [i Geh. Ark.]. 3 Hæfter. — I 3. Hæfte ere endel Uddrag besørgede af J. A. Fridericia. — l) Excerpta varia til Christiern den Andens Landflygtighedshistorie. 5 Hæfter. — Indeholder ogsaa endel fra trykte Bøger. I 5. Hæfte ere indlagte nogle Excerpter fra Rigsarkivet i Stockholm (Fol.). — m) Excerpt af Topographisk Samling. (I Geh. Ark.). 1 Hæfte. — n) Excerpta Stockholmensia 6 Hæfter. — o) Excerpt af Geheime-Arkivet, Münchenske Samling, Originalbr. 1 Hæfte. [Betegn. «G. A.»]. — p) Excerpter af de Münchenske Kopier til Christiern den Andens Landflygtigheds Historie. 1 Hæfte. — q) Excerpt af Tegnelser og Registre over alle Lande [i Geh. Ark.]. (1 Hæfte, betegn. som 1ste). — r) Excerpt af det kgl. Bibl.s Samlinger til Christiern den Andens Landflygtigheds Historie. 1 Hæfte. [Betegn. «K. B.»]. — s) Excerpt af Samlingen af adelige Breve [afgiven til Rigsark. 1888] i det kgl. Bibl. 2 Hæfter. [Betegn. «X»]. — t) [mangler]. — u) Forskjellige Excerpter, 1481—1525, 1526—1559. 2 Hæfter. — v) Fortegnelse over Dokumenter til Grevens Feides Historie. 1 Hæfte. — x) Excerpt af en Frederik den Førstes Registrant. — Med F. Krarups Haand. — y) 2 Pakker med mange forskjellige Excerpter og Notitser. — Vedrøre mest Nordens Historie saavel i Middelalderen som i den nyere Tid, ikke blot 16. Aarh. Deribl. ogs. et og andet af andre Forskere m. m., saaledes af Werlauff, C. C. H. Burmeister, C. G. Styffe, Rud. Hjärne (Br. til Allen, 18. Apr. 1847), H. F. J. Estrup (Br. til Allen, 9. Jan. 1845), «Vindex» (udat. Billet til A.), Biskop Engelstoft (Br. til A., 16. Marts 1860). De enk. Læg bære Paaskrifter af Allen.

— z) 1 Pakke med Materialier til den endelige Udarbeidelse af Værket [tildels til Prøve paa Allens Maade at arbejde paa]. — Mest af kulturhist. Indhold.

C. F. Allens Samlinger. **Afd. I. Nr. 54:** Optegnelser til Udarbejdelsen af Allens Disputats for Magistergraden [ɔ: De rebus Christiani Secundi exsulis commentatio, I, Hafniæ 1844]. (1 Pakke i 8°).

— **Nr. 55.** 2 Fascikler indeholdende: a) Nogle af de ved Udarbejdelsen af Slesvigs Sproghistorie [ɔ: Om Sprog og Folke-Eiendommelighed i Hertugdømmet Slesvig eller Sønderjylland, Kbh. 1848] brugte Materialier. b) Notata til Slesvigs Sproghistorie. (4°).

Notaterne ligge i 1. Pakke; de ere mest paa Smaasedler ordn. eft. Rubrikker. I 2. Pakke bl. a. et (tysk) Brev fra (Præsten?) Martens til Degnen Lassen i Tolck, dat. Slesvig 20. Dec. 1851, en Kopi af et ligel. tysk Br. fra Præsten Wilh. Thiess i Tolck, dat. 11. Marts 1852, samt en skr. Afhandling om det danske Sprog i Slesvig (40 Foliosider) af Præsten J. Hansen i Jordkjær, dat. Ribe i Febr. 1849.

— **Nr. 56.** Nogle Samlinger af danske Gloser, Ord o. s. v. (1 Pakke i 8°).

Heri ogs. nogle Optegn. af sydsjællandske Dialektord af Præsten P. Dorph (1854), en slesvigsk Ordfortegn. af Pastor Wendelboe (1852) og noget om Vendelbomaalet af Skolelærer O. L. Grønborg (med et Br. fra denne til Allen, dat. 21. Jan. 1849).

C. F. Allens Samlinger. **Afd. II.** Mindre Excerpter og Optegnelser af Allen, tildels paa Smaasedler, ordnede i Rubrikker. (39 Pakker i 8°).

— **Pakke 1.** Nr. 1. Danmark, Geografi og Chorografi, Topografi (Købstæder særskilt). — Nr. 2. Island. Historie og Litteratur. — Nr. 3. Grønland, Færøerne, Vestindien. — Nr. 4. Liſland og Estland. — Nr. 5. Danmark, fysisk Beskaffenhed, Ethnografi.

— **Pakke 2.** Nr. 6. Danmark, historiske Kilder i Alm. (heri ogs. Berigtigelser til Suhm o. a.).

— **Pakke 3.** Nr. 7. Nordens Oldtid. Gudelære, Gudsdyrkelse, Offringer, religiøse Forestillinger. — Nr. 8. Danmarks Oldtid, Oldsager.

— **Pakke 4ª.** Nr. 9. Danmark; ældre Historie, historiske Sagn, Normanner, Varanger. — Nr. 10. Gorm den Gamle. — Nr. 11. Harald Blaatand. — Nr. 12. Svend Tveskæg. — Nr. 13. Knud den Store. — Nr. 14. Hardeknud. Magnus den Gode. — Nr. 15. Svend Estridsen. — Nr. 16. Erik Ejegod. — Nr. 17. Niels. — Nr. 18. Erik Emun. — 19. Erik Lam. — Nr. 20. Svend Grathe og Knud Magnussen. — Nr. 21. Valdemar I. — Nr. 22. Knud VI. — Nr. 23. Valdemar Sejr. — Nr. 24. Erik Plovpenning. — Nr. 25. Abel, Christoffer I.

**C. F. Allens Samlinger. Afd. II. Pakke 4b.** Nr. 26. Erik Glipping. — Nr. 27. Erik Menved. — Nr. 28. Christoffer II. Interregnet. — Nr. 29. Valdemar Atterdag. — Nr. 30. Oluf Hagensen. — Nr. 31. Kalmar-Unionen. — Nr. 32. Margrethe. — Nr. 33. Erik af Pommern. — Nr. 34. Christoffer af Baiern.

— **Pakke 4b** (bis). Nr. 35. Christian I. — Nr. 36. Hans.

— **Pakke 5.** Nr. 37. Christian II. (Skrifter til hans Historie). — Nr. 38. Ang. Christian II.'s Arkiv. — Nr. 39. Christian II. Karakteristik etc. — Nr. 40. Christian II. — Nr. 41. Christian II. (enkelte Bemærkn. til Forklaring). — Nr. 42. Christian II.'s Børn og Familie.

— **Pakke 6.** Nr. 43. Frederik I. (Christian II.) i Alm. — Nr. 44. Frederik I. (Christian II.), aarvis. — Nr. 45. Grevens Feide. — Nr. 46. Christian III. — Desuden 4 unum. Rubrikker, betegn. henholdsv. «Notitser til Chr. II.'s Historie 1523—24», «Notitser til Frederik I's Historie 1523—24», «Nogle, for det Meste almindelige Bemærkninger om Frederik I, hans Karakter o. s. v.», «Nogle, tildels almindelige Bemærkninger om Chr. II. (efter Fordrivelsen).»

— **Pakke 7.** Nr. 47. Frederik II. — Nr. 48. Christian IV. — Nr. 49. Frederik III. — Nr. 50. Christian V. — Nr. 51. Frederik IV.

— **Pakke 8.** Nr. 52. Christian VI. — Nr. 53. Frederik V. — Nr. 54. Christian VII. (Heri ogs. nogle Optegn. af andre end Allen). — Nr. 55. Frederik VI. — Nr. 56. Christian VIII. — Nr. 57. Frederik VII.

— **Pakke 9.** Nr. 58. Danmark. Biografi i Alm. — Nr. 59. Biografi til 1448. — Nr. 60. Personalhistorie 1448—1536 (alfab. Orden). A—N. — Nr. 61. Personalhist. 1448—1536. O—Ø.

— **Pakke 10.** Nr. 62. Danmark. Biografi 1536—1660 (alfab. ordn.). — Nr. 63. Biografi 1660—1730 (ligel.). — Nr. 64. Biografi 1730 ff. (ligel.). Under «J. F. Heiberg» et Brev fra Præsten H. A. Jespersen til Allen, dat 17. Mai 1843.

— **Pakke 11.** Nr. 65. Danmark. Statsforfatning, Statsret. Rigsdage, Herredage, Danehoffet, Stændernes Forhold. — Nr. 66. Kongehuset. — Nr. 67. Hoffet, Hofliv. — Nr. 68. Rigsraad og kgl. Embedsmænd. — Nr. 69. Adelsstanden i Alm. — Nr. 70. Adel. Rettigheder. — Nr. 71. Adel, Krigsvæsen.

— **Pakke 12.** Nr. 72. Danmark. Almuen ɔ: Borgere og Bønder i Almindelighed. — Nr. 73. Bondestanden i Almindelighed og Landboforhold. — Nr. 74. Vornedskab. — Nr. 75. Bondestand, Deltagelse i Statsanliggender.

— **Pakke 13.** Nr. 76. Danmark. Købstadvæsen i Alm. — Nr. 77. Købstædernes Opkomst. — Nr. 78. Købstadvæsen; Privilegier, Rettigheder. — Nr. 79. Borgerstand; Deltagelse i Stats-

anliggender. — Nr. 80. Købstadvæsen; Bestyrelse, borgerlige og kongelige Embedsmænd.

C. F. Allens Samlinger. **Afd. II. Pakke 14.** Nr. 81. Danmark. Købstadvæsen. Befolkning. — Nr. 82. Ang. faste Ejendomme. — Nr. 83. Købstadvæsen; Byrder og Indtægter. — Nr. 84. Købstadnæring; Handel og Haandværker. — Nr. 85. Borgerstanden; Gilder og Lavsvæsen. — Nr. 86. Købstadvæsen; Politi.

— **Pakke 15.** Nr. 87. Kjøbenhavn. — Nr. 87[b]. Kjøbenhavns Topografi. — Nr. 88. Købstæder i Sjælland, Møen, Bornholm, Skaane, Gulland etc., Laaland, Falster, Fyen. — Nr. 89. Borgerstanden i Købstæderne; ang. enkelte Købstæder i Jylland og Slesvig.

— **Pakke 16.** Nr. 90. Danmarks Sprog i Alm. Oldsprog. Sproglære. Fremmede Sprogs Indflydelse. — Nr. 91. Sprog: Stednavne, Ordforklaringer og Sprogbemærkninger.

— **Pakke 17.** Nr. 92. Danmark. Undervisningsvæsen. Universitet og højere Skoler. — Nr. 93. Almindeligt Skolevæsen. — Nr. 94. Videnskabelighed, Rejser til fremmede Universiteter, lærde Rejser. — Nr. 95. Censur. Skrivefrihed etc. Brevaabning. — Nr. 96. Lærde Selskaber. — Nr. 97. Litteraturhistorie (Folkepoesi er her vedlagt). — Nr. 98. Bibeloversættelser. — Nr. 99. Komedier.

— **Pakke 18.** Nr. 100. Danmark. Bogtrykkerkunst, Boghandel, Bogvæsen, Papir. — Nr. 101. Bibliotheker. — Nr. 102. Arkiver. (Dokumenter). — Nr. 103. Breve og Segl. — Nr. 104. Rigsvaaben, Flag etc. Ordener. Kongens Titel.

— **Pakke 19.** Nr. 105. Danmark. Kirkevæsen i Alm. — Nr. 106. Kirken. Kirkeskikke, Helgener, Valfarter, Relikvier, religiøse Forestillinger og Tro. — Nr. 107. Klostre. — Nr. 108. Kirken. Indtægter, Udgifter, gejstligt Gods. — Nr. 109. Gejstligheden. — Nr. 110. Gejstlighedens Sæder.

— **Pakke 20.** Nr. 111. Danmark. Sygdomme, Lægekunsten, Hospitaler, Apothekere, Daarevæsen. — Nr. 112. Retsvæsen.

— **Pakke 21.** — Manglede i Beg. af Marts 1896.

— **Pakke 22.** Nr. 121. Danmark. Nationalitet. — Nr. 122. Skandinavisme. — Nr. 123. Sæder i Alm. — Nr. 124. Fattigvæsen. — Nr. 125. Sæder: Fester og Forlystelser.

— **Pakke 23.** Nr. 126. Danmark. Sæder: Næringsmidler. — Nr. 127. Sæder: Klædedragt, Prydelser o. desl. — Nr. 128. Sæder: Begravelse. Afdødes Minde. — Nr. 129. Sæder: Bryllupsskikke. — Nr. 130. Sæder: Løsagtighed. — Nr. 131. Sæder: Kvindekønnet. — Nr. 132. Sæder: Trælle. — Nr. 133. Troldom. — Nr. 134. Overtro.

— **Pakke 24.** Nr. 135. Danmark. Finansvæsen. — Nr. 136. Afgifter, Skatter, Byrder. (Nathold for Kongen). — Nr. 137. Sund-

told. — Nr. 138. Matrikelvæsen. — Nr. 139. Forleninger. (Konunglef). — Nr. 140. Priser paa Korn, Kød, Fisk etc. — Nr. 141. Rente.

**C. F. Allens Samlinger. Afd. II. Pakke 25.** Nr. 142. Danmark. Pengevæsen. Mønt, Maal, Vægt etc. — Nr. 143. Krigsvæsen. — 144. Flaaden.

— **Pakke 26.** Nr. 145. Slesvig og Holsten. Topografi. Fysisk Beskaffenhed. Statistik. — Nr. 146. Historiske Kilder. — Nr. 147. Historie.

— **Pakke 27.** Nr. 148. Slesvig og Holsten. Statsretslige Forhold. — Nr. 149. Adelen. — Nr. 150. Slesvig. Bondestand. Landboforhold. — Nr. 151. Slesvig. Sprogforhold. — Nr. 152. Slesvig og Holsten. Kirkevæsen; Universitetet i Kiel. — Nr. 153. Slesvig. Retsvæsen. — Nr. 154. Slesvig. Kultur og Sæder. — Nr. 155. Slesvig. Krigsvæsen; Skatter og Afgifter.

— **Pakke 28.** Nr. 156. Norge. Topografi. — Nr. 157. Kilder og Litteratur. — Nr. 158. Ældre Historie. — Nr. 159. Ang. Forbindelsen med Danmark. — Nr. 160. Nyeste Historie. — Nr. 161. Statsforfatning. — Nr. 162. Kongen. Kroning. Hoffet. — Nr. 163. Kongelige Embedsmænd. — Nr. 164. Stænder, især Adel og Bønder. — Nr. 165. Købstadvæsen, Gilder, enkelte Købstæders Topografi.

— **Pakke 29.** Nr. 166. Norge. Sprog. — Nr. 167. Oplysningsvæsen. — Nr. 168. Kunsthistorie. — Nr. 169. Retsvæsen. — Nr. 170. Statistik. — Nr. 171. Kultur: Næringsveje, Handel, Haandværker, Fabrikker etc., Bjergværker. — Nr. 172. Postvæsen. — Nr. 173. Sæder og Levemaade. — Nr. 174. Trælle. — Nr. 175. Finansvæsen. Skatter og Afgifter. Mønt, Maal, Vægt. — Nr. 176. Forleninger. — Nr. 177. Krigsvæsen.

— **Pakke 30.** Nr. 178. Sverrig. Topografi. — Nr. 179. Historiske Kilder og Litteratur. — Nr. 180. Ældre Historie til Unionen. — Nr. 181. Sverrig i Unionstiden.

— **Pakke 31.** Nr. 182. Sverrig. Gustav I. Vasa. — Nr. 183. Erik XIV. — Nr. 184. Johan III. — Nr. 185. Sigismund. — Nr. 186. Karl IX. — Nr. 187. Gustav II. Adolf. — Nr. 188. Kristina. — Nr. 189. Karl X. Gustav. — Nr. 190. Karl XI. — Nr. 191. Karl XII. — Nr. 192. Ulrika Eleonora. — Nr. 193. Frederik I. — Nr. 194. Gustav III. — Nr. 195. Gustav IV. Adolf. — Nr. 196. Nyeste Historie. (Herved et Brev fra C. G. Styffe til Allen, udat. Fragm.). — Nr. 197. Biografi.

— **Pakke 32.** Nr. 198. Sverrig. Statsforfatning; Rigsraad; Stænder. — Nr. 199. Adel. — Nr. 200. Bondestanden. — Nr. 201. Kommunalvæsen; Kjøbstadvæsen; Borgerstand. — Nr. 202. Sprog. — Nr. 203. Oplysningsvæsen, Skoler. Trykkefrihed, Bogtrykkerkunst. — Nr. 204. Litteraturhistorie.

**C. F. Allens Samlinger. Afd. II. Pakke 38.** Nr. 205. Sverrig. Kirkevæsen. — Nr. 206. Retsvæsen (Arveret, Tortur). — Nr. 207. Industri og Kunst. — Nr. 208. Handel; Rente. — Nr. 209. Sæder og Levemaade. — 210. Skattevæsen. — Nr. 211. Mønt, Vægt, Maal etc. — Nr. 212. Krigsvæsen.

— **Pakke 34.** Nr. 213. Tyskland. — Nr. 214. Preussen. — Nr. 215. Hansestæderne. — Nr. 216. Mecklenborg. — Nr. 217. Hertugdømmerne Bremen og Verden. — Nr. 218. Brunsvig, Oldenborg. — Nr. 219. Tysk Sprog; Mösogothisk, Plattysk. — Nr. 220. Schweiz. — Nr. 221. Nederlandene.

— **Pakke 35.** Nr. 222. Rusland. — Nr. 223. Polen. — Nr. 224. England og Skotland. — Nr. 225. Frankrig. — Nr. 226. Spanien. — Nr. 227. Italien. — Nr. 228. Rom. — Nr. 229. Grækenland. Orienten. — Nr. 230. Tyrkiet. — Nr. 231. Amerika.

— **Pakke 36.** Nr. 232. Almindelig Historie; Korstog. — Nr. 233. Historiens Filosofi. Almindelige historiske Bemærkninger. — Nr. 234. Historik. — Nr. 235. Chronologi.

— **Pakke 37.** Nr. 236. Diplomatik. — Nr. 237. Geografi og Astronomi. — Nr. 238. Geologi. — Nr. 239. Statistik. — Nr. 240. Statsforfatning. — Nr. 241. Folkeret. — Nr. 242. Municipalvæsen. — Nr. 243. Retsvæsen.

— **Pakke 38.** Nr. 244. Krigsvæsen. — Nr. 245. Lensvæsen. Nr. 246. Kirkevæsen. — Nr. 247. Undervisningsvæsen. — Nr. 248. Litteraturhistorie. — Nr. 249. Kulturhistorie. — Nr. 250. Kunsthistorie. — Nr. 251. Opfindelser.

---

**Gl. kgl. Sml., Fol., 868.** *Samling af en Deel Documenter henhørende til Danmark, Sverrige og nogle faa til andre Lande fra 1563 til 1653, med Designation.* 2 Bind. Pap. Ialt 406 Bl., tildels med (fortløbende) Foliering, nemlig i 1. Bd. 6 ufol. Bl., derpaa F. 1—213; i 2. Bd. Titelbl., derpaa F. 214—391 samt 8 ufol. Bl. 17. Aarh.'s 2. Halvdel.

Forskellige Hænder, det meste dog med samme Haand. — Sprogene ere Dansk, Svensk, Tysk, Latin, Fransk. — Titelbl. (med den fra de Fossiske Afskrifter kendte Haand): «Sambling af En deel piecer og documenter, Henhørende til Danmarck, Sverrig, og Nogle faae til andre Nationer. Alle udj tallet 88 Stykker; Der af Angaar in specie 42 Stykker Danmarck, 39 dito Suerrig, og 7 piecer andre Nationer. Tom: 1.» Lign. Titelbl. i 2. Bd. Foran i 1. Bd. og bag i 2. Bd. findes Register. Paa Ryggen af Bindene Etatsraad N. Foss's Vaaben og Navnetræk. — *Herkomst.* Bibl. Foss., S. 73, Nr. 1879—80.

**Gl. kgl. Sml., 4., 2467.** *Monumenta antiqva Danica 1637 collecta.* Pap. 60 Bl., de fleste med Pagin. 17. Aarh. 4 Bl. ubeskr.

Titelbl.: «MONVMENTA. ANTIQVA. Aº. MDCXXXVII. M. JVL.» a) Pag. 1—19: endel Afskr. af Dokumenter fra Hvitfelds «Danm. Riges Krøn.» — b) Pag. 19—65: Afskr. af Dokumenter vedk. den udenlandske Hist.; det første er «Codicilli Caroli M. Imp. continentes ejusdem donationes ecclesijs» (eft. Eginharts «Vita Caroli Magni»); det sidste et fransk Dokument, en Klage ov. Admiral Grimbalt (eft. Joh. Seldens Bog «de mare clauso»); P. 35 et Uddrag af et Br. af Kejser Sigismund vedk. Danmark (eft. Hvitfeld). — c) P. 66: «Exemplum Literarum Pontificis Romanj ad Regem Norvagiæ Haraldum [etc.]». — d) P. 67: «Ex Vindicijs secundum libertatem Ecclesiae Gallicanae. pag. 227.» — e) Efter 4 ubeskr. Bl. følge paa 20 upag. Bl.: «Epistolæ Variorum», ɔ: Pavebreve og andre Aktst. til den danske Middelalders Hist.; det er Afskrifter efter forskell. trykte Værker. Slutn. synes at mangle. — To forskell Hænder. Lat., undt. et enk. dansk og et enk. fransk Dokument. Alt er Afskr. af trykte Bøger. — *Herkomst osv.* Er en Del af Nr. 119 i H. Grams Manuskriptsaml. — Erichsen, Uds., S. 100.

**Gl. kgl. Sml., 4., 2820.** *Farrago Miscellaneorum.* Pap. 250 Bl., hvoribl. nogle ubeskr. 17. Aarh.'s Slutn. og 18. Aarh.'s Beg.

Indeholder væsentl. endel Sager til Islands og de danske Koloniers Hist. (et kortfattet Register findes foran), nemlig: a) Nogle hist. o. a. Optegn. om Norge og Island, af Peder Syv og med hans Haand; et enkelt Sted findes Arne Magnussens Haand. Ogs. Registeret til hele Samlingen er skrevet med P. Syvs Haand, og Bogen har saaledes tilhørt ham. — b) «DISCVRSUS HISTORICUS Om De Engelenders och Nederlenders Seiladtz udi Norden.» — c) «De Avgmundo, Episc. Isl.» (Lat. Notits med P. Syvs Haand). — d) Adskilligt om Grønland og Spitsbergen; det meste paa Tysk, eft. H. Sivers' «Bericht von Grönland,» Hamb. 1674, 4º. — e) Afskr. af Præsten Mads Rasmussens Beretn. om hans Rejse til Ostindien 1623—26; foran en Pennetegn. af Kastellet Dansborg; endv. Optegnelser af P. Syv om ostind. Varer ankomne til Danm. 1672—1701 samt tre vedhæftede Auktionsplakater ov. saadanne Varer, tr. i Kbh., de to paa Dansk (1696 og 1699), den tredie paa Tysk (1700), og en lign. hollandsk (Amsterd. 1691). Dereft. nogle fl., mindre Udtog af ostind. Rejsebeskrivelser. — f) «Beskrivelse om det Land af Toncouren, som Regnat Naicou til hører med andre omliggende Lande, til paa den anden Side aff Mallabar och den Stad Cochin. Deriblandt befattet med sin Kiøbmandskab, profit och fordeel, der søgis och findis kand.» Ikke med P. Syvs Haand; med denne ere derimod nogle Udtog af Skibsjournaler 1624—34, som følge, og g) «Om Gvinea» og «Om Vest-indien» (nogle faa Optegn.). — *Benyttelse.* Mads Rasmussens Rejsebeskr. er tr. i «D. Mag.»,

I, S. 104—113, og O. Wolffs «Journal for Politik, Natur- og Menneskekundskab», 1808, I, S. 149—162.

**Gl. kgl. Sml., 4., 2822.** *Et Bind Miscellan-Excerpter af G. Schønning, deels Physiske og Oeconomiske, deels Geographiske og Historiske, sigtende til hans Arbeider i den Nordiske Historie.* Tosp. Lat. Af alm. hist. Indhold, for en stor Del vedk. den klassiske Oldtid. — *Herkomst osv.* Indkommet i Bibl. med en stor Del af G. Schönings øvrige Samlinger, efter at de vare købte af Staten 1781. — Erichsen, Uds., S. 111. Werlauff, Efterretn., 2. Udg., S. 215.

**Gl. kgl. Sml., 4., 2823.** *En Samling af Schønnings Excerpter og Antegnelser, meest egenhændige.*

Det meste paa Lat., tosp. Kvartbl., med G. Schönings Haand og indeholdende Notitser til Nordens ældre Kulturhist. Ordnet und. følgende Rubriker: 1) Ad Origines Gentium Septentrionalium. 2) Ad constitutionem Rerum publicarum apud vet: Septentrionales. 3) Ad Religionem, Philosophiam, Deos etc. veterum Septentrionalium 4) Ad veterum Septentrionalium artes, Scientias et Exercitia. 5) Ad Computum et Calendarium veterum. 6) Ad lingvam antiqvam Septentrionalem. (Herunder bl. a. nogle Uddrag af O. Worms Breve, med Klevenfelds Haand). 7) Vocabula antiqva et ad Grammat: ant: 8) Ad Nomina Veterum. 9) Inscriptiones et Monumenta antiqva. (Heri bl. a. en Optegn. med C. F. Temlers Haand og en anon. «Conjectura over Skrifften paa det nye-fundne gyldene horn», 18. Aarh., 4 Bl.). 10) Ad Leges et Judicia vet: Septentr. (Heri bl. a. nogle Optegn., som synes skr. med J. Erichsens Haand). 11) Ad veterum Septentrionalium mensuras, Pondera, monetas. (Heri ogs. et Par Afskr. af Dokumenter vedk. nyere nordiske Møntvæsen). 12) Ad rem Militarem veterum Septentrionalium. (NB. 13 er oversprunget). 14) Arma milit. Veterum Septentrionalium. (Herved ligger ogs. Afskrifter af Kommissionsdom over Præsten Hans Trojel, 5. Juli 1725, og Kongebr. til Kommissærerne i denne Sag, 16. Juli 1725; 2 Foliobl.). 15) Ad veterum Septrionalium ritus, et vivendi ration: 16) Huusholdning, Skikke, Levemaade, etc: 17) Ædes et Domicilia Veterum Septentrionalium. 18) Ad navigandi artem et commercia veterum Septentrionalium. 19) Ad veterum Septentr: cibum, potum et vestitum. 20) Ad matrimonia et Nuptias vet: Septent: 21) Ad sepulturam vet: Septentrionalium. — *Herkomst osv.* Som forrige.

**Thott, Fol., 748.** *Volumen in qvo Documenta et Acta publica Danica plene exscripta cum indice.* Pap. 527 Bl., hvoraf 517 pagin. (1—1034). 17. Aarh. 5 Bl. ubeskr.

Indeholder Afskrifter af 233 Aktstykker i forskellige Sprog til Nordens politiske Historie, mest Danmarks, under Kongerne Fred. II., Chr. IV. og Fred. III., indtil 1660 incl. Forskellige Hænder. Foran en Indholdsfortegn., hvis første Tit. er skr.

med Runer, og bagest et alfab. Register. Paa Ryggen Bogst. B. — *Herkomst.* I et Br. til O. Thott fra Præsten Bjørn Christian Lund, dat. Store Hedinge 3. Mai 1773 og indklæbet foran, hedder det: «Bogen har først været i et Archiv i Stokholm, og er i den sidste Krig imellem Danmark og Sverrig med en Svensk Generals Person kommen ned til Norge, hvorefter den længe har været i en Dansk Officeers og hans Families Eye, indtil den i aaret 1761 kom ned til Kiøbenhavn med en Norsk Student, som havde destineret den med fleere til en Urtekræmmers Brug, men ieg af en Hændelse saae den hos, og kiøbte den af for 7 mk.» Af Lund foræredes den til Thott. En Del af Registrene er skreven med den danske Diplomat Peder Juels (1623—56) Haand, og Samlingen er aabenbart fra først af anlagt af ham; paa Bogens næstsidste Blad har han opskrevet, under hvilke Betegnelser man skal søge «hvad Peder Wibe mig communicerede i Norge», «hvad Anthoni Knip mig meddeelltte», «hvad ieg her udi Sverrig fich», «hvad mig fra Danmarch er sendtt» og «hvad ieg aff Discurser haffver samlitt.» Bag i Bogen er paa Indersiden af Bindet skr. med en ukendt Haand: «En anden Codex af lignende Art, der ogsaa har tilhørt Peder Juel, findes i Geheimearchivet i den ene af de 2 Samlinger, som kaldes «Sverige», som N° 131. 14. December 1868.»

**Thott, Fol., 792.** [Bl. 1—67] *Catalogus Regum Daniæ a Dan usqve ad Johannem Christiani I. fil. 1573. Germanice.* b) [Bl. 69—74] *Geburthstafel etzlicher Köningk und Herren, so im Reich Dennemark geherrscht.* c) [Bl. 75—99] *Vita Christiani III.* d) [Bl. 100—107] *Verzeichniss etzlicher Frewlein aus Königl. Stam zu Dennemark herkohmendt, welche ausländischen Fürsten und Hern vertrawet worden sein.* e) [Bl. 108—128] *Compendiosa ac jucunda Chronica Regum Daniæ cum nonnullis incidentibus regnorum Sveciæ et Norvegiæ (usqve ad Regem Johannem, cujus tempore conscriptum est).* f) [Bl. 129—253, med Foliering] *Kurtze Chronica der Königen in Schweden von Christi Geburth bis aufs Jahr 1512. Anno (15)70 zu Stettin ausgeschrieben.* Neden under staar: «Hic liber Henrici est eqvitis cognomine Ranzov». g) [Bl. 258—293] *Diarium, so bey Ihrer Hoheit Princessin Wilhelmine Ernestine Reise und Begleitung von Kopenhagen bis Heidelberg gehalten.* Pap. 312 Bl. 16. og 17. Aarh. 23 Bl. ubeskr. (samt 2 Forsatsblade). Mell. Bl. 211 og 212 mangle 5 Bl.

Forskell. Hænder; Sproget er dels Lat., dels Tysk. Krøniken und. Rubr. e er kun en Afskr. Dateringen paa Titelbl. til den svenske Krønike (und. Rubr. f) lyder ordret: «Anno. 70. den 27 Octobris zu Stettein auss geschriben worden:» [med H. Ranzau's egen Haand:] «Hic liber Henrici est equitis cognomine Rantzou.»

**Thott, 4., 1541.** *Commentarii duo historici, alter de profectione Danorum in terram sanctam, alter de Regibus vetustis Norvegicis, per Bernh.*

*Casp. Kirchmannum.* Pap. 157 Bl., hvoraf de fleste pagin., dog ikke med fortløbende Paginering. 17. Aarh. Bl. 13, 92, 96—97 og 153 ubeskr.

Titelbl.: «Commentarij Historici duo, hactenus inediti: Alter, DE PROFECTIONE DANORUM IN TERRAM SANCTAM, circà annum M.C.LXXXVII susceptam [sic], eodem tempore ab incerto autore conscriptus: Alter DE REGIBUS VETUSTIS NORVAGICIS A THEODORICO quodam Monacho ante quingentos circiter annos; opera olim et cura Viri Clarissimi JOHANNIS. KIRCHMANNI; Lubecensis Ex manuss. Bibliothecæ Lubecensis protracti, et variis in locis emendati illustratique Nunc primum editi ab huius nepote. BERNH. CASP. KIRCHMANNO J. U. D.»

Renskrift (forsk. Hænder) med egenh. Rettelser og Tilføjelser af Udgiveren. Lat. Joh. Kirchmann (1575—1643) var Rektor ved Latinskolen i Lübeck, Sønnesønnen var Byskriver i Husum (slg. Moller, Cimbria litt., I, 299—300; III, 362). Endel af Bogens Blade ere i Fol. og sammenfoldede. Foran ere indl. to ikke benyttede Dedikationer til den danske Kronprins Frederik (IV.) og den holsten-gottorpske Kansler Martin Boekel samt indklæbet en hollandsk Kvittering fra Joannes Janssonius van Waesberge, dat. Amsterdam 11. Okt. 1683, for Modtagelsen af dette Manuskript. — *Benyttelse og Herkomst.* Tr. i Amsterd. hos Jansson 1684 (8°) m. Tit. «Commentarii historici duo» etc. — Har tilhørt Andr. Hojer, efter hvem Thott købte det (slg. Bibl. Höjer., Manuskriptafd., S. 48, Nr. 201).

**Thott, 4., 2007.** *Thord Degns Artikler i 83 Capitler, skrevne 1547 at tilhøre Niels Juel.* b) *Petri Parvi Rosæfontani Refutatio Calumniarum Johannis Magni, oversat paa Dansk og skreven 1564.* c) *En Dansk Krønike fra 1455 til 1538.* d) *En kort Beretning, hvorledes det er tilgaaet i Sverrige med K. Erike fra hans Bryllup og til han blev fangen 1568.* Pap. 136 Bl. 16. og 17. Aarh. Bl. 94—96 ubeskr. Mell. Bl. 88 og 89 ere Blade udrevne.

Forskell. Hænder. Foran ligger en Indholdsfortegn. med Kofod Anchers Haand. — Bl. 1a: TORD Degens Forklaring offuer loffuen stadfest aff Konnig Vaaldemar oc rygens Radt till Herdage y Nyboriigh.» — Bl. 1b findes Navnet Niels Juel og Aaret 1547. — Dansk. Slg. Kolderup-Rosenvinge, Gl. d. Love, III, S. XXIII. — Bl. 28a begynder den danske Overs. af Petrus Parvus Rosæfontanus' (ɔ: Joh. Svanings) «Refutatio calumniarum Johannis Magni», tr. 1560; denne er dat. (til Slutn.) «Anno Domini MDLXIIII.» — Efter Krøniken und. Rubr. c, der kun synes at være et Brudst. (Bl. 89a—91v), idet Bg. mgl., følge nogle Bønner, aandelige Digte o. desl., deribl. noget af Hr. Michael; Bl. 93a staar Navnet «Erik Lunge paa Stougaard» og Datum 7. Juni 1611. — Bl. 114b—120a en Beskrivelse af Kong Erik

XIV. af Sverrigs Kroning 1561, dereft. (fra Bl. 121a) «En kortt berettningh. Huor om thett er j gangenn till wdi Swerigh medt koningh Erick fra hans Brolups dagh Och tiil thz Hannd Bleff fangen:. Anno 1568.» — Til Slutn. (fra Bl. 125a) nogle jurid. Optegn., begyndende med «Spørsmaal aff Lougenn».

**Uldall, Fol., 85.** *En Paque hvori findes* a) *Copie Commission om Fyens og Jyllands Fæstninger, tempore Christiani IVti.* b) *Erklæring om Skaanes Defension given af Hr. Otto Tott, Axel Urop etc. Aº. 1652 d. 20. Decbr.* c) *Copie des Propositions présentées à sa Majesté par le General Wermys des Canons etc.* d) *Major Michel Opitzes Relation om Eyda Skantzen i Sverrig.* e) *Kort Extract over Propositionerne, gjorte i Malmøe af Kongelige Commissarier d. 2. Decbr. 1669.* f) *Kongen af Sverrigs Indtægt og Udgift Aº 1693.* g) *Johan Nevis Forestilling til de i Hans Majestæts Fraværelse Deputerede med Begiering anlangende Landets Defension imod de Svenskes Indfald dat. 8. Aug. 1700.*

De i denne Pakke værende Stykker ere samtidige Dokumentkopier indt. 1700 incl. Foran paa Omslaget findes en Fortegn. ov. Indholdet, skr. med T. Klevenfeldts Haand og omtr. svarende til ovenst. Specifikation (fra Uldalls hdskr. Katal.). Saavel i selve Aktstykket som i Klevenfeldts Fortegn. staar «Wemys», og under det sidste Stykke i Pakken staar der «Joh. Neve». Dette er tr. i «Minerva», Juli 1804, S. 53 ff.

Til Rigsarkivet er 1889 afgivet: Koncept til Kommissionsbetænkning om Fyens og Jyllands Fæstninger (Chr. IV's Tid). *Herkomst.* Mus. Klevenfeld., S. 224, Nr. 95.

**Kall, Fol., 84.** *Et Bundt [nu et Bind] med Dokumenter til den danske Historie, især i Frid. III's Tid; foran ogsaa noget til den svenske Historie.* Pap. 53 Bl. 17. Aarh.

Blandet Indhold; Afskrifter, hvoraf en Del med samme Haand. Sidst i Bogen findes Navnet «Jens Christian Sandberrig».

**Ny kgl. Sml., Fol., 361.** *Samling af Documenter til den danske og svenske Historie, indtil Frederik III.'s Tid.* Pap. 244 Bl., med Pagin. 17. Aarh. Pag. 35—36 (hereft. ere desud. nogle Bl. bortskaarne), 59—60, 67—68, 141—144, 171—172, 207—210, 233—234, 277—278, 309—312 og 357—358 mangle.

Blandet Indhold; forskellige Hænder. Mest Dokumentkopier ligefra Middelalderen til Christian V.'s Tid, paa Lat., Dansk, Svensk, Fransk, Tysk og Hollandsk. Pag. 235—268 Koncept til et politisk Skrift paa Lat., af Abraham Goelnitz, dat. Haderslev i Beg. af 1640, eft. Christian IV.'s Befaling (Forsvarsskrift i Anl. af den Behandling, som var bleven et hollandsk Gesandtskab til Del i Kjøbenhavn), trykt i Kbh. 1640, m. T. «Succincta narratio, quomodo a Daniæ rege legati dominorum Ordinum generalium Foederati Belgii excepti fuerint.»

**Ny kgl. Sml., Fol., 363.** *Excerpta historica Danica et Svecia, it. Excerpta politica et juridica (imprimis ex libris impressis).* Pap. 2

upag. Bl., dereft. Pag. 1—55 og 1—376. 18. Aarh. Enkelte ubeskr. Bl.

Titelbl: «E ROSTGAARDIANIS N° 129—130. N° 129. Excerpta Historica Danica & Svecica e Pontano 105 Meursio 21 & Loccenio 31 paginis contenta hic vero omissa. N° 130 Excerpta Historica & Politica ordine alphabetico.» Forn. m. P. F. Suhms Haand: «ved Rasbec. Herudi er intet til den gamle Danske og og Norske Historie, og lidet til den nyere». — *Herkomst.* Afskr., udført for Suhm eft. Haandskrifter i det kjøbenh. Univ.-Bibl. Nr. 590 i hans Haandskriftsaml.

**Ny kgl. Sml., Fol., 364.** *Skrevne Sager, henhørende til Danmark. 3 Voll.* 1ste Bd.: Pap. 364 Pagg. 18. Aarh.

Titelbl.: N° 202. Skrevne Sager henhørende til Dannemark. E Bibliotheca Rostgaardiana. Første Bind. Exscripsit E. Johnsonius Moh. — Indholdet er forskellige Aktstykker fra 17. Aarh.

2det Bd.: Pap. 842 Pagg. 18. Aarh.

Tit.: «N° 202. Skrevne Sager Henhørende til Dannemarck. E Bibliotheca Rostgaardiana Andet Bind. Exscrips. C. J. Moh.» Blandet Indhold (ang. 17. Aarh.).

3die Bd.: Pap. Pagin. (843—1398). 18. Aarh.

Titelbl. (ud. Pag.): «N° 202. Skrevne Sager henhørende til Dannemarck. E Bibliotheca Rostgaardiana 3die Bind. Exscrips: E. J. Moh.» — Ligel. af blandet Indhold og vedk. 17. Aarh.

*Herkomst.* Som forrige. Henholdsvis Nr. 748, 752 og 831 ibl. de Suhmske Manuskr.

**Ny kgl. Sml., Fol., 364b.** *Literæ et Excerpta historici argumenti, maximam partem qvæ ad res Danorum pertinent itemqve ad historiam svecicam et generalem, nec non curiosam.* Pap. 376 Pagg. 18. Aarh.

Tit. som ovenst., med Tilføjelse: «N° 262. Ex Bibliotheca Rostgaardiana. Exscrips. E: J: Moh.» Mest ang. den nordiske Krig i 18. Aarh.'s Beg. — *Herkomst.* Som forr. Paa en vedl. Seddel staar: «Dette Rostgaardianske Manuskript findes ikke [vel ibl. de af Suhm efterl. Manuskr.] paa Listen over de laante Bøger, ligesaalidt som No. 255.»

**Ny kgl. Sml., Fol., 364c.** *Et Haandskrift, indeholdende adskillige Stykker til den danske, svenske og engelske Historie, hvorover foran en Fortegnelse; deriblandt Dronning Annas Kroning i Edinburg d. 17de Mai 1590; Hertug Hanses Reise til Rusland 1602; Christian IV.'s Reise til Engelland; en liden Chronica om de Danskes Udfaring, Krig og Manddoms Bedrift i fordum Tid.* Pap. 257 Bl. 17. Aarh.'s 1. Halvd. Mell. de enk. Afsn. ere ubeskr. Bl. samt tre til Slutn.

Titelbl.: «Historia Bogh paa Adtschelige Thildragelser Witløfftigen Samen Sanckede Wdtaff nogelle Goede Wenner Mein Hoffnung Zu Gott allein». Paaskr. forn.: «Hujus libri Manuscripti verissimus Possessor est Fanciscus Thestrupius, Hafniæ Anno 1737» (ɔ: Landsdommer Frants Thestrup, bekendt som

historisk Samler). — Bl. 254[a] et tysk Vers, derund. «Hanns Pedersen Egen Handt» (det synes at være denne samme Haand, som har skrevet hele Bogen). Paa forskell. Steder i Bogen ere indklæbede kobberstukne Portræter, neml. af Henrik IV., Jakob I., Karl I., Elisabeth (af Pfalz?), Marie Stuart og Christian IV. — Foruden de ovenf. anførte Stykker indeholder Haandskr. 1) en oversat Beretn.. om Jakob I. af Englands Regeringstiltrædelse m. m.; 2) en ligel. overs. Skildring af Maria Stuarts Henrettelse; 3) om den skotske Sammensværgelse mod Kong Jakob 1600; 4) om Fyrsters o. a.'s Begravelser i Ringsted Kirke; 5) Hertug Carl, den svenske Rigsforstanders Forsikring givet Rigens Raad (1600); 6) Sveriges Beskrivelse og Krønike i kort Begreb; 7) en liden svensk Krønike om Amazonerne; 8) om Svenskernes Kongevalg i gammel Tid; 9) den upsalensiske Erkebiskops Tale i Basel 1440 om Gothernes og Svenskernes Bedrifter; 10) om Keiserens og de tydske Rigsfyrsters Raadslagning i Regensburg 1566 ang. Tyrkekrigen. — *Herkomst.* Foræret af F. Thestrup til det kgl. Danske Selsk. f. Fædrel. Hist. og Sprog (slg. dettes tr. Katal. 1748, S. 143, Nr. 22).

**Ny kgl. Sml., Fol., 503.** *Documenta ad Historiam Patriæ.* Pap. 428 Pagg. 18. Aarh.

Paa Titelbl. kun: «Udskrevet efter Cod: Chart: Biblioth: Rostgaardianæ N° 176 in fol: af M. Magnussen.» Indholdet er væsentlig Dokumenter til Danmarks Hist., navnl. dets Forhold til udenl. Magter, under Chr. IV. og Fred. III. — *Herkomst.* Afskr. for Suhm i Universitetsbibl. (er Nr. 691 ibl. de Suhmske Manuskr.).

**Ny kgl. Sml., Fol., 635[c].** a) *En liden Discurs, hvorudi discureres nogle Argumenter og Aarsager, Sveriges Krone haver ikke at indgaae paa disse Tider Freden udi Tydskland, Hs. kgl. Maj. udi Danmark offereret underdanigst.* b) *Discurs, hvorledes efter den svenske Maneer Krigsvæsenet i Danmark kan stilles.* c) *Nogle Aktstykker Hann. Sehested og Corfits Ulfeld angaaende (1648—1651).* Pap. 16 Bl. 17. Aarh.

Indeholder Afskrifter (med samme Haand) af Dokumenter til Fred. III.'s Hist. Den under a anf. Diskurs er anon.; af den und. b mangler Slutn. Bl. 1[a] findes et dansk Vers, med en nyere Haand, underskr. P. Smith.

**Ny kgl. Sml., Fol., 569[d].** *Finn Magnussen: 1) Historisk-literære Opsatser og Excerpter, 1.—2. Pakke. 2) Forelæsninger over Ynglinga Saga.* Pap. 3 mindre Pakker samlede i en større. 19. Aarh.'s 1. Halvdel.

De ovenanf. Betegn. ere skrevne udenpaa de respektive Pakker. — 1. Pakke indeholder nogle arkæol. og mythol. Optegnelser, de førstnævnte mest Koncepter til Beretninger om Undersøgelse af Oldtidsminder, endv. «Excerpter af Hvitfeld og Suhm, samt af Diplomer, vedkommende Norges Historie sidst i det 14de og først i det 15de Aarhundrede m. m.» — I 2. Pakke

findes bl. a. Koncept til Anmeldelse af N. M. Petersens «Det danske, norske og svenske Sprogs Historie, II» (i «Dansk Litteraturtidende» 1831) og «Disquisitio de carmine Gothico in ludis solemnibus similis nominis olim Constantinopoli recitato» (Koncept). — 3. Pakkes Indhold er (if. M.'s egen Paaskrift): «Finn Magnusens Forelæsninger over Ynglinga Saga. Den hertil hørende Oversættelse af Sagaen er skrevet for sig selv, og indskudt i et mig tilhørende trykt Exemplar af Grundtvigs danske Oversættelse af Snorres Norske Kongers Sagaer.» (Koncept, 104 Pagg.). — *Herkomst.* «Catalogus librorum quos reliquit F. Magnussen», Kbh. 1857, S. 17, Nr. 221—222 og S. 19, Nr. 245.

**Ny kgl. Sml., 4., 624.** *Et Bundt Afskrivter af Norske og Svenske Breve, de fleeste af 14de, nogle faae af 15de Aarhundrede, med Tegninger af Sigiller, samlede af Klevenfeldt.* Pap. 18. Aarh

Ordnede eft. Aarene, det tidligste dat. 1321, det seneste fra 1480; endel ere numerede. Afskrifterne synes mest udførte af en islandsk Afskriver, der ogsaa har tilføjet oplysende Randnoter; hist og her i disse findes dog ogs. Klevenfeldts Haand. Seglafbildningerne (Tuschtegninger), af hvilke nogle ere vedlagte de enk. Brevkopier, medens en Del ere samlede tilsidst, synes udførte af Søren Abildgaard. — Vistn. Forarbejder til det paatænkte Diplomatarium. — *Herkomst.* «Mus. Klevenfeld.», S. 252, Nr. 263. — Er Nr. 939 i Suhms Manuskriptsaml.

**Ny kgl. Sml., 4., 625.** *Apographa variorum, partim anecdotorum, ad historiam septentrionalem; inter alia: Historia belli Dano-Svecici incepti 1563; Gislai Magni Relatio de Islandia; Historia de bello Gothorum in Italia.* Pap. 18. Aarh. Tildels med Pagin., dog ikke fortløbende.

Tildels Afskrifter af trykte Bøger; med en og samme Haand. — Indhold: a) Jac. Ulfeld: Compendium historicum a Waldemaro II ad Fridericum II (tr. i Westphalens Monum., III, S. 486 ff.). b) Ælnoth, De vita et passione S. Canuti, ed. J. Meursius (tr i Kbh. 1631). c) O. Sperling jun., De Danicæ linguæ et nominis gloria (tr. i Kbh. 1694). d) Pius Servilius Ligurinus' lat. Forsvarsskrift for Kong Frederik I. mod Christian II. (afskr. i Gottorper Ark.). e) De ordine subditorum in regno Daniæ . . . Epistola (af Paul Tscherning, tr. 1663) samt Nobilitatis responsum (af Oluf Rosenkrantz, tr. samme Aar). f) Vindiciæ secundum existimationem P. Tscherningii adversus . . . Nobilitatis responsum. g) Vera et sincera Historia belli . . . inter regnum Daniæ et Sveciæ quod multos duravit in annos inceptum aº. 1563 (Afskr. eft et Manuskr.). h) Gislai Magni Relatio de Islandia (dat. 1647). i) Historia Christianismi in Islandia introducti (ɔ: Overs. af «Kristnisaga»). k) P. Sax, Kurtzgefaszte Beschreibung der Insul Helgoland, 1638. l) G. Huberi Strenæ (tr. i Kbh. 1669). m) Bina vetera Monumenta pagorum (etc.), præsertim in Hassia (m. andet

vedk. Hessen og Katzenellenbogen). n) Historia de bello Gothorum in Italia, Afskr. eft. en Membran i det Ehrencronske Bibl. (Fr. Ad. Hansen ab Ehrencron Bibliotheca, 1717, 4°, S. 430, Nr. 40; Katal. ov. samme Bibl., Haag 1718, 8°, S. 518, Nr. 41). o) Ex litteris Joh. Philippi Palthenii ad Christ. Wormium, 1695 (med fl. Afskr. ang. Bogen «De tribus impostoribus»). p) René Milleran, Histoire de la France en abrégé. — *Herkomst.* Er Nr. 986 i Suhms Ms.-S.

**Ny kgl. Sml., 4., 632.** *P. Hachenberg, Disp. nobiliores Controversias ex historia Danica et Norvegica complectens. Heidelberg 1680.* Pap. 18. Aarh.

Afskr. eft. en trykt Bog. Kun en Trediedel udfyldes af denne, Resten er hvide Blade. — *Herkomst.* Nr. 1236 i Suhms Ms.-S.

**Ny kgl. Sml., 4., 635.** *Varia islandica ex Archivo Antiqvitatum Stockholmiensi ad historiam septentrionalem, scil: a) De regibus Daniæ usqve ad Waldemarum II. b) Necrologium norvegico-islandicum. c) Variantes Lectiones ex Heidrksthattr coll. cum Hervararsaga ed. Verelio.* Pap. 44 Bl. 18. Aarh. 2 Bl. ubeskr.

Afskr. udført for J. Langebek i Stockholm. De und. Rubr. a afskrevne Optegn. om nordiske Middelalders-Konger ere betegn. saaledes: «Ex Arch: Ant: Svec: chart: Fol: 76, manu Pauli ut credo Halleri, adeoque ex Bibliotheca Seefeldiana.» Dereft. følger et islandsk Stykke om Svend Estridsøn, fra samme Manuskr., med vedføjet Bem. af Langebek: «NB. Dette er nyt og [af] forige Seculo, altsammen taget og oversat af Saxo Grammaticus». Fra samme Mskr. ere ogs. Kalenderoptegnelserne und. Rubr. b. Varianterne fra Heidreksþáttur ere, if. Overskr., fra et Hdskr. «in Arch: Antiq: Svec: Island: cartac: in Qvarto N° 15.» — *Herkomst.* Har været i Langebeks Bibl.; Numret i Fortegn. kan imidlertid ikke angives. — Suhms Manuskriptsaml. Nr. 69.

**Ny kgl. Sml., 4., 868ᵇ.** *Något om och ur en dansk Codex Ms. i Delagardiska Bibl. på Löberöd (VII. a. N° 18). a) Några Upplysningar om en dansk Öfversättning af Olai Petri Chronica. b) Få Ord rörande en dansk Öfversättning af «Sann och rättmätig Orsak» (till K. Erik XIV Afsättning). c) Utdrag af Hendr. Fabri Malmogiensis Chronika.* Pap. 33 Bl. 19. Aarh. Bl. 33 ubeskr.

Titelbl.: «Några Strån, framdragna till den härliga Stacken: Nye Danske Magazin, Det Kongelige Danske Selskab for Fædrelandets Historie og Sprog Vördnadsfullt tillegnade af P. Wieselgren, Sogneprest i Skåne. 1837 d. 13 Martii.» Dereft. de ovenf. anf. Betegnelser; hvad der findes i dette Haandskr., er angivet at være «Första Sändningen». Afskrifterne ere med Wieselgrens Haand.

**Ny kgl. Sml., 4., 868ᶜ.** (Et Samlingsbind). Pap. 65 Bl. 18. Aarh. 15 Bl. ubeskr.

Indhold: a) Ein Kurtzer Auszug aus dem Repertorio, (so 1671 verfertiget,) des gemeinschaftl: Archivs zu Slesvig. b) Legata [til Kjøbenhavns Universitet]. c) Relation des Handels mit Jo. Messenio, seinem Sohn, und I. Adhaerenten, und deren Exsecution. d) [Latinske Optegnelser til Kjøbenhavns Beskrivelse]. e) [B. Deichmanns Apologi for den norske Nation, dat. 10. Apr. 1724, ofte trykt]. f) Nogle Prophetier om Dannemarck og Sverrig. g) Fürstl. Bescheid wieder die Wiedertäuffer in den Eyderstädischen Landen *sub* dato Gottorp d. 1 Decemb. A. 1614. [m. m.]. — Med Undtagelse af Stykket und. Rubr. e er Alt afskrevet med samme Haand.

Paa Forsatsbl. staar med Langebeks Haand: «foræret af Secreterer Mörch». — *Herkomst.* «Det kgl. Danske Selsk. Begyndelse» etc., S. 164, Nr. 138.

**Ny kgl. Sml., 4., 868[i].** *N. M. Petersen, Brudstykker af Forelæsninger, forskjellige Samlinger til nordisk og dansk Historie, Smaaafhandlinger, tildels trykte i Uddrag, etc. etc. 2 Voll.* Pap. 2 Pakker. 19. Aarh.

Optegnelserne ere dels paa Kvartblade, dels paa sammenbøjede Folioblade, dels paa mindre Sedler. — 1ste Pakke indeholder (de enk. Rubrikkers Betegn. ere skr. dels med Petersens egen, dels med C. F. Allens, dels med Chr. Bruuns og Bibliotheksassistent Jacobsens Haand): 1) «Literatur. 1. Samling af allehånde indledende bemærkninger.» En Art Forarbejde til Petersens «Bidrag til den danske Literaturs Historie». Ses at have været en Forelæsn.; foran har Forf. skrevet: «Begyndt April 1848 men som en almindelig kulturhistorie, og derfor på ny foretaget i beg. af 1849.» If. Univ.'s Lektionskatal. vilde P. i Sommersem. 1849 «offentlig to Timer om Ugen, naar han har endt sine mythologiske Forelæsninger, enten forklare Kongespeilet, eller give en almindelig Indledning til den nordiske Litteraturs Historie». — 2) «Forskjellige Excerpter til Danmarks Historie i Oldtid og Middelalder.» For en Del efter Sager i Geheimearkivet. — 3) «N. M. Petersen: Til den oldnordiske Literaturhistorie.» I Foraarssem. 1853 læste P. over «det Væsentligste af den ældste nordiske Literaturs Historie»; i Efteraarssem. 1856 dikterede han en Udsigt ov. den oldnordiske Literaturs Hist. og dens vigtigste Kilder, hvilken han fortsatte og sluttede i Foraarssem. 1857; i Efteraarssem. 1858 holdt han et populært Foredrag over den ældste nordiske Poesi og i det følgende Semester over Sagalitteraturen; i Efteraarssem. 1860 læste han ov. den islandske Litteraturs Historie fra den ældste Tid indtil Fristatens Ophør, hvoraf Fortsættelsen bebudedes i Forsemestret 1861. Endelig udkom 1866 hans «Bidrag til den oldnordiske Litteraturs Historie» (først tr. i «Ann. f. nord. Oldk.»).

4) «Notitser, som vare indlagte ved Afsnittet om Kjæmpeviserne» (vedk. disse). — 5) (To litterærhist. Notitser, med Omslag af Avispapir). — 6) «N. M. Petersen: Brudstykker til Nordens Oldtidshistorie». Synes væsentl. bestemte til Forelæsningsgrundlag. Et Afsn. er betitl. «Nordiske Forholde eller Oldtid, Middelalder og Nutid, en Fremstilling af Forholdene i Norden og deres Udvikling»; et andet (det største) «Danmarks Forhistorie (Gudelivet og Heltelivet)». — 7) «De nordiske Rigers historiske og sproglige Forhold i ældre Tider». Forarbejder, tildels benyttede ved Afhandl. «Den nordiske Oldtids Betydning for Nutiden» (tr. i «Ann. f. nord. Oldk.» 1844—45). — 8) «Venderne og Danmark». Forarb. til «De Danskes toge til Venden» («Ann. f. nord. Oldk., 1836—37 og 1838—39). — 9) «Notitser til Danmarkshistorie i Begyndelsen af det 16de Aarhundrede». Eft. Arkivdokum., kronol. ordn. (1516—34). — 2den Pakke indeholder: 1) «Om Betydningen af Ordene stipendium og beneficium hos Saxo». Meddelelse heraf findes i Vidensk. Selsk. Oversigter 1843. — 2) «Naar Knud Porse blev Hertug i Halland». Meddelt i Uddrag i Vidensk. Selsk. Overs. 1843. — 3) «Bonde, Bryde etc.» Til den i Ann. f. nord. Oldk. 1847 tr. Afhandl. — 4) «Dannevirke og Markgrevskabet Slesvig.» Herund. bl. a. et Br. fra Kapt. (C. R. L.) Kindt til Petersen, dat. Slesvig 20. Febr. 1840, med en Afh. (i Fol.) om «Det ældgamle Dannevirkes nærværende Tilstand», dat. Slesvig Aº 1831, endv. nogle yderligere Bem. af K. om samme Æmne og en Svarkoncept fra Petersen. — 5) «N. M. Petersen: Forskjellige sproghistoriske Brudstykker». — 6) «N. M. Petersen: Opsats og Samlinger til Slesvig (1848)». Væsentl. Excerpter og Udkast af hist. Indhold. — 7) «N. M. Petersen: Bidrag til Hexe(ri)processers Historie i Danmark». Væsentl. Afskrifter og Excerpter af Arkivdokumenter; foran ligger et Br. fra C. Molbech til Petersen, dat. 20. Maj 1838. Nogle findes tr. i D. Mag., 3. R., I, S. 52 ff. — 8) «N. M. Petersen: Uddrag af Guizot, Histoire de la civilisation en France; Oversættelse af Rousseau, Gouvernement de Pologne (Kap. 2—3), med Overskrift: de Gamle og de Ny; Uddrag af Tidsskr. Svea, 1.—2. H.: Geijer, Feodalism och Republicanism, et bidrag till samhällsförfattningens historia.» Med mange Noter af Petersen selv. — *Herkomst.* Indlemmet i Bibl. 1864 tilligem. de øvr. Samlinger af N. M. Petersen, der vare forærede af hans Familie.

**Ny kgl. Sml., 4., 1212.** *Disputationes tam impressæ qvam secundum impressas descriptæ ad Historiam Danicam spectantes.* Pap. 54 Bl. 18. Aarh.

Titelbl. som ovenst., med Tilføjelse af «Nº 223» samt Afskrivernavnet Schockelt. Forov. m. Suhms Haand: «af Rost-

gaard.s», og forneden med samme Haand: «igiennemseet». — Afskr foretagen for Suhm i Universitetsbibl. Disputatserne ere fra 17. Aarh. — *Herkomst.* Nr. 439 i Suhms Ms.-S.

## Almindelig Historie.

**Ny kgl. Sml., 4., 621.** *Forklaring over de tre nordiske Kongeriger, uddraget af endel Historier.* Pap. 92 Bl. 18. Aarh.

Titelbl. angiver, at Indholdet er nogle Uddrag (foretagne 1710) ved Fr. Rostgaard af forskellige Skribenter vedk. Nordens Hist., ɔ: Nr. 151 i den Rostgaardske Saml. i Universitetsbibl., afskr. for P. F. Suhm af A. B. Schockelt. — *Herkomst.* Nr. 773 ibl. de Suhmske Manuskr.

**Ny kgl. Sml., 4., 622.** *Underretning om de nordiske Kongeriger.* Pap. 78 Bl. 18. Aarh.

Af samme Slags og Oprindelse som forrige. Afskr. for Suhm af Schockelt eft. det Rostgaardske Ms. Nr. 150. Foran har Suhm skrevet: «er alene udskrevet af nyere Skribenter.» *Herkomst.* Nr. 777 ibl. de Suhmske Mss.

**Ny kgl. Sml., 4., 623.** *Forklaring om Norrige, Sverrige, Gothen og Danmarck samt Skaane, Halland, Bleginde og Judtland. (Excerpta ex Hvitfeldio, Helvadero et aliis recentioribus).* Pap. 69 Bl. 18. Aarh.

Afskr. af samme Ms. som forr., men m. en anden Haand. — *Herkomst.* Nr. 151 ibl. de Suhmske Mss.

**Ny kgl. Sml., 4., 901.** *Compendium der dänischen und schwedischen Geschichte* (med Tilføjelse af nogle Sager vedk. Hertugdømmernes Hist.). Pap. 97 Bl. 18. Aarh. 9 Bl. ubeskr.

Bl. 6a findes Datoen «An. 1723. d. 20. Aug.» — *Herkomst.* Nr. 998 i Suhms Manuskriptsaml.

**Ny kgl. Sml., 4., 904f.** *Scandinaviens, det er Danmarks, Norges, Sverrigs Historie. I Deel fra de ældste Tider indtil den Odinske Stammes fuldkomne Herredømme i Norden, A. e. Chr. F. 900.* Pap. 75 Bl. med Pagin. Slutn. af 18. Aarh.

Titelbl. har den ovenanf. Betegnelse. Sirlig Renskrift. I Beg. med endel Rettelser og Randnoter.

## Stamtavler over Kongeslægter.

**Gl. kgl. Sml., Fol., 808.** *Peer Dyrskøtts Danmarcks, Sverrigs og Norges Kongelige og Fyrstelige Genealogie fra Verdens Skabelse til 1670.* Pap. 14 Bl. 17. Aarh. Bl. 1 ubeskr.

Stamtavler ligefra Adam, tilligem. en Efterskrift. Skr. af den lærde vendsysselske Bonde Peder Dyrskøt til Biskop Jens Bircherod. Autogr. (slg. Langebeks Excerpter Nr. 187).

**Gl. kgl. Sml., Fol., 809.** *J. Alex. Hoppeners Kongel. Danske og Norske Genealogier, item Grevelige og Fyrstelige Holsteenske Slægte-Linie indtil Kong Christian den 1ste. Dedic. til Kong Christian den 5te.* Pap. 24 Bl. 17. Aarh. Bl. 1 og 24 ubeskr.

Stamtavler, pyntelig skrevne (egenh.). Dedikationen er dat. Kbh. 20. Juni 1676. — Titelbl.: KONGELIGE Danske oc Norske GENEALOGIER eller STAMME-TALL; Sampt Andris udi Side-Linien Vedkommendis; Uddragne, saa viidt rettist findis kunde, udaf adskillig Historisk efterrettning, oc for øyne stillede ved I. Hoppener. Derhosz Den gamle Grefvelige oc Førstelige Holstenske Slecte-Linie, indtil K. Christian den Første: Rettere end den som staaer fremmenfor Sl: Huitfelds Historie in folio. per eundem » Meget stort Format. Indb. i rødt Maroquin med Chr. V.'s Navneciffer.

**Kall, Fol., 69.** *Kongeslægten, hvori forhandles om nogle kongelige og fyrstelige Slægter i Sverrig og Norge, af hvilke endeel af de danske Konger samt nogle adelige Slægter have sin Udspring og Herkomst.* Pap. 35 Bl., de fleste pagin. Beg. af 18. Aarh. — Slutn. mgl.

**Ny kgl. Sml., 4., 904.** *Samme.* Pap. 27 Bl., konfust pagin. 18. Aarh. Bl. 1 ubeskr.

Tit.: «Konge-Slegten hvor udi forhandles om nogle Kongelige og Førstlige Slegt udi Sverrig og Norge af hvilke nogle Danske-Konger, samt eendeel Adel har sin udspring og Herkomst.» — Med samme Haand som forrige. Vedl. er en Afskr. (fra samme Tid) af et noget forskell. Manuskr. med samme Tit., 10 Bl. — *Herkomst.* Nr. 699 ibl. Suhms Manuskr.

**Ny kgl. Sml., Fol., 362.** *Anonymi (Sec. XVIti vel XVIImi) Adversaria nonnulla ad historiam danicam et svecicam inprimis Regium Genealogias.* Pap. Snarere 17. end 16. Aarh.

Optegnelser paa løse Blade og Ark, i Fol. og 4°, med samme Haand; deribl. nogle Stamtavler ov. svenske og danske Konger og Adelsslægter, men ogs. mathematiske, medicinske og andre Notitser. Tysk og Lat.

**Ny kgl. Sml., Fol., 584.** *Genealogia Regum et Principum fornemmelig om Danmark, Sverrig og Holsteen.* Pap. 18. Aarh.

Dette Bind indeholder en Række (sammenfoldede og indklæbede) Stamtavler, som P. F. Suhm har ladet afskrive efter et Haandskr. i Universitetsbibl.

Titelbl.: «E Rostgaardianis Indeholder Genealogica Regum et Principum, fornemlig om Dannemarck, Sverrig og Holstein N° 98. [med en anden Haand:] af Schockelt.» Foran har Suhm skrevet: «Mange af disse genealogiske tavler ere giorde af Friderich Rostgaard selv, men alt for ofte tagne af ikke de beste kilder. P. F. Suhm.» — *Herkomst.* Nr. 590 i Suhms Manuskriptsamling.

# Speciel Historie.

**Ny kgl. Sml., Fol., 471.** *Antiqvitates Danicæ authore M. Nicolao Petri Sielando.* Pap. 584 Pagg. 18. Aarh.

Paa Titelbl., und. det ovenf. anførte: «Udskrevne [for Suhm] effter Exemplar chart: in Qvarto N° 846. af Arnæ Magnæi Bibliotheqve. T. Johnsen.» Slg. Arnam. Katal., II, S. 232, Nr. 1978. — *Herkomst.* Suhms Manuskriptsaml. Nr. 722.

**Ny kgl. Sml., Fol., 467.** *M[agistri] J. J. Venusini Collectanea historica s. Dissertationes de origine gentis Danicæ aliarumqve nationum Antiqvitatibus.* Pap. 133 Bl., pagin. undt. de 2 første. Omtr. 1600. Bl. 1, $2^{v}$, Pag. 114—120, 166—167, 254—262 ubeskr.

Renskrift (tildels Autogr.?) med Randnoter, hist og her Blyants- og Rødkridtsmærker. Bl. $2^{r}$ (Titelbl.): «CONLECTANEA HISTORICA, SIVE DISSERTATIONES de origine gentis Danicæ, aliarumque nationum Antiqvitatibus, Avtore M. IONA IACOBÆO VENVSINO, Historico Regio» Forneden: «Hæc Collectanea Nobiliss: Dn: Georgius Stierhielm mihi dono dedit. Olaus Verelius.» og: «Et mihi Dns Johannes Ihre Consil. Cancell. et Professor Upsal: dono misit Anno 1757. I. Langebek.» Slg. Kirkeh. Saml. 3. R., I, S. 265. S. 113 findes Aarstallet 1608 (Forf.'s Dødsaar). — *Herkomst.* Bibl. Langeb., S. 542, Nr. 168. Suhms Ms.-S., Nr. 649.

**Ny kgl. Sml., 4., 629.** *Om Kongeriget Danmark og Norge med tilhørende Lande.* Pap. 81 Bl., tosp. 18. Aarh. Bl. $81^{v}$ ubeskr.

Af Prof. Hans Peder Anchersen († 1765). Renskr. med egenh. Rettelser og Randnoter af Forf., især i Skriftets første Halvdel. Omhandler Nordens Oldhist. — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr 959.

**Ny kgl. Sml., 4., 916.** *Begyndelsen af et anonymt tydsk Skrivt, som efter Capitlernes Indhold har skuldet afhandle Historien af Forholdet mellem de 3 nordiske Riger fra Calmar-Unionen af til Friderich IV.* Pap. 70 Bl. og en vedhæftet Seddel. 18. Aarh. 16 Bl. ubeskr.

Forf.'s Koncept med mange Rettelser og Randbemærkn. af Samme. Til Slutn. ligger en Afskr. (med en anden Haand) af et Dokum., udstædt i Stockholm 1461 af Christian I. — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 1306.

# DANMARKS TOPOGRAFI

# Rejser i Danmark.

**Ny kgl. Sml., Fol., 717.** *Archiepiscopatus et Episcopatus Danie, Norvegie, Suetie, Finlandie et insularum adjacentium.* Pap. 22 Bl. 17. Aarh.'s 1. Halvd. Bl. 1, 7v, 20v, 21r og 22 ubeskr.

Forf.'s egenh. Manuskr. med hans Rettelser og Tilføjelser. Lat. Ved «Insulæ adjacentes» menes Orknøerne, Island og Færøerne. — *Herkomst.* Nr. 689 i Suhms Manuskriptsaml.

**Ny kgl. Sml., Fol., 365.** *J. D. Majoris Beschreibung der von ihm gethanen Reise von Kiel aus nach Norden (sub finem Sec. XVIImi).* Pap. En Pakke. 18. Aarh.

Blandet Indhold. Forskell. Hænder. Det første Stykke i Pakken er betegn. som «Joh. Dan. Majoris Beschreibung dero von Ihm gethanen kleinen Spatzier-Reise, von Kiel aus nach Norden. Worinnen gelegenheit vorfält ein und anderer Curiositäteten [sic] zu gedencken.» If. en derund. skreven Notits er det en Afskr. ved Dr. med. Georg Krysing i Kiel efter Orig., som dengang (18. Aarh.'s Beg.) tilhørte Majors Svigersøn, W. U. Waldschmid, Prof. i Medicinen ved Kiels Univ.; Major selv var ligel. medic. Prof. i Kiel og døde 1693 i Stockholm paa den af ham beskrevne Rejse, hvilken han foretog i Anledning af Dronning Ulrika Eleonores Sygdom. — 61 Bl. samt nogle mindre, vedl. løse Sedler med Tegninger (disse ere dels med Blyant, dels med Pen og Tusch). 4 Bl. ubeskr. — Dereft. endel Sager, der synes at vedrøre samme Rejsebeskr., nemlig Optegnelser (hvoraf nogle vistn. med Majors egen Haand), Tegninger af Oldsager, Naturmærkværdigheder, holstenske Folkedragter og adelige Vaaben. — Endelig (med forsk. Hænder) nogle tildels sammenhæftede Optegn. vedrørende danske Forhold, mest fra Slutn. af 17. Aarh., paa Dansk, Lat., Tysk og Fransk, deribl. en Skr. fra M. Bircherod til Biskop Hersleb, dat. Højelse 19. Apr. 1747, og en lat. Ind-

holdsfortegn. med H. Grams Haand, overskr. «Summaria capitum»; desud. 2 smaa Sedler med kronol. (samtidige) Optegn. ang. danske Forhold 1530—34. — *Herkomst* osv. «Recensio librorum qvos relinqvebat B. Møllmann», (Kbh. 1783), Manuscripta, S. 8, Nr. 119. — Nr. 809 bl. Suhms Manuskr. — Slg. Moller, Cimbr. litt., II, S. 520. — Tr. i Uddrag i Suhms Nye Saml., II, S. 125—132.

**Ny kgl. Sml., 4., 653c.** *Rud. Ant. Fabricius's Reise i Danmark 1737.* Pap. 14 Bl. 18. Aarh.

Autogr. Optegnelser paa løse Blade, tildels med Blyant. Forf., Prof. i Helmstädt, døde 1772.

**Gl. kgl. Sml., 4., 2804.** *Graf Bünaus Kurtze Reise Beschreibung von Hamburg bis Copenhagen 1742, verfasset durch dem [sic] Grafen Watzdorf.* Pap. 20 Bl. 18. Aarh. De 3 sidste Bl. ubeskr.

Afskr. Med H. Grams [?] Haand er skr. paa Titelbl.: «Der autor ist der junge Graf Watzdorf, der hier mit Gr. Bunaw war.» (Tr. i J. Bernoulli's «Sammlung kurzer Reisebechreibungen», 8. Bd., Berl. og Leipz. 1782, S. 1 ff.)

**Uldall, 4., 467.** *Reise Beschreibung von Hamburg bis Kopenhagen 1742.* Pap. 16 Bl. 18. Aarh. Det sidste Bl. ubeskr.

Afskr. af samme Rejsebeskr. (Watzdorfs) som forr. Nr.

**Kall, 4., 363.** *Reisebeschreibung von Hamburg bis Kopenhagen in [sic] J. 1742.* Pap. 18 Bl. 18. Aarh. Det 1ste og de 3 sidste Bl. ubeskr.

Afskr. af samme Reisebeskr. (Watzdorfs) som forr. Nr.

**Ny kgl. Sml., Fol., 366.** *[Graf Bunau's] Kurtze Reisebeschreibung von Hamburg bis Copenhagen A. 1742.* Pap. 16 Bl. 18. Aarh.

Afskr. af samme Rejsebeskr. som forr. Nr. — Und. Titlen er skrevet med Klevenfeldts Haand: «Author er Gref Bünov bekiendt af sit store Bibliotheque, som bevaredisz paa handsz Land-Godsisz Sæde strax ved Leipzig — hand var her en kort Tid accrediteret som Ministre for Keyser Carl d. 7de (af Bayern) Describi curavit Kl[evenfeldt].»

**Ny kgl. Sml., 4., 654.** *Kurtze Reisebeschreibung von Hamburg bis Copenhagen 1742. (Der Auctor ist ein Herr von Watzdorff, welcher sich in der Suite des 1742 in Copenhagen gewesenen Römisch-kayserl. Envoié Hrn. Grafen v. Bünau gewesen.) (2 Expll.).* Pap. Henholdsv. 6 og 31 Bl. 18. Aarh. I sidstn. er Bl. 31 ubeskr.

Afskrifter af samme Rejsebeskr. som forr. Nr.; paa Titelbl. af sidstn. Afskr. findes den ovenf. anf. Notits om Forfatteren. I førstn. mangle mindst 2 Bl. (midt i Manuskr.). — *Herkomst.* Nr. 904 ibl. de Suhmske Mss.

# Almindelig dansk Topografi.

**Ny kgl. Sml., 4., 649c.** *Nic. Svansøe, Descriptio Daniæ 1548. Præmittitur apographum folii membranacei continentis initium Ad. Bremensis descriptionis regionum et insularum aqvilonis, manu Christ. Brandt.* Pap. 25 Bl. 18. Aarh. Bl. 1 og 3v ubeskr.

Afskr. af en Del af Hdskr. Nr. 719 (Fol.) i Gl. kgl. Sml. ved Underbibliothekar Chr. Brandt ved det st. kgl. Bibliothek (1770), neml. Svansøe's «Descriptio Daniæ» og Beg. af Adam af Bremens «Nordens Beskrivelse»; det i Katal. ov. Gl. kgl. Sml. nævnte «Pergamentsblad» er kun Omslaget til Nr. 719, hvorpaa Titlerne paa de to Skrifter, der findes i Manuskriptet, ere anbragte.

**Ny kgl. Sml., 4., 649.** *Daniæ Chorographia, sub finem Sec. XVIti conscripta.* Pap. 350 Pagg. 18. Aarh.

Titlen (med P. F. Suhms Haand): «Daniæ chrographia [sic] af Arnæ Magnæi 4to n. 852». Denne lat. Beskr. er fra 1591 if. en Notits af Suhm paa Forsatsbl. af nærværende, for ham udførte Afskrift. Forn. paa Titelbl. Afskriverens Navn «Adeldahl». — Slg. Arnamagn. Katal., II, S. 233—34, Nr. 1983. — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 887.

**Ny kgl. Sml., 4., 651.** *Daniæ historica et geographica Descriptio.* Pap. 104 Bl. 18. Aarh.

Titelbl.: «Daniæ Historica et Chorographica Descriptio. Ex Msstis Arnæi Magnæi. No 852.» Afskr. eft. samme Ms. som forr Nr. — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 1134.

**Gl. kgl. Sml., 4., 2335.** *Anonymi Descriptio Daniæ, Latine, cum Scania, Hallandia, Blekingia nec non Ducatibus Slesv. et Hols. Præmisso brevi judicio de Historicis Danicis.* Pap. 128 Bl. 18. Aarh. Bl. 127—28 ubeskr.

Afskr. af samme Ms. som de to foreg. Numre.

**Kall, Fol., 28.** *St. Joh. Stephanii Regni Daniæ descriptio chorographica. 1629.* Pap. 26 Bl., hvoraf den sidste Halvdel ubeskr. 18. Aarh.

Titelbl.: «Regni DANIÆ Descriptio Chorographica Compendio E Jona Coldingensi & Joh: Isacio Pontano Aliisque excerpta a Stephano Johannis Stephanio. Anno 1629.» — Afskr. Bagefter ligge 3 Bl. med Uddrag af Pontanus' «Historia Danica». — *Benyttelse.* Trykt, i udvidet Skikkelse og med Forandringer, i «De regno Daniæ et Norwegiæ . . . (etc.) Tractatus varii,» Leyden (Elzevir) 1629, 2den Udgave.

**Gl. kgl. Sml., 4., 2333.** *Johannis Mejeri Verzeichniss der Capitlen und Tabellen seiner Landes-Beschreibung der Königreichen Dännemark und Norwegen.* Pap. 14 Bl. 17. Aarh. Bl. 1v ubeskr.

Titelbl.: «Newe Landesbeschreibung der Königreichen DÄNNEMARCK VND NORWEGEN. Zusambt vielen Newen Landt-

vndt See-Carten. In Sieben-Theile abgetheilet. [Dereft. 9 Linier]. Durch Dero bestaltem Mathematicum vndt Geographum. IOHANNEM MEIERVM. Husum. Cimb. Zusammen getragen vndt verfertiget.» Denne Indholdsfortegn. synes Autograf. Værket udkom aldrig, de tegnede Kort dertil findes i det st. kgl. Bibl. (Gl. kgl. Sml., Fol., Nr. 709—813). En tr. Fortegn., for en stor Del som nærværende Kort., udkom 1657. (Slg. P. Lauridsen, Kartografen Joh. Mejer, Kbh. 1888, S. 83 ff.). — *Benyttelse.* Erichsen, Uds., S. 89.

**Uldall, Fol., 186.** *P. J. Resenii Atlas Danicus s. Descriptio Regni Daniæ, continens tabulas accuratissimas Daniæ geographicas etc.* Pap. 18. Aarh. 7 Bd.

*1. Bd.* er foran paa Bindet betegnet som «DESCRIPTIO INSVLÆ SEELANDIÆ & CIVITATIS HAVNIÆ.» 324 Bl., deraf enk. ubeskr.; de fleste pagin. (1 til 546). Af Bladene ere 27 Tavler, Planer og Kort, dels kobberst., dels tegn. med Tusch; desud. findes endel Afbildninger, Størstedelen Tuschtegninger, indklæbede i Texten (dette gælder ogs. om de øvr. Bd.). Foran findes Chr. V.'s og P. J. Resens kobberst. Portræter.

Titelbl.: «I. N. I. ATLAS DANICUS sive DESCRIPTIO REGNI DANIÆ, continens Tabulas accuratissimas Daniæ Geographicas, exhibens omnium Regni Daniæ Arcium et Civitatum præcipuorumq' Locorum Delineationes Ichonographicas et Icones, Origines, [etc.] . . . . Autore PETRO RESENIO Joh. Fil. Joh. Nep. Hafniæ 1688.» — Ved Titelbl. er lagt en Prospectus ov. det hele Atlas (2 Bl.), skr. med en ældre (?) Haand.

*2. Bd.* «DESCRIPTIO CIVITATUM SEELANDIÆ». 285 Bl., hvoraf enkelte ubeskr.; Paginering: 1—487. 27 Tavler og Planer.

*3. Bd.* «DESCRIPTIO MONÆ BORNHOLMIÆ & INSULARUM FOEROARUM.» 275 Bl., enk. ubeskr. Paginering: 1—535. 3 Tavler og Planer.

*4. Bd.* «DESCRIPTIO FIONIÆ ET CIVITATUM EIUSDEM INSULÆ.» 340 Bl., enk. ubeskr. Pagin.: 1—643. 13 Tavler, Planer og Kort.

*5. Bd.* «DESCRIPTIO FALSTRIÆ LALANDIÆ LANGELANDIÆ ARROÆ ALSOÆ etc. NECNON SAMSOÆ INSULÆ.» 244 Bl., enk. ubeskr. Pagin.: 1—456. 14 Tavler og Planer.

*6. Bd.* «CIMBRIÆ SEPTENTRIONALIS DESCRIPTIO.» 421 Bl., enk. ubeskr. Pagin.: 1—780. 31 Tavler, Planer og Kort.

*7. Bd.* «DESCRIPTIO GOTTLANDIÆ & GRØNLANDIÆ.» 292 Bl., enk. ubeskr. Pagin.: 1—506. 4 Tavler og Planer. — Lat. Afskr., to forskellige Hænder. P. H Resens Orig. ødelagdes ved Universitetsbibliothekets Brand 1728.

*Herkomst* osv. Forrest i 1. Bd. har Justitsraad, Højesteretsadvokat P. Uldall skrevet: «Dette Exemplar af Resenii Atlas har tilhørt afg. Geheimeraad Grev Adam Gotlob Moltke, og er det eene af de 2 reenskrevne Exemplarer, der haves af samme,» [nu er det det eneste], «hvorom Salig Conferentzraad Peder Kofod Ancher har handlet i sin Lovhistorie Tome 2. pag. 384—392. Det kom efter Grevens Død i Professor Herman Treschows Værge, der kjøbte hans Bibliothek, og paa Professor Treschows Auction i Dec. 1797 kjøbte jeg samme for 170 Rd. P: Uldall.» Slg. Kofod Anchers jurid. Skrifter, II, 721—25; Werlauff, Efterretn., 3. Udg., 275. Slg. ogs. (m. H. t. hvad der er trykt af Atlasset) Bruun, Bibliotheca Danica, II, 602.

**Ny kgl. Sml., Fol., 370.** *P. Johannis Resenii Atlas Danicus s. Theatrum Daniæ 4 Tomis absolutum. Tomus I.* Pap. 18. Aarh. 60 Bl., med Paginering.

Er en for P. F. Suhm foretagen Afskr. af de Resenske Samlinger til hans Atlas, som findes i det Arnam. Hdskr. Nr. 359 Fol. (nyt Nr. 518). Ov. de i Orig. vedlagte Kort findes tilsidst en Fortegn., hvoraf ses, at der har været 26. — *Herkomst.* Er Nr. 326 ibl. de Suhmske Manuskr.

**Gl. kgl. Sml., Fol., 724.** *Petr. Joh. Resenii Sellandia et urbes.* Pap. 18. Aarh. 216 Bl., enk. ubeskr. Pagin.: 1—423. En Tegning mod Slutn. af Bogen.

Afskr. af en Del af Resens Atlas, pyntelig udført. Texten er noget forskellig fra den i Uldall 186, Fol. — *Benyttelse.* S. Grundtvig, Danm. gl. Folkeviser, II, 646.

**Thott, Fol., 703.** *Resenii Selandiæ Descriptio in genere.* Pap. 18. Aarh. 52 Bl.

Afskr. med Tegninger af S. 1—82 i 1. Bd. af Uldall 186. Foran findes paa 3 Bl. en Afskr. af Resens «Insignia Regum Daniæ antiquiora et recentia.» — *Herkomst.* E. Pontoppidans Bibl., Auktionskat. 1766, S. 25, Nr. 43.

**Uldall, Fol., 183.** *Descriptio Selandiæ per P. J. Resenium.* Pap. 18. Aarh. 128 Bl.

Afskr. Forskellige Hænder. Plads til Tegningerne i Texten. — Indeholder de sjællandske Købstæders Beskrivelse; begynder med Roskilde og ender med Kjøge. Foretagen efter et Exempl. med Lakuner, der senere ere tildels udfyldte, ligesom enk. Rettelser findes i Texten (Haanden i disse Rettelser er den samme, som de i Uldall 189 skyldes).

**Kall, Fol., 31.** *Resenii Descriptio Sællandiæ.* Pap. 18. Aarh. 212 Bl. (423 Pag.).

Afskr. af den alm. Del af Sjællands Beskrivelse samt om de sjællandske Købstæder undtagen Kjøbenhavn. Ingen Billeder.

**Kall, Fol., 32.** *Idem Liber.* Pap. 18. Aarh. 30 Bl., de første 26 paginerede.

Afskr. med J. Langebeks Haand af den alm. Del af Sjællands Beskrivelse samt Tillæg om Vitskøl Kloster m. m. Stemmer med Gl. kgl. Sml. 724, Fol. — *Herkomst.* Bibl. Langebek., Nr. 133 af Manuskripterne i Fol.

**Kall, Fol., 33.** *Ex Resenii Descriptione Sællandiæ.* Pap. 18. Aarh. 52 Bl., deraf enk. ubeskr.

Afskr. af fem Afsnit, nemlig om Roskilde Kapitel, Vor Frue Kapitel i Kbhvn., om Gilder i Store Hedinge og i Præstø samt om Kirker og Klostre i Helsingør. Paaskr. med H. Grams Haand.

**Ny kgl. Sml., 4., 659.** *P. Resenii Descriptio Selandiæ.* Pap. 18. Aarh. 226 Bl., de fleste pagin., enk. ubeskr.

Afskr. af hele Sjællands Beskrivelse undt. Kbhvn.; Tegninger i Texten, daarlig udførte. — *Herkomst.* Nr. 10 i den Suhmske Manuskriptsaml.

**Gl. kgl. Sml., Fol., 725.** *Petr. Joh. Resenii Descriptio Hafniæ. 2 Partes. 1 Vol.* Pap. 18. Aarh. 6 upagg. Bl., 118 med Pagin. 1—236, 16 Bl. ud. Pagin., 34 med Pag. 269—335, 22 ud. Pag.. det sidste af dem ubeskr.

Afskr. med samme pyntelige Haand som Gl. kgl. Sml. 724. Ufuldendt. Uden Tegninger. — Pars II beg. eft. Bl. 236 og er betegnet som «Hauniensem representans Academiam».

**Kall, Fol., 35—36.** *Resenii Descriptio Hafniæ. 3 voll.* Pap. 18. Aarh. Fortløbende Pagin. (1—388) i det meste af de to Bind, mange ubeskr. Bl.

Afskr. ud. Tegninger, men med nogle vedl. Aftryk af Sigiller i Kobberst. og Træsn.

**Kall, Fol., 37.** *Resenii Descriptio Hafniæ. Desunt nonnulla in fine.* Pap. 18. Aarh.

Begyndt kaligrafisk Afskr.; kun 40 Bl. ere beskr. Aftryk af et Kobberst. og 2 Træsn. samt en Seddel ere vedlagte.

**Ny kgl. Sml., Fol., 374.** *Resenii Descriptio Hafniæ. Pars 1ma.* Pap. 18. Aarh. 4 Bl. ud. Pag., dereft. P. 1—236.

Afskrift.

**Kall, Fol., 38.** *P. H. Resens Christianshavns Beskrivelse. 1685 Paa Dansk og Latin.* Pap. 18. Aarh. 42 Bl.

Betegn. i den tr. Katal. over den Kallske Saml. som «Nye Afskrivt». Den lat. Text findes i den ene Ende af Bindet, den danske Overs. er indskreven (omvendt) i dets anden Ende. Nogle løse Bl. med Optegn. og et Par Avisnumre ere vedlagte. — *Benyttelse.* Tr. i O. Nielsens Kbh.'s Dipl. III, S. 783 ff.

**Thott, Fol., 703b.** *Resenii Roschildia.* Pap. 18. Aarh. 170 Bl., de fleste pagin.

Afskrift. Indeholder ikke blot Roskilde, men ogs. de andre sjællandske Købstæder. Ved Roskildes Beskr. nogle tarvelig udførte Tegninger.

**Ny kgl. Sml., Fol., 390.** *Resenii Descriptio Ringstadii, Slaglosiæ, Antvorskowii, Soræ, Nestvediæ, Herlufsholmiæ.* Pap. 18. Aarh. De allerfleste Bl. pagin. (1—603).

Afskr. eft. Nr. 361, Fol., i den Arnam. Sml. (nyt Nr. 520); ogs. Kortene ov. Næstved i det Arnam. Mskr. ere kopierede her. Udført for Suhm. — *Herkomst.* Nr. 747 i den Suhmske Ms.-S.

**Thott, Fol., 722.** *Monæ Danicæ et Brittannicæ Descriptio, autore Resenio.* Pap. 18. Aarh. 19 Bl., det sidste ubeskr.

Afskr., betegn. som «ad Exempl: Bibliothecæ Accad: Hafn: exaratum». Slg. Kofod Ancher, jurid. Skrifter, II, 2, S. 724 og 726. «Mona Brittanica» er Øen Man.

**Kall, 4., 373.** *P. Resenii Descriptio insulæ Monæ.* Pap. 18. Aarh. 58 Bl., de fleste pagin.

Er en Afskr., ikke af Resens egen Beskrivelse af Møen, men af den ogs. i hans Værk optagne af Hans Jensen Viborg.

**Ny kgl. Sml., Fol., 395.** *Monæ Danicæ et Britannicæ Descriptio.* Pap. 18 Aarh. 147 Bl.

Afskr., vistn. udført for Suhm, af saavel Resens egen som H. J. Viborgs Beskrivelse; foran et smukt tegn. Kort. — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 336.

**Gl. kgl. Sml., Fol., 734.** *Descriptio Bornholmiæ, sine dubio Resenii.* Pap. 17. Aarh. 48 Bl., hvoraf nogle ubeskr.

Lat. Koncept med forskellige Hænder, deribl. P. H. Resens egen, hvilken ogsaa har foretaget mange Rettelser, samt J. Brunsmanns. Indlagte ere flere Dokumentkopier samt andre Optegn. og Afskrifter. Indklæbede Pennetegninger af Runestene. — Stemmer med den tredie Beskrivelse af Bornholm i Uldall 186, Fol. — Udskrift med Resens Haand: «de BORNHOLMIA ejusque qvinque Civitatibus» samt Indholdsfortegn. Paa Ryggen Tallet 31. — *Herkomst* osv. Nr. 44 i H. Grams Ms.-Sml. — Erichsen, Uds., S. 90.

**Gl. kgl. Sml., Fol., 735.** *Bornholmia, apographum recens, a priore diversum, c. mappa geograph. et figuris æri incisis. b) Færöarum descriptio. c) Grönlandia c. Specimine Lexici Grönlandici.* Pap. 17. Aarh. 99 Blade, deraf nogle enk. ubeskr.

Lat. Bl. 2 er et kobberstukket Kort over Bornholm; Bl. 3[a] (Pag. 1) beg. Beskrivelsen af denne Ø, den slutter P. 37 og stemmer med den 2den i Uldall 186. Kobberstukne Planer og Træsnitafbildn. ere indklæbede i Texten. Færøernes Beskrivelse findes Pag. 41—68; det øvrige er uden Pagin. — Afskr. ell. maaske rettere Renskr., helt igennem med samme Haand. Pag. 22 findes Resens egenh. Underskrift under Grundtegningen af Nexø. — *Herkomst.* Nr. 57 i H. Grams Mskr.-Saml.

**Gl. kgl. Sml., Fol., 726.** *Petr. Joh. Resenii Descriptio Fioniæ et Insularum eo spectantium. (Pag. 1—95). b) Ejusd. Descriptio Al-*

*burgensis, Wiburgensis, Aarhusensis et Ripensis Dioeceseos (a pag. 99 ad finem). C. fig.* Pap. 18. Aarh. 155 Bl.

Afskr.; enk. Tuschtegninger. — *Herkomst.* Har tilhørt Underbibliothekar Chr. Brandt (Bibl. Brandt., S. 360, Nr. 30).

**Kall, 4., 376.** *P. Resenii Fioniæ, Jutiæ et Insularum minorum Descriptio.* Pap. 18. Aarh. 138 Bl. med Pagin.

Afskrift. Udtog, forskelligt fra Texten i Uldall 186. Indeholder bl. a. ogs. Laalands og Falsters Beskrivelse.

**Ny kgl. Saml., Fol., 401.** *Fioniæ, Insularum minorum eo spectantium, atqve Jutiæ Septentrionalis descriptio historico-chorographica, auctore P Resenio. (c. paucis figuris).* Pap. 18. Aarh. 275 folierede Bl., deraf endel ubeskr.

Afskrift. Nogle enk. Tuschtegninger. Stemmer med Kall 376, 4°.

**Thott, Fol., 724—25.** *Fioniæ et insularum minorum eo spectantium descriptio, autore Petro Resenio. 2 Ex.* Pap. 18. Aarh. Nr. 724 har 150 pagin. Blade; indeholder ogsaa Laaland, Falster m. fl. Øer samt Jylland, med ikke udfyldt Plads til Tegninger.

Nr. 725 er betegnet paa Titelbl. som «ex descripto Auctoris»; Udtog; 50 Bl. uden Pagin. Afskrifter.

**Uldall, Fol., 189.** *Fioniæ et insularum minorum eo spectantium descriptio historico-chorographica, auctore Petro Resenio.* Pap. 18. Aarh. 36 Bl., det sidste ubeskr.

Afskr. af Udtog, indeholder ogs. Laaland, Falster, m. fl. Øer. Plads til Tegninger, ikke udfyldt. Afskriverhaanden genfindes i Uldall 183, ligel. har een og samme Haand foretaget Rettelser og Tilføjelser i begge Haandskrifter. Bl. 5ᵛ er med denne Haand skr. i Marg.: «Hertil er føiet i Resenio—Tab. II. III. et IV, som ligger herhos, men er i Resenio uden beskrivelse, saa de formodentl. skal indrykkes i mit Supplemento.»

**Ny kgl. Sml., 4., 731—32.** *Resenii Fioniæ et insularum minorum eo spectantium descriptio historico-geographica. 2 Exempl.* Pap. 18. Aarh.

Nr. 731 har 152 Bl. ud. Pag. Nr. 732 har 124 Bl. med Pag. Begge Afskrifter, der ere noget forskellige, omfatte ogs. Jylland m. m. (Udtog). Førstn. stemmer med Thott 724, Fol., sidstn, med Øernes Beskr. i Thott 725, Fol. *Herkomst.* Begge have tilhørt P. F. Suhm (Nr. 1517 bl. hans Mss.).

**Thott, 4., 1425.** *Ex Resenio de Othinia.* Pap. 18. Aarh. 36 Bl.

Indeholder først alm. Indl. om Fyen, derpaa Odenses Beskrivelse.

**Uldall, Fol., 191.** *Jutiæ Descriptio historico-chorographica, auctore Petro Resenio.* Pap. 18. Aarh. 92 Bl., deraf endel pagin.

Afskrift, hører sammen med Uldall 183 og 189; hist og her Noter med den Haand, der ogsaa har tilskrevet Bemærkn. i disse to Hdskr. Plads til Tegninger, ikke udfyldt.

**Thott, Fol., 732.** *[Petr. Resenii] Alburgensis dioeceseos Descriptio.* Pap. 18. Aarh. 115 Bl.

Afskr., indeholder hele Jyllands Beskrivelse og stemmer med Ny kgl. S. 731, 4°

**Thott, 4., 1446.** *Ex Resenio de Aarhusio.* Pap. 18. Aarh. 24 Bl.

Afskrift.

**Thott, 4., 1450.** *Ex Resenii Atlante de Viburgo, Randrusio et Schiva.* Pap. 18. Aarh. 38 Bl.

Afskrift.

**Ny kgl. Sml., Fol., 1087.** *P. Resenii Færoarum, Islandiæ, Grønlandiæ Descriptio.* Pap. 17. Aarh. 294 Bl., deraf 4 ubeskr.; hvert Afsn. pagin. for sig.

Betegnes i Katal. som «Autographum», men er i Virkeligheden (naar enk. Notitser undtages) helt igennem skrevet — som Koncept — med J. Brunsmanns, ikke med Resens Haand. B.'s Navn findes ogs. saavel foran Færøernes som foran Islands og Grønlands Beskr. («in ordinem et compendium redegit Joh. Brunsmannus»). Slg. Kofod Ancher, jur. Skr., II, 2, S. 719 og 727 f. — En islandsk Runekalender i Træsn. findes indklæbet, og et kobberst. Kort over Grønland er vedføjet. — *Herkomst.* Nr. 815 i P. F. Suhms Manuskriptsaml. — Foran i Bogen staar skrevet: «Vor diez MSCtum habe ich so viel doppelt bogen so viel dänische Mark (danske) auszgezahlt weils d[as] avtographum u. nicht mehr in natura ist als diesz einige, kostet mir also 70 ℔ danske suma mit fracht 37 ℔ lübsch Sum M. Gottlob Lehmanni, Symmystae Eccl. Rendesburg. 1712.» L.'s Navn findes ogsaa ved Beg. til Grønlands Beskrivelse; der kalder han sig: «Beltitia Saxo, hodie Antistes Ecclesiæ Crempensis, Scholarcha et primarius assessor Consistorii Regii Munsterdorfiensis.» Ang. L. slg. Moller, Cimbr. litt., II, 2, S. 465.

**Ny kgl. Sml., Fol., 1088.** *Descriptio Færoarum, Islandiæ et Grønlandiæ. 1688.* Pap. 17. Aarh. 371 Bl., enk. ubeskr.; hvert Afsn. pagineret for sig.

Synes Renskr., hvortil foreg. Nr. maaske er Koncept (ganske ens ere de ikke). Ved Beg. saavel af Islands som af Grønlands Beskr. er med Resens egen Haand tilskrevet Bemærkninger om nogle dertil hørende Kort; ligeledes er Titelbl. skrevet af ham egenh. saaledes: «INIe Daniæ descriptio Tomus septimus siue ultimus, continens descriptionem Feroarum Insularum, Islandiæ et Grønlandiæ. 1688.» Beskrivelsen af Færøerne stemmer idethele (nogle mindre Afvigelser fraregnede) med den i Uldall 186, ligel. Islands og Grønlands, dog mangler den chorografiske Indledn. til sidstn. Beskr. baade i Nr. 1087 og Nr. 1088. Til Gengæld findes i 1087, men ikke i 1088, til Slutn. et Tillæg med Tit. «Vitia Chartæ Geographicæ de Gronlandia». — *Herkomst.* Nr. 872 i Suhms Manuskriptsml.

**Thott, Fol., 990.** *Resenii Insularum Færøarum Descriptio.* Pap. 18. Aarh. 60 Bl., med Pagin. (1—118); Bl. 1 og 60 ubeskr. Afskrift. — *Herkomst.* Bibl. Hojer., 1740, Ms.-Afd., S. 3, Nr. 41.

**Thott, Fol., 952.** *Resenii Islandiæ nova Descriptio.* Pap. 18. Aarh. 147 Bl., med Pagin. (1—286); Bl. 1 og 147 ubeskr. Afskrift med samme Haand som forr. Nr. Stemmer med Uldall 186. — *Herkomst.* Bibl. Hojer., 1740, Ms.-Afd., S. 3, Nr. 44.

**Ny kgl. Sml., Fol., 1089.** *Islandiæ nova descriptio.* Pap. 18. Aarh. 146 Bl., med Pagin. 1—286.

Af Resens Atlas. Afskrift. Stemmer ganske med forr. Nr.

**Ny kgl. Sml., Fol., 1291.** *Grønlandiæ descriptio Resenii.* Pap. 18. Aarh. 109 Bl. med Pagin. 1—213. Bl 1 ubeskr.

Afskrift, uden den chorografiske Indledn.

**Thott, Fol., 690.** *Danmarks Beskrivelse. 1685.* Pap. 18. Aarh. 100 Bl.; de 14 sidste ubeskr.

Dansk. Afskr.; tilføjede Randnoter (deribl. et Par paa Engelsk) med forskellige Hænder samt Byvaaben tegnede med Pen. Bl. 1$^{v}$ er skrevet: «Hæc Daniæ Descriptio ad Exemplar, qvod in Bibliotheca Regia [det kgl. Haandbibliothek?] exstat, exscriptum est, cura [derpaa et overstreget, ulæsel. Navn] a qvo, hodiernus ego [det følg. Navn ligel. ulæsel.] possessor empsi.»

**Ny kgl. Sml., Fol., 371.** *Danmarks, Norges, Islands og Færøernes Beskrivelse.* Pap. 18. Aarh. 256 pagin. Bl.

Afskr. af samme Beskrivelse, som indeholdes i forr. Nr. Paa Titelbl. staar: «Udskrefvet efter Codex chartac: ex Bibliotheca Raasgaardiana N° 74 [ɔ: paa Universitetsbibl.] In Qvarto T. Johnsen.» — *Herkomst.* Nr. 214 i Suhms Manuskriptsaml.

**Gl. kgl. Sml., Fol., 728.** *Laur. de Thura's Danske Vitrurius 3die Deel, indeholdende Forandringerne i København siden 1749, med Tegninger.* Pap. 18. Aarh.'s Midte. 416 Bl. (først 15 upagin. Bl., deribl. Bl 1 og 3 ubeskr., dereft. Pag. 1—802) samt 58 Tavler og Kort.

Titelbl.: «Den Danske VITRUVIUS Indeholder Forklaring om alle de merkværdige Ting og nye Indretninger, som i den Kongelige Hoved-Residentz- og Frie Rigs-Stad Kiøbenhavn siden A° 1749, da den Anden Tome af dette Verk kom for Liuset, ere under den Stormægtigste Fyrste og Herre Hans Kongelige Mai$^{tt}$ Kong Friderich den Femtes Høylovligste Regiering, og ved Høystbemelte Hans Kongl: Mai$^{tts}$ Høyst-priiselige Omsorg foretagne og fuldførte: Hvortil føyes De Merkværdige Efterretninger, som den berømte Danske Historie-Skriver Peder Resen, i Hans Manuscript, kaldet Atlas Daniæ, har meddeelet om bemeldte Residentz-Stads forrige og gamle Tilstand, saavel i Henseende til Staden Selv, som i Henseende til Dens Geistlige og Verslige offentlige Bygninger. oplyset med adskillige, baade gamle og nye Aftegninger. III. Deel.» Denne Tit. er ogs. paa Fransk og

Tysk. — Meget stort Format. Tresp. Texten baade paa Dansk Fransk og Tysk; enk. Rettelser, vistn. med Thura's Haand; desud. et Par Bl. vedhæftede. Forøvr. meget pyntelig Afskr. Tavlerne ere smukke Tuschtegninger, undt. den kobberst. Afbildn. af Stadens Borgerfaner T. 67; de ere num. 1—68, men Nr. 10—12, 23, 25—28, 32 og 65 findes ikke. Fremdeles er der enk. Tegninger i Texten. — *Benyttelse.* Erichsen, Uds., S. 90. «Dagen» 1832, Nr. 23, 29 og 34.

**Thott, Fol. 705.** *Den Tydske Text til 1ste Deel af Vitruvius Danicus.* Pap. 18. Aarh. 75 Bl., deraf Bl. 1 og 73—75 ubeskr.

Det er 1ste Del af L. de Thura's store Værk i Afskr. uden Tavlerne.

**Thott, 8., 454.** *Alphabetiskt Register paa Amter, Herreder, Sogne og Kiøbstæder i Dannemark af Nic. Isenfeld. 1754.* Pap. 18. Aarh. 70 Bl., de sidste 5 ubeskr.

Und. Indholdsfortegn. paa Bl. 1r har Forf. skrevet: «Ligesom dette er, har jeg alle Herregaardene i Dannemark i A.B.C.-Ordèn, med Land. St. Amt. Herred. og Sogn. til hver. Todberg Præstegaard, i Kallø Amt, i Øster-Liisbergherred, d. 30te Mai, 1754. Nicolai Isenfeld.» Hist og her Anmærkn. om Lokaliteternes tidligere Navne og desl.; desud. nogle Optegn. ang. Todberg Kirke. Isenfeldt var Præst i Todbjerg og Mejlby 1738—59. — *Herkomst.* Med O. Thotts Haand er skr. foran, paa Bindets Inderside: «Sendt mig fra H: Erich Begtrup.»

**Ny kgl. Sml., 4., 650.** *Geographisk-statistisk Beskrivelse over Danmark. (Fragmentum).* Pap. 18. Aarh. 19 beskr. og 9 ubeskr. Bl.

Uden Forfatternavn. Bl. 1r er foroven skr.: «Nidrosiæ 1757 P. F. Suhm.» — *Herkomst.* Nr. 1137 i Suhms Manuskriptsaml.

**Uldall, 4., 464.** *Register over de Stæders nye og gamle Navne, som omhandles i Pontoppidans danske Atlas 4de, 5te og 6te Tome, forfattet ved Registrator Weber.*

NB. Er ikke mere tilstede; var for længere Tid tilbage udlaant til C. Molbech.

**Ny kgl. Sml., 4., 652.** *Materialier til Pontoppidans danske Atlas, som uden Tvivl ere brugte.* Pap. 18. Aarh. — Den anf. Tit. er skrevet paa Omslaget.

Indeholder: 1) En Beskrivelse af Skads Herred (36 Bl.), af af T. R. de Teilman til Endrupholm — dog uden direkte Angivelse af hans Navn; 2) nogle Oplysn. fra Præsten Peder Jensen Pedstrup i Sæby om denne By, tilsendte H. de Hofman, dat. 27. Nov. 1766 (16 Bl. i 8°); 3) om Jylland og Jyderne, af Præsten Thomas Mortensen Bredsdorff i Ollerup, indsendte til E. Pontoppidan 11. Marts 1763 (12 Kvartbl.); 4) «Miscellanea angaaende Nørre Jyllands Vestre Side» af Præsten Knud Lang til Vilslev og Hunderup (10 Kvartbl.); 5) Afskr. af en rimet

Paskvil mod Oversekr. Chr. Møinichen; 6) Aarhus' Beskrivelse (Beg. mangler) af Rektor Jens Worm (22 Kvartbl.; vedl. er et lat. Digt: Canum cum Catis Certamen, af Henr. Harder); 7) nogle faa Langebekske Excerpter af blandet Indhold; 8) Afskr. af nogle Epitafier i Antvorskov Kirke, med J. Langebeks Haand, samt et Par Dokumentafskr.; 9) Efterretninger om Veile, anon. (14 Bl.); 10) do. om Horsens, af Rektor Mag. Hansen, gennemsete af Præsten N. M. Frimodt smst. (18 Kvartbl.). — *Herkomst og Benyttelse.* Nr. 279 i P. F. Suhms Manuskriptsaml. — Tildels ben. i Pontoppidans D. Atl., 4de og 5te Bd., navnl. IV, S. 123 ff., V, S. 652—62, 693—98 og 935 ff

**Ny kgl. Sml., 4., 652ª.** *S. Abildgaards Anmærkning til Pontoppidans Danske Atlas, 1ste—5te Deel.* Pap. 18. Aarh. 60 Bl., pagin.

Med Arkivtegneren Søren Abildgaards egen Haand. — *Herkomst.* «Skienket til det store Kongel. Bibliothek, af Werlauff. d. 7de Febr. 1850.» (Skrevet foran i Manuskr.).

**Ny kgl. Sml., 4., 653.** *Register over den 4de—6te Tome af Pontoppidans danske Atlas.* Pap. 18. Aarh. 238 Bl.

Over hvert enk. Bd. findes først et alm. Reg., dernæst et over Købstæder, Herregaarde osv., «efter deres gamle og adskiellige Navne», hvert Stift for sig. — *Herkomst.* Nr. 177 i Suhms Manuskriptsaml.

**Kall, 8., 666.** *G. M. Windtmüller* [sic], *Introduzzione alla Storia di Danimarca. 1777.* Pap. 18. Aarh. 58 pagin. Bl.

Italiensk. Synes Afskr. Indeholder en kort Beskrivelse af det danske Rige. Titelbl.: «Introduzzione alla STORIA di DANIMARCA o sia Descrizzione delli Paesi che compongono La Monarchia Danese abbozzata da Giano Martino Windtmülle 1777.» Forf. utvivlsomt den Jens Mortensen Wintmølle, som if. Nyerups Forf.-Lex har oversat to Komedier af Goldoni fra Italiensk.

**Thott, 8., 453.** *Udtog af Geographien over Dannemark og Norge, saaledes som den ved Hielp af Karakterer findes anført paa det af mig forfærdigede Kaart, ved P. Falch.* Pap. 18. Aarh. 8 Bl., deraf det første og sidste ubeskr.

Forf. Peder F., 1730—80, var titul. Professor og Lærer ved Søkadetakademiet; han udg. i Kbh. 1781 et geogr. Atlas i Fol., hvortil dette Manuskr. henviser.

**Kall, Fol., 29.** *Geographisk Register over Danmark og Norge.* Pap. 18. Aarh. 48 Bl.

I alfab. Orden. Afskriverhaand, Titelbl. med Rettelser af en anden Haand.

**Ny kgl. Sml., 4., 783.** *Bestimmung des Inhalts der Landes-Strecken in Dännemark, Schleswig, Hollstein, Oldenburg, Delmenhorst.* Pap. 18. Aarh. 16 pagin. Bl.

Tysk. Sirlig Renskrift. Intet Forfatternavn.

**Ny kgl. Sml., 4., 645b.** *S. Bruun, Den danske geographiske Landmaaling fra A. 1761—1821, historisk beskreven.*

Pap. 19. Aarh. 15 Bl.; Bl. 1 ubeskr.

Afskriverhaand, men Forf. har forn. paa Titelbl. selv skrevet: «i November 1821 ved S. Bruun.» Søren B., 1751—1830, var Overlandmaalings-Inspektør.

**Ny kgl. Sml., 4., 796.** *Joh. Olavius (Grunnavic.), De nomine proprio Danmark.* Pap. 18. Aarh. 7 Bl.

Lat. Jón Olafsson fra Grunnavik var den første Arnamagnæanske Stipendiat. — *Herkomst.* Bibl. Langeb., S. 577, Nr. 445.

## Samlinger til dansk Topografi.

**Gl. kgl. Sml., Fol., 739.** *Samling af originale Breve mest til Joh. Ægidium fra 1623 tillige med andre Optegnelser og Efterretninger, deels in Fol. deels in Qvarto, fornemmelig Aarhuus-Stift, men og tillige Roskilde etc. vedkommende, med Tegninger af Rune-Steene og andre Monumenter. Bibl. Gramm. N° 47.*

Afleveret til Rigsarkivet 1888.

**Thott, 4., 1390.** *Volumen, qvod inscribitur Manuscripta historico-topographica, in qvo, præter alia: a) H. Gerners Kiøbenhavns Forbedring i Bygning og Manufacturer. b) Cronborgs Beskrivelse af Kingo* (osv.). Pap. 18. Aarh. 368 Bl., hvoraf enk. ubeskr.

Afskrifter med samme Haand som Thott 1525, 4. (der paa Ryggen bærer Tallet XLV, medens dette Bind er betegn. «XXIV»). Indholdet er Afhandlinger, Digte og Aktstykker ang. dansk Topografi og Hist., til Slutn. et stort Antal Dokum. vedrørende Slangerup By. Foran findes følg. Fortegn., betegnet som «Index Volum: XXIV»: «N° I. Kong Jacobi VI. Engellands og Skottlands-Konnings med Frøken Anna af Danmark Beylager, Reyse, Anfang, Frembgang og Ende i Norge, Danmark og Skotland, indtil Hendes M$^{s}$ Kroning og Kongens i Danmarks Ambassadeurs Afskeed fra Skotland, 1589. cui scripto adjuncta est Brevis Descriptio totius Regni Scotiæ. [*Benyttelse.* Norske Saml., I, Chria. 1849—51, S. 450—512]. N° II. Kiøbenhavns Forbedring udi Bygning og Manufacturer af Henrich Thom: Gerner. [Danske Vers. Efter 1689.] N° III. En Tale til den Høyt-berømmelige Danmarks Hoved Stad Kiøbenhavn, Autore Erico Er: Pontoppidano. [Danske Vers.] N° IV. Den Vidt-berømte Danmarks Hoved-Festning Kronborgs Beskrivelse af Thomas Kingo. [Trykt i Kbh. 1672, 4°]. N° V. Kronborg Danmarks Formuur af Henr. Th. Gerner. [Danske Vers.] N° VI. Inscriptiones Coronæburgenses. [Lat., med tysk Overs.]. N° VII. Den Vidt-berømte Friderichsborgs Beskrivelse. [Danske Vers. Af Henr. Th. Gerner]. N° VIII. Bendix Diderichsens Beskrivelse af Friderichsberg.

[Danske Vers. Tr. i Kbh. 1705, 4]. N° IX. Relation om Roskilde-Byes Vaaben, it: Kilder, Kirker og Klostere i gamle Dage. N° X. Fortegnelse paa gamle Konger og Førstelige Personer, som udi Ringsted Kirke ligger begraven. [Dansk og Lat. Existerer i flere ældre Afskr. i Bibliotheket]. N° XI. Inscription over Døren, hvor Lands Dommeren sidder i Ringsted. [Med flere Indskr. sammesteds]. N° XII. Erici Er. Pontoppid[ani] Descriptio Slaglosiæ metrica Dan. et Lat. N° XIII [skal være XIV]. Relatio de Civitate Coagiensi. [Kortf. lat. Beskr. af Kjøge, Prosa]. N° XIV [skal være XIII]. Erici Er. Pontopp[idani] Descriptio Coagii metrica. [Lat. og Dansk]. N° XV. Literæ Indulgentiales pro Capella S. Gertrudis in Kiøge. [Dat. 20. Febr. 1406; dereft. et af Johannes, Erkebiskop i Lund, udstædt Brev, dat. Kjøge 1437, «feria secunda»]. N° XVI. Petri Palladii Collatz-Brev til H. Søfren Grønbech i Kiøge. [Tr. i D. Mag. VI, S. 336—37. — Dereft. et Brev ang. Kjøge, udstædt af Superintendent Povel Madsen 24. Marts 1580]. N° XVII. Maribo Klosters Fundatz. [Af 28. Apr. 1417. Dansk Overs.; tr. i Rohde's Saml!. til Lollands og Falsters Hist., I, S. 424.] N° XVIII. Den gamle og Navnkundige Kiøbstad Ribe korteligen beskreven af Mads Ped. Rostok. [Danske Vers, med et udførl. prosaisk Tillæg]. N° XIX. Slesvici Oppidi olim Metropolis Cimbricæ Chersonesi Topographia Aut. Adamo Tratzigero Ducis Adolphi Cancellario. [Lat. Foran staar: «ex Ms^to Bibliothecæ Regiæ. (fuit etiam in Biblioth. Hojeriana)»; hermed menes vistn. Gl. kgl. Sml. 2432, 4°, hvoraf Slesvigs Beskrivelse udgør en Del]. N° XX. Cataclysmus Dithmarsiam Borealem 11. et 12. Oct. 1634 inundans. [Denne Vandflods-Beskrivelse er paa Tysk.] N° XXI. Samsøes Korte Beskrivelse forfatted af Thomas Kingo. [Tr. i Kbh. 1675, 4°]. N° XXII. Norlands Beskrivelse af Peder Dass. [Den berømte «Nordlands Trompet», udk. i mange Udgaver, første Gang 1739.] N° XXIII. Matthiis Jockumsens Anmerkninger over Island og dessens Indbyggere. [Dansk. Slg. Thott 1737, 4°; Ny kgl. Sml. 1679, 4°.] N° XXIV. Jomfrulands Beskrivelse udi Riim. [Af Roeland Knudsøn, tr. først i «Udvalde danske Riim», Kbh. 1728, 4. Del, S. 204—11]. N° XXV. En Relation om Harbeløf Kirke i Falster. N° XXVI. En Inscription i Woldum Kirke i Aarhus Stift. N° XXVII. Declamatio à Severino Cockio de Cimbrorum Origine et rebus gestis. [Lat. Forf. er maaske den Severinus Coccius, ɔ: Søren Koch, af hvem to Skrifter udgaves i Rostock 1647. Selve denne spøgefulde Tale om Jyderne udgaves i 18. Aarh., «Coloniæ» uden Aar, 8°]. N° XXVIII (mgl.; betegn. i Reg. som «Excerpta quædam ex Chronico antiquo de S. Ansgario» etc.). — [Resten af Haandskriftets Indhold udgøres af følg. Dokumentafskr. ang. Slangerup:] N° 1. Kong Erich Menveds Breff at Slangerup skall hafve lige Frihed med Roskilde

1302. d. 7. Søndag efter Epiphanias. N° 2. Slangerup Kiøbstæds Privilegium af Christophoro Bavaro 1441. N° 3. Kong Christian den Førstes Stadfæstelse paa Slangerup Byes Privilegier och Skatters Efterladelse 1454. N° 4. Slangerups Privilegier af Kong Johannes 1498. N° 5. Kong Hanses Breff paa Friheder om Bosteder i Markeder. 1513. N° 6. Kong Friderich den Førstes Confirmation paa Slangerup Byes Privilegier. dat. Vor Frue Dag 1525. N° 7. Slangerups Privilegier af Kong Christian den II. 1514. N° 8. Kong Christian den III^dies Breff angaaendes en Enghaffwe, nafnl. Tormandtz Haffue, som skal høre Slangerup til 1536. N° 9. Kong Christian den III^dies Stadfæstelse paa Slangerups Privilegier 1542. S. Hans Mitsommers Dag. N° 10. Kong Friderich den II^dens Stadfæstelse paa Slangerup Byes Privilegier 1562 d. 5. Febr. N° 11. Kong Friderich den Andens Benaading om Kloster-Kirke, Kirke-Gaard og store Steenhuus til Raadhuus i Slangerup 1562 d. 6. Febr. N° 12. Kong Friderich den 2^dens Benading Paa Byens Skatters Frihed i 10 Aar, med condition at logere Hoffstaten 1573 d. 19. Mart. N° 13. Kong Friderich den Andens Gavebref, at Slangerups Kiøbstæd maa have den Jord, som fordum haver ligget til Slangerups Closter 1573 d. 21 Dec: N° 14. Kong Friderich den II. Breff, at Birche-Tinget skulle flyttes fra Fridrichsborg til Slangerup, og der holdes 1573 d. 21. Dec: N° 15. Kong Friderich den II Stadfæstelse paa Slangerups Privilegier, och om Forbud paa Schøtteri 1573 d. 21 Dec: N° 16. Kong Friderich den II. Tilladelse for Slangerups Kiøbstæd at bygge en Oplags Bod paa Strandbacken ved Udssundby, dat. Kroneborg d: 14 Maji 1578. N° 17. Kong Frederich den II. Benaading for Slangerup at være fri for all Skatt, endnu i 10 Aar, med condition at forbedre Byen med Kiøbstæd-Bygninger, at tække med Tegel, og at forskaffe Logementer til Hoff-Staten, og Staldrom til 500 Heste. dat: 1581. d: 9 Sept. N° 18. K. Christian IV. Confirmation paa Slangerups Privilegier 1598 d. 5. Jun. N° 19. K. Christian IV. Benading paa 4^re Bøsse-Schøtters Efterladelse 1643 d: 9 Febr. N° 20. K. Friderich den III. Benaadings Breff, Slangerup Bye er given, paa den tredie Part Schatter og Udgifter herefter at være forskaanet. d: 25 Sept. 1656. N° 21. K. Friderich den III. Benaadings Breff, angaaende hvis Jorder udenbyes Mænd her for Byen haver, skall deraff give Skatt og Tynge lige med andre Slangerups Borgere 29 Oct: 1661. N° 22. Kong Friderich den III. Benaadings Bref, paa en Schilling af alle ind- og udgaaende Vares Værdi, som ind- og udskibes paa Slangerups Ladestæd Fridrichssund dat. d: 2 Jun: 1665. N° 23. Kong Christian den V. Confirmation paa Slangerup Byes Privilegier d: 12 Oct. 1676. N° 24. Kong Christ. V. Friheds Brev, paa Closter eller Gestegaards Jorder her for Slangerup at

nyde fri for Afgift den 21 Mart. 1671. N° 25. Kong Friderich den IV. Confirm. paa Slangerups Privilegier 1713. 29 Au. N° 26. K. Friderich IV. Bevilling paa et Qvæg- og Heste-Markets Holdelse udi Slangerup d: 6 Mart: 1622 [!]. N° 27. Kong Christian den 1stes Breff, paa Told-Frihed Slangerups Borgere meddeelt, undtagen paa Sild-fiskende 1451. N° 28. Borgemester og Raads i Slangerup Bref, angaaendes deres Accise 1519. N° 29. Abbedissen i Slangerup Kloster Cæciliæ Brev, hvorudi hun overlader det Gods i Herloffvæ Norr til Esroms Kloster imod andet Gods i Blawsteruth dat: 1352. die exalt. S. Crucis. N° 30. Forligelse-Bref, som giordes i Kloster-Kirken imellem Abbedissen i Slangerup paa Overdref og Jord. 1497. Mand. f. Purif. N° 31. Et Tings Vidne udgivet paa Triherrets Ting, om hvor mange Sviin Slangerups-Skove, som er Langesø-Aas, Krageholm, Krattmølle-Biergene kunde føde 1551. N. 32. Kong Christ. IV. Brev, paa hvis fremmede, som flytter af Landet, skall give 6te Parten af deres Formue, deraf det halve til Kongen, det halve til Byen 6. Apr. 1610. N 33. Brev at den som leyer Tormandtz Hafve af Borgemester og Raad, hvorledes hand skall sig holde 1558. N 34. Fæste-Brev paa Tormands Hafve af Krattmølleren 1558. N 35. Ridemænds Afsicht paa Skiell imellem Slangerup og Jørlunde Overdrev 1556. N 36. XVI Mænds Dom paa det Dyge ved Løstrups Lund 1573. N 37. Anders Jacobsen Møllers i Kratmøllen Fæste Brev paa Tormandts Have til Borgemester og Raadmænd i Slangerup. 6 Nov. 1601. N° 38. Om Slangerups Fægang og Overdref, 1497. Løverd. nest purific. N° 39. Kong Friderich den II. Rescript om at forbedre byen etc: 1573. N° 40. Kong Christian IV. Opsigelses Brev, om hvis Penge Hoylofl. K. Friderich den II. til Slangerup Kirkes Opbyggelse laant haver, paa terminer at betale, naadigst forundt er 1592. d: 29 Nov. N° 41. Sogne-Vidne af Nørre-Herløv, om Slangerups Overdref, hvorvidt det af Arilds Tiid sig strackt haver, etc. 1558. N° 42. Sogne Vidne af Uelsø Sogn, at Slangerups Frihed icke haver været forkrenket af nogen god Mand, som haver hafft Slangerups Closter i Befaling. 1558. N° 43. Sogne Vidne af Slangerup, at Jørlunde Mark ligger ikke paa 100 Fafne nær det Aaffal, som løber fra krattmøllen og renner til Slangerup. 1527. N° 44. Sogne Vidne af Skievinge og Giørløse-Sogn om den Gyde, som løber til Hiørue 1557. N° 45. Sogne Vidne af Strø-Sogn om den Vey i then Gyde til Hiørue 1557. N° 47. XVI Mænds Afsicht imellem Løstrup og Slangerup. 1500. N° 48. Kong Christian den IVdes Befaling til Borgemester og Raad i Slangerup at betale Hans von Steinwinkel for deres Kirke hand haver bygt, underskreven af 4 Regierings Raad 1492. N° 49. Sogne Vidne af Ølsted Sogn ang. det Stræde, som løber fra Slangerup til Hioruy. 1557 Dom.

Cantate. — [*Benyttelse.* Pontoppidans Danske Atlas, II, S. 316—19; VI, S. 89—92.] — *Herkomst.* Har — liges. Thott 1525, 4° — tilhørt D. G. Zwerg, ifølge den haandskr. Katal. ov. hans Bogsaml. (Kall, 510, 4°). — Siden har det været i E. Pontoppidans Eje (Katal., Kbh. 1766, S. 47, Nr. 137).

**Kall, Fol., 30.** *Samlinger til de danske Provincers Topographie af E. J. Jessen; deriblandt adskillige Udarbeidelser, saavel over hele Amter som enkelte Stæder.* Pap. 18. Aarh. 1 Pakke.

Indeholder Materialier til den Beskrivelse af Danm. (og Norge), som Etatsraad, Generalkirkeinspektør Erik Johan Jessen (1705—83) havde under Arbejde midt i 18. Aarh., under Grev J. L. Holsteins Auspicier. Det er dels Optegnelser og Udkast med Jessens egen Haand, dels andres Beskr. af enk. Landsdele, Relationer, Dokumentafskrifter o. desl.; alt ligger uden nogen bestemt Orden. Noget staar i Forbindelse med Hofmans Fortsættelse af Pontoppidans Danske Atlas. Af Indholdet er at fremhæve: «Samsøes Beskrifvelse» (30 Bl., 17. Aarh.'s Slutn.); et Smædevers over den bornholmske Amtmand Dechner («BorringHolms Fader Vor»); «Gammelgaards og Underliggende Godses Jordebog» (8 Bl.); en Afskr. af M. P. R[ostoks] versificerede Beskrivelse af Ribe; Jordebog over Krumstrup Hovedgaard 1729; Beskrivelse af Vissenbjerg Sogn i botanisk Henseende, ved Hans Jørgen Trojel, 1771 (4 Bl.); en Række Spørgsmaal ang. Danmarks mathematiske og fysiske Geografi, besvarede af Professorerne Chr. Horrebow og J. F. Ramus (1744); Brev fra Carl Bertram, «Kongl: Maj:ts Engelsk Sprog-Mester», til Jessen, 12. Juni 1751; Br. fra Hans Gram til Jessen, 8. Marts 1743, med Bilag, hvoraf ses, at G. ogsaa spurgtes til Raads ang. Værkets Plan; «Decisioner over Jens Pilegaards Regnskaber for Odensee Hospitals Indtægter og Udgiffter fra 1. May 1709 till 1. May 1712»; Skrivelse fra F. W. Woyda til Grev J. L. Holstein, Skanderborg 14. Okt. 1743; Relation om Silkeborg Amt, af Clemen Fischer, dat. Kieldstrop 29. Dec. 1744 (13 Bl.); om Munkebo Sogn af Claus Wedel, dat Muncheboe 11. Marts 1746; om Kjerteminde, af Oluf Bagge, dat. Kjerteminde 16. Marts 1746; om Hindsholm og om Dalby Sogn, af N. Lucoppidan og [F. S. Schack Mathiesen] Thestrup (Febr. 1746, 12 Bl.); Skr. fra I. H. D. Simonsen til Grev Holstein, Odense 30. Okt. 1743; M. N. Steenberg til Jessen, Slaglille 30. Dec. 1780; Beskr. ov. Jægerspris Amt, af Lauritz Eskildsen, dat. Jægerspris 28. Sept. 1743.

**Kall, Fol., 53.** *Indberetninger om Bornholm, Møen, Langeland, Anholt, samt Ringsted og Antvorskov Amter.* Pap. 18. Aarh. 1 Pakke.

Hører til Materialierne til E. J. Jessens Beskrivelse af Danmark; hans Haandskrift findes hist og her (dels hele Stykker af Koncepten til Værket, dels Rettelser og Tilføjelser til Beretningerne og Beskrivelserne, der hidrøre fra andre). Halvdelen af

Pakkens Indhold angaar Bornholm; derved en Skr. fra Amtmand Urne til J. L. Holstein, dat. Rønne 17. Apr. 1745, og et Br. fra [P.] Kofod Ancher til Jessen, 9 Mai 1749. — Af de øvr. Sager, som indeholdes i Pakken (hvoribl. ogsaa noget til Falsters og Læsøs Hist.), ere at mærke: Anholts Beskrivelse, sendt til Jessen af Præsten F. V. Dauw, dat. 27. Aug. 1742; en anden af samme Ø, ved Præsten «Hr. Perle eller Perlestikker» (1762); «Vigtige Efterretninger om Anholt, af en Mand som selv har været paa landet og seet alting selv» [m. m. ang. Øen]; Skr. fra F. Adeler til J. L. Holstein, dat. Løkkesholm, 8. Febr. 1744; fra Præsten M. H. Bloch til Jessen, 23. Sept. 1755 (om Bogø); Efterretninger om Møen, sendte til J. L. Holstein af Amtmand C. S. Gallkowsky, Stege 25. Sept. 1743.

**Kall, Fol., 54.** *Documenter angaaende Bornholm, Stege, Nyekiøbing, Stubbekiøbing, Mariboe, Naskov, Nyested, Rødbye og Saxkiøbing, samt disse Steders Privilegier. (Nye og god Afskrivt).* Pap. 18. Aarh. 1 Bind paa 69 Bl., deraf endel ubeskr.

Indeholder følg. Dokumentafskrifter, vistnok henhørende til de Jessenske Materialier til Danmarks Beskrivelse: a) «Copier af Documenter angaaende Bornholms Kiøbstæder» (ɔ: kun et Udtog af Rønne Raadstueprotokol 1773 samt et Par derhen hørende Skrivelser fra samme Aar). b) «Copie af Steege Byes Privilegier.» (24 i Tallet, 1447—1767). c) «Copie af Nyekiøbing Byes Privilegier paa Falster.» (1 af Frederik V udstædt Bevilling, 25. Apr. 1760, og et af Christian VII udstædt Skøde paa et Springvand med Park, 17. Juni 1767.) d) «Copie af Stubbekiøbings-Byes-Privilegier.» (1354, Philippi Jacobi Dag). Endv. «Stubbekiøbings Fundation paa dens indhegnede nye Marker» (udst. af Fred. III, 31. Juli 1649.) e) «Copie af Marieboes Privilegier.» (ɔ: Chr. VI's Stadfæstelse deraf, 24. Marts 1731.) f) «Copie af Nachschow-Byes-Privilegier.» (4 Stykker, omfattende Aarene 1648—1722). g) «Copie af Nyested Byes Privilegier.» (7 Stykker, 1409—1704). h) «Copie af Rødbye-Byes-Privilegier.» (Af Kong Hans, Pintse-Aften 1500, og Frederik V, 21. Aug. 1747). i) «Copie af 2de Breve angaaende Saxkiøbings Privilegier.» (2 Skrivelser fra 1773, hvoraf fremgaar, at ingen saadanne gl. Dokumenter ang. Saxkjøbing vare at finde).

**Kall, 4., 378.** *Et Bundt Miscellanea til den danske, især Jyllands, Topographie.* Pap. 18. Aarh.

Har ligeledes hørt til de Jessenske Samlinger (hans Haand træffes et enkelt Sted). Mange forskellige Hænder. Indholdet bestaar af Optegnelser, Afskrifter og Dokumenter, Inskriptioner o. desl., liggende uden nogen Orden. Fremhæves kan en større anon. Beskrivelse af Aalborg; en Beskr. paa Lat. af de jydske Købstæder; nogle Dokum. ang. Slagelse, Afskr. fra Midten af 17. Aarh. (12 Bl. i Fol., ud. Beg. og Ende); en Assurancepolice

for en kjøbenhavnsk Ejendom 1781; Br. fra J. N. Wilse til Jessen, 13. Aug. 1767; «Tabel over Ægte-viede, Fødte og Døde udi Siellands Stift Aº 1758» m. m.

**Ny kgl. Sml., Fol., 368.** *Varia geographica, meest til den danske Geographie.* Pap. 18. Aarh. 82 beskr. Bl. samt 13 indhæftede Tavler med kopierede Kort.

Titelbl.: «Varia Geographica. Udskrevne effter Nº 89 in Folio af Rostgaards Bibliotheqve af T. Jóhnsen.» Nedenf. med Suhms Haand: «Er en slet og ubetydelig samling, og Charterne ælendige P. F. Suhm.» — Af meget blandet Indhold. Register foran i Bogen. — *Herkomst.* Nr. 554 i Suhms Ms.-Sml.

**Ny kgl. Sml., Fol., 368ᵇ.** *En Samling af forskjellige Stykker til Danmarks Topographi.* Pap. 19. Aarh. 1 Pakke.

Indeholder saavel ældre som nyere Ting, Optegnelser og Dokumentafskrifter, deribl. nogle hidrørende fra E. J. Jessen, J. H. Schlegel, C. F. Allen og Ant. Petersen. De ere ordnede und. følg. Rubriker: a) «Danmarks Geographie og Chorographie.» b) «Sjælland & Bornholm.» c) «Lolland, Falster, Fyn etc.» d) «Jylland». e) «Slesvig».

a) Under denne Rubrik findes bl. a. en Fortegn. over danske Len ved Ant. Petersen (10 Foliobl., de 5 ubeskr.), 2 Bl. med Notitser om nogle Herregaardes gamle Navne, 1 Bl. med Optegn. paa Tysk af J. H. Schlegel om danske Kongers Byggeforetagender, endelig en Skrivelse fra [. . . ?] Holm til en Etatsraad (Jessen?), Kbh. 17. Marts 1761 (4 Foliobl.), ang. Kortlægningen af Danmark. — b) Indeholder bl. a. nogle Optegn. fra 17. Aarh. om «Naturalia af Seeland» og «Naturalia af Viborg stigt» (8 Kvartbl., de 4 ubeskr.), Jordebog over Basnæs Hovedgaard 1760, «Documenter angaaende Caningaarden i Søllerød Sogn» (51 Stykker, alle fra 19. Aarh.), Skrivelse fra J. H. Bredsdorff til det Kgl. Danske Selskab for Fædrel. Hist. og Sprog, Sorø 24. Juni 1840, med et Bilag om Fjennesløv Kirke; 4 Dokum. ang. Frederiksberg (3 Panteobligationer fra Aarene 1729—41 og et Fæstebrev 1766); under «Frederiksborg» en Række Optegn. og Afskr. af Ant. Petersen; under «Helsingør» et «Pro me Moria [sic] angaaende Lotteriet udi Helsingøer», 1742, Tysk, 10 Foliobl.; et udat. Dok. fra 16. Aarh. ang. Næstved Overdrev og Raadmandshave; Register over de i Ringsted Kirke begravede fyrstelige Personer (Afskr. fra 17. Aarh.); und. «Roeskilde» en kgl. Bevilling for Martin Johansen paa et Grubeværk i Klare Mølle, 13 Marts 1811, endv. 2 Bl. med Optegn. om Kanniker i Roskilde (17. Aarh.); udat. Skr. fra H. Plum til Frøken Thott, med Kopi af nogle Gravskrifter; Afskr. af Store Hedinges Privilegier (17. Aarh., 4 Foliobl.); fl. Dokumentkopier vedr. Vallø og Vemmetofte; «Møens antiquariske Beskrivelse Ledsaget med antiquariske Korte forfattet og udarbejdet Maj 1854 af L. Schiøtz, Krigsraad» (10

Foliobl.); «Copie af de antægnelser, som findes i Aakirkes gamle Journal- og Tegne-Bog paa Bornholm, med nogle nu tillagde Remarqver paa de Stæder, hvor det udkræves og fornøden eragtes», dat. Aakirke Præstegaard d. 14. Juli 1750 (8 Foliobl.), med Forts. (10 Foliobl.), dat. smst. 16. Juni 1752 og underskr. L. Hiorth; 2 tegn. og kol. Kort ov. Bornholm og Farvandene derom, af Bagge Wandel 1676; Topogr. Tabel over Bornholm, forf. 1755 af Amtmand Urne paa Grundlag af Jordebogen 1696. — Til Rigsarkivet ere afleverede 1889: Et Antal Dokumenter ang. Salget af Bernstorff til Kongen 1842; (ang. Kaningaarden) Nordenbergs Fæstebrev 22. Marts 1782, Genpart af 2 Skr. fra Rentekammeret til Amtmand Scheel Plessen, 21. Sept. og 5. Okt. 1782, Genpart af Rentekammerets Skrivelse til Justitsraad Westermann, 5. Okt. 1782, Nordenberg til Sognefoged P. Madsen ang. Kaningaarden, 8. Jan. 1788, endv. 3 lign. Skr. fra 1797 og 4 Dok. fra 1798 om samme Gaard, endelig Genpart af Rentekammerets Skr. til Stiftamtmand Lowzow 2. Jan. 1830; Extract, af Amtmanden i Frederiksborg Amt, over hvad der er udvist i Amtets Skove 1691—1702, dat. 1. Mai 1702; Udgifterne ved Frederik V's Kapel i Roskilde, udarb. i Bygnings-Kontoret ved Fuldmægtig Jessen, 15. Aug. 1788; Skrivelse fra Harsdorff til den kgl. Bygningsdirektion ang. Fred. V's Kapel i Roskilde, 8. Sept. 1779. — c) Indeholder bl. a. et Tingsvidne fra Vendsherred ang. en Bylov (1624), «Taxten paa Landet, hvad af Klocher og Grafver gifves skall» (1683, 10. Apr., testeret Kopi), en gl. Afskr. af Synsmændenes Beretn. om Svineriet i Snøde Præstegaard (1711), en udat. Erklæring af Joh. Friis i et Skifte (16. Aarh.) og et «Offuerslag paa Nyborgs bygnings behoff» (Koncept, 17. Aarh.) — Til Rigsarkivet er afgivet 1889: Brev fra General Ad. Fuchs til Krigskollegiet, dat. Nyborg 7. Okt. 1662. — d) Indeholder bl. a.: «Opskrift paa de Fiske, som ere fangede og kan fanges under Thyeland» (18. Aarh., 3 Foliobl.); Dokumenter til en Tiendesag (i Afskr.), tilsendte Prof. C. F. Allen fra Chr. Sparre, med en Skr. dat. Kattrup 5. Okt. 1865; endel Optegn. af L. Engelstoft om Oldsager og Mindesmærker; vidimerede Kopier af Fundatser o. desl. vedk. Hasle Herred (17. Aarh., 7 Foliobl.); Fortegn. ov. lat. Indskrifter i Hornslet Kirke (18. Aarh., 6 Foliobl.); nogle Samlinger til Kolding Bys Hist. (have været L. Engelstofts, tildels med hans Haand); vidimerede Kopier, dat. 8. Jan. 1675, af Kolding Hospitals Fundatser (6 Foliobl.); et Antal Dok., mest Kopier og Koncepter ang. Stensballegaard (12 Stykker); Genpart af Skr. til Rentekammeret fra Güldencrone og A. Birch, dat. Aarhus 24. Febr. 1815, ang. en Taxationsforretning; 3 Privatbreve fra (Godsinspektør J. H.) Bindesbøll til J. Collin 1840 med Forslag ang.

Silkeborg Gods; Optegnelser af C. Testrup ang. Visborggaard (18. Aarh.); Stævning til at møde i en Aastedsforretning, dat. Aalborg 23. Sept. 1582; «Reversal over eendeel Documenter . . . Mattrup Gaard og Gods vedkommende» (18. Aarh.). — Til Rigsarkivet er afgivet 1889: et Antal Dok. ang. Anlægget af Frederikshavns Havn 1824—29 og Skrivelse fra Renteskriver (?) Just Hansen til Rentemesteren, 12. Marts 1690, ang. Skanderborg Slots Reparation. — e) Af denne Rubriks Indhold, der mest omhandler Flensborg, er at mærke et Antal Dokumentafskrifter af P. Seidelin, udførte 1861—68; en Passeerseddel udstædt i Husum 16. Juni 1637; et af Augustus Erichs i Kbhvn. 19. Mai 1601 udstædt Recepisse; Kvittering fra Jochum van Alevelde, Erkedegn i Slesvig, til en Borger i Flensborg, dat. Flensb. Onsdag efter Oculi 1510 (trykt i Seidelins Diplomatarium Flensborgense, II, 45). — Til Rigsarkivet er afleveret 1889: Kontrakt mellem Frederik III og Henr. Rüse ang. Rendsborgs Befæstning, 18. Mai 1669.

**Ny kgl. Sml., Fol., 370f.** *Ant. Petersen, Samlinger til Danmarks Topographie.* Pap. 19. Aarh. 1 Bd. paa 114 beskr. og pagin. og omtr. ligesaa mange ubeskr. Bl.; til Slutn. atter nogle faa Notitser og et alfab. Register.

Indeholder Notitser og Excerpter, mest efter trykte Kilder, navnl. Aviser, alt med Fuldmægtig Anton Petersens († 1870) Haand. — *Herkomst.* Købt efter Anton Petersen.

**Ny kgl. Sml., 8., 174s.** *Ant. Petersen, Historiske Samlinger mest til Kjøbstædernes Topographi.* Pap. 19. Aarh. 54 Hæfter.

Indeholder en Mængde Excerpter af Ant. Petersen, efter utrykte og trykte Kilder; de ere fordelte paa følg. Maade: 1) Aalborg, 2) Aarhuus, 3) Antvorskov, 4) Bornholm, 5) Faaborg, 6) Fredericia, 7) Frederiksborg, 8) Frederikshavn, 9) Helsingøer, 10—11) Hirschholm, 12) Holbek, 13) Horsens, 14) Kallundborg, 15—24) Kjøbenhavn, 25) Kolding, 26) Korsøer, 27) Nakskov, 28) Nestved, 29) Nyborg, 30) Odense, 31) Præstø, 32) Randers, 33—34) Ribe, 35) Ringsted, 36) Roeskilde, 37) Rudkjøbing, 38) Skjelskøer, 39) Sorø, 40) Svendborg, 41) Thisted, 42) Veile, 43) Viborg, 44) Vordingborg, 45) Ærøeskjøbing, 46) Landsbykirkerne, 47—49) Rosenborg, 50) Hoffet, 51) Slotte m. m., 52) Udtog af P. Schjønnings Conceptbog til Breve etc. 1767—1772, 53) Planer, Prospecter m. m., som mangle i min Samling, 54) Manglende Kobbere. — *Herkomst.* Købt efter Fuldmægtig Ant. Petersen.

**Ny kgl. Sml., 4., 630.** *Geographiske Anmærkninger over Danmark og Norge, for det meeste af Chr. Horrebow.* Pap. 18. Aarh. 23 Bl., de 5 sidste ubeskr.

Titlen er paa Tysk: «N. 87. Geographische Anmerkungen über Die Königreiche Dännemarck und Norwegen, und darunter

belegene Insulen und Landschafften.» Til Slutn. findes ogs. nogle tyske Anmærkn. om Grønland, Island m. m.; Manuskriptets Indhold er forøvr. Afskr. af de samme Spørgsmaal ang. Danmark-Norges mathem. Geografi, som findes i Kall 30, Fol. (Materialier til E. J. Jessens projekterede topogr. Værk), og Ramus' og Horrebows Besvarelse deraf, hvoraf Orig. ligel. findes i det anf. Kallske Hdskr.

**Ny kgl. Sml., 4., 646.** *Relationes Speciales om Danmark. Chorographisk-statistisk Beskrivelse over Riget efter Steder og Herreder. Tom. I —III.* Pap. 18. Aarh.'s 1. Halvdel. 3 Bd.

Dansk. Henholdsv. 240, 141 og 210 Bl.; deraf endel ubeskr. 1. Bd. indeholder Sjællands Stift, 2. Bd. Fyen og Smaaøerne, 3. Bd. Jylland. God Afskr. eller Renskrift. Der er i denne Beskrivelse taget meget Hensyn til Næringsveje o. desl. 1737 er det seneste Aarstal, der nævnes. — *Herkomst.* Nr. 221 i den Suhmske Ms.-Sml.

**Ny kgl. Sml., 4., 646$^{b}$.** *Topographiske og antiqvariske Optegnelser om Danmark.* Pap. 18. Aarh.

Indeholder endel Notitser paa løse Bl., af Amanuensis ved det kgl. Bibl. Chr. Brandt († 1780), alle med hans Haand. — *Herkomst.* Er vistn. Bibl. Brandt., S. 380, Nr. 194, men findes ikke i det kgl. Bibl.'s hdskr. Fortegn. ov. de efter B. købte Bøger.

**Ny kgl. Sml., 4., 646$^{c}$.** *Varia chorographica et topographica Danica.* Pap. 19. Aarh. 1 Pakke.

Blandet Indhold; forskellige Hænder. Endel Optegn. af Ant. Petersen, betegn. «Varia Topographica. (Coll. Ant. Petersen)»; vedlagt er et Br. til Samme fra Arkitekt F. Uldall, dat. Randers d. 14$^{de}$ Mai 1870. Desuden Afskrifter og Notater af Jens Birchérod, C. Brandt, J. Langebek o. a. Noget af Pakkens Indhold er ordnet und. særskilte Rubriker. Mærkes kunne to Kobberstik eft. Gravminder i Odense og et tegn. Kort over Gislum Herred i Jylland 1821 samt af ældre Ting en Fortegn. fra 16. Aarh. ov. Ribe Bys Privilegier (indtil 1575; 6 Kvartbl.), en jydsk Præstefortegn. (Aalborg Stift, 17. Aarh.'s 2den Halvdel, 4 Kvartbl.), «Fortegnelse paa Lyngby Præstes indkom, Sampt Lyngby oc Albøge Kierchers, Degns og Skolemesters tilleggelse» (2. Halvd. af 17. Aarh., 8 Kvartbl.), og en Beskr. ov. Nakskov og dens Hist., betegn.: «Devise: Sundbyefærge 1783» (10 Kvartbl.).

**Ny kgl. Sml., 4., 647.** *Et Bind med forskiellige Stykker til den danske Chorographie, item Kirke- og Skolehistorie, baade Documenter og Afhandlinger.* Pap. 18. Aarh. 290 Bl., hvoraf nogle ubeskr.

Lat. og Dansk. Mest Afskrifter; forskellige Hænder. Indeholder: 1) (Bl 1$^{a}$—19$^{b}$) «Literæ Originales ex Chartulario Ecclesiæ Cathedralis Wibergensis.» Tilføjet med Suhms Haand: «Det

ældste er af 1219.» 2) (Bl. 21[a]—24[a]) «Monumenta Viburgensia.» 3) (Bl. 25[a]—27[a]) «Narratiuncula de Fundatione Monasterii Vitæ Scholæ in Cimbria.» 4) (Bl. 29[a]—30[a]) «Een Fortegnelse paa de Klostere, som i forrige Tider har været i disse tvende Nordiske Konge-Riger» [efter Joh. Messenius]. 5) (Bl. 31[a]) «Convivia seu Gildæ in Dania.» 6) (Bl. 33[a]—34[a]) «Greve Hanses Brev ang. Laallands Geistlige.» 7) (Bl. 34[b]) «Kong Christian den 1stes Brev angaaende de Geistliges Friheder udi Lolland.» 8) (Bl. 35[a]—36[b]) «Literæ Archiepiscopi Lundensis om Lalands Geistliges Indkomst.» Tilf. med H. F. Rørdams Haand: «Suhms Hist. XII, 398—9.» 9) (Bl. 37[a]—38[a]) «Fyens Stiftes Geistliges privilegia.» Ved det første er tilf. m. Rørdams Haand: «Terpager, Ripæ Cimbr. p. 105—6.» 10) (Bl. 38[b]—41[b]) «Om Nakskov.» (Afskr. af lat. Diplomer.) 11) (Bl. 43[a]—46[a]) «Beretning om St. Knuds Kirkes, Klosters og de Latine Skolers i Odense første Begyndelse og Opkomst, Samt en nyere Anonymi Anmerkninger derover.» 12) (Bl. 47[a]—48[b]) «Om St. Knud Konge i Odense.» 13) (Bl. 49[a]—54[b]) «En Relation angaaendes Adskilligt om Fridrichsborg-Slott.» 14) (Bl. 55[a]—149[b]) «HISTORIA Regiæ Scholæ Fridericiburgicæ . . . . conscripta à Christophoro Jani Lidovio» [ɔ: Christopher Jensen Lidøe, Præst i Strø fra 1725, † 1739.] 15) (Bl. 151[a]—192[b]) «Inscriptiones, Epitaphia et Picturæ quæ reperiuntur in Templo St: Olai quod Helsingoræ est exstructum collecta et exscripta Anno MDCCXXXVIII a Petro Orslef.» [ɔ: Peder Mikkelsen Orslef, Præst ved St. Olai Kirke i Helsingør fra 1733, † 1748]. 16) (Bl. 194[a]—198[a]) «Roeskilde Privilegier.» Lat. 17) (Bl. 200[a]—204[a]) «Coagiensia». Lat. Dokumenter vedk. Kjøge. 18) (Bl. 208[a]—211[b]) «Slaglosia». Hist. Beskr. af Slagelse paa Lat. Dereft.: (Bl. 212[a]—217[b]) «Slagelse eller Slagsby.» Tilf. med H. F. Rørdams Haand: «alt efter Peder Syv (Rostg. Fsc. 53).» 19) (Bl. 218[a]—219[a]) «Nestvedensia». Dansk. 20) (Bl. 220[a]—228[b]) «Herlufs-Holm.» Lat. og danske Dokumenter m. m. 21) (Bl. 229[a]—235[a]) «Scholæ Herlovianæ Fundatio.» (m. m.). 22) (Bl. 236[a]—245[b]) «Inscriptiones Templi Herloviani». 23) (Bl. 246[a]—259[b]) «Beskrivelse over det Land Møen paa Alexandriniske Vers i Hast forfattet af Jens Christiansøn Scholæ Stubbecop: Rector Aar 1722.» 24) (Bl. 260[a]—261[b]) «Inscriptiones i Steege-Præste-Gaard.» 25) (Bl. 262[a]—264[b]) «Om Vemmetofte-Adelige-Kloster.» Af P[eder Sørensen] Heiberg, Præst ved Vemmetofte 1735, † 1775; dat. Vemmetofte 28. Nov. 1749. 26) Bl. 266[a]—269[a]) «Encomion Villæ Wædeløw prope Roschildiam OLIGERI JACOBAEI.» Med endnu et lat. Digt af Samme. 27) (Bl. 270[a]—271[a]) «Specifikation paa Hvad Leens Mænd her haver været over Landet Bornholm.» 28) (Bl. 272[a]—275[b]) «Monumenta Arhusiensia.» 29) (Bl. 276[a]—278[b]) «Mag. Theodori Thorlaci Episcopi Scalholtensis in Islandia Responsio ad Quæsita

Regiæ Societatis Anglicanæ Islandiam spectantia, quæ tamen ad illam non pervenit.» 30) (Bl. 280a—287b) Relation ang. det nordlige Norge, af P[oul] H[ansen] Resen, dat. Kbh 17. Dec. 1707 (Koncept). — *Herkomst.* Er Nr. LVII i den hdskr. Katal. ov. D. G. Zwergs Manuskriptsaml. (Kall 510, 4°); Nr. 1416 ibl. de Suhmske Manuskr.

**Ny kgl. Sml., 4., 648.** *En Fascikel med adskillige Stykker til den danske Topographie og Statistik.* Pap. og Perg. 19. Aarh. 1 Pakke.

Indeholder endel Afskrifter, Dokum. og Optegn., mest fra 18. Aarh.; nogle ere kun Fragmenter. Bl. a. findes der en testeret Kopi af Købekontrakt mell. Kancelliraad Niels Fuglede og Raadmand Niels Hendrichsen ang. Vesterbygaard, dat. 8. Okt. 1729; Afskr. af Jac. Bircherods «Beretning om den rare og ældgamle Tavle, som findes i Stubberup Kirke» («udskreven i Kiøbenhavn in Octob. 1736»); nogle Aktst. til Sorøs ældre Hist., samlede af C. Molbech (noget med hans, noget med Langebeks o. a.'s Hænder); et Fragm. af en Kopibog ov. Dok. fra Slutn. af 16. Aarh. (samme Haand som Ribe-Privilegierne i Ny k. S. 646c, 4°); «Jochum Hansen Spigel Bergs Skiøde» (paa en Grund i Kbhvn.), 7. Juli 1673 (Pergam.); en egenh. Notits af Peder Resen ang. Kbhvn. i det 15. Aarh., m. m.

**Ny kgl. Sml., 4., 648b.** *Adskilligt til Kongeriget Danmarks Topographie fra Slutningen af XVIII Aarhundrede.* Pap. 18. Aarh. 258 Bl. med Pagin. (samt nogle enk. vedhæftede Bl.), desud. 48 Bl. Register.

Indeholder en Mængde Optegn. ang. hele Danm., beg. med Københavns Omegn, endende med Holsten. — *Herkomst.* Har været i Fuldmægtig Ant. Petersens Saml.

**Ny kgl. Sml., 4., 658b.** *11 Skjøder paa Pergament, tildels med vedhængende Segl, fra 1596 til 1658.* Perg. 16. og 17. Aarh. 1 Pakke.

Indhold: 1) 3. Apr. 1596, Skøde fra Peder Thøgersen til Rasmus Jensen paa en Gaard i Vesterthorup; 2) 22. Jan. 1610, fra Jens Lauritzen til Peder Jensen Skoleholder, Fuldmægtig paa Johan von Wirk Contrafeier's Vegne, paa en Ejendom paa Østergade; 3) samme Dato, fra Johan v. Wirk Contrafeier til Nicolai Svabo Møntmester, paa en Ejendom paa Østergade; 4) 25. Jan. 1613, fra Waldborg Joh. v. Wirks Malers Efterleverske til Møntmester Nicolai Svabo, paa en Ejendom paa Østergade; 5) 19. Okt. 1613, fra Rasmus Lassen i Oldrup til Jens, Rasmus og Mouris Nielsen i Bastrup paa en Ejendom paa Morslet Mark; 6) 12. Marts 1625, fra Bye Jensdatter og Medarvinger til Sidsel Sørensdatter, salig Rasmus Jenssens Efterleverske, (Vesterthorup) paa Jordegods; 7) 22. Juni 1634, fra Jesper Pedersen til Anders Sørensen Holmboe, paa en Ejendom i Aalborg; 8) 1. Febr. 1641, fra Christopher Jørgensen Guldsmed til Søren Nielsen Holst, paa

en Lysthave udenf. Kjøge; 9) 29. Febr. 1644, Peitter Willumsen til Søren Lauridzen, paa en Ejendom i Maribo; 10) 14. Juni 1658, Jørgen Kruse til Michel Trøye Schreder, paa en Ejendom paa Østergade; 11) Brudst. af et Skøde for Christen Caspersen paa en Ejendom i Kjøge (16 . . ?) — *Herkomst.* Nr. 5 bærer Paaskr. «Tilhører Dr. Hübertz i Aarhus. Den 15 July 1836.»

**Kall, 4., 364.** *Efterretninger om nogle danske Kiøbstæder og Slotte, i alphabetisk Orden.* Pap. 18. Aarh. 112 Bl., deraf endel ubeskr., samt nogle vedlagte og vedhæftede enk. Bl. og Sedler.

Det meste med samme Haand.

**Gl. kgl. Sml., Fol., 720.** *Register paa Herregaarde i Danmark 1651, med andre fleere ældre og yngre Optegnelser over samme.* Pap. Mest 18. Aarh. 1 Pakke.

Forskellige Hænder, en enk. Optegn. med Biskop Jens Bircherods Haand.

**Kall, 4., 365.** *Nic. Isenfeld, Endeel Herregaardes forskiellige Navne. 1756.* Pap. 18. Aarh. 40 Bl.

Indeholder to forskell. Fortegn., den ene med den ovenf. anf. Tit., den anden betitl. Herregaarde af eet Navn i adskillige Lande.» Til begge angiver Præsten Nicolai Isenfeld sig som Forfatter, i en egenh. Notits foran i Bogen, dat. «Todberg Præstegaard . . . . d. 3die Mai 1756.» Vedl. er ligel. et Br., med samme Dato, fra Isenfeld til Justitsraad E. J. Jessen; Manuskriptet synes altsaa at henhøre til dennes Materialier til en Danmarksbeskrivelse.

**Ny kgl. Sml., 4., 657.** *Alphabetisk Register paa Herregaarde i Danmark, som vare 1657.* Pap. 18. Aarh. 12 Bl., de to sidste ubeskr. Afskrift.

**Ny kgl. Sml., 4., 657b.** *T. A. Becker, Samlinger til de danske Herregaardes Historie.* Pap. 19. Aarh. 13 Kapsler.

Indeholder for største Delen egenh. Excerpter af Prof. Tyge Alexander Becker († 1869), alfab. ordnede; endel af de ganske smaa blandt disse ere opklæbede. Dog findes her ogsaa Udklip og Numre af Aviser, ældre Afskrifter, Breve fra forskellige til Becker o. lign. Slg. B.'s trykte Værk om de danske Herregaarde, fortsat af C. E. Secher. Det bemærkes, at der ogsaa findes Rubriker som «Kjøbenhavn», «Island», «Slesvigske Forhold» o. desl.

Kapsel 1: A—Ba. Fremhæves: under «Adelersborg» Afskr. fra 18. Aarh. af et Regnskab, et Br. til Becker fra Baron Zytphen Adeler, dat. 21. Nov. 1852, m. m. Und. «Agerbæk» et Br. til til B. fra Pastor H. F. Rørdam, 16. Dec. 1858. Und. «Basnæs» et tegnet Kort ov. denne Herregaard med Omgivelser fra 18. Aarh. Und. «Barritskov» et Register over Skøder paa denne Ejendom (18. Aarh.). — Kaps. 2: Be—Bø. Und. «Beldringe» et Br. til Becker fra Ringheim [?], dat. 30. Juli 1855. Und. «Boller» et Br. fra P. Lange til B., 23. Okt. 1865. Und. «Broholm» flere Be-

skrivelser og Optegnelser, sendte B. af Khr. F. Sehested. Und. «Bygholm» en Købekontrakt mell. Etatsraad L. de Thygeson og Stiftamtmand N. E. de Thygeson, dat. 20. Apr. 1809 (Orig). — Kaps. 3: C—E. Und. «Clausholm» nogle Optegn. af Godsforvalter J. Møldrup, dat. 4. Sept. 1844, samt en længere anon. hist. Skildring. Und. «Gl. Estrup» en Registrant ov. det derværende Arkiv. — Kaps. 4: F—Gi. Und. «Frijsenborg» en Reversal over Dokumenterne i Herregaardens Arkiv (19. Aarh.). Und. «Frydendal» en Optegn. af Gaardens Ejer Khr. v. Deurs, dat. 10. Okt. 1805, samt en Fortegn. ov. dens Ejere indtil ham incl. Und. «Giessinggaard» 2 Jordebøger, dat. 1. Mai 1828 og 1851, samt nogle Optegnelser af Ejeren Folsach, dat. 10. Okt. 1844. Und. «Gjorsløv» et Br. fra P. B. Scavenius til Becker, 8. Juli 1853. — Kaps. 5: Gl—Hol. Und. «Haslevgaard» nogle Optegn. af A. H. Lichtenberg, dat. November 1842. Und. «Hardenberg» et Br. fra C. A. Dons til Becker, 18. Juni 1847. Und. «Herlufsholm» bl. a. et autograferet Brev fra Grev F. W. Knuth til Becker, 11. Nov. 1851. Und. «Hesselagergaard» et Br. fra Ejeren Dons til B., 20. Aug. 1844, med nogle Meddelelser om Gaarden. Und. «Hindsholm» et Br. til Provst Bentzien i Kjerteminde fra S. H. Jørgensen, dat. Dalby Præstegd. 3. Febr. 1840. Und. «Holmegaard» nogle anon. Meddelelser, skrevne i Dec. 1847. Und. «Holsteinborg» noget om Gaarden, undertegn. Petersen og sendt til Godsinspektør Richter und. 13. Apr. 1847. — Kaps. 6: Hor—Kiu. Und. «Hvidkilde» nogle Bemærkninger af Præsten C. J. Bredsdorf, St. Jørgensgaard 30. Aug. 1844. Und. «Høgholm» nogle Meddelelser af M. Kirketerp, dat. 27. Mai 1844, samt en Fortegn. ov. Ejerne. Und. Høiriis» en Prioritetsobligation udstædt af Diderik Galtrup til Generalinde Hauch 11. Juni 1782 (Orig.) med Jordebog 1776 og 1782. Und. «Hørbygaard» en Designation paa Skøder etc. vedk. denne Ejendom. Und. «Kallø» Br. fra Svend Grundtvig til B., 7. Okt. 1860. Und. «Katholm» nogle Meddelelser fra Godsforvalter Mohn, dat. 12. Sept. 1847. — Kaps. 7: Kjæ—Lø. Und. «Langesø» et Br. til Baron Holsten-Carisius fra Pade [?], vistn. Godsforvalter, 24. Marts 1852. Und. «Kokkedal» et Br. til Becker fra P. Schrøder, 12. Nov. 1854 (har været benyttet som Manuskr. til Trykning), og et til Samme fra Hein, dat. Høveltegaard, 29. Okt. 1854. Und. «Lykkesholm» nogle Meddelelser fra O. Lindegaard, dat. 17. Mai 1845. Und. «Løvenholm» et Br. til B. fra C. Pind, 6. Marts 1845. — Kaps. 8: M—O. Und. «Meilgaard» nogle Meddelelser til Landskabsmaler Richardt fra Godsforv. Lunøe, 27. Sept. 1844. Und. «Nakkebølle» et Br. fra C. Krohn til Godsinsp. Madsen, 6. Dec. 1847, nogle Meddelelser fra Khr. A. Holsten og et Br. til Godsinsp. Madsen fra C. H. Bredsdorff, 8. Dec. 1847. Und. «Nielstrup» Extrakt

af denne lollandske Gaards Jordebog 1732. Und. «Næsbyholm» nogle Meddelelser til Becker, underskr. Rasmussen og dat. Næsbyholm 9. Juli 1851. Und. «Ottestrup» et Tingsvidne af 28. Febr. 1661. — Kaps. 9: P—R. Und. «Ravnstrup» Kopi af et Regnskab, underskr. Danneskjold Samsøe, dat. Gisselfeld 17. Marts 1806. Und. «Rygaard» et Skøde fra Niels Kaas (til Fouelsig) til Hendrik Lange (til Rygaard) paa noget solgt Gods, 27. Marts 1653 (Orig.). — Kaps. 10: Sa—Ste. Und. «Sandholt» nogle Meddelelser ang. denne Gaard, underskr. M. T. Becher, samt en gl. Kopi af Skiftebrev i Corfitz Trolles Stervbo, 1688. Und. «Skafføgaard» nogle Bemærkninger af J. M. Secher, dat. 23. Nov. 1844. Und. «Spøtterup» et Br. fra N. Breinholt til Becher, 6. Apr. 1856, samt nogle Meddelelser fra Samme om Gaardens Ejere. — Kaps. 11: Ste—Ti. Und. «Sæbygaard» nogle Meddelelser fra Baron Krag Juel Vind Arenfeldt, dat. 27. Marts 1848. Und. «Tirsbæk» en Jordebog ov. Godset 1661 (Orig.). — Kaps. 12: To—Ve. Und. «Tranekjær» et Br. fra Denker til Becker, 15. Aug. 1850. Und. «Tybjerggaard» endel Meddelelser fra General P. F. Steinmann, dat. Kbh. i Apr. 1854. Und. «Tølløsegaard» et Br. til Becker fra C. Zeuthen, 12. Okt. 1850. Und. «Ulstrup» et Br. fra F. Mourier-Petersen til B., 31. Okt. 1853. Und. «Wedellsborg» nogle Meddelelser fra Chr. Evers, dat. 20. Okt. 1854. — Kaps. 13: Vi—Ø. Und. «Vingegaard» et Br. fra Lüttichau til B., dat. Thiele 19. Sept. 1850, samt en Udskrift (ved Samme) af Jordebog for 1759.

**Ny kgl. Sml., 4., 658.** *Herregaarde med adskillige Navne i Danmark.* Pap. 18. Aarh. 9 Bl., det sidste ubeskr. — Tospaltet.

**Ny kgl. Sml., 4., 658c.** a) *Erectionsbrev for Stamhuset Kiølbyegaard i Jylland, 26de August 1726.* b) *Erectionsbrev for Stamhuset Holsteenshuus i Fyen, 20de Marts 1723.* Pap. 18. Aarh. 27 Bl., de tre sidste ubeskr.

Afskrift.

**Ny kgl. Sml., 4., 658h.** *Jacob Ulfelds Jordebog over Ulfeldsholm, Selsø og Bavelse Godser 1588.* Pap. 19. Aarh. 34 Bl.

Paa Titelbl. forn.: «Afskreven efter Originalen, som opbevares paa Holckenhavn og af Hr. Baron Holck har været udlaant Bibliotheket til Afskrivning. Afskriften besørget af C. Weeke.» (1879).

## Kort.

**Gl. kgl. Sml., Fol., 713.** *Johannis Mejeri verschiedene Charten über Seeland, Fühnen und Jutland.* Pap. 17. Aarh. 76 løse Kort.

Kortene ere fordelte under følgende Rubriker: 1) «Sjælland» 24 Stykker, med Numrene 13 og 15—36; 2) «Fyen», 8 Stykker

med Nr. 1—6 og 9—10; 3) «Jylland», 29 St., med Nr. 4—6, 8—22, 25—26, 28, 32—35 og 38—43; 4) «Jylland», 12 St. uden Nr.; 5) «3 Kort, de 2 af J. Mejer (Billesholm og et Herred i Skaane [?], det tredie udført af Franciscus de Hammershaimb 1676—78.» — De Mejerske Kort i denne Pakke ere dels skizzerede, dels mere udførte; Farver ere gennemgaaende anvendte. Endel ere temmelig medtagne. — *Benyttelse.* Pontoppidans Danske Atl., I, S. XXV f. Erichsen, Uds., S. 88 f. P. Lauridsen, Kartografen Joh. Mejer, S. 87 ff.

**Gl. kgl. Sml., Fol., 716.** *Christophori Heer Monumentorum castellorumque tabellæ ichnographicæ ad Fred. III.* Pap. 17. Aarh.'s Midte.

Indeholder, indklæbede i en Bog med rødt Fløjelsbind og Blade af tykt graat Karduspapir, 22 fint tegnede og kolor. Planer ov. Fæstninger i det danske Monarki, nemlig: Kjøbenhavn, Kronborg, Kjøge, Korsør, Nyborg, Nakskov, Hammershus, Fredericia, Christianstad, Helsingborg, Landskrona, Malmø, Halmstad, Laholm, Varberg, Christianopel, Bahus, Aggershus, Sønderborg, Glückstadt, Pinneberg og Rendsborg. Navnene paa disse Kort ere i Typetryk ligesom Dedikationen paa det med Tusch tegnede Titelbl. (hvorpaa Afbildning af en Triumfbue): SERENISSº AC POTENTISSº DOMINO DNO. FRIDERICO III. . . . HAS MVNIMENTORVM CASTELLORVMQ. INSERTAS TABELLAS Ichnographicas ad unam eandemq. sui proportionem, et sub calcem hic designatam perticarum mensuram reductas submissè, et devotè offert Christophorus Heer.» Navnenes Form tyder af og til paa H.'s hollandske Nationalitet. — *Benyttelse.* Erichsen, Uds., S. 89.

**Gl. kgl. Sml., Fol., 717.** *Et Bind med tegnede og illuminerede Prospecter af Danske og Norske Stæder og Fæstninger af 17de Seculo.* Pap. 17. Aarh. 55 Bl., indklæbede i et Bd.

Meget stort Format. Indholdet er mest fortifikatoriske Kort og Grundplaner fra Fred. III's Tid. neml.: 1) Nyboder (hollandske Navne), 2) Kjøbenhavns Befæstning med Citadellet Frederikshavn (tysk Skrift), 3) Citadellet, tegn. af H. Rüse 1666, 4) en anden Plan af samme, vistn. ogs. hidrørende fra Rüse, 5) Del af den sjællandske Østkyst med Strandmøllen og Skodsborg (tysk Skrift, synes at være af Christopher Heer), 6—8) Parkanlæg samt en Kanal (synes ligel. af Heer), 9) Grundtegn. af Skanderborg Slot (tysk Skrift), 10) Plan af Citadellet (holl. Skrift), 11) to Fæstningsplaner, den ene Citadellet, 12) Fugleperspektiv af samme, 13) en Fæstningsplan, 14) Plan af Jægersborg Dyrehave, 15) Kort over Ibstrup med Omgivelser, 16) Slaget ved Nyborg, Plan af J. Elandt 1659, 17) Plan af Frederiksholm, 18) Kort over en Del af den norske Skjærgaard, 19—20) 3 Planer af en norsk Klippefæstning, 21) Frederikshald med Frederikssten, 22) H. Rüse's egenhændige Plan til Frederiksort, 1664, 23) «Prospect over

Sckowenes» ved Trondhjem, 24) samme med Omgivelser, Plan, 25—27) Trondhjem og Omegn, 28) Bergen, 29) Plan over samme Fæstningsanlæg som Nr. 19—20, 30) Bergen med Omegn, 31) Fæstningsplan tegnet af Rüse 1636 (vistn. Frederiksort), 32) Bergen, af J. van Geelkerck [?], 1646, 33) Frederiksort af Rüse, 1665, 34) Christiania, 35—37) Frederikshald og Frederiksten, den sidste af Willem Cucheron 1664, 38—39) Frederiksstad i Norge, 2 Planer, den ene af Samme 1664, 40) Profiler af samme Fæstn., af Cucheron 1663, 41) Plan af samme Fæstn., ved Samme 1665, 42) Christiansholm ved Christianssand, af Haugesen [?] 1665, 44) Rantzausholm med Omegn, 45—46) To Fæstningsplaner af Leonard Charly 1667, 47) Fæstningen Oldenburg, af J. R. Schildknecht 1667, 48) Samme af Leon. Charly 1667, 49) «Die Steinburger Schantze», 50) Sønderborg 1658, 51) «Grund Risz der Vestung Ave» 1667, 52) Krempe, af Pierre de Perceval 1651, 53) Fæstningen Ovelgønne, 54) Del af Fæstn. Glückstadt, 55) Plan af Glückstadt.

*Benyttelse.* Erichsen, Uds., S. 89.

**Thott, Fol., 692.** *Delineationes variarum urbium Jutiæ, Fioniæ, Siællandiæ et insularum minorum.* Pap. 17. Aarh. 39 løse Kort.

Indeholder følgende Byplaner o. desl., tegn. med Blyant og tildels optrukne med Tusch: 1) Kjøbenhavn, 2) Nykjøbing paa Sjælland, 3) Skjelskør, 4) «Sorabye wie es 1680 gewesen», 5) «Sora wie es 1700 ist», 6) Antvorskov, 7) Ringsted, 8) Nestved, 9) Præstø, 10) Slangerup, 11) Roskilde, 12) Holbæk, 13) Storehedinge, 14) Vordingborg, 15) Slagelse, 16) Kallundborg, 17) Odense, 18) Assens, 19) Middelfart, 20) Kjerteminde, 21) Bogense, 22) Svendborg, 23) Faaborg, 24) fire fyenske Slotte, 25) Stubbekjøbing, 26) Stege, 27) Varde, 28) Viborg, 29) Hobro, 30) Aalborg, 31) Aarhus, 32) Mariager, 33) Randers, 34) Ebeltoft, 35) Grenaa, 36) Lemvig, 37) Skanderborg, 38) Nordborg, 39) Sønderborg. — Svarer i det Væsentlige til Grundtegningerne i Resens Atlas, men frembyde dog ikke faa Forskelligheder, saavel fra de kobberstukne Blade som fra Tegningerne i Uldall 186.

**Ny kgl. Sml., Fol., 369.** *60 tegnede Karter over danske Provindser, paa meget faae nær alle af Joh. Meyer; copierede af Jac. Langebek.* Pap. 18. Aarh. Kortene ere indklæbede i et Bind.

Langebek har udført ialtfald de fleste af disse Kopier i Aarene 1761—62. — *Herkomst* etc. Bibl. Langeb., Tillæget, S. 25 (der nævnes 61 Kort). P. Lauridsen, Kartografen Joh. Mejer, S. 91 f.

**Ny kgl. Sml., Fol., 387e.** *Tegnede Karter over Sielland (19), Amager (1), Bornholm (3).* Pap. 17. og 18. Aarh. 37 løse Bl. i en stor Mappe.

Indhold: 1) «De trigonometriske Operationer for Aaret 1765, foretagne efter det Kgl. Videnskabernes Societets Ordre ved

T. Bugge», Egnen Vest for Kbhvn. Desuden 4 Tabeller. 2) Et Omslag med 5 Kort fra 17. Aarh., neml.: a) «Bau Plätze binnen Helsingörs Porte, So angewiesen werden können für die Schmallen Plätze vor den Porten» (ɔ: fra Kbhvn.), b) Kronborg med den af E. Dahlberg anlagte Befæstning, c) Nakskov Fæstning, d) Frederiksort med en Del af Kieler Fjorden, e) de svenske Belejringsværker mod Kbhvn. 1658, betegn. M. Hauen fecit. 3) Et stort, opklæbet, men noget medtaget Danmarkskort, 17. Aarh. (?). 4) Fire Kort, tilsammen udgørende et fuldstændigt Sjællandskort (18. Aarh.). 5) «Situations Chart over endeel af Grevskabet Bregentved», af H. H. Grue (18. Aarh.). 6) Kort over en Del af Kysten ved Præstø Bugt (18. Aarh., synes at høre sammen med forrige og at være udført af Samme). 7) «Situations og Deelnings Chart over det Brændte Overdrev i Siælland», udført af Grue for Grev Moltke Bregentved, 18. Aarh. 8) «Carte de l'Ile d'Amak», af Landkadet P. L. Oxholm 1770. 9) «Carte over en Deel af Sockelunds Herred og Kiøbenhavns Amt», af P. J. Wilster 1763. 10) «Charte over Landmaalnings Operationer foretagne efter det Kgl. Videnskabs Societets Ordre udi Horns, Voldborg, Sømme og Ramsøe Herreder af T. Bugge Aar 1763.» 11) Fortifikatorisk Plan over Kronborg, 17. Aarh. 12) Kort ov. Sokkelunds, Smørum og Ølstykke Herreder, eft. Videnskabernes Selskabs Opmaalinger 1762—64, udf. af T. Bugge 1765. 13) En Del af Kbhvn.'s, Hirschholms og Kronborgs Amter, efter Videnskabernes Selskabs Ordre 1765 af N. Morville. 14) «Afris imellum Amag, Saltholm, Malmø oc Falsterbo,» af Axel Urop 1653. 15) «Rychtig Affrids paa Grundene i mellem Amag Falsterboe Malmoe oc Saltholm» af Bagge Wandel 1653. 16) Samme, kolor., med samme Aarstal. 17) Plan af Isefjorden 1769, af W. v. Moltke. 18) Sprogø, af Joh. Meyer 1653 (synes Kopi). 19) «Grundrisz des Königlichen Hauszes Freuwdenthall» (17. Aarh.). 20) «Situations Chart over Stamhuuset Løvenborg» m. m., af Grue, kop. af Stockflet, 18. Aarh. 21) Stort Kort over Bornholm, navnl. Kysten, 17. Aarh. 22) 2 Rids af Hammershus, synes fra 17. Aarh.'s Slutn. 23) «Standrids af Hammershuus», ligel. 24) Rønne Havn, 18. Aarh. 25) Plan over Bornholm, ligel.

**Ny kgl. Sml., Fol., 409d.** *Tegnede Karter og Prospecter over Jylland (15).* Perg. og Pap. 17. og 18. Aarh. 18 løse Blade, tildels meget stort Format.

1) 7 forskellige ældre Planer af Fredericia, navnlig Fæstningsværkerne. 2) Et stort, pyntelig tegnet, opklæbet Jyllandskort. 3) Et do., Udkast, 17. Aarh. 4) Skads, Gjørding og Malt Herreder af Tøger Reenberg Teilmann, 1762 og 1767. (Pergament). 5) «Skanderborg-Slot, saaledes som det viiste sig i Konge C 4 Tiid» (kolor. Fugleperspektiv). 6) Kort over Elbo Herred med Fredericia. 7) Thyland, af P. Moldrup, 2 forskell. Kort

8) «Kort Afrisning over en Deel af Liimfiorden. Delineationis Author est Camer Raad Dinusen .... 1777.» 9) Aalborg Stift, meget sirligt Kort. 10) Del af den jydske Kyst med Horsens- og Veilefjord. 11) «Afritzning over Seberlaae Med derudi befindende Garnstader afteigned 1741 af C. Testrup.»

## Sjælland.

**Gl. kgl. Sml., 4., 2340.** *Register paa the Herrer, Førster, Fyrstinder og andre navnkundige Personer, som ligge begravne i Sorøe, Ringsted og Antvorskov, skrevet i Friderich II Tid, i rødt Taft med Kongens og Dronningens Ciffre.* Pap. 16. Aarh. 18 Bl., deraf 6 ubeskr.

Bl. 2[a] [Titel]: «Register paa the Herrer, Førster och førstinder, och andre naffnkundige personer, Som ligger begraffne y Ringsted. Sore och Antuorskouff:» — Foran paa Bindet findes Bogstaverne F og S indslyngede i hinanden.

**Gl. kgl. Sml., 4., 2341.** *Samme med E. R. Fosses Haand, men noget forandret i Stilen.* Pap. 18. Aarh. 12 Bl, det sidste ubeskr.

Afskr. af N. Foss. — *Herkomst.* Købt paa Auktionen efter N. Foss 1752.

**Gl. kgl. Sml., 4., 2342.** *Samme, noget beskadiget, men med tilføjet Liste over Abbederne i Sorøe og Priorerne i Ringsted.* Pap. 17. Aarh. 4 Bl.

Indeholder kun Fortegn. ov. de i Ringsted Kirke Begravede; den omtalte Liste over Abbederne og Priorerne findes ikke.

**Thott, 4., 1410[a].** *Register paa de Herrer, Konger, Dronninger etc., som ligge begravne i Ringsted, Sorøe og Antvorskov.* b) *Om nogle Folk, som i fordum Tid have udfaret af disse nordiske Lande.* Pap. 17. Aarh. 38 Bl.

Bl. 1[a] [Tit.]: «Register paa de Herrer [tilføjet: oc Konger] Førster och førstinder [tilf.: oc andre naffn kundige Personer] Som ligger begraffne Her udj Ringsted kircke, Sorøe. og Andvortschouff.» Bl. 20[b]: «Een Udskrifft aff adtskillige Gamle Scribenteris Bøger om nogle Slags Folck, som med bewebnet Haand. haffuer i fordum Tiid udfaret aff Disse Nordiske Lande oc siden faaet Regimente, offuer mange Lange [!] oc Riiger, udj WERDEN.» Det er den Krønike, som gaar under Chr. Pedersens Navn og er optrykt i C. J. Brandts Udg. af hans danske Skrifter (V, 334—353); ved Omtalen af Haandskrifterne deraf nævnes ikke dette (se smst. S. 539). — Bogen maa have været en Del af en større, thi den er folieret 134—172.

**Ny kgl. Sml., Fol., 391.** *Begravelser som findes udi Ringsted, Sorø*

*og Anderskovs Kirker.* Pap. 17. Aarh. 14 Bl., det første og det sidste ubeskr.

Bl. 2a [Titelbl.]: «Begravelser Som findes udi Ringsted, Soer og Anderskouffz Kircker.»

**Thott, 4., 1400.** *Fortegnelse paa Herrederne, Kirkerne, Præsterne etc. efter den Matrikel i Siællands Stift. 1600.* Pap. 18. Aarh. 8 Bl.

Tit.: «Fortegnelse, paa Herrederne, Kirkerne, Kirkernes Taxt, Patroner, Decimanter, Præster, Præstegaards og Degneboligers Taxt, efter den Matricul udi Siællands Stift. Aº MDC.» — Maa være forfattet omtr. 1770. Bagi findes et alfab. Register.

**Thott, 4., 1407.** *Monumenta Antvorskovensia et Esromensia, it. Stockholmensia.* Pap. 18. Aarh. 12 Bl.

Afskrift af endel Inskriptioner.

**Thott, 8., 456.** *Siellands Stigtsbog, som Biørn Andersen til Steenholt haver 1567 ladet sammendrage ved Skriveren Michel Pedersen, cum indice alphabetico.*

Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Ny kgl. Sml., Fol., 394.** *Michel Persens Jordebog over Siellands Stifts Kirker, sammendraget 1567.* Pap. 18. Aarh. 251 Bl. med Pagin.

Afskr. for P. F. Suhm af Issfold efter det Rostgaardske Hdskr. Nr. 237, Fol., i Universitetsbibl. *Herkomst.* Nr. 761 i den Suhmske Ms.-S.

**Uldall, Fol., 184.** *Collectanea ex Mss. Bartholinianis ad antiqvitates et historiam Civitatum Siellandicarum et aliorum locorum hujus Provinciæ, sc. Roeskildiæ, Ringstadii, Slaglosiæ et Anderskow, Soræ, Nestved, Herloviæ, Wordingborg, Hedinge, Kiøge, Esrum-Kloster og Helsingør.* Pap. 18. Aarh. 133 Bl., hvoraf endel ubeskr.

Titelbl. er skrevet med Uldalls Haand. Afskrifter af Dokumenter efter de Bartholinske Manuskripter i Universitetsbiblioteket (slg. Smith, Universitetsbibl. før 1728, S. 74—76); med en ældre Haand er den indhæftede Afskr. af Lage Urnes Testamente og (maaske) af Fortegn. ov. de i Ringsted Kirke begravede Fyrster osv. Desuden ere vedlagte Aftryk af to Træsnit hørende til Resens Atlas.

**Uldall, 8., 503.** *Fortegnelse over alle Kaldene i Siællands Stift med videre.* Pap. 17. Aarh. 14 Bl.

Synes at være skreven med Esaias Fleischers Haand.

**Kall, 4., 371.** *Om Egeberg, Vindinge, Pedersborg og Kindertofte, Ørslev og Soelbergs, Munkebiergbye og Brommer Sogne og deres Præster.* Pap. 18. Aarh. 31 Bl.

Titelbl.: «N: 10. Heri findes. 1 Om Egeberg Sogn, og dets Præster. 2 Om Vindinge og Vind Sogner og dets Præster. 3 Om Pedersborg og Kindertofte dito med dets Præster 4 Om Ørsløvs og Solbergs dito med dito. 5 Om Munkebiergbye og

Bromes dito med dito. 6 Om Ondløse Kirke.» [Sidstnævnte Beskrivelse er paa Vers]. — Forskellige Hænder.

**Ny kgl. Sml., Fol., 393b.** *Jordebog over Aastrup Hovedgaard for Aaret 1 Mai 1832—33.* b) *Restantz og Befrielser af Jordebogen over Draxholms Godses Beboere f. A. 1 Mai 1734—35.* c) *Frydendahls Jordebog forfattet 1715.* d) *Samme fra 1 Mai 1837.* e) *Jordebog over Stamhuset Giesegaard 1837.* f) *Jordebog for Holbek Slots Ladegaard f. A. 1832—33.* Pap. 18. og 19. Aarh. 6 Bd. og Hæfter.

*Herkomst.* Have tilhørt Prof. T. A. Becker.

**Ny kgl. Sml., Fol., 394b.** *E. J. Jessens Samlinger til Siellands Stifts Beskrivelse i Almindelighed, om Antvorskovs, Korsørs, Kallundborgs, Dragsholms, Sæbyegaards, Holbeks og Ringsted Amter; om Kiøbenhavn og de øvrige Kiøbstæder.* Pap. 18. Aarh. 1 Pakke.

Indeholder endel egenh. Udkast og Notitser af Jessen til hans Danmarks Beskrivelse, endv. Dokumentafskrifter ved Andre samt indsendte Relationer ang. sjællandske Byer og Egne; hist og her Rettelser og Tilføjelser af Jessen. — Fremhæves kunne adskill. Optegnelser vedrørende Christiansborg Slot; en Skrivelse fra Præsten N. Leganger til Jessen, dat. Haarløv 30. Apr. 1755 (om Vallø); en længere Indberetn. om Korsør Amt, dat. 3. Marts 1744 (med et tegn. Kort); en udførlig Afhandling, m. T. «Høybye Sogns Specialia», af Præsten J. H. Schow, dat. Høiby 19. Jan. 1756; et stort Antal tildels numererede Indberetninger, vedlagte en Skrivelse fra Stiftamtmand, Baron N. Gersdorf til Grev J. L. Holstein, dat. Kbh. 30. Juni 1745, deribl. a) fra Roskilde Magistrat, 18. Juli 1743, med Bilag af et Brev fra J. J. Rosted (12. Sept. 1754) o. m., b) om Nykjøbing, fra Hans Nielsen Holm, 20. Juli 1743, c) om Skjelskør, fra N. H. Stub, 30. Juli 1743, d) om Storehedinge, fra A. M. Glückstadt, 27. Juli 1743, e) om Stege, fra R. v. d. Hardt, 7. Aug. 1743, f) om Vordingborg, fra K. Daliin, 14. Aug. 1743, g) om Ringsted, med Bilag, af Jørg. Jac. Dufriis [?], 9. Aug. 1743, h) Brev til N. Gersdorf fra J. H. S. [?] Jensson, dat. Sorø 6. Febr. 1744, i) om Kjøge, fra J. v. Deurs, F. Ehlers og Chr. Lassen, udat., k) om Holbæk, fra J. S. Schougaard m. fl., 10. Juli 1744, l) om Slagelse, af P. Wohnsen m. fl., 11. Juli 1744, med 3 Bilag, m) om Kallundborg, af B. Stub og J. Kiergaard, dat. «Datum ut supra» [!], n) om Hillerød, fra Jens Mikkelsen, 11. Juli 1744, o) om Slangerup, fra Joen Gad, 5. Sept. 1744. Endv. en Skrivelse til Grev J. L. Holstein fra F. Adeler (Amtmand), dat. Gundetved 22. Okt. 1743, med 4 Bilag (Relationer ang. Nordvest-Sjælland); Skr. fra Amtmand T. Lilienskjold til Grev Holstein, dat. Sorø 20. Febr. 1744, med en længere Indberetn. om Ringsted Amt; en vidtløftig Indberetn. om Kallundborg m. fl. Amter, af F. Adeler, 21. Okt. 1743; en udførl. «Beskrivelse og Efterretning over

Andtvorschou og Corsøer Amters Beskaffenhed, Art og Egenskab», ved Amtm. W. Berregaard, dat. Antvorskov 16. Apr. 1744.

**Ny kgl. Sml., 4., 660.** *Siælands Stigt med dets Herreder og Kirker samt Decimanter.* Pap. 18. Aarh. 14 Bl.

Afskrift. Er ikke samme Fortegn. som Uldall 503, 8°.

**Ny kgl. Sml., 4., 661.** *Noget om Kiøbstæderne i Sielland samt Embedsmændene i samme, samlet af Mag.r Andr. Kønig.* Pap. 18. Aarh. 1 tykt Bind, mange ubeskr. Bl.

Notitserne ere ordn. alfab. efter Byernes Navne (Bornholm er ogsaa medregnet). Forf., bekendt som historisk Samler, døde 1776. Paa Titelbl. staar: «Offereres det Store Kongelige Bibliothek i Kiøbenhavn . . . Willadsen.»

**Ny kgl. Sml., 4., 662.** *Fortegnelse over Hovedgaardene, Grevedømmerne, Baronierne, Stamme- og Fideicommis-Godser tillige med de udi samme til d. 5te May 1784 befindende Prioriteter og vedhæftende Gield, alle beliggende udi Sielland, paa Møen og Samsøe. Af Siellands Landstings Protocoller uddragne ved Landsdommer Cfr. Frid. Braband.* 1784.

Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Ny kgl. Sml., 4., 662c.** *Dokumenter, Kongebreve m. m. vedkommende Kiøbenhavn og de øvrige Kiøbstæder i Sielland.* Pap. 18. Aarh. 1 Pakke.

Indeholder Afskrifter, ordnede i Rubriker efter Byernes Navne. Pakken er betegnet «Sielland N° 15.» *Herkomst.* Stammer fra det Kgl. Danske Selsk. f. Fædrel. Hist. og Sprog.

**Ny kgl. Sml., 4., 714c.** *Fortegnelse paa Vaabener i Sorøe- og Herlufsholms Kirker; it. Rettelser i Pontoppidans Marmora danica.* Pap. 18. Aarh. 23 Bl.

Autograf af Underbibliothekar Chr. Brandt. Indeholder ogs. Afskrift af en gl. Katalog over Herlufsholms Bibliothek m. m. *Herkomst.* Bibl. Brandtiana, S. 380, Nr. 197.

## Større Dele af Sjælland.

**Gl. kgl. Sml., 4., 3194.** *Provst Chr. Laurenbergs Visitatsbog for Alsted Herred fra 1689—92. Bibl. Harb. P. III. p. 130. N° 796.*

Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Ny kgl. Sml., Fol., 388e.** *Placat, Conditioner, Specificationer og Auctions-Forretning over det Antvortskovske Rytter Districts Sall 1774. (Dels skrevet dels trykt).*

Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Ny kgl. Sml., 4., 693d.** *Chemin de Coppenhague a Fridensbourg. — Nivellé pour le Sr Boudin en 1764 et projetté par le Sr Marmilloc [?: Marmillod].* Pap. 18. Aarh.

Tegning paa et langt, sammenfoldet Stykke Papir. Omfatter

kun en Del af Vejen fra Kbhvn. til Fredensborg. Marmillod var dansk Overvejinspektør i 2den Halvd. af 18. Aarh.

**Kall, Fol., 48.** *E. J. Jessens Samlinger til Frideriksborg- og Cronborg-Amters Beskrivelse.* Pap. 18. Aarh. 1 Pakke.

Indholdet er dels forskell. Udkast med Jessens egen Haand eller med Rettelser og Tilføjelser af denne, dels Indberetninger og andre Meddelelser om enkelte Egne i Amterne. Det er af Werlauff fordelt under Rubrikerne: 1) Frederiksborg-Amt, Hillerød, Frederiksborg, Fredensborg, 2) Helsingør, Øresund, 3) Hirschholms Amt, 4) Kronborg Amt. — Under 1. Rubr. bl. a. Skr. fra J. P. [?] Dahl til Amtmanden i Frederiksborg Amt, dat. Frederiksborg i Juni 1743 (med et Kort); endel Optegnelser ang. Amtet, af Rektor J. Schrøder i Frederiksborg; Relation om Tisvilde Egnen, indsendt af Samme, dat. Frederiksborg 8. Sept. 1743; om Fredensborg og Asminderød, af Chr. Jensen, dat. Asminderød Præstegaard 18. Dec. 1743; om Blistrup Sogn, af Præsten Alb. Snedsted, 15. Nov. 1743; om Esbønderup og Nøddebo Sogne, af Provsten Hans Mesler, Nov. 1743; om Græsted og Maarum Sogne, af Præsten M. P. Schiwe, 8. Nov. 1743; om Vejby og Tibirke, af Præsten H. H. Hammer til H. Mesler, 10. Nov. 1743. — Und. 2. Rubr. bl. a. Beretn. fra Magistraten i Helsingør ang. denne By, dat. 13. Juli 1743; nogle Notitser om samme By, med Rektor J. Schrøders Haand. — Und. 3. Rubr. bl. a. en udførlig Relation om Hirschholms Amt med en Fortegn. over alle dets Beboere; Skrivelse til en Gehejmekonferensraad (vistn. Holstein) fra Amtmand V. C. v. Plessen, dat. Frederiksborg 17. Okt. 1743. — Und. 4. Rubr. bl. a. Relation om Tikjøb og Hornbæk Sogne, af Præsten R. Garboe, 1. Aug. 1743; om Søborg og Gilleleje Sogne, af Præsten H. Wederkinch, 15. Nov. 1743; Br. fra Prof. J. P. Anchersen til Justitsrd. Jessen, Kbh. 22. Jan. 1756; do. fra Præsten J. Sadolin i Ramløse til en Excellence (vistn. Holstein), 5. Nov. 1743; nogle udat. Meddelelser fra Justitsrd. Fogh paa Kragerupgaard; «Forklaring over Skovene samt Vildtbanen paa Cronborg-Amt saavit Skov-Rider Peder Johannsen (boende paa Halsnæs i Uglerup Bye) hans Beritt er vedkommende»; «Specification paa alle de Skove, Kongelige og Particulaire som henhører under Det Cronborgiske District» af Hans Jørgen Lesberg, dat. Lille Værløse 2. Juli 1756; Relation om Kronborg Distrikt af O. C. [?] Rasch, dat. Esrom 21. Sept. 1743; endelig «Friderichsborg Amts Naturlige- og Civile Tilstand og Beskaffenhed. Til en Prøve af en ligesaadan under Hænde havende Beskrivelse over begge Kongeriger Danmark og Norge, Island og Grønland indbefattet allerunderdanigst opsat af E. J. J.», o: Renskrifter af dette Afsn. af den Jessenske Beskrivelse (Fol., 124 Bl., de 17 sidste ubeskr.).

**Kall, Fol., 49.** *General Extract over Kiøbenhavn-Friderichsborg- og Kronborg-Districters Ryttergods. 1722.*
Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Ny kgl. Sml., Fol., 388.** *C. L. Mørchs General Extract over Kiøbenhavn, Frederichsborg og Cronborg-Districters Ryttergods. 1722.*
Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Thott, Fol., 704.** *Holbeks Amts Protocoll for Aar 1690 og 91. In fronte manc.*
Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Kall, Fol., 34.** *Beskrivelse over Kiøbenhavns Amt. 1745.* Pap. 18. Aarh. 49 Bl. og en vedhæftet Seddel.
Hører til de Jessenske Samlinger og er dateret 10. Mai 1745.

**Ny kgl. Sml., 4., 693.** *Assessor O. Bruuns Beretning angaaende Corsøer Amts og især Gierdrop Gaards Beskaffenhed. 1743.* Pap. 18. Aarh. 14 Bl.
Titelbl., med J. Langebeks Haand, nævner Forf. som «Oluf Bruun» og indeholder den Oplysn., at Beretningen er fremkommen «i Anledning af de Hannem fra Amtmanden tilsendte og af Cancelliet udstedde Poster. Anno 1743,» altsaa henhørende til de Jessenske Samlinger. *Herkomst.* Har været i Jac. Langebeks Bibl.

**Ny kgl. Sml., 4., 716f.** *Fortegnelse paa hvis tænkværdigt Præsterne i Stevns Herred haver dem tilskikket fra Kiøbenhavn d. 2den October 1666.* Pap. 18. Aarh. 22 Bl.
Afskr. 1742 af J. Langebek efter Peder Syvs Samlinger i F. Rostgaards Bibl. (if. Notits af L. selv); disse ere nu i Universitetsbibl. *Herkomst.* Stammer fra det Kgl. Danske Selskab.

## Kjøbenhavns alm. Historie og Beskrivelse.

**Gl. kgl. Sml., Fol., 729.** *Christ. Geddes Plans af de XII Quarteerer, hvori den Kongel. Residents Stad Kiøbenhavn er inddeelt, 1757.* Pap. 18. Aarh.
Indeholder 13 fint tegnede og kolor. Kort samt Titelbl., indbundne i et pynteligt Maroquinbind. Først en samlet Plan over alle Stadens Kvarterer, dernæst hvert for sig, med Grundejernes Navne. Titelbl. (mest Versaler): «Plans af de tolv Qvarteerer, hvorudi den Kongelige Residentzstad Kiøbenhafn er inddeelt; Saavel i deres Sammenhæng, som hvert i sær Forestillet, efter kongelig allernaadigst befaling Forfærdiget i Aaret 1757 af Oberconducteur Christian Gedde.» Det er vistn. den C. G., der fødtes 1729, gik af som Ingeniørkaptajn 1774 og døde 1798. *Herkomst* osv. Hidrører fra det kgl. Haandbibliothek. — Erichsen, Uds., S. 90.

**Ny kgl. Sml., Fol., 371c.** *26 Grundtegninger af Kiøbenhavn og Dele af Staden, fra Begyndelsen af det 17de til Midten af det 18de Aarhundrede.*

Mappe, indeholdende 46 tegnede, mest kolor. Kort o. desl. (deraf nogle opklæbede) paa Papir, neml.: 1) Nyboder (c. 1700), 1b) O. Heider, Plan ov. Rosenborg Have, 1649 (slg. F. R. Friis, Sml. til dansk Bygn.-Hist., Kbh. 1872—78), 2) Plan til «Ny Kbhvn.» (c. 1660), 3) meget stor Plan ov. St. Annæ øster Kvarter (18. Aarh. 1. Halvd.), 4) Matrikelkort ov. Partiet mellem Kongens Nytorv, Norgesgade, Kongensgade og Dronningens Tværgade (18. Aarh.), 5) Opmaaling af en Del af Kjøbenhavns Befæstning, tegn. med Pen, 6) Kort ov. Kbhvn.s Fæstning med Projekt til «Ny Kjøbenhavn» (Fred. III.'s Tid), 7) Nyboder (ud. Skrift), 8) «Dessein über Königl. Maytt Bouden in Copenhagen» (ɔ: Nyboder, Fred. III's Tid), 9) Opstalt og Grundtegn. af de 3 Etager i det st. kgl. Bibliotheks projekterede Bygning, 10) Gennemsnit af projekteret Sal i samme, 11) Tværsnit og Længdesn. af sammes Tagkonstruktion samt Grundtegn. af en af Etagerne, 12) stort, omhyggelig udført Længdesnit af en Bibliothekssal og en Tagkonstruktion, vistn. til samme Bygn., med fransk Text, 13) Plan til Anlæg af «Ny Kjøbenhavn», 14) ligel., ov. Bremerholm, Kongens Nytorv m. m. (Chr. V's Tid), med tysk Text, 15) fortifikatorisk Plan ov. Christianshavn m. m., af S. C. Gedde, 1751, 16) Plan til Bebyggelse af «Ny Kbhvn.» betegn. «Fredritz» (17. Aarh., før 1662), 17) «Garten Plätze zwischen Helsingörs Porte und Wartou» m. m. (17. Aarh. 1. Halvdel), 18) Plan til Anlæg af Tømmerpladserne ved Toldboden, 1706, 19) Partiet ved Holmens Kanal, 1704, 20) Citadellet, Udkast (Chr. IV's Tid), 21) Plan til Bebyggelse af «Ny Kbhvn.», løst Udkast, 22) Plan vedrørende Kbhvn.s Belejring und. Fred. III (Angrebet paa Vesterport), 23) «Project til en nye Hoved-Rendes Indlæggelse fra Pøeblinge-Søen til Christianshavn», ved Cleeves, 1769, 24) Plan af Karl Gustavs Lejr udenf. Kbhvn., tegn. af Wolfg. Heimbach 1660, 25) Kort ov. Amalienborg-Kvarteret (17. Aarh.'s Slutn.), 26) «Tegning paa Pladzerne til Toldboden», 1715, 27) Kanalerne ved Børsen, Grundtegn., 1707, 28) «Bernstorffische Garten-Abrisz», 18. Aarh.'s Midte, 29) løst Udkast til Kbhvn.'s Befæstning (Frederik III's Tid), 30) Grundtegn. af Fr. Rostgaards Ejendom paa Købmagergade (siden den kgl. Porcellænsfabrik), 1701, 31) løst Udkast til Plan over Pladsen mell. Tøjhuset og det kgl. Bibliothek, 1669, 32) Opstalt og Grundrids af en Staldbygning, 33) Plan over Kbhvn., tegn. af Cornelius Lerche, tilegn. en kgl. Højhed, 34) «Plan de Copenhague» med Aarst. 1789, men i Virkeligheden et Kort ov. Byen 1689, 35—36) Frederiksholms Arresthus og det saakaldte Blaataarn, 2 Tavler med tegnede Planer og Opstalter, 37—38) Udkast til en Del af Kbhvn.s

Befæstning (17. Aarh.), 39) det Thottske Palais' Grund mell. «Nie Kongens Torv», Norgesgade og St. Kongensgade, 40—41) den Beckerske Gaard paa St. Købmagergade, 1844, Façaden og Gaardsrummet, 42) Toldboden og de tilgrænsende Tømmerpladser, 1721, 43) et Haveanlæg (Universitetets botan. Have), Hammer inv., 44) «Grund-Tegning over den Botanicke[!]-Hauge» (neml. Universitetets mell. Fiolstræde og Skidenstræde, ɔ: Krystalgade), 45) Udkast med Blyant til et større Haveanlæg.

**Ny kgl. Sml., Fol., 372d.** *a) Grundtegning af Kiøbenhavn fra Slutningen af det 16de Aarh. b) Ditto under Kiøbenhavns Beleiring 1658—60. c) Ditto fra Ildebranden 1728. d—g) Grundtegninger af enkelte Dele af Kiøbenhavn fra Slutningen af det 17de Aarh.* Pap. En Rulle, indeholdende 4 tegn. Kort og Planer; Paaskr. med J. G. Burman-Beckers Haand: «Kort over Kiøbenhavn under den svenske Beleiring, efterladt af G. F. Lassen. jfr: Lassens Actstykker til Kiøbenhavns Befæstn: Hist: pag: 79.»

1) Stort, samtidigt, kolor. Kort over Kjøbenhavn paa Frederik III's Tid, under Belejringen. 2) Plan af Kbhvn. i Slutn. af 16. Aarh., kolor., med tyske Navne (gengivet og omtalt i C. Bruun, «Kjøbenhavn», I, S. 420—426, 3) Parti af Byens Befæstn. i 17. Aarh., ukolor. 4) ligel., tildels kolor. (synes Projekt liges. forrige).

**Ny kgl. Sml., Fol., 373.** *Udkast til en Beskrivelse over Kiøbenhavn.* Pap. Omtr. 1700. 37 Bl., de 2 første ubeskr.

Dansk. Efter Haandskriften at dømme er Forf. vistn. Corn. Lerche, hvem en Plan over Kjøbenhavn omtr. 1700 skyldes (slg. Ny kgl. Sml., Fol., 371c).

**Ny kgl. Sml., 4., 365—67.** *Kiøbenhavns Anfang, Opkomst og Endeel af det, som deri passeret er, af een og anden Krønike uddragen 1711.* Pap. 18. Aarh.

3 forskell. Afskrifter, udførte for P. F. Suhm, eft. de Rostgaardske Manuskripter Nr. 76 og 77, 4°, i Universitetsbibl. — *Herkomst.* Nr. 1141 og 630 i Suhms Ms.-Sml.

**Ny kgl. Sml., 4., 668.** *Duo Volumina, qvæ in dorso inscripta sunt: Origines Hafnienses. T. II, et III (ɔ: Collectanea ad historiam et descriptionem urbis Hafniæ, cura Luxdorphii).* Pap. 18. Aarh. 2. Bd.: 230 Bl., hvoraf endel ubeskr., samt 11 Tavler; 3. Bd.: 255 Bl. samt nogle vedlagte løse Blade, 2 kobberst. Prospekter og et tegnet Kort ov. Kbhvn.s Vandforsyning.

Afskrifter med B. W. Luxdorphs Haand. — Indhold af 2. Bd. (med kobberst. Portr. af Christian V forrest): 1) Resens Beskrivelse af Kbhvn., 1677, Lat.; 2) «Jordebog over Kiøbenhavns Stads Jordskyld» m. m., 1746; 3) Fortegn. ov. offentlige Midler under Kbhvn.s Magistrats Bestyrelse. — De kobberst. Planer og Prospekter, som findes i Slutn. af Bindet, ere af C. Huusmann; et enk. Kort, over Byens Vandforsyning, er en

tegnet Kopi. — Indholdet af 3. Bd. er en Mængde Dokumenter, Diplomer o. lign. ang. Staden (indt. 1660). De vedlagte Blade indeholde Afskr. af Dom i Sagen ang. Utterslev Sø, med tilhørende tegn. Kort. — *Herkomst.* Bibl. Luxdorph., Libri manuscr. S. 27, Nr. 377—378.

**Ny kgl. Sml., 4., 669.** *N. Jonges Kiøbenhavns Beskrivelse 2den Deel. 7—12 Kapitel.* Pap. 18. Aarh. 2 Bind med fortløbende Pagin., tilsammen 477 Sider samt Titelblade og Indholdsfortegnelser foruden nogle vedhæftede Blade og Sedler.

Autograf af Præsten Nicolai Jonge (1727—89); 1. Del af Værket udkom i Trykken 1783. Indholdet af dette Manuskripts 2 Bind er henholdsvis 7.—9. og 10.—12. Kap. — *Herkomst.* 10.—12. Kap. modtoges 1881 gennem Boghandler E. L. Thaarup som skænket Bibliotheket af Prof. J. C. W. Wendt (en Tid var Hdskr. i Etatsraad Fr. Thaarups Værge og benyttedes af ham til nogle Afhandlinger i Nyeste Skilderi af Kbhvn. 1829 og Dagen 1829); 7.—9. Kap. havde da allerede i længere Tid været i Bibliothekets Besiddelse.

**Ny kgl. Sml., 4., 670.** *Baine's Abridgment of the Curiosities of Copenhagen and its environs, translated from the Danish and French of Yansens des Campeaux.* Pap. 19. Aarh.'s Beg. 40 Bl. samt 2 kobberst. Prospekter og en ligel. kobberst. Plan.

Bl. 1—24 ere engelsk Oversættelse af Des Campeaux' Beskrivelse af Staden (udk. i Kbh. 1787); det øvrige er et Tillæg, ligel. paa Engelsk af J^n. Baine, dat. Edinburgh i April 1801. — Paa Titelbl. er skr.: «David Laing. Bought at Mr. Baine's Sale», og med samme Haand: «Presented to the Royal Library of Copenhagen. Octr. 16. 1819.»

## Samlinger til Kjøbenhavns Historie.

**Gl. kgl. Sml., Fol., 727.** *En Samling af Afskrifter af Documenter vedkommende Kiøbenhavn fra 15^de til 17^de Seculum.* Pap. Omtr. 1700. 2 Bind; henholdsv. 213 og 220 beskr. Bl. samt nogle ubeskr.

Afskrifterne ere alle udførte af samme Afskriver. I nogle Overskrifter træffes H. Grams Haand. Dokumenterne (paa Dansk) ere ordn. eft. Byens Gader og ere for Størstedelen Skøder paa Ejendomme; de ældste fra Midten af 15de, de nyeste fra Midten af 17de Aarh.

**Kall, Fol., 39.** *Fragmenta ad descriptionem historiamque Hafniæ. b) Kiøbenhavns Beleiring i A. 1534—36.* Pap. 18. Aarh. 26 Bl., det sidste ubeskr.

Lat. Det under b Anførte findes ikke. — Titelbl.: «Fragmenta Ad Descriptionem Historiamqve HAFFNIÆ Ex Schedis ipsius Autoris manuscriptis collegi ac in seqventem ordinem red-

egi I: I: Hæseker Authorem suspicor fuisse . . . . [Navnet mangler].» Johan Jacob H. var Borgermester i Kbhvn. 1770—72.

**Kall, Fol., 40.** *Et Bind med Dokumenter til Kiøbenhavns Historie i 15de og 16de Aarh. (Nye Afskrivt).* Pap. 18. Aarh. 32 beskr. Bl. samt nogle ubeskr.

Indeholder 29 Breve paa Dansk, fra Aarene 1450 til 1541. De angaa væsentlig Vor Frue Kirke. Enkelte tilskr. Bemærkninger med J. Langebeks Haand. — *Herkomst* osv. Have været i Langebeks Bibl. — Trykte i Nye D. Mag., I, 123—188.

**Kall, Fol., 41.** *Samlinger til Kjøbenhavns Historie og Beskrivelse af Borgemester Hæseker.* Pap. 18. Aarh. 1 Pakke.

Blandet Indhold, dels Optegnelser af Hæseker (slg. Kall, Fol., 39), dels Dokumentafskrifter med forskell. Hænder, ogs. nogle orig. Sager, navnl. Regnskaber. Øjensynlig Forarbejder og Samlinger til en Kjøbenhavns-Beskrivelse. Enkelte Notitser om Aalborg findes ogs. i Pakken. Fremhæves kan bl. a. en fransk Ansøgn., vistn. til Kbhvn.s Magistrat, fra Dan. Théod. Landré, dat. Kbh. 13. Dec. 1764, med Tegning til forbedret Brolægning og til en Arbejdsvogn; et Par tegn. Kort over enk. Dele af Staden; en Lommebog, der synes at have tilhørt en Kommandersergeant ved Landkadetkorpset (18. Aarh. 1. Halvd.), samt Fragmenter af en lign. fra samme Tid, begge med Optegnelser ang. Kadetterne; to militære Edsformularer, den ene dat. 1732, den anden omtr. samtidig; et Regnskab fra De Fattiges Konventhus med Pesthuset, dat. 13. Nov. 1759; 3 Tegninger af Kjøbenhavns Porte i 17. Aarh.; en tegn. Opstalt af Sølvgadens Kaserne.

**Kall, Fol., 42.** *Et Bundt Prospecter af Bygninger i Kiøbenhavn.* 18. Aarh. Mest Kobberstik fra J. J. Bruuns «Novus Atlas Daniæ», E. Pontoppidans «Origines Hafnienses» og lign. Værker, deruden 2 Grundtegninger af Tugt- og Spindehuset paa Christianshavn. — *Herkomst.* Have ogsaa tilhørt J. J. Hæseker, idet hans Haandskrift findes enkelte Steder.

**Kall, 4., 366.** *Et Bundt Miscellanea til Kiøbenhavns Historie og Beskrivelse.* Pap. 18. Aarh.

Blandet Indhold, hidrørende fra Forskellige, deribl. J. J. Hæseker og Chr. Brandt. Optegnelser, Excerpter og Dokumentafskrifter (deribl. et Par attesterede); fremhæves kan en Henvendelse (10 Kvartbl.) fra en Projektmager Niels Erichsen til Grev J. L. Holstein, dat. Kbh. 21. Okt. 1751, en Fortegn. ov. Indskrifterne paa Kanonerne i Citadellet samt en tysk Skildring af Branden 1728 (8 Kvartbl., ɔ: A. Hojers, slg. Ny kgl. Sml. 4., 681).

**Ny kgl. Sml., Fol., 372.** *Corpus diplomaticum Hafniense, collectum a Henr. de Hielmstierne. Ao. 1758.* Pap. 18. Aarh. 2 Bd., henholdsvis 324 og 166 fol. Bl. samt Titelbl.; nogle enk. ere ubeskr.

Afskr. med Hjelmstjernes egen Haand (paa Titelbl. er han

kun betegn. som «H. de H.»), beg. med Jakob Erlandsens Privilegium for Kbhvn. 1254; i 2. Bd. indeholdes: 1) Register eft. Aarstal og Data ov. Reskripter osv. vedk. Kbhvn. 1168—1750, 2) Alfab. Reg. ov. Reskripter ang. Magistraten og Borgerskabet indt. 1750, 3) do. ov. Politiet i Kbhvn. indt. 1750, 4) Jordebog ov. Kbhvn. 1746.

**Ny kgl. Sml., Fol., 372e.** *13 [ɔ: 14] Kjøbecontracter angaaende Eiendomme udenfor Kiøbenhavns Vesterport, dels originale dels Copier, fra 1639 til 1718.* Perg. og Pap. 17. og 18. Aarh. 1 Pakke.

Indhold: 1) Kgl. Bekræftelse, med Segl, paa Salget af en Grund til Hans Mandixen, 23. Apr. 1639, (Pergam.), 2) Købebrev paa en Grund, solgt af Raadmand Lauridz Eskelsen til Erhart Koch, 18. Mai 1650 (Perg.); de øvrige Dokumenter i Pakken ere paa Papir, neml.: 3) Skøde paa en Grund, udstædt af Kæmner Søren Sørensen, 14. Febr. 1639; 4) Laurids Eskildsens Revers for Købet af en Grund, 21. Marts 1639 (Kopi); 5) Kopi af 2 kgl. Skrivelser, til Kjøbenhavns Magistrat, og til Hans Mandixen, henholdsvis 28. Okt. og 19. Nov. 1645; 6) testeret Kopi af Synsforretning, 27. Nov. 1645; 7) Skøde fra Christen Thomesen Sehested til Laur. Eskildsen, 26. Okt. 1646; 8) testeret Kopi af Maalebrev, 25. Juli 1677; 9) Bevis for, at P. Resen har betalt Jordskyld af sine Fiskeparker, 1681 og 1687; 10) Skøde fra Bolle Luxdorph til Peder Klauman, 25. Sept. 1691; 11) Skrivelse udstædt af P. Klauman ang. en af B. Luxdorph købt Plads m. m., 24. Aug. 1691; 12) Kopi af Maalebrev ang. P. Klaumans Grundstykke, 8. Febr. 1693; 13) Skøde fra P. Klauman til H. J. Sebøtker, 25. Sept. 1699; 14) Skøde fra Kammerherre Hans Jac. v. Ahlefeldt til Gartner Gotfr. Schultz, 10. Juni 1718.

**Ny kgl. Sml., Fol., 372f.** *En Samling af forskjellige Stykker til Kiøbenhavns Topographi og Historie.* Pap. 17.—19. Aarh. 1 Pakke.

Blandet Indhold, mest Dokumentkopier; F. Rostgaards og L. Engelstofts Haand træffes. Bl. a. et lille Matrikelkort over Boldhuset med tilstødende Ejendomme, General-Extrakt af Politikassens Regnskab 1758, testeret Kopi af Mandtallet over Børnehusets Lemmer m. m., et Projekt til en Frihavn i Kbhvn. (paa Fransk, ud. Underskr.), nogle kritiserende Bemærkninger i Anl. af Brandvæsenets Forhold ved Ildebranden 1795 (Tysk) og nogle hist. Oplysninger om Gaarden Nr. 3 paa Amagertorv (med tilskr. Bemærkninger af Werlauff eller Molbech), slg. Nyt hist. Tidsskr., V, 261 ff.

**Ny kgl. Sml., Fol., 372h.** *Ant. Petersen, Samlinger til Kjøbenhavns Historie.* Pap. 19. Aarh. 1 Pakke.

Blandet Indhold, dels Optegnelser af Anton Petersen, dels Afskrifter og dels Originaler af Dokumenter fra 17.—19. Aarh. Ordn. und. Rubrikkerne: a) Vand-, Gas- og Brandvæsenet i

Kjøbenhavn, b) Hospitaler og milde Stiftelser, c) Miscellanea til Kjøbenhavns Historie, d) Holmens Kirke, e) Tugthuset, f) Trøstens Bolig, g) Aktstykker angaaende enkelte Gader, Stræder og Bygninger, h) Universitetet og Professor-Boliger, i) Ny Amager, k) Citadellet, l) Skoler i Kjøbenhavn, m) Børsen, n) Christiansborg Slot, Rosenborg Slot, Charlottenborg og Amalienborg, o) Vor Frelsers Kirke. — Under a bl. a. en Række Skrivelser paa Engelsk ang. Gasanlæg i Kbhvn.; 2 lithograferede blandt disse ere fra Aarene 1845 og 1855. — Und. c bl. a. et kalkeret Kort ov. Kbhvn. i Beg. af 18. Aarh., et Br. fra Botanikeren Prof. Didrichsen, 20. Dec. 1868, med nogle Notitser eft. Peder Kylling. — Und. d bl. a. 2 Skøder paa Begravelser i Holmens Kirke, 1650 og 1651, og Lejebrev paa en Stol i samme Kirke 1812. — Und. f 2 Skrivelser fra Overbygningsdirektør C. F. Hansen til J. Collin, henholdsv. 2. Jan. og 7. Marts 1812, hver med 1 Bilag. — Und. g bl. a. en Plan over to Ejendomme i St. Kongensgade (19. Aarh.) og testeret Kopi af en Taxationsforretning over nogle Ejendomme paa Købmagergade, 21. Okt. 1681, med Paaskr. af P. H. Resen. — Und. h bl. a. en ufuldendt, samtidig Kopi af et aabent Brev, udstædt af Fred. II. — Und. l bl. a. Liste over Bidrag til Understøttelse af fattige Børn i Stadens forenede Friskole 1849, med to Regnskaber. — Und. m bl. a. 2 kalkerede Grundtegninger af Børsbygningen. — Und. o bl. a. et Brev fra H. Caspersen (Smedemester) til Etatsraad Mundt, Christianshavn 13. Marts 1846, og en Beskrivelse af Vor Frelsers Kirkes Indvielse i Christiania, dat. 1. Marts 1814. — Til Rigsarkivet ere afgivne 1889: Kjøbenhavns Slots Inventarium 3. Apr. 1649 (Orig.); Skrivelse fra Admiralitetet til Kongen, 2. Juni 1680; Kontrakt mellem Frederik III. og H. Rüse om Kastellet, 26. Juli 1661; et Antal Dokumenter vedkommende Opførelsen af «Trøstens Bolig» (ɔ: «den kgl. Bygning Nr. 8 paa Hjørnet af Skindergade og Fiolstræde») 1816—17; Skrivelse fra Kongen til H. Stampe og B. V. Luxdorph som Medlemmer af en Kommission, 1. Apr. 1752, samt Luxdorphs og Stampes Stævning til Justitsraad N. Swartz i samme Sag; et Antal Dokumenter ang. Salget af Lerches Gaard (ɔ: det naturhist. Museum i Stormgade) til Staten 1827. Fremdeles udtaget til Aflevering til Rigsarkivet 1896: Adresse til Justitsminister Simony fra Brandmestrene i Kjøbenhavns Brandkorps, 30. Juli 1858. — *Herkomst.* Købte efter Fuldmægtig Anton Petersen.

**Ny kgl. Sml., 4., 663.** *En Samling af Dokumenter til Kjøbenhavns Historie.* Pap. 18. Aarh. 1 Pakke.

Dokumentafskrifter, dels Lat. dels Dansk, 1357—1518, liggende i kronol. Orden.

**Ny kgl. Sml., 4., 664.** *Dokumenter til Kiøbenhavns Historie fra 15de og 16de Aarhundrede.* Pap. 18. Aarh. 1 Pakke.

Af lign. Indhold som forr. Nr. og vistn. samme Oprindelse (1443—1527).

**Ny kgl. Sml., 8., 180[a].** *Varia historica et statistica ad Historiam Metropolis Hafniæ collecta sub finem Sec. XVIII.* Pap. 18. Aarh. 107 Bl., hvoraf nogle faa ubeskr.

Det seneste Aarstal, der nævnes i disse blandede Optegn. paa Dansk om Kjøbenhavns Hist., er 1772. Forskell. Hænder. Forf. er vistn., for den største Del af Optegnelsernes Vedkommende, en kommunal Embedsmand.

## Kjøbenhavns specielle Historie.

**Ny kgl. Sml., 4., 671[a].** *De prima origine et conditu Hafniæ Danorum auctore O. W. (forsan Olao Wormio).* Pap. 18. Aarh. 10 Bl.

Afskr. med J. Langebeks Haand; han har ved Tit. tilføjet: «(ni fallor) Olao Wormio», og i Beg. af Manuskr. citeret «Encom. Daniæ [ɔ: Wolfs trykte Skrift] p. 139. lin. 7. ad p. 147. lin. ult.» — *Herkomst.* Bibl. Langeb., S. 555, Nr. 65.

**Ny kgl. Sml., 4., 671[b].** *Id. Lib.* Pap. 18. Aarh. 14 beskr. Bl. Afskrift. — *Herkomst.* Har tilhørt H. Hjelmstjerne.

**Ny kgl. Sml., 4., 681.** *A. Hojers Relation von den [!] grossen Brand in Copenhagen Ao. 1728.* Pap. 18. Aarh. 11 beskr. Bl. Afskrift. — *Benyttelse.* En dansk Oversættelse af denne Beretn. (ikke betegn. som værende af Hojer) er tr. i Nyt hist. Tidsskr., III, 285—292.

**Ny kgl. Sml., 4., 681[b].** *(Jon Olafsen) Relatio af Kaupenhafnar Brunarum som skiede i October 1728.*

Se: Kålund, Katal., S. 174.

**Uldall, Fol., 119.** *Copie af den Obligation dat. 16. Jan. 1761, hvorved Kiøbenhavn blev pandtsadt til Genueserne, med Fred. Vti Ratification.* Pap. 18. Aarh. 18 Bl., det sidste ubeskr.

Afskrift. Uldall har betegnet Manuskr. som ovenstaaende; om det Laan, hvorom det her drejer sig, slg. M. L. Nathanson, Danm. National- og Statshusholdn., 2. Udg., S. 323.

**Ny kgl. Sml., 8., 180[b].** *Mærkværdigheder om Kiøbenhavns Ildebrand d. 5te Juni 1795 efter Sagn; samlede af Kl. Henr. Seidelin; tilligemed nogle Optegnelser om dennes Udenlandsreise.* Pap. Omtr. 1800. 49 Bl., deraf nogle ubeskr.

Autogr. (Noteerbog); det meste Indhold er om Forf.'s Rejse 1799 i Tyskland, Frankrig og Nederlandene. Klaus Henrik S. (1761—1811) var Bogtrykker og Redaktør af «Dagen» og «Politivennen» m. m.

**Uldall, Fol., 125.** *Copie af Protocollen over Christians-Øerne ved*

*Kiøbenhavn, 1768.* Pap. 18. Aarh. 162 pagg. Sider forud. Titelbl. og et ubeskr. Bl.

Titelbl.: «Copie af Protocollen holden udi den over Christiansøerne her paa Rehden Allernaadigst anbefalede Commission udi Aaret 1768.»

## Kjøbenhavns Slotte.

**Ny kgl. Sml., Fol., 386c.** *Tegninger af det gamle kongelige Slot i Kiøbenhavn.* Pap. 17. og 18. Aarh 15 Bl., opklæbede i et Bind af meget stort Format, samt Titelbl. og 2 indlagte Grundtegninger.

Kolorerede. Dels Grundtegn., dels Gennemsnit og Opstalter, fra 18. Aarh.'s Beg.; en Tegn. bærer Aarst. 1707; tilsidst Tegn. af det kgl. Fasaneri 1685, af F. v. Hammershaimb. — *Benyttelse.* C. C. Andersen, Kjøbenhavns Slot, Kbh. 1902, Fol.

**Ny kgl. Sml., 4., 675b.** *Inventariumss Register des Schlosses Copenhagen Aº 1638.* Pap. 19. Aarh. 38 Bl., de sidste 3 ubeskr.

Afskr. af Anton Petersen 1862 eft. Orig., som if. Notits af Afskriveren findes i Indenrigsministeriets Arkiv ved Kbhvn.s Regnskab for 1638.

**Ny kgl. Sml., 4., 675ba.** *Kiøbenhaffn Slodz Inventarium, sluttet til 1. Decbr. Aº 1679.* Pap. 19. Aarh. 100 Bl., med Pagin.; nogle af de sidste ubeskr.

Afskrift af Anton Petersen eft. Orig. i Indenrigsministeriets Arkiv.

**Ny kgl. Sml., 4., 675bb.** *Kjøbenhavns Slotts Inventarium, sluttet 1. Novbr. 1686.* Pap. 19. Aarh. 43 beskr. samt nogle faa ubeskr. Bl.

Afskr. af Ant. Petersen.

**Ny kgl. Sml., 8., 181.** *N. Eigtwed, Grundrisse zum Königl. erbauenden Residentz-Schlosse Christiansburg. 1739.* Pap. 18. Aarh. 10 Bl. samt Titelbl.

Med tysk Text. Paa Titelbl. staar: «Dasz diese Zeichnungen in allem mit den Originalen und denen mir gewordenen Copeyen conform sind, Attestiret allerunterthänigst Copenhagen d. 3ten Janv. 1739. N. Eigtwedt.» [ɔ: Oberst, Hofbygmester Nicolai Eigtwed, 1701—54].

**Ny kgl. Sml., Fol., 386ch.** *En Pakke Dokumenter angaaende Christiansborg Slots Bygning 1742—82. Ant. Petersens Samlinger. Gave fra Boghandler H. Lynge 1875.*

Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Ny kgl Sml., 4., 675d.** *Grundtegning af enhver Etage i Christiansborgs Hovedbygning, samt to Løngangsbygninger, forfærdiget af J. B. Magens. 1784.* Pap. 18. Aarh. 2 Exemplarer, hvert indeholdende de samme tolv Grundtegninger.

I det ene findes som Tillæg en fransk Fortegn., betitlet: «Tableaux envoïés de Paris pour le Palais du Roi. 1741.» (2 Kvartbl.). Paa Titelbl. af det andet staar forn.: «og underdanigst indleveret af Blechingberg.»

**Ny kgl. Sml., 4., 675e.** *Ant. Petersens Uddrag af Zahlkassens (?) Regnskaber for 1782, 1803—8 og 1821—23 Christiansborgs Slot vedkommende.* Pap. 19. Aarh. 3 Bd., hvoraf de fleste Bl. ubeskr.

*Herkomst.* Købte efter Fuldmægtig Ant. Petersen.

**Ny kgl. Sml., 4., 681f.** *[Norup] Optegnelser om Residentsslottet Christiansborgs Brand Anno 1794 m. m.* Pap. 19. Aarh. 25 Bl.

If. en udat. Notits af Archæologen, Konferensraad C. J. Thomsen foran i Manuskr. er dette forf. efter Thomsens Opfordring; Forf. var «den eneste dalevende, der i en Ynglingsalder havde oplevet denne Brand og kendt det Indre af Slottet»; hans Fader var Materialforvalter Norup. Thomsen betegner det som «et ej uvigtigt Manuscript.» — *Herkomst.* Foræret Bibliotheket 1874 af Kammerraad Thomsen i Nationalbanken.

**Ny kgl. Sml., Fol., 386cm.** *Casse-Bog og Regnskab for Indtægterne og Udgifterne ved den nye Kongeboeligs Opførelse fra 16de Aug. 1803 til Decbr. 1806. (Orig.) Ant. Petersens Samlinger.*

Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Ny kgl. Sml., 8., 181c.** *Grundtegninger af Rosenborg Slot (fra Slutn. af det 18de Aarhundrede).* Pap. 8 kolor. Grundtegninger indklæbede i en Bog. Dansk Text. — *Herkomst.* Indsendt fra Indenrigsministeriet 1877.

## Kjøbenhavns Kirker.

**Ny kgl. Sml., 4., 684.** *Epitaphier udi Kiøbenhavns Kircker.* Pap. 17. Aarh.'s 2den Halvdel. 17 beskr. Blade.

Paa Omslaget følg. Tit.: «EPITAPHIA Och Graff Skriffter vdj Kiøbenhaffns Kircker,» Foran er bemærket: «Collata cum Inscriptionibus Resenii», og Henvisningerne dertil ere tilskr. i Margenen.

**Ny kgl. Sml., Fol., 386b.** *Grundtegning og Opstalt af Friderichskirken paa Amalienborg, med franske Paaskrifter.* Pap. 18. Aarh. 2 Grundtegninger, 1 Opstalt og 1 Gennemsnit, indklæbede i en Bog med rødt Maroquinbind, forsynet med det kgl. danske Vaaben og Fred. V.'s Navneciffer.

Tegningerne ere vistnok af N. H. Jardin eller ialtfald udførte under hans Opsyn, slg. de kobberst. Tavler i Jardins franske Folioværk over Kirken (Kbh. 1765), ogs. F. J. Meier, «Marmorkirken fra 1749 til 1772», Kbh. 1883, S. 45 f. — *Herkomst.* Det kgl. Haandbibliothek.

**Gl. kgl. Sml., 4., 2476.** *Litteræ Johannis Kraak, Dec. Havn., et Catharinæ, Godekini de Unna viduæ, qvibus 20 marcas argenti puri per Gerardum de Unna pro anniversario ipsius habendo collatas altari cuidam Templi Divæ Virginis Hafniensis appropriant 1357.* Pap. 18. Aarh. 3 Bl.

Afskr., med Slutningsnotits: «Ex archivis Minist. Havniensis communicavit M. Franciscus Thestrupius.» — *Herkomst* osv. Har tilhørt N. Foss. — Tr. i H. F. Rørdams «Kjøbenhavns Kirker og Klostre i Middelalderen» (Kbh. 1859—63), Till. S. 17 f.

**Gl. kgl. Sml., 4., 2477.** *Eædem Litteræ, manu Nic. Fossii.* Pap. 18. Aarh. 3 Bl.

*Herkomst.* Fra samme Bibl. som forr. Nr.

**Gl. kgl. Sml., 4., 2478.** *Erici Nicolai, Decret. D. et Decani Ecclesiæ b. Virg. Mar. Havn., necnon totius capituli declaratio, qvà fatentur, curiam qvandam in vico pannicidarum Hafniæ se locasse civi Hafniensi Laurentio Brekker ejvsqve uxori et liberis 1497.* Pap. 18. Aarh. 3 Bl.

Afskrift med Nic. Foss's Haand. — *Herkomst* osv. Fra samme Bibl. som forr. Nr. — Tr. i E. Pontoppidans «Ann. eccl. Dan.», II, S. 714.

**Gl. kgl. Sml., 4., 3218.** *Christ. IV og Rigets Raads Dom mellem Kjøbenhavns Magistrat og Universitetet om Jus Patronatus til Vor Frue Kirke m. m. 1630.* Pap. 18. Aarh. 3 Bl.

Afskr. med N. Foss's Haand. — *Herkomst.* Fra samme Bibl. som forr. Nr. — Tr. i Udtog i E. Pontoppidans «Orig. Hafn.», S. 319—321.

**Thott, Fol., 805.** *Necrologium vel Liber Daticus ecclesiæ beatæ Virginis Havniensis.* Perg. 14. Aarh. 30 × 21½ Cm. 24 Bl. Rød og sort Skrift.

Lat. Kalender med vedføjede Optegnelser («Obituarium»), omfattende Tiden fra 14. Aarh.'s Beg. til 1421. — *Benyttelse.* Tr. i Script. rer. Danic., VIII, S. 539—549, og i O. Nielsens «Kbh.'s Diplomatarium», II, S. 5—21.

**Ny kgl. Sml., 4., 683.** *Samlinger angaaende Vor Frue Kirke i Kiøbenhavn.* Pap. 18. Aarh. Dels en Bog, dels endel løse Optegnelser.

Forskell. Hænder. Optegnelser og Dokumentafskrifter, en enk. med J. Langebeks Haand. En Fortegn. ov. Gravstederne i Kirken, der optager det meste af den anf. Bog, er betegn. som «skreven af H. Bagger 1738», de talrige Tilføjelser til denne synes at være af Chr. Brandt. Ibl. de løse Sager er et Digt til Kirkens Pris ved dens Indvielse 1738, af Toer Andersen Nygaard. — *Herkomst.* Var Nr. 1057 i P. F. Suhms Manuskriptsaml.

**Ny kgl. Sml., Fol., 386$^{bm}$.** *Georg Stein Thim, Mennesket i Graven eller Iagttagelser gjorte ved Udgravningen af St. Nicolai Kirkegaard, saa og nogle historiske Efterretninger om Kirken, dediceret til den høie Committee, der forestod Opbygningen af de nye Slagterboutiker paa Nicolai Kirkeplads 1845—46.* Pap. 19. Aarh. 32 Bl. med Pagin.

Forf. betegner sig i Dedikationen som «deres ved dette Arbeide havende Opsynsmand». — *Herkomst.* Foræret Bibl. af E. C. Werlauff.

**Uldall, 4., 283.** *Christ. V. Privilegier for St. Petri tydske Kirke og dens Menighed af 5. Nov. 1678.* Pap. 18. Aarh. 8 Bl., det sidste ubeskr.

Afskrift.

**Ny kgl. Sml., 4., 685.** *St. Petri Kirchen-privilegium 1678.* Pap. 18. Aarh. 12 beskr. Bl. og nogle ubeskr.

Afskrift, indeholder ogs. Fred. IV.'s og Chr. VI.'s Bekræftelser. — *Herkomst.* Var Nr. 422 i Suhms Manuskriptsaml.

**Ny kgl. Sml., 4., 1182.** *Efterretninger om Slotskirken og Hofpræsten i Kiøbenhavn.* Pap. 18. Aarh.'s 2den Halvdel. 105 Bl., deraf mange ubeskr.

Indeholder ogs. noget om Christiansborg Slot. — *Herkomst.* Var Nr. 409 i Suhms Manuskriptsaml.

**Ny kgl. Sml., Fol., 386bp.** *Ant. Petersen, Udskrifter af Dokumenter angaaende Trinitatis Kirke i Kjøbenhavn, deriblandt Fortegnelse over Begravelserne i selve Kirken.* Pap. 19. Aarh. En Bog og nogle løse indlagte Blade.

Bogen indeholder en Afskr. af Fortegnelsen ov. Begravelserne i Kirken, ikke med Anton Petersens Haand; af de øvr. Dokumentafskr. ere de fleste imidlertid med denne. Originalerne ere for Størstedelen angivne at tilhøre Kirken. — *Herkomst.* Købt efter Fuldmægtig Ant. Petersen.

## Kjøbenhavns milde Stiftelser; Legater.

**Gl. kgl. Sml., 4., 2479.** *Graabrødrenes i Kiøbenhavn Forpligt at læse visse Messer for Borgemesteren sammesteds Jep Clausen, efter at han havde stiftet et Altar Jomfru Maria til Ære i S[t] Jørgens Kloster Kirke udenfor Byen m. m. 1476. Item Kong Hanses aabne Brev om Ordning og Skik i S[t] Jørgens Hospital 1508.* Pap. 18. Aarh. 6 Bl.

Afskr. med Nic. Foss's Haand. — *Herkomst* osv. Har været i Foss's Bibliothek. Begge Stykker ere tr. i Hofmans Fundatser, 10. Bd., S. 193 ff.

**Gl. kgl. Sml., 4., 2480.** *Kong Christ. II aabne Brev, hvorved S[t] Jørgens Capell og Hospital uden for Kiøbenhan lægges til Vor Frue Kloster i Helsingøer af Carmeliter-Ordenen 1517.* Pap. 18. Aarh. 4 Bl., det sidste ubeskr.

Afskr. med Nic. Foss's Haand. — *Herkomst* osv. Har været i Foss's Bibl. Tr. i Suhms Saml., II, 1, S. 160—162.

**Uldall, 8., 498.** *Christ. III[tii] Brev paa Wigeløse* [Uggeløse] *Kirke og Frid. II[di] paa Gientofte Kirke til Hellig Geisthuus i Kiøbenhavn af 1539 og 1570.* Pap. 17. Aarh. 6 Bl., de 2 ubeskr.

Afskrift. — *Benyttelse.* Tr. i Kiag og Stephanius, Christ. III.'s Hist., II, 325—26 og i Hofmans Fundatser, X, 154—55 og 161—62.

**Gl. kgl. Sml., 8., 3595.** *Underretning om Hospitalet i Kiøbenhavn, hvorledes det er funderet, tilvoxen og conserveret.* Pap. 17. Aarh. 37 Bl.

Gaar til 1676. Hospitalet er det samme som det tidligere Helligaandshus, det senere Vartov.

**Ny kgl. Sml., 4., 687.** *Beretning om, hvorledes Hospitalet i Kjøbenhavn er funderet og tilvoxet indtil 1676.* Pap. 18. Aarh. 33 Bl. Afskr. af forr. Nr.

**Gl. kgl. Sml., 8., 3616.** *Anders Matthiessen Hiørring, Vare to eller Passe paa, deels sigtende til Kong Frederik III Regiering, deels til ældre Tider.* Pap. 17. Aarh. 103 beskr. Bl.

Autogr., dat. 28. Jan. 1670, af Præsten Anders Hjøring ved Vartov (1609—78), Forf. til «Leirkrands» og «Leirpoliti». En stor Del af Bogen er af alm. opbyggeligt Indhold; omtr. den sidste Halvdel omhandler Vartovs Historie. — Titelbl.: «Vare: to. eller Passe paa. I. Tree betenckelige Aars tider udi itzregerende Kongll Maytts Regering indfaldne. II. Lande: Skæbene. III. Høylofflige Oldenburgiske Stammis Første Monument om Kongll: Regering udi Danmarck Observeredt oc Samledt, som allerenfoldigste, saa allerunderdanigste aff Anders Matthisøn Hiøring Hospitals oc Børnehusis Præst.»

**Ny kgl. Sml., Fol., 386[a].** *Copie af Breve om Vartou Hospital i Kiøbenhavn, Fundats, Jordebog over Godset m. m.* Pap. 18. Aarh.'s 1ste Halvdel. 51 Bl., hvoraf nogle enk. ubeskr.

Dokumentafskrifterne (deribl. ogs. 1 Jordebog og 1 Regnskab) ligge hver for sig; de omfatte Tiden 1495—1743.

**Ny kgl. Sml., Fol., 386[ab].** *Relation om Kiøbenhaffns Hospitals Tillæg och Beschaffenhed, wed detz Forstandere opsat etc. 22. Decbr. 1674. Ant. Petersens Saml.*

Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Ny kgl. Sml., 4., 686.** *Kiøbenhavns Hospitals (o: Vartovs) Fundationer og Breve, kongelige Benaadninger og Stiftelser, samlede og her udi denne Bog indskrevne af Hans Nielsen. 1673.* Pap. 17. Aarh. 145 Bl.

Autograf.

**Uldall, 4., 468.** *J. B. Matzens (Inspecteur ved St. Hans Hospital og Claudi Rossets Stiftelse) Efterretning om samme, forfattet 1791.* Pap. 18. Aarh.'s Slutn. 16 Bl. (samt nogle ubeskr.).

Synes Autogr., dediceret Etatsraad, Politimester Fljndt. Ordene «forfattet 1791» ere tilføjede paa Titelbl. med Uldalls Haand.

**Kall, Fol., 46.** *Orig. Commiss. Acter i Sagen mellem Fattigvæsenets*

*Direction og Philippine Rosset, de Rossetske Legata angaaende. 1768.* Pap. 18. Aarh. 1 Pakke.

Indeholder en Protokol, en Koncept og 9 Dokumenter (samt 1 Bilag). Foran ligger en Seddel med følgende Paaskr.: «De af mig ved Commissionen i Sagen imellem Philippine Rosset paa den eene og de Fattiges Væsen paa den anden Side, fremlagde Documenter ere mig af Høyædle og Velbaarne Hr. Conferentz Raad Luxdorph udleverede, derfor ydmygst quiteres. Khaun d. 20de Octobr. 1769. P. Uldall.»

**Ny kgl. Sml., 4., 685d.** *En Indvielsestale udi det danske Maal, fremsat og forfattet efter oratoriske Stil til Hs. K. M. nyelfforordnet Qvæsthuus paa Bremerholm, saasom en Nytaarsgave, given A. 1658 d. 2. Jan., fornyet, forbedret og fuldkommen til Aarsdagen A. 1659 d. 3. Jan. til høipriselig Erindring.* Pap. 17. Aarh. 14 Bl., det sidste ubeskr.

Sirlig Renskrift; Titelbl omtr. som ovenf. meddelt. Forf. er Præsten Henrik Vallensbæk († 1662). Omslaget er et Expl. af Robert Mouro's tr. lat. Vers til V.'s Bryllup (Kbh. 1658, Fol.). — Talen er trykt i Kbh. 1660 (4°) m. T. «Delineata Strena» etc.

**Kall, 4., 368.** *Det Kongel. Kiøbenhavnske Veisenhuses adskillige Dokumenter.* Pap. 18. Aarh. 66 Bl., deraf enk. ubeskr.

Syv Instruxer, kgl. Resolutioner m. m. vedkommende Waisenhuset, fra Aarene 1727—39, i Afskr. ved I. Finckenhagen (Inspektør ved Waisenhuset) 1743.

**Thott, Fol., 717.** *Et Hæfte angaaende det Harboiske Kloster fra 1735 til 1763.* Pap. 18. Aarh. 24 Bl.

Indeholder Dokumentkopier. Vedlagt er et Originalbr. fra Biskop P. Hersleb til Justitsraad Mylius, dat. Kbh. 25. Marts 1741.

**Ny kgl. Sml., 4., 692g.** *Extracter Litr. A, indeholdende i Særdeleshed de statistiske og historiske Data, der vedkomme den af Præses og Directeurer brugte Fremgangsmaade ved det i Kjøbenhavn stiftede kgl. Etablissement for fattige Børns Opdragelse til især Fabrik og Manufactur, samt Navigations Væsenets Udvidelse i de danske Stater fra Anno 1753 til Udgang 1764, som er Stiftelsens 12 første Aaringer. (Forfattet in Martio 1795).* Pap. 18. Aarh. 18 Bl., det sidste ubeskr.

Til Slutn. følgende Notits: «Forommeldte 70ve Nummere til det Kongelige Opfostringshuuses Historie, ere rigtigen extraherede af den authentiqve Manuscript-Samling udi Fedrenelandets-Histories politiske og oeconomiske Deele, jeg møisommeligen haver samlet til almeennyttige Biedrag. Kiøbenhavn den 19de Martii 1795. Pontoppidan.» [ɔ: Etatsraad, Raadmand Carl Pontoppidan, 1748—1822, Udgiver bl. a. af «Magazin for almennyttige Bidrag», af hvis 3die Bd. det meste, omhandlende Kbhvn.'s Fattigvæsen, brændte i Ildebranden 1795].

**Ny kgl. Sml., 4., 687k.** *Fortegnelse over Beboerne i H. P. Lorentzens Stiftelse. 1854.* Pap. 19. Aarh. 12 Bl., de 6 ubeskr.

Udarbejdet af selve Stifteren, H. P. Lorentzen (Hattemager

i Kbhvn.), og overrakt Arveprinsesse Caroline. — *Herkomst.* Af Arveprinsessens Efterladenskaber, foræret Bibl. af Boghandler H. Lynge 1881.

**Thott, 4., 1403.** *Fundationer angaaende Kiøbenhavn.* Pap. 18. Aarh.'s 1. Halvd. 112 Bl., hvoribl. endel ubeskr.
Afskrifter.

**Kall, Fol., 44.** *Fundationer over adskillige Legata m. v. i Kiøbenhavn.* Pap. 18. Aarh. 64 Bl., det første og sidste ubeskr.
Gaar til omtr. 1760.

## Forskellige Bygninger i Kjøbenhavn.

**Ny kgl. Sml., Fol., 380$^{m}$.** *Casse-Bog og Regnskab over Indtægterne og Udgifterne ved det nye Raad- og Dom-Huuses Opførelse i Kjøbenhavn fra 16. Aug. 1803 til Decbr. 1806. (Orig.). Ant. Petersens Saml.*
Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Gl. kgl. Sml., 4., 2487.** *Rasmus Lauridssøns og samtlige Brødres i S$^{t}$ Antonii Kloster i Præstøe deres Skiøde-Brev til Henrik Giøe paa en Gaard i Kiøbenhavn i lille Pilestræde 1532* Pap. 18. Aarh. 3 beskr. Bl.
Afskr. med Nic. Foss's Haand. — *Herkomst.* Har været i Foss's Bibliothek.

**Ny kgl. Sml., Fol., 386$^{t}$.** *[Dr. J. G. Burman-Becker] Den Becker'ske Gaard paa St. Kjøbmagergade i Kjøbenhavn.* Pap. 19. Aarh. 8 Bl. med 4 kolor. Tegninger og vedhæftet Kopi af en Taxationsforretning, dat. 22. Apr. 1739 (6 Bl.).
Autograf. — *Herkomst.* Gave fra Forf.

**Ny kgl. Sml., 4., 691.** *[Dr. J. G. Burman-Becker] Efterretninger over Gaarden N$^{o}$ 67 paa Store Kiøbmagergade i Kiøbenhavn.* Pap. 19. Aarh. 10 Bl. og 3 Grundtegn.
Autograf. — *Benyttelse.* Trykt (dog ikke i ganske samme Form) i Nyt hist. Tidsskr., V, S. 251—260.

**Ny kgl. Sml., 4., 691$^{g}$.** *11 Pergamentsbreve angaaende Eiendommen paa Hjørnet af Silkegade og Pilestræde ligeoverfor det tidligere Conventhuus i 17$^{de}$ og 18$^{de}$ Aarhundrede.* Perg. 1 Pakke.
Vedlagt er et Br. fra Fuldmægtig Ant. Petersen til Boghandler H. Lynge, dat. Kbh. 31. Dec. 1869, hvoraf fremgaar, at de have været i førstnævntes Besiddelse. — Pakken indeholder: 1) Skøde fra Christian IV til Hans Steenvinkel paa Gaarden, 25. Febr. 1632, 2) Willum Hornbolts Købebrev paa en tilstødende Grund, 2. Juni 1643, 3) Skøde til Hans Steenvinkel paa samme Grund, 27. Febr. 1637, 4) Købekontrakt mellem Christen Skeel og Conrad Hesse om Gaarden, 31. Aug. 1664, 5) Skøde til Conrad Hesse, 17. Juli 1665, 6) do. til Henning Weesemann, 19. Apr. 1680, 7) 2

Skødebreve til Th. B. v. Jessen, 24. Apr. 1687 og 7. Juli 1690, 8) Skøde til Poul Choppi, 19. Jan. 1705, 9) Do til Justitsraad Worm, 18. Apr. 1707, samt ud. Nr.: Skøde til Willum Hornbolt paa den Gaarden tillagte Grund, 16. Okt. 1643. — *Herkomst.* Købt paa Auktionen efter A. Petersen i Febr. 1871 (Kat. S. 70, Nr. 19).

## Monumenter i Kjøbenhavn.

**Gl. kgl. Sml., Fol., 730.** *J. [sic] Zuber, Planer til Maschinerne til Frid. V^tes Statue 1768.* Pap. 18. Aarh. 15 Bl., de 3 ubeskr., indbundne i rødt Fløjel med Guldbroderi (Christian VII.'s Navneciffer og «Anno 1768»).

Indeholder, forud. Dedikation til Kongen, 5 Tavler, tegnede med Tusch, samt Text. Forf. er Maskinmester Franz Zuber (dette Fornavn har han i Thiele's «Kunstakademiet og Heststatuen paa Amalienborg», Kbh. 1860; andensteds kaldes han Joseph). — *Herkomst* osv. Det kgl. Haandbibliothek. — Erichsen, Uds., S. 90. Slg. Butty, Beskrivelse ov. Statuen til Hest . . . til Kong Frederik V.'s Ære, Kbh. 1774, Fol.

**Ny kgl. Sml., Fol., 387.** *Dokumenter, for det meeste paa Fransk, til Historien af Frederik d. V^tes Statue paa Amalienborg.* Pap. 18. Aarh 1 Pakke.

Indholdet er Dokumentkopier og Koncepter, noget med Billedhuggeren Saly's Haand og noget med Konferentsraad J. Wasserschlebens, samt en kolor. Tegning til Statuens Piedestal og det Pæleværk, hvorpaa denne hviler. — *Herkomst.* Har tilhørt J. Wasserschleben.

Til Rigsarkivet er afgivet 1889 af denne Pakke: Et Antal Dokumenter, navnl. Wasserschlebenske Koncepter samt Breve fra Gesandter o. lign., 1754—62.

**Ny kgl. Sml., Fol., 387^a.** *Planer over den store Smelteovn og Støbegrube, som blev indrettet til Støbningen af Frederik V's Rytterstatue.* Pap. 18. Aarh. 9 Bl. kolor. Tegninger og et Titelbl., meget stort Format.

Titelbl.: «Planer og Profiler af den Store Smelteoven og Støbe grube som var inrettet i Giethuuset i Kiøbenhavn, hvor Hoyst Salig Kong Friderich V Statue Equestre blev Støbt aaret 1768 og placered paa den Store Plads i Ny Friderichs Stad bestaar af 9 Blade — bemelte Smelteoven med all tilbehør blev aaret 1787 nedbrudt og Stædet forvandlet til en Millitaire Club- og Dandse Sal.» Underskrift (egenh.): I. Wiedewelt. — *Herkomst.* Afleveret fra den kgl. Kobberstiksaml. 1879.

# Kjøbenhavns Stadsretter og Privilegier.

**Kall, 4., 367.** *Privilegier for Kiøbenhavn givne af Erik af Pommern og Christ. I.* Pap. 18. Aarh. 26 Bl.

Afskrifter.

**Ny kgl. Sml., Fol., 375a–b.** *Udschrifft af Kiøbenhaffnns Privilegier, Stadtzret och Friheder, som er uddragenn effter Erlig och Velbiurdigh Mandz Christoffer Valchendorffs till Glorup Befaling; schriffuit i Kiøbenhaffn d. 4. Septbr. An. 1581. (2 Exemplarer).* Pap. 17. Aarh.'s 1ste Halvdel.

Det ene Expl., som har 170 beskr. Bl. samt nogle ubeskr., bærer paa Titelbl. Navnet «Christian Johansen Bewerling»; til Slutn. et Register. Det andet, i presset Læderbind med Kjøbenhavns Vaaben og Aarstallet 1581, udmærker sig ved sin overordentlig smukke Skrift og pyntelig tegnede Initialer; det har Titelbl. og 168 folierede Bl.; Resten af Bindet (ɔ: næsten 1/3) er ubeskr. Dette Expl. bærer Ejernavnene T. Klevenfeldt og Kolderup Rosenvinge. Indholdet i de to Bind er ikke det samme (i det førstn. findes ogs. et Kongebr. fra 1585). — *Herkomst.* Mus. Klevenfeld., S. 225, Nr. 115. Catal. libr. quos reliquit J. L. A. Kolderup-Rosenvinge, Hafn. 1851, S. 1, Nr. 11.

**Ny kgl. Sml., Fol., 376.** *Kiøbenhavns Privilegier giffne af Christopher, Hans og Friderich II.* Pap. 17. Aarh. 93 beskr. og nogle faa ubeskr. Bl.

Afskrifter. Indeholder ogs. senere Privilegier (indtil Fred. III incl.).

**Ny kgl. Sml., Fol., 377.** *Kiøbenhafns Privilegia givne af Kong Christoffer An. 1403 [!]; it. Kong Hans's Stadsrett given An. 1487.* Pap. 17. Aarh. 32 Bl.

Afskrifter.

**Ny kgl. Sml., 4., 672.** *Kiøbenhavns Byes Privilegier og Stadsret udg. af K. Kristoffer 1403 [!] og K. Hanses Privilegier 1487.* Pap. 18. Aarh. 76 Bl.

Synes Afskr. af forr. Nr.

**Ny kgl. Sml., 4., 674.** *Volumen inscriptum: Kiøbenhaffuens Stads Priuilegier, cui insunt: a) K. Kristoffers Kiøbenhaffens Privilegier 1443. b) K. Hanses Confirmation paa Kbh. Privilegier af Christian I 1485. c) K. Hanses Kiøbstedsret. d) Schrou, Hvor Effter alle Tingmænd haffuer sig at rette. 1654.* Pap. 17. Aarh. 182 Bl., hvoraf mange ubeskr.

Afskrifter.

**Gl. kgl. Sml., 4., 3157.** *Kiøbenhavns Bye- eller Stads-Ret af K. Christoffer, dat. 1443, i 116 Artikler.* Pap. 18. Aarh. 20 Bl.

Afskrift med Nic. Foss's Haand. — *Herkomst.* Har været i F.'s Bibliothek.

**Gl. kgl. Sml., 4., 3158.** *Kong Hans's Confirmation af Kiøbenhavns Privilegier, dat. Kiøbenh. 1483, i 10 Artikler.*
Mangler fra ældre Tid.

**Ny kgl. Sml., 4., 673.** *Kiøbenhavns Stads Privilegier givne d. 4. Mart. 1659.* Pap. 18. Aarh. 13 Bl.
Afskrift.

## Kjøbenhavns Øvrighed og borgerlige Forhold.

**Gl. kgl. Sml., 4., 3159.** *Kjøbenhavns Borgerskabs Klage til K. Fred. II over Borgemester og Raad 4. Juli 1580. b) Borgemester og Raads Svar af 18de ejusd. og Kongens Resolution derpaa af 5. Apr. 1581.* Pap. 18. Aarh. 33 beskr. Bl.
Afskr. med Nic. Foss's Haand. — *Herkomst.* Af N. Foss's Bibl.

**Thott, Fol., 1140.** *Fortegnelse paa Magistraten i Kjøbenhavn fra først indtil 1763.* Pap. 18. Aarh. 22 beskr. Bl. samt endel ubeskr. og 2 vedhæftede Sedler med Notitser.

**Ny kgl. Sml., Fol., 380.** *Kiøbenhavns Magistrats Besvarelse paa Ober-Præsidentens Greve Holsteins insinuerede 17 Puncter af 15. Apr. 1771.* Pap. 18. Aarh. 12 Bl., det sidste ubeskr.
Afskrift.

**Ny kgl. Sml., 4., 682e.** *Tegne-Bog vedkommende Kiøbenhavns Borgerlige Væsen forfattet Ao 1794 October Maaned af I. Th. F. b) General Extract af Protocollerne over de Maanedlige Indtægter og Udgivter ved Maleverkets Consumtions Contoir i Kiøbenhavn for Aaret 1792.* Pap. 18. Aarh.'s Slutn. 85 beskr., paginerede Bl. samt 8 ubeskr.
Statistiske Optegnelser; samme Haand helt igennem. — *Herkomst.* Har tilhørt Prof., Stadsbygmester P. Malling (Auktionskatal., Kbh. 1865, S. IV, Nr. 19).

**Ny kgl. Sml., 4., 682f.** *Samling af forskjellige Bestemmelser angaaende de borgerlige Forhold i Kjøbenhavn i Slutn. af det 18de Aarh.* Pap. 19. Aarh.'s Beg. 83 Bl., deraf nogle faa ubeskr.
Afskrifter. Til Slutn. Register. — *Herkomst.* Har tilhørt Fuldmægtig Ant. Petersen.

**Ny kgl. Sml., 4., 682k.** *Ant. Petersen, Uddrag af Skatteregistrene for 1676 og 77 angaaende de fornemmere Beboere af de enkelte Gader i Kjøbenhavn samt deres Skatteansættelse.* Pap. 19. Aarh. 142 Bl., med Paginering, deraf mange ubeskr.
Med Anton Petersens Haand. Til Slutn. findes (med samme Haand) Afskr. af nogle Optegnelser af Laur. Engelstoft, meddelte af A. Petersen i «Danske Saml.», II, S. 97—192. — *Herkomst.* Købt efter Fuldmægtig Ant. Petersen.

## Kjøbenhavns Finansvæsen.

**Thott, Fol., 711—716.** *Kiøbenhavns Stads Kæmner-Regnskab paa Indtægt og Udgift fra 1673 til 1679 ved Hans Jensen Stampe.* Pap. 17. Aarh. 6 Bind.

Forf. var Raadmand i Kbhvn. († 1694). Bindene ere betegn. som Genpart og med Numrene 2—7; de omfatte Tiden 1. Jan. 1673 til 1. Jan. 1679.

**Kall, Fol., 43.** *Kiøbenhavns Stads Jordebog i 2 Parter, forfattet 1746.* Pap. 18. Aarh. 163 beskr. Bl. (med Paginering) samt nogle ubeskr.

Afskrift.

**Ny kgl. Sml., Fol., 378.** *Nogle Optegnelser om Kiøbenhavns Magistrat samt om dens Kapitaler og Indkomster, skrevne i Slutningen af 17de Aarh.* Pap. 17. Aarh. De fleste Bl. ere ubeskr., kun 31 beskr.

Samme Haand helt igennem; det seneste Aarstal, der forekommer, er 1688.

**Ny kgl. Sml., Fol., 379.** *Indtægts- og Udgifts-Regnskab over Kiøbenhavns Magistrats Indkomster for Aarene 1741—45. (Original).* Pap. 18. Aarh. 6 Hæfter (hvert Aars Regnskab for sig).

Kun 1742—45 ere forsynede med behørige Kvitteringer.

**Ny kgl. Sml., Fol., 385.** *Beregning over Vægter-Penges Indtægt og Udgivt.* Pap. 18. Aarh.'s 1. Halvd. 6 Bl., det sidste ubeskr.

Forsynet med Byen Kbhvn.'s Segl. Uden Aarstal (maa være fra c. 1730).

**Ny kgl. Sml., Fol., 386.** *Mandtal over Kiøbenhavns og Christianshavns Gaarde, Huse og Vaaninger, samt hvad Vægterpenge deraf ugentlig betales.* Pap. 18. Aarh.'s 1. Halvd. 170 Bl., hvoraf 3 ubeskr.

Med samme Haand som forr. Nr., ligeledes forsynet med Stadens Segl, ud. Aarstal (maa være c. fra 1730).

## Kjøbenhavns Borgervæbning, Brandvæsen osv.

**Thott, Fol., 707.** *Ordre og Vagtbog over Kiøbenhavn og Christianshavn begyndt 1705 og endt 1711.* Pap. 18. Aarh.'s Beg. 180 Bl.

Vedkommer Borgervæbningen.

Titelbl.: «Order og wagt Bog Over Kiøbenhaufn og Christianshafn Begyndt d: 1 Januarij Anno 1705 Og Endet vltimo Augustj 1711.»

**Kall, Fol., 47.** *En Pakke Dokumenter til Kiøbenhavns Borgervæbnings Historie, især under Friderich IV.* Pap. 18. Aarh.

Mest Kopier og Koncepter (1681—1734). Indeholder ogs. noget vedk. Brandvæsenet. Af Originaler findes en Instrux for

Stadens Adjutanter, fra Stadshauptmand Stüve, dat. 16. Dec. 1721; Sammes Instrux for Stadsadjutant Joh. Frid. Andressen, 22. Juli 1722; Sammes do. for Adjutanten ved Borgerofficerers Ligbegængelse, 18. Juli 1722; ligel. for Underofficererne og Borgerskabet, 12. Apr. 1725, ligel., 2. Okt. 1725; Rapport fra Stadsadjutant Andressen til Stadshauptmanden, 10. Sept. 1723; Registrant over endel Dokumenter vedkommende Borgervæbningen 1699—1728; Skrivelse til Stadshauptmanden fra den efter Branden 1728 nedsatte Kommission, dat. 4. Dec. 1728 (med 1 Bilag). Ogs. et Par trykte Formularer.

**Ny kgl. Sml., Fol., 383[f].** *Protokol for Borgervæbningens «Vester Compagni» fra 1752 til 1808.* Pap. 18. Aarh. 294 Bl., med Pagin., samt vedl. 29 særlig pag. Bl.

Udenpaa Bindet staar «WESTER COMPAGNIES PROTOCOLL BEKOSTED AF CAPITAIN GRIMMETHON.» — *Herkomst.* Har tilhørt Fuldmægtig Ant. Petersen.

**Thott, Fol., 708.** *General Roulle over Brandfolkene i Kiøbenhavn, saaledes som de bleve mynstrede 1714.*

Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Ny kgl. Sml., Fol., 381[k].** *General Fordeling og Designation over Kjøbenhavns Brandforsikkrings Annuitets Beviser under kongeligt Garantie, som i Følge den kongelige Anordning af 17. Julii 1795 udfærdiges for den halve Erstatning af de totale Brandskader og de partiale Skader over 1000 Rigsdaler ved Ildebranden den 5. til 7. Junii s. A. Kbh. 1796.* Pap. 18. Aarh.'s Slutn. 54 Bl.

Trykt Bog med Annuitets-Ejernes Navne tilskrevne.

**Ny kgl. Sml., Fol., 383[c].** *Adskillige Forslag angaaende Brand- og Sprøitevæsenet i Kiøbenhavn i Christian V^tes Tid.* Pap. 17. Aarh.'s Slutn. 26 Bl.

7 Stykker, dels Fol., dels 4°; mest Koncepter og Kopier; en enk. Originalskr. (Tysk) til Politimester Claus Rasch fra Herman Gerding, dat. Amsterdam 8. Okt. 1686.

**Thott, Fol., 706.** *Speciale Karter og Mandtaller over Vandrenderne og deres Participantere i Kiøbenhavn og Christianshavn, 1752.* Pap. 18. Aarh. 85 beskr. Bl., 23 indhæftede Kort samt et vedlagt.

Meget stort Format. Sirligt skrevet; Kortene ere illuminerede. Paa Titelbl. staar der følgende Bemærkning: «Hvortil ey alleene ere Føyede Alle Kongelige Allernaadigst Confirmerede Fundationer, paa de i Staden værende Fiire Spring Vands- og Pompe-Vandets Compagnier, med tilhørende Instruction For Vand-Mesterne, Mens end og Meddeelet Forklaring Over de Forandringer Som ved alle Compagnier, i henseende til Visse Vand-Portioners Kiøb og Sal ere Forfaldne Fra Aaret 1742, indtil indeværende Aar 1752.»

**Ny kgl. Sml., 4., 690.** *Fundation paa det færske Springvand i det saakaldte Universitetscompagnie, giordt og indgaaet 13. Oct. 1630, paa nye oplagt 1724.* Pap. 18. Aarh. 28 Bl.

Foran er skrevet: «Num: 90. Friderich Rostgaard.» Afskrift for Suhm. — *Herkomst.* Suhms Ms.-Sml. Nr. 216.

**Ny kgl. Sml., Fol., 385c.** *Ch. Rabiqueau, Memoire au sujet de la maniere la plus avantageuse de eclairer une grande ville [Copenhague].* Pap. 18. Aarh. 16 Bl.

Fransk. Indeholder endel anon. Bemærkninger til et Forslag ang. Paris af den nævnte Ingeniør; i en Efterskr. er Rabiqueau selv angiven som deres Forf., og der siges, at de indsendes som Svar «aux questions proposées pour éclairer la ville de Copenhague.» — Tit.: «Mémoire Sur les 7. Articles a Résoudre Annoncées En concours par la Gazette du Commerce etc. 7bre 1763, au sujet de la maniere la plus Avantageuse d'Eclairer vne Grande Ville.»

**Ny kgl. Sml., 4., 692.** *Cl. Ch. Vernier, Memoire à la Commission de la Voirie de Copenhague d. 28. Aout 1764.* Pap. 18. Aarh. 41 Bl. (med Pagin.), det sidste ubeskr.

Fransk; Afhandlingen angaar Brolægningen, Gadebelysningen, Dag- og Natrenovationen og er dat. Kbhvn. 28. Aug. 1764.

**Ny kgl. Sml., 8., 180k.** *Optegnelser om Kjøbenhavns Renovationsvæsen samt en trykt Piece derom fra 1771.* Pap. 18. Aarh. 58 Bl., deraf nogle faa ubeskr.

Den trykte Pieces Titel er: «Patriotisk Afhandling, om Kiøbenhavns Gaders Reenholdelse. Skrevet i Anledning af ARGI No. 19. Af En Reenligheds Elskere. Kiøbenhavn 1771. Trykt hos H. J. Graae, boende ved Gammel-Strand.» Den er gennemskudt med hvide Blade, hvorpaa ere skrevne Tilføjelser. Det øvrige Indhold er Optegnelser ang. Renligheden i Kjøbenhavn idethele 1581—1774. Samme Haand helt igennem. Paa det forreste Blad Bogstaverne H. C. H., ɔ: Borgmester i Kbhvn. Hans Christoffer Hersleb (f. 1722, † 1788).

**Ny kgl. Sml., Fol., 384.** *Mandtal over Kiøbenhavns og Christianshavns Nattevægtere deres Poster og Landterner.* Pap. 18. Aarh.'s 1ste Halvdel. 16 Bl.

Med samme Haand som Ny k. S. 385 og 386, Fol.; ligel. forsynet med Stadens Segl, ud. Aarstal (maa være c. 1730), slg. S. 202.

**Ny kgl. Sml., Fol., 385b.** *Børnehuusets Cassa Reignskab, bereignet fra 1. Jan.—31. Decbr. 1769. A. Petersens Saml.*

Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Ny kgl. Sml., 4., 692a—e.** *Originale Gavebreve, Dispositioner og Testamenter, hvorefter til Kiøbenhavns Fattigvæsen ere indkomne Capitaler, samlede af Cancellieraad Henning August, 1781—1835; med Supplement.* Pap. 19. Aarh. 5 Bd.

Afskrifter. Bd. I: 1781—1798; Bd. II: 1799—1815; Bd. III: 1816—1830; Bd. IV: 1831—1835; Supplement: 1781—1835.

## Kjøbenhavns Handel.

**Ny kgl. Sml., Fol., 381.** *Kiøbenhavns Indkommende Vare-Extract fra Fremmede Stæder pro An. 1768.* Pap. 18. Aarh. 26 Bl.

Indeholder ogs.: «General Bereigning over Vahrenes Beløb fra og til Fremmede Stæder, vedkommende det Indlendske Told-Contoir ved Kiøbenhauns Told-Cammer pro Anno 1768.» — Afskrifter.

## Kjøbenhavns Kompagnier, Laug, Klubber.

**Ny kgl. Sml., 4., 688b.** *Adskilligt om det danske Compagnie i Kiøbenhavn.* Pap. 18. Aarh.'s Beg. 16 Bl., de 2 sidste ubeskr.

Afskrift. Om det senere kgl. Skydeselskab. — *Herkomst* osv. Bærer Ejernavnet «C. Anker», vistn. den bekendte norske Statsmand Carsten Tank Anker († 1824). — Tr. i O. Nielsen, Kbhvn.'s Diplomatarium, VI, S. 170—179.

**Ny kgl. Sml., 4., 688c.** *Det danske Compagnies Laugs- og Gilde-Skraa, samtykt af Borgemester og Raad i Kiøbenhavn. 1582.* Pap. 18. Aarh. 41 beskr. Bl.

Afskrift. — *Herkomst* osv. Har tilhørt H. Hjelmstjerne, hvis Exlibris findes foran. Trykt i N. P. Nielsen, Hellig Trefoldigheds Gilde udi det danske Compagnie, Kbh. 1836, S. 37—52, og i O. Nielsen, Kjøbenh.'s Diplomatar., VI, 155—170.

**Ny kgl. Sml., 4., 692h.** *Det kiøbenhavnske Bagerlaugs Laugsprotokol fra 20de Juni 1661 til 15de September 1670.* Pap. 17. Aarh. 123 beskr. Blade samt et vedhæftet Titelbl., hvorpaa med en senere Haand den ovenf. anførte Titel. Defekt mod Slutningen.

**Ny kgl. Sml., Fol., 383.** *Copie af Laugsartikler for Brøggerne i Kiøbenhavn, givne af Christian den Femte 19. Febr. An. 1675.* Pap. 18. Aarh. 18. Bl.

Afskrift.

**Ny kgl. Sml., 4., 692gp.** *Wiisse Artiklle aff Laus-Skraaen, huor effter Glarmester Suenne schulle haffue denom att rette. Anno 1628.* Perg. 17. Aarh. 1 Bl. i meget stort Fol., tospaltet, sammenfoldet. — *Herkomst.* Foræret 1884 af Redaktør J. Davidsen.

**Ny kgl. Sml., Fol., 382b.** *Protocoller for Smedelauget i Kjøbenhavn. 1) Laugsforsamlingsprotocol 1647—1665. 2) Drengebog 1682—1703, 1721—1732. 3) Concepter til Breve 1704—1845. 4) Udskrivningsbog 1789—1820.* Pap. 17.—19. Aarh. 5 Bd.

1) 167 fol. Bl., Nr. 165 mgl., 2 ubeskr. 2) 2 Bd.; det ene har 156 fol. Bl., hvor Nr. 1 udskaaret (desuden ses der at have været til Slutn. flere, nu udskaarne Bl.), samt foran et alfab. Register, hvoraf nu kun 6 Bl. ere tilbage; det andet har 132

beskr., 3 ubeskr. Bl. 3) indeholder 88 Koncepter, indhæftede i 1 Bd., folierede 1—147. 4) «Smede Laugets Udskrivnings Bog 1789», indeholder 248 pag. Sider, 29 upag., deraf nogle ubeskr.; Slutn. af Bogen er alfab. Register

**Ny kgl. Sml., 4., 692[i].** *Drengebog for Smedelauget i Kjøbenhavn 1635—1649.* Pap. 17. Aarh. 122 Bl.

**Ny kgl. Sml., Fol., 382.** *Urte- og Isen-Kræmmernes samt Sukkerbagernes (i Kiøbenhavn) Privilegier af Christian den Femte af 10 Jan. 1693.* Pap. 18. Aarh. 16 Bl., de 3 sidste ubeskr. Afskrift.

**Ny kgl. Sml., Fol., 382[ab].** *1—2) Urte- og Isenkræmmerne sampt Sucker-Bagernes Compagnies Protocoll 1693—1709, 1709—1738. 3—6) Samlings og Sessions Protocoll 1738—1749, 1749—1774, 1774—1801, 1801—1818. 7) Forhandlings, Regnskabs og Korrespondance Protocol 1818—1831. 8) Inscriptions Protokol 1693—1860. 9) Svende-Protokol ved Urtekræmmer-Lauget 1696—1848. 10—12) Indskrivningsprotokol for Lærlinge 1816—31, 1831—48, 1848 ff. 13—14) Forhandlingsprotokol beg. 1832, do. beg. 1833. 15) Regnskabsbog beg. 1833. 16) Stiftelsens Regnskab beg. 1834. 17) Forhandlingsprotokol for Stiftelsens Bygningskomitee beg. 1843. 18) Inspektionsprotokol for Stiftelsen beg. 1845. 19) Protokol ov. Stiftelsens Regnskab beg. 1848. 20) Svendeprotokol beg. 1848. 21) Direktionsprotokol for Stiftelsen beg. 1845. 22) Journal for samme beg. 1844. 23) Hovedregnskabsbog beg. 1845.* Pap. 17.—19. Aarh. 23 Bd.

*Herkomst og Benyttelse.* Gave fra Urtekræmmerforeningen i Kjøbenhavn 1868 (de første ni Numre) og 1889 (det øvrige). — Meddelelser om Urte- og Isenkræmmerlavet samt Sukkerbagerlavet 1693—1861, udg. af Urtekræmmerforen., Kbh. 1893. Galle og Høyer, Urte- og Isenkræmmerlauget 1693—1807, Kbh. 1893.

**Ny kgl. Sml., Fol., 387[c].** *Kort Underretning for [en] Liebhabere af dem som ere indlemmede i det Elphenbeenske Societet (Caracteristik af ugifte Fruentimmer i Kiøbenhavn i A. 1750—60).* Pap. 18. Aarh. 30 Bl., folierede: 75—109; deraf 4 ubeskr. — *Benyttelse.* Cabiro (P. Hansen) Udvalgte Feuilletoner, Kbh. 1870, S. 371—77.

**Ny kgl. Sml., Fol., 387[d].** *Grundlove antagne af Selskabet for Borgerdyd d. 17de August 1785 (trykt); med Medlemmernes originale Underskrifter. — Selskabets Vedtægter d. 14de Septbr. 1785; med Medlemmernes originale Underskrifter.* Pap. 18. Aarh. 2 Bd.

*Benyttelse.* Holger Lund, Selskabet for Borgerdyd, Kbh. 1885, S. 58 ff., 73 ff., (Bilag) I ff.

**Ny kgl. Sml., 4., 692[f].** *Fundats for Skriver-Societetet i Kiøbenhavn d. 7de Januar 1732.* Pap. 18. Aarh. 8 Bl. Afskrift.

**Ny kgl. Sml., 4., 692[gl].** *Papirer angaaende den Engelske Klub og Koalitions-Klubben 1792—1797.* Pap. 18. Aarh. 1 Pakke.

Blandet Indhold, neml.: 1) Skrivelse fra Kbhvn.'s Magistrat

til «Den saa kaldte Engelske Club», 30. Apr. 1792, 2) nogle Forslag vedk. Klubben (Fransk), undert. C. Anker, 3) (Konferensraad) C. Anker til Agent Duntzfelt, Kbh. 28. Okt. 1793, 4) De Coninck til Anker, 28. Jan. 1795 (Fransk), 5) C. W. Duntzfelt til Anker, 29. Okt. 1793, 6) Kochanowsky til Anker, 26. Okt. u. A. (Fransk), 7) Grev W. de D. Løwendal til Anker, 29. Jun. 1794 (ligel.), 8) Samme til Samme, 25. Juli (1794), (ligel.), 9) Justitsraad Prihn til Samme, 3. Juli 1796, 10) Samme til Samme, 29. Sept. 1796, 11) Suenson til Koalitionsklubbens Bestyrelse, 8. Jun. 1796 (Fransk), 12) Wendt til Anker, 12. Jan. 1797 (ligel.), 13) et engelsk Brev, vistn. til Anker, Underskr. ulæselig (Eden?), 8. Nov. 1793. — *Herkomst.* Gave fra Overbibliothekar Dr. Chr. Bruun 1875.

## Sjællands specielle Topografi.

**Thott, 4., 1408.** *Søren Abildgaards Underretning om et mineralskt Kildevæld ved Antvorskov, kaldet Kallekilde.* Pap. 18. Aarh. 6 Bl.
Autograf. — *Benyttelse.* Tr. i Pontoppidans Oeconomisk Magaz., VII, 21.

**Ny kgl. Sml., 4., 2249.** *Frederik Algreen Ussing: Uddrag af Asminderød Kirkes Ministerialbøger for 1713—1826 og Fredensborg Sogns Kirkebog for A. 1733—1814.* Pap. 19. Aarh. 21 Bl.
Autogr. af Kammerjunker F. A.-U., † 1869. — *Herkomst.* Købt paa Chr. Hee's Efterfølgers Auktion 1891.

**Gl. kgl. Sml., 4., 2481.** *Apographum Codicis monasterii Esromensis inscriptum: Scripta varia numero 102 etc ad ortum, progressum, historiam et antiqvitates monasterii in Esserom Ord. Cist. Dioceseos Roskildensis spectantia ab anno 1151 ad 1512.* Pap. 18. Aarh. 272 Bl.
Afskr. af N. Foss efter den gamle Codex Esromensis, som udgaves af O. Nielsen (Kbh. 1880—81). — *Herkomst.* Stammer fra Foss's Bibliothek.

**Ny kgl. Sml., Fol., 388f.** *Nic. Abildgaard, Critisk Fortegnelse over de Malerier, som findes paa Fredensborg.* Pap. Vistn. 19. Aarh.'s Beg. 17 Bl.
Afskrift.

**Uldall, Fol., 187.** *Et Document indeholdende 1) Opskrift paa Borggaards Porten paa Gisselfeldt. — 2) Ditto paa en Liig-Steen i Braabye Kirke ved Gisselfeldt. — 3) Efterretning om Ober-Kammerjunker Knuths Begravelse i samme Kirke.* Pap. 18. Aarh. 6 Bl.
Afskrift.

**Kall, Fol., 172.** *Commissions-Forhandlinger ang. Gisselfelds Kloster og en Gaard i Roholte 1714.* Pap. 18. Aarh. 1 Pakke.
Indeholder følgende, mest orig., Dokumenter ang. en privat Sag mell. Gehejmekonferensraad H. A. v. Ahlefeldt og Præsten

F. Rasmussen i Roholte: 1) Protokol over den nedsatte Kommissions Forhandlinger, 1746—47; 2) Skrivelse fra Christian VI. til Assessorerne B. W. Luxdorph og N. Horrebow, Kbh. 10. Dec. 1745; 3) aabent Brev fra de to Kommissærer, Kbh. 31. Jan. 1746; 4) Beneficium paupertatis, udstædt for Præsten Rasmussen af Christian VI., 10. Dec. 1745; 5) Skrivelse fra Frederik V. til Assessor H. D. Brinch, at han skal indtræde i Kommissionen istf. Horrebow, Kbh. 21. Apr. 1747; 6) do. fra Samme til Luxdorph og Brinch, Kbh. samme Dato; 7) Kopi af en Skr. fra F. Rasmussen, 14. Aug. 1746; 8) Ahlefeldt til Rasmussen, 4. Sept. 1746; 9) Rasmussen til Luxdorph, Roholte 7. Sept. 1746; 10) Samme til Samme, Kbh. 13. Okt. 1746. — *Herkomst.* Bibl. Luxdorph., II, Libri mscr., S. 6, Nr. 64.

**Thott, 4., 1412—13.** *Beskrivelse over Grævinge Sogn ved Degnen i Grævinge Lyder Højer.* Pap. 18. Aarh.'s Midte. 2 Bd.; det ene paa 152 Bl., deraf nogle faa ubeskr., samt nogle vedl. Blade; det andet paa 96 Bl., deraf mange ubeskr., samt nogle vedl. Sedler.

Autograf. Foran i 1ste Bd. ligger et Brev uden Underskr. til Degnen «Lyder Teyre» i Grevinge. — *Herkomst og Benyttelse.* Bibl. Langeb., S. 582, Nr. 558—59. — F. Petersen, Grevinge Sogn, Kbh. 1887.

**Gl. kgl. Sml., Fol., 731.** *Efterretning om Helenæ Kilde og dens Vand, skreven omtrent 1647 og 1648, med Tegninger; it. Kort Underretning om det Vand i Menstrup Gadekiær, som har givet en blodagtig rød Materie fra sig.* Pap. 18. Aarh.'s Beg. 8 Bl.

2 forsk. Hænder. Ialtfald det første Stykke er Afskr.; dereft. følger, med samme Haand, O. Worms Udtalelse ang. Kilden. En Bemærkn. med H. Grams Haand.

**Ny kgl. Sml., 4., 694.** *Olai Wormii de aqva fontis S. Helenæ judicium.* Pap. 18. Aarh. 10 Bl.

Betegnes paa Titelbl. som «skreven efter Originalen». Det samme Stykke, der findes i foranst. Ms., Gl. kgl. S. 731, Fol.

**Thott, 4., 1415.** *Angaaende Helsingøer, udskrevet af Bussæi Inscriptionibus Helsingoranis.* Pap. 18. Aarh. 21 Bl.

Beg.: «Følgende Sager, Helsingøer angaaende ere udskrevne af Sal. Borgemester Bussæi Inscriptionibus Helsingoranis, som findis i Etats-Raad Fossis Bibliotheqve.» Andreas Bussæus, bekendt som Forf. af «Kong Frederik IV's Dagregister», f. 1679, † 1735, Borgermester i Helsingør fra 1718.

**Ny kgl. Sml., 4., 695.** *Borgemester Bussæi Beskrivelse over Helsingøer.* Pap. 18. Aarh. 27 beskr. Bl.

Væsentl. samme Indhold som forr. Mskr. Paa Titelbl.: «— — og Hvad Inscriptioner angaar, da har Slotz Præsten Pontoppidan ladet dem indrycke i hans Marmora Danica hvorfore de ey heri ere anførte.» — *Herkomst.* Nr. 470 bl. de Suhmske Manuskr.

**Ny kgl. Sml., 4., 695b.** *Helsingørs Historie i det 17de og 18de Aarhundrede af Capitain Arnholtz.* Pap. 19. Aarh. 24 beskr. Bl., 4 ubeskr.

Afskr. ved Militærlægen C. van Deurs; Forf., Kapt. M. C. Arnholtz, døde 1836 i Helsingør. — *Herkomst* osv. Foræret Bibl. eft. C. v. Deurs' Død, tilligem. hans øvrige efterl. Samlinger, af hans Svigersøn, F. Schønheyder van Deurs. — Tr. (eft. Orig.) i Helsingør Realskoles Progr. 1866.

**Ny kgl. Sml., 4., 697f.** *P. V. Jacobsen, Uddrag af Helsingørs Kæmnerregnskaber og Thingbøger i 16de Aarhundrede.* Pap. 19. Aarh. 1 Pakke.

Indeholder 2 indbundne Bøger samt nogle løse Hæfter og Blade; dels med Jacobsens egen, dels med en Afskrivers Haand. — *Herkomst og Benyttelse.* Købt paa Aukt. eft. Bibliothekar i «Athenæum» J. H. Begtrup 1871. — Kæmnerregnskabet 1577 er udg. af J. i Danske Mag., 3. R., II, S. 177 ff. Noget af det øvrige synes at være benyttet af ham i forskell. Afhandlinger i «Hist. Tidsskr.».

**Ny kgl. Sml., 8., 181l.** *C. v. Deurs, Samlinger til Helsingørs Historie og Beskrivelse, bestaaende nærmest i Uddrag af Byens Raadstue-Arkiv. 5 Pakker i 3 Fascikler. — 1ste Pakke indeholder: a) Borgemestre og Præsidenter i Helsingør; b) Byfogder; c) Byskrivere; d) Raadmænd; e) Underfogder; f) Grønnehauge; g) Calquer, udskaarne Stykker af Aviser, Breve, etc. 2den Pakke: Helsingør, Fortsættelse, Hæfterne 1—20. 3die Pakke: do do. 21—31. 4de Pakke: do. do. 32—41. 5te Pakke: 45—56.* Pap. 19. Aarh.

Det Allermeste Notater med den ovenf. (Ny kgl. S. 695b, 4°) anf. Overlæge C. van Deurs' Haand, enk. Ting ogs. skrevne med Svigersønnens (slg. samme Nr.). I 1ste Pakke følg. Originalbreve: F. Schønheyder v. Deurs til Svigerfaderen, 29. Nov. 1858; Samme til Samme, 11. Febr. 1859; Samme til Samme, 22. Nov. 1858; Samme til Samme, 19. Nov. 1858; fhv. Borgermester L. C. Neckelmann til Samme, Randers 2. Apr. 1861. — *Benyttelse.* Tildels efter de af v. Deurs benyttede Originaler har Rektor V. Lassen i Helsingør Realskoles Program 1867—77 meddelt en Række Bidrag til Helsingørs Hist. (alt vedk. 18. Aarh.).

**Ny kgl. Sml., 8., 181ld.** *Otto Carøe, Samlinger til Helsingørs Historie.* Pap. 19. Aarh. 1 Pakke.

Indeholder Udkast til forskellige Afhandlinger og Foredrag, Excerpter og Optegnelser paa løse Sedler samt en Afskr. af Øresunds Toldregnskaber 1565, ved Cand polit. O. Carøe, † 1877. — *Herkomst.* Gave til Biblioteket fra Enkefru Carøe 1877.

**Gl. kgl. Sml., 4., 3160.** *Volumen inscriptum, Helsingøers Privilegia.* Pap. 17. Aarh. 120 Bl., hvoraf 4 ubeskr.

I Jon Erichsens hdskr. Katal. over Gl. kgl. Saml. siges om de i dette Bd. indeholdte Privilegier: «saaledes som de 1639 ere

samlede af Borgemester og Raad og indsendte i Cancelliet til Confirmation.» — Indhold: a) (Bl. 3—29) Christoffer af Baierns Privilegium (Stadsret), Kbh. 14. Okt. 1443; b) (Bl. 30—33[a]) Kong Hans' Privilegium, Kbh. 1483, Knud Hertugs Dag, med en tilføjet Artikel, 1500, St. Gregorii Paves Aften; c) Bl. 33[b]—34[a]) Helsingørs første Privilegium, givet af Erik af Pommern, Vordingborg, 1426, «Domminica infra Octaua Corporis Christi»; d) (Bl. 34[b]—36[b]) Privilegium af samme Konge, ang. Helsingørs Embedsmænd osv., samme Dato, e) (Bl. 37[a]—38[b]) Christoffer af Baierns Privilegium for Helsingør paa frit Køb af Korn og «ædende Vare», Helsingborg 1441, «feria secunda prima post Dominicam Reminiscere»; f) (Bl. 38[b]—39[b]) Christian I.'s Stadfæstelse paa Helsingørs Frihed, navnl. m. H. t. Sild og Oldengjæld, Kbh. 1457, «crastino Visitationis Beatæ Mariæ Virginis»; g) (Bl. 40[a]—117[a]) 58 specielle Privilegier for Helsingør, udstædte af de oldenborgske Konger fra Christian I til Christian IV incl., 1476—1639.

Afskrift.

**Uldall, Fol., 185.** *Fortegnelse paa de i Helsingøer Byes Archiv værende Stads Retter, Privilegier og andre Byen vedkommende Anordninger.* Pap. 18. Aarh. 10 Bl.

Fortegnelsen omfatter Dokumenter fra 1426 til 1691.

**Uldall, 4., 267.** *Søefarende og Studeskippernes Laugsret og Artikler, som de Samtl. hauer vedtaget og Borgemester og Raad her udi Helsingør dennem bevilget af 23. Febr. 1632.* Pap. 18. Aarh. 16 Bl., det første og det sidste ubeskrevne.

Afskrift.

**Kall, Fol., 50.** *Helsingørs Stadsretter, Privilegier og andre meddeelte Kongelige Anordninger.* Pap. 18. Aarh. 140 beskr. Bl.

Afskrift.

**Gl. kgl. Sml., 4., 2337.** *Inscriptiones, Epitaphia et Picturæ in Templo S. Olavi Helsingoræ collecta et exscripta 1719.* Pap. 18. Aarh. 58 Bl.

Med Rettelser og Randnoter af en anden Haand. — *Herkomst.* Har været i N. Foss's Bibliothek.

**Ny kgl. Sml., 4., 696.** *Inscriptiones, Epitaphia et Picturæ, qvæ reperiuntur in Templo S. Olai Helsingoræ, collecta et exscripta a J. C. Rosendahl 1740.* Pap. 18. Aarh. 80 Bl., deribl. nogle ubeskr.

Bagi et Stykke Papir med nogle Optegn. fra 16. Aarh. — *Herkomst.* Nr. 92 i Suhms Ms.-Sml.

**Ny kgl. Sml., 4., 697.** *Fortegnelse paa St. Olai Altere i Helsingør før Reformationen, samt paa Præsterne til samme Kirke efter Reformationen.* Pap. 18. Aarh. 6 Bl., de 2 ubeskr., samt en vedl. Seddel.

Med J. Langebeks Haand. — *Herkomst.* Bibl. Langeb., S. 566, Nr. 245.

**Gl. kgl. Sml., 4., 2338.** *Inscriptiones, Epitaphia et Picturæ in Templo Germanico S. Mariæ Helsingoræ collecta et exscripta 1723.* Pap. 18. Aarh. 80 Bl.

Til Slutn. findes, med en anden Haand end det øvrige, Afskr. af en Pergamenttavle i Skolen og tre lign. paa Raadhuset. Forresten med samme Haand som Gl. kgl. Sml. 2337 (se foran S. 210). — *Herkomst.* Har været i N. Foss's Bibl.

**Ny kgl. Sml., Fol., 388h.** *J. G. Burman Becker, Fortegnelse over Portraiter paa Frederiksborg 1859 (med Betegnelse af, hvilke der bleve reddede ved Branden.)* Pap. 19. Aarh. 2 Bl, det ene ubeskr. — *Herkomst.* Gave fra Forfatteren.

**Ny kgl. Sml., Fol., 388hb.** *Fortegnelse over de fra Branden paa Frederiksborg reddede Malerier.* Pap. 19. Aarh. 4 Bl.

Temmelig ukorrekt affattet m. H. t. Navnenes Form. Betegnet «Copie». — *Herkomst.* Fandtes i Ant. Petersens Samling.

**Ny kgl. Sml., 4., 693dv.** *G. F. Lassen, Samlinger til Frederiksborg Slots Bygningshistorie.* Pap. 19. Aarh. 1 Pakke.

Indholdet er Optegnelser, Excerpter og Afskrifter med Lassens Haand. — *Benyttelse.* Hist. Tidsskr., 4. R., IV, S. 565—92 (tildels).

**Ny kgl. Sml., 4., 693e.** *Frederiksborg Slots Inventarium, optaget den 12 Mai 1650.* Pap. 19. Aarh. 114 fol. Bl.

Afskr. med G. F. Lassens Haand. — *Benyttelse.* Udg. af Ant. Petersen i Danske Saml., II, S. 118 ff.

**Ny kgl. Sml., 4., 693eb.** *Inventariet paa Frederiksborg optaget 2. 2. Jan. 1597.* Pap. 19. Aarh. 54 Bl., deraf nogle faa ubeskr.

Afskr. af Ant. Petersen eft. Orig. i Indenrigsministeriets Arkiv 1862.

**Ny kgl. Sml., 4., 693g.** *C. F. Nyholm, Basilica Fridericoburgum jussu Prytanæi Regii Præpositi (?: Fred. Nannestadii) brevi encomio qvalitercumqve exornata.* Pap. 18. Aarh. 10 Bl.

Lat. Beskrivelse af Frederiksborg Slot, «forf. mellem 1722 og 1730» (snarest eft. 1728). Autograf. Christian Frederik Nyholm, † som Præst i Faxe 1739; han var Student fra Frederiksborg.

**Ny kgl. Sml., 8., 181f.** *Ni originale Aktstykker, Bilag til Frederiksborg Slots Regnskaber 1621/22. Ant. Petersens Samlinger.*

Afgivet til Rigsarkivet 1889.

**Ny kgl. Sml., 4., 698.** *Holbæks Statuta 1549.* Pap. 18. Aarh. 10 beskr. Bl.

Afskr. med J. Langebeks Haand. — *Herkomst.* Bibl. Langeb. S. 568, Nr. 286. Suhms Ms.-S. Nr. 597.

**Ny kgl. Sml., 8., 297.** *Holbeks Statuta (Stadsret) beskrevet og fornyet 1549.* Pap. 16. Aarh. 22 Bl.

Titelbl. er nu næsten ulæseligt. Forneden: «No—10.» — *Herkomst og Benyttelse.* Det kgl. danske Selskabs Begyndelse og

Tilvext i de tre første Aar, Kbh. 1748, S. 168, Nr. 18. — Trykt i Nye D. Mag., I, S. 87—94.

**Ny kgl. Sml., Fol., 418.** *Copie af Commissionens Protocol sat A. 1690 for at undersøge de Misbrug, som øvedes paa Hørbyegaard og Gods af Steen Reedtzes Arvinger som Feudatariis i Følge Frid. II^dens Lehnsbrev af 10. Apr. 1586.* Pap. 18. Aarh. 68 Bl.

Afskrift

**Gl. kgl. Sml., 4., 2488.** *Waldemari II Diploma, qvo domum hospitalem S. Nicolai leprosorum in Callundborg in regiam suam protectionem suscipit 1227. b) Waldemari III Diploma, qvo bona qvædam eidem domui data in regiam protectionem suscipit 1361. c) Margaretæ Reginæ confirmatio præcedentis 1391. d) Kong Erichs af Pommern Stadfæstelse paa Foregaaende 1404.* Pap. 18. Aarh. 8 beskr. Bl.

Afskr. med Nic. Foss's Haand. — *Herkomst.* Har været i Foss's Bibl.

**Gl. kgl. Sml., 4., 2489.** *Ellen Brocks Datters Gave-Brev paa Gaarden Nyrup i Ods Herred til vor Frue Capelle i vor Frue Kirke i Callundborg 1400.* Pap. 18. Aarh. 3 Bl.

Afskr. med Nic. Foss's Haand. — *Herkomst.* Har været i Foss's Bibl.

**Uldall, 8., 497.** *Kong Waldemars Brev af 1361, at han tager Præsten ved Hospitalet i Callundborg i Beskyttelse.* Pap. 17. Aarh. 4 Bl., de 2 ubeskr.

Afskrift.

**Ny kgl. Sml., Fol., 389^k.** *Kregome Kirkes originale Regnskabsbog fra 1604 til 1717. Kjøbt paa J. H. Begtrups Aukt. 1871.*

Afgivet til Rigsarkivet 1889.

**Uldall, 4., 466.** *J. P. Anchersen, Den nordiske Histories Real Academie paa Ledreborg d: en Beskrivelse af de i Haugen sammesteds værende og til den gamle Historie hørende Støtter, Opskrifter etc. 3 Dele.* Pap. 18. Aarh. 1 Bind; de 3 Dele henholdsv. 90, 73 og 30 Bl. Tosp. Nogle ubeskr. Bl. imellem; et Par Sedler med Notitser ere vedhæftede.

De to første Dele paa Dansk; den tredie paa Fransk. Det meste er en pyntelig Renskr. med Afskriverhaand, noget er imidlertid med Forf.'s egen Haand, dels Text, dels vedføjede Anmærkn. Aarstallet 1756 findes paa 2den Dels Titelblad. Bogen er dedic. Grev J. L. Holstein, med hvis Haand endel Anmærkn. ere tilskrevne. Forf.'s fulde Navn var Hans [«Johannes»] Peder Anchersen (1700—1765).

**Thott, Fol., 719.** *Excerpta om Leire.* Pap. 18. Aarh. 4 Bl., det sidste ubeskr.

Af H. P. Anchersen (slg. næste Nr.); Afskr. med B. W. Luxdorphs Haand.

**Ny kgl. Sml., 4., 700.** *J. P. Anchersens Excerpta og Reflexioner over Leire Slot og Bye.* Pap. 18. Aarh. 12 Bl., de 11 beskr.

Afskr.; Titelen og en tilføjet Slutningsbem. med J. Langebeks Haand. — *Herkomst.* Bibl. Langeb., S. 557, Nr. 84. — Suhms Ms.-S. Nr. 1343.

**Ny kgl. Sml., Fol., 392[t].** *Documenter angaaende Løvegaard* [i Løve Herred, Holbæk Amt] *især angaaende Salget af samme 1812 til Kammerjunker* [senere Stiftamtmand M. R.] *Jessen.* Pap. 19. Aarh. 1 Pakke.

Indeholder: 1) Meddelelse ang. Løvegaards Hartkorn osv., dat. Kbh. 10. Jan. 1812, paaskr. af Jessen; 2) Skrivelse fra Prof G. Begtrup til hans hidtidige Medejer af Gaarden, Pastor Lasson i Sæby, Kbh. 10. Jan. 1812; 3) Jordebog over Gaarden, med Begtrups Haand, dat. Løvegaard 17. Jan. 1812; ledsaget af 4 Bilag; 4) Fuldmagt fra Kammerjunker, Divisionsadjutant i Generalstaben R. Jessen for hans Avlsfuldmægtig Nissen, Kbh. 11. Jan. 1812; 5) Jessen til Begtrup og Lasson, Frederiksberg Slot 10. Okt. 1812; 6) Begtrup til Jessen, Kbh. 29. Nov. 1812; 7) Jessen til Begtrup, 30. Nov. 1812; 8) Begtrup til Forvalter Engberg, Kbh. 28. Nov. 1812 (Koncept); 9) Jessens Kvittering for nogle ham overleverede Dokumenter af Gaardens Arkiv, Kbh. 23. Dec. 1812; 10) Genpart af Auditør R. Roulunds Fæstekontrakt med Anders Andersen ang. Løve Kro, dat. Løvegaard 10. Juni 1821; 11) Afskr. af nogle Papirer ang. Kongsdal Gods, 1815—20; 12) Koncept, rettet, til den under 3 anførte Jordebog. — *Herkomst.* Købt paa J. H. Begtrups Auktion 1871.

**Ny kgl. Sml., Fol., 393.** *Jordebog over Nesbyholm og Bavelse Gaarder samt deres underliggende Bøndergods pro A° 1735.* Pap. 18. Aarh. 42 Bl., de 2 sidste ubeskr. — *Herkomst.* Var Nr. 906 i Suhms Ms.-Sml.

**Gl. kgl. Sml., 4., 2346.** *Frid. Castanei Drejeri Ondlosa renovata, Petro Retzio inscripta 1664.* Pap. 17. Aarh. 58 Bl.

Lat. Synes en gl. Afskr. (ell. maaske Forf.'s Autograf?); Frederik Carstensen Dreyer († 1703) blev 1650 Præst i Ondløse og Søndersted, Merløse Herred, Holbæk Amt.

**Gl. kgl. Sml., 4., 2347.** *Idem Liber.* Pap. 18. Aarh. 55 Bl., det første ubeskr.

Nyere Afskr. af Dreyers lat. Beskrivelse. — *Herkomst.* Er Nr. 138 i den hdskr. Fortegn. ov. H. Grams Manuskriptsml. (sammen med «Descriptio Monæ», Gl. kgl. Sml. 2348, se ndfr.).

**Thott, 4., 1414.** *F. C. Dreieri Ondlosa ex vetusto renovata. 1664.* Pap. 17. Aarh. 58 Bl., pagin.

Afskr.; med lign. Haand som Gl. kgl. Saml. 2346, (se ovfr.). — *Herkomst.* Bibl. Højer., Kbh. 1740, Libri manuscr., S. 48, Nr. 193.

**Thott, 8., 458.** *Ondløse Kirkes Beskrivelse.* Pap. 18. Aarh. 4 beskr. Bl.

Danske Vers; vistn. af en Præst i Sognet.

**Ny kgl. Sml., 4., 701—3.** *Ondlosa πολυξεστος ex vetusto renovata, opera et studio F. C. Dreyer Anno 1664.* Pap. 18. Aarh. Af de 3 Afskrifter af Dreyers lat. Afhandling mangler nu (1897) den ene, neml. Nr. 701.

I Nr. 702 findes til Slutn. et lille lat. Digt, underskr. I. C. U., o: vistn. Johan Chr. Urne, Amtmand paa Bornholm.

**Ny kgl. Sml., 4., 704.** *Ondløse Kirkes Beskrivelse.* Pap. 18. Aarh. 6 Bl.

Indeholder samme Vers som Thott 458, 8° (se ovfr.). — *Herkomst.* Bibl. Langeb., S. 565, Nr. 221. Suhms Ms.-S. Nr. 1145.

**Ny kgl. Sml., 4., 705.** *Laur. Kocks Vers Ringsted til Ære. 1667.* Pap. 17. Aarh. 8 Bl.

Titelbl.: «Ringsted til ære i sin Alderdom fremsat af Lauridtz Kock, Da Rect. Ringst. Nu Sogne Præst paa Røsnis, og Proust i Aads Herred.» Synes Autograf. Indeholder ogs. Afskr. af forskell. lat. og danske Epigrammer; Aarstallet 1667 findes ved det sidste af disse og vedkommer ikke Versene om Ringsted; 1674 er det seneste Aarstal, der læses i Manuskriptet. — *Herkomst og Benyttelse.* Suhms Ms.-S. Nr. 1291. — Tildels tr. i Nyerup og Rahbek, Den danske Digtekunsts Hist., III, S. 105—8.

**Gl. kgl. Sml., 4., 2344.** *Inscriptioner paa Landstinget i Ringsted Kirke; item Epitaphier, Gravskrifter og Vaabener i Ringsted Kirke, med en Deel Tegninger af Liigstenene.* Pap. 18. Aarh.'s 1. Halvd. 17 beskr. Bl. samt 7 Tegninger. — *Benyttelse.* J. B. Løffler, Gravmonumenterne i Ringsted Kirke, Kbh. 1891, Fol., S. II—III.

**Thott, Fol., 720.** *Monumenterne og Inscriptionerne i St. Bents Kirke og paa Landstinget i Ringsted, opskrevet 1732 af den der da værende Rector Scholæ, Jens Paludan.* Pap. 18. Aarh. 20 Bl., det sidste ubeskr. — *Benyttelse.* Løffler, Gravmonum. i Ringsted K., S. VII.

**Gl. kgl. Sml., Fol., 732.** *Beskrivelser over Kongelige og Adelige Begravelser i Ringsted Kirke, samt Register paa Konger, Dronninger, Hertuger og Herrer, som der ere begravne.* Pap. 17. Aarh. 22 Bl., deraf 4 ubeskr. Det anf. «Register» er den ofte kopierede «Ringstedske Tavle», som findes gengiven i Værket «Kongegravene i Ringsted», Tavle VIII. — *Benyttelse.* Løffler, Gravmonum. i Ringsted K., S. II og VII.

**Gl. kgl. Sml., 4., 2345.** *De Kongers, Dronningers og Førsters Gravskrifter, som findes i Ringsted Kirke, paa Latin.* Pap. 17. Aarh. 24 Bl., det sidste ubeskr.

Er i Virkeligheden paa Dansk og indeholder ogs. Begravelserne i Sorø og Antvorskov; til Slutn. Abbedlisten fra Sorø. Noget brændt i Kanten. — Titelbl.: «Register paa de Herrer Førster och Førstinder och Andre Naffn Kundige Personner Som ligger begraffne i Ringsted Soer och Andtuorskouff, Sammeledis de Abbeder Som haffuer Werit paa Sorøe.»

**Thott, 4., 1411.** *Beskrivelse over Mærkværdighederne i St. Bendts Kirke*

*i Ringsted, forfattet ved Chordegnens Mutsfeldts Hielp af Sweistrup. 1769.* Pap. 18. Aarh. 88 beskr. Bl., deraf 10 pagin., samt 5 ubeskr.

Foran findes en egenh. Dedikation til Grev O. Thott af Forf., dat. Ringsted 25. Apr. 1769. C. Sweistrup var Byfoged i Ringsted. — *Benyttelse.* Løffler, Gravmon. i Ringsted K., S. IV og VII.

**Thott, 4., 1405.** *Provst Meiers Beskrivelse over Roeskilde. 1755.* Pap. 18. Aarh. 25 Bl., det sidste ubeskr.

Synes Afskrift. Dat. «Roeskilde d. 18 Apr: 1755.» For er Henrik Melchiorsen Meyer, Præst ved Roeskilde Domkirke, f. 1720, † 1756. — *Benyttelse.* Tr. i Kbhvn. 1793 (udg. af H. L. S. Winding).

**Ny kgl. Sml., 4., 705b.** *(Peder Lassen, Kæmner i Roeskilde): Noticer om Roeskilde Bye af Raadstueprotocoller og andre Documenter. 1.—3. Hefte. 1864.* Pap. 19. Aarh. 3 Hæfter, ialt 66 Bl. (i 3. Hæfte dog endel ubeskr.), med Pagin. 1—92. I 3. Hæfte findes alfab. Register). Vedlagt er en trykt Auktionsfortegn. fra Roskilde 1720 (4°), 4 Bl., med tilskr. Navne og Summer. — *Herkomst.* Gave til Bibl. fra Grosserer V. T. Gigas (ved Dr. phil. E. Gigas) 1886.

**Thott, Fol., 718.** *Roeskilde Domkirkes Beskrivelse i Vers af Michel Hansen Jernskieg. 1685.* Pap. 18. Aarh.'s Beg. 21 Bl.

*Benyttelse.* Tr. i Danske Saml., 2. R. VI, S. 193—235.

**Gl. kgl. Sml., 4., 2482.** *Hans Andersen Lunges Fundats paa et nyt Capell i Roeskilde Dom-Kirke Jomfru Marie og Jomfru Cathrine til Ære samt et nyt Præbende ved samme Kirke. 1406.* Pap. 18. Aarh. 3 beskr. Bl.

Afskr. med Nic. Foss's Haand. — *Herkomst og Benyttelse.* Har været i N. Foss's Bibliothek. — Danske Mag., IV, S. 363.

**Ny kgl. Sml., Fol., 392.** *Jordebog paa alt Roskilde Capitels og Domkirkens Indkomst og Rente, skreven og overseet A° 1568.* Pap. 18. Aarh. 142 pag. Bl.

Afskrevet for P. F. Suhm eft. det Arnamagnæanske Mskr. «Nr. 875»; Suhm har imidlertid bemærket forn. paa Titelbl.: «Arnm. n. 875 skal være 876, ved Isfold.» Paa Indersiden af Forsatsbladet har han ligel. skrevet en Bem. om Haandskriftets Indhold. (Slg. Arnam. Katal., II, S. 242). — *Herkomst.* Var Nr. 198 i Surms Ms.-Sml.

**Ny kgl. Sml., Fol., 718.** *Liber daticus Roskildensis. Cod. membr.*

Afgivet til Rigsarkivet 1889.

**Ny kgl. Sml., 4., 1167.** *Dr. Jens Bircherods Samling om Roskilde Capitels Prælaturer, Præbender og Vicariater (med tilskrevne Anmærkninger af Landsdommer Jacob Bircherod).* Pap. 17. Aarh. 61 beskr. Bl. og nogle ubeskr.

Forf. er den 1708 afdøde Biskop i Aalborg; Autograf.

Titelbl. med J. Langebeks Haand. — *Herkomst.* Bibl. Langeb., S. 555, Nr. 56. Suhms Ms.-S. Nr. 538.

**Ny kgl. Sml., 4., 1169.** *Necrologium Roskildense; e fragm. membr. in fol.* Pap. 18. Aarh. 49 Bl., deraf 1 ubeskr.

Titelbl. [med P. F. Suhms Haand]: «CLXXXIII Liber Daticus Roschildensis vel rectius Necrologium. [Med Afskriverhaand:] Udskrevet efter et Fragment Membran i folio, til laans bekommet af Hr. Provst Schultz M. Magnusen.» — Afskr. udført for Suhm. — *Herkomst* osv.. Nr. 61 i Suhms Ms.-Sml. Tr. i Script. Rer. Dan. VII, S. 591 ff.

**Gl. kgl. Sml., 4., 2339.** *Epitaphia in Templo Roesfontano.* Pap. 17. Aarh.'s Slutn. 12 Bl., deraf 5 ubeskr., samt 2 Bl. vedlagte.

**Thott, 4., 1406.** *Fortegnelse over Grafskrifter, tilligemed hvis andet merkeligt der findes udi Roeskilde Domkirke.* Pap. 17. Aarh.'s Slutn. 66 Bl., deraf 7 ubeskr. Noget angrebet af Fugtighed.

*Benyttelse.* J. B. Løffler, Gravstenene i Roskilde Kjøbstad, Kbh. 1885, Fol. (Haandskr. er der angivet at være «fra c. 1673»).

**Ny kgl. Sml., 4., 706.** *Monumenta et Epitaphia Roeskildensia (cum Ind. alphab.) manu G. Schroedteri, Pastoris Glyckstad.* Pap. 18. Aarh.'s Beg. 51 Bl., deraf 5 ubeskr.

Titelbl. med J. Langebeks Haand; ov. hver Side staar «1707». Schroedter kaldes paa Titelbl. «Pastor qvondam Ecclesiæ Glyckstadensis», og der henvises til hans Bibliotheks Katal. S. 843 Catalogus Bibliothecæ Gustavi Schroedteri, Hamb. 1724, o: Auktionskatal.; Nr. 270 af Manuskripterne i 4°). Bl. 1[a] er skrevet: «Sum Caji Friederici Schnell $17^{1}/_{821}$.» — *Herkomst* osv. Bibl. Langeb., S. 564, Nr. 203. Suhms Ms.-S. Nr. 40. — J. B. Løffler, Gravst. i Roskilde Kjøbst., Kbh. 1885.

**Ny kgl. Sml., 4., 707.** *Epitaphia in Templo Roesfontano.* Pap. 18. Aarh.'s Beg. 10 Bl.

Indeholder kun fyrstelige Personers Gravskrifter. — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 522.

**Ny kgl. Sml., 4., 708.** *Epitaphia in Templo Roesfontano.* Pap. 17. Aarh.'s Slutn. 29 beskr. Bl. og nogle faa ubeskr.

*Herkomst og Benyttelse.* Suhms Ms.-S. Nr. 524. — J. B. Løffler, Gravst. i Roskilde Kjøbst., Kbh. 1885.

**Ny kgl. Sml., 4., 709.** *Epitaphia in Templo Roskildensi.* Pap. 18. Aarh. 10 Bl., samt 4 vedl. Bl. (med en anden Haand).

Afskr. med J. Langebeks Haand. — *Herkomst.* Bibl. Langeb., S. 564, Nr. 204. Suhms Ms.-S. Nr. 611.

**Ny kgl. Sml., 4., 710.** *Epitaphier och Graffskrifter udi Roskilde Kircke.* Pap. 17. Aarh.'s 2den Halvdel. 29 Bl., det sidste ubeskr.

*Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 527.

**Ny kgl. Sml., 4., 710[b].** *Fortegnelse paa de Inscriptioner, som findes*

*udi Roskilde Domkirke.* Pap. 17. Aarh.'s Slutn. 35 Bl., de 2 sidste ubeskr.

I Pergamentsomslag, som er et Stykke Manuskript med meget fin, omtrent ulæselig Skrift. — *Herkomst og Benyttelse.* Gave fra Provst O. Fabricius 1879. — J. B. Løffler, Gravst. i Roskilde Kjøbst., Kbh. 1885.

**Ny kgl. Sml., 4., 1168.** *Liber pro conventu fratrum minorum Roskildensium s. Registrum reliqviarum.* Pap. 18. Aarh. 38 Bl. med Pagin., de 2 sidste ubeskr., samt en Tavle.

Afskr. for P. F. Suhm (med hvis Haand en Notits paa Titelbl.) eft. det Arnamagnæanske Hdskr. Nr. 878 i Kvart. — *Herkomst.* Suhms Ms. S. Nr. 201.

**Gl. kgl. Sml., 4., 3225.** *Roskilde Jomfru-Klosters Fundation af 19. Marts 1699, confirmeret af K. Christian V d. 18. Apr. 1699.* Pap. 18. Aarh. 10 beskr. Bl.

Afskr. med Nic. Foss's Haand. — *Herkomst.* Har været i det Fossiske Bibl.

**Kall, 4., 370.** *Skomagersvendenes Gildeskraae i Roeskilde; efter Orig. paa Perg. skr. omtr. 1430.* Pap. 18. Aarh. 12 Bl., det sidste ubeskr.

Afskr. af B. C. Sandvig. — *Benyttelse.* C. Nyrop, Saml. af Danmarks Lavsskraaer fra Middelalderen, Kbh. 1895 ff., S. 122—129.

**Ny kgl. Sml., 4., 1345$^{b}$.** *Skomagersvendenes Gildeskraae i Roeskilde.* Perg. 15. Aarh.'s Midte. Omtr. 17 × omtr. 12 Cm. 9 Bl. Rødt Init. paa Bl. 2$^{a}$.

Den egl. Gildeskraa findes Bl. 2$^{a}$—9$^{a}$; hvad der forøvrigt er skrevet, er med en nyere Haand (Aarstallene 1577 og 1598 læses). — *Herkomst og Benyttelse.* Skal hidrøre fra det Kgl. Danske Selskab. — Tr. i C. Nyrop, Saml. af Danm. Lavsskraaer fra Middelald., S. 122—129.

**Ny kgl. Sml., 4., 1345$^{bd}$.** *Smedenes Gildeskraa i Roskilde 1491.* Pap. 18. og 19. Aarh. 28 Bl., de 6 sidste ubeskr.

Bl. 1$^{a}$—11$^{b}$ en Afskr. fra 18. Aarh., verificeret af Kall og Aarestrup und. Dato: Roskilde 5. Dec. 1801. Bl. 12$^{a}$—20$^{b}$ nyere Afskr. af samme, ligel. med Navnet Kall og dat. Kbhvn. Aug. 1844. (Slg. C. Nyrop, Saml. af Danm. Lavsskraaer fra Middelald., S. 203; Orig. findes hos Roskilde Smedelav og er trykt i det anf. Værk S. 203—215 samt i Nyrops «Fra Roskilde Smedelavs Lade», 1886, S. 45—54).

**Ny kgl. Sml., 4., 712.** *Varia ad descriptionem Slaglosiæ pertinentia.* Pap. 18. Aarh. 18 Bl.

Notitser og Dokumentafskrifter, det meste Dansk, enk. Sager paa Latin. — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 605.

**Gl. kgl. Sml., 4., 2486.** *Anonymi sine dubio Bircherodii chronologia*

*Abbatum monasterii Sorani ab anno 1161 ad 1584.* Pap. 17. Aarh.'s Slutn. 12 Bl., det sidste ubeskr.

Lat.; synes Afskr. — *Benyttelse.* Erichsen, Uds., S. 102.

**Ny kgl. Sml., 8., 277.** *Catalogus Abbatum Monasterii Sorensis juxta tabulam in Ecclesia Sorensi. 1707.* Pap. 18. Aarh. 10 Bl., det sidste ubeskr.

Afskr. for P. F. Suhm (med hvis Haand en Notits paa Titelbl.) eft. Nr. 239 af de Rostgaardske Manuskr. paa Universitetsbibl. — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 79.

**Thott, 4., 1557.** *Monasterii Sorensis historia.* Pap. 18. Aarh. 106 beskr. Bl. samt nogle faa ubeskr.

Lat. Afskr.; Beg. mgl. (d. v. s. nogle faa Linier). De 6 sidste Sider indeholde Beretn. om Vitskøl-Klosters Grundlæggelse; til Slutn. Aarstallet 1509. — *Herkomst og Benyttelse.* Bibl. Langeb., S. 575, Nr. 400. — Tr. i Script. Rer. Dan., IV, S. 463—531 og S. 457—463.

**Ny kgl. Sml., 4., 713.** *F. J. V. Dauw, Schedæ Historicæ de Sora, det er Samling til en historisk Beskrivelse om Sorøe; begyndt 14. Jan. 1736 (og fortsat til efter 1781).* Pap. 18. Aarh. 1 Pakke.

Optegnelser og Afskrifter m. m., dels paa løse Blade, dels i Hæfter, af Anholtpræsten Frederik Johan Valentin D., † 1752. Der findes i Pakken ogs. 3 Originalbr. fra Alb. Thura til D., dat. Leirskov Præstegaard, henholdsv. 13. Apr. 1736, 16. Okt. 1738 og 8. Sept. 1739.

**Gl. kgl. Sml., 4., 2343.** *Monumenta Sorensia, partim Lat. partim Dan.* Pap. 17. Aarh.'s Slutn. 17 Bl.

**Thott, 8., 457.** *Monumenta Sorana.* Pap. 18. Aarh. 24 Bl., det sidste ubeskr.

*Herkomst.* Auktionskatal. over E. Pontoppidans Bibl., Kbh. 1766, S. 51, Nr. 8.

**Ny kgl. Sml., 4., 714.** *Monumenta Sorensia, qvorum priora exhibet tabula vetusta descripta A. 1524 opera Henrici Christierni Abbatis.* Pap. 17. Aarh.'s Slutn. 29 Bl., deraf 2 ubeskr.

Biskop Jens Bircherods Haand træffes enkelte Steder. Den «Sorøske Tavle» fra 1524 brændte 1813. — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 583.

**Ny kgl. Sml., 4., 714$^{b}$.** *Idem Msstum.* Pap. 18. Aarh. 32 Bl., deraf 3 ubeskr.

Afskrift af samme Orig. som forr. Nr.

**Ny kgl. Sml., 8., 181$^{m}$.** *Indskrifterne paa de i Gravcapellerne i Sorø Kirke c. 1732—50 befundne Liigkister.* Pap. 18. Aarh. 12 beskr. Bl.

**Gl. kgl. Sml., 4., 2483.** *Rotulus Remissionum in causa Roskildensis Spolii et exemptionis pro parte Abbatis et Conventus monasterii b. Mariæ de Sora per Dn. Eskerum Episcopum Slesvicensem.* Pap. 18. Aarh. 107 beskr. Bl.

Afskr., i den hdskr. Katal. ov. gl. kgl. Saml. betegn. som

«Apographum ex Tomo D. Bartholin». De enk. Ark ere med Rødkridt betegnede: 12—24. (Slg. om dette og følg. Nr. S. Birket Smith, Universitetsbibl. før 1728, Kbh. 1882, S. 75).

**Gl. kgl. Sml., 4., 2484.** *Idem Liber, aliud Apographum.* Pap. 18. Aarh. 84 Bl., hvoraf de 3 sidste ubeskr.

Med samme Afskriverhaand som forr. Nr. Bl. 1[a] er skr. med H. Grams Haand: «Ex tomo D. Barthol. ibi verò ex binis Rotulis BB[æ] Vniversit. in capsa Cypriani.» De enk. Ark ere med Rødkridt numererede 1—11. Det er ikke ganske «samme Bog» som forr. Nr.; det er Vidnesbyrd i samme Sag, men det første er aflagt af Roskildebispen, det andet af Sorøs Abbed.

**Gl. kgl. Sml., 4., 2485.** *Codex cartaceus Sec. XV continens litteras et alia ad historiam et antiqvitates monasterii b. Mariæ de Sora pertinentia.* Pap. 15. Aarh. 14 × 21 Cm. 53 Bl.

Orig. til Afskr. Thott 1557, 4° (se foran), der er tr. i Script. Rer. Dan. IV, S. 457 ff. — *Herkomst* osv. Er Nr. 137 i den hdskr. Katal. over Manuskripterne i H. Grams Bibliothek. — Script. Rer. Dan. IV, S. 464. Erichsen, Uds., S. 102.

**Ny kgl. Sml., Fol., 392[b].** *Indicatio super Fundatione et Acqvisitione Possessionum Monasterii Soræ Ordinis Cisterciensis (descripta e vetusto qvodam libro reperto in Sacristia templi Sorensis, qvi qvidem liber continet brevem historiam primæ fundationis Monasterii Sorensis itemqve Benefactorum etc.) Seqvuntur Excerpta ex Atlante Daniæ Reseniano.* Pap. 18. Aarh. 18 Bl., det sidste ubeskr.

Afskrifter efter Beg. af Gl. kgl. S. 2485, 4° m. m.

**Ny kgl. Sml., Fol., 392[c].** *Optegnelse paa de ældste og fornemste Documenter og Brevskaber Sorø Kloster og Skole med dets Gods angaaende, som findes forvaret paa Akademiets Skriver-Stue i Soer.* Pap. 18. Aarh. 6 Bl., de 4 sidste ubeskr.

Denne Registratur er forfattet 1743.

**Gl. kgl. Sml., 4., 3164.** *K. Christoffer af Bayerns Privilegier eller Stadsret for Store-Heddinge, Kbh. 1441.* Pap. 18. Aarh. 4 Bl.

Afskr. med Nic. Foss's Haand. — *Herkomst.* Har været i det Fossiske Bibl.

**Ny kgl. Sml., 4., 715.** *Christ. Schraders Efterretninger om Søeborg Slot og Kiøbstæd.* Pap. 18. Aarh.'s Slutn. 60 Bl., hvoraf endel ubeskr., samt et Par vedlagte og vedhæftede Sedler; tilsidst ligger et Aftr. af Forf.'s kobberst. Kort ov. Søborg, sendt Bibl. fra C. F. Wegener und. 4. Febr. 1853.

Forf. hedder Christoffer Schrøder og var Præst i Søborg og Gilleleje 1777—93. — *Herkomst og Benyttelse.* Suhms Ms.-S. Nr. 1388. — C. F. Wegener, Om Udgravningen af Asserbos og Søborgs Ruiner, Kbh. 1852, navnl. S. 139—149.

**Ny kgl. Sml., 8., 182.** *Udbye og Ørsløv Kald (Baarseherred i Sielland) dets præstelige Indkomster; antegnede af Mag. Iver Dam fra A. 1706 til 1724.* Pap. 18. Aarh.'s Beg. 85 Bl.

Foran læses Følgende, skr. med Præsten Dauws Haand: «Anledningen til følgende Antegnelser läses pag: 12. Og at det egenhændig er skrevet af Sal: Hr Iver Dam sees ibid: ut supra. Denne Bog mig forundet Aar 1739 af Sal. Hr Iver Dams Søn Morten Reenberg Dam, nu Hospitals Præst udi Riber Stad, som nu tilsendes det Kongl. Danske Selskab i Kiøbenhavn fra F. I. V. Dauw. Randers d. 29 Aug: 1749». Iver Arntsen eller Arnoldsen Dam, † 1725, blev 1699 Præst i Udby og Ørslev.

**Thott, Fol., 721.** *Mandtal over Wordingborgs Indvaanere 1678; Wordingborg Byes Nærings-Taxt 1740, med en stor Mængde originale Breve, Anyrdninger, Privilegier, Beretninger og andre Documenter, fra de ældste til nyere Tider, Wordingborg angaaende.*

Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Ny kgl. Sml., 4., 716.** *Laugsbog for St. Knuds Laug i Wordingborg fra 1630—1657.* Pap. 17. Aarh. 93 beskr. Bl., derefter 38 ubeskr., atter 4 beskr., endelig 12 ubeskr.

Orig.; indledes med Lavets Artikler fra 1599. — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 1051.

**Thott, 4., 1401.** *Mag. Holger Olivarii Relation i Anledning af de ham tilsendte Poster angaaende en geographisk Beskrivelse over Dannemark og Norge.* Pap. 18. Aarh. 26 Bl., det sidste ubeskr.

Afskr., tildels med J. Langebeks Haand. Forf. er Holger Nielsen Olivarius, Præst i Ørslev og Bjerre, og Relationen, som angaar disse Sogne, er dat. Ørslev 21. Mai 1743. — *Herkomst* osv. Bibl. Langeb., S. 562, Nr. 172. — Thaarups Materialier til det danske Monarkis Statistik, 2. Hæfte, S. 187—216.

## Amager.

**Ny kgl. Sml., 4., 717.** *M. H. Jernskiegs Amager Lands Indbyggeres korte Beskrivelse 1693.* Pap. 18. Aarh. 8 Bl., det første og det sidste ubeskr.

Vers. Synes Afskr.; Forf. kaldes «Jerskieg» paa Titelbl. Til Slutn. Datoen «Haffniæ die 16. Octobris 1705». Titlen er paa Omslaget skr. med J. Langebeks Haand. — *Herkomst* osv. Bibl. Langeb. S. 565, Nr. 225. Suhms Ms.-S. Nr. 1143. — Trykt først i O. Bangs Samlinger, IV, S. 537—55; dereft. særskilt Kbh. 1758.

**Ny kgl. Sml., 4., 718.** *Amagers Privilegier fra 1541 til 1710.* Pap. 18. Aarh. 16 Bl., det sidste ubeskr.

Afskrift.

**Thott, Fol., 1177.** *Privilegia for de Hollandske Amagere i store Maglebye.* Pap. 18. Aarh. 22 Bl., de 2 sidste ubeskr.

Afskrift; omfatter Tiden 1547—1731. — *Herkomst.* Auk-

tionskatal. ov. E. Pontoppidans Bogsaml., Kbh. 1766, S. 24, Nr. 32.

**Ny kgl. Sml., Fol., 735.** *Svar paa Professorum Indlæg om Taarnbye Kirkes Degnekald. Kbhvn. 5. Apr. 1660.* Pap. 17. Aarh. 10 Bl. det sidste ubeskr.

Synes Orig., men ud. Underskrift. Indlægget gaar ud paa at bevise Kjøbenhavns Latinskoles Ret til Kaldet. — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 846.

## Møen.

**Gl. kgl. Sml., Fol., 733.** *Descriptio Insulæ Monæ Anonymi [ɔ: Joh. Viburgii].* Pap. 17. Aarh. 48 Bl.

Lat. Paa Forsatsbl. en lat. Dedikation fra J. V. [vistn. Viborg selv] til en «Dr. M. Joh. Hiort», der betegnes som velærværdig Theolog og gammel Ven af den, der har skrevet Dedikationen. — Sirlig Renskr. med Afskriverhaand. Forf., Hans Jensen Viborg, † 1682, var Præst i Stege fra 1655. — *Benyttelse.* J. Paludan, Beskrivelse over Møen, I—II, Kbh. 1822—24.

**Gl. kgl. Sml., 4., 2348.** *Anonymi [ɔ: Joh. Jani Wiburg.] Descriptio iusulæ Monæ (fort. a. 1673).* Pap. 18. Aarh. 44 Bl.

Afskrift. — *Herkomst.* Nr. 138 i den hdskr. Fortegn. ov. H. Grams Manuskriptsaml., sammen med Dreyers «Ondlosa renovata» (Gl. kgl. Sml. 2347, se foran und. «Sjælland»).

**Thott, Fol., 723.** *Beskrivelse over Møen. Mst. recens. [Dansk Oversættelse af Hans Viborgs Beskrivelse].* Pap. 18. Aarh. 32 Bl., det sidste ubeskr.

Vedlagt 2 Bl. i Fol. med Koncept til Indlæg i en Sag mell. Biskoppen i Skalholt Stift og Fattigvæsenet sammesteds (18. Aarh.'s Beg., kun det ene Bl. beskr.).

**Thott, 4., 1417—18.** *Descriptio insulæ Monæ, aut. Joh. Viburgio. (bis).* Pap. 18. Aarh. Henholdsv. 46 og 49 Bl.

Afskrifter; ved den førstn. ligger et Br. (til Grev O. Thott?) fra Joh. Berg, Vicedecanus ved Kommunitetet og Inspector paa Regensen, dat. Kbh. 2. Mai 1764.

**Kall, 4., 372.** *Joh. Jani Wiburgii Descriptio insulæ Monæ.* Pap. 18. Aarh. 47 Bl.

Afskrift.

**Ny kgl. Sml., 4., 719.** *Joh. Jani Wiburg Descriptio Monensis insulæ (scripta ante 1680 fort. 1673).* Pap. 18. Aarh. 81 beskr. Bl.

Pyntelig Afskrift.

**Ny kgl. Sml., 4., 720—21.** *Ejusd. Ms. 2 Apographa.* Pap. 18. Aarh. Henholdsv. 45 og 63 beskr. Bl.

2 Afskr. af samme det førstn. er skr. med samme Afskriver-

haand som Thott 1418, 4° (se ovfr.); foran paa Indersiden af Bindet staar Navnet «Hans Jacob Achthon Maglebye d. 14 Martii 1775.» I det andet findes Kapit. 1—7 afskrevne 2 Gange, med forskell. Hænder.

**Ny kgl. Sml., 4., 721b.** *Ejd. Ms. Apogr. [Vedlagt: Nogle Optegnelser fra det 19de Aarh. vedrørende møenske Sæder og Skikke.]* Pap. 18. Aarh. 56 Bl., det første ubeskr., samt 10 vedlagte Bl.

Foruden Afskriften af Viborgs lat. Beskr. findes endel Randnoter med en nyere Haand samt, med samme Haand (der ikke er den, som de vedlagte Optegnelser skyldes), til Slutn. nogle Optegn. paa Dansk ang. Øens Historie.

**Ny kgl. Sml., 4., 722.** *Jens Christiansen (Scholæ Stubbecop. Rector), Beskrivelse over Møen paa alexandrinske Vers.* Pap. 18. Aarh. 53 beskr. Bl.

Afskr. (af T. Johnsen) for P. F. Suhm eft. Nr. 79, 4., i den Rostgaardske Manuskriptsaml. i Universitetsbibl. — Beskrivelsen er dat. 1722. — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 918.

**Ny kgl. Sml., Fol., 456.** *Original Regnskabs-Bog for 1543—44 over noget kongeligt Gods [Møens Lens Regnskab]. Bibl. Langebek.*

Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Kall, Fol., 55.** *Relation til Kongen anl. Møens og Baagøes Indrettelse og Istandsættelse, efter allern. Befaling. 1698.*

Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Ny kgl. Sml., Fol., 395g.** *Optegnelser af hvad der er skeet, særdeles paa Møen, fra 1667—1705, af Jens Jørgensen Fog, Degn til Elmelunde, indskrevne i Exemplar af* [Mere findes ikke i Katalogen]. Pap. 17. og 18. Aarh. 248 Bl., de 2 sidste ubeskr.

Optegnelserne ere dels indskrevne hist og her i et Expl. af Niels Jespersøns Graduale, tr. i Kbh. 1573 (dette er temmelig medtaget, og mange af de trykte Blade ere erstattede med hdskr.), dels paa 7 vedhæftede Blade. Degnen Jens Jørgensen Fog døde 1705; en senere Haand har tilføjet nogle faa Notitser 1705—24.

**Ny kgl. Sml., Fol., 396.** *J. Fr. Ramus, Afridsning paa den Kongelige Navigations Skoles Plads og Bygninger udi Steege Bye paa Møen. 1723.*

Afgivet til Rigsarkivet 1888.

## Bornholm.

**Gl. kgl. Sml., Fol., 736.** *Anonymi Relation om Borringholms Lands Situation og Beskaffenhed, med Carter og Tegninger, efter Kongel. Ordre. s. an.*

*NB.* Manglede den 29de Marts 1897.

**Gl. kgl. Sml., 4., 3227b.** *Samling af Anordninger og Documenter,*

*Bornholms Land og Kiøbstæder vedkommende, fra 1490—1678.* Pap. 18. Aarh. 237 Bl., deraf dog endel ubeskr.

Afskrifter med Nic. Foss's Haand. — *Herkomst* osv. Har været i det Fossiske Bibl. — Hist. Tidsskr. 6. R., V, S. 231 og 235.

**Gl. kgl. Sml., 8., 3597.** *F. J. W. Dauw's Anmærkninger om Bornholms Land. 1728 et 1729.* Pap. 18. Aarh. 25 Bl.

Autogr. — Titelbl.: «Anmerckninger om Bornholms Land. Tid efter anden samlede ved F. I. V. Dauw der ieg samesteds hos hr. General-Major Niels West conditionerede Aº 1728 & 29.» — Indholdet mest historisk (Dokumentafskrifter o. lign.). — *Herkomst* osv. Er Nr. 264 i den hdskr. Fortegn. over H. Grams Ms.-Saml. — Hist. Tidsskr. 6. R., V, S. 231.

**Ny kgl. Sml., Fol., 398.** *R. P. Raufn's Chronica Borringiaca eller Bornholms historiske Beskrivelse fra Insulens første Bebyggelse indtil Aar 1671.* Pap. 17. Aarh.'s 2den Halvdel. 66 Bl., det 1ste ubeskr.

Synes Orig. Dat Aakirkeby (hvor Forf. var Degn) 29. Sept. 1671. Tit. er tilskr. med en anden, nyere Haand. — *Herkomst* osv. Bibl. Foss., S. 69, Nr. 1812. — Hist. Tidsskr. 6. R. V, 228 f. — J. A. Jørgensen, Optegnelser om Bornholm, Rønne 1897. — Hist. Tidsskr. 7. R., I, 129 ff.

**Ny kgl. Sml., 4., 725—26[a].** *Rasm. Pedersen Raufns Chronica Boringiaca eller Bornholms historiske Beskrivelse indtil 1671. 2 Afskrifter.* Pap. 18. Aarh. Henholdsv. 159 og 154 Bl.

Begge Afskrifter ere betegn. som tagne af Nr. 1812 i N. Foss's Bibl. — *Herkomst.* Nr. 726[a] synes at være det Hdskr., der anføres i Bibl. Langeb. S. 558 under Nr. 1.

**Ny kgl. Sml., Fol., 398e.** *En Samling af Dokumenter og Aktstykker, dels i Afskrift dels originale, til Bornholms Historie.* Pap. 18. Aarh. 1 Pakke.

Forskellige Hænder; nogle faa Afskr. med J. Langebeks Haand. Af ældre Ting nogle Optegn. ang. Øens Hist. fra Slutn. af 17. Aarh. (1658—85, 4 Oktavbl.) og en Synsforretn. ov. Hammershus, dat. 12. Jan. 1698 (2 Foliobl.). — Til Rigsarkivet er afgivet 1889: Kæmner-Regnskab for Nakskov 1652—53. (NB. Hvad der er tilbage i Pakken angaar kun Bornholm). — *Benyttelse.* Hist. Tidsskr., 6. R., V, S. 223—242; 7. R., I, S. 129 ff.

**Ny kgl. Sml., 4, 723.** *Samlinger til Bornholms Beskrivelse.* Pap. 18. Aarh. 1 Pakke.

Blandet Indhold, med Afskrifter, nogle med J. Langebeks Haand. Af Orig 4 Breve fra L. de Thurah til Langebek (1. Okt.—1. Dec. 1755) og eet (vistn. ogs. til Langebek) fra Mineralogen, Byskriver i Kbhvn. A. Birch, dat. Kbh. 11. Dec. 1759, med en vedl. tysk Skr. fra Guldmageren J. C. Dippel til Oberst West, dat. Hammershus 13. Febr. 1724 (tr. paa Dansk

i «Museum» 1891, II, S. 5—6). — *Herkomst.* Har været i Langebeks Bibl. Suhms Ms.-S. Nr. 1303.

**Ny kgl. Sml., 4., 723[a].** *Collectanea til Bornholms Beskrivelse og Historie.* Pap. 18. Aarh. 30 Bl., deraf 6 ubeskr.

Mest Afskrifter med samme Haand. Paa Indersiden af Bindet, foran, er skr. med J. Langebeks Haand: «Foræret af Hr. Landsdomer de Thestrup 1851.» — *Herkomst.* Det kgl. Danske Selskab.

**Ny kgl. Sml., 4., 724.** *Adskillige Documenter og andet henhørende til Bornholms Historie, hvorover Fortegnelse findes for i Bogen.* Pap. 18. Aarh. 44 Bl.

Afskrift af det meste af hvad der findes i Gl. kgl. Sml. 3597, 8°.

**Ny kgl. Sml., 4., 726[b].** *Thurahs Beskrivelse over Bornholm. Kbh. 1756. (impress.) Med tilskrevne Rettelser og Anmærkninger af Amtmand Joh. Chr. Urne, samt med skrevne Dokumenter og Oplysninger Bornholm vedkommende.* Pap. 18. Aarh.

Forud. den trykte Bogs 159 Bl. og 31 Tavler, med mange tilskr. Noter af J. C. Urne, findes en tegn. Grundplan af Aakirkeby samt 49 vedhæftede Bl. med Optegnelser, Dokumentafskrifter o. lign., ligel. af Urne. — *Benyttelse.* Hist. Tidsskr. 6. R., V, S. 235 og 238; 7. R., I, S. 129 ff.

**Ny kgl. Sml., 4., 726[c].** *Samling af adskilligt Antegningsværdigt angaaende Bornholms Land ved J. C. Urne.* Pap. 19. Aarh.'s Beg. 56 Bl.

Afskrift. Ordene «ved Urne» ere tilføjede med en anden Haand paa Titelbl. Foran findes Ejernavnet «Rawert», og paa Bogens næstsidste Bl. Datoen «Rønne d. 2[n] May 1802». Til Slutn. en Indholdsfortegnelse. — *Benyttelse.* J. A. Jørgensen, Optegnelser om Bornholm, Rønne 1897.

**Ny kgl. Sml., 8., 183.** *S. A. Paludans Tanker om Bornholm til allernaadigst Eftertanke sigtende til Havne og Oplags-Steder paa Landet at anlægge.* Pap. 18. Aarh. 12 Bl.

Afskr. med Forfatterens egen Haand, dat. Rønne 1. Jan. 1773. Søren Aagaard Paludan, Præst, f. 1718. — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 45.

**Ny kgl. Sml., 8., 183[b].** *Uddrag af Jordebogen for Bornholm 1696 med senere tilføiede Anmærkninger, forfattet af J. Chr. Urne. 1743.* Pap. 18. Aarh. 100 Bl.

Paa Titelbl. staar: «Denne . . . . Haandbog forfattede ieg med megen Umag, for at føre hos mig beqvemel. i Lomen ved Udreiser, besønderl. til Hæst, her paa Bornholm Anno 1743. I. C. Urne.» Tilføjelserne gaa til 1760.

**Uldall, 8., 491.** *Udskrift af et Fragment af Rønne Byes Regnskabs Bog om Byens Skatter 1580. Med Conferentz-Raad Sevels Haand.*

NB. Har manglet lige siden Bibliotheket modtog den Uldallske Manuskriptsamling i 1803.

**Ny kgl. Sml., Fol., 399.** *Inscriptioner som findes i Rønne Kirke paa Bornholm.* Pap. 18. Aarh. 4 Bl.

*Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 401.

**Ny kgl. Sml., 4., 2257.** *C. A. Sparre: Nogle Optegnelser om den i Aaret 1855 nedlagte Fæstning Christiansø.* Pap. 19. Aarh. 60 Bl. de 10 sidste ubeskr.

Autograf. Forf., Christian August Sparre, f. 1812, † 1888 var Garnisonspræst paa Christiansø 1841—49. — *Herkomst.* Gave fra Genealogisk Institut.

## Fyen.

**Gl. kgl. Sml., 4., 2349.** *Jacobi Bircherodii jun. Collectanea Fionensia.* Pap. 18. Aarh.'s 1. Halvdel. 1 Pakke.

Indholdet stammer dels fra Landsdommer Jacob B. i Odense (1693—1737), dels fra hans Fader, Professor Thomas Broder B. (1661—1731). — a) «Historia Naturalis Fioniæ» paa Dansk, udarb. af Faderen og Sønnen (slg. Thott 726, Fol.), med begges Haand; et tykt Bind, med vedhæftede og vedlagte Illustrationer, dels Tegninger, hvoraf nogle illum., dels Kobberstik, som henhøre til et ældre hollandsk Skrift; sammenhæftet dermed er ogs. en lat. Afhandling af Th. B. Bircherod «de porcis», og sammes «de ovo» danner et Supplement. Foran i «Hist. nat. Fioniæ» har Jacob B. skrevet: «Dette skrifft skal leveres til Justitz Raad Gram for at blive ved mine andre skriffter.» — b) «Continuation paa min samling om fyens antiquiteter. Tom. II.$^{dus}$» af Jac. B. og med hans Haand. (1 Bd.). — c) «Continuation om Vande og Floder, meest i Fyen» (Autogr. af J. Bircherod og dedic. H. Gram liges. de følgende) — ud. paaskreven Tit., men betegn. saaledes i Erichsens hdskr. Katal. ov. Gl. kgl. Saml. — d) «Een liden samling om gamle Vartegn». Adresseret til «Monsieur Kleve Etudiant A Coppenhaguen». — e) «Een samling om det lidet Thaasing Lands Antiquiteter». — f) «Een liden samling om Runiske Inscriptioner i Fyen, og dem jeg ikke troer, at Wormius haver talt om.» — g) «Een liden samling om 3 ubekiendte Kiøbstæder i Fyen, og andet meere denne materie vedkommende.» — h) [mest med Versaler] «Insula Dei, s: Coenobium Holmense Bernhardinorum in Fionia ord: Cisterciens: Holme Kloster udi Fyen Cum suis abbatibus». Ikke af Jac. B. eller Faderen, men med Tilføjelser af Førstn. og sendt til H. Gram. — i) [i Pergaments-Omslag] «Een Fortegnelse paa dem som haver givet penge til Fattige i Odense», kun tildels med Jac. B.'s Haand, men sendt til Gram af ham. Indhæftede ere: en gammel Kopi af et

Kongebrev, dat. 26. Jan. 1631, samt Biskop Jesper Brochmands og Provst Ebbe Jensen Brun Koldings Revers for en Kalk og Disk, som Hans Mule gav til Tingjellinge Kirke, begge dat. Roskilde 10. Okt. 1650. — k) «Mit [ɔ: Jac. B.'s] allerunderdanigste svar paa dend Kongl. skrevne Befalning om de 8. poster til Landsens Beste, som jeg understoed mig at sende til Hans Excellentz H. Geheime Raad Sehestedt.» — l) [i Pergaments-Omslag] «Nafnkundige verszlige mend føde i Odense», med Jac. B.'s egen Haand og dedic. Gram; B. betegner selv disse Notitser som Tillæg til hans tidligere Optegnelser om lærde Mænd fødte sammesteds. Med en vedhæftet Afskr. af Mulernes Adelsbrev 1679 og nogle Vaabentegninger. — m) «Lærde mænd føde i Nyeborg, Svenborg» [osv.], Autogr. af Jac. B., dat. 1734, «forbedred ved Hr. Anders Samsing [Præst] i Kiølstrup i Fyen». — *Herkomst* osv. Hidrører dels fra Nr. 244 i H. Grams Manuskriptsaml., dels fra Geheimearkivets Aflevering 1784 (Nr. 51 i den hdskr. Fortegn.). — Erichsen, Uds., S. 91.

**Ny kgl. Sml., Fol., 405.** *Varia Collectanea Historica, meest Fyen angaaende, af Jacob Bircherod.* Pap. 18. Aarh.'s 1. Halvd. 300 pagg. Bl. samt Register paa 6 Bl., til Slutn. desuden et tysk Digt, «Etwas Lauge vor einem poetischen Stockfisch», tr. 1716 (4 Foliobl.).

Blandet Indhold (hist. Dokumenter ang. Danmark og andre Lande, theol. Afhandlinger, Vers, navnl. af Jac. Worm, m. m. i Afskr.). Noget er med Landsdommer Jacob Bircherods Haand. Den første Afskr. i Bogen er dat. 14. Juni 1724, den sidste 30. Sept. 1727. — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 519.

**Ny kgl. Sml., 4., 729.** *Jac. Bircherods Supplementer til Pontoppidans Theatrum Daniæ, Fyen vedkommende.* Pap. 18. Aarh.'s 1. Halvd. 188 beskr. Bl. samt endel ubeskr.

Autogr. Foran staa disse Ord: «Dette Skrift er samlet af Jacob Bircherod Justitz Raad og Landsz Dommer i Fyen en Søn af Thoma Broders Bircherod. T. Klevenfeldt.» — *Herkomst.* Mus. Klevenfeld., S. 241, Nr. 92. Suhms Ms.-S. Nr. 263.

**Gl. kgl. Sml., 4., 2351.** *Udskrift af Præsteskabets i Fyens Stift Antegnelser om Kirkerne i Fyen og underliggende der i Stiftet, for det meeste samlede og indgivne til Stiftets Øvrighed 1706—7, med nogle faae Tegninger af Gravsteder og Vaabener.* Pap. 18. Aarh. 94 Bl., tildels pagin., nogle faa ubeskr.

*Herkomst.* Er Nr. 127 i den hdskr. Katal. ov. H. Grams Manuskriptsaml.

**Thott, Fol., 726.** *Thomæ Broderi Bircherodii Historia naturalis Fioniæ.* Pap. 18. Aarh.'s Beg. 92 Bl., deraf mange ubeskr.

Latin. Autogr., sendt af Sønnen Jac. B. til Kleve[nfeldt] med en Tilskrift foran. Indholdet er spredte Notitser, mest om Dyr i Fyen. Vedhæftede ere to Originalbr. til Th. B., det ene

fra Hans Jørgensen, dat. Skibby 25. Sept. 1704, det andet fra H. Frid. Aabye, 20. Dec. 1714 (u. St.). — *Herkomst.* Mus. Klevenfeld., S. 221, Nr. 57.

**Uldall, Fol., 190.** *Fyens Lands Beskrivelse af Mag. Thomas Broderus Bircheroed forbedret af Peder Birck.* Pap. 18. Aarh. 120 beskr. Bl. samt 1 vedhæftet.

Forskell. Hænder. Det er vistn. den Peder Birch, der døde som Overgraver ved Vor Frue i Kbhvn. 1770.

**Ny kgl. Sml., Fol., 400.** *T. B. Bircherods Geographiske og Historiske Beskrivelse over Fyen.* Pap. 18. Aarh. Titelbl., 159 pagg. samt 25 upagg. Bl.

Afskr. eft. Nr. 80 og 81 i den Rostgaardske Manuskriptsaml. paa Universitetsbibl. — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 558.

**Ny kgl. Sml., Fol., 402.** *Copier af endeel Breve, Fyens Stift angaaende, efter Originalerne samlede af Th. B. Bircherod. 1731.* Pap. 18. Aarh.'s 1. Halvd. 118 Bl. deraf endel ubeskr.

Foran, paa Indersiden af Bindet, staar med Landsdommer Jac. B.'s Haand (der træffes enkelte Steder i Manuskr.): «Samlet og skrevet af H. Professor Bircherod og hans søn Landsdommer Bircherod tilhørende.» — *Herkomst.* Mus. Klevenfeld., S. 222, Nr. 68. — Suhms Ms.-S. Nr. 466.

**Thott, Fol., 727.** *Extract over Fyens og Laalands historiske Ting.* Pap. 18. Aarh. 116 Bl. samt et indhæftet Brev paa 2 Kvartbl.

Titelbl. (med Wille Høybergs Haand): «Fyens Kirkers og Herregaardes Beskrivelse per Anonymum nostri temporis.» Den anon. Forf. er Hans de Hofman, med hvis Haand en stor Del af Manuskr. er skrevet. Det vedhæftede Br. til en Sekretær, fra Th. [Lente-] Adeler, dat. Lykkesholm 25. Febr. 1741 [?], synes ogs. adresseret til Hofman. — *Herkomst.* Har vistn. tilhørt Litteraten W. Høyberg, der døde omtr. 1757. — Auktionskatal. over E. Pontoppidans Bibl., Kbh. 1766, S. 25, Nr. 45.

**Thott, 4., 1419—23.** *Fyhns Lands Beskrivelse med Kobber, 3 Parter, og kort Udtog og Forklaring over Nyborg Amt, føiet til de foregaaende 3 Dele af Fyens Beskrivelse som Appendix eller 4de Part, item Fyens Bispekrønike indtill Aar 1733.* Pap. 18. Aarh. 5 Bd. De tre første med fortløbende Paginering (1—1195 samt et Reg. paa 5 upagg. Bl. i 3die Bd.), 4de Bd. har (forud. Titelbl.) 27 beskr. Bl.; 5te Bd. har 392 Pagg. samt Tillæg og Reg. paa 7 upagg. Bl.

Afskrift. — Er af Th. B. Bircherod, det samme Arbejde som findes i Afskr. i Ny kgl. Saml. 400, Fol. (se ovfr.), med Tilføjelse af Sammes lat. og danske Afhandling om Odense-Bisperne, vistn. fortsat af Sønnen Jac. B., og en Afskr. af de Svar, der sendtes fra Nyborg Amt 1743 paa de af Oversekretær Grev J. L. Holstein udsendte Spørgsmaal. — Indklæbede ere 23 Kobbere, hørende til «Inscriptiones Otthonianæ», som (senere Biskop) Jens

Jacobsen Bircherod og hans Broder Jacob agtede at udgive i Slutn. af 17. Aarh. — *Herkomst.* Har været i Generalmajor L. de Thura's Bibl. (Nr. 30—34 i Fortegn. derov., if. den Thottske Manuskriptkatal.).

**Kall, 4., 377.** *Copie af Beskrivelse over Kirkerne og Herregaardene i Fyen og i Langeland, af Sognepræsterne til Thurahs Brug forfattet 1755.* Pap. 18. Aarh. 2 Bd., henholdsv. 442 og 434 Bl.

*Herkomst* Har tilhørt Hans de Hofman, hvis Navn findes foran i hvert Bd.

**Ny kgl. Sml., Fol., 399[d].** *Tegnede Karter over Fyen, Lolland, Falster.* Pap. 17. og 18. Aarh. 1 Pakke med 7 Kort.

Indhold: a) Grundtegning af Herregaarden Søholt paa Lolland, navnl. Haveanlæggene (kolor.), b) «Nyburgum Fyoniæ 1660», skizzeret Plan med Pen, c) Nakskov, Udkast til fortifikatorisk Plan (17. Aarh.), d) Nykøbing paa Falster 1660, lign. Udkast med Blyant, tyske Navne, e) Lille Belt ved Middelfart og Fredericia, løst Udkast (17. Aarh.), f og g) Nyborg med Østerøen, 2 Planer fra Frederik III.'s Tid, den ene uden Navne, den anden med tyske Navne (trykte), sidstn. synes at være af Chr. Heer.

**Ny kgl. Sml., Fol., 403.** *Samlingerne om Kiøbstæderne i Fyen og de geistlige Embedsmænd her.* Pap. 18. Aarh. 61 beskr. Bl. samt nogle faa ubeskr. og et Par vedhæftede Sedler.

Med talrige Rettelser, Tilføjelser og Randbemærkninger. (Af J. K. Bloch, Forf. af «den fyenske Geistligheds Historie»?)

**Ny kgl. Sml., Fol., 405[b].** *(Emil Madsen): Stednavnene paa Fyen, Ærø, Langeland med omliggende mindre Øer. (1868).* Pap. 19. Aarh. 59 Bl., tosp.

Slutter sig til Forf.'s Afhandling i «Ann. f. nord. Oldk. og Hist.» 1863 om de sjællandske Stednavne. — *Herkomst.* Gave fra Oberst Em. Madsen 1884.

**Ny kgl. Sml., Fol., 409.** *J. Th. Bircherods Antiqviteter ved Langelands, Lollands og Falsters Kirker med Register. 1732.* Pap. 18. Aarh. 132 Bl., hvoraf nogle faa ubeskr., samt nogle vedhæftede og vedl. Bl. og Sedler.

Autograf af Forf., med tilføjede Anmærkninger af Klevenfeldt. — *Herkomst.* Mus. Klevenfeld., S. 222, Nr. 64. Suhms Ms.-S. Nr. 187.

**Ny kgl. Sml., 4., 726[n].** *Monumenta Lalandiæ et Fioniæ ad D. Ol. Wormium missa.* Pap. 18. Aarh. 12 Bl.

Afskrift, indeholdende endel Tegninger, med B. C Sandvigs Haand (jfr. Notits paa Titelbl.). — *Herkomst.* Købt efter A. L. Læssøe paa Chr. Hee's Auktion 28. Jan. 1879 (Fortegn. S. 86, Nr. 155).

**Ny kgl. Sml., 4., 728.** *Præsteskabets Indberetninger om Fyen, forfattede 1623.* Pap. 17. Aarh.'s 1. Halvd. 49 beskr. Bl.

Afskrift. Foran, med J. Langebeks Haand: «At dette af

Præsterne i Fyen er forfattet Anno 1623. sees siden under Gudmeherred. Er uden tvil skeet in gratiam Olai Wormii.» — *Herkomst.* Har været i Langebeks Bibl. — Suhms Ms.-S. Nr. 1367.

**Ny kgl. Sml., 4., 730.** *Theatri Fioniæ topo-chrono-prosopo-graphici Pars III^tia pagorum Fionensium nomina, pastores et casus memorabiles exhibens.* Pap. 17. Aarh.'s Slutn. og 18. Aarh.'s Beg. 230 Bl., hvoraf endel ubeskr., samt nogle faa vedhæftede Sedler.

For Størstedelen af Biskop Jens Jacobsen Bircherod og skr. med hans Haand; forts. af Andre (to forskell. Hænder) til omtr. 1740. — *Herkomst.* Bibliotheca Brandtiana, Kbh. 1784, S. 369, Nr. 24. — Suhms Ms.-S. Nr. 52.

**Ny kgl. Sml., 4., 733.** *Fyonica ɔ: Samlinger til Fyens Topographia af C. Brandt.* Pap. 18. Aarh. 79 Bl., deraf mange ubeskr.

Forf. er Chr. Brandt, Underbibliothekar ved det st. kgl. Bibliothek, † 1780; men det er ikke hans Haand. Betegn. med Rødkridt som «N° 5». — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 242.

**Ny kgl. Sml., 4., 733^b.** *C. Paludan Müller, Fyenske Samlinger. 1.* Pap. 19. Aarh. 44 beskr. Bl. samt endel ubeskr. og nogle faa løse Bl. vedlagte.

Autogr. fra 1847 med Randbemærkninger af Forf. — *Herkomst.* Gave til Bibliotheket 1883 fra Prof. C. Paludan-Müllers efterladte Døtre.

**Ny kgl. Sml., 4., 733^c.** *Privilegier og Kongebreve for Kiøbstæderne i Fyen.* Pap. 18. Aarh. 1 Pakke.

Afskrifter. — *Herkomst.* Stammer fra det Kgl. Danske Selskab. (Udenpaa Omslaget staar «Fyen N° 16»).

**Ny kgl. Sml., 4., 734.** *Noget om Herregaardene i Fyen, samlet af Mag. Andr. Kønig. 2 Dele.* Pap. 18. Aarh. 2 [tykke] Bd.

Autogr.; Forf. døde 1776 som Præst i Aalsø og Hoed. Alfab. ordnet. — *Herkomst.* If. Notits paa Titelbl. en Gave til Bibl. fra F. W. Willadsen.

**Ny kgl. Sml., 4., 735.** *Alphabetisk Fortegnelse paa Herregaardene i Fyen og deres Ejere.* Pap. 18. Aarh. 26 Bl.

Afskrevet for P. F. Suhm efter det Rostgaardske Manuskr. Nr. 106 paa Universitetsbibl. — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 1168.

**Ny kgl. Sml., 4., 736.** *Nogle Optegnelser om Kirkerne i Fyen og deres Oldsager.* Pap. 18. Aarh. 60 Bl., det første og de 2 sidste ubeskr., samt 1 vedl. Bl.

Betegnet (udenpaa Omslaget) «Fyonica» og foran Bogen, med Rødkridt, «N° 6». Vistn. hidrørende fra Underbibliothekar Chr. Brandts Samlinger, men ikke med hans Haand. Jvfr. ovfr. Ny kgl. Sml., 4., 733. — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 1045.

**Ny kgl. Sml., 4., 1186.** *Miscellanea ecclesiastica Fionensia ɔ: Fortegnelse paa Biskopper, Præster og andre Geistlige, Monumenter i Kir-*

*kerne, Rescripter og andre Breve om geistlige Sager.* Pap. 17. og 18. Aarh. 60 Bl. samt vedlagt 28 Bl.

Forskell. Hænder; mest træffes den, der har skrevet Størstedelen af Ny kgl. Sml. 736, 4° (se foran). — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 1140.

**Thott, Fol., 728.** *Beskrivelse over Nyborg Amt, økonomisk og antiqvarisk.* Pap. 18. Aarh. 195 Bl., de sidste 4 ubeskr.; 1 Pennetegn.

Afskr., tildels af Besvarelserne paa en Række udsendte Spørgsmaal ang. Amtet. — *Herkomst.* Auktionskat. ov. E. Pontoppidans Bibl., Kbh. 1766, S. 25, Nr. 46.

**Thott, 4., 1432.** *Beboerne paa Herregaardene i Nyborg Amt. 1750.* Pap. 18. Aarh. 55 Bl.

**Kall, Fol., 56.** *Alphabetisk Register paa Dokumenter og Brevskaber udi Nyborg og Tranekiær Amters Archiv, af J. P. Flindt.*

Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Ny kgl., Sml., 8., 183h.** *Alexander S. Heide, Topographisk Beskrivelse over Svendborg Amt. Nyborg 1813.* Pap. 19. Aarh.'s Beg. 69 Bl. og en Tabel.

**Thott, Fol., 1205.** *Dom at Ranzowholm efter danske Lov skal arves og skiftes. 1633* Pap. 18. Aarh. 20 Bl., det sidste ubeskr.

Afskr., rettet af Klevenfeld 1752. Datoen er 4. Juli 1633. Rantzausholm er det senere Brahetrolleborg.

**Ny kgl. Sml., Fol., 409c.** *Jordebog til Ranzauholm og dets Underliggendes, Brendegaard og Flintholm, Rødkilde og Gielskovs Regnskab i Indtægt og Udgift beregnede fra Philippi Jacobi Dag 1661 til Aarsdagen igien 1662. b) Samme Gaardes Regnskab i Indtægt og Udgift 1661—62. c) Jordebog ved Baroniet Brahetrolleborg for Aaret 1 Mai 1832/33. d) Jordebog om Holluf- og Ørritzløfgaards Underliggende f. A. 1717.* Pap. 17—19. Aarh. 1 Pakke.

Originaler. a og b ere betegn. henholdsv. No. 1 og 2, d er betegn. Lit. B.

**Thott, 4., 1424.** *Brenderup Kirkebog ved Jesper Lauritsen, Sognepræst sammesteds, 1667 (i Anledning af Resenii Begiering til Præsteskabet om Efterretninger til Fædernelandets Oplysning).* Pap. 18. Aarh. 28 Bl.

Afskr. Paa Titelbl., med J. Langebeks Haand: «Communiceret [ɔ: vistn. til det kgl. Danske Selskab] af Slots Presten Hr. Magister Blok 1752.»

**Ny kgl. Sml., Fol., 407d.** *Faaborg Byes gamle Privilegier, afskrevne efter Originalerne paa Pergament 1752 af J. Langebek. b) Extract af de kongl. Privilegier saavelsom andre Documenter angaaende Faaborgs Jorder og Hørligheder, som nu ere i Oberst-Lieut. Brahes og Kamerherre v. Holstes Eie.* Pap. 18. Aarh. 8 Bl.

Kun det første Stykke er med J. Langebeks Haand; han har und. 18. Mai 1767 testeret Kopiernes Rigtighed. Den anden Afskr. bærer Datoen: Faaborg 24. Juni 1768.

**Ny kgl. Sml., Fol., 408d.** *Uddrag af Qverndrup Sogns Ministerial-*

*bøger fra Aaret 1657 indtil Udgangen af Aaret 1847 af Sognepræsten J. A. Lassen.* Pap. 19. Aarh. 13 beskr. Bl. samt endel ubeskr. Dat. «Qverndrup Præstegaard d. 2den Marts 1848».

**Gl. kgl. Sml., 4., 3259.** *K. Hans's med fleres Domb ang. To Bools Jord paa Lørup Marck 1484.* Pap. 18. Aarh. 3 Bl.

Afskr. med N. Foss's Haand. — *Herkomst.* Fra det Fossiske Bibl.

**Thott, 4., 1431.** *Jo. Svaningii (?: Svanes) Programma de primis Arcis Neoburgensis initiis ejusqve conditore. 1768.* Pap. 18. Aarh. 10 Bl.

Lat. Synes Autogr., dat. Nyborg «III Idus Nov.» 1768. Forf. var Rektor ved Byens Latinskole.

**Uldall, Fol., 20.** *Borgemester og Raads i Nyborg Vilkor oc Artikle for Skræder handwerket sammesteds af 16. Sept. 1622.* Pap. 17. Aarh. 12 Bl., deraf 4 ubeskr.

Orig., med Segl. Paa Bindet, der er et Stykke af et Pergamentshaandskr., staar: «Skredernis Laugs Skraa Vdj Nyeborigh Daterit dennd 16. Septembris 1623.» Paa de to sidste Bl. nogle senere Optegn. ang. Lavet (indtil 1667). Betydelig medtaget af Fugtighed.

**Ny kgl. Sml., 4., 736k.** *Den første Part af det rennoverede Nyborg Stads Spejl, indeholdende Kong Erich Glippings naadigst given Nyborg Stads Ræt, saa og de, salig og højlovlig Ihukommelse, efterfølgende Kongers Nyborg Stabel Stad allernaadigst meddeelte Privilegier, Dom- og Laase-Breve med fleere dislige vigtige Breve og Documenter fra Anno 1271 til Anno 1747. Med stor Flid samlet og afskreven ved Jacob Lerche.* Pap. 18. Aarh. 61 beskr. Bl. med Pagin., (deraf 1 def.) samt endel ubeskr.

Foran en kolor. Plan af Nyborg, til Slutn. Register. Forf. betegner sig selv paa Titelbl. som «Borgemester og Byefoeget ibidem» (fra 1745). Manuskriptets Tit. hentyder if. Fortalen til «Borgemester Peder Nielsen Arendrups Nyborg Stads-Spejl.»

**Gl. kgl. Sml., Fol., 738.** *Exscriptum ex Inscriptionibus Otthinianis cum Annotat. Jo. Jac. Bircherodii.* Pap. 18. Aarh. 61 Bl., med Pagin.; deraf 2 ubeskr.

Paa Titelbl., som er skr. med H. Grams Haand, har samme Lærde bemærket: «Ms. communicavit Dn. Jo. Rosenwinge.» B. er den bekendte Aalborgbisp Jens Bircherod. — *Herkomst.* Nr. 38 i den hdskr. Fortegnelse over Grams Manuskriptsaml.

**Gl. kgl. Sml., 4., 2350.** *Monumenta et inscriptiones Ottonienses, collecta a Joh. Bircherodio 1679, cum annotatis ejusdem necnon Excerptis ex Bircherodii Collectaneis de Episcopis Ottoniensibus.* Pap. 18. Aarh. 177 Bl., deraf nogle faa ubeskr., samt en vedlagt Seddel.

Afskr. (ikke Autogr., som Erichsen siger). Randbemærkninger med en betydelig senere Haand. — *Benyttelse.* Erichsen, Uds., S. 91.

**Thott, 4., 1426.** *Joh. Jacobi Bircherodii Monumenta et Inscriptiones*

*Otthinienses 1679.* Pap. 17. Aarh.'s Slutn. ell. 18. Aarh.'s Beg. Titelbl., 86 Bl. med Pagin., endv. endel ubeskr., samt 42 kobberst. Tavler.

Synes ikke Autogr., derimod en gl. Afskrift. S. 170—172 findes nogle Notitser med Landsdommer Jacob Bircherods Haand, der begynde: «Dette er hvad H. Biskop D. Jens Bircherod i Aalborg og hans Broder Jacob Bircherod, som siden druknede i Paris, havde i deres Ungdom samlet og skreven» (osv).

**Thott, 4., 1427—29.** *Id. Lib. absqve figg.* Pap. 18. Aarh. 3 Afskrifter, samme Indhold som. foreg. Nr., men ingen af dem med Kobbere.

**Thott, 4., 1430.** *Annotata ad Inscriptiones Othinienses.* Pap. 18. Aarh. 80 Bl.

Afskrift.

**Ny kgl. Sml., 4., 739.** *Monumenta et Inscriptiones Othinienses uberioribus historicis et genealogicis illustratæ notis a Joh. Bircherodio 1679.* Pap. Omtr. 1700. 29 Bl., samt et Hæfte i Oktav med 16 Tavler til Værket om de odenseske Monumenter og 8 andre kobberst. Tavler med Oldsager.

Synes næppe Autogr. af Jens Bircherod. — Den 1ste og 2den Tavle fremstille samme Monument, men ere forøvrigt ganske forskellige indbyrdes (den ene er tegnet og stukket af Jacob B.) — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. 1447.

**Ny kgl. Sml., 8., 185.** *Monumenta et Inscriptiones Othinienses, uberioribus historicis et genealogicis illustratæ notis a Joh. Bircherodio 1679. Afskrevet med mange Tillæg af Chr. Brandt.* Pap. 18. Aarh. 1 tykt Bd., med 7 kobberst. Tavler. — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 9.

**Gl. kgl. Sml., 3166.** *Samling af 7 Kgl. aabne Breve fra 1441—1609 ang. Odense samt Borgmester, Raadmænd og meenige Borgere sammesteds; med Designation foran.* Pap. 18. Aarh. 21 beskr. Bl.

Afskr. med N. Foss's Haand. — *Herkomst.* Har været i dennes Bibl.

**Gl. kgl. Sml., 4. 3167.** *Id. Liber.* Pap. 18. Aarh. 21 beskr. Bl.

Afskr. med N. Foss's Haand; samme Indhold som forr. Nr., men Titelbl. m. m. ere forskellige. — *Herkomst.* Har været i N. Foss's Bibl.

**Ny kgl. Sml., 4., 737.** *Samling af 7 Placater eller aabne Breve udstædede af Christopher af Bayern, Christian I, Frederik II og Christ. IV angaaende Odensee med Anmærkninger af Christ. Brandt.* Pap. 18. Aarh. 12 beskr. Bl. og 4 ubeskr.

Afskriften er ikke med Brandts Haand; kun Anmærkningerne, hvilke udgøre Slutn. af Manuskr. De aabne Breve ere de samme der findes i de to forr. Numre.

**Thott, Fol., 729.** *Nogle Papirer og originale Documenter, Odense Bye vedkommende (1639—93). Bibl. Pontoppid. p. 25. N° 48.*

Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Thott, 4., 1447.** *Inscriptiones ædium sacrarum Othiniensium collectæ ab J. O. 1726.* Pap. 18. Aarh.

Daarlig Afskrift. Uagtet Manuskr. indeholder Gravskrifter fra Odense, staar der «Aarhuus» paa Titelbl.

**Uldall, Fol., 74.** *Collectanea e Mss. Bartholinianis ad Historiam civitatis Odense et Convivii monasteriiqve Regis Canuti.* Pap. 18. Aarh. 54 beskr. Bl. og nogle faa ubeskr.

Afskrifter af Aktstykker fra 12. til 15. Aarh. Indhold: a) (med Betegn. — henholdsv. — No. 358 og 359) St. Knuds Gildeskraa og Skrædernes Lavsskraa, b) (bet. No. 360) Dokumenter ang. St. Knuds Kloster (saagodtsom alle eft. 6te Bd. af de Bartholinske Manuskripter paa Universitetsbibl.), c) om Processen mell. St. Knuds Kirke og Benediktinerordenen, d) nogle faa Dokumenter af blandet Indhold. — Et enkelt Dokument er afskr. med J. Langebeks Haand 1736.

**Ny kgl. Sml., Fol., 406.** *Diplomata Otthoniensia, exscripta ab Anno 1328.* Pap. 18. Aarh. 81 Bl. (løse).

Afskrifter, mest med samme Haand som den, der har skrevet det meste af Uldall Nr. 74. Det er Dokumenter fra 14. til 17. Aarh. Forrest et Stykke af en Arkivregistrant, skr. af Klevenfeld. — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 603.

**Ny kgl. Sml., Fol., 407.** *Monumenta Othoniensia.* Pap. 18. Aarh. 1 Pakke.

Dels Optegnelser (ved Chr. Brandt) paa løse Bl. og Ark, dels Aftryk af Kobbertavler, mest henhørende til den Bircherodske Saml. af Gravmæler i Odense, og sytten Tavler til den nye Udgave, som paatænktes 1788 (slg. «Lærde Efterretn.» for dette Aar, Nr. 7); ogs. nogle faa Tegninger af Gravmonumenter fra Odense, vistn. Jac. Bircherods til det ældre paatænkte Værk.

**Ny kgl. Sml., 8., 184.** *Topographia Ottoniensis, paa Dansk. (Ufuldendt).* Pap. 18. Aarh.'s Beg. 21 beskr. Bl. samt endel ubeskr.

Med Landsdommer Jac. Bircherods Haand (Ungdomsarbejde?) — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 24.

**Gl. kgl. Sml., Fol., 851.** *En Samling af Documenter vedkommende St. Knuds Closter i Odense tilligemed samme Closters Jordebog, besørget af Christian Paulsen, Prior ved Klosteret. Cod. chart. formæ majoris Sec. XVI^ti.*

Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Gl. kgl. Sml., 4., 2491.** *Summa Processus in causa ecclesiæ Otthoniensis S^ti Canuti [et?] Ordinis S^ti Benedicti 1488—89. Adjecta est in fine Narratio Danice scripta de caritate annonæ in obsidione Havniensi sub Christiano III.* Pap. Omtr. 1600. 8 Bl.

Bl. 7—8: «Dyrtid i Kiøbenhaffns bestolding.»

**Ny kgl. Sml., 4., 738.** *Inscriptiones qvædam Templi S^ti Canuti Ottoniæ; cum pluribus de Templis Fioniæ.* Pap. 18. Aarh. 51 Bl.

**Gl. kgl. Sml., Fol., 3226.** *Odense Jomfru Klosters Fundats af*

*Karen Brahe 1716, confirmeret af Frederik IV 1717 og af Christian VI 1731.* Pap. 18. Aarh. 10 beskr. Bl.

Afskr. ved N. Foss. — *Herkomst.* Fra det Fossiske Bibl.

**Gl. kgl. Sml., 8., 3664.** *Codex membr., exaratus 1497, in qvo: a) K. Hanses Skraa for Hellig Trefoldigheds Gilde i Odense, dat. Odensee St. Gertrudis virginis Dag 1496. b) Samme Gildes Brødres Convention, dat 1496 Sønd. næst for Midfaste.* Perg. 15. Aarh.'s Slutn. 9 × 12½ Cm. 35 Bl. og 1 vedhæftet Seddel (Bl. 1, 18, 34—35 ubeskr.).

To forskell. Hænder; Bl. 19[a] beg. «Conventionen». Aarstallet 1497 findes Bl. 33[b]. — *Benyttelse.* Suhm, Samlinger, I, 1. Hæfte, S. 22—36.

**Ny kgl. Sml., 4., 739[c].** *Munstring offuer Ottensze Borgere Anno 1624, denn 7. Maii.* Pap. 17. Aarh. 14 Bl., det sidste ubeskr. *Herkomst.* Bl. 1[a] Ejernavnet «O. B. Præm».

**Gl. kgl. Sml., 4., 2352.** *Niels Lucoppidans til Lande og Breininge paa Taasing Brev til Herr Schack Thestrup, Præst til Hindsholm, angaaende en gammel Tavle i Stuberup Kirke [,] dat. 1729, med Tavlen selv stukken i Kobber.* Pap. 18. Aarh. 11 Bl.

Afskr. med Nic. Foss's Haand. Slg. D. Mag. III, 197. — *Herkomst.* Fra det Fossiske Bibl.

**Ny kgl. Sml., 4., 740.** *Beretning om den ældgamle Tavle, som findes i Stubberup Kirke i Fyen, bestaaende i visse lærde Mænds Betænkninger derover, som ere blevne samlede og en fornemme og lærd Mand epistelviis communicerede af Jacob Bircherod.* Pap. 18. Aarh. 23 beskr. Bl.

Afskrift. Forf. er den bekendte Landsdommer. — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 1431.

**Ny kgl. Sml., 4., 641.** *Idem Liber.* Pap. 18. Aarh. 13 beskr. Bl.

Afskr., samme Indhold som foreg. Nr., med J. Langebeks Haand («Udskreven i Kiøbenhavn in Octob. 1736»). — *Herkomst.* Bibl. Langeb., S. 573, Nr. 378. Suhms Ms.-S. Nr. 839.

**Ny kgl. Sml., Fol., 408.** *Svenborg Byes Breve fra Christopher af Bayerns Tid.* Pap. 18. Aarh. 8 Bl.

Afskr. 1753 efter Originalerne i Svendborg Raadstue. Titelen er skr. med P. F. Suhms Haand. — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 213.

**Gl. kgl Sml., Fol., 721.** *Kong Friderik IV's Reglement om Wedelsborg Grævskabs Gield og Administration 1725.* Pap. 18. Aarh. 15 Bl.

Testeret Kopi med det Wedellske Segl.

# Langeland og Ærø.

**Ny kgl. Sml., Fol., 409b.** *Samling af originale Dokumenter angaaende Langeland (mest angaaende Steensgaard) fra 16de og 17de Aarhundrede.* Pap. 16.—18. Aarh. 1 Pakke.

Indhold: 1) Skøde fra Karen Pors til Anne Pors paa Lykkesholm, 10. Juni 1647; 2) aabent Br. ang. Mageskifte mell. Fru Karen Norbye og Datteren Anne Pors, 23. Jun. 1647; 3) Mageskiftebrev mell. Elsebet Pors og Anne Pors, 4. Febr. 1656; 4) Skøde fra Elsebet Pors til Anne Pors paa Fjerde Parten af Tryggelev Mølle, 28. Sept. 1656; 5) aabent Br. af Landsdommeren Erik Kaas, Rudkøbing 25. Sept. 1660; 6) Rudbeck v. Dittens Skøde paa Fjerdeparten af Tryggelev Mølle, 15. Maj 1665; 7) Skiftebrev paa Otte Kaas' Arv eft. Elsebet Pors, 23. Juli 1669; 8) Erik Steensens Skøde paa en Gaard og en Bolig, 14. Okt. 1674; 9) Ru[d]beck v. Dittens Skøde paa Lundsgaard, 20. Marts 1675; 10) Dom udstædt af Herredsfoged Thomas Olsen, Nørreherreds Ting paa Langeland, 9. Dec. 1675; 11) Tingsvidne i en Strandingssag ved Sønderherreds Ting, 17. Marts 1677; 12) ligel., samme Dato; 13) Dom i samme Sag, 23. Juni 1677; 14) Synsvidne ang. Bassegaard, 21. Apr. 1677; 15) Niels Kaas' Skøde paa en Gaard i Tryggelev, 4. Apr. 1678; 16) Synsvidne paa en Gaard, 27. Apr. 1678; 17) Tingsvidne ved Sønderherreds Ting, 15. Nov. 1679; 18) Dom i en Sag mell. Otte Kaas til Holmegaard og Lykkesholm og Anders Hansen i Oure, 13. Dec. 1679; 19) Mageskifte-Tingsvidne mell. Otte Kaas og Rudbeck Gagge, 18. Juni 1681; 20) Tingsvidne ved Sønderherreds Ting i en Sag ang. nogle Huse, 21. Apr. 1683; 21) Købekontrakt ang. noget Jordegods, mell. Otte Kaas og Knud Urne Sigwartsen, 16. Apr. 1687; 22) Tingsvidne ang. Otte Kaas' Gæld til Ove Mogensen i Vindeby, 24. Mai 1690; 23) Skøde fra Hans Christopher Vardinghausen til Otte Kaas paa noget Jordegods, 27. Jan. 1691; 24) Fuldmagt i en Sag, udstædt af Otte Kaas, 16. Febr. 1692; 25) Tingsvidne i en Jagtsag, ved Langelands Herredsting, 2. Nov. 1695; 26) Tingsvidne ang. et Slagsmaal, smst., 1. Aug. 1698; 27) Gert Becks Skøde paa et Stykke Jord, 10. Jan. 1699; 28) Tingsvidne ved Langelands Herredsting, 7. Mai 1701; 29) Do. i Sag mell. Otte Kaas og Fru Margrethe Sehested, 8. Febr. 1710; 30) Do. i Sag mell. Peder Brun og Otte Kaas, 30. Apr. 1712; 31) Lign. Vidne i samme Sag, 14. Mai 1712; 32) Mageskiftebrev mell. Carl Greve af Ahlefeld og Otte Kaas, ang. noget Jord, 24. Dec. 1715; 33) Kammerjunker Laurids Benzon til Hagestedgaard overdrager til Etatsraad Vincent Lerche en Panteobligation i Holmegaard m. m., 12. Juni 1716; 34) Accord om Lykkesholms samt Ourøgaards Forpagtning, 24. Juli 1716; 35) Magelæg mell.

Carl Greve af Ahlefeld og Kapt. Hans Ditlev Kaas til Lykkesholm osv. om noget Jordegods, 19. Nov. 1716; 36) Skøde fra Herredsfoged Niels Hansen til Kapt. H. D. Kaas paa Fodslette Tiende, 2. Dec. 1717; 37) Revers fra H. D. Kaas ang. Magelæg med Carl Greve af Ahlefeld vedrørende Lykkesholm og Holmegaard, 16. Dec. 1717; 38) Mageskiftebrev mell. Ahlefeld og H. D. Kaas, paa endel Jordegods, 1. Maj 1718; 39) Lign. Dokum. mell. de Samme, 9. Nov. 1718; 40) Kvittering fra Ritmester Mogens Kaas' Enke til hendes Svogre, 14. Juli 1722; 41) Købekontrakt, ang. Høsten paa Lykkesholm. mell. Oberstlieut. H. D. Kaas og Købmand Jens Clausen i Ærøskøbing, 21. Mai 1745; 42) Skattekvittering for H. D. Steensen til Steensgaard, 12. Marts 1668; 43) Obligation udstædt af Oberst Rubech Kaas og Oberstl. H. D. Kaas til Postinspektør S. M. Borthuus, 31. Marts 1725 (testeret Kopi); 44) Købekontrakt ang. Tryggelev Mølle, tilslagen Oberstl. Kaas ved Auktion, 31. Marts 1735; 45) Dom i Sag mell. Oberstl. Kaas og Madame Becher i Rudkøbing, 26. Okt. 1746; 46) Tingsvidne i en Jagtsag ved Langelands Bispeting, 7. Apr. 1690; 47) Magelægsbrev udstædt af Grev Carl af Ahlefeld, 17. Nov. 1716; 48) Vidne ved Birketinget paa Langeland, 4. Febr. 1678; 49) Lign. Tingsvidne, 23. Aug. 1673; 50) Akter og Dom i en Sag ved Fyenbo Landsting mell. Kapt. H. G. Steensen til Steensgaard og to andre Citanter paa den ene Side og Ursula Hans Ladefogeds paa den anden, 23. Okt. 1727; 51) Dom i Sag mellem Kapt. Christopher Ratløf og Henr. Steensens Arvinger, 10 Nov. 1714; 52) Købekontrakt om Oldengaard mell. Lieut. Leth og Kapt. Selmer, 29. Marts 1797; 53) Indlæg i en Sag ved Langelands Grevskabs Birketing, fra Kapt. Steensen til Steensgaard, 2. Aug. 1728; 54) Magelægsbrev mell. Grev Carl af Ahlefeld og Kapt. H. G. Steensen, 3. Dec. 1720; 55) Skøde fra Oberstl. Rubeck Kaas til Kapt. H. G. Steensen paa en Bondegaard, 20. Juli 1716; 56) Magelægsbrev mell. Otto Kaas til Holmegaard osv. og Kapt. Steensen, 28. Dec. 1714; 57) Dom i en Sag mell. Arvingerne til Steensgaard og Hans Nielsen i Snøde, 13. Okt. 1710; 58) Indlæg fra Henr. Steensen til Steensgaard i en Tiendesag, 16. Sept. 1699; 59) Dom i Sag mell. Henr. Steensen og Møller Jens Andersen, 31. Juli 1697; 60) Beskikkelsesbrev fra Oberstl. Fred. v. Ahlefeldt til Henr. Steensen, 11. Mai 1695; 61) Skrivelse fra Rentekammeret til Samme, 21. Nov. 1693; 62) Dom ved Langelands Herredsting i en Barnemordssag, 6. Aug. 1687; 63) Vidne i samme Sag, 4. Sept. 1686; 64) Skøde paa Indkøb ved en Ejendomsauktion (holdt paa Tranekjær), 23. Juli 1683; 65) Auktionsskøde paa en Gaard i Simmerbølle, købt af Kapt. H. G. Steensen, 20. Juli 1732; 66) Obligation udstædt af Samme til Kapt. Zumbildt, 11. Juni 1732; 67) Opsigelsesbrev fra Jens Nielsen Bang i Rudkøbing til Kapt.

Steensen, 17. Juli 1733; 68) Sælgebrev fra Jochum Christopher Steensen til Henr. Steensen paa endel Jordegods, 11. Juni 1680; 68) Ligel., fra Otte Kaas til Hans Detlev Steensen, 31. Marts 1675; 70) Ligel., fra Sophia Elisabeth Steensen til Henr. Steensen, 22. Juni 1678; 71) Rejsepas for Joh. Detl. Steensen, udstædt af Grev Christian Rantzow 17. Okt. 1655 (Tysk); 72) Fuldmagt af Ridefoged Thomas Beck for Valentin Hendriksen i Snøde, 30. Mai 1655; 73) Anbefalingsbrev for Knud Steensen, udstædt af de polske Gesandter Kloczewski og Solikowski, Danzig 20. Mai 1569 (Lat.); 74) Koncept til en Memorial til Kongen (1746) ang. Jagt, fra samtlige Proprietærer paa Langeland; 75) Jordebog paa noget Gods und. Steensgaard (17. Aarh.); 76) Skøde fra Jan van Gottem til Vincent Steensen paa en Bondegaard, 3. Marts 1642; 77) Do. fra Palle Rosenkrantz til Samme paa endel Gods, 26. Apr. 1634; 78) Skøde fra Fru Birgitte Bølle til Christoffer Steensens Søn paa en Gaard i Brøndeslet, 26. Juli 1594; 79) Dom i en Tiendesag mell. Hans Steensen og en Bonde, 15. Apr. 1585; 80) Ligel., samme Dato; 81) Fortegnelse ov. Landgilde m. m. vedk. de langelandske Kirker (Slutn. af 16. Aarh.); 82) Tilladelse for Hans Steensen til at hæve en Tiende, udstædt af Odense alm. Hospitals Forstandere, 26. Juni 1584. — *Herkomst.* Fra T. A. Beckers Samlinger.

**Ny kgl. Sml., Fol., 409cg.** *Jordebog for Stamhuset Ahlefeldt. 1. Juli 1832. b) Jordebog for Grevskabet Langeland. 1. Juli 1831. c) Jordebog over Egeløkkegaards og underliggende Bøndergodses Hartkorn f. 1. Mai 1840/41. d) Skatteberegning for Nedergaards Gods. 1840. e) Jordebog for Stamhuset Nedergaard paa Langeland for 1841. f) Samme for Aaret 1846. g) Jordebog for Steensgaards Gods paa Langeland for Aaret 1668. h) Samme for Aaret 1. Mai 1841/42. i) Samme for Aaret 1. Mai 1846/47.* Pap. 17.—19. Aarh. 1 Pakke.

*Herkomst.* Fra T. A. Beckers Samlinger.

**Ny kgl. Sml., 4., 741k.** *Samlinger til Langelands Historie.* Pap. 19. Aarh. 1 Pakke.

Optegnelser og Dokumentafskrifter med Prof. C. Paludan-Müllers Haand; af Originaler findes kun en Relation om Corfitz Ulfelds og Gemalindes Undvigelse fra Hammershus, dat. Boringholm d. 24. Marctj A. 1661» og adresseret til Peder Christoffersen Abraham i Svendborg (fra hans Broder). — *Herkomst.* Foræret af C. Paludan-Müllers Døtre.

**Thott, Fol., 731.** *Efterretning om Snøde Præstegaard paa Langeland. 1711.* Pap. 18. Aarh. 10 Bl., det sidste ubeskr.

Afskr. af den nedsatte Kommissions Indberetn. om «den hartad utrolige urenlige Tilstand i Snøde Præstegaard» (tr., ved A. Schumacher, Kbh. 1757). Med en anden Haand er tilføjet Afskr. af Langelands Birketings Dom ov. Præsteenken Anne Cathrine Marstrand, 20. Okt. 1732.

**Ny kgl. Sml., 4., 741r.** *Samlinger til Ærøs Historie.* Pap. 19. Aarh. 1 Pakke.

Indholdet er nyere Optegnelser og Dokumentafskrifter, tildels ved Vedel Simonsen, mest ved J. R. Hübertz. — *Herkomst.* Foræret af Prof. C. Paludan-Müllers Døtre.

## Lolland-Falster.

**Gl. kgl. Sml., 3165.** *Collectio decem Documentorum ad Lalandiam antiqvam, præcipue incolas civitatis Nachsckow, pertinentium ab 1266—1338, præmisso Indice.* Pap. 18. Aarh. 22 beskr. Bl. og nogle ubeskr.

Afskrifter med N. Foss's Haand. — *Herkomst.* Fra det Fossiske Bibl.

**Thott, Fol., 730.** *Adskillige Documenter og Skrifter; samlede af Povel Roggert, deriblandt: a) Documenter, som kan tjene til Nakskovs Historie. b) Documenter angaaende Friherskabet Wintersborg. c) Domme, som tjene til at oplyse sine Tiders Historie. d) Udskrifter af Provstebreve. e) Documenter angaaende den Vildfarelse og vrange Lærdom, som i Begyndelsen af dette Seculum blev frembragt i Halsted Amt etc.* Perg. og Pap. 15.—18. Aarh. 1 tykt Bind (682 fol. Bl.).

Dels Afskrifter, dels indklæbede Originaler. — Indhold: a) (Bl. 1a ff.) «Documenter Som kand tiene til Nakskovs Historie Udskreven af Originalerne ved Poul Rogert Aar 1747.» Vedhæftede ere af Originaler: 1) Tysk Ordre til Borgerskabet i Nakskov, fra Oberst Gorgas, ang. de svenske Troppers Forplejning, 14. Sept. 1659; 2) Ordre (ligel. tysk) fra Samme ang. Vagtposternes Besættelse i Nakskov, 27. Okt. 1659 (synes Kopi); 3) Overslag over de lollandske og falsterske Købstæders Indkvartering (Dansk, Koncept), Nakskov 26. Apr. 1659; 4) «Gienpart af Kongl May.ts [ɔ: Frederik IV's] Benaadnings Bref paa Skillings Oppebørsel af Lange Broe» [ɔ: i Nakskov], 10. Apr. 1700; 5) Christian III.'s tredie kjøbenhavnske Reces, samtidig Genpart, med Kongens Segl, dat. Torsdag eft. St. Lucæ Evang. Dag 1540 (Beg. mgl., d. v. s. Indledn., § 1 og det meste af § 2); 6) testeret Kopi af Forpagtningskontrakt ang. Lundegaard, 8. Dec. 1703; 7—8) 2 (samtidige) Kopier af Nakskovs Privilegier, 7. Febr. 1667, og Palle Rosenkrantz' Kollats-Brev til Sognepræsten Peder Hansen, 2. Sept. 1633; 9) Skr. fra St. Nicolai Kirkes Værger i Nakskov ang. dennes Spir, 22. Maj 1618; 10) Do. fra Kong Christian II. til Nakskov By, 4de Juledag 1518; 11) Samme til samme, Lørdag infra octavam ascensionis 1518; 12) Samme til samme, Onsdag næst efter St. Mortens Dag 1518; 13) Samme til samme, Allehelgensdag 1518. — b) (Bl. 126a ff.) «Kongelig Allernaadigst anbefalede Commissions-Acte angaaende Tiendernes og Geistlighedens Indkomsters Forandring udi Lolland og Falster Aar 1687.» Afskrift ved Rogert. — c) (Bl. 195a ff.) «Documenter angaaende

Frieherskabet Wintersborg dessen Successions Historie Udskreven af Original Commissions Acten udsted den 6. Aug. 1742.» Afskrift ved Rogert. — d) (Bl. 217ª ff.) «Domme som tiene til at oplyse Sine Tiders Historie». Ligel. — e) (Bl. 284ª f.) «Opskrifter Paa Kirke klokkerne i Halsted Ambt (1748)». Ligel. — f) (Bl. 285ª ff.) «Udtog af Jørgen Christensens . . . hands Egenhændig skrevne Prouste-Bog . . . til 1598.» Ligel. — g) (Bl. 355ª ff.) «Nøye og Rigtig Udskrift af alle de Hovedbreve, som ere denne tiid Ved Sønderherretz Provstie. Tagen af Hovedbrevene selv den 31 Julij 1747 ved Poul Rogert i Otterslev.» — h) (Bl. 370ª ff.) Forskellige Afskrifter af kirkehist. Sager. — i) (Bl. 497ª ff.) «Documenter som Forklarer hvad Vildfarelse og vrang Lærdom Ivar Steen, Christian Mundt og Anders Carl Smid haver frembragt her i Halsted ambt Udskreven af Hoved-Acterne og derover holdte Protocoll ved Poul Rogert. Otterslev: den 19 Sept. Anno 1747.» — k) (Bl. 561ª ff.) Spørgsmaal ang. lollandsk Topografi, udsendte af Amtsforvalter T. C. Rennemann 1743, med følg. orig. Breve i den Anledning, de fleste til Rennemann: 1) fra P. H. S. Lunnum, Pederstrup 10. Aug. 1743, 2) P. Wiinholt, Horslunde 4. Febr. 1744, 3) Rennemann til P. Rogert, Nakskov 16. Dec. 1744, 4) Forvalter Bek, Gottesgabe 31. Aug. 1743, 5) J. H. [?] Junghans, Rudberggaard 19. Aug. 1743, 6) Præsten F. B. Suhr, Vindeby 3. Juni 1744, 7) S. v. Hatten, Gammelgaard 25. Febr. 1744, 8) Forvalter Byssing, Søllestedgaard 2. Jan. 1744, 9) Præsten H. O. Hellesen, Sandby 1. Aug. 1743, 10) C. Hørup, Juellinge 8. Mai 1744, 11) G. Neander, Knuthenborg 11. Juni 1744, 12) Forvalter Lundager, Christiansdal 2. Mai 1744, 13) G. Sidelmann, Arninge 9. Sept. 1744 (med Relat. dat. 4. Sept.), 14) Præsten E. Beierholm, Vester Karleby 6. Sept. 1743. — l) (Bl. 607ª ff.) Afskrifter af en Række Kongebreve (af Fred. III. og Chr. V.) ang. Jus Patronatus paa Lolland. — m) (Bl. 632ª ff.) Blandede Dokumenter til Lollands og andre danske Landsdeles Topografi og Historie, derimell. af Originaler: 1) lat. Afladsbrev (Pergament), udstædt af Erkebiskoppen af Lund m. fl. ang. «Windelbye» Kirke i Odense Stift, Kbh., «die decollationis Johannis baptistæ» 1469 (tr. i Pontoppidans Ann. eccl. Dan., II, 651); 2) Biskop Naffno af Odenses Bekræftelsesbrev for det af Degne og Klokkere i Fuglse Herred oprettede «Kalent» (lat.), «ipso die beatorum Viti et Modesti martyrorum» (tr. — eft. en Afskr. — i D. Mag., III, S. 264—65), 3) bekræftet Kopi af Købstædernes Befuldmægtigedes Brev, hvorved Frederik III.'s Søn, Prins Christian, kaares til Tronfølger, Kbh. 12. Juni 1650, 4) Pas, udstædt af Chr. IV. for to bergenske Borgere, der rejse til Rusland (Tysk), Kbh. 8. Marts 1630, 5) kgl. Instruktion for en Ingeniør m. m. ang. Jord-Rebningen i Halds og Mariagers samt en Del af Aalborg Amt, Kbh., 24. Marts 1683, (samtidig)

Kopi, 6) Kvittering af I. F. Brockenhuus, Veirup 24. Sept. 1718, for en Obligation modtagen i Arv, 7) Kvittering af Christian Bülow til Rubjerggaard til Gabriel Jørgensen for et Regnskab, 1. Sept. 1683.

Samleren af disse hist. Dokumenter var Præst i Utterslev paa Lolland fra 1735 og døde 1749. Udgivet er «Tvende Stykker til den danske Krigshistorie» (om Nakskovs Overgivelse 1658 og 1659), Kbh. 1775. — *Benyttelse.* P. Rhode, Samlinger til de danske Øers Laalands og Falsters Historie, ny Udg. ved J. J. F. Friis, I—II, Kbh. 1859.

**Ny kgl. Sml., Fol., 397[f].** *Jordebog for Grevskabet Hardenberg-Reventlows østre District for A. 1 Mai 1842/43. b) Specification paa Jordegods etc. under Nykiøbings og Stubbekiøbings Districter paa Falster. Kbh. 1766. Med haandskrevne Bemærkninger.* Pap. 18.—19. Aarh. 1 Pakke.

Specificationen er trykt (til Auktionsbrug); de tilhørende Bemærkn. ere paa nogle løse Blade, og vedlagte ere to trykte Auktionsplakater, dat. henholdsv. 28. Febr., 19. Dec. 1766, den første ang. forskelligt kgl. Jordegods, den anden ang. Nykøbing Slot. — *Herkomst.* Af T. A. Beckers Samlinger.

**Ny kgl. Sml., 4., 727[d].** *Privilegier og Kongebreve for Kiøbstæderne i Lolland og Falster.* Pap. 18. Aarh. 51 Bl., deraf nogle ubeskr., samt et Par mindre, vedlagte Sedler.

Afskrifter. — *Herkomst.* Fra det Kgl. Danske Selskab.

**Ny kgl. Sml., Fol., 727[m].** *Historisk Efterretning om det Lehn og Allodial Gods, som siden 1757 possederes af Kammerherre Conrad Detlev Baron von Knuth, samlet og skrevet af N. Krag, Birkedommer og Forvalter ved Baroniet Conradsborg.* Pap. 18. Aarh. 33 beskr. og endel ubeskr. Bl.

Autograf. — *Herkomst.* Købt paa Auktionen eft. Fuldmægtig Anton Petersen.

**Ny kgl. Sml., Fol., 721[d].** *Niels Jespersen (Biskop i Fyen), De vitiis Monialium Maribogensium suo tempore corrigendis.* Pap. 18. Aarh. 4 Bl., det sidste ubeskr.

Afskr.; Orig. er fra 16 Aarh. Forskellig fra den i Pontoppidans Ann. Eccl. Dan. III, S. 393—97 trykte Text.

**Kall, 4., 374.** *Copier af Naskovs Byes Privilegier.* Pap. 18. Aarh. 28 Bl., de 2 sidste ubeskr.

Ufuldendt.

**Ny kgl. Sml., Fol., 397[b].** *Claus Weidemanns (Borger i Naskov) Kæmners Regnskab paa Naskovs Byes Vegne, beregnet fra d. 12[te] Febr. 1652 og til d. 17[de] Febr. 1653.*

Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Ny kgl. Sml., 4., 727[f].** *Povel Rogert, Et Brev til en fornemme Ven, som oplyser en Part af Nachschou's Historie i de Aar 1658 og 1659.* Pap. 18. Aarh. 46 Bl., med Pagin., det sidste ubeskr.

Autograf? — *Benyttelse.* Tr. i Kbh. 1775 (slg. ovenf. Thott 730, Fol), med ubetydelige Uoverensstemmelser.

**Kall, 4., 375.** *P. Danchelii perbrevis et perspicua Neostadii Lollandorum triplici, hoc seculo, flamma in cineres redacti descriptio.* Pap. 17. Aarh. 22 Bl.

Lat. Skoletale af Poul Nielsen Danchel, Rektor ved Nysted Skole 1670—82. Manuskr. indeholder dog ogs. en lat. Tale af Clemen Verner, med Aarstallet 1687, samt en dansk Gravskrift paa Vers af Samme over Kapellanen Niels Saxtrup i Nakskov, død 1686.

**Ny kgl. Sml., Fol., 397.** *Nogle Dokumenter og Proces-akter Saxkiøbing vedkommende fra Christ. IV's og Fred. III's Tid.* Pap. 17. —18. Aarh. 1 Pakke.

Til Rigsarkivet ere 1889 afgivne et Antal Papirer ang. Kaldelsen af Præsten Anders Mortensen i Saxkjøbing, 1620—21. Tilbage er kun en nyere (testeret) Afskr. af en Rettertingsdom af Christian IV. 9. Juni 1621 og en ældre do. af «Cornelius Lerckis domb», dat. 24. Juni 1668.

**Ny kgl. Sml., 4., 1189.** *Ærendlefs og Olsdorps (i Lolland) Præste-Krønike fra 1415 indtil 166x [sic] ved Jac. Clausen.* Pap. 18. Aarh. 100 beskr. Bl.

Afskr. for P. F. Suhm eft. Ms. Nr. 873, 4°, i den Arnam. Sml. Forf. var Præst der paa Stedet og døde 1668. En egenh. Notits af Suhm findes foran. — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 438.

**Gl. kgl. Sml., 4., 2490.** *Kong Hanses aabne Brev, hvorved Idestrup Kirke overdrages fra Kronen til Hellig Aands Capell i Nyekiøbing paa Falster 1486.* Pap. 18. Aarh. 3 beskr. Bl.

Afskr. med Nic. Foss's Haand. — *Herkomst.* Fra det Fossiske Bibl.

**Thott, 4., 1434.** *Jo. Mulenii et Olai Andr. Smidii Tractatus de Templo Kippingensi in Falstria.* Pap. 17. og 18. Aarh. 18 beskr. Bl. samt nogle ubeskr.

Indeholder 2 lat. Afhandlinger, hvoraf ialtfald den første synes Autogr., neml.: «Dissertatio de Sanatione Extraordinaria, qvæ fit in Templo Kippingensi apud Falsteros, ex verbo Dei instituta et ad historiam Ecclesiasticam priscam et hodiernam confirmata (etc.)», dat. Dannemarre 6. Okt. 1674, af Ole Andersen Smid, Kapellan dersteds; og et Skrift i samme Anledn. af Hans Hansen Mule, Præst i Landet Sogn, dat. 21. Jan. 1676.

**Thott, 4., 1435.** *Idem Liber.* Pap. 18. Aarh. 36 Bl. deraf 2 ubeskr.

Afskrifter; Mules Afhandling staar her først. — *Herkomst.* Bibl. Langeb. S. 565, Nr. 224.

**Thott, 4., 1433.** *L. de Thura's Designation over de Poster, hvorpaa af enhver Præst ønskes Efterretning, tilligemed Forklaring over disse*

*Poster for Søndre-Kirkebye og Sønder-Alslevs Sogner i Falster, ved* [Præsten Jørgen Sørensen] *Busch 1755.* Pap. 18. Aarh. 8 Bl. det sidste ubeskr.

Afskrift.

## Jylland.

**Thott, 4., 1436—37.** *Henr. Ranzovii Descriptio Chersonnesi Cimbricæ, libri 4. (2 Voll.).* Pap. Ca. 1600. Henholdsv. 237 og 170 pagin. og med faa Undtagelser beskr. Bl. (brækket Papir for Størstedelen).

Latin. Forskellige Hænder; endel Anmærkn. tilskrevne med en Haand fra 18. Aarh. I 1. Bd. ere to Træsn. med Dithmarsker-Dragter indklæbede. Foran i begge Bd. findes et indhæftet Bl., hvorpaa Tit. er skr. med J. Langebeks Haand. — Forf. er den «lærde» Henrik Ranzau til Breitenburg (1526—99). — *Benyttelse.* Trykt, i noget forandret og udvidet Skikkelse, i Westphalens Monum., I, S. 1—166.

**Thott, 4., 1438—39.** *Id. lib. cum effigie autoris. 2 Ex. (2 Bd.).* Pap. 18. Aarh.

Den første Afskr. indeh. endel Noter med O. H. Mollers Haand samt et Portr., tegn. med Tusch, af H. Ranzau, det samme der findes i Westphalens Monumenta, og nogle Pennetegninger af Dragter o. lign., hvilke ligel. findes i Kobberst. i det anf. Værk. Den anden Afskr., der synes noget yngre, bærer paa Titelbl. Paaskr.: «E vero Originali et authentico, ipsa illustris Ranzovii manu primum concepto libro fideliter transumpta.» Den er dat. 1765 og indeh. ogs. nogle Tegninger af Dragter; Texten er paa sine Steder forskellig fra den i Thott 1436—37, 4° (se ovfr.).

**Kall, 4., 577.** *Henrici Ranzowii Cimbricæ Chersonesi necnon Cimbrorum rerum gestarum descriptio nova. 1597.* Pap. Omtr. 1700. Mest pagin. Mod Slutn. nogle Tegninger af Dragter.

Afskr. af det senere hos Westphalen trykte Skrift, med samme Bemærkn. paa Titelbl. som den i Thott 1439, 4° (se ovf.). — Orig. tilhørte F. C. v. Kielmanseck.

**Thott, 4., 1440.** *Inscriptioner i en Deel Kirker i Jylland.* Pap. 18. Aarh. 18 Bl., det sidste ubeskr.

**Thott, 4., 1443.** *Kort Beskrivelse over Nørre-Jylland, splendid.* Pap. 18. Aarh. 35 beskr. Bl. og 2 Tavler med Tuschtegninger af Gravstene.

*Herkomst.* Var Nr. 65 i Generalbygmester Laur. de Thura's Bibl.

**Thott, 4., 1444.** *Copie af en Deel gamle Breve angaaende Aalborg, Swenstorp, Vregsløf Closter etc., skrevet 1739.* Pap. 18. Aarh. 6 Bl., det sidste ubeskr.

**Kall, 8.. 667.** *En tydsk [trykt] Calender for 1733, med adskillige Optegnelser til den danske Geographie og Statistik.* Pap. 18. Aarh.

Optegnelserne (paa Dansk) have Datoen 1745 og angaa mest Tiende i Jylland.

**Ny kgl. Sml., Fol., 409f.** *Prospecter med Text af endeel af Nørre Jyllands Herregaarde og andre Gienstande samlede paa Reiser fra 1835 til 1855 af R. H. Kruse, Naturmaler, Silhouetteur, Antiqvar m. m.* Pap. 19. Aarh. 1 Titelbl., 60 fol. Bl., deraf enk. ubeskr., et Reg. paa 4 unum. Bl.; dereft. Supplement (1855—69), bestaaende af Titelbl. og 10 Bl. (num. 61—70); desud. 64 Tavler med kolor. Afbildninger i Vandfarve. Forfatterens Portr. i Fotografi er indklæbet foran Supplementet.

**Ny kgl. Sml., Fol., 410d.** *Estrupgaards Jordebog f. A. 1753. b) Extrakt af Jordebogen for Nørlund f. A. 1832. c) Jordebog for Hovedgaarden Nørlund med Underliggende 1838. d) Jordebog for Hovedgaardene Nørlund og Torstedlund med Underliggende 1 Mai 1849/50. e) General-Hoveri-Reglement for Nørlund Hovedgaard 1773. f) Matriculs-Jordebog over Spøttrup Hovedgaard med Underliggende 1 Oktbr. 1777. g) Samme for Aaret 1845. h) Copie-[Afskrivnings-]Jordebog ved Torstedlund og Albech 1776. i) Extrakt-Jordebog for Torstedlund Hovedgaard med Underliggende Octbr. 1832. k) Jordebog for Torstedlund med Underliggende 1838.* Pap. 18. og 19. Aarh. 1 Pakke.

**Ny kgl. Sml., Fol., 411.** *[Niels] Thaarups Relation om Nørrejylland 1763.* Pap. 18. Aarh. 22 Bl.

Autogr. Af Forf. selv betitlet: «Continuation af de efterrætninger som i aaret 1763 ere samlede til det Mineralogiske sælskabs Nytte». — Er en Rejseskildring fra Egnene Nord for Limfjorden op til Skagen, dat. Kbh. 3. Marts 1764.

**Ny kgl. Sml., Fol., 417p.** *Originale Documenter angaaende Holmegaards Gods* [ɔ: Nørre Holmgaard i Skodborg Herred, Ringkjøbing Amt], *det ældste fra 1471, især 1623—24 angaaende dets Eiendom i lille og store Borum og fra 1652—53 om dets Eiendom i Hestbæk og Bierkholt.* Perg. og Pap. 15.—17. Aarh. 1 Pakke.

Indeholder 88 Stk. Dokumenter, liggende i kronol. Orden. Foran ligger et Titelbl. med J. H. Begtrups Haand, og med samme Haand findes Notitser tilskrevne hist og her. 1) Tingsvidne fra Jelling Herreds Ting 1471, Perg., tr. i O. Nielsen, Om Sysselinddelingen i Danmark, S. 96—97; 2) do. fra Skodborg Herreds Ting, 1544; 3) do. fra samme Ting 1548; 4) Stævning til Vendebjerg Ting, omtr. 1551; 5) Vidne om Aastedsforretn. ang. en Eng 1578; 6) Vidnestævning i samme Sag, s. A.; 7) Tingsvidne fra Skodborg Herreds Ting ang. en Markskelsforretn. 1578; 8) do. fra samme Ting om en Synsforretning 1580; 9) lignende 1587; 10) do. fra Hjerm Ting om Ejendomsretten til Øster Hestbæk osv. 1590 (10. Juni); 11) Tingsvidne ang.

Markskel, læst 19. Juni 1590; 12) Skr. fra Rentekammeret ang. Mulsbæk Gaard, 20. Febr. 1603; 13) Tingsvidne ang. Synsforretn., Skodborg Ting, 4. Juni 1621; 14) do. fra samme Ting, 11. Juni 1621: 15) Skønsvidne, samme Ting, 2. Juli 1621; 16) ligel., samme Dato; 17—22) sex lign. Dokumenter fra 1621, dat. henholdsvis 19. Juli, 30. Juli, 6. Aug. (2 Stykker), 20. Aug. og 29. Septbr.; 23—25) 3 Tingsvidner frå Skodborg Herreds Ting, alle dat. 5. Aug. 1622; 26) Fru Sofie Brahes Skøde paa Syndergaard, 7. Okt. 1622; 27) Stævning til Skodborg Herreds Ting, 7. Juli 1623; 28) Vidne af Holstebro-Borgmesteren Tyge Sørensen, 4. Aug. 1623; 29) lign. Vidne af Samme, s. D.; 30) «Mads Mikkelsens Vidne», s. D.; 31) Vidne af Samme, 11. Aug. 1623; 32) lign. Dokum. betegn. «Mogenns Seystedtt», 18. Aug. 1623; 33) «Mogens Sehesteds Dom paa nogen Jord til Store Borum», s. D.; 34) Sammes Nævnings-Ed, 25. Aug. 1623; 35) Dokum. i samme Sag, kun betegn. «Mogenns Seystedtt», s. D.; 36) «Mads Mikkelsens Gjenpart Vidne», 13. Okt. 1623; 37—38) to lign. Dokum. med samme Betegnelse og Dato; 39) Viborg Landstings Dom, 24. Apr. 1624; 40—43) 4 Vidner, betegn. «Tyge Sørensen», dat. henholdsv. 31. Mai, 14. Juni og 28. Juni (2 Stk.) 1624; 44—51) 8 Dokumenter i en Sag vedk. samme Mand, alle dat. 5. Juli 1624; 52) Skøde paa en Part af Gaarden Øgendal, 22. Sept. 1631; 53) Ejendomsoverdragelse, 17 Marts 1632; 54) «Jens Svendsens Vidne», Skodborg Herreds Ting, 25. Nov. 1633; 55) et paa samme Maade betegn. Dokum., 22. Juni 1635; 56) Skønsvidne, 16. Aug. 1652; 57) lign. Vidne, 30. Aug. 1652; 58) Erklæring i en Sag, udstædt af Jens Sørensen paa Peder Reedtz' Vegne, 7. Sept. 1652; 59) «Poul Eliesen, Foged paa Holmgaard, at give Parts-Vidne», 10. Sept. 1652; 60) «Poul Eliesens ved Kjendelse Vidne», 13. Sept. 1652; 61) Erklæring udstædt af Anders Lausen, 13. Sept. 1652; 62) «Poul Eliesens Gjenpart-Vidne«, s. D.; 63) «Poul Eliesens Gjenpart ved Kjendelse», s. D.; 64) et andet Genpart-Vidne, 22. Sept. 1652; 65) «Tønnes Poulsen . . . et Gjenpart-Vidne», 24. Sept. 1652; 66) ligel., s. D.; 67) Samme, et Genpart-Skønsvidne, s. D.; 68) ligel., s. D.; 69) «Kald paa Sandemændene i Skodborg Herred», 27. Sept. 1652; 70)Tingsvidne, Skodborg Herreds Ting, s. D.; 71) Vidne-Opkrævelse, 30. Sept. 1652; 72) «Opkrævelse paa Sandemænd i Skodborg Herred», 11. Okt. 1652, 73) «Poul Eliesens Æsknings-Vidne , 11. Okt. 1652; 74) Erklæring af Samme, 12. Okt. 1652; 75) «Tønnes Poulsen . . . et Opkrævelse-Vidne paa Sandemænd her i Gudum Birk», 15. Okt. 1652; 76) «Poul Eliesens Vidne, Fylding paa Sandemænd udi Skodborg Herred», 25. Okt. 1652; 77) lign. Vidne, 29. Okt. 1652; 78) «Poul Eliesen . . . Fylding paa Sandemænd til Gudum Birketing», s. D.; 79) «Poul Eliesens

Vidne at Sandemænd fra Gudum haver annammet deres Hesteleie», 2. Nov. 1652; 80) Do., «at Sandemændene fra Skodborg Herred haver annammet deres Hesteleie», s. D.; 81) lign. Vidne, s. D.; 82) «Poul Eliesen . . . Vidne anlangende Hesteleie», 3. Nov. 1652; 83) «Thomas Poulsen . . . et Gjenpart-Stok-Nævn», 25. Febr. 1653; 84) «Poul Eliesen hans Stok-Nævn», 18. Marts 1653; 85) «Tønnes Poulsens Stok-Nævn», 21. Marts 1653; 86) «Hr. Mogens Sehesteds Indlæg til Landsting angaaende den Trætte om Hestbæk Hede», 24. Marts 1653; 87) Fuldmagt fra endel Bønder til at aflægge Vidnesbyrd paa Landstinget, 26. Marts 1653; 88) «Gjenpart-Dom af Hasingting», 14. Aug. 1673. — *Herkomst.* Købt paa Auktion efter J. H. Begtrup 1871.

**Ny kgl. Sml., Fol., 424.** *H. W. Kaalunds Oeconomiske Anmærkninger over den jydske Heedes høist fordeelagtige Indretning. 1756.* Pap. 18. Aarh. 5 Bl.

Afhandling, indsendt til Grev Moltke, dat. Kbh. 17. Mai 1756. — Hans Wilhelm Kaalund, Poet, forhenv. Præst i Vorbasse, † 1767.

**Ny kgl. Sml., 4., 742ª.** *Noget om Kiøbstæderne i Jylland og de verdslige Betienter i samme, samlet af Mag. Andr. Kønig.* Pap. 18. Aarh. 1 tykt Bd.

Autogr. Mange ubeskr. Bl., Forf., f. 1716, døde 1776 som Præst i Aalsø og Hed. — *Herkomst.* Paa Titelbl. er skrevet: «Offereres det Store Kongelige Bibliothek i Kiøbenhavn af C. H. U. Willadsen.»

**Ny kgl. Sml., 4., 742ᵇ.** *Privilegier og Kongebreve for Kiøbstæderne i Jylland.* Pap. 18. Aarh. 1 Pakke.

Indeholder Afskrifter af Dokumenter, alfab. ordn. eft. Byerne, de fleste ved Kammerherre Frants de Thestrup til Mariager Kloster, (1721—96). Af ældre Sager findes kun 1) (und. Aalborg) bekræftet Kopi af Aalborgs Privilegier, dat. Aalb. 21. Juni 1646; 2) (und. Skagen) aabent Brev udstædt af Borgemester og Raad 1556, Dagen før Scta. Scholasticas Dag (9de Febr.), ang. Ydelse til Hospitalet i Aalborg. — *Herkomst.* Har tilhørt det kgl. Danske Selskab og findes i Bentzons haandskr. Fortegn. ov. dets Samlinger, fra 1822, vistn. und. Nr. 275, 4°.

**Ny kgl. Sml., 4., 758ᶜ.** *Vestervig-Klosters Stamhuses Erectionsbrev, 4 Mai 1731. b) Rosenholms Stamhuses Erectionsbrev, 6 Juli 1744. c) Ditto for Kierbyegaard, 5 Januar 1709.* Pap. 18. Aarh. 29 Bl., deraf 4 ubeskr.

Afskrifter. — *Herkomst.* Har tilhørt Khr. F. de Thestrup, siden det kgl. Danske Selsk. (Bentzons hdskr. Fortegn. ov. dets Samlinger, Nr. 340 bl. Manuskr. i 4°).

# Større Dele af Jylland.

**Thott, 4., 1445.** *Aalborg Stifts Beskrivelse ved Albert Thura; spiend.* Pap. 18. Aarh. Titelbl., 632 Pagg. og 4 upag. Bl. med Register.

Pyntelig Afskrift. — *Herkomst.* Var Nr. 28, 4°, i Generalbygmester Laur. de Thura's Bibl.

**Ny kgl. Sml., 4., 743.** *Alb. Thura's Aalborgs Stifts Beskrivelse i Nørrejylland; noget forbedret af P. Birch.* Pap. 18. Aarh. 2 upagg. Bl. samt 548 Pagg.; til Slutn., efter 2 ubeskr. Bl., 2 Bl. Reg. ud. Pagin.

Afskr.; Anmærkninger tilskr. med Birchs Haand og med een til (den samme som træffes i Kall 667, 8°, se ovfr. S. 243). Titelbl., med Birchs Haand, er dat. Kbhvn. d. 1. Febr. 1765. — Peder Birch, 1715—70, var Overgraver ved Vor Frue Kirke i Kbh. — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 27.

**Ny kgl. Sml., 4., 743[a].** *Id. Lib.* Pap. 18. Aarh. 3 upagg. Bl., det ene ubeskr., dereft. Pag. 1—450. 1 Seddel vedlagt.

Synes Afskr., tildels med samme Haand som forr. Nr. Nogle Rettelser og Tilføjelser, ogs. paa Bindets Inderside, ere foretagne med den Haand, som træffes i Kall 577, 8°, se S. 242 (ved en af disse Aarstallet 1758). — *Herkomst.* Har været i Ant. Petersens Saml.

**Ny kgl. Sml., 4., 743[b].** *Fortegnelse paa kongelige Befalinger, som ere udgaaede til Aalborg-Stift fra A. 1540 til 1714.* Pap. 18. Aarh. 54 Bl., deraf enk. ubeskr.

Afskrift. — *Herkomst.* Har tilhørt Khr. F. de Thestrup.

**Ny kgl. Sml., 4., 743[c].** *P. Dyrskøtts Collectanea ad historiam et antiqvitates Dioceseos Alburgensis.* Pap. 18. Aarh. 30 Bl.

Dansk. Afskr. med F. de Thestrups Haand. — *Herkomst og Benyttelse.* Har tilhørt det kgl. Danske Selsk. (Bentzons hdskr. Fortegn. ov. dets Samlinger, Nr. 300 bl. Manuskr. i 4°). — Benyttet i D. Atl., V.

**Ny kgl. Sml., 4., 746.** *Et Haandskrift af Peder Dyrskiøt, Vendelboe Stifts Øvrighedspersoner Vedkommende.* Pap. Omtr. 1700. 50 Bl. og 3 vedl. Sedler.

Samme Hdskr. som forr. Nr. Autogr.; nogle Tilføjelser med Klevenfeldts Haand. — *Herkomst.* Mus. Klevenf., S. 247, Nr. 178.

**Ny kgl. Sml., 4., 746[b].** *Niels Hancke, Samlinger til Vendsyssels Historie, mest af utrykte Kilder.* Pap. 19. Aarh. 2 Bd. (i det 2det ere dog kun faa Bl. beskr.) og en Pakke løse Excerpter, alfab. ordnede. — *Herkomst.* Gave fra Forf. 1884.

**Ny kgl. Sml., 4., 744.** *Mag. W. Rogert, Collectanea ad Historiam et Antiqvitates Dioeceseos Alburgensis.* Pap. 18. Aarh. 26 Bl.

Dansk. Vilhelm Poulsen R. var Præst i Hvidbjerg og Lyngs 1728—50.

**Ny kgl. Sml., 4., 745.** *[Rogert,] Collectanea ad Historiam et Antiqvitates Dioeceseos Aalburgensis.* Pap. 18. Aarh. 32 Bl.

Afskr. af forr. Mskr., som det synes med J. Langebeks Haand, dat.: Hafniæ in Septembri 1734. — *Herkomst.* Er vistn. Bibl. Langeb. S. 568, Nr. 283.

**Ny kgl. Sml., 4., 748.** *Historiske Efterretninger om Herregaarde og andre store Gaarde i Aalborg Stift, samlede af Mag. Andr. Kønig.* Pap. 18. Aarh. 1 temmelig tykt Bd., hvoraf dog ikke faa Bl. ubeskr.

Autograf liges. denne Forf.'s tidligere anf. Samlinger. — *Herkomst.* Paa Titelbl. er skr.: Offereres det Store Kongl. Bibliothek i Kiøbenhavn af Willadsen.

**Ny kgl. Sml., 8., 187.** *Collectanea ad historiam et antiqvitates dioeceseos Alburgensis.* Pap. 18. Aarh. 39 Bl., deraf de 2 sidste ubeskr.

Er Afskr. af Peder Dyrskøtts Samlinger (se ovenf. S. 246). — *Herkomst.* Bentzons hdskr. Katal. ov Danske Selsk.'s Samlinger, Nr. 60 bl. Manuskr. i 8°.

**Thott, 8., 459.** *Aarhusiensis Dioecesis.* Pap. 18. Aarh. 34 beskr. Bl.

Lat. Beskr. fra 17. Aarh., Afskrift. Synes at være den Resenske Beskr., dog ikke identisk med den i Uldall 186, Fol. (se S. 152).

**Ny kgl. Sml., 4., 749.** *Noget om Herregaardene i Aarhuusstift, samlet af Mag. Andr. Kønig.* Pap. 18. Aarh. 1 temmelig tykt Bd., hvoraf dog endel Bl. ubeskr.

Autograf. — *Herkomst.* Paa Titelbl. staar: Offereres det Store Kongl. Bibliothek i Kiøbenhavn af C. H. U. Willadsen.

**Ny kgl. Sml., Fol., 413ⁿ.** *Copie af kongl. Rescripter og Befalinger til Stiftamtmanden og Biskoppen over Aarhuus Stift for Aarene 1681—1742.* Pap. 18. Aarh. Titelbl., 244 Pagg. og 1 upag. Bl.; endel Bl. ubeskr. Mod Slutn. et Register.

*Herkomst.* Købt paa Auktion efter Kancelliraad C. Olsen i Randers 1881.

**Ny kgl. Sml., Fol., 413°.** *Copie af Collegialbreve til Stiftamtmanden og Biskoppen for Aarhuus Stift for Aarene 1690—1785.* Pap. 18. Aarh. Titelbl., 7 ubeskr. Bl. bestemte til Registeret, 725 Pagg. og 11 ubeskr. Bl.

*Herkomst.* Købt paa Auktion efter Kancelliraad C. Olsen i Randers 1881.

**Ny kgl. Sml., Fol., 415°ᶠ.** *Extract af Coldinghuus-Amts Overformynder-Bog for Eldboe-, Brusk- og Holmanns Herreders Jurisdiction. 1794.* (Orig. Ant. Petersens Saml.).

Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Thott, 4., 1457.** *Calløe Amts Beskrivelse, med et tegnet Landkort.* Pap. 18. Aarh. Titelbl., 1 Kort, 228 Pagg. samt 14 upag. Bl. med Register og Tilføjelser.

Forf. er Erik Gjørup Pedersen Begtrup (1713—86), Præst i Vistoft. — *Herkomst* osv. Auktionskat. ov. E. Pontoppidans Bibl., Kbh., 1766, S. 42, Nr. 84. — Benyttet i Danske Atl. IV.

**Ny kgl. Sml., 4., 750.** *E. G. Begtrup, Calløe-Amts geographisk-physisk-historisk og oeconomisk Beskrivelse 1763.* Pap. 18. Aarh. Titelbl., 244 Pagg. samt 12 upag. Bl. med Register og Tilføjelser, det sidste Bl. ubeskr.

Paa selve Titelbl. Aarstallet 1763; et «Situations-Chart», som ligel. if. Titelbl. skal findes i Haandskriftet, er ikke tilstede. — I Enkeltheder forskellig fra den foran omtalte Redaktion.

**Uldall, Fol., 192.** *H. de Hofmans ekonomiske Beskrivelse over Coldinghuus Amt med trykte Tabeller over hvert Sogn og Bye samt eeneste Stæder med Hartkorn, og hvad Aar de af Fælledsskab er uddeelt fra 1769 til 1786.* Pap. 18. Aarh. 19 beskr. Bl., 2 ubeskr. 14 trykte [Fredericia 1785] i Tværfol.

Vedlagte ere 4 tr. Bl. i Fol. af H. de Hofman, dat. 30. Dec. 1788 og betitlede: Suplement til Coldinghuus Amts Beskrivelse 1785 (osv.), og foran er vedhæftet en Skrivelse (dat. 21. Dec. 1786) fra Forf. til Konferensraad [B. G.] Sporon, hvem dette Expl. sendtes som Gave fra Hofman.

**Ny kgl. Sml., Fol., 415°.** *Samme.*

Uden det vedlagte Supplement. If. Forfatterens egenh. Dedikation tilstilledes dette Expl. Konferensraad Jon Erichsen.

**Ny kgl. Sml., Fol., 415°b.** *Samme.*

Ligel. uden det vedl. Supplement. Expl. har af Forf. været tilsendt hans Svigersøn, Kammerherre von Heinen til Hollufgaard. — *Herkomst.* Har tilhørt Prof. T. A. Becker.

**Ny kgl. Sml., 8., 189.** *Jac. Langebekii Collectanea ad Historiam Insulæ Morsøe in dioecesi Alburgensi.* Pap. 18. Aarh. 14 Bl., deraf nogle ubeskr.

Autogr. Excerpter af Bøger og Dokumenter, dels Dansk, dels Tysk, dels Latin. — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 16.

**Gl. kgl. Sml., 4., 3174.** *Collectio Constitutionum, Statutorum etc. ad Sedem episcopalem Ripensem Capitulumqve pertinentium ab initio Sec. XIII ad finem Sec. XVI.* Pap. Omtr. 1600. 84 Bl., hvoraf endel ubeskr.

Lat. og Dansk. Forskell. Hænder; Randnoter fl. Steder. Den kronol. Orden er ikke overholdt. Foran findes en Indholdsfortegnelse.

**Kall, 4., 503.** *En original Regnskabsbog paa Latin over Riberbisps Indtægter i Beg. af 16de Aarh.*

Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Ny kgl. Sml., 4., 756.** *Noget om Herregaardene i Riber Stift, samlet*

*af Mag. Andr. Kønig.* Pap. 18. Aarh. 1 temmel. tykt Bd., hvoraf dog temmel. mange Bl. ubeskr.

Autogr. — *Herkomst.* Paa Titelbl. er skr.: Offereres det Store Kongl. Bibliothek i Kiøbenhavn af C. H. U. Willadsen.

**Ny kgl. Sml., 8., 191.** *Latinske Diplomer fra 14de og 15de Aarh., meest Ribe Stift vedkommende, afskrevne af Peder Terpager og hans Søn Laurids Terpager.* Pap. 18. Aarh. 46 Bl., deraf enk. ubeskr. — *Herkomst.* Foræret det kgl. Danske Selskab af Sekretær Mørch, se «Det K. D. Selsk.'s Beg. og Tilvæxt i de tre første Aar», S. 170, Nr. 31.

**Ny kgl. Sml., Fol., 419b.** *Udskrift af en i Aaret 1831 forfattet schematisk Forklaring angaaende Ribe Amts Tilstand i statistisk Henseende, extraheret forsaavidt angaaer Riberhuus Birk med underliggende Øe Mandøe og Løve Herred samt Møgeltønder og Ballum Birk med underliggende Øer Romøe og List saavelsom Westerlandsføhr Birk med tihørende Øe Amrum.* Pap. 19. Aarh. 14 Bl. (meget stort Format).

Underskr. «Sponneck» og dat. «Ribe Stiftamthuus den 9 Martz 1833». — *Herkomst.* Købt paa Aukt. eft. Fuldm. Ant. Petersen 1871.

**Ny kgl. Sml., 4., 756c.** *Christen Sørensen Testrup, Rinds Herreds Krønike eller Optegnelser paa hvis mærkværdigt sig i denne Egn Tid efter anden har tildraget, sluttet med Aaret 1740.* Pap. 18. Aarh. 3 upagg. Bl., derpaa 516 pagin., hvoraf endel ubeskr., til Slutn. 3 ubeskr., ud. Paginering.

Autograf af C. S. Testrup, Herredsfoged i Rinds og Gislum Herreder, f. 1685, † 1761 (Forf. til «Danmarks og Norges Krigsarmatur»). Bl. 3b findes et Par Notitser med Werlauffs Haand. Af Tryksager o. lign. er indklæbet: 1) Ordre de Bataille d. 9 Martii 1710, 2) Pas for Skipper Søren Christensen af Aalborg (1711), 3) do. for Christen S. Testrup (1712), 4) Træsn. af Frederikshaldmonumentet 1718, 5) Træsn. af Karl XII og endel svenske Mønter (Kbhvn., J. J. Høpfner), 6) en Rigsdalerseddel 1713, 7) Tegning af Monum. ov. Erik Klipping i Viborg Domkirke, 8) Fortegn. ov. Godser i Skaane med deres Ejere 1661. — *Benyttelse.* Saml. til jydsk Hist. og Topogr. I, 337—375; II, 1—78.

**Ny kgl. Sml., Fol., 421c.** *Kongebreve og Circulærer m. m. vedkommende Øen Samsøe 1674—80.* Pap. 17. Aarh. 1 Pakke.

Indhold: 20 Skrivelser fra Christian V til Griffenfeld ang. Samsø, neml. 1) 31. Okt. 1674, med et aabent Brev af samme Dato, 2) 27. Dec. 1674, 3) 1. Aug. 1674, med et aabent Br. af samme Dato, 4) 14. Sept. 1674, 5) 2. Dec. 1674, 6) 12. Marts 1675, 7) 12. Febr. 1675, 8) 12. Juni 1675, med et aabent Brev af samme Dato, 9) 19. Marts 1675, 10) 6. Aug. 1675, 11) 24. Mai 1675, 12) 5. Febr. 1675, 13) 15. Mai 1675, 14) 27.

Juli 1675, 15) 12. Dec. 1674, 16) 16. Febr. 1676, med et aabent Brev af samme Dato, 17) 22. Jan. 1676, med et aabent Brev af s. D., 18) 17. Febr. 1676, 19) 25. Jan. 1676, 20) 1. Febr. 1676, 21) T. Friis til Tolderen Matthias Nielsen Fogh paa Samsø, Kbh. 10. Dec. 1675, 22) Samme til Samme, 25. Mai 1677, 23) M. Moth til Samme, Kbh. 9. Aug. 1679, 24) Kvittering fra Sophia Amalia Moth til Samme, 23. Mai 1679, 25) Gavebrev udstædt af Jørgen Bjelke til Tranebjerg Kirke, 8. Mai 1676, 26) Regnskab over Samsøs Indkomster 1676 (med Knud Thotts Haand), 27) Kvittering fra Griffenfeld til Matthias Nielsen Fogh, 14. Febr. 1676, 28) P. Scavenius til Samme, Kbh. 2. Sept. 1676, 29) Kgl. Bestalling for Matth. Nielsen Fogh til at være Tolder paa Samsø, 15. Apr. 1674, 30) Kvittering fra Knud Thott til Matth. Nielsen, 1. Okt. 167[?], 31) Kvittering til Samme, underskr. med et ulæsel. Navn, dat. Kallundborg Amtshus, 26. Jan. 1676, 32) Kopi af Kongebr. af 15. Mai 1675, 33) M. Moth til Matth. Nielsen Fogh, 23. Marts 1680. — Af denne Pakke ere afgivne til Rigsarkivet 1889: Et Antal Embedsbreve til Matthias Nielsen Fogh, Tolder og Forvalter paa Samsø, ialt 64 Stykker. — *Herkomst.* Stammer fra det Kgl. Danske Selskab.

**Ny kgl. Sml., Fol., 422.** *Auctionsforretning over en Deel forbeholden Kongelig Jordegods, Kirker og Tiender i Skanderborg Rytterdistrict 1766.* Pap. 18. Aarh. 74 Bl., det sidste ubeskr.

Afskrift.

**Thott, 4., 1456.** *Thye Lands Geographie ved Peder Moldrup, skrevet paa Westerwig Kloster 1761.* Pap. 18. Aarh. 40 Bl. og en Tavle med Afbildn. af en Maalevogn, de fleste Bl. ere pagin., nogle enk. ubeskr.

Selve Bogen er dat. 31. Aug. 1761, men Forf.'s Dedikation til Grev Otto Thott er dat. 31. Jan. 1763. Det Landkort, som findes omtalt paa Titelbl., existerer ikke ved Manuskriptet. — Kammerherre P. Moldrup, † 1789, var Ejer af Vestervig Kloster.

**Kall, Fol., 58.** *Samlinger til Thyelands og Morsøes Beskrivelse fra 17de Aarh.*

Afgivet til Rigsarkivet 1888 (som værende en officiel Indberetning).

**Ny kgl. Sml., 4., 758.** *Udtog af Cammerraad og Amtsforvalter Claus Caspergaards Beretning, indgiven til Stiftamtmanden over Aalborg Stift Cammerherre Claus Rewentlow om Thye- og Mors-lands Beskaffenhed, dat. Thisted d. 10. Novbr. 1735.* Pap. 18. Aarh. 16 Bl.

Afskr. med J. Langebeks Haand. — *Herkomst.* Bibl. Langeb., S. 559, Nr. 119.

**Thott, Fol., 733.** *Ratio annui accepti et expensi ecclesiarum Toparchiæ Vardensis, confecta ab Andrea Sev. Vellejo. 1587.*

Afgivet til Rigsarkivet 1888 (som officiel Indberetning).

**Thott, Fol., 734.** *Taxation over Viborg Stift i Anledning af Forordningen om Brandstyr 1728.* Pap. 18. Aarh. 14 Bl.

Dat. Viborg 14. Febr. 1729 og underskr. «J. Rosenkrantz» og «J. Trellund». — Afskrift.

**Thott, Fol., 807.** *Christen Thestrup, Efterretning om Klosterne i Wiborg Stift.* Pap. 18. Aarh. 56 Bl., de 3 sidste ubeskr.

Afskrift. Afhandlingen er af Christen Sørensen Testrup, Herredsfoged i Rinds-Gislum Herreder, og dat. «Westeriis den 3die Martii 1746». — *Benyttelse.* Dette og Nr. 808 i samme Saml. (se ndfr.) ere ben. i Danske Atl., Daugaards Klosterhist. og Ursins Beskr. af Viborg (slg. Saml. til jydsk Hist. og Topogr., I, S. 341).

**Ny kgl. Sml., 4., 1192b.** *Om Klostrene i Viborg Stift [af F. Thestrup].* Pap. 18. Aarh. 38 Bl., det sidste ubeskr.

Afskrift, med Khr. Frants Thestrups Haand, af Herredsfoged C. S. Testrups Afhandl. fra 1746. — *Herkomst.* Nr. 327 ibl. Manuskr. i 4° i det Kgl. D. Selsk.'s Samlinger (jf. den hdskr. Fortegn.).

**Thott, Fol., 808.** *Christen Thestrup, Efterretning om Kirkerne i Wiborg Stift.* Pap. 18. Aarh. 36 Bl., det sidste ubeskr.

Afskr., med samme Haand som Thott 807, Fol. (se ovfr.).

**Kall, 4., 499.** *Chr. Thestrup, Om Kirkerne i Viborg Stift.* Pap. 18. Aarh. 79 Bl., deraf et Par ubeskr.

Afskrift. Paa Indersiden af Titelbl. staar: «Dette Manuscr: forfattet af den bekiendte lærde Christen Testrup eller Wæsterriis, Der i sin Tid udgav Den Danske Krigs Armatur og Relationen om Tingene m: m: har Jeg ord til andet, ladet udskrive efter originalen, som tillige med fleere af Hans efterladte Mscripter, for største Deel findes i S: T: Hr Conferents Raad de Testrup til Mariager Kloster, Hans smukke Samling. Wiborg d: 19de Novembr 1778. Andreas Christian Krog.» De sidste Bl. i Manuskr. indeholde en Afskr., med samme Haand, af «Jens Sandro's» Censur over Provst Hwiids Jubelprædiken 1750.

**Kall, Fol., 61.** *Topographiske og statistiske Indberetninger fra Viborg Stift, efter Befaling indsendte 1743.*

Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Ny kgl. Sml., 4., 759.** *Alphabetisk Register paa Byernes og Præsternes Navne i Viborg Stift.* Pap. 18. Aarh. 1 temmelig tykt Bind; mange Bl. ubeskr.

Med Præsten Andr. Kønigs Haand. Indeholder ogs. en Herregaardsfortegnelse for samme Stift.

**Ny kgl. Sml., 4., 760.** *Noget om Herregaardene i Viborg Stift, samlet af Mag. Andr. Kønig.* Pap. 18. Aarh. 1 temmel. tykt Bind; nogle Bl. ubeskr.

Autogr. — *Herkomst.* Paa Titelbl. er skr.: Offereres det Store Kongelige Bibliothek i Kiøbenhavn af C. H. U. Willadsen.

# Jyllands specielle Topografi.

**Gl. kgl. Sml., 4., 2355.** *Annal ell. Historiske Antegnelser vedkommende Aalborg Bye fra 1590, med adskillige Hænder indtegnet i Chronologia ecclesiastica Pontificum, Cæsarum et Scriptorum catholicorum et Hæresiarcharum, impress. Ingolstadii 1579.* Pap. 16. Aarh. 75 Bl., deraf 17 trykte (der har været flere) og 12 ubeskr.

Optegnelserne angaa allerede Aar 1577 og strække sig til 1701; de ere dels af mere almindel. Indhold, dels vedrørende jydske Præsteslægter. Ogsaa paa Bindets Indersider er der enk. Notitser. Bl. 20[a] findes skrevet: «Uddrag heraf vil blive optaget i Samlinger for Jydsk Historie og Topografi» (hvilket dog ikke synes hidtil at være sket). — *Herkomst.* Er Nr. 140 i den hdskr. Fortegn. ov. H. Grams Manuskriptsaml.

**Ny kgl. Sml., Fol., 413.** *Registratur over Aalborg Byes Privilegier.* Pap. 17. og 18. Aarh. 14 Bl., de sidste 5 ubeskr.

Selve Registraturen optager de første 7 Bl.; den er dat. 15. Febr. 1768, underskr. af Byens Magistrat og forsynet med Byens Segl. Bl. 8[a]—9[b] er Afskr. (17. Aarh.) af Byens Privilegier 1661 samt et Par andre Optegn. fra samme Tid. — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 901.

**Ny kgl. Sml., Fol., 413[b].** *Gildebog for Guds Legems Laug i Aalborg (stiftet A. 1431) indtil 1662. Acc. Excerpta af Liber mortuorum for Guds Legems Laug i Aalborg* Pap. 19. Aarh. 64 Bl. beskr. samt nogle faa ubeskr. i Fol., tildels tosp., endv. vedl. 8 Bl. i Kvart.

Gildebogen er afskr. af J. R. Hübertz 1837; Excerpterne i 4° af A. Strunk, efter J. Langebeks Haandskr. i Rigsarkivet (som er tr. i D. Mag. 3. R. I, S. 102—125).

**Ny kgl. Sml., 4., 747.** *Aalborg Byes Privilegier, saamange som i vore Tider deraf ere bekiendte og tilstæde.* Pap. 18. Aarh. 68 beskr. Bl.

Afskrifter; det seneste Privil. er fra 1701. — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 872.

**Ny kgl. Sml., 4., 747[a—b].** *Samlinger til Aalborgs Beskrivelse og Historie.* Pap. 18. Aarh. 2 Pakker.

Dokumentafskrifter, tildels med Khr. F. Thestrups Haand og vistn. udførte for ham. De ere ordnede i Rubrikker, hvis Omslag ere paaskr. med Thestrups Haand. — *Herkomst.* Det kgl. Danske Selsk.'s hdskr. Fortegn. ov. dets Samlinger, Nr. 350[a—b], 4°.

**Ny kgl. Sml., 4., 749[b].** *C. V. Hertel, Samling af alle Privilegier, Friheder og Rettigheder givne Aarhuus Cathedral-Domkirke, Capitel og By af Regentere i Danmark baade førend og efter Enevolds-Magten fra Aaret 1204 til Aaret 1670. Med Anledningen til Naadsens Aarets Op-*

*komst i den geistlige Stand saavel i Danmark som i Norge, med Adelens, Geistlighedens og Borgernes Privilegier. Mest uddragne af Aarhuus Stifts Archiv og med Anmærknn. ledsagede.* Pap. Omtr. 1800. 52 Bl.

Autograf. Forf., Christian Vest H., var 1798—1811 Sognepræst i Vejlby og Kapellan ved Domkirken i Aarhus; Forf. til «Antikvarisk historisk Beskrivelse af Aarhus Domkirke», I—II, Haderslev og Aalborg 1809—10. — *Herkomst.* Købt paa Aukt. 1863 eft. Arkivregistrator Kall-Rasmussen (Auktionskat.'s Nr. 17 ibl. Manuskripterne).

**Ny kgl. Sml., Fol., 413ᵘ.** *Samlinger til Aarhus Bys Historie, nedskrevne i det 18de Aarhundrede.* Pap. 18. Aarh. 1 temmel. tykt Bd.

Indeholder dels Dokumentafskrifter med forskell. Hænder, ogs. testerede Kopier, dels Originaler, indklæbede i Bindet. Af Orig. findes et Br. fra Rektor Jens Worm til Aarhus Skoles Forstandere, dat. 22. Mai 1764 (endel af Afskrifterne og Optegnelserne hidrøre ligel. fra ham); Andragende fra endel af Aarhus Bymænd til Borgermester og Raad ang. et Stykke Jord (1731, Dato ikke udfyldt); Skøde fra Mogens Sørensen i Aarhus til Søren Steffensen i Rye, 3. Febr. 1706; Do. fra Rasmus Pedersen Hasle i Aarhus til Anders Tomiszen i Emborg Kloster, 16. Marts 1716; Do. fra Christen Michelsen Sicher i Aarhus til Søren Steffensen i Rye, 15. Aug. 1712; Do. fra Enken Anne Thomis Datter til Jens Nielsen i Pinds Mølle, 22. Juni 1713; Do. fra Anders Thommasen i Emborg Kloster til Regimentskvartermester Niels Langballe i Aarhus, 16. Nov. 1719; Do. fra Stephan Sørensen i Rye til Samme, samme Dato; Do. fra Peder Sørensen i Rye til Samme, 20. Jan. 1722; Do. fra Rasmus og Frederik Bartholin til Samme, Kbh. 20. Dec. 1725; Do. fra Jens Andersen Müller i Aarhus til Parykmager Søren Jacobsen smst., 1. Okt. 1726; Do. fra Samme til Samme, 13. Jan. 1727; Pantebrev fra Rasmus Randlev (Skæringmunk Gaard) til Jens Andersen Müller i Aarhus, 14. Mai 1727; Opgørelse i samme Sag, 13. Febr. og 30. Okt. 1730; Skøde fra Regimentskvartermester Niels Langballe til Oberst Paul de Rosenørn til Meilgaard og Katholm, 12. Jan. 1731; Do. fra Paul de Rosenørn til Niels Langballe, 14. Juli 1732; Skr. fra N. Langballe til Grev Chr. Friis m. fl., Aarhus 2. Jan. 1736, med paategn. Svar; «Malling Præstegaardtz Jord och Eng i Marcken . . . Aº 1633», af Stedets Sognepræst Niels Rasmussen; Auktionsplakat over Poul Thomasens Gaard i Aarhus, 14. Mai 1753. — *Herkomst.* Købt paa Aukt. eft. Kancelliraad C. Olsen i Randers 1881.

**Thott, 4., 1448.** *Peder Pedersen Schives, Underdegn ved Aarhuus Domkirke, Forklaring over alle Epitaphia samt andre Curiositeter og Antiquiteter, som i bemeldte Domkirke befindes; c. figg. Splend.* Pap. 18. Aarh. 134 Bl., med Pagin., samt 31 Tavler og en Plan over Domkirken.

Pyntelig Afskr. Pag. 209—265 indeholder «Nuværende Under-Degn ved Aarhuus Domkirke Sig^r. Cramers Forklaring over alle Begravelse-Steder i forbemeldte Kirke og Deres nuværende Eyere.» Planen er ligel. signeret: H. C. Cramer; den er dat. 1745. Tavlerne ere tegn. med Tusch. — *Herkomst.* Nr. 29, 4°, i Generalbygmester Laur. de Thura's Bibliothek (hans Exlibris findes foran).

**Ny kgl. Sml., Fol., 414.** *Ecclesia Cathedralis Aarhusina D. Clementis in suis Monumentis, Antiqvitatibus, Inscriptionibus et aliis delineata.* Pap. 18. Aarh.'s 1ste Halvdel. 95 beskr. Bl., de fleste folierede nogle faa ubeskr. Bl. samt en Tavle med en kolor. Tegn. af Kirken.

Dansk. Nogle Tegninger hist og her i Texten. — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 68.

**Ny kgl. Sml., Fol., 414^b.** *Beskrivelse over Aarhuus Domkirke med dens Indskrifter og Monumenter (nogle faa aftegnede).* Pap. 18. Aarh. 122 Bl., de allerfleste pagin., enk. ubeskr. Foran ligger 1 Bl. med en kolor. Tegn. af Kirken samt 3 Bl. med Tegninger af Gravmonumenter.

Samme Beskr. som Ny kgl. Sml., Fol. 414 (se ovfr). — *Herkomst.* Foræret af Khr. F. de Thestrup til det kgl. Danske Selsk. (slg. dettes tr. Fortegn. 1748, S. 141, Nr. 14).

**Ny kgl. Sml., Fol., 415.** *Aarhuss Domkirckis fornemmiste Monumenta.* Pap. 17. Aarh.'s 2den Halvdel. 10 Bl., deraf de 3 sidste ubeskr.

Indeholder ogs. en kort Fortegn. ov. Monumenterne i Vor Frue Kirke i Aarhus. — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 402.

**Ny kgl. Sml., Fol., 415^b.** *Dokumenter angaaende Aarhus Domkirke og Domkapitel.* Pap. 15—18. Aarh. 1 Pakke.

Dels Afskrifter, dels Originaler. Nogle Pap. vedkomme Domkirkens Regnskaber. Af Originalbreve mærkes: Jørgen Kruse og Erik Grubbe til Kirstine Johansdatter Sl. Dr. Mortens, 21. Okt. 1643, med hendes paaskr. Svar; Skr. fra samme Enke ang. samme Sag, udat.; Tingsvidne ang. noget Jord, Fredag næst før Knud Konges Dag; Brev fra Mouritz Stygge til Aarhus Domkirkes Gejstlighed, 3. Dec. 1582 (noget medtaget). — *Herkomst.* Gave fra Provst J. O. Fabricius i Magleby 1879. (Paa et af Dokumenterne findes en Paaskrift af P. Fogh til Ryomgaard).

**Ny kgl. Sml., 4., 749^d.** *Ecclesia cathedralis Arhusina D. Clementis in suis Monumentis, Antiqvitatibus, Inscriptionibus et aliis delineata; skrevet i det 17de Aarhundrede; med Anmærkninger af P. Fogh til Ryomgaard.* Pap. 17. og 18. Aarh. 91 Bl., deraf nogle ubeskr., samt en vedl. Seddel og en indhæftet Tegn. af Kirken.

Dansk. Enk. Tegninger af Mindesmærker samt Aftryk af Sigiller findes i Texten. Forf. er Præsten Joh. Wolfgangsen Rhumann, Præst ved Domkirken 1653—76, og en Del er med

hans egen Haand. — *Herkomst.* Paa Titelbl. er skr. med J. Langebeks Haand: «Foræret til det Kongl. Danske Selskab af Hr. Etats Raad Fogh til Ryomgaard 1749.» Er vistn. Nr. 224 af Kvarterne i den hdskr. Fortegn. ov. Selskabets Samlinger.

**Ny kgl. Sml., 4., 749e.** *Idem Liber.* Pap. 17. og 18. Aarh. 83 Bl., deraf nogle ubeskr.

Afskrifter og Notater med forskell. Hænder, deribl. Præsten Henrik Christensen Blichfelds. Indeholder mere, end der findes i Ny kgl. Sml. 749d, 4° (se ovfr.), men den første Halvdel er en Afskr. af Rhumanns Beskrivelse. — *Herkomst.* Købt paa Aukt. eft. Kancelliraad C. Olsen i Randers 1881.

**Ny kgl. Sml., Fol., 415f.** *Endnu et lille Bidrag til Niels Ebbesens Historie, samlet af R. H. Kruse, Naturmaler og Antiqvar. 1871.* Pap. 19. Aarh. 9 Bl. og en Grundtegn. af Brattingsborgs Ruin.

Autograf. Dediceret Kronprins Frederik. — *Herkomst.* Købt af Forfatteren.

**Thott, 4., 1455.** *P. J. Tetens, Historiæ arcium, qvæ olim Horsnesiæ adjacuerunt, Bygholm nempe et Stiernholm, particula Ima. Programma anni 1769.* Pap. 18. Aarh. 12 Bl.

Peder Tetens, død som Biskop i Viborg 1805, var Rektor ved Horsens Latinskole 1756—73.

**Ny kgl. Sml., 4., 2256.** *H. P. Malmstrøm, Børglum Kloster og Stift indtil Reformationen.* Pap. 19. Aarh. 71 Bl., deraf nogle ubeskr.

Autogr. (mest Materialier) af Præsten Hans Peter Malmstrøm i Børglum og Tureby, død 1883 som Præst i Humble paa Langeland. Dels med Pen, dels med Blyant; mange Marginalnoter. Indhæftede ere et Brev fra Frederik Barfod til Forf., dat. Kbh. 15. Sept. 1873, og et fra Forf.'s Søn, Prokurist J. Malmstrøm, til det st. kgl. Bibliothek, dat. 9. Apr. 1894. — *Herkomst.* Gave fra Prokurist J. Malmstrøm.

**Ny kgl. Sml., Fol., 721.** *Diplomata Monasterii Hundslundensis hodie Dronninglund Gaard.* Pap. 18. Aarh. 5 Bl., deraf 2 ubeskr.

Indeholder 2 Dokumentafskrifter (1393), det ene Aktstykke Dansk, det andet Lat., fra de Bartholinske Manuskr. i Universitetsbibl., 5te Bd. — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 2.

**Gl. kgl. Sml., 4., 2493.** *Scripta numero 25 ad historiam et antiqvitates religiosæ domus in Dueholm in Morsøe Ord. Sti Johannis Hierosolymitani Dioec. Burgl. spectantia ab anno 1388 ad 1552.* Pap. 18. Aarh. 56 Bl., deraf nogle faa ubeskr.

Afskrifter med Nic. Foss's Haand. — *Herkomst.* Har været i det Fossiske Bibl. — «Dueholms Diplomatarium» er eft. Haandskrifter i den Arnam. Saml. udg. af det Kgl. Danske Selsk., Kbh. 1872, 4°.

**Kall, Fol., 99.** *Dueholms Klosters Breve fra 15de Aarh.* Pap. 18. Aarh. 100 beskr. Bl.

Afskrifter. Paa Titelbl.: «Describi curavit Klevenfeldt.» — *Herkomst.* Mus. Klevenf., S. 220, Nr. 37.

**Ny kgl. Sml., Fol., 722.** *Skiøde-, Gave-Breve, Mageskifte- og Aabne Breve (concernunt Coenobium Dueholm in Morsia).* Pap. 18. Aarh. 1 Bind.

Afskr., eft. det Arnam. Hdskr. Nr. 877, 4°, udført for P. F. Suhm af en Islænder. Paa Titelbl. en Notits med Suhms Haand. — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 96.

**Ny kgl. Sml., 8., 189m.** *Anton Petersen, Et Bidrag til den grevelige Residents Frijsenborgs Bygningshistorie. 1869.* Pap. 19. Aarh. 51 Bl., kun beskr. paa den ene Side.

Autogr. I Afhandlingsform. — *Herkomst.* Købt eft. Forf., Fuldmægtig Ant. Petersen.

**Kall, 4., 379.** *F. J. Dauw's Annotationer henhørende til Kiøbstaden Grenaa, dens Kirke og Latinskole. 1738.* Pap. 18. Aarh. 156 beskr. Bl. og et Par vedhæftede og vedlagte Sedler og Blade.

Tildels Autogr. Indeholder bl. a. et Originalbr. til Dauw fra Rektor J. Plenge, dat. Grenaa 10. Juni 1739, og en Række Oplysninger om Grenaa (paa 2 Foliobl.), underskr. Risom og dat. Grenaa 20. Sept. 1766. — *Herkomst.* Bibl. Langeb., S. 558, Nr. 110.

**Ny kgl. Sml., Fol., 417k.** *Correspondance angaaende Anlæg af en Nødhavn paa Hirsholmene med Bilag af Kort etc. 1872—75.* Pap. 19. Aarh. 3 Bd., det ene (indeholdende Kort, tildels tegnede) i meget stort Format.

For en Del Afskrifter, dog ogs. nogle ministerielle Originalskrivelser til dav. Premierlieut. i Flaaden J. Paulsen. Det ene Bd. indeholder kun en Afskr. af R. Rafns Rapport fra et Opmaalingstogt i Kattegattet 1796. — *Herkomst.* Foræret af Orlogskaptajn J. Paulsens Dødsbo 1884.

**Ny kgl. Sml., Fol., 1466.** *[Joh. Paulsen]: Hirtsholmene og Anlæget af en Havn i den nordl. Del af Kattegattet 1871—84.* Pap. 19. Aarh. 2 Portefeuiller.

Mange forskell. Hænder, mest dog Orlogskapt. J. Paulsens. Indholdet er dels Originalbreve, Avisudklip og Notitser, indklæbede i Hæfter; dels Manuskr. til Paulsens Afhandling i «Geogr. Tidsskr.» 11te Hæfte (Kbh. 1877) om «Frederikshavn, Hirsholmene og det mellemliggende Farvand» samt Særtryk af denne og af «Den tekniske Forenings Tidsskr.» 1879. Endv. en Mængde Papirer vedk. de to Interessentskaber, der ejede Hirtsholmene, deribl. deres Forhandlingsprotokoller, og Sager ang. Øernes Salg 1884. — *Herkomst.* Foræret 1898 af Bryggeri-Insp. Chr. Paulsen if. hans Testamente.

**Thott, 4., 1441.** *Hornslet Kirkes Inscriptioner.* Pap. Omtr. 1700. 10 Bl., det første ubeskr.

**Thott, 4., 1442.** *Fortegnelse paa Monumenterne i Hornslet Kirke.* Pap. 18. Aarh. 12 Bl.

**Thott, 8., 460.** *Om Hornslet Kirke i Jylland.* Pap. 18. Aarh. 8 Bl.

**Uldall, 4., 439.** *Rigsraad Jørgen Rosenkrantzes Beretning om Hornslet Kirke og dens Præster. 1590.* Pap. 18. Aarh. 3 Bl., det sidste ubeskr.

Afskrift.

**Ny kgl. Sml., 4., 752.** *Monumenta og Epitaphia af Hornslet-Kirke udi Aarhuus-Stift.* Pap. 18. Aarh. 18 beskr. Bl. og nogle faa ubeskr.

*Herkomst.* Bibl. Langeb., S. 570, Nr. 314. — Suhms Ms.-S. Nr. 1014.

**Ny kgl. Sml., 4., 751c.** *Mærkeligheder i Hørning Kirke, Sønderhaldherred, Aarhuus Stift.* Pap. 18. Aarh. 16 Bl.

Med Khr. F. de Thestrups Haand. — *Herkomst.* Er Nr. 231 bl. Kvarterne i den hdskr. Fortegn. ov. det kgl. Danske Selsk.'s Manuskripter.

**Gl. kgl. Sml., Fol., 740.** *Mauritz Mauritzen Høyer's Encomion Jellingense, dedic. til Dronning Anna Sophia 1722, med Tegning, samt et Lykønsknings Vers til Kong Frid. IV.* Pap. 18. Aarh.'s 1. Halvd. 15 Bl. og 1 Tegning.

Autogr. Exemplaret tilegnet «Capitain Willars nu formodendis at være udi Colding.» — M. Høyer var Sognepræst i Jellinge, foreviste Dronningen Højene 1721, men dedicerede Beskr. 1722. — *Herkomst.* Et Expl. (mon dette?) har været i det kgl. D. Selsk.'s Samlinger (den tr. Fortegn., S. 142, Nr. 15).

**Thott, 4., 1471.** *Encomium Jellingense.* Pap. 18. Aarh.

2 Expl. i Afskr. — *Herkomst.* Auktionskat. ov. E. Pontoppidans Bibl., 1766, S. 42, Nr. 86.

**Uldall, 4., 465.** *Magister Høyers Encomium Jellingense eller Beskrivelse over Jellinge Bye med hosliggende Kirkes og 2 Højes Beskrivelse, offereret Dron. Anna Sophia 1721.* Pap. 18. Aarh.

Afskrift. — *Herkomst.* Har tilhørt B. W. Luxdorph.

**Ny kgl. Sml., 4., 800.** *M. Høyers Encomion Jellingense.* Pap. 18. Aarh.

Afskrift. — *Herkomst.* Suhms Ms.-S., Nr. 1393.

**Uldall, Fol., 193.** *Biskop Tønne Blochs Forestilling om Riber Bispe-Stoels Adkomst til Jernwed Kirke i Giørding Herred 1778.* Pap. 18. Aarh. 6 Bl. samt Omslag.

Synes Afskrift.

**Ny kgl. Sml., 8., 188.** *N. [ɔ: M.] O. Aagaard, Cogitationes de Prædiorum Irup et Øland in Thya sitorum antiqvitate et nomine. 1699.* Pap. Omtr. 1700. 8 Bl.

Synes Orig., dat. «Hundburgi 15 April. 89». — *Benyttelse.* Tr. i Udtog i Suhms Saml., I, 1. Hæfte, S. 146—48.

**Ny kgl. Sml., 4., 752b.** *Extract Jordebog over Stamhuset Kiølbye-*

*gaard og underliggende Bøndergods samt Konge- og Kirketiender.* Pap. 18. Aarh. 10 Bl., det sidste ubeskr.

For 1769—70. Vistn. Afskrift. Kjølbygaard ligger i Thisted Amt, Hillerslev Herred, Hundstrup Sogn.

**Uldall, Fol., 77.** *Christ. I^mi Privilegier givne Kolding Bye 1452.* Pap. 18. Aarh. 4 Bl.

Afskrift.

**Ny kgl. Sml., Fol., 416.** *Colding Kirkes Inscriptioner.* Pap. 18. Aarh. 25 beskr. Bl.

**Ny kgl. Sml., 4., 751.** *Colding Kirkes Inscriptioner samlede i Aaret 1730 (med nogle Anmærkninger tillagte A. 1755) af Provst Bakke i Colding.* Pap. 18. Aarh. 36 Bl., det sidste ubeskr.

Mathias Lorentzen Bakke var Sognepræst i Kolding 1746—67. — *Herkomst.* Har tilhørt Hans de Hofman, hvis Navn findes foran. — Suhms Ms.-S. Nr. 956.

**Ny kgl. Sml., 4., 752c.** *Mariager Byes Grundtaxt 1682.* Pap. 18. Aarh. 28 Bl., deraf to ubeskr.

Afskrift. Titelbl. med Khr. F. de Thestrups Haand. — *Herkomst.* Er Nr. 177 bl. Manuskr. i Kvart i det kgl. D. Selsk.'s hdskr. Fortegn. ov. dets Samlinger.

**Ny kgl. Sml., 4., 752d.** *Frands Thestrups Beskrivelse over Mariagerkirke, hvorudi alle Epitaphia og inscriptiones etc. curiosa memorabilia kan læses.* Pap. 18. Aarh. 2 Expl., henholdsv. 24 og 16 Bl. samt endel løse Blade med Tegninger af Ligsten o. desl. og Optegnelser.

Det ene Expl. er tildels Autograf af Khr. F. de Thestrup; det bærer Aarstallet 1736, medens det andet er Afskr., med enk. Tilføjelser af Forf. Ved dette ligger bl. a. et Brev til Etatsraad Mathias de Thestrup fra S. Wedege, dat. Randers 18. Nov. 1749, med en indlagt Dokumentafskrift. — *Herkomst.* Er Nr. 312 ibl. Manuskr. i Kvart i det kgl. D. Selsk.'s hdskr. Fortegn. ov. dets Samlinger.

**Thott, 4., 1454.** *Randers Marsch, d. e. Randers Stads Beskrivelse ved Laur. Nielsøn Randrup 1698, med Noder. b) Randers Byes Vedtægter. 1609. Exemplar splend.* Pap. 18. Aarh. 63 beskr. Bl.

Pyntelig Afskrift. — *Herkomst* osv. Var Nr. 24 i Generalbygmester Laur. de Thura's Bibl. — «Randers Marsch» er tr. i Sorø 1769, 8°, og i Randers 1895, ligel. 8° (slg. Saml. til jydsk Hist. og Topogr., 3. R., I, S. 295—300).

**Ny kgl. Sml., Fol., 418d.** *Dokumenter angaaende Randers. 1561—1686.*

Afgivne til Rigsarkivet 1888.

**Ny kgl. Sml., 4., 753.** *Korte Efterretninger til Randers naturlige Historie henhørende.* Pap. 18. Aarh. 12 Bl., pagin.

Pag. 20 findes en lille Notits af J. N. Wilse. — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 908.

**Ny kgl. Sml., 4., 753[a].** *a) Frid. Joh. Val. Dauw, En troværdig Samling til en historisk Beskrivelse ang. Randers Kiøbstæd, begyndt i November 1745. b) Randrup, Randers March, 1698. (Trykt i Sorøe 1769).* Pap. 18. Aarh. 37 Bl., deraf nogle ubeskr.

Med Præsten F. J. V. Dauws Haand. — *Herkomst.* Det kgl. D. Selsk.'s hdskr. Fortegn., Nr. 178 og 171 af Manuskr. i 4°.

**Ny kgl. Sml., 4., 753[f].** *Uddrag af Randers Thingbøger for 1586 ved P. V. Jacobsen.* Pap. 19. Aarh. 22 beskr. Bl. og nogle ubeskr.

Alt med P. V. Jacobsens Haand. — *Herkomst.* Købt paa Auktionen efter J. H. Begtrup.

**Ny kgl. Sml., 8., 189°.** *Tale ved Søndagsskolens Jubilæum i Randers, 25. Febr. 1855, af J. Bie, Sognepræst i Udbyneder.* Pap. 19. Aarh. 8 Bl.

Synes Autograf.

**Ny kgl. Sml., 4., 753[e].** *Randers Bys Regnskab for Aaret 1576. Kjøbt p. Auktion efter C. Olsen i Randers 1881.*

Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Gl. kgl. Sml., Fol., 849.** *Necrologium vel Obituarium Ripense. Codex membr. formæ min., rubris et lit. init. varie pictis, subjunctis horis canonicis recentiori manu. In ipso codice primum folium et aliqvot alia desunt, violenter olim excisa.* Perg. 13.—15. Aarh. 180 Bl. samt en vedlagt Papirsseddel. 18 × 24½ Cent. Gl. Pergamentsbd. (farvet) med Metalbeslag.

Foruden de anf. Blade har der været eet til (eft. Bogens Bl. 2 o: før Bl. 1 i det egentlige Necrologium), om ikke flere; desud. er der hist og her afrevet Hjørner af Bladene. — Indeholder et Martyrologium, skreven i første Halvd. af 13de Aarh., med røde Initialer, hvortil under de enk. Dato'er er føjet et betydeligt Antal kronol. Optegnelser med forskell. Hænder, vedkommende Ribe Domkirke, fra omtr. 1240—1440. — De to første Bl. synes senere indsatte, ligel. Bogens 6 sidste, der ere beskrevne i 14de Aarh. med nogle liturgiske Optegnelser. — *Herkomst og Benyttelse.* Har tilhørt Biskop L. Harboe (Bibl. Harb., III, S. 134, Nr. 115). Trykt i Script. Rer. Dan., V, S. 534—570, med 9 Facsimiletavler.

**Gl. kgl. Sml., Fol., 1128.** *Riber Byes Privilegier og Friheder kortelig sammendraget 1542, eller en Extract af bem[te] Privilegier fra 1236 —1540. b) Jura Civitatis Ripensis per Ericum Christophori Filium 1269, cum apographo Confirmationis Christophori Bavari 1443. c) Adskillige offentlige Acter Ribe Bye vedkommende, og deriblandt først Bursprog, som skal kundgiøres paa Drechting næst efter Juel. d) Artikler, som Borgemestere og Raad af alle Kiøbstæder i Jylland klagede for K. Christ. III 1540.* Pap. 16. Aarh. 38 Bl., deraf 8 ubeskr.

Forskell. Hænder. — *Benyttelse.* J. Kinch, Ribe Bys Hist. og Beskr., Ribe 1869, I, S. 638; II, S. 16—20.

**Gl. kgl. Sml., 4., 2354.** *Den gamle og navnk. Kiøbstad Ribe, beskreven af Mads Pedersen Rostok.* Pap. Omtr. 1700. 45 beskr. Bl. samt endel ubeskr. og et vedhæftet Bl. med en Tegning. Afskrift af Thott 1458, 4° (se nedfr.).

**Thott, 4., 1458.** *Ribe Byes Beskrivelse ved M. P. R. (Mads Pedersen Rostock) med C. Bartholins Approbation til Trykken.* Pap. Slutn. af 17. Aarh. 53 Bl., deraf nogle faa ubeskr., samt et Par vedhæftede Sedler. Synes Autograf. Selve Beskrivelsen er i danske Vers, med Tilf. af mange Noter. 2 Træsn. ere indklæbede. Forf., født i Ribe 1655, † 1714, var Kapellan i Odense, siden Sognepræst i Middelfart. — *Herkomst.* Bibl. Højer., Kbh. 1740, Libri manuscr., S. 48, Nr. 197.

**Ny kgl. Sml., Fol., 419c.** *Copiebog og Udtog af Riber Byes kongelige og fyrstelige Privilegier, it. af Adkomstbreve, Dombreve og andre Breve paa Riber Byes Grund og Eiendomme og adskillige Breve Riber Bye, Borgermester og Raad og des Indbyggere angieldendes; registreret og fuldendt d. 20de Marts 1601.* Pap. 17. Aarh.'s Beg. 25 Bl., mest tosp.

Paa Titelbl., med J. Langebeks Haand: Foræret af Hr. Provst Terpager 1749. — *Herkomst.* Det kgl. Danske Selsk.'s hdskr. Fortegn. ov. dets Samlinger, Nr. 75 af Manuskr. i Fol.

**Ny kgl. Sml., Fol., 420.** *Copia-Bog Saa oc Extract oc Indhold aff Riber Byes Synderligst angieldendis Breffue, udcopiet (!) og registerit (!) Ao. 1601; exscribi curavit M. Worm, Ripis Cimbrorum. 1667.* Pap. 17. Aarh. 136 Bl., med Pagin., deraf endel ubeskr.

Afskr. for Matthias Worm (1636—1707), Præsident i Ribe. — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 21, en Bemærkn. af ham er skr. paa Titelbl.

**Ny kgl. Sml., Fol., 421.** *Christian IV's og Friderich III's Breve Riber Bye angaaende i Aarene 1638—68.* Pap. 17. Aarh. 117 Bl. Afskrift. — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 24.

**Ny kgl. Sml., 4., 754.** *Den gamle og navnkundige Kiøbstæd Ribe, korteligen beskreven af M. P. Rostok.* Pap. 18. Aarh. 40 Bl.

Afskr. af Mads Pedersen Rostocks Digt (se ovfr.) ved O. H. Moller, Kbh. 1740. — *Herkomst.* Auktionskat. ov. O. H. Mollers efterl. Manuskriptsml., Slesv. 1797, S. 51, Nr. 339. — Suhms Ms.-S. Nr. 1516.

**Ny kgl. Sml., 4., 755.** *Ejd. Ms. apographum.* Pap. 18. Aarh. 40 Bl.

En anden Afskr. af Rostocks Digt. — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 1448.

**Ny kgl. Sml., 8., 190.** *P. Terpageri Adversaria maximam partem ad historiam et descriptionem urbis Ripensis.* Pap. 18. Aarh. Et temmelig tykt Bd., med enk. vedhæftede og vedlagte Sedler.

Foran er skr.: «Den Bog er skreven med Doct. Peder Terpager, fordum Lector i Ribe, hands egen Haand». T. († 1738)

er Forf. til det bekendte Skrift «Ripæ Cimbricæ», Flensborg 1736, 4°, samt fl. trykte Arb. ang. Ribe. — *Herkomst og Benyttelse.* Suhms Ms.-S. Nr. 52. — Kinch, Ribe Bys Hist., I, S. 570, 584, 654, 663.

**Thott, 4., 1558.** *Adskillige Bispelige og Pavelige Breve og andre Documenter Ribe Cathedral Kirke vedkommende, meest fra det 14de og 15de Seculo. Mstum recens.* Pap. 18. Aarh.'s 1. Halvd. 25 Bl.

Afskrifter. — *Herkomst.* Har tilhørt P. Terpager, idet Manuskr. er rubriceret af ham og et Par Sedler med hans Haand ere vedlagte.

**Ny kgl. Sml., 8., 192.** *En Bog med egenhændige Qvitteringer af Præsterne til Riber-Domkirke for Gaver leverede til Voxlyses Underholdning sammesteds 1655—1723.*

Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Ny kgl. Sml., Fol., 419.** *M. S. Sparres Descriptio metrica over Rosenholm samt Kirken Hornslet med historiske Anmærkninger og de Rosenkrantzers Genealogie.* Pap. 18. Aarh. 40 Bl., deraf nogle faa ubeskr.

Synes Orig. Mest danske Vers. Titelbl. er skr. med Klevenfeldts Haand. Dedikationen, til Gehejmeraad Iver Rosenkrantz, er dateret Kbh. 20. Juli 1733. Matthias Severin Sparre (1709—53) var Præst i Thorsager og Bregnet fra 1743. — *Herkomst.* Synes at være Nr. 203, S. 231, i Mus. Klevenfeld. — Suhms Ms.-S. Nr. 151.

**Ny kgl. Sml., 4., 757i.** *Copie af Jorde-Bogen for Hovedgaarden Serritzlevgaard beliggende i Aarhuus Amt, Woer Herred, Nebbel Sogn.* Pap. 19. Aarh. 12 Bl., de 4 sidste ubeskr.

**Ny kgl. Sml., Fol., 422c.** *Jordebog over Skierildgaards Hovedgaard m. m. i Stiernholms Amt.* Pap. 18. Aarh.'s Midte. 20 Bl.

Synes Original.

**Uldall, Fol., 92.** *Fred. IIItii originale Pergaments-Skiøde, dat. 16 May 1661, til Peter von Uffelen og Dominicus samt Johannes von Uffelens Arvinger i Hamborg paa Stiernholms Slott og Gods i Jylland.* Perg. 17. Aarh. 6 Bl., det sidste ubeskr.

Med vedhængende Segl i Kapsel.

**Uldall, 4., 440.** *J. Dauws Collectanea angaaende Thisted i Aalborg Stift.* Pap. 18. Aarh. 4 Bl., det sidste ubeskr.

Synes Original.

**Ny kgl. Sml., 4., 1197.** *Nogle Documenter om Tvis Kloster eller Tuta vallis.* Pap. 16.—18. Aarh.

Nogle faa Dokumentafskr., neml.: et med Langebeks Haand afskr. Dokum. fra 1193 (eft. Resens Atlas); «Canonizatio B. Canuti per Alexandrum III», med C. Hamsforts Haand, if. Paaskr. af Suhm; en Afskr. af nogle kronol. Optegn., udførte for Suhm, Afskr. af en Notarialkopi fra 1544 af nogle Kongebreve o. lign. vedk. Tvis Kloster, med en egenh. Notits af (Krigskommissær?)

S. Testrup (Fol.); endelig en ældre Kopi af samme Dok., med Paaskr. af Langebeks Haand: «Foræret af Hr. Provst Terpager 1748». — *Herkomst.* Synes at stamme fra det kgl. Danske Selskab. — Suhms Ms.-S. Nr. 1361.

**Ny kgl. Sml., 4., 763[b].** *Extract Jordebog over Weslesgaard og underliggende Bøndergods samt Tiender.* Pap. 18. Aarh. 8 Bl., deraf 2 ubeskr.

Afskrift.

**Thott, 4., 1453.** *Peder Moldrups Beskrivelse over Westerwig Kloster.* Pap. 18. Aarh. 146 Bl. samt 3 Tavler.

Original. Synes afsluttet 1763. Khr. P. Moldrup til Vestervig Kloster døde 1789. — *Herkomst og Benyttelse.* Auktionskat. ov. E. Pontoppidans Saml., 1766, S. 42, Nr. 85. — D. Atl., V, Kbh. 1769.

**Gl. kgl. Sml., 4., 2353.** *Fortegnelse over de den 25. Jul.* [Skal være Juni, saaledes ogsaa i Manuskriptet] *1726 ved Ildebranden i Wiborg ruinerede Familier samt afbrændte Steder; item Indbyggernes Supplique med Stiftamtm. Iver Rosencrantzes Recommend. til Kongen om Byens Opreysning.* Pap. 18. Aarh. 10 Bl., det sidste ubeskr.

Afskrift.

**Ny kgl. Sml., 4., 762.** *Fortegnelse over de den 5.* [Skal være 25., saaledes ogsaa i Manuskr.] *Junii 1726 ved en Ildebrand i Viborg ruinerede Familier samt afbrændte Bygninger, med Indbyggernes Supplique etc.* Pap. 18. Aarh. 12 Bl.

Afskrift.

**Gl. kgl. Sml., 4., 3169.** *Samling af Privilegier, Friheder og Benaadninger for Viborg Bye fra 1440 til 1670.* Pap. 18. Aarh. 142 Bl., hvoraf nogle ubeskr.

Afskr. med N. Foss' Haand. — *Herkomst.* Har været i det Fossiske Bibl.

**Thott, Fol., 1176.** *En nye Afskrivt af Viborg Byes Privilegier fra 1440 til 1670.* Pap. 18. Aarh. 79 beskr. Bl. samt nogle ubeskr.

**Kall, 4., 380.** *Viborg Byes Privilegier af K. Christopher af Bayern, K. Hans og Frid. III.* Pap. 18. Aarh. 10 Bl.

Afskrift.

**Ny kgl. Sml., 4., 761.** *Viborg Byes Privilegier af K. Christopher 1440, 1442, af Kong Hans 1488, af K. Frederic III 1661; item Fortegnelse paa samme Byes øvrige Privilegier.* Pap. 18. Aarh. 18 Bl., deraf 3 ubeskr.

Afskr. To Bl. og Titelbl. med J. Langebeks Haand, det øvrige synes at være med Khr. F. de Thestrups (?). — *Herkomst.* Bibl. Langeb., S. 569, Nr. 306.

**Thott, 4., 1451.** *Viborgs Beskrivelse ved Christen Erichsen (Ostenfeld), trykt 1727. 8., giennemskudt med rene Blade in 4., hvorpaa staae adskillige Anmærkninger. b) Om Ildebranden i Wiborg. 1726. impress.*

*c) Wadskiærs Nørre-Jydlands Bogtrykkeries Prøve, trykt i Wiborg 1738, og emenderet af Autor.* Pap. 18. Aarh. 56 Bl., trykte og beskr. samt endel ubeskr.

Anmærkningerne til Ostenfelds Bog ere dels af F. J. V. Dauw, dels af Nicolai Isenfeld; den har tilhørt dem begge. Paa nogle vedhæftede Blade i Slutn. af Manuskr. findes ligel. nogle Notater af Dauw.

**Thott, 4., 1452.** *Wiborg Byes Beskrivelse, hvortil ere føiede de saa kaldte Statuta Collegii Viburgensis. Splendid.* Pap. 18. Aarh. 120 beskr. Bl. Pyntelig Afskr. af en anon. Beskrivelse. *Herkomst.* Var Nr. 7, 4°, i Generalbygmester Laur. de Thuras Bibl.

**Ny kgl. Sml., Fol., 423c.** *Udtog af Mag. Chr. Erichsens Manuskript om Viborg Bye, som findes i det Geheime Archiv.* Pap. 18. Aarh. 122 Bl., med Pagin., de 2 sidste ubeskr., samt et Par vedhæftede Sedler og en vedlagt Afskr. (fra 17. Aarh.) af Byens Privilegier 1440.

Afskrift (ikke indeholdende det samme som den trykte Bog fra 1727). Titelbl. og nogle faa Randnoter og Tilføjelser ere med Khr. F. de Thestrups Haand. — *Herkomst.* Skal stamme fra det kgl. Danske Selskab.

**Kall, 4., 381.** *Smedelaugets Bog i Viborg 1643—1717* [rettere 1718]. Pap. 17.—18. Aarh. 138 Bl., deraf endel med Pagin.; 10 af dem ere ubeskr.

Original. Foran i Bogen findes Lavsartiklerne.

**Ny kgl. Sml., 4., 763.** *Epitaphia og Indskrivter i Viborg Domkirke.* Pap. 17. Aarh. 12 Bl. og en vedlagt Seddel; 2 Bl. ubeskr.

Det nyeste Epitaphium, der anføres, er fra 1650. Nogle Noter og Tilføjelser med en senere Haand.

**Gl. kgl. Sml., 4., 2494.** *Diplomata varia ad historiam monasterii sive Abbatiæ Witskofle, Ord. Cist. Dioec. Viburgensis, anno 1499, Abbate Henrico Christierni petente, primo transscripta ex ipsis Fontibus per Benedictum Kanuti, Papalem et Cæsareum Notarium publicum, et post anno 1575 per Albertum Knopperum, J. U. D. et Notar. publ. Cæsar.* Pap. 18. Aarh. 28 beskr. Bl.

Latin. Afskr. med N. Foss's Haand; 2 Tegninger i Texten. Det ældste af Dokumenterne er fra Valdemar I.'s Tid. *Herkomst.* Har været i det Fossiske Bibliothek. — Naar der i «Dänische Bibliothek» (VI, S. 130 ff.), hvor Privilegierne ere aftrykte og hvortil Erichsens hdskr. Katal. over den gl. kgl. Manuskriptsaml. henviser, siges, at den Afskr., som ligger til Grund for det Trykte, fandtes først i Rostgaards, dern. i Danneskjolds Saml. og 1745 i det kgl. Bibliothek, saa synes dette ikke at stemme med de nuværende Forhold. I den nye kgl. Saml. (Nr. 1193, 4°, se nedenf.) findes imidlertid en Afskr , der paa 1ste Side har de Ord — «Descriptum» osv. — som if. Dän. Bibl. skulle findes i den benyttede.

**Gl. kgl. Sml., 4., 2495.** *Idem Liber, aliud apographum; subjuncta Regula b. Augustini Episcopi.* Pap. 18. Aarh.'s Beg. 96 Bl., deraf 4 ubeskr.

Afskrift af samme Bog. Bl. 49[a] begynder Augustiner-Reglerne. Bl. 1[a] er med Grams Haand og med Blyant skrevet Ordet «Viteskole».

**Thott, 4., 1556.** *Fundatio et Privilegia monasterii Viteschole ordinis Cisterciensis, hvortil ere føiede løse Blade samme Kloster angaaende.* Pap. 18. Aarh. 28 Bl. (deraf 2 ubeskr.) samt 32 løse Bl.

Indeholder 2 Afskrifter, med forskell. Haand, af Vitskøl Klosters Fundats og Privilegier; den ene, if. en Notits paa Titelbl., fra 1736 eft. et Manuskr. i det kgl. Bibliothek.

**Ny kgl. Sml., 4., 1193.** *Fundatio et Privilegia Monasterii Viteschole sub Episcopatu Wiburgensi, ex Autographo Doct. Knopperi, Notarii Cæsarei.* Pap. 17. Aarh. 28 beskr. Bl. samt nogle faa ubeskr.

Afskrift. Paa Titelbl. følgende Ord: «Descriptum est hoc Exemplar ex Autographo Doct. Knopperi, qvi, ex officio Notariatus Cæsarei, cum Diplomatibus ipsis illud contulerat, et singulis verbis et apicibus cum illis concordasse manus subscriptione confirmaverat». — *Herkomst* osv. Er muligvis det samme Manuskr., som fandtes i F. Rostgaards Bibl. (Katal. 1726, S. 515, Nr. 694), senere i Grev Danneskjolds (Kat. S. 425, Nr. 324), og som er aftrykt 1745 i Dän. Bibl. VI. — Suhms Ms.-S. Nr. 812.

**Ny kgl. Saml., 4., 763[f].** *Poul Matth. Nidskov, Eierne af Voldberg, et historisk Forsøg. 1804.* Pap. 19. Aarh. 21 Bl.

Synes Autogr. Forf. (1757—1805) kalder sig paa Titelbl. «Student»; han havde været Forvalter og Bispeskriver i Jylland. — *Benyttelse.* Trykt i «Iris» 1806, III, 1—48.

**Gl. kgl. Sml., 4., 3168.** *Codex membr. Sec. XIV, continens Exemplar legis civitatis Horsnes, concessum civibus de Ewæltoft.* Perg. 14. Aarh. 13×19 Cm. 9 Bl. samt 1 Bl., hvorpaa kun en senere Notits er skreven.

Latin. En rød Initial samt Paragraftegn. Er den gl. slesvigske Stadsret, kommen til Horsens og derfra meddelt Æbeltoft. — *Benyttelse* Trykt i P. G. Thorsens «De med Jydske Lov beslægtede Stadsretter for Slesvig» osv., Kbh. 1855, S. 3—20; men ikke eft. dette Hdskr., derimod efter Langebeks Afskr. (Ny k. S. 417, Fol.) og Kofod-Anchers ældre Udg. i Tillæget til 2den Del af hans Lovhistorie (1776), slg. Thorsens «Forerindring», S. 31—32 og Rosenvinge, Gl. dske. Love. V, S. XXXXIII. — P. Hasse, Das Schleswiger Stadtrecht, Kiel 1880 (navnl. S. 25—29).

**Ny kgl. Sml., Fol., 417.** *Lex municipalis civitatis Ebeltoft; e cod. membr. in Archivo Æbeltofti man. J. Langebekii.* Pap. 18. Aarh. 10 Bl.

Afskr. med Langebeks Haand, med Aarstallet 1770. (Slg. Gl. kgl. S., 4., 3168; se ovfr.). En Bem. med P. F. Suhms Haand

findes ved Begyndelsen. — *Herkomst.* Bibl. Langeb., S. 547, Nr. 300. — Suhms Ms.-S. Nr. 920.

**Gl. kgl. Sml., Fol., 850.** *Exordium monasterii, qvod dicitur Cara Insula. Apogr. recens ex Cod. Acad. Hafn. dono Rantzov.* Pap. 18. Aarh. 90 Bl., de 2 sidste ubeskr., samt et foran vedl. Bl.

Latin. Afskr. eft. et Hdskr. i Universitetsbibl. i Kbhvn., indeholdende Øm Klosters Krønike (tr. i Script. Rer. Dan., V, S. 231—302). — *Herkomst.* Den hdskr. Katal. over H. Grams Manuskriptsaml., Nr. 46.

**Gl. kgl. Sml., 4., 2492.** *Apographum exordii Caræ Insulæ inscriptum: Historia monasterii Caræ Insulæ ord. Cist. Dioec. Arh. a primis ejus initiis circa annum 1165 cum historia dissidii inter Tukonem Episcopum Arhusiensem et Abbatem monasterii Caræ Insulæ ab anno 1262 ad 1267.* Pap. 18. Aarh. 95 beskr. Bl.

Afskr. med N. Foss's Haand. — *Herkomst.* Har været i det Fossiske Bibliothek.

**Kall, 4., 469.** *Exordium Monasterii Caræ Insulæ.* Pap. 18. Aarh. 311 pag. Sider.

**Ny kgl. Sml., Fol., 719.** *Exordium Monasterii, qvod dicitur Cara Insula.* Pap. 18. Aarh. 58 beskr. Bl., med Paginering.

Afskrevet 1748 (efter det Rantzauske Hdskr. i Universitetsbibl.) af Islænderen Jon Mortensen for Klevenfeld, der har tilføjet adskillige Randnoter. — *Herkomst.* Mus. Klevenf., S. 220, Nr. 39.

**Ny kgl. Sml., Fol., 720.** *Øm Klosters Inventarium. An. 1554. Original. (Trykt i Suhms Nye Samlinger, III, S. 302—35).*

Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Ny kgl. Sml., Fol., 418c.** *Commissions-Act og Dom i Sagen angaaende Ørbek-Hospital og Skole i Randers Amt. 1690. Original.*

Afgivet til Rigsarkivet 1888.

# DANMARKS STATS- OG KULTURFORHOLD

## Almindelig dansk Statistik.

**Ny kgl. Sml., 4., 771do.** *[G. L. Baden] Oversigt af den danske Stats udvortes og indvortes Tilstand fra, da i Aaret 1660 Kong Frederik III overdroges af Stænderne det uindskrænkede Arve-Enevælde, til Udgangen af Aaret 1835.* Pap. 19. Aarh. 2 Bd., paginerede henholdsvis 1—284 og 285—520; nogle faa ubeskr. Bl.

Autograf.

**Ny kgl. Sml., 4., 771dob—doc.** *Id. Liber (2 Afskrifter).* Pap. 19. Aarh. 2 Bd., hvert indeholdende een Afskrift af samme Værk, som findes i Ny kgl. S. 771do, 4o.

I begge Afskrifter ere Titelbl., Randbemærkninger og Register med Badens egen Haand. I den ene findes endel senere Noter (if Forf.'s Notits med Blyant paa Titelbl.). Paa Titelbl. af den anden staar med Badens Haand skrevet: Forfattet af Jacobi.

**Ny kgl. Sml., 4., 771d.** *H. M. Velschow, Den danske Stats Statistik.* Pap. 19. Aarh. 160 Bl.

Autogr. med mange Randnoter af Forf. Over den danske Stats Statistik holdt V. Universitetsforelæsn. 1846—47.

**Ny kgl. Sml., 4., 771dm.** *H. M. Velschow, Den danske Stats indre Forfatning fra Christendommens Indførelse til 1660.* Pap. 19. Aarh. 116 Bl., deraf 2 ubeskr., samt en vedlagt Seddel.

Autogr. Forelæsninger fra Vintersemestret 1836.

**Ny kgl. Sml., 4., 771dn.** *H. M. Velschow, Forelæsninger over det danske Folks Kultur og borgerlige Forfatning efter Aaret 1660.* Pap. 19. Aarh. 114 Bl., deraf et Par ubeskr., samt en vedhæftet Seddel.

Autogr. Forelæsninger fra Foraarssemestret 1858.

**Ny kgl. Sml., Fol., 364e.** *J. H. Larsen, Topographiske Notater til Waldemar II's Jordebog.* Pap. 19. Aarh.'s første Halvdel. 14 Bl., det sidste ubeskr.

Autogr. af Præsten, Prof. Jens Henrik Larsen (1773—1852). Indeholder ogs. topogr. Notater til det i 7. Bd. (S. 1—152) af Script. Rer. Dan. udg. Bispecataster af 1370.

**Ny kgl. Sml., Fol., 427b.** *Collectanea de libro census Waldemari II[di], opera Grammii, Langebekii, Gebhardi et pl.* Pap. 18. Aarh. 1 Pakke.

Indeholder mest Excerpter af Langebek, men ogs. ældre og nyere Optegn. af Andre, deriblandt Suhm, og nogle tegnede Facsim. eft. Jordebogens Orig. i Stockholm, ved S. Abildgaard 1754. Af Originalbreve findes: Br. fra A. G. Carstens til Langebek, 26 Marts 1757; 2 Br. fra Hjelmstjerne til Samme, 11. Jan. 1759 og 17. Jan. 1760; 6 Br. med Kvitteringer fra Kobberstikkeren J. Haas til Samme, 1760—61. — *Benyttelse.* Script. Rer. Dan. VII, S. 507—626 (den af Langebek og Suhm besørgede Udg. af Jordebogen).

**Gl. kgl. Sml., 4., 2334.** *Duodecim Excellentiæ particulares, ex qvibus Provincia Daciæ præ cæteris citra mare probatur singulariter prærogata.* Pap. 18. Aarh. 30 Bl., med Paginering.

Afskrift. Orig. synes at være fra 1527 og er trykt i Script. Rer. Dan. VIII, S. 493—502.

**Ny kgl. Sml., 4., 772.** *Duodecim excellentie particulares, ex qvibus Provincia Danie pre ceteris citra mare probatur singulariter prerogata.* Pap. 18. Aarh. 24 Bl.

Afskrift.

**Uldall, 4., 404.** *Defension des Königreichs Dännemarck oder Examen Eines Pasquils unter Titul: Relation oder Beschreibung des Königreichs Dännemark, wie ess 1692 beschaffen gewesen.* Pap. Ca. 1700. 106 beskr. Bl.

Orig., dat. 1696. Paa Titelbl. Navnet «Reuss». Det er en tysk Oversættelse af De la Foubresse's franske Forsvarsskrift, der tildels hviler paa W. King's engelske; men denne Overs. er forskellig fra den, som blev trykt i Köln 1696 i 4°.

**Ny kgl. Sml., 4., 774b.** *Beskrivelse over en Reise til «de saa kaldede lyksalige Eilande» [haver, uden Tvivl, Hensyn til Danmarks Tilstand i første Halvdel af det 18[de] Aarhundrede].* Pap. 18. Aarh. 58 Bl., med Paginering, samt 8 vedl. Bl., det ene ubeskr.

Selve Bogen synes skreven med en Afskriverhaand, medens de vedlagte Blade indeholde egenh. Tilføjelser af den unavngivne Forfatter, der ogs. har tilskrevet Randnoter. — *Herkomst.* Det kgl. Danske Selskabs hdskr. Fortegn., S. 63, Nr. 235.

**Ny kgl. Sml., 4., 775.** *J. F. Tauttes Staat von dem Königreiche Dännemarck.* Pap. 18. Aarh. 1 tykt Bind, pagin. 1—570 samt et upag. Register.

Autogr., skreven i Ciffre. Titelbl. lyder fuldstændig: «Der Staat von dem Königreiche Dännemarck, oder Zuverlässiger und unpartheyischer Entwurf von dem Caracter verschiedener Generals, Ministers und anderer Königlichen Bedienten». Har tilhørt B. W. Luxdorph. Ang. Forfatteren er følgende Notits skreven foran i Manuskr.: «Forfatteren er Johann Friderich Tautte,

Oberst af Infanteriet, og Platz-Major i Kjøbenhavn, fød d: 21. Maji 1697. død d: 1. Sept: 1777». — *Herkomst.* Bibl. Luxdorph. II, Manuskriptfortegn. S. 13, Nr. 131 (Fol.). Suhms Ms.-S. Nr. 210.

**Ny kgl. Sml., 4., 788.** *Jørgen Billes Forslag om Jyllands slette Tilstands Forbedring. 1730.* Pap. 18. Aarh. 178 Bl., med Pagin.; deraf 4 ubeskr.

Afskrift. Forslaget er dat. «Wraae den 2den Junij 1730» og stilet til en unævnt Geheimeraad. B. var Kommandørkaptajn, siden Konferensraad og Stiftamtmand (1672?—1736). — *Herkomst og Benyttelse.* Suhms Ms.-S. Nr. 278. — Tr. i Danske Saml., 1. R., IV, 193—233.

**Gl. kgl. Sml., 4., 2789.** *Dannemarks Prøvesteen i 55 Quæstioner om Rigets Tilstand, hvorledes samme er og kan forbædres. Kbhvn. 23. Sept. 1729.* Pap. 18. Aarh. 130 beskr. Bl.

Pyntelig Afskrift. — *Herkomst.* Har været i N. Foss's Bibl.

**Thott, 4., Fol., 698—99.** *Danmarks Prøvesteen, bestaaende i 55 Qvæstioner, hvis Besvaring handler om Rigets Tilstand, forfattet af Knud Windekilde Ann. 1715 et 16, og indleveret til Kammer-Collegiet 1736.* Pap. 18. Aarh. 2 Expl., henholdsv. 70 og 45 Bl., i førstn. sidste Bl. ubeskr., i det andet er det meste af Bogen ubeskr.

Samme Bog som nysanførte. Afskrifter; den anden, ufuldendte, er indb. i et Bind med Frederik IV's Navneciffer og Aarstallet 1710. Den første har Forfatternavnet Knud Windekilde paa Titelbl. og Aarstallet 1717 samt en Dedikation fra 1736; den anden har Navnene «Friderich Pedersen Høyer» og «Knud Christian Bay» (vel Ejere) samt Datoen «Kiøbenhafn dend 13 May 1749» paa Titelbl.

**Uldall, 4., 341.** *Danmarks Prøvesteen, bestaaende i 55 Qvæstioner, som handle om Rigets Tilstand, hvorledes den er og kan blive; skrevet omtrent 1720* [de sidste Ord ere en senere Tilføjelse]. Pap. 18. Aarh. 153 beskr. Bl.

Afskr.; samme Bog som ovenanf., ud. Forfatternavn.

**Ny kgl. Sml., Fol., 434.** *[Knud Windekilde] Dannemarchs Prøvesteen, bestaaende udi 55 Qvæstioner, hvis besvaring handler om Rigens Tilstand.* Pap. 18. Aarh. 46 Bl., det sidste ubeskr.

Afskr.; samme Bog som ovenanf. — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 709.

**Ny kgl. Sml., Fol., 435.** *K. Windekilde, Danmarks Prøvesteen, bestaaende i 55 Qvæstioner, hvis Besvaring handler om Rigets Tilstand, saavel hvorledes den er, som hvorledes den kan blive. Kbhvn. 1717.* Pap. 18. Aarh. 63 beskr. Bl. og en vedl. Seddel.

Afskr.; samme Bog som ovenanf.

**Ny kgl. Sml., 4., 773.** *Concept af Danmarks Prøvesteen af K. W.* Pap. 18. Aarh. 127 Bl., deraf nogle faa ubeskr.

Synes helt igennem skr. med Forf.'s egen Haand; mange Rettelser

og Tilføjelser af ham, ogsaa en Del overstreget. Paa Titelbl. hans egenh. Navn «Knud Windekilde» og «A° 1717»; und. Forordet «K. W.» og Datoen «d. 3die Januarij A° 1736». *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 799.

**Ny kgl. Sml., Fol., 436.** *Danmarks Prøvesteen, bestaaende i 55 Qvæstioner etc. af Hørning, Commerceraad; Kbhvn. d. 23. Sept. 1729.* Pap. 18. Aarh. 64 Bl., det sidste ubeskr., samt 2 vedl. Bl. med en engelsk Notits (skr. med en senere Haand).

Er i Virkeligheden, trods afvigende Forfatternavn og Aarstal, en Afskr. af Windekildes Bog (se ovenf.)

**Thott, Fol., 700.** *Kongelige danske Rigers Styrke og Magt eller de rette Principia til at gelange til verdslig Velfærd ved Folks og Penges Formerelse. 1723.* [Skal være af Wilhelm Helt]. Pap. 18. Aarh. 67 beskr. Bl. og en Tabel.

Afskrift. Enk. Indstregninger og Randnoter. Ejernavnet P. Ottera samt Aarst. 1723 og 1726. — *Herkomst.* Auktionskat. ov. E. Pontoppidans Bibl. (1766), S. 27, Nr. 71.

**Thott, Fol., 701.** *Idem Liber, forma maj.* Pap. 18. Aarh. 125 Bl.

Pyntelig Afskr. af samme Bog. — *Herkomst.* Auktionskat. ov. Geheimeraad W. A. v. Ostens Bibl. (1764), S. 335, Nr. 61.

**Ny kgl. Sml., Fol., 431.** *De Danske Rigers inderlig Styrche og Magt eller de rætte Principia til at gelange til werdslig Welfærdt ved Folch og Pengers Formeerelse [af Wilhelm Helt].* Pap. 18. Aarh. 96 beskr. Bl.

Afskrift af samme Bog.

**Ny kgl. Sml., Fol., 432.** *Kongelige Danske Rigers inderlige Styrke og Magt eller de rette Principia til at gelange til verdslig Velferdt ved Folck og Pengis Formeerelse (skreven i Begyndelsen af det 18de Aarhundrede). Derefter: Samling af Dokumenter ang. Kiøbenhavns Vandvæsen i Christian Vtes Tid.* Pap. 18. Aarh. 204 Bl., deraf nogle ubeskr.

Afskr. af samme Bog. Bl. 89a begynde Dokumentafskrifterne. — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 587.

**Ny kgl. Sml., 4., 775c.** *Kongelige danske Rigers inderlige Styrke og Magt eller de rette Principia til at gelange til en verdslig Velfærd ved Folks og Penges Formerelse i Steden for visse Ruin.* Pap. 18. Aarh. 165 beskr. Bl.

Afskrift af samme Bog.

**Ny kgl. Sml., Fol., 433.** *Anledning til dend Danske Interesse, berettendes de sikkerste Maader, hvorved Danmarks og Norges Rigers aftagende Sager igien kunde oprettes og Konge-Dommet over disse 2 Croner kunde igien erlange sin forrige Vælde og Velstand (skr. i Frid. IV's Tid).* Pap. 18. Aarh. 6 Bl.

Synes Forf.'s Autogr. Paa sidste Bl. (med samme Haand) det russiske Alfabet. — *Herkomst.* Suhms Ms.- S. Nr. 291.

**Ny kgl. Sml., Fol., 427ˢ.** *Extrakt af Relationer angaaende Amternes og Kiøbstædernes Tilstand i Danmark og Norge, indsendte ifølge Reskript af 25 Juni 1735. Gave fra Indenrigsministeriet 1881.*

Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Ny kgl. Sml., Fol., 428.** *Relationer angaaende Amternes og Kiøbstædernes Tilstand i Fyhns, Aarhuus, Aalborg, Riber, Viborg og Christiansands Stifter if. Rescr. 25 Junij 1735.* Pap. 18. Aarh. 1 Pakke.

Afskrifter med Paginering, der viser, at de ere udskaarne af større Bøger. Beretningerne angaa Handel og andre Næringsveje, Landbrug og Fabrikvæsen. — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 123.

**Ny kgl. Sml., 8., 198ᵘ.** *[Fr. Lütken] Oeconomiske Tanker til høiere Efter-Tanke. 5te Part. Kjøbenhavn 1758.* Pap. 18. Aarh. Trykt Bog med haandskr. Tilføjelser.

Forf. er Kaptajn Frederik Lütken (1698—1784), og de fleste Tilføjelser ere skrevne med hans Haand paa hvide Blade. Paa Forsatsbl. findes følgende egenh. Notits: «I Manuscriptet blev, under Approbationen, alt dette, som her findes tilskreven, udstrøgen: Hvorfor ieg i dets Stæd, til min Undskyldning, satte til igien alt det som her findes indsinglet fra 72 indtil 76; hvilket ikke af Begyndelsen var skrevet i Manuscriptet». Desud. er der, navnl. som Randnoter, tilskrevet Endel med en nyere Haand, som ogs. har skrevet følgende Ord S. 38: «I et andet Exemplar fandtes endeel mere tilskrevet end her. Disse Noter ere rimeligviis gjorte senere, og tilføies nu med denne Haandskrift; de synes at være af Forfatteren». De angaa Forhold ved Marinen. — *Herkomst og Benyttelse.* Foran læses Ejernavnene «Christian Lütken» og «Prösilius». — Suhm, Nye Samlinger, II, 3.—4. H., S. 67—70 (tildels).

**Ny kgl. Sml., Fol., 445ᵇ.** *M. Hübner, Plan d'execution ultérieur pour la Société Economique, Patriotique et libre pour les Etats du Roi; étendu suivant le dessein indiqué de Sa Majesté. 28 Mai 1768.* Pap. 18. Aarh. 4 Bl.

Fransk. Autogr. Forf. (1724—95) var jurid. Prof. ved Kbhvn.'s Univ.

**Uldall, 8., 496.** *C. Lysholm, Compendium historicum de Statu Daniæ hodierno. 1769.* Pap. 18. Aarh. 65 Bl.

Latin. Forf. (1715—73) var Prof. eloquentiæ i Sorø, siden Rektor i Roskilde.

**Kall, 4., 385.** *Damophili Breve til en Ven 1771 (ang. Landets Oeconomie).* Pap. 18. Aarh. 97 beskr. Bl., med Pag.

**Ny kgl. Sml., 4., 662ᵉ.** *Chr. Prams Indberetning til General-Land-Oeconomie- og Commerce-Collegium om adskillige paa en Reise i en Deel af det nordlige Sielland 1806 med oeconomiske Hensyn bemærkede Gienstande.* Pap. 19. Aarh.'s Beg. 78 Bl. samt nogle vedhæftede Tabeller, Kort og mindre Blade med Notitser.

Autogr. Koncept.

# Statistiske Samlinger.

**Kall, Fol., 26—27.** *En Pakke Dokumenter og Afhandlinger til den danske Statistik.* Pap. 18. Aarh. 1 Pakke.

Dels Dansk, dels Tysk. Forskell. Hænder. Forslag, Tabeller, Regnskaber og Rapporter ang. Agerdyrkning, Handel og Fabrikvæsen m m. fra Fred. IV's til Chr. VII's Tid (i Koncept eller Afskr.) ere det væsentligste Indhold, ud. Forfatternavne — med enk. Undtagelser, saaledes Fred. Holmsted. Af orig. Skrivelser findes en af Fred. IV udstædt Octroy for Kommerceraad Vitus Bierring Mathisen for Havnen Budenstad paa Island, dat. 17. Mai 1730, og et Brev fra Tobaksspinder P. Søegaard til Kjøbenhavns Magistrat, Kbh. 24. Okt. 1765, med et Bilag. — Til Rigsarkivet ere afgivne 1889: 13 Dokumenter vedk. den i Anl. af Kop- og Krigsskatten 1717—43 nedsatte Kommission; General-Extract ov. Toldregnskabet for Kjøbenhavns Toldkammer 1757 og 1758; Artilleri-Etatens Reglement 1701, med Frederik IV's egenh. Underskrift; Skrivelse fra Kbnhvn.'s Magistrat til Rentekammeret om svenske Kobberplader, 26 Mai 1751; Skr. fra Kbnhvn.'s Magistrat til Rentekammeret om Brødrene Italiaenders Tobak, 27. Okt. 1756; 3 Skrivelser til Rentekammeret fra det alm. Handelskompagni 1749—50; Brev fra General-Økonomi- og Kommercekollegiet til Rentekammeret, 4 Mai 1741, med 2 Bilag.

**Kall, 4., 383.** *Statskunde der gesammten Königl. Dännemarkischen Reiche und Lande.* Pap. 18. Aarh. 1 Pakke.

Tysk. Et Titelbl. bærer, foruden det ovenf. Anførte, ogs. Titlen «Jus Publicum Daniæ». Indholdet af Pakken er dels Forarbejder til, dels Udarbejdelsen af et større Skrift, hvoraf 1ste Bog i Renskrift med en Afskriverhaand, det øvrige i Koncept med Andreas Hojers Haand, enk. Notitser ogs. med en anden; der findes ogs. en renskr. Dedikation til den danske Kronprins, udat. og uden Underskr. Vedlagt er et fransk Brev fra Hojer til en Monseigneur, dat. 28. Mai 1735.

**Kall, 4., 384.** *Et Bundt med adskillige Dokumenter og Afhandlinger til de danske Staters Statistik.* Pap. 17.—18. Aarh. 1 Pakke.

Forskell. Hænder, mest Afskrifter. Sagerne angaa Landvæsen, Mønt, Maal og Vægt, Mineralier, Forstvæsen, Hesteopdrætning, Fiskeri, Befolkningsstatistik m. m., det meste fra 18. Aarh.s Beg. Af Forfatternavne findes O. Lütken, N. Wamberg og A. Birch (sidstn. 1755). En enk. Optegnelse med Jessen-Schardebølls Haand; en Afhandling, kaldet «Politiske Spørsmaal», synes at være skr. med samme Haand som Ny kgl. Sml. 774[b], 4° (se ovfr. S. 270).

**Thott, Fol., 697.** *Fasciculus, in qvo varia ad statum regni oeconomicum spectantia.* Pap. 17.—18. Aarh. 1 Pakke.

Dansk og Tysk; forskell. Hænder. Indholdet er i den trykte Katalog over Thotts Saml. angivet saaledes: «a) Promemoria angaaende Jordegodset i Danmark og dets Taxt i Matrikelen. Sorøe 1752. b) Unvorgreifliche Gedanken zur Beförderung des Königl. Interesse und des Landes Aufnahme [1744]. Afgivet til Rigsarkivet 1889. c) Betænkning om geworben Folkes höie Fornödenhed, og hvorledes Dannemarks Rige kunde uden Besværing bringe et Antal gevorbne Folk paa Fode. [17. Aarh.] d) Betænkende hvorledes Riget beqvemmest kunde komme af sin Besvær og maintenere Crediten. [17. Aarh., nyere Afskr.] e) Promemoria angaaende Midlerne til at forekomme Told-Defraudation ved Øxen og Hestes Udførsel i Jylland. f) Forslag til Communications-Huses (ɔ: et Slags Adresse-Comtoirs) Oprettelse i Kiøbstæderne. 1703. g) Extract af Directeurernes for det Fattiges-Væsen i Danmark Resolutioner fra 1708 til 1718, i 2 Stykker. Bibl. Pontopp. [ɔ: Auktionskat. ov. E. Pontoppidans Bibl. 1766] S. 24, Nr. 37 og 38. h) Relation og Betænkning angaaende det 1736 i Kbhvn. indrettede Linned-Spinderie. [1752]. Afgivet til Rigsarkivet 1889. i) Forslag til Kongens Indkomsters Formerelse. k) Project til Banqve-Ordning, og Instrux, hvorefter den publiqve Credit skulde kunne dirigeres og maintaneres. Afgivet til Rigsarkivet 1889. l) Sal. Grev Thotts Betænkning om at fastsætte Renters Tagelse til 4 Procent, Autograph med en reenskreven Copie af samme; og Grev Berkentins egenhændig underskrevne Betænkning om samme Sag. Afgivet til Rigsarkivet 1889. m) Om Schäfferiers Indrettelse paa Heederne i Jylland. n) L. Jægers Project angaaende Præsternes Løn paa Landet. 1768. o) C. Cramers Betænkning om Kiøbstæd-Skolers Tilstand og Forbedring. Aarhuus 1755. Afgivet til Rigsarkivet 1889. p) Puncter til en Union imellem det kongelige octroierede danske Westindisk-Guineiske Compagnies Participantere. 1747. Bibl. Pontopp. [ɔ: Auktionskat. 1766 ov. E. Pontoppidans Bibl.], S. 27, Nr. 73». Endv.: q) Tysk Forslag angaaende Fiskeriernes Ophjælpning. 1769. r) Nogle Notitser ang. Postvæsenets Indkomster og Gejstlighedens Enkekasse i Sjælland, med 3 Bilag (Skrivelser til O. Thott). s) Forslag om Anvendelse af den kjøbenhavnske Brandkasses Midler til Fremme af Fiskerierne.

**Ny kgl. Sml., Fol., 427c.** *Miscellan-Samling af Bidrag til Danmarks Statistik — taget i meget vidt Omfang. 1—2.* Pap. 16.—19. Aarh. 2 Pakker.

Blandet Indhold, vedk. Landvæsen, Finanserne, Toldvæsen, Militæretaten, Kolonierne m. m. — Heraf kan mærkes Følgende. I Pakke 1: En Erklæring til General-Land-Økonomi- og Kom-

mercekollegiet (Kopi med egenh. tilføjede Bemærkninger), dat. Thurebyholm 28. Jan. 1764, fra Forpagter, senere Auditør, P. L. Wiimh; 2 Skrivelser fra Samme, vistn. til Landhusholdningsselskabet, begge dat. 27. Marts 1774; Betænkning i Anl. af disse, med Chr. Martfelts Haand; Betragtninger ang. Bondestandens Vilkaar (1757 og 1759) af Henr. Stampe, betegnede «Copie»; Landsdommer Jens Lassens Fæstebrev til Christian Jensen paa kgl. Korntiende af nogle nordsjællandske Sogne, 30. Mai 1663; Koncept (?) til tysk Skr. fra G. Cordes (?) til en Etatsraad, indeholdende Bemærkninger om et Manuskr. af denne, Kbh. 12. Marts 1763 (4 Foliobl.); et landøkon. Projekt af O. Holm, dat. Hirschholm den 8te April 1768; «Entwurf von nutzbahrer Anlegung der Zwang-Back-Häuser» af P. W. Wiering, Neuhaus d. 4. Nov. 1755; Peter Willumsen til Grev Moltke om Ferskvandsfiskeri, Benzonslund 27. Juli 1765, med Rettelser og Randbemærkninger, betegn. «Copie» (12 Foliobl.); udat. Promemoria af Munch, Bogholder og Revisor ved det alm. Brandforsikringsvæsen. — I Pakke 2: en tysk Relation fra Trankebar 1715 (2 Kvartbl.); J. H. Dietrichs, Specifikation paa de dansk-indiske Pengesorter, 6. Dec. 1765, med nogle tilskr. Bemærkn. af Fr. A. Müller; Afskr. af det vestindiske Kompagnis Oktroi, betegn. «Frans Thestrup 1737», med Paaskr. af Langebek: «Foræret af Herr Landsdommer de Thestrup 1751» [ɔ: til Danske Selsk.]; 3 Kvartbl. med Optegn. om Vægt og Maal fra 16. Aarh.'s 1ste Halvd.; flere økon. Notitser og Optegn. med A. G. Carstens' Haand (Koncept).

Af disse Pakkers Indhold ere afgivne til Rigsarkivet 1889: Nogle med et Brev fra Marquis de Turbilly (6. Okt. 1761) ledsagede Papirer om Agerdyrkningens Tilstand i Frankrig, sendte til Kongen af Danmark; Tabel over Ægteviede, Fødte og Døde i Sjælland, 1768—69, allerund. overleveret af L. Harboe; Tabel over Hartkorn i Jylland, dat. Rentekammeret 27. Nov. 1765; C. F. Løwes Forslag ang. Toldforpagtningen i Danmark og Norge, til Oversekretæren i Tyske Kancelli, 28. Marts 1760; Folketællingstabel, udarb. i Rentekammeret, dat. 3. Febr. 1770; Tabel over Fødte og Døde i Danmark—Norge 1751, allerund. forf. af W. Langfeldt; Adresse til Kongen ang. Møntvæsenet, fra endel Handlende, med et Bilag, 8. Aug. 1726; Memoire om de danske amerikanske Kolonier af Chr. L. B. v. Proch, 28. Okt. 1767; Skrivelse fra Rentekammeret til A. W. Hauch ang. Rosenborg, 9. Juni 1835.

a) **Ny kgl. Sml., Fol., 438.** *Excerpter og Optegnelser til Forelæsninger over Danmarks statsoeconomiske Tilstand af C. Olufsen.* — b) **Ny kgl. Sml., Fol., 439.** *C. Olufsens Optegnelser til Danmarks Statsoeconomie; begyndt i April 1817.* — c) **Ny kgl. Sml., Fol., 440.** *Samlinger til statsoeconomisk Oversigt over Danmark (især*

*Handelen, Financerne og Banken vedkommende) fra Slutningen af det 18de Aarhundrede, af Chr. Olufsen.* Pap. 18.—19. Aarh. 1 Pakke.

Indholdet er tildels egenh. Optegnelser af Nationaløkonomen, Prof. Chr. Olufsen.

**Ny kgl. Sml., 4., 654d.** *Statistiske og oeconomiske Optegnelser paa en Reise i Danmark og Hertugdømmerne i A. 1805, af Prof. Chr. Olufsen.* Pap. 19. Aarh.'s Beg. 24 Bl.

Autograf.

**Ny kgl. Sml., Fol., 440g.** *Sobre las producciones y la agricultura en Dinamarca; sobre la Marina militar Danesa.* Pap. 19. Aarh.'s Beg. 1 Pakke.

Spansk og Fransk. Indeholder dels nogle egenh. Optegnelser af Grev Alonso de Aguirre y Yoldi, spansk Gesandt i Kbhvn. fra 1801, død som dansk Overkammerjunker 1852, dels Afskr. af Beretninger fra ham til Regeringen i Madrid om Landvæsen, Orlogs- og Handelsmarine i Danmark og en dertil hørende Tabel. — *Herkomst.* Købt, tilligemed andre af Grev Yoldi's Efterladenskaber, af Kapt. C. A. Krag i 1860'erne.

**Ny kgl. Sml., Fol., 873.** *Volumen destinatum ordinatæ Collectioni omnium qvæ faciunt ad completam et certam Cognitionem Juris publici particularis Daniæ et Norvegiæ, primo interni inde externi.* Pap. 18. Aarh. 1 Bind.

Lat. Forskellige Hænder. Størstedelen af Bladene ere ubeskr. — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 490.

**Ny kgl. Sml., 4., 775d.** *Oservaciones politicas sobre el Comercio, Costumbres, Policia y Fuerzas de la Dinamarca. Libro 1—2.* Pap. Omtr. 1800. 1 Pakke, indeholdende 2 Hæfter.

Spansk. Vistn. af en herværende Diplomat; etsteds staar Udtrykket «oy dia», ɔ: for nærværende Tid, forklaret ved: Nov. 1799. Navnet P. Gomez findes udenpaa 1ste Hæfte. — *Herkomst.* Af Grev Yoldi's Efterladenskaber; købt af Kapt. C. A. Krag.

**Ny kgl. Sml., 8., 140o.** *Archiv for Statistik, Politik og Huusholdnings Videnskaber, udg. af F. Thaarup. 1—3 Bd. Kbh. 1795—98. Trykt Bog med haandskrevne Tilføjelser af Udgiveren.* Pap. 18. og 19. Aarh. 3 Bd.

Tilføjelserne — ikke mange — ere indførte i Marginen. — *Herkomst.* Købt paa Aukt. eft. Prof. H. M. Velschow 1862.

**Ny kgl. Sml., 8., 192r.** *Magazin for Danmarks og Norges topographiske, oekonomiske og statistiske Beskrivelse, udg. af F. Thaarup. 1—2 Bd. Kbh. 1797—1803. Trykt Bog med haandskrevne Tilføjelser af Udgiveren.* Pap. 18. og 19. Aarh. 2 Bd.

Heller ikke i dette Tidsskr. ere de tilskr. Marginalnoter talrige. — *Herkomst.* Købt paa Aukt. eft. Prof. H. M. Velschov 1862.

**Ny kgl. Sml., 8., 192d.** *Adskillige Optegnelser til Danmarks og*

*Skaanes Statistik, fra Begyndelsen af det 18de Aarhundrede.* Pap. 18. Aarh. 40 Bl., deraf Halvd. ubeskr.

**Ny kgl. Sml., 8., 195°.** *M. L. Nathanson, Danmarks Handel, Skibsfart, Penge- og Finantsvæsen fra 1730 til 1830. Kbh. 1832. Trykt Bog med haandskrevne Bemærkninger af Forfatteren.* Pap. 19. Aarh.

Tilføjelserne ere mest skrevne paa indskudte hvide Blade.

**Ny kgl. Sml., 4., 771e.** *C. v. Deurs, Collectanea medicohistorica Danica.* Pap. 19. Aarh. 113 Bl. med Pagin., 4 ubeskr. Bl. og endelig 23 Bl. alfab. Register.

Dansk. Autogr. Carl van Deurs (1800—62), Læge.

**Ny kgl. Sml., 8., 201k.** *F. V. Mansa, Bidrag til Folkesygdommenes og Sundhedsplejens Historie i Danmark. Kbh. 1873. Trykt Bog med haandskrevne Tilføjelser af Forfatteren.* Pap. 19. Aarh. 2 Bd.

Tilføjelserne ere mest paa indsatte hvide Blade, desuden paa enk. vedlagte og vedhæftede Sedler. — *Herkomst.* Gave fra Boghandler F. Hegel 1879.

## Danmarks Statsforfatning i Almindelighed.

**Gl. kgl. Sml., 4., 3286.** *Fr. Chr. Sevel, Specimen: an Daniæ Regnum a priscis temporibus fuerit hæreditarium, Jo. Grammio inscriptum.* Pap. 18. Aarh. 9 Bl.

Latin. Frederik Christian Sevel (1723—78), jurid. Prof. og Generalauditør for Søetaten.

**Ny kgl. Sml., 4., 1429m.** *H. M. Velschow, Forelæsninger over den danske Statsbestyrelses Historie fra Aar 1660 indtil vore Dage.* Pap. 19. Aarh. 62 Bl.

Autogr. Forelæsningerne holdtes 1838.

**Gl. kgl. Sml., Fol., 1165.** *Andr. Højeri Collegium de jure publico Daniæ.* Pap. 18. Aarh. 56 Bl.

Lat. og Dansk. Afskrift. — *Herkomst* osv. Nr. 66 i H. Grams Manuskriptsaml. — Trykt, helt paa Dansk, i Christiania 1783, 4° (Udgiveren er P. M. Bredsdorff).

**Thott, Fol., 1158.** *A. Højeri Collegium in jus publicum Daniæ, Norvegiæ, Ducatus Slesvicensis et Holsatiæ cum Annexis, Comitatus Oldenburg et Delmenhorst, habitum Havniæ 1730.* Pap. 18. Aarh. 56 beskr. Bl. samt 2 vedl. Bl., ligel. beskr. (Register), og talrige ubeskr., der synes indskudte for at tilskrive Anmærkninger.

Lat. og Dansk. Afskrift.

**Thott, 4., 2115—17.** *A. Højeri Collegium in Jus publicum Daniæ, Norvegiæ, Ducatuum, Oldenburgiæ et Delmenhorstiæ.* Pap. 18. Aarh. 3 Afskr. (forsk. Hænder).

Paa Titelbl. til Nr. 2117 staar: «qvod summa, qva potuit,

non qva debuit industria colligendum exscribendumque curavit Johannes Hagerup. Coeptum Hafniæ d. 8. Jan. 1738».

**Uldall, 4., 308.** *Collegium juris publici Danici a Prof. Andr. Hoyero habitum, conscriptum a P. Uldall 7 Maii 1764.* Pap. 18. Aarh. 81 + 7 beskr. Bl. samt nogle faa ubeskr.

Afskr., synes næppe at være med P. Uldalls Haand. De sidste 7 beskr. Bl. indeholde «Quæstiones e Jure publico danico ab Andr: Høyer Prof: Hafn: 1746» (paa Tysk).

**Kall, 8., 682.** *And. Høyeri Collegium privatum in jus publicum Daniæ, Norvegiæ et Ducatuum.* Pap. 18. Aarh. 1 Titelbl., 494 Pagg. samt 8 Bl. Register.

Afskrift.

**Ny kgl. Sml., 4., 1410.** *A. Højers Collegium ower Jus publicum Daniæ.* Pap. 18. Aarh. Titelbl. og 128 Pagg.

Afskrift. Helt igennem paa Dansk som Bredsdorffs trykte Udg., men ikke enslydende dermed.

**Ny kgl. Sml., 4., 1411.** *Andr. Høyers Collegium Juris publici Dano-Holsatici.* Pap. 18. Aarh. 59 beskr. Bl. samt 2 Bl. med Blyantsnotitser.

Skrevet med Auditør Hector Albert Reuss' Haand.

**Ny kgl. Sml., 4., 1412.** *And. Højers politiske Betænkninger om Dannemarks og Norges som Fyrstendømmers og Grevskabers Jure Publico 1736.* Pap. 18. Aarh. 140 Bl., med Pagin.

Er en dansk Overs. af hans Jus publicum, men ikke enslydende med Bredsdorffs tr. Udg.

**Ny kgl. Sml., 4., 1413.** *Jus publicum Regni Daniæ et ducatuum, sine dubio Andr. Høieri.* Pap. 18. Aarh. 140 Bl.

Er Afskr. af Hojers Statsrets-Kollegium; enk. Marginalnoter.

**Ny kgl. Sml., 8., 301m.** *Andr. Høyeri Collegium privatum in Jus publicum Daniæ, Norvegiæ et Ducatuum.* Pap. 18. Aarh. Titel-Bl., 448 Pagg. og 5 Bl. Register.

Afskrift. — *Herkomst.* Gave fra Etatsraad M. K. Raffenberg 1872.

**Thott, 4., 2118—19.** *Jus Publicum Daniæ, per quæstiones historiam Danicam repetentes 1736.* Pap. 18. Aarh. 2 forsk. Afskrifter, henholdsv. 31 og 33 beskr. Bl., i sidstn. desuden vedlagt 7 Bl. af en anden, ufuldendt Afskr.

Tysk. Er vistnok de Hojerske «Quæstiones» (slg. Uldall 308, 4°, se ovfr.), der dog ikke er enslydende med disse Expl. — *Herkomst.* Nr. 2119 har tilhørt N. F. v. Reichwein, af den dansk-norske Adelsslægt R., som uddøde 1784; hans Exlibris findes indklæbet foran.

**Thott, 8., 582a.** *Jus Publicum Daniæ* (1751—57). Pap. 18. Aarh. 157 Bl.

Dansk.

**Uldall, 4., 309.** *Collegium Juris Publici Dano-Norvegici a P. K.*

*Ancher habitum 1757, conscriptum a P. Uldall 1757.* Pap. 18. Aarh. 127 beskr. Bl. samt et Par ubeskr.

Latin. Samme Haand som i Uldall 308, 4° (se S. 279).

**Kall, 4., 569.** *C. F. Wadskiærs Forelæsninger over Danmarks Jus publicum.* Pap. 18. Aarh. 1 Pakke.

Dansk. Autogr. Holdte ved Sorø Akad. 1749—51.

**Ny kgl. Sml., 4., 1413b.** *J. S. Sneedorfs Jus publicum Daniæ eller Danmarks Statsret.* Pap. 18. Aarh. 103 beskr. Bl.

Afskrift. Paa Titelbl. staar: «Snedorfs Forelæsninger. F. de Thestrup». Randbemærkninger med T.'s Haand. — Jens Schielderup Sneedorf blev Prof. i Sorø 1751.

**Ny kgl. Sml., 4., 1414.** *Sneedorphs Jus publicum danicum (a N° 1413b nonnihil diversum) et slesvico-holsaticum.* Pap. 18. Aarh. Titelbl. 66 Bl., pagg. 1—132, og 74 Bl., pagg. 1—148.

Dansk. Afskr., noget forskellig fra forrige. Paa Titelbl. Navnet «P. P. Nygaard». — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 79.

**Ny kgl. Sml., 4., 1415.** *J. S. Sneedorphs Jus publicum danicum.* Pap. 18. Aarh. 65 beskr. Bl.

Dansk. Afskrift.

## Folkeretlige Forhold.

**Ny kgl. Sml., 4., 395m.** *Titulatur- und Formular-Buch der Könige Christian IV u. V* [ɔ: den udvalgte Prins] *in Dänemarck.* Pap. 17. Aarh.'s 1. Halvdel. 188 Bl., hvoraf 23 ubeskr.

Det meste med samme Haand; en nyere har dog gjort enk. Tilføjelser. Paa de sidste Bl. endel blandede Optegnelser, mest Tankesprog og Recepter. Foran, paa Indersiden af Bindet, er skr. Navnet: «Leonhart Metzner etc. Anno 1615. 28. Maj» samt nedenf.: «Liber Collegii Erfurtensis Societatis Iesu Anno 1690». — *Herkomst.* Købt af en Boghandler i Tyskland 1875.

**Ny kgl. Sml., 8., 301.** *Titulatur an Kayser, Könige, Churfürsten etc. item andere auswärtige Mächte, wie solche in der königl. Teutschen Cantzley gebräuchlich. 1758.* Pap. 18. Aarh. 85 Bl., deraf endel ubeskr. samt 2 vedl. Bl.

Autogr. af Etatsraad C. F. Temler, med nogle senere Tilføjelser. Foran en orig. Billet fra T. til Sekretær Scharffenberg med dennes paaskr. Svar.

**Uldall, Fol., 70.** *Disqvisitiones, 1) An Regnum Daniæ fuerit Feudum Imperii Romani; 2) Qvo tempore et qvo modo Norvegiæ Regnum ad Danos pervenerit et hæreditarium factum est.* Pap. Omtr. 1700. 6 Bl., det sidste ubeskr.

Latin. Synes Koncept.

**Ny kgl. Sml., 4., 791.** *Discursus historicus om de Engellænders og Nederlænders Seilatz udi Norden.* Pap. 18. Aarh. 35 Bl.

Dansk. Afskrift. Titelbl. med J. Langebeks Haand; forneden (med samme Haand, dog vist næppe refererende sig til Afhandlingen selv): «In Choro Bibliothecæ Acad. Hafn: sc. ante incendium Anni 1728». — *Herkomst.* Bibl. Langeb., S. 559, Nr. 121. — Suhms Ms.-S. Nr. 890.

**Uldall, Fol., 71.** *C. M. Knesebeck Tractatus de Dominio Maris Baltici Daniæ competenti, Chr. V^to^ adscriptus 1698.* Pap. 18. Aarh. 44 Bl. Afskrift.

**Ny kgl. Sml., 4., 1417—18.** *Lucas Moth, Historisk og tildeels politisk Afhandling om den kongelige danske Ret til at tage Told i Øresund.* Pap. 18. Aarh. 2 forsk. Afskrifter, den ene 97 beskr. Bl., den anden 96.

**Ny kgl. Sml., Fol., 872[1].** *Mémoires et Traités concernants le Royaume de Dannemark; e Cod. chart Rostgaard. N^o^ 157, fol.*

Har manglet i længere Tid.

**Ny kgl. Sml., Fol., 874.** *Kurtzer historischer Bericht von den Commerce-Tractaten zwischen Dännemark und Holland, sampt einigen Anmerkungen über den letzten Commercetractat de A. 1701; aus archivalischen Urkunden und Nachrichten zusammengetragen von E. L. 1732.* Pap. 18. Aarh. 108 Bl.

Synes Autograf. Dediceret til Ministeren Christian Ludvig Plessen af Forfatteren, som er Eskel Lohmann, Arkivsekr. i Tyske Kancelli († 1737).

## Vaaben og Flag.

**Gl. kgl. Sml., Fol., 745.** *Jani Bircherodii, Episcopi Aalb., Dissertatio de Regni Daniæ Insignibus.* Pap. 18. Aarh. 45 Bl. og 1 vedhæftet Bl. med en Blyantstegning.

Afskr., med enk. daarlig tegnede Figurer i Texten. (Bogen er tr. i D. Mag. 5 R., III, 156 ff.)

**Ny kgl. Sml., 4., 1421.** *J. Bircherodii Cordati Leones sive de Insignibus Daniæ Diss.* Pap. 18. Aarh. 90 Bl., det sidste ubeskr. samt 16 Tavler med Tuschtegninger.

Samme Afhandling som forr. Nr. Meget smukt udført Afskr. med sirlige Tegninger. Foran staar: «Describi curavit Klevenfeldt per D^m^ Rasch»; siden har Bogen tilhørt Suhm, som ogs. har skrevet en lille Notits paa Forsatsbladet. Klevenfeldts Exlibris er indklæbet foran. — *Herkomst.* Mus. Klevenf., S. 246, Nr. 161. — Suhms Ms.-S. Nr. 45.

**Ny kgl. Sml., 4., 1422.** *Jani Bircherodii Dissertatio de regni Daniæ insignibus.* Pap. 18. Aarh. 66 Bl.

Samme Afhandling. Afskrift. En Bemærkn. med Suhms Haand paa Titelbl. Vedlagt en lat. Billet fra Klevenfeldt, vistn. til Suhm. — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 737.

**Gl. kgl. Sml., Fol., 746.** *Joachim Wielandts Forklaring over det danske Vaabens rette Skioldemerke. 1ste og 2den Bog, med Dedication til Kongen foran.* Pap. 18. Aarh. 217 Bl.

Renskr., und. Dedikationen Forfatterens egenh. Underskr. Paa forreste Blad, med samme Haand: «Til Det Grævelige Danni-schioldische Bibliothec underdanigst indsendt af J. Wielandt». Desuden Navnet O. Blome paa Forsatsbl. (han købte Manuskr. paa den D.'ske Aukt., slg. Katal. S. 429, Nr. 375).

**Gl. kgl. Sml., 4., 2372.** *Joach. Wielandt, Om det danske Vaaben, Pars I.* Pap. 18. Aarh. 2 Bd., henholdsv. 138 og 294 beskr. Bl. samt nogle faa ubeskr. og 2 Tavler samt mange Tegninger i Texten.

Pyntelig Renskr., indb. i rødt Fløjl, tilegnet Kong Fred. IV. — *Herkomst.* Det kgl. Haandbibliothek.

**Thott, Fol., 799—800.** *De Kongelige danske Vaabens Beskrivelse ved Joachim Wielandt.* Pap. 18. Aarh. 2 Hefter, henholdsvis 84 og 63 Bl. samt vedlagte Registre (med anden Haand).

Afskr. uden Tegninger. — *Herkomst.* Kat. ov. v. d. Ostens Bibl., S. 337, Nr. 82—83.

**Thott, 4., 1460.** *Dissertatio de Daniæ insignibus.* Pap. 18. Aarh. 103 Bl.

Latin. Afskr. af J. Bircherods Afhandling. — *Herkomst.* Kat. ov. v. d. Ostens Bibl., S. 347, Nr. 15.

**Thott, 4., 1461.** *Tractat om det danske og norske Vaabens Oprindelse og Forandringer.* Pap. 18. Aarh. 33 Bl., deraf 1 ubeskr.

Dansk.

**Thott, 4., 1462—64.** *C. Klarups Underretning om det danske Vaaben 1772.* Pap. 18. Aarh. 3 Afskrifter paa gennemsnitlig halvhundrede Blade.

Christian Klarup var Sekretær i Danske Kancelli (død 1779).

**Uldall, Fol., 73.** *Enfoldige Observationer anlangende det danske Vaaben.* Pap. 18. Aarh.'s Beg. 10 Bl.

Renskr. ell. Afskrift.

**Ny kgl. Sml., Fol., 477.** *Anonymi Dissertatio de Daniæ insignibus.* Pap. 17. Aarh. 56 Bl., deraf 1 ubeskr.

Latin. Er Jens Bircherods Afhandling; synes Orig., med Tegninger. Et Par Randbemærkn. ved en anden Haand. — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 721.

**Gl. kgl. Sml., Fol., 747.** *Adskillige Danske Kongers Indsegl ved Peder Resen 1668, med Tegninger.* Pap. 17. Aarh. 15 Bl., deraf kun 3 beskr.

Original.

**Gl. kgl. Sml., 4., 2373.** *Anonymi brevis Tractatus de vexillis Danorum.* Pap. 18. Aarh. 30 Bl.

Latin. Afskrift. — *Herkomst.* Har tilhørt N. Foss, med hvis Haand Titelbl. er skrevet.

## Ridderordener.

**Thott, 4., 1478.** *P. Vidalin de nomine nobilium antiqv. Ridder, med Tillæg om de to i Norden florerende Ridder-Ordener af Elephanten og Dannebrogen, dediceret til Grev Thott af H. Jacobæus.* Pap. 18. Aarh. 35 Bl.

Lat. Dedikationen, underskr. H. Jacobæus, er dat. Kbh. 28. Apr. 1757.

**Ny kgl. Sml., 4., 643.** *Paulus Widalinus de voce Riddari.* Pap, 18. Aarh. 50 Bl., det sidste ubeskr.

Afskrift. Ikke samme Afhandl. som foreg.

**Gl. kgl. Sml., 4., 2374.** *Ivari Nicolai Hertzholmii libellus de variis Eqvitum generibus deqve origine Regii Ordinis Elephantini.* Pap. 17. Aarh. 74 beskr. Bl., med nogle Tegninger.

Lat. Synes Orig. Forf. (1635—93) var kgl. Historiograf og Overretsassessor i Norge. Et Folio-Værk om Elefantordenen, udgivet 1704 af Jens Bircherod (se nedenf.), betegnes paa Titelbl. som «Udtog af H.'s efterladte Haandskrift», men er vistn. navnl. efter Hertzholms anden Afhandling (se ligel. nedenf).

**Thott, Fol., 762.** *Libellus de variis eqvitum generibus deqve inclyta origine regii ordinis Elephantini, per Ivarum Hirtzholm.* Pap. 17. Aarh.'s Slutn. 47 Bl.

Afskr. af forrige. — *Herkomst.* Har tilhørt Geheimeraad Vincents Lerche (hans Vaaben findes paa Bindet), hvis Søn solgte sit Bibliothek 1744 til Geheimerd. v. d. Osten (slg. Kat. over dennes Bibl., S. 334, Nr. 33).

**Thott, Fol., 758.** [Jens] *Bircherodius, De ordine Elephantino ut et de ordine armati brachii Danebrogico deqve variis ordinum generibus.* Pap. Omtr. 1700. 91 Bl., med enk. Tegninger.

Afskrift. Svarer ikke ganske til det 1704 tr. Værk «Breviarium equestre». Forf. (1664—1720) var Præst i Gladsaxe, siden Biskop i Christianssand. — *Herkomst.* Katal. ov. Aukt. eft. E. Pontoppidan, S. 28, Nr. 77.

**Thott, Fol., 759—60.** *Ejd. libri 2 alia Ex.* Pap. 18. Aarh.'s Beg. Samme Bog i 2 forsk. Afskrifter, den første helt uden Tegninger, i den anden findes et Par Tegn. samt 2 indklæbede Kobberstik; foran i denne staar: «Denne Bog er Magister i (sic) Faaberg i Christianiæ Stift Tilhørende. S. Bircherod».

**Thott, Fol., 761.** *Udkast til samme Verk.* Pap. Omtr. 1700. 184 beskr. Bl. samt 2 vedlagte Bl. og en vedlagt Seddel.

Ikke Autograf.

**Thott, Fol., 766.** *En Fascikel indeholdende adskillige Collectanea, løse Papirer og Tegninger, Ridder-Ordener, især Elephantordenen 1691 angaaende, tilligemed en Fortegnelse paa Ridderne af Elephanten fra Frid. II til Christ. V.* Pap. 17. og 18. Aarh. 1 Pakke.

Af Indholdet kan mærkes nogle Prøvetryk af Kobberstik til Bircherods «Breviarium equestre», en Tegn. eft. et Portr. fra 15. Aarh.'s Slutn. (med vedføjet Notits af F. Rostgaard; det er daarlig gengivet i Kobberst. i «Brev. equ.») samt nogle kolor. Tegn. af Kroner og Hjelme; Beg. af en dansk Overs. af Bircherods Bog; renskr. Udkast til tyske Statuter for Elefantordenen (forskellige fra de 1693 trykte), dat. Frederiksborg 11. Marts 1679, med Rettelser og Tilføjelser, skrevne med 2 forsk. Hænder (14 Foliobl., deraf 3 ubeskr.); en nyere Afskr. af samme Udkast; flere Fortegnelser over Elefant- og Dannebrogsriddere indt. Fred. IV incl. — *Herkomst.* Kat. ov. v. d. Ostens Bibl., S. 337, Nr. 84.

**Ny kgl. Sml., Fol., 479b.** *F. C. Weber, Collectanea om Elephant- og Dannebrogsordenen i Almindelighed.* Pap. 18. Aarh.'s Midte. 1 Pakke.

Forarbejder til en Bog eller flere. Foran ligger en Seddel, hvorpaa disse Ord: «Den ypperlige og ældgamle Kongl. Danske Elephant ordens Antiqvitet samt Ridder standens første Oprindelse Med mange Kobber stycker og Rare teigninger Efter mange Aars Fliid og û-mage, Samen skrevet i Tvende store Folianter udi et Manuscrip [sic], som dagelig dags kan forevises Efter den af ham forhen udgifvede bekiendtgiørelse, og ûddelte Noticier, af Frid. Weber udi Norgesgade N° 147».

**Ny kgl. Sml., 4., 1423b.** *Samlinger til danske Ridderordeners Historie.* Pap. 19. Aarh. 1 Pakke.

Mest Afskrifter fra 18. Aarh., desud. en enk. med Ant. Petersens Haand, ligel. et Par Optegn. med L. Engelstofts. — *Herkomst.* Ant. Petersens Samlinger.

**Thott, Fol., 769.** *Elephant- og Dannebrog-Ordenernes Ceremonialier.* Pap. 18. Aarh. 13 Bl. og en vedlagt Seddel (med Fragm. af et aabent Br. af Fred. IV i Afskr.).

Kaligrafisk Afskrift.

**Uldall, Fol., 102.** *Ordens-Secretairens Copiebog fra 1690 til 1740.* Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Gl. kgl. Sml., 4., 2375.** *Biskop Owe Bildes Brev til Cantzler Johan Friis angaaende Elephant-Ordenens Oprindelse.* Pap. 18. Aarh. 3 Bl. Afskr. med N. Foss's Haand.

**Gl. kgl. Sml., Fol., 753.** *Sigismund Markwart, Soc. Jesu, Exemplar s. Liber II de ordine Danico Elephanti ad Fridericum III. Hamburgi 1662.* Pap. 17. Aarh. 18 beskr. Bl.

Autograf. Foran findes en egenh. Dedikationsskr. til Fred III af Danm., dat. Hamb. 16. Mai 1662.

**Gl. kgl. Saml., Fol., 754.** *Idem Liber.* Pap. 18. Aarh. 29 beskr. Bl.

Samme Bog. Afskr., ligeledes kun indeholdende «2den Bog» (hvilket ogs. gælder om de følg. Afskrifter). — *Herkomst.* Nr. 32 i Fortegn. ov. H. Grams Manuskriptsml.

**Ny kgl. Sml., Fol., 479.** *Sigism. Marqvart, De ordine Elephantino. 1662.* Pap. 18. Aarh. 17 Bl.

Afskrift. — *Herkomst.* Foran findes Grev G. C. Haxthausens Exlibris (1772). — Mus. Klevenfeld, S. 220, Nr. 34. — Suhms Ms.-S. Nr. 945.

**Ny kgl. Sml., 4., 1424.** *Sigism. Markwart, De ordine elephantino. Hamb. 1662.* Pap. 18. Aarh. 66 Bl.

Paa Titelbl., med J. Langebeks Haand: «Ex autographo Biblioth. Fossianæ in fol. N° 1731». — *Herkomst.* Bibl. Langeb. S. 581, Nr. 534. — Suhms Ms.-S. Nr. 479.

**Gl. kgl. Sml., Fol., 755.** *Ivari Nicolai Hertzholmii Sacri et Regii Ordinis Elephantini antiqvitas, ad Frid. III. 1666.* Pap. 17. Aarh. 112 Bl.

Orig. Med talrige, ret smukke Pennetegninger. Bogen er vistn. den, der ligger til Grund for Bircherods Breviarium eqvestre (se S. 286).

**Thott, Fol., 763.** *Sacri et regii ordinis Elephantini antiqvitas, per Iv. Hirtzholmium 1666.* Pap. 17. Aarh.'s Slutn. 71 Bl. og 4 Tavler.

Pyntelig Renskr. med Tuschtegninger. — *Herkomst.* Har tilhørt V. Lerche, hvis Vaaben findes paa Bindet, siden v. d. Osten (slg. Kat. ov. dennes Bibl., S. 337, Nr. 88).

**Ny kgl. Sml., 4., 1427.** *Den høieste Ordens høistpriselig Antiqvitet og Lustre om Elephanten af Ivar Hertzholm.* Pap. Ca. 1700. 9 beskr. Bl.

Dansk. Afskrift.

**Gl. kgl. Sml., Fol., 756.** *Ivari Nicolai Hertzholmii Responsio ad Oweni Bilde, Aarhusiensis Episcopi, epistolam, qva evincere conatur Ordinem Elephantinum Christiano I Romæ 1474 existenti a Sixto IV Pontifice esse oblatum. Præmissa est præfatio brevis ad lectorem.* Pap. 17. Aarh. 42 Bl.

Lat. Synes Orig. Samme Haand som gl. kgl. S. 2374, 4°. (se S. 283).

**Gl. kgl. Sml., Fol., 757.** *Idem Liber, præmissa Epistola nuncupatoria ad Petrum Reetz et Christophorum Gabelium.* Pap. 17. Aarh. 52 Bl.

Sam. Bog. Ligel. rimeligv. Orig.; samme Haand som i forr. Nr.

**Thott, Fol., 764.** *Iv. Hirtzholmius, De ordine elephantino, contra Owenum Bilde, Arhusiensium episcopum.* Pap. Omtr. 1700. 37 beskr. Bl.

Afskrift. — *Herkomst.* Har tilhørt Vincents Lerche, hvis Vaaben findes paa Bindet, siden v. d. Osten (slg. Kat. ov. hans Bibl., S. 334, Nr. 34).

**Thott, 4., 1477.** *J. N. Hirtzholmius, De ordine elephantino, contra Avonem Bilde, hvortil er føiet Bildes Brev til Kanzler Jo. Friis om samme Sag.* Pap. 18. Aarh. 1 Pakke.

Afskrift.

**Ny kgl. Sml., 4., 1425.** *I. N. Hertzholmius, De ordine Elephantino.* Pap. 18. Aarh. 99 Bl.

Samme Bog. Afskr. (eft. Nr. 865, ɔ: gl. Nr., i den Arnam. Manuskriptsaml.)

**Ny kgl. Sml., 4., 1426.** *Ejd. libri apographum.* Pap. 18. Aarh. 87 Bl.

Samme Bog. Afskr. efter Nr. 865 i den Arnam. Sml., foretagen for Suhm, med hvis Haand Afskrivernavnet «Rasbec» staar paa Titelbl. Paa en vedhæftet Seddel er skr.: «ex Ms^tis D^ni Reitzeri, vantar ad conferera.»

**Gl. kgl. Sml., Fol., 758.** *Elephant-Ordenens Beskrivelse af Peder Resen 1680, med nogle Christ. IV. og Friderici II Mynter, deels tegnede, deels stukne.* Pap. 18. Aarh. 171 Bl. og 2 Tavler.

Afskrift. — *Herkomst.* Stammer fra det kgl. Haandbibl. — Paa Bindet Vincents Lerches Monogr.

**Thott, Fol., 765.** *Breviarium eqvestre s. de ordine Elephantino, ex posthumo et msto. Ivari Hirtzholmi codice in epitomen redacto, illustrato et continuato a Jano Bircherodio Jani filio.* Pap. 18. Aarh.'s Beg. 51 beskr. Bl. samt 15 kobberst. Tavler (forud. indklæbede Kobberst. i Texten) og 6 vedl. Blade, mest med Aftryk af Kobberstik.

Pyntelig Renskr. Tavlerne ere væsentl. de samme som i den trykte Udg. — *Herkomst.* Har tilhørt V. Lerche, hvis Vaaben findes paa Bindet, siden v. d. Osten (slg. Katal. ov. hans Bibl., S. 337, Nr. 89).

**Kall, Fol., 71.** *Incerti Auctoris Msptum de origine et historia ordinis Elephantini.* Pap. 17. Aarh.'s Slutn. 230 Bl., med Pagin. Der mangler nogle (8) Blade i Beg. og Slutn.

Latin. Renskr. med Rettelser og Randnoter, hvoraf nogle synes at skyldes Forf., medens andre ere med senere Hænder, deribl. Abr. Kalls. Det ses, at Skriftet har engang været omarb. til Trykning.

**Ny kgl. Sml., 4., 1423.** *En Samling af Optegnelser og Tegninger Elephantordenen angaaende, ved Klevenfeldt.* Pap. 18. Aarh. 1 Bd.

Dels Notitser med K.'s Haand, dels Koncept til et fransk Br. fra ham til Baron Bernstorf, 7. Mai 1722 (7 Sider), og et Original-Br. fra H. Gram til K. (udat.). Tegningerne, hvoraf en enk. er særlig vel udført, ere rimeligvis af Andreas Thornborg (ell. maaske af G. W. Baurenfeind.)

**Gl. kgl. Sml., Fol., 759.** *Marcus Giøe Falcksøns Oration om Elephant-Ordenens Oprindelse og Fremgang, holdt paa Friderichsborg d. 4. Julii 1694 med Tilskrift til Kong Christ. V, egenhændig underskreven af Forfatteren.* Pap. 17. Aarh.'s Slutn. 28 Bl.

Pyntelig Renskr., indb. i rødt Fløjl. — *Benyttelse.* Trykt i Kbhvn. 1721.

**Gl. kgl. Sml., Fol., 760.** *Idem Liber.* Pap. 18. Aarh. 17 beskr. Bl.

Afskrift af samme Bog.

**Gl. kgl. Sml., Fol., 761.** *Idem Liber, iterum.* Pap. 18. Aarh. 31 beskr. Bl.

Anden Afskr. af samme Bog.

**Thott, Fol., 768.** *Marcus Giøe Falcksens Tale ved Elephant-Ordenens Inauguration 1694.* Pap. Omtr. 1700. 31 Bl.

Afskrift af samme Bog.

**Uldall, 4., 407.** *M. Gøe Falcksens Oration om Elephant-Ordenen holdt d. 5. Juli 1694, og Fortegnelse paa dens Forskiælligheder fra den trykte.* Pap. 18. Aarh. 24 beskr. Blade og 1 vedlagt Bl. (med Varianterne).

Afskrift af samme Bog.

**Gl. kgl. Sml., Fol., 762.** *Peter Jespersens Prædiken, kaldet dobbelt Klenodie, ved Elephant-Ordenens Inauguration. Fridrichsborg d. 4. Julii 1694.* Pap. 17. Aarh.'s Slutn. 97 beskr. Bl.

Pyntelig Renskr. i rødt Fløjl. — *Benyttelse.* Trykt i Kbh. 1774, Fol.

**Thott, Fol., 767.** *Prædiken holdt ved Elephant-Ordenens Inauguration i Frederiksborg Slotskirke 1694 af Hofprædicanten Ped. Jesperson.* Pap. 18. Aarh.'s Beg. 87 Bl.

Afskrift af samme Bog.

**Uldall, 4., 405.** *Doctor Peder Jespersens Tale ved Elephant-Ordenens Inauguration d. 4. Juli 1694.* Pap. 18. Aarh. 23 beskr. Bl.

Afskrift af samme Bog.

**Kall, 4., 413.** *P. Jespersens Tale ved Elephantordenens Inauguration 1694.* Pap. 18. Aarh. 51 beskr. Bl.

Afskrift af samme Bog.

**Ny kgl. Sml., 4., 1428—29.** *D. Peter Jespersens Prædiken paa Ordensdagen for Elephantordenen d. 4. Julij 1694.*

Nr. 1428: Pap. Omtr. 1700. 44 Bl. Pyntelig Renskrift i rødt Fløjl.

Nr. 1429: Pap. 18. Aarh. 24 Bl. Afskrift af samme Bog.

**Ny kgl. Sml., Fol., 875.** *Christiani Vti statuta ordinis Elephantini.* Pap. 17. Aarh.'s Slutn. 8 Bl., deraf 1 ubeskr.

Latin. Afskr. Statuterne ere dat. 11. Marts 1679. Paa sidste Bl., med J. Langebeks [?] Haand: «NB. ere skrefne af Ober Secreterer Luxdorph Self som dend tid var Ordens Secreterer». — *Herkomst.* Har tilhørt B. W. Luxdorph, hvis Vaabenmærke findes udenpaa Bindet. — Suhms Ms.-S. Nr. 627.

**Gl. kgl. Sml., Fol., 763.** *Peter Benzon Mylius, Historische Nachricht von dem Dannebrogischen Ritter-Orden, dem Könige Friderico IV*

*zugeeignet.* Pap. 18. Aarh.'s Beg. 43 Bl. (deraf 4 ubeskr.), med 5 Tavler samt Tegninger i Texten.

Kaligrafisk Renskr. Tavlerne ere tildels kolor. og særdeles fint udførte, af G. v. Lode. Portrætet af en Dannebrogsridder i «Statuterne» er forskelligt fra det, som findes i den trykte Udg. af disse fra 1693. — *Herkomst.* Stammer fra det kgl. Haandbibliothek.

**Thott, Fol., 866.** *En kort Relation om hvad der passerede i Rosenborg Lysthauge den 12. Oct. 1671, da Kongen giorde de første Riddere af Dannebrog.* Pap. 18. Aarh. 4 Bl., det sidste ubeskr. Afskrift.

**Uldall, Fol., 105.** *Fortegnelse paa hvad en Ridder af Dannebrog ved Ordenens Modtagelse skal betale.* Pap. 18. Aarh. 1 Bl. i Omslag. Afskrift.

**Uldall, Fol., 116.** *C. L. de Gadow, Oratio de Eqvestri Ordine Unionis sic dicto, habita in Diei nuptialis Christiani VI^ti^ et Sophiæ Magdalenæ Celebrationem d. 7. Aug. 1734.* Pap. 18. Aarh. 35 Bl., det sidste ubeskr.

Lat. Pyntelig Afskr. Omhandler Ordenen «de l'Union parfaite». Paa forreste Bl. staa Ordene: «H. Hof-Marschalck v. Gram».

**Uldall, 4., 453.** *a) Project til Mathilde Ordenens Statuter af Grev Enwold Brandt. b) Statuterne selv af 29. Jan. 1771.* Pap. 18. Aarh. 6 Bl., de 2 ubeskr.

Afskr. med Uldalls Haand.

## Hoffet.

**Ny kgl. Sml., Fol., 674.** *Fortegnelse paa alle Kongelige Deputater og Udgifter til Hofstaten, Betiente og Personer for Aar 1691.* Pap. Vistn. 18. Aarh.'s Beg. 18 Bl.

Synes Afskr.; til Slutn. nogle Optegnelser med en anden Haand. — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 694.

**Ny kgl. Sml., 8., 264°.** *Designation over deres Kgl. Majestæts Stald-Officianter, Haandværker og Livrée Betiente, saaledes som samme i allerunderdanigst Tieneste befindes den 1^ste^ Jan. 1811. Ant. Petersens Saml.*

Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Ny kgl. Sml., 8., 264^p^.** *Summarisk Extrakt af det kongelige Sølvkammers Inventarie med Tillæg af et alphabetisk Register, underdanigst indleveret d. 1. Marts 1844. Kjøbt paa Ant. Petersens Aukt. 1871.*

Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Ny kgl. Sml., Fol., 456^e^.** *Königl. Bau-Rechnung wegen der Königl. Schlösser und Gebäuden pro A° 1768 (Orig.) Ant. Petersens Saml.*

Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Ny kgl. Sml., Fol., 456f.** *Afgjorte Sager af den kgl. Bygnings-Direction (mest for Aaret 1781). Ant. Petersens Saml.*
Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Ny kgl. Sml., Fol., 456g.** *Ant. Petersen, Uddrag af Zahlkassens (?) Regnskaber angaaende de kongelige Bygninger i Tidsrummet 1821—22.* Pap. 19. Aarh. 10 beskr. Bl.
Afskrift.

**Thott, 4., 2021.** *Christian Vtes Ceremoniale.* Pap. 18. Aarh. 30 Bl., deraf 3 ubeskr., samt 2 vedhæftede Foliobl., det ene ubeskr.
Afskr. Det paa Foliobl. synes at være med Geheimeraad Vincents Lerches Haand.

**Uldall, 4., 382.** *Christiani Vti Instrux for fremmede Ministres audience af 6. Apr. 1672.* Pap. 18. Aarh. 8 Bl., det sidste ubeskr.
Afskrift.

**Ny kgl. Sml., 4., 1077.** *Forslag til et Hof-Ceremonial efter Kongelig Befaling af 1684.* Pap. 18. Aarh. 10 Bl.
Afskr. Underskrifter findes ikke.

**Uldall, 4., 383.** *Christiani Vti Anordning om Ceremoniellet ved fremmede Gesandters Audientz af 1685, samt adskillige derhen hørende Efterretninger af Geheimeraad Wincentz Lercke.* Pap. 18. Aarh. 18 Bl. i Omslag.
Afskrift.

**Ny kgl. Sml., Fol., 874b.** *Dokumenter og Instruxer angaaende det danske og svenske Ceremoniel, meest fra Christ. V's Tid.* Pap. 17—18. Aarh. 1 Pakke.
Afskrifter, med forskell. Hænder; V. Lerches hist og her. Til Rigsarkivet er afgivet 1889: «Titulatur u. Curialen, welche in Ihro Kön. May.t Cammer- u. Hand-Schreiben an Kayser, Könige, Chur- u. Fürsten gebraucht werden» (Orig.) og «Pro Memoria anl. Ambas. Camilly's private Audience og Visiter», Koncept med Rettelser.

**Uldall, Fol., 103.** *Ceremoniel-Journal angaaende de Ceremonier, som ved fremmede Ministres Audiencer og ellers i andre Tilfælde ere blevne observerede ved det kongelige Hoff siden d. 10. Maij 1696 til 1726, holdt af Wincentz Lerche.* Pap. 18. Aarh. 147 beskr. Bl., med Pagin.
Afskr. Foran ligge nogle faa Oktavbl. med Rettelser.

**Kall, Fol., 126.** *Rangforordning samt Rangliste paa Civiletaten, forandret efter Forordningen af 14de Octbr. 1746.* Pag. 18. Aarh. 135 Bl., deraf nogle enkelte ubeskr.

**Kall, 4., 409.** *Collectanea zum Tituln, Rang, Ceremonielwesen etc., meest fra Begynd. af 18. Aarh.; synes at være af en dansk Diplomatiker.* Pap. 18. Aarh. 1 Pakke.
Tysk og Fransk. Det meste er Afskrifter med een og samme Haand.

**Ny kgl. Sml., 4., 1267.** *Samling af Titulaturer for danske og*

*holstenske Embedsmænd og Adelsmænd, af C. F. Temler.* Pap. 18. Aarh. 1 Bd. med en stor Del vedlagte Blade og Sedler. Disse ere mest skrevne med Temlers Haand, derimod ikke selve Bindets Indhold.

## Stænderne.

**Gl. kgl. Sml., 4., 3228.** *Samling af 12 aabne Breve af K. Hans, Christian III, Frederik II og Christian IV ang. Adelsskabet i Fyen, dets Statuter, Friheder og Privilegier, publicerede paa Fyens Landsthing 1632.* Pap. 18. Aarh. 21 beskr. Bl.

Afskr. med N. Foss's Haand. — *Herkomst.* Stammer fra det Fossiske Bibl.

**Gl. kgl. Sml., 4., 3232[b].** *Samling af Frederik III's Privilegier for Adelen efter Souverainiteten, dat. Kbh. 24. Juni 1661.* Pap. 17. Aarh. 6 Bl.

Afskrift.

**Uldall, 4., 399.** *Frederik III[tii] Privilegier til Adelen med en Historisk anmærkning af det Siællandske Registrant N° 25.* Pap. 18. Aarh. 6 Bl. i Omslag.

Afskrift.

**Ny kgl. Sml., 4., 1382.** *Adelens Privilegier i Norge samt lignende Dokumenter Danmark og Norge angaaende af Christian IV og Friderik III.* Pap. 18. Aarh. 47 Bl.

Afskrift for P. F. Suhm. — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 634.

**Gl. kgl. Sml., 4., 3284.** *Vindiciæ secundum existimationem Pauli Tscherningii adversus maledicum et seditiosum scriptum Anonymi, sub titulo: «Nobilitatis Responsum».* Pap. 17. Aarh. 60 Bl.

Latin. Synes Orig., med Rettelser og Randnoter. Imod Oluf Rosenkrantz's «Nobilitatis Responsum», der atter er Modskrift mod det 1663 tr. «De ordine subditorum», som gaar for at være af P. Tscherning.

**Gl. kgl. Sml., 4., 3285.** *Id. Liber.* Pap. 18. Aarh. 57 beskr. Bl.

Afskr. af samme Bog med N. Foss's Haand. — *Herkomst.* Stammer fra det Fossiske Bibl.

**Ny kgl. Sml., 4., 1420.** *Pauli Tscherningii Vindiciæ adversus scriptum Anonymi: Nobilitatis Responsum.* Pap. 17. Aarh. 36 beskr. Bl.

Synes Afskr. af samme Bog. Betegnelsen hidrører fra Kat. ov. Langebeks Bogsamling. — *Herkomst.* Bibl. Langeb. S. 566, Nr. 241.

**Thott, 4., 1863.** *Olavi Rosencrantzii Nobilitatis Responsum ad famosum calumniatoris librum de statu subditorum et regno Daniæ.* Pap. 17. Aarh. 15 Bl., deraf det sidste ubeskr.

Gl. Afskrift. Bogen blev trykt ud. Aar (1663).

**Thott, 4., 1864—65.** *Id. Lib. Danice.* Pap. Vistn. 18. Aarh.'s Beg. Henholdsvis 66 og 133 beskr. Bl.

To forskell. Oversættelser af O. Rosenkrantz's «Apologia Nobilitatis» (den der tryktes 1681, altsaa ikke samme Skrift som foreg. Nr.)

**Thott, 4., 1866.** *Id. Lib. oversat af J. Rodsteen. 1692.* Pap. Omtr. 1700. 96 Bl., deraf nogle faa ubeskr.

Forskellig fra de nys anf. Oversættelser. Synes Afskrift.

**Ny kgl. Sml., 4., 1419.** *Oluf Rosenkrandses Forsvar for Adelen imod en Ubekiendts Skrift om Undersaatternes Orden i Danmark; af Latinen paa dansk oversat.* Pap. 18. Aarh.'s Beg. 24 Bl.

Afskrift. Er Oversættelse af Rosenkrantz's første Skrift, det fra 1663, foretagen paa Foranstaltn. af Hans Nansen og flere kjøbenhavnske Borgere. Til Slutn. Kopi af Gunde R.'s Brev til Rigens Raad, Helsingborg 29. Juli 1664. — *Herkomst.* Bibl. Langeb., S. 567, Nr. 259. — Suhms Ms.-S. Nr. 241.

**Thott, 4., 1867.** *Hans Lønborg, Om Adelstandens første Opkomst i Dannemark.* Pap. 18. Aarh. 12 Bl.

Danske Vers. Den egentl. Tit. er «Danske Mænds Hæder og Værdighed, Moed og Mandighed, Dyd og Dapperhed Gammel og Nye» osv.». Forf. var Præst til Fruering og Vitved 1686—1727. — *Benyttelse.* Trykt i Kbhvn. 1704, 4°.

**Thott, 4., 1868.** *Adelens Oprindelse, eller det bekiendte Vers, En Bonde Adam var; med Adelens Svar forfattet af Ivar Rosenkrantz.* Pap. 18. Aarh. 6 Bl., deraf 1 ubeskr.

Danske Vers. Afskrifter. Det førstn. Digt gik en Tid, med Urette, for at være af Fr. Rostgaard; det er tr. flere Gange i Løbet af 18. Aarh. Det andet er tr. i «Minerva», 1791, III, S. 421.

**Uldall, Fol., 57.** *Den borgerlige Stands onde Vilkor.* Pap. 18. Aarh. 10 Bl.

Betegn. som Afskr. eft. et Manuskr. fra 17de Aarh. i det v. d. Ostenske, tidligere i det Lercheske Bibl. Orig. maa være fra Beg. af Fred. III.'s Tid. — *Benyttelse.* Tr. i D. Mag., 5. R., I, S. 27—36.

## Forfatningslove.

**Ny kgl. Sml., 4., 1328.** *Kong Christophers, Waldemars og Olafs Haandfæstninger.* Pap. 18. Aarh. 37 beskr. Bl.

Afskr. for Suhm eft. det Arnam. Hdskr. Nr. 26 i Oktav, ved M. Magnusen, — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 152.

**Ny kgl. Sml., 4., 1329.** *Enn nyttig Bog, som indeholder Konnig Wolldemars, K. Christophers, Dronning Margreths, K. Erickis, K. Haa-*

*gens, K. Oluffs Haandfestninger, wdsatte aff Latin paa Dannske. 1591.* Pap. 16. Aarh.'s Slutn. 45 beskr. Bl., samt et Par ubeskr.

*Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 540.

**Ny kgl. Sml., 4., 1330.** *Kongerne Erik Glippings, Christoffer II's, Olufs, Christian I's og Hanses Haandfæstninger, med nogle Forordninger af Christian II.* Pap. 17. Aarh. 60 Bl., deraf 10 ubeskr., samt en vedl. Seddel.

Dansk. Forsk. Hænder. Betegnet paa det forreste beskr. Bl. som «IURA REGN: DAN: msc.» — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 1001.

**Ny kgl. Sml., 4., 1346[t].** *Brudstykke af en Afskrift af Kong Hans's Haandfæstning.* Perg. $23 \times 16^1/_3$ Cm. 15. Aarh.'s Slutn. 1 Bl., tospaltet. Røde og blaa Initialer.

Dansk.

**Gl. kgl. Sml., 4., 3245.** *Frederik III's Souveraine Kongelov 1665.* Pap. 18. Aarh.'s 1ste Halvdel. 47 beskr. Bl. og et Par ubeskr.

Pyntelig Afskr. «Skrevet af Hans Thomæsen. 1723».

**Ny kgl. Sml., Fol., 872.** *Lex Regia Friderici Tertii, Latine, s. a. & d., s. subscript.* Pap. 17. Aarh. 8 Bl.

Autogr. af Peter Schumacher (Griffenfeld). Synes nærmest at maatte betegnes som en Renskr. af den rettede lat. Koncept, der er aftr. i A. D. Jørgensens «Kongeloven og dens Forhistorie», Kbh. 1886, S. 38—67. — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 161.

**Thott, 4., 2120.** *Frederik III's Kongelovs Arvemaade, forestilt af Kofod Ancher.* Pap. 18. Aarh. 100 Bl., de 2 sidste ubeskr.

Afskrift.

**Ny kgl. Sml., 4., 1429[c].** *Kongelovens Arvemaade ved Fornuftslutninger forfattet af P. Kofod Anker.* Pap. 18. Aarh. 159 beskr. Bl., med Pagin.

Afskrift.

**Uldall, 4., 390.** *Dan. Reinkingks zweene im Namen der Holsteinische Regierung an König Friedrich III abgelassene Briefe über legem regiam.* Pap. 18. Aarh. 9 beskr. Bl.

Afskr. Paa Titelbl. er bemærket «NB: Diese Afschrift ist vom Original genommen».

## Statsforvaltningsret.

**Ny kgl. Sml., Fol., 707.** *Königlich Dänischer Hof- und Stats-Calender auf das Jahr 1761, med giennemskudte Blade og tilskrevne Supplementer.* Pap. 18. Aarh.

De talrige Tilføjelser ere skrevne dels i Marg. af de trykte Blade, dels paa indsatte og vedlagte Bl. og Sedler. Maaske de skyldes Bibliotheksamanuensis Chr. Brandt. — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 406.

**Uldall, Fol. 26.** *Christian V's Instrux for Cancelliet af 21 April 1670; 2) for højeste Ret af 25 Jan. 1670; 3) for Admiralitetets Kollegium samme Dag; 4) for Krigs Kollegium samme Dag; 5) for tydske Kantzelie af 26. Juli 1670; 6) for Commerce Collegium af 22 Sept. 1670; 7) for Kanseliet i Norge af 6 Oct. 1670; 8) for Ober Kammerherren af 6 Mai 1671; 9) for Kongens Salving af 25 Mai 1671.* Pap. 18. Aarh. 38 Bl., deraf endel ubeskr.

Afskrifter, forskell. Hænder.

**Uldall, Fol., 27.** *Dito under N° 1, 2, 3 og 4 i en anden Orden, og 5) Instrux for Skatkammer Collegium af 25 Jul. 1670.* Pap. 17. og 18. Aarh. 43 beskr. Bl., et Par ubeskr. samt 6 vedhæftede.

Afskrifter.

**Uldall, Fol., 29.** *Instructioner for Kongelige Embedsmænd i alphabetisk Orden efter Embedernes Navne, i Følge en vedlagt Fortegnelse.* Pap. 17. og mest 18. Aarh. 1 Pakke.

Indeholder nu kun Afskrifter. Til Rigsarkivet er afgivet 1889: Koncept til Instruktion for Aage Rasmussen Hagen som Bogholder ved Dragonkassen Nordenfjelds; Koncept til Instruktion for Iver Andersen som Overinspektør over Ryttergodset i Fyen 4. Sept. 1719; Koncept til Instruktion for A. C. Linde som Kasserer ved Zahlkammeret 18. Aug. 1740; Koncept til Instruktion for Søren Haksen som Regimentskriver ved Koldinghus Regiments Ryttergods 31. Jan. 1732; Koncept til Instruktion for Claus Worm som Strandvisiteur mell. Kbnhvn. og Helsingør 29. Aug. 1750.

**Uldall, 4., 282.** *En Samling af Instructioner for adskillige Kongelige Embedsmænd.* Pap. 18. Aarh. 196 Bl., deraf nogle faa ubeskr.

Afskrifter.

**Kall, 4., 460.** *Samling af Instructioner af Friderik IV og Christian VI.* Pap. 18. Aarh.'s 1ste Halvd. 1 Pakke.

Afskrifter, tildels med Randnoter. Nogle i Fol. Foran ligger et Register.

**Ny kgl. Sml., 4., 844.** *En Samling af Instruxer af Christian V og Friderich IV.* Pap. 18. Aarh. 4 upag. (de 2 ubeskr.), 329 pag. og 1 ubeskr. Bl.

Afskrifter. Siges i Bibliotheketh skrevne Katalog at være defekt mod Slutn., men dette er ikke Tilfældet; kun er Registret foran ikke fuldført.

**Ny kgl. Sml., 4., 1395.** *Instructioner af Christian V, Friderich IV, Christian VI og Friderich V, fra 1683 til 1748.* Pap. 18. Aarh. 143 Bl.

Afskrifter.

**Ny kgl. Sml., 4., 1395c.** *Instruction d. 16. Jan. 1703 for Store Cantzleren Conr. Reventlau. Instruction 30. Jan. 1720 for de Deputerede ved Financerne. Instr. 3 Aug. 1674 for Rigs Cancelleren Grev Griffen-*

*feld. Instruction 23 Febr. 1753 for Høiesteret.* Pap. 18. Aarh. 51 Bl.

Afskrifter.

**Ny kgl. Sml., 4., 1399c.** *Ældre og nyere Instruxer for Høiesteret, Oberretter, Collegier, høie Embedsmænd m. fl.; samlede af F. de Thestrup.* Pap. 18. Aarh. 1 tykt Bind.

Afskr. med forskell. Hænder, deriblandt Thestrups egen. — *Herkomst.* Er Nr. 336, 4°, i den hdskr. Fortegn. ov. Danske Selskabs Manuskripter.

**Ny kgl. Sml., 4., 1399d.** *Friderich IV's Instruction for Stiftamtmænd og Amtmænd, 5. Jan. 1722; Christian VI's Landstings-Instruction, 23. Jan. 1739; Christian VI's Instruction for General-Fiscalen, 11 Dec. 1730.* Pap. 18. Aarh. 37 Bl.

Afskrifter.

**Thott, Fol., 885.** *Cancelliets Tilstand og Forandringer fra Kong Frederik I's Tider indtil Kong Frederik IV's Regierings Begyndelse, overleveret 1707.* Pap. 18. Aarh.'s Beg. 14 beskr. Bl.

Afskrift.

**Thott, 4., 1398.** *Cancelliets Tilstand og Forandringer fra Kong Friderich I indtil Kong Friderich IV. 1707.*

Har manglet i længere Tid.

**Thott, Fol., 1141.** *Rentekammerets Indretning fra 1536 indtil 1763.* Pap. 18. Aarh. 36 beskr. Bl., nogle ubeskr. samt en vedlagt Seddel.

Synes skr. med samme Haand som Ny k. S. 707, Fol. (se S. 292).

**Thott, 4., 1397.** *P. Brandts Beskrivelse over Rentekammeret. 1745.* Pap. 18. Aarh. 134 beskr. Bl., med Paginering.

Afskrift. Paa Titelbl. staar: «Denne Copie er gandske ligelydende med Originalen som in Ano 1745 blev offereret den Høyst Salige Konge». — Overrentemester Peter Brandt († 1701) havde to Sønnesønner af samme Navn; maaske en af disse er Skriftets Forfatter.

**Ny kgl. Sml., 4., 776.** *P. Brandts Beskrivelse om det kongelige danske Rentekammers Beskaffenhed og de kongelige Betienteres Forretninger derpaa som og de kongelige Betienteres Forretninger, som derunder sorterer.* Pap. 18. Aarh. 86 beskr. Bl., med Pagin.

Anden Afskr. — *Herkomst.* Nr. 186 i Suhms Ms.-S.

**Ny kgl. Sml., 4., 777.** *Efterretning om Forandring udi Rentekammer-Collegiet ved adskillige Personers Indkomst og Fratrædelse derudi fra 1680—1716.* Pap. 18. Aarh. 4 Bl.

**Uldall, Fol., 21.** *Frederik III's Instrux for Kammer Kollegium af 8 Novbr. 1660 [Koncept]. b) Udskrift af hvad i bemelte Kollegii første Session d. 15 Novbr. 1660 passerede.*

Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Ny kgl. Sml., Fol., 862.** *Copia af Kammer-Collegii Instructioner,*

*hvorefter Kgl. Maj. Betienter i Danmark og Norge A. 1690 er bleven instrueret.* Pap. Omtr. 1700. 80 beskr. Bl. og 5 ubeskr.

Kopi. Foran paa Indersiden af Bindet staar: «Aº 1742 Kiøbt paa Sl: Byefoged Clausøns auction for 3 ℔ 2 ß og tilhører O. Biere». Bagi, ligel. paa Indersiden af Bindet, er skrevet følg. Vers: «Huo nu Retskafen er Oprigtig, god og from, Gaar snart en Krabbegang, Derom er ingen Om». — *Herkomst.* Skal stamme fra det kgl. Danske Selskab.

**Thott, 4., 1389.** *Liste paa Lehnene i Dannemark.* Pap. 18. Aarh. 38 Bl., det sidste ubeskr.

Af en Slutningsbem. ses, at der skulde findes et Kort ved Manuskriptet; det mangler imidlertid.

**Uldall, 4., 378.** *Excerpter af Lehnsbøgerne Nº 1 og 2.* Pap. 18. Aarh. 256 Bl., deraf endel ubeskr.

Indeholder ogs. Excerpter af andre, senere Lensbøger samt andre Optegn., alt med samme Afskriverhaand. Nogle Randnoter ere tilføjede med Kofod Anchers. Orig. ere i Rigsarkivet. — *Herkomst.* Kofod-Anchers Bibl., III, Manuscr. S. 43, Nr. 250.

**Ny kgl. Sml., Fol., 823.** *Lehnsbogen Nº 4. An. 1622.* Pap. 18. Aarh. 26 Bl.

Omtr. Halvdelen er Afskr. med P. J. Kofod-Anchers Haand; i det øvrige har samme Haand hist og her tilføjet Bemærkninger. — *Herkomst.* Kofod-Anchers Bibl., III, Manuscr., S. 19, Nr. 163.

**Ny kgl. Sml., Fol., 367.** *Samlinger angaaende Lehnene og Lehnsmændene i Danmark og Norge før Souverainiteten.* Pap. 18. Aarh. 1 Pakke.

Optegnelserne, topografisk ordn., ere alle med samme Haand.

**Ny kgl. Sml., 4., 656.** *Liste paa Lehne og Herregaarde i Danmark (før 1645).* Pap. 18. Aarh. 8 Bl. — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 427.

**Ny kgl. Sml., 4., 656c.** *a) Ordning og Skik hvorefter Kgl. Maj. Lehnsmænd over alt Riget med K. M. Lehn skulde vide dennem at holde. Onsdagen efter Søndagen Exaudi 1557. b) Fortegnelse paa Lehnene i Sielland og derpaa værende Lehnsmænd i 16de og 17de Aarh.* Pap. 18. Aarh. 2 Hefter, hver paa 8 Bl.

Afskrifter; synes skr. med F. Thestrups Haand.

**Uldall, 4., 286.** *B. Malthes alphabetiske Register over Stiftamtmænds og Amtmænds Forretninger efter Lov og Forordninger indtil 1726.* Pap. 18. Aarh. 176 Bl., med Pagin., deraf nogle ubeskr.

Autogr. af Bernhard Malta, af hvem Bibl. har flere Manuskripter.

**Uldall, 4., 287.** *B. Malthes Extract af alle de Poster, som Stiftamtmænd og Amtmænd have at forrette efter Lov og Forordninger indtil 1726.* Pap. 18. Aarh. 170 Bl., med Pagin., deraf nogle ubeskr.

Ligeledes Autogr. af Bernh. Malta, forskellig fra forr. Nr.;

til Slutn. et alfab. Register. — *Herkomst.* Har tilhørt Konferensraad Hoppe, siden Chr. Martfelt (if. Ny kgl. S. 1409°, 4°).

**Ny kgl. Sml., 4., 777f.** *G. L. Baden, De Kongelige danske og norske Befalingsmænds — Stiftamtmændenes og Amtmændenes — Embedsførelse fra Enevældet til d. 18de Sekels Udgang, oplyst af de kgl. Forordninger, Rescripter og Collegieskrivelser.* Pap. 19. Aarh. 70 Bl., hvoraf nogle ligge løse.

Autograf. Foran staar: «Maa trykkes. I Kjøbenhavns Politiret d. 2 Februarii 1834. Thomsen.»

**Ny kgl. Sml., 4., 1409°.** *H( )*[sic]: *Alphabetisk Register over Stift-Amtmænds i Dannemark og Norge Forretninger efter hands Kongel. Majestæts Lov og Forordninger indtil Aar 1784, med videre Observationer Amtmandstienesten vedkommende.* Pap. 18. Aarh. 136 beskr. Bl.

Udarb., tildels eft. et Manuskr. fra 1741 af en vis H., af F. v. Haxthausen og af denne dediceret til Amtmand Andr. Fielstedt i Ringerige m. fl. Amter, und. Dato: Pinneberg d. 31 Decbr. 1784.

**Thott, Fol., 1193.** *Kong Friderich IV's Instruction for Tilleman, at være Amtmand over Corsøer og Antvorskov Amter. (Original).*

Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Thott, Fol., 918.** *Kong Frederik V's Reglement, hvorefter Civil-Etaten Aar 1747 og saa fremdeles betales og forpfleges skal.* Pap. 18. Aarh. 73 beskr. Bl.

Attesteret Genpart, dat. 11. Dec. 1747.

## Politivæsen etc.

**Uldall, 8., 487.** *Copier af adskillige Kongelige Befalinger og Anordninger Politien vedkommende.* Pap. 18. Aarh. 185 beskr. Bl. og et Par ubeskr.

Afskrifter med 2 forsk. Hænder; det sidste Dokum. er fra 1745.

**Ny kgl. Sml., Fol., 862f.** *Kong Christian VI's Instruction for Politimesteren i Kjøbenhavn af 24 Marts 1741.* Pap. 18. Aarh. 8 Bl., det sidste ubeskr.

Afskrift.

**Gl. kgl. Sml., 4., 3232c.** *Friedrich III's Medicinal-Ordnung, dat. 23 Decbr. 1668, nebst e. ausführl. Projekte zu e. allg. Medicinal-Ordnung für Dänemark u. Norwegen durch Sim. Pauli. Cph. 1669.* Pap. 17. Aarh. 44 beskr. Bl. samt 6 vedlagte, hvoraf 2 ubeskr.

Tysk. De vedlagte Blade indeholde Duplikat af Indledn.; baade disse og selve det større Manuskr. ere forsynede med egenh. Randbemærkninger af Simon Paulli.

**Thott, Fol., 1195.** *Extract af alle Kongl. Rescripter og Befalinger,*

*som ere udstædte til Directeurerne for de Fattiges Væsen i Danmark fra 1708 til 1712.* Pap. 18. Aarh. 8 Bl., det sidste ubeskr.

Vistn. af Konferensraad C. M. Falsen (1719—99), hvis Navn er skr. paa Titelbl. — *Herkomst.* Auktionskat. ov. E. Pontoppidans Bibl., 1766, S. 24, Nr. 39.

**Thott, Fol., 1197.** *K. Friderich V Verordnung angehend eine Leibrenten-Societet aufzurichten 1747. It. Hofrettens Instruction af 1749 (impr.)* Pap. 18. Aarh. Henholdsvis 4 og 4 Bl.

Førstn. er Afskr.; sidstn. paaskr.: «Conform med Originalen. Testerer [Underskr.:] Reventlow [dereft. Segl.]»

**Ny kgl. Sml., Fol., 737d.** *N. E. Balle, Regnskab for de offentlige Midlers Forvaltning i Siællands Stift, som henhøre under Biskoppens egen umiddelbare Bestyrelse. Til Kronprinds Friderich d. 28. Januar 1792.*

Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Ny kgl. Sml., Fol., 1449.** *A. Rohde: Historiske og statistiske Efterretninger om Livrente- og Forsørgelses-Anstalten af 1842 samt Livsforsikrings-Anstalten i Kjøbenhavn fra 1842—1869.* Pap. 19. Aarh. 37 Bl. samt en vedhæftet Skr. fra Forf. til Konferensraad C. F. Holm, dat. 26. Apr. 1863 (4 Bl.)

Original. Forf. var Kontorchef ved Livsforsikringsanstalten, siden Amtsforvalter i Hjørring († 1885). — *Herkomst.* Foræret 1892 af Justitsraadinde Rohde, ved S. Elvius.

## Kameralvæsen.

**Kall, 4., 382.** *P. Brandt, Natura scientiæ cameralis, tam in genere qvam præcipue qvoad Regnum Daniæ.* Pap. 18. Aarh. 12 Bl., det sidste ubeskr.

Latin. Synes Autogr. af samme Forf., hvem Thott 1397, 4°, og Ny kgl. Sml. 776, 4°, skyldes (se S. 294). Indbundet i blaa Silke med Christian VI's Navneciffer foran paa Bindet. (Se ogs. S. 303).

**Uldall, 8., 493.** *Beregning over Krigsstyrens Beløb for Dannemark 1714.*

Manglede ved den Uldallske Manuskriptsamlings Aflevering til Bibliotheket.

**Gl. kgl. Sml., 4., 2356.** *Capitels Kiøbs Taxt i Sielland fra 1600 til 1700.* Pap. 18. Aarh.'s Beg. 4 beskr. Bl.

**Thott, 4., 1395.** *Capitels-Kiøbs-Taxten i Siælland fra 1600 til 1752.* Pap. 18. Aarh. 8 beskr. Bl.

**Thott, 4., 1386.** *Samme fra 1600 til 1740, hvortil er føiet Capitels-Kiøbs-Taxterne i Aarhuus Stift fra 1674 til 1715.* Pap. 18. Aarh. 8 Bl., deraf 2 ubeskr.

**Ny kgl. Sml., 4., 789.** *Fortegnelse over Kornpriserne i Danmark fra A° 1600 til 1775, hvorefter igien forsøges at bestemme Dannemarks*

*Priser og Tilvext i Formue og Kræfter i bemeldte Tidsrum.* Pap. 18. Aarh. 24 Bl.

Forf. er «[Odin Henrik] Wolf, Pansioneret Kammersecretair og Adinterims Bogholder ved det Congl: Lotto». Manuskr. er dedic. til en «højgrevelig Excellence». — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 261.

**Thott, Fol., 695.** *Dansk Matrikul-Regning, i trykte Tabeller, med en skreven Forklaring om Tabellernes Grund og Brug, ved J. Dinesen. Kbh. 1687.* Pap. 17. Aarh.s Slutn. 16 beskr. Bl., 39 trykte og 12 ubeskr.

Højt og smalt Format. Ingeniør Jørgen Dinesen Oxendorph blev 1692 Prof. i Mathematik ved det kjøbenhavnske Ridderakademi. Fortalen blev ikke trykt sammen med Tabellerne.

**Uldall, 4., 339.** *Tabellernes og Matriculernes Grund og Fundament, hvorefter Landmaalingen er bleven forrettet i Aarene 1681—1683 over Sjælland, Fyen, Jylland samt vedhængende Insuler.*

Manglede ved den Uldallske Manuskriptsamlings Indlemmelse i Bibliotheket.

**Ny kgl. Sml., 4., 784$^{b}$.** *Tabellernes og Matriculernes Grund og Fundament, hvorefter Landmaalingen er bleven forrettet i Aarene 1681 og 1683 over Sielland, Fyen og Jylland samt vedhengende Insuler.* Pap. Omtr. 1700. 60 beskr. Bl.

Kopi. Underskriften er med P. Uldalls Haand; maaske man altsaa her har det i hans Mskr.-Sml. manglende Haandskrift (se ovfr.) Foran Indholdsfortegn. staar: «NB. De 6 første Capitler er aleene af Land Conducteur Hegelund sammenskrevne; men de 4$^{re}$ sidste er siden af andre tilsatte, neml: fra pag: 68 til enden».

**Ny kgl. Sml., 4., 787$^{b}$.** *Instructioner om Landmaalingen (1681—83), it. Tabellernes og Matriculernes Grund af Dinesen 1687.* Pap. 18. Aarh. 96 Bl., deraf endel ubeskr.

Afskr.; Titelbl. med F. de Thestrups Haand. — *Herkomst.* Danske Selskabs hdskr. Manuskriptkat., Nr. 337 blandt Kvarterne.

**Ny kgl. Sml., 4., 784$^{e}$.** *Tabellernis og Matriculens Grund og Fundament over Sielland og Fyens Stifter.* Pap. 18. Aarh. 46 Bl.

Væsentl. en Afskr. af Dinesens Tabeller og Indledning (se ovfr. Thott, Fol., 695). Nogle Anmærkn. samt en Tilføjelse synes skr. med Politimester E. Torms Haand.

**Ny kgl. Sml., Fol., 410.** *Documenter og Protocoller angaaende Landmaalingskommissionen i Jylland 1683.*

Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Ny kgl. Sml., 4., 787.** *Christian V$^{tes}$ Instruction for Landmaalerne, Conducteuren og Skriveren ved Jordreebningen udi Cronborg, Friderichsborg, Jægerspriis og Kiøbenhavns Amter.* Pap. 18. Aarh. 8 Bl.

Afskrift. Tit. med J. Langebeks Haand.

**Thott, Fol., 696.** *Danmarks Matrikul offereret K. Christian V 1690 og forfattet af Etatsraad Rosenkreutz, efter Landmaalings-Forretningen*

*af 1680, men nu i en anden Form indrettet 1764 af Jens Anthoni Holmand.* Pap. 18. Aarh. 100 Bl.

Pyntelig Renskrift.

**Ny kgl. Sml., Fol., 457b.** *Promemoria angaaende Jordegodset i Dannemark og dets Taxt i Matrikulen, Sorøe d. 1ste Martii 1752.* Pap. 18. Aarh. 16 Bl., det sidste ubeskr.

Afskrift. Er af P. Kraft. Findes med Forf. Navn, men udat. i Ny k. S., 8., 195 (se ndfr.)

**Ny kgl. Sml., 4., 785.** *Promemoria angaaende Jordegodset i Danmark og dets Taxt i Matriculen, dat. Sorøe 1. Martii 1752.* Pap. 18. Aarh. 16 Bl.

Afskrift af samme Bog. — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 1258.

**Ny kgl. Sml., 8., 193.** *General-Liste paa al Danmarks contribuerende Hartkorn.* Pap. 18. Aarh. 254 beskr. Bl. med Pagin., 3 ud. saadan (Reg.), 2 vedlagte og nogle ubeskrevne.

Med F. de Thestrups Haand. — *Herkomst.* Skal stamme fra Danske Selsk., men findes hverken i dets tr. ell. hdskr. Manuskriptfortegnelse.

**Ny kgl. Sml., Fol., 412.** *Matricul over Nørre-Jylland.* Pap. 18. Aarh. 28 Bl., det sidste ubeskr.

Afskrift. — *Herkomst.* Bibl. Langeb., S. 548, Nr. 324. Suhms Ms.-S. Nr. 412.

**Ny kgl. Sml., 8., 194m.** *Jyllands Matricul.* Pap. 18. Aarh. 162 beskr., pag. Bl. og nogle ubeskr.

**Ny kgl. Sml., 4., 787c.** *Uddrag af Prof. N. Holms Plan til Dannemarks Opmaaling. Kbhvn., d. 20de Mai 1762.* Pap. 18. Aarh. 16 Bl.

Svensk (temmelig ukorrekt). — Jørgen Nicolai Holm var Prof. designatus i Mathematik ved Kbhvn.'s Univ.

**Uldall, Fol., 32.** *Instruction for Commissarierne ved den nye Landmaaling, item for Landmaalerne og Skriverne, givne i April 1768.* Pap. 18. Aarh. 26 Bl., deraf 1 ubeskr.

Afskrifter.

**Ny kgl. Sml., Fol., 459.** *[C. Martfelt] Adskilligt angaaende Hartkorn og Matrikel.* Pap. 18. Aarh. 1 Pakke.

Forskellige Hænder. Af Martfelt selv findes kun et Par Koncepter og Notitser; forøvr. med anden Haand en Afskr. af Dinesens Indl. til Tabellerne 1687 (se S. 298: Thott, Fol., 695) m. m.

**Ny kgl. Sml., Fol., 459d.** *Forskelligt angaaende Matrikulering og Jordegods.* Pap. 18. og 19. Aarh. 1 Pakke.

Synes i det hele at stamme fra Chr. Olufsen, hvis Haand findes paa nogle Omslag. Det er Tabeller, Instruktioner og Dokumentafskrifter.

**Ny kgl. Sml., 8., 195.** *P. Kraft, Angaaende Jordegodset i Danmark og dets Taxt i Matriculen efter Landemaalings Forretningen med videre, til dets Indretning i adskillige Tilfælde henhørende.* Pap. 18. Aarh.'s Midte. 36 beskr. Bl. og nogle faa ubeskr.

Forf. er maaske Peder K., Landsdommer samt Inspektør ved Sorø Akad. (1711—59). Slg. ovfr.: Ny kgl. S., Fol., 457[b], og 4., 785. — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 124.

**Ny kgl. Sml., 8., 194.** *Tabellarisk Udsigt over Danmarks Areal efter den paa virkelig Opmaaling grundede Beregning, Folketallet i A. 1801 efter Fortegnelsen fra det kongel. Tabelcontoir, samt Ager og Engs Hartkorn efter den Gyldencreutziske Specification m. m. herredsviis forfattet ved S. Bruun. 1815.* Pap. 19. Aarh.'s Beg. 15 Bl.

Original. Forf. er Søren Bruun, Overinspektør ved Landmaalingsvæsenet († 1830).

**Thott, Fol., 694.** *Adskillige Taxter over Danmarks og Norges Riger; tilligemed adskillige Landes Mynt, Vægt og Alenmaal.* Pap. 17. Aarh. 50 Bl., det første ubeskr.

Affattet af Axel Urne Jørgensøn (vistn. Søn af Jørgen Urne til Brobygaard i Fyen), hvis egenh. Underskr. findes til Slutn., samt Datoen «Kilderup den 14 Januarj A[i] 1634.»

**Thott, 4., 1392.** *Taxt, hvorefter alle Landgildevarer og Jordbøgers Species anslages udi Hartkorn over al Dannemark.* Pap. 17. Aarh. 80 Bl. («Nodeformat»).

Paa Titelbl.: «Tideman Pedersen Lowmans Egen Bog.»

**Thott, 4., 1393.** *Gammel Landtaxt paa Jordegods i Dannemark og Norge anlangende.* Pap. 17. Aarh. 104 Bl., deraf et Par ubeskr.

Mod Slutn. findes endel Optegn. fra 18. Aarh. samt Reg. ov. Haandskriftets Indhold, hvilket mest bestaar af Tabeller o. desl. i Afskr. — *Herkomst.* Kat. ov. det v. d. Ostenske Bibl. S. 338, Nr. 47.

**Thott, 4., 1394.** *Almindelig Kornmaal over Danmarks Rige. Derpaa følge adskillige Formularer, saa og Taxter udskrevne efter Alphabetet, og Beregninger over Rente.* Pap. 17. Aarh. 93 Bl.

Det meste af Bogens Indhold er Brev- og Dokumentformularer, forskellige fra dem i Heldvaderus' trykte Formularbog. Den synes at være skreven i 1660'erne af en Peder Rasmussen Horsens.

**Uldall, 4., 337.** *Taxt paa Hartkorn og Landskyld i Dannemark og Norge.* Pap. 17. Aarh. 98 Bl., deraf nogle faa ubeskr.

**Kall, 4., 386.** *Taxt og Landgields Gebørsel over al Danmark, i 4 Parter.* Pap. 17. Aarh. 105 folierede Bl., med faa Undtagelser beskr.

Indeholder ogsaa nogle Dokument- og Brevformularer.

**Ny kgl. Sml., 4., 771[f].** *Taxter, hvorefter Landgild udi Hartkorn anslaaes saa og udspises, samt Udregninger udi Jordegodses Kiøb og Salg med Kornmaals og Smørvegts Underskud over al Danmark; sammenskrevet og i 5 Dele forfattet af Arent Berntsen, Bergensis.* Pap. 17. Aarh. 140 Bl., deraf enkelte ubeskr.

Autograf. Paa Bindet: «A B S Taxt Anno 1635». Tildels hvad der findes trykt i de senere Afsnit af Sammes «Danmarckis oc Norgis Fructbar Herlighed», Kbh. 1656, 4°. —

*Herkomst.* Danske Selskabs tr. Manuskriptfortegn., Nr. 40 blandt Kvarterne.

**Ny kgl. Sml., 4., 771g.** *Den anden Bog om Jordegodses Eiedom og Landgild eller Herlighed, i 2 Parter; sammenskrevet og forestillet af Arent Berntsen.* Pap. 17. Aarh. 150 Bl.

Autograf. Er den 2den Bog af «Danmarckis oc Norgis Fructbar Herlighed», trykt 1656, dog med nogen Forskel i det enkelte. — *Herkomst.* Danske Selskabs tr. Manuskriptfortegn., Nr. 41 ibl. Kvarterne.

**Ny kgl. Sml., 4., 786.** *Extract af Seelandsche Jordbøger udi Hartkorn, d. 4. Decbr. 1660.* Pap. 17. Aarh. 4 Bl.

**Ny kgl. Sml., Fol., 821.** *Copier og Lignelser om Mageskiffte imellem Kong: Mayᵗᵗ och Adelen, disligeste imellem Adelen selff och effter Adelen udi syschinde schifte. — Herrederne i Danmark.* Pap. Omtr. 1600. 27 Bl.

*Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 316.

## Toldvæsen.

**Uldall, Fol., 18.** *Copie-Bog paa Kongelig Majestets Tolbod for Kiøbenhavns Slott over adskillige Kongelige Befalinger vedkommende Handelen og Tolden 1574—1624.*

Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Ny kgl. Sml., Fol., 448.** *Kongens indkomne Told og Accise af de danske Provincer fra 1ste Januar 1656 til 1657. (Underskr. Langmack).*

Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Kall, 4., 369.** *Tabell, som forklarer hvad Told- og Consumtionsintraderne i Kiøbenhavn aarlig har beløbet sig fra 1701 til 1763 incl. med hosføiede Anmærkninger.* Pap. 18. Aarh. 6 beskr., nogle ubeskr. samt 5 vedlagte Bl.

Gaar i Virkeligheden til 1772 incl. Paa Titelbl.: «Samlet og Forfattet af J. L: Dalin.»

**Ny kgl. Sml., Fol., 449.** *Remarquer ved en nyttelig og velgrundet Toldrulles Forfatning i Danmark og Norge; tilligemed Remarqver ang. de 4 Species skrevne 1731 in Martio.* Pap. 18. Aarh. 34 Bl., deraf 8 ubeskr.

**Ny kgl. Sml., 4., 794.** *Nogle Optegnelser i Henseende til Tolden i Danmark, om Toldafgiften i de forskiellige Artikler etc.* Pap. 18. Aarh.s Midte. 49 Bl., deraf 2 ubeskr.

**Ny kgl. Sml., Fol., 826.** *Denn sedwanlige [gammel] thold Rolle som mand schal Rette sig epter paa Koning: Mayᵗᵗ* [læs: Maysᵗᵗ] *tholdboed for* [læs: For] *Kiøbenhaffnn slott* [læs: Slott]. Pap. 17. Aarh.'s 1. Halvdel. 9 Bl., det sidste ubeskr. (Smalt og højt Format).

**Ny kgl. Sml., 4., 794b.** *Taxt, hvorefter efterskrevne Vare og af*

*des Værdie 1/2 PC. paa Kiøbenhavns Accise-Contoir beregnes og oppebærges (1726).* Pap. 18. Aarh. 45 Bl., de 3 sidste ubeskr.

*Herkomst.* Danske Selskabs tr. Manuskriptfortegn., Nr. 39 bl. Kvarterne.

**Ny kgl. Sml., Fol., 861.** *Told-Rullen af 29 Febr. 1732 med Justice-Raad N. Munks skrevne Antegnelser.* Pap. 18. Aarh.

Trykt Bog i Kvart, gennemskudt med hvide Bl. og med tilklæbede Marginer; paa disse og paa de indsatte Bl. ere Tilføjelserne skrevne af Justitsraad og Kommitteret i Økonomi- og Kommercekollegiet Niels Munck. Til Slutn. alfab. Register. Paa Titelbl. Ejernavnet «Broager, 1787».

**Uldall, 8., 486.** *Adskillige Anordninger og Oplysninger om Øresunds Told.* Pap. 18. Aarh. 55 Bl.

**Thott, 8., 588.** *Toldrulle hvorefter Tolden i Øresund oppebæres.* Pap. 18. Aarh. 126 Bl., deraf nogle faa ubeskr.

Paa Titelbl. Navnet J. Schrøder.

**Uldall, Fol., 58.** *Øresunds Toldrulle, som den var i Begyndelsen af Christian VII's Regiering. b) Extract af den Protocoll, hvori findes indført de ved Øresunds Toldkammer havende Befalinger og Ordinantzer, den Øresundske Told angaaende. c) Den gamle Toldrulle af 1654, hvorefter de gamle Laste Penge og Fyhr Penge oppebæres.* Pap. 18. Aarh. 110 Bl., deraf nogle faa ubeskr.

**Uldall, 8., 492.** *Øresunds Toldrulle m. adskillige Anmerkninger.* Pap. 18. Aarh. 58 beskr. Bl. og nogle faa ubeskr.

**Ny kgl. Sml., Fol., 447.** *Copie af kgl. Mai. Toldrulle med hosføiet Forklaring, hvorledes Hs. Mai. Told er oppebaaret i Øresund fra Nytaarsdag 1638 til Nytaarsdag 1639.* Pap. 17. Aarh. 17 Bl., det sidste ubeskr.

*Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 905.

**Ny kgl. Sml., 4., 791d.** *Tol-Rollen in den Orizond voor d'onderdanen der Geunieerde Nederlandsche Provincien. Christianopel d. 13. Augusti 1645.* Pap. 18. Aarh.'s Beg. 18 Bl., deraf 2 ubeskr.

Hollandsk og Dansk. Afskrift.

## Samfærselsvæsen.

**Thott, 4., 1399.** *Efterretning om det Kongl. Postverks Begyndelse og Indrettelse, hvortil ere føiede to originale Breve samme Sag angaaende af K. Christian V, det eene til Christ. Gyldenløve af 1678, det andet til Klingenberg af 1685.*

Har manglet i længere Tid.

**Ny kgl. Sml., 4., 778.** *Kort Efterretning om det kongelige Postverks Begyndelse og Indrettelse saavel i Danmark og Norge som i Førstendømmerne Slesvig og Holsteen.* Pap. 18. Aarh. 40 Bl., deraf nogle faa ubeskr.

*Herkomst og Benyttelse.* Suhms Ms.-S. Nr. 1026. — Fr. Olsen, Det danske Postvæsen (indtil 1711), Kbh. 1889, S. 129, 133 f., 141, 196, 204 f., 229—231.

**Ny kgl. Sml., Fol., 457.** *Jordebog og Inqvisition, som er holt over hans Kongl. Mayts Postbønder her udi Riget, in An. 1689 d. 28 Decbr.*

Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Uldall, 8., 494.** *Udtog af den danske General-Post Kasses Indtægt og Udgift fra 24 Sept. 1711, da Post Intraderne indløb i den Kongl. Kasse, til Aaret 1775, uddraget ved C. Lange.*

Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Ny kgl. Sml., Fol., 456q.** *Regulativer for hele Arbejdet ved Udstikningen af den jydske Jernbane 1856.* Pap. 19. Aarh. 32 Bl., deraf nogle faa ubeskr.

Indeholder mest Afskrifter af Korrespondance o. desl. (ved F. Abrahamson) angaaende Anlægget, ogsaa enk. Tryksager og Udklip samt enk. indklæbede Originalskr. — *Herkomst.* Gave fra Oberst W. H. F. Abrahamson.

## Finansvæsen.

**Ny kgl. Sml., 4., 776b.** *Pierre Brandt, La Nature de la Science, qui regarde la Chambre des Finances tant en general que principalement du Royaume de Dannemarck.* Pap. 18. Aarh.'s Midte. 14 Bl.

Fransk. Samme Skrift som findes paa Lat. i Kall, 382, 4° (se S. 297), ligesom dette Hdskr. indb. i blaa Silke med Chr. VI's Navneciffer. Synes Autogr. — *Herkomst.* Auktionskat. ov. Prof., Stadsbygmester O. Mallings Bogsaml., Kbh. 1865, S. IV, Nr. 25.

**Thott, 4., 1702.** *En Guldmine over Jorden. 1766.* Pap. 18. Aarh. 79 beskr. Bl.

Den fuldstænd. Tit. er: «Een Guld Mine, Oven Jorden, som med ringe Umage og Liden Bekostning kand aarlig give Een Vis og Anseelig Product; opdaget I Hans Kongelige Maiestæts Kong Christian den Syvendes Første Regierings Aar. Den 28de May Anno 1766.» Fortalen slutter med Ordene «Mange Maader» som Underskrift. Skriftet omhandler forøgede Statsindtægter ved Auktionsvæsenet.

**Ny kgl. Sml., Fol., 437.** *Gedanken von den Verbesserungen der Kornrevenuen bei unvermeidlichen und ausserordentlichen Bedürfnissen des Staats.* Pap. 18. Aarh. 16 Bl., deraf 2 ubeskr.

Anonymt.

**Thott, Fol., 839.** *Kongens Indkomster og Udgifter 1602 (aftrykt i Schlegels Samlungen, 1ster Th. 1 St.)*

Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Uldall, 4., 338.** *Kort Offuerslag paa all Rigens Indtægt og Udgifft,*

*som er giort og tilsammendragen 24 Decbr. 1602. Original med Chr. IV's Chiffre.*

Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Kall, 4., 432.** *Kort Overslag over alt Rigets Indtægt og Udgivt for Aaret 1602.* Pap. 18. Aarh. 53 Bl., det første defekt.

Afskr. ved J. H. Schlegel, med tyske Noter af denne; dat. «Brahesburg den 21 März 1758». — *Benyttelse.* Tr. i Schlegels Samlung zur dän. Gesch., 1. Th., 1. Stück, S. 23—130.

**Uldall, Fol., 54.** *Beregning over begge Rigers Indtægt og Udgift af Lehnene m. m. for 1630.*

Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Ny kgl. Sml., 4., 1014.** *Indtægt af Jørgen Wind til Gundestrup og Steen Beck til Førsleff, K. M. Rentemestere, deres Regnskab her af K. M. Rentekammer, som er beregnet fra Phil. Jacobi Dag 1631 og til samme Dag 1632.* Pap. 18. Aarh. 22 beskr. Bl. og nogle ubeskr.

Afskrift med J. H. Schlegels Haand; enk. tyske Noter. — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 1038.

**Thott, Fol., 840.** *Kort Extract og Overslag paa Rigens Indtægt og Udgift.* Pap. 18. Aarh. 4 Bl.

Bl. 1[a] staar: «Copie af Mss: tegnet Chr: IV. A° 1642».

**Ny kgl. Sml., Fol., 626[e].** *Kort Offuerslag paa Rigens Indtegt och Udgifft og huiss Kongl. May[t] aff huert Læhn udi Pendinge kand haffue frj och blifue til ofuers. Paa Bindet Chr. IV's Ciffer med Aaret 1642.*

Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Ny kgl. Sml., Fol., 627.** *Kort Extract och Offuerslag paa Rigens Indtegt och Udgifft, og huiss Kongl. May.[t] udi Pendinge kan haffue fri. Original. Paa Bindet staaer Chr. IV's Ciffer og Symbolum med Aaret 1642.*

Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Ny kgl. Sml., Fol., 628.** *Kort Extract og Offuerslag paa Rigens Integt og Udgifft samt Hoffstatins Besolding. (1645).* Pap. 18. Aarh. 24 Bl., deraf et Par ubeskr.

Afskrift. Paa Titelbl.: «Udskrevet efter en original, paa hvis Bind stood Kongens Chiffer og Symbolum».

**Gl. kgl. Sml., Fol., 934.** *Jacob Sørensens Regnskabsbog for Skat-Kammeret for H. Maj.[ts] Debitorer i Danmark og Norge for Aaret 1678.*

Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Ny kgl. Sml., 8., 246[c].** *General Beregning over Kgl. Maj. Indkomster og derpaa faldende Udgifter pro A. 1692.* Pap. Omtr. 1700. 28 Bl., deraf nogle ubeskr.

Afskrift.

**Thott, 8., 497.** *Beregning over Rigets Indtægt og Udgift, dat. Rentekammeret 1708 ultimo Decembris, forfattet og skrevet af Lars Jensen. Med Kong Friderich IV's Ciffre paa Bindet.*

Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Ny kgl. Sml., 8., 249b.** *Oversigt over Kongerigernes, Hertugdømmernes og Grevskabernes Indtægter og Udgifter for Aaret 1709.*
Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Thott, Fol., 901.** *Extract af General-Cassa-Hovedbog pro Anno 1729.*
Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Thott, Fol., 909.** *Extract af General-Casse-Hovedbog pro 1730.*
Har manglet i længere Tid.

**Thott, Fol., 910.** *Rentekammerets en general Indtægter og Udgifter, samt Behold og Restancer for Aarene 1730 til 1735, forfattet af Niels Agerskov 1737.*
Har manglet i længere Tid.

**Uldall, Fol., 55.** *Beregning over begge Rigers Indtægt og Udgift for Aaret 1731 af Niels Agerschow.*
Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Uldall, Fol., 56.** *Beregning over Rentekammerets Udgifter for 1735 af Niels Agerschow.*
Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Uldall, Fol., 61.** *Finantz Collegii Forestilling af 28 Jun. 1785 om Stats Gieldens Tilstand og sammes Afbetaling m. v., samt Extract af en do. under 28 Marts 1787 om det samme.*
Har manglet siden den Uldallske Samlings Aflevering til Bibliotheket.

**Uldall, Fol., 66.** *Finantz Collegii Forestilling af 24. Mart. 1787 om Financernes Tilstand ved Udgangen af 1786, med Udtog af nogle Bilager.* Pap. 18. Aarh. 26 Bl., deraf 2 ubeskr.
Afskrift.

**Ny kgl. Sml., Fol., 440h.** *Prof. F. L. Bang, Betragtning over de danske Pengesedlers slette Curs, Skaden deraf, Aarsagerne dertil, muelige Midler derimod. Vor allernaadigste Konge tilegnet. 13 Juli 1809.* Pap. 19. Aarh.'s Beg. 10 Bl.
Autogr., men kan næppe være det indsendte Exemplar. Forf. er Lægen Prof. Frederik Ludvig B. (1747—1820).

**Kall, Fol., 89.** *A. Høyers vernünftige Gedanken von Einrichtung und Nützen einer besondern privilegirten Wechselbank. Copenh. 1720.*
Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Ny kgl. Sml., 4., 1397.** *Octroy for den Kiøbenhavnske Assignation, Vexel og Laane Banque, dat. Friderichsb[erg] 29 Oct. 1736.* Pap. 18. Aarh. 30 Bl., deraf 1 ubeskr.
Afskrift.

**Uldall, Fol., 59.** *Et Bind, hvori: a) Etatsraad Knophs Betænkning om en nye Bankes Indretning af 3 Dec. 1784. b) Abschrifft des Memoire, welches der Finantzminister Graf Schimmelmann medio Oct. 1786 an die Statsminister gegeben hat und einen Prospectum zum Plan der neuen Bank enthalten soll. c) Finantz Collegii Skrivelse til Over-Banke-Direktionen af 19 Oct. 1786. d) General Procureurens Conferentzraad*

*Bangs Betænkning af 30. Oct. 1789.* Pap. 18. Aarh. 26 Bl., deraf 12 i Kvart; 5 ere ubeskr.

Afskrifter med forskell. Hænder.

**Uldall, 8., 495.** *Velmente Tanker i Anledning af Planen til en nye Speciesbanke, helligede Sandheden og Fædrelandet. Skrevne i Aug. 1790.*

Har manglet siden den Uldallske Manuskriptsamlings Aflevering til Bibliotheket.

## Krigsvæsen.

**Ny kgl. Sml., Fol., 462[b].** *Jos. Nic. Ben. Abrahamson, Samlinger om Danmarks Krigsmagt i 19[de] Aarh. Fasc. I—II.* Pap. 19. Aarh. 2 Kapsler.

Mest Tabeller o. desl. ang. Udskrivningsvæsen, de enk. Vaabenarter osv., ogsaa et og andet til Sammenlign. fra andre Landes Krigsvæsen; øjensynl. Materiale til Forslag ang. den danske Krigsmagts Organisation. Ordn. i Rubrikker fra A til Ø und. Numre. Det meste med Khr., Oberst og Generalkrigskommissær Abrahamsons (1789—1847) egen Haand. Foran ligger (i Afskr.) en Afhandling paa 157 Sider, betitlet «Om Danmarks Krigsmagt». — *Herkomst.* Gave fra Oberst F. Abrahamson 1873.

**Ny kgl. Sml., Fol., 462[e].** *Forskjelligt angaaende Land- og Sø-Etaten etc.* Pap. 17. og 18. Aarh. 1 Pakke.

Indeholder nu mest Dokumentafskrifter. — Af denne Pakke er afgivet til Rigsarkivet 1889: Rigens Marsks Propositioner hvorved Danmarks Rige kunde bringes i Pasatur, 4. og 6. Apr. 1646; Original Instruktion for Krigskollegiet, 25 Juni 1670; Pro Memoria fra General Huth, 16 Jan. 1778; lignende fra Samme, 4 Jan. 1779; lignende, udateret, «an die Königl. extraordinaire Commission».

**Ny kgl. Sml., Fol., 462[d].** *Ohnmassgebliche Discours auf die Frage: Welche Örter in Dennemarck am ersten sollen befestiget vndt verfertiget werden? Von G. H. Hafniæ mens. Nov. A. 1655.* Pap. 17. Aarh. 22 Bl.

Original Afhandling.

**Ny kgl. Sml., Fol., 818.** *Christian III's Ordning oc Skik for de danske Reisener og Landsknegte og Orlogsskibe, naar de bruges i Krig.* Pap. 16. Aarh. 14 Bl., pagin. ccclvj til ccclxix.

Afskrift. Har udgjort en Del af et større Manuskript. — *Herkomst og Benyttelse.* Suhms Ms.-S. Nr. 856. — Trykt i (Krag og Stephanius) Chr. III's Hist., II, Kbh. 1778, 4°, S. 545—556 (vistn. just eft. dette Haandskrift).

**Ny kgl. Sml., 4., 779.** *Et Forslag, hvorledes Dannemark af egne Indfødde kunde blive forsvaret.* Pap. 18. Aarh. 8 Bl.

Synes Afskrift.

**Ny kgl. Sml., 4., 915.** *[J. F. Camerer] Die Kriegesgeschichte der Dänen und zwar von Odin an bis auf Christoph III. 1788.* Pap. 18. Aarh. 134 + 8 (deraf 3 ubeskr.) Bl., med Pagin.; samt 18 Bl. i Fol. (deraf et Par ubeskr.), indeholdende forskellige Notitser til Brug ved Udarbejdelsen af Skriftet.

Autogr. af Joh. Friedr. Camerer (1720—92), Auditør, siden Ridefoged i Sønderjylland. Foliobladene ere betegnede 1773. Med særlig Paginering (i Kvart) «Etwas über den verstorbenen Etats Rath Martenfeld».

**Ny kgl. Sml., 4., 2255.** *O.* [sic] *Jacobsen: Udskrivningsvæsenet i Danmark.* Pap. 19. Aarh. 7 Bd., det ene (indeholdende Reg.) i Fol. De første 5 Bd. ere betegn. [Hæfte] 1—6, 7—12, 13—18, 19—24, 25—29, det 6te: Tillæg 1—2. Gennemført Paginering; i Virkeligheden mangler 1ste Bd., da det, som her betegnes som 1ste, begynder med Side 145.

Egenhændige Afskrifter af trykte Forordninger m. m. fra de ældste Tider til 1891. — *Herkomst.* Gave fra Enke eft. afd. Oberstlieut. J. E. Jacobsen († 1892), Fru Suzette J.

**Ny kgl. Sml., 8., 196[f].** *Fortegnelse paa Officererne ved Armeen i Danmark, Norge, Holsten, Pommern og Oldenborg; Forpflegningsreglement; Beholdning i Fæstningerne og ved Feltartilleriet; Munderingsreglement; lignende Udsigt over Søe-Etatens Personale og Materiale. 1718.*

Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Thott, Fol., 1180.** *Christiani IV Krigsartikler af 1611. Original.*

Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Ny kgl. Sml., 4., 1377.** *Christian des IV[ten] Felt- und Kriegsordnung oder Reutter-Recht. Copenhagen 1612.* Pap. 18. Aarh. 23 beskr. Bl.

Afskrift. Paa Titelbl. (med J. Langebeks Haand): «Efter et trykt Exemplar in Biblioth. Fossiana N° 3468, in 4[to]». — *Herkomst.* Bibl. Langeb., S. 562, Nr. 170.

**Thott, 4., 2020[a].** *Kong Frederik III's Skibsartikler.* Pap. 17. Aarh. 31 Bl.

Afskrift.

**Thott, Fol., 917.** *Etat von den sämmtlichen Königl. dänischen Truppen im Jahr 1743.* Pap. 18. Aarh. 1 Tabel i stort Format, med rødt og sort Blæk.

**Thott, Fol., 1188.** *Königl. Dänisches Kriegsreglement. b) Nützliche Raisonnements nebst verschiedenen Königl. dänischen Verordnungen über das Kriegswesen. c) Reglement für die Königl. Preussische Infanterie. 1726.* Pap. 18. Aarh. Først 117 pagg. Bl. (Titelbl. mgl.) samt 3 Bl. Register; derpaa (b) med samme Haand 68 Bl., underskr. G. og dat. Juni 1724; dereft. 2 ubeskr. Bl.; endelig (c) «gegeben und gedruckt in Potsdam, den 1[ten] Martij 1726», 64 Bl., ligel. med samme Haand.

Afskrifter.

**Thott, 8., 496.** *Adskilligt om Fourages Anskaffelse til Troupperne,*

*March-Router, Taxter, Krigs-Ordonnancer etc. i Kong Christiani V^ti^ og Friderici IV^ti^ Tid.* Pap. 18. Aarh.'s Beg. 126 Bl.

Dansk. Optegnelserne ere med een og samme Haand. Bagi Register.

**Kall, Fol., 87.** *E. Jessens Saml. histor. Nachrichten von A. 1689 bis 1714 (betreffend die dänische Kriegsgeschichte insonderheit die dänischen Auxiliartruppen), in 65 Heften.* Pap. 18. Aarh. 2 temmelig tykke Bd., uden Pagin. Paa Ryggen staar: «J. [skal være S.] Brincks Sammlung historischer Nachrichten, 1. Band 1689—1707» og «2. Band 1707—14».

Tysk, Dansk og Fransk. Optegnelser og Afskrifter (navnl. af Generalernes Indberetninger); tildels som en Biogr. af Oberst Søren Brinck (1668—1743). Omtr. en Fjerdedel af det hele Manuskr. er nedskr. af Etatsraad E. J. Jessen (Schardebøl), Brincks Svigersøn, der ogsaa har revideret og foretaget Rettelser i det Øvrige, som er med to forskellige Afskriverhænder. — *Benyttelse.* J. H. F. Jahn, De danske Auxiliairtropper, I—II, Kbh. 1840—41 (især i 2den Del). — A. Tuxen, Royal Danois, Kbh. 1888, Særtr. af Militært Tidsskrift, XVII (flere Steder).

**Kall, Fol., 90.** *Frid. Engelstrups Forslag til Friderich IV om en staaende Landmilities Indretning.*

Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Ny kgl. Sml., Fol., 461.** *Om en staaende Landmilices Indretning. (Copie af Engelstrups Project).* Pap. 18. Aarh. 28 Bl. og en vedhæftet Tabel.

Afskrevet for P. F. Suhm. Paa Titelbl.: «Rostg: N° 261» [vel paa Univ.-Bibl.?]. — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 569.

**Ny kgl. Sml., Fol., 462.** *Bruun's Memorial om Landmilicens Indretning. 30. Sept. 1763.*

Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Ny kgl. Sml., Fol., 860.** *Extrakter af adskillige Frid. IV's og Chr. VI's Forordninger.* Pap. 18. Aarh. 46 Bl.. de 2 sidste ubeskr.

Afskrifter med forskell. Hænder; vedkomme Udskrivning til Landmilitsen, Bataillons- og Regimentssamlinger o. desl.

**Ny kgl. Sml., 4., 780.** *Nogle Samlinger om det danske Land- og Krigsvæsen (med Register).* Pap. 18. Aarh. 125 Bl.. med Pagin.

Afskrevet for Suhm efter «Nr. 246 e Bibliotheca Raastgaardiana». Indeholder ogs. noget om Landvæsen. — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 1208.

**Ny kgl. Sml., 4., 781.** *Kort Extract over de heri Siælland staaende 3 Regimenter Rytterie Deres Forpflegning paa Ryttergodset.* Pap. 18. Aarh. 81 Bl.

Afskrift for Suhm. Paa Titelbl.: «N° 247. Fr. Rostgaard». — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 624.

**Ny kgl. Sml., 4., 791^p^.** *[Jos. Nic. B. Abrahamson] Forsøg til et Udkast om General-Stab i Almindelighed og med Hensyn til den danske Armee isærdeleshed. Kbhvn. 10 Novbr. 1831.* Pap. 19. Aarh. 122 beskr. Bl.

Pyntelig renskr. og indb. Expl. — *Herkomst.* Gave fra Oberst Fr. Abrahamson.

**Ny kgl. Sml., 4., 782b.** *Excerpt af Parolbefalinger — forsaavidt det Almindelige og Vigtigste angaaer — fra 7 Novbr. 1807—31 Juli 1809.* Pap. 19. Aarh.'s Beg. 112 Bl.

Afskrifter.

**Ny kgl. Sml., 4., 1395.** *Forordnings Bog Landmilitien vedkommende.* Pap. 18. Aarh. 214 beskr. Bl.

Afskr. for Suhm, eft. det Rostgaardske Manuskr. Nr. 448. — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 180.

**Ny kgl. Sml., 8., 196c.** *Cavallerie-, Dragoner-, Artillerie- og Infanterie-Mondur af den ganske danske Armee med samt Regimenternes Navne. Kiøbenhavn d. 25de September 1730.* Pap. 18. Aarh. 33 Bl., deraf 4 ubeskr.

Kolorerede Tegninger, maaske af M. Eggers, hvis Navn staar paa Titelbl. — *Herkomst.* Udtaget af den Hjelmstjerneske Saml., i hvis Katal. det er Nr. 2612, 4°. Foran findes Hjelmstjernes Exlibris.

**Gl. kgl. Sml., 4., 1867.** *Vorstellung der in dem 1ten Theil des Reglements für I. K. Mt geworbene und National-Infanterie enthaltenen Manoeuvres und Exercises.* Pap. 18. Aarh. 186 Bl., deraf 3 ubeskr.

Tysk. I rødt Saffians Bind og pyntelig skrevet, med Rødt og Sort samt mange kolor. Figurer, fremstillende Haandgrebene og Exercitsen. Det anf. Reglement er fra 1740.

**Gl. kgl. Sml., 8., 3531.** *Frid. v. Schnitlers [sic] Handgriffe mit Gewehren, Grenaden, Kurtzgewehren und Espontons, mit illum. Figuren. b) Signal-Bog for Floden om Dagen og Natten. 1733.* Pap. 18. Aarh. 166 Bl., det første og det sidste ubeskr.

Pyntelig udførte kolor. Tegninger; det første Afsn. har tyske Underskrifter, det andet danske. Forf. af førstn. er «Friedrich von Schnitter, Prem: Lieut: bey der Königl: Leib-Garde zu Fusz». Indbunden i rødt Maroquin, med Christian VI's Navneciffer og Aarstallet 1755. — *Herkomst.* Fra det kgl. Haandbibliothek.

**Thott, Fol., 1189.** *Interims-Reglement über Exercitia und Mainements.* Pap. 18. Aarh.'s 1ste Halvd. 156 beskr. Bl.

**Thott, Fol., 1190.** *Christian des VI Cavallerie-Reglement.* Pap. 18. Aarh. 98 beskr. Bl. og nogle ubeskr.

Afskrift med Rettelser og Tilføjelser. Tilsidst Register.

**Thott, 8., 589.** *Friderici Vti Exercier-Reglement für die Infanterie. 1765.* Pap. 18. Aarh. 77 Bl.

Afskrift. Rødt og sort Blæk.

**Ny kgl. Saml., Fol., 461b.** *Entwurf eines ausführl. Exercice-Reglements f. Ihro Königl. Mayst. Infanterie. Cph. 30 Spt. 1738. (Unterzeichnet v. F. H. v. Walter, A. Prætorius u. F. Fölckersam.)*

Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Ny kgl. Sml., Fol., 461c.** *[Capit. Joh. Heinr. Rickers] Reglement f. unsere geworbene u. National-Infanterie, dat. Copenh. d. 19 Apr. 1747. 1—3 Th. (nebst Plans zu d. I Th. 3. Buch). 5 Voll. — Anhang. Copenh. 27 Oct. 1753.*

Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Ny kgl. Sml., 4., 781b.** *K. Christian VI's Reglement für die Cavallerie-Regimenter u. für die Dragon-Regimenter, dat. Christiansburg Schloss d. 9 Jan. 1741.*

Afgivet til Rigsarkivet.

**Ny kgl. Sml., 4., 781k.** *Andr. Tscherning, Underviisning for Borger-Compagnierne i Kiøbenhavn. 1ste Deel om Exerceringen og Evolutionerne. 1750.* Pap. 18. Aarh. 142 beskr. og nogle ubeskr. Bl. samt en kobberst. Tavle med Borgervæbningens Faner.

Orig., if. Notits af Forf. nedskr. til hans private Brug. T. var Informator i Bogholderi, tillige Kapitain og Exerceermester ved Kbhvn.s Borgervæbning. — *Herkomst.* Gave af Boghandler H. Lynge 1877.

**Ny kgl. Sml., 8., 196e.** *Cavallerie-Reglement, welches in der Commission unter Præsidio des Feldmarechals Numsen, dem Ober-Secretair Graf Ahlefeldt, General-Majors Baron Schenck und Hauchs verfertiget worden. b) Exercier-Reglement, das vom Major Bagge der Guarde zu Pferde gebraucht worden, biss das unter Præsidio des Feldmarchal Numsens herausgekommen.* Pap. 18. Aarh. 269 Bl., deraf nogle faa ubeskr.

Afskrifter.

**Ny kgl. Sml., 8., 197.** *Den danske Militair-Etat og dens Betalings-Reglement f. A. 1776.*

Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Ny kgl. Sml., 8., 198.** *Extract af Militær-Reglementet for A. 1786 samt af adskillige subsisterende Forordninger.* Pap. 18. Aarh. 157 Bl.

Dansk. Afskrifter. Foran Register.

**Thott, Fol., 1191.** *Rapport af det kongelig norske Livregiment til Fods fra 28 October til 31 Dec. 1773, ved Kalnein.*

Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Thott, 4., 1671.** *Extract der Ordres, so der Obriste von Reventlou bey des Cronprinzen Christians Regiment befehlen lassen von 1719—1735.* Pap. 18. Aarh. 106 beskr. og 3 ubeskr. Bl.

Tysk. Paa den forreste Inderside af Bindet: «Copia Auszuch des Journals, was Sieden 1719 vor Orders, von dem H: Brigadier von Reventlau in dem Cronprintzschen Regiment Ergangen. Copenhagen d. 28ten Octbr: 1731. Da ich de Anno 1729 d. 15n Julij Officier geworden. J: L: v. Plessen».

**Ny kgl. Sml., 4., 781l.** *(W. Fiedler:) Beretning om Kongens Livjæger Corps fra dets Oprettelse den 25. Martz 1801 til den 25. Martz 1851.* Pap. 19. Aarh. 102 Bl., med Pagin., hvoraf nogle faa ubeskr., samt et vedlagt Nr. af Collegialtidenden og 2 Lister

ov. Korpsets ældste Medlemmer med deres (tildels) egenh. skrevne Navne.

Beretningen er underskr. C. Aabye (Major, † 1881). Tilsidst fire kolor. Tegninger af Livjægere i Uniform.

**Gl. kgl. Sml., 8., 3532.** *Signaler og Ordres til Anckers og under Seil. 1732.* Pap. 18. Aarh. 44 Bl., deraf 5 ubeskr.

Kolor. Tegninger med Underskrifter. Pyntelig indb. i rødt Maroquin med Chr. VI.'s Navneciffer.

**Uldall, 4., 426.** *Vice Admiral F. C. Kaases Forklaring over Holmens og Flodens Tilstand, da han forlod Embedet som Holmens Chef og indtraadte i Admiralitets Collegio 1792. Skrevet i Nov. 1792.*

Manglede ved den Uldallske Manuskriptsamlings Indlemmelse i Bibliotheket.

**Uldall, 8., 488.** *Chr. VI^ti Instruction af 2 Apr. 1732 for Divisionerne og Søe Etaten, item Instrux for Adjutanten ved Søe Cadetterne.* Pap. 18. Aarh. 26 beskr. og endel ubeskr. Bl.

Afskrift. Paa Indersiden af Bindet findes foran et kobberst. Exlibris med Bogst. K. (muligvis Admiral F. C. Kaas, † 1804).

**Ny kgl. Sml., Fol., 463.** *Uforgribelig Project paa huad Maade Flaadens Etat udi Fredstid indrettes, og huad Søefolck og Betiente derved underholdes og forplejes kunde (skrevet i Chr. V's Tid). b) Instructions-Project for Søe-Thøjghuus Schrifuere (1677).* Pap. 17. Aarh.'s Slutn. 9 Bl.

Afskrifter. Har desuden indeholdt: Instructions-Projekt for Søtøjhus-Skriverne, paategn. «exped. 31. July» [1673], hvilket afgaves 1889 til Rigsarkivet. — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 278.

**Ny kgl. Sml., Fol., 463^c.** *Extracter af Reglementerne for den danske Søe-Etat fra A. 1685 til 1706. Danske Selskab.*

Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Ny kgl. Sml., Fol., 463^e.** *[F. Lütken?] En Commissionsforhandling paa Rosenborg Søe-Etaten angaaende af Kong Christian VI. 29. Sept. 1735.* Pap. 19. Aarh.'s Beg. 4 Bl.

Afskr. af L. Engelstoft eft. en Orig. hos Vice-Adm. Otto Lütken, meddelt 1823. Forf. er, siger E., uden Tvivl Admiralens Fader, Orlogskapt. Fr. Lütken. Slg. Nyt Arkiv for Søvæsen, I, Kbhn. 1842, S. 77—84, 130—141.

**Ny kgl. Sml., Fol., 463^k.** *Ant. Fred. Petersen, Samlinger angaaende den danske Søetat.* Pap. 18.—19. Aarh. 1 Pakke.

Indeholder væsentl. Afskrifter af Dokumenter, foretagne i ældre og nyere Tid, samt Notitser; de nyere for Størstedelen af Justitsraad A. F. Petersen, Mønstringsbestyrer i Kbhvn. († 1870), ogs. nogle af dennes Søn, Fuldmægtig Anton Petersen. De ere ordnede efter Rubrikker, nemlig: «Søkrigs Historien ang: samt Sømagtens Historie», «Marinens Personel vedkommende», «Dokken», «Sømilitær-Etaten», «Admiralitets Collegiet og Marine-

ministeriet», «*Sø*-Kvæsthuset», «Søe-Indroulleringen angaaende» og «Flaaden». Af Orig. o. desl. kunne mærkes: et Brev af K. N. Benstrup til hans Morbroder Hendrik Knudsen, dat. «Ditmersken» 28. Sept. 1715; endel trykte, udfyldte Afskedspas, Styrmandsbreve o. lign., underskrevne af Søofficerer (ogs. nogle egenhænd. Attester o. desl.) som Grib,, Tønder, Olf. Fischer o. fl.; Dom i en Sag mellem Søfiskal Bork og Skipper Peter Friis, 26. Aug. 1720; Anvisn. fra Søofficererne Nørregaard, Belitz og Sahlfelt paa en Sum til Lieutn. Ferry, dat. 13. Juni 1722; Afskedspas for en danskfødt Soldat i «the King's German Legion», udstædt af Oberstlieut. Linsingen, 2. Aug. 1815; engelsk Pas for en dansk Krigsfange, Chatham d. 6. Juni 1814; Pas for en dansk Skipper og hans Fartøj, 18. Sept. 1807, udstædt af General Peymann og Admiral Gambier; Kontrakt mell. Kapt. Jens Chr. Møller, førende Fregatten «Anthonette», og dens Officerer og Mandskab, Kbh. 8. Dec. 1798; Liste over Mandskabet paa Ostindiefareren «Mühlenbeck», underskrevet af Søindrulleringschefen, Kontreadmiral Schultz, Kbh. 7. Juni 1783; Billet fra Etatsraad F. C. Smith til [A. F.?] Petersen, (1810).

Af denne Pakke er afgivet til Rigsarkivet 1889: Register over indkomne Sager ang. Marinen, 18. Aarh.; Skr. fra Admiralitets- og Kommissariatskollegiet til Søindrulleringschefen i Sjælland, 6. Apr. 1771; Skr. til Kongen fra Søetatens Generalkommissariat 27. Maj 1706, med Frederik IV.'s Paategn.; Pro Memoria fra Søetatens Bogholderkontor, 20. Sept. 1766; Skr. fra Søetatens Generalkommissariat, 29. Apr. 1727; Forretningsbrev fra Fuldm. Petersen i Admiralitetskollegiet til Insp. Baumann ved Alm. Hospital, samt hans Svar. 1832; Skr. fra Kjøbenhavns Fattigvæsen til Admiralitetskollegiet, 7. Okt. 1836; Skr. fra Admiralitets- og Kommissariatskollegiet til Søindrulleringschef, Kommandørkapt. Paludan, 28. Okt. 1841; Tabellarisk Liste over Sjællands Indrullerings-Distrikts Stilling, 25. Dec. 1804; nogle Kopier ang. Søudskrivningsvæsenet, med Paategn., 1857; Summarisk Extrakt af de specielle Beregninger ov. Indrullerings-Officerernes Udgifter, 1804; Skr. fra Admiralitets- og Kommissariatskollegiet til Søindrulleringschef, Kommandør Lütken, 6. Jan. 1803; et Antal Skrivelser til Søindrulleringschef, Kommandør Schultz, de fleste fra Admiralitets- og Kommissariatskollegiet (20 Stykker). — *Herkomst.* Har været i Fuldm. Ant. Petersens Samlinger.

**Ny kgl. Sml., 4., 782ab.** *Ant. Fred. Petersen, Samlinger Søe-Etaten vedkommende.* Pap. 19. Aarh. Et temmelig tykt Bind, med mange ubeskr. Bl. samt en vedlagt Seddel.

Til Slutning alfab. Register. — *Herkomst.* Fuldm. Ant. Petersens Saml. (slg. forr. Nr.)

**Ny kgl. Sml., Fol., 464.** *Allerunderdanigst Formeening hvorledes*

*Hans Maiˢᵗ uden altfor stor nye Bekostning kunde stædse have et Søe-Artilleriecorps af 1280 Mand, som i paakommende Tilfælde strax kunde bruges; skrevet omtr. 1776.* Pap. 18. Aarh. 1 Pakke.

Flere Koncepter, Optegnelser og Afskrifter, med forsk. Hænder, de fleste dog med den samme. Hidrører vistn. fra Kommandørkapt., Søtøjmester H. M. Bille (1732—88).

**Ny kgl. Sml., Fol., 464ᵇ.** *Rapport om Skibsbygningen. 1787.* Pap. 18. Aarh. 35 Bl.

Kopi; med endel Bilag, ligel. i Kopi. Bl. 2ᵃ er skrevet: «Originalen heraf blev i det Kongelige Stats Raad — det circulerede i Stats Raadet. Hans Kongelige Høyhed Kron Prindsen beholdt dem [sic] — og intet blev i den Henseende befalet».

**Ny kgl. Sml., Fol., 465.** *Signal og Rangeerbog for A. 1787.* Pap. 18. Aarh. 36 Bl. samt 2 vedlagte.

Tildels i Registerform. — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 496.

**Ny kgl. Sml., Fol., 466.** *Signalbog for den danske Flaade af Admiral Fontenay. 1740.* Pap. 18. Aarh. 44 Bl. (smalt Format), det sidste ubeskr. — *Herkomst.* Suhms Ms.-S. Nr. 902.

**Ny kgl. Sml., 4., 782.** *Samlinger angaaende den danske Flaades og Søetats Historie og Forfatning især fra 1659 til 1769.* Pap. 18. Aarh. 88 Bl., med Pagin., det sidste ubeskr.

Bagi findes alfab. Register. Foran er indklæbet Grev G. C. v. Haxthausens Ex-libris.

**Ny kgl. Sml., 4., 782ᵃ.** *Register over kgl. Befalinger angaaende Sø-Etaten fra 1679 til 1779.* Pap. 18. Aarh. 2 Bd., henholdsvis 109 og 133 Bl., deraf enkelte ubeskr., samt 2 vedl. Sedler.

I 1ste Bd.s Slutn. et alfab. Navneregister, i Slutn. af 2det Bd. nogle Optegnelser; begge Dele med Justitsraad A. F. Petersens Haand. — *Herkomst.* Af Fuldm. Ant. Petersens Samlinger.

**Ny kgl. Sml., 4., 1020.** *Respublica danica, de statu navali; kortelig forfatted hvorledes en Flaade kunde bringes tilveye i Danmark og Norge paa Defensionsskibe med ringe Møie (skrevet før 1645). Appendix: Om Toldens Oppebørsel udi Sverrig.* Pap. 17. Aarh.'s Midte. 48 Bl., det sidste ubeskr.

Afhandling, synes Orig. Kan dog ikke være skrevet før 1645, da Christian IV. omtales som afdød.

**Ny kgl. Sml., 8., 199ᵏ.** *Capitaine, Ridder (L. J.) Rohdes Signal-Tabel til det store System indrettet til Brug for lille Belt ved Fibiger (?).* Pap. 19. Aarh.s 1. Halvd. 30 Bl., de 3 sidste ubeskr.

Der staar i Virkeligheden «Fibiger» paa Titelbl., og det Hele synes at være skr. med Oberstlieut. J. A. Fibigers Haand.

**Ny kgl. Sml., 8., 200.** *Haandbog over Søe-Artilleriets Hoved-Sortementer til Flaadens Armering for A. 1786.* Pap. 18. Aarh. 28 Bl. (Tværformat), deraf nogle ubeskr.

**Ny kgl. Sml., 8., 200ᵃ.** *Id. Lib. (a prior. divers.)*

Afgivet til Rigsarkivet 1888.

**Ny kgl. Sml., 8., 200[d].** *Anmærkninger, som henhøre til Signal-Bogen.* Pap. 18. Aarh. 67 Bl.

Foran staar: «Skreven af mig Underteignede. Kiøbenhavn den 4[de] September 1783. And. Stibolt». — *Herkomst.* Købt af Typograf Schwartz 1872.

**Ny kgl. Sml., 8., 198[v].** *Fortegnelse paa den danske Orlogsflaade, dens Armatur, Ammunition m. m.; med summarisk Extract over Søe-Tøihusets Beholdning af Ammunition og Artilleriesorter. 1761.*

Afgivet sil Rigsarkivet 1888.

**Ny kgl. Sml., 8, 199[b].** *Fortegnelse over Skibene i den danske Flaade, deres Takkelage, faste og løse Inventarium og Varegods m. m.* Pap. 18. Aarh.'s Slutn. 209 Bl. (stor Oktav), deraf nogle faa ubeskr.

**Ny kgl. Sml., 8., 199[c].** *Fortegnelse paa H. Kgl. Mayestæts Orlogs-Flaade.* Pap. 18. Aarh.'s Slutn. 50 Bl., hvoraf nogle ubeskr.

Nogle faa Aar ældre end ovenanf. Fortegn., men med nogle senere Tilføjelser.

# Register over Manuskripterne.

## Den gamle kongelige Samling.

*Folio.*


| Nr. | S. |
|---|---|
| 102c | 7 |
| 709 | 5 |
| 713 | 175 |
| 716 | 176 |
| 717 | 176 |
| 718 | 3 |
| 719 | 3 |
| 720 | 173 |
| 721 | 234 |
| 724 | 153, 154 |
| 725 | 154 |
| 726 | 155 |
| 727 | 187 |
| 728 | 158 |
| 729 | 184 |
| 730 | 199 |
| 731 | 208 |
| 732 | 214 |
| 733 | 221 |
| 734 | 155 |
| 735 | 155 |
| 736 | 222 |
| 738 | 231 |
| 739 | 161 |
| 740 | 257 |
| 741 | 30 |
| 742 | 30 |
| 744 | 15 |
| 745 | 281 |
| 746 | 282 |
| 747 | 282 |
| 748 | 21 |
| 749 | 22 |
| 750 | 12 |
| 751 | 12 |
| 752 | 18 |
| 753 | 284 |
| 754 | 285 |
| 755 | 285 |
| 756 | 285 |
| 757 | 285 |
| 758 | 286 |
| 759 | 286 |
| 760 | 287 |
| 761 | 287 |
| 762 | 287 |
| 763 | 287 |
| 808 | 143 |
| 809 | 144 |
| 849 | 259 |
| 850 | 265 |
| 851 | 233 |
| 868 | 131 |
| 934 | 304 |
| 994 | 13 |
| 1128 | 259 |
| 1165 | 278 |
| 1174 | 29 |


*Kvart.*


| Nr. | S. |
|---|---|
| 1867 | 309 |
| 2066 | 62 |
| 2333 | 151 |
| 2334 | 270 |
| 2335 | 151 |
| 2337 | 210, 211 |
| 2338 | 211 |
| 2339 | 216 |
| 2340 | 179 |
| 2341 | 179 |
| 2342 | 179 |
| 2343 | 218 |
| 2344 | 214 |
| 2345 | 214 |
| 2346 | 213 |
| 2347 | 213 |
| 2348 | 213, 221 |
| 2349 | 225 |
| 2350 | 231 |
| 2351 | 226 |
| 2352 | 234 |
| 2353 | 262 |
| 2354 | 260 |
| 2355 | 252 |
| 2356 | 297 |
| 2358 | 30 |
| 2364 | 14 |
| 2370 | 14 |
| 2371 | 15 |
| 2372 | 282 |
| 2373 | 282 |
| 2374 | 283 |
| 2375 | 284 |
| 2376 | 17, 18 |
| 2376 (bis) | 17, 18 |
| 2378 | 22 |

| Nr. | S. | Nr. | S. | Nr. | S. |
|---|---|---|---|---|---|
| 2379 | 33 | 2491 | 233 | 3168 | 264 |
| 2380 | 34 | 2492 | 265 | 3169 | 262 |
| 2467 | 131 | 2493 | 255 | 3174 | 248 |
| 2476 | 194 | 2494 | 263 | 3194 | 182 |
| 2477 | 194 | 2495 | 264 | 3218 | 194 |
| 2478 | 194 | 2789 | 271 | 3225 | 217 |
| 2479 | 195 | 2804 | 75, 150 | 3226 | 232 |
| 2480 | 195 | 2820 | 132 | 3227b | 222 |
| 2481 | 207 | 2822 | 133 | 3228 | 290 |
| 2482 | 215 | 2823 | 133 | 3232b | 290 |
| 2483 | 218 | 3157 | 200 | 3232c | 296 |
| 2484 | 219 | 3158 | 201 | 3245 | 292 |
| 2485 | 219 | 3159 | 201 | 3259 | 231 |
| 2486 | 217 | 3160 | 209 | 3284 | 290 |
| 2487 | 198 | 3164 | 219 | 3285 | 290 |
| 2488 | 212 | 3165 | 238 | 3286 | 278 |
| 2489 | 212 | 3166 | 232 | | |
| 2490 | 241 | 3167 | 232 | | |


*Oktav.*


| Nr. | S. | Nr. | S. | Nr. | S. |
|---|---|---|---|---|---|
| 3531 | 309 | 3595 | 196 | 3616 | 196 |
| 3532 | 311 | 3597 | 223, 224 | 3664 | 234 |


## Den Thottske Samling.

*Folio.*


| Nr. | S. | Nr. | S. | Nr. | S. |
|---|---|---|---|---|---|
| 689 | 6 | 720 | 214 | 761 | 283 |
| 690 | 158 | 721 | 220 | 762 | 283 |
| 691 | 7 | 722 | 155 | 763 | 285 |
| 692 | 177 | 723 | 221 | 764 | 285 |
| 694 | 300 | 724—25 | 156 | 765 | 286 |
| 695 | 298, 299 | 726 | 226 | 766 | 284 |
| 696 | 298 | 727 | 227 | 767 | 287 |
| 697 | 275 | 728 | 230 | 768 | 287 |
| 698—99 | 271 | 729 | 232 | 769 | 284 |
| 700 | 272 | 730 | 238, 241 | 773b | 15 |
| 701 | 272 | 731 | 237 | 792 | 134 |
| 702 | 8 | 732 | 157 | 799—800 | 282 |
| 703 | 153 | 733 | 250 | 805 | 194 |
| 703b | 154 | 734 | 251 | 807 | 251 |
| 704 | 184 | 748 | 133 | 808 | 251 |
| 705 | 159 | 750 | 9 | 839 | 303 |
| 706 | 203 | 751 | 10 | 840 | 304 |
| 707 | 202 | 752 | 22 | 866 | 288 |
| 708 | 202 | 753 | 23 | 885 | 294 |
| 710 | 28 | 754 | 23 | 901 | 305 |
| 710b | 28 | 755 | 18 | 909 | 305 |
| 711—16 | 202 | 756 | 19 | 910 | 305 |
| 717 | 197 | 757 | 20 | 917 | 307 |
| 718 | 215 | 758 | 283 | 918 | 296 |
| 719 | 212 | 759—60 | 283 | 952 | 158 |

| Nr. | S. |
|---|---|
| 990 | 158 |
| 1089 | 158 |
| 1140 | 201 |
| 1141 | 294 |
| 1158 | 278 |
| 1176 | 262 |
| 1177 | 220 |
| 1178 | 26 |
| 1180 | 307 |
| 1188 | 307 |
| 1189 | 309 |
| 1190 | 309 |
| 1191 | 310 |
| 1193 | 296 |
| 1195 | 296 |
| 1197 | 297 |
| 1205 | 230 |


*Kvart.*


| Nr. | S. |
|---|---|
| 1386 | 4, 297 |
| 1387 | 4 |
| 1389 | 295 |
| 1390 | 161 |
| 1392 | 300 |
| 1393 | 300 |
| 1394 | 300 |
| 1395 | 297 |
| 1397 | 294, 297 |
| 1398 | 294 |
| 1399 | 302 |
| 1400 | 180 |
| 1401 | 220 |
| 1403 | 198 |
| 1405 | 215 |
| 1406 | 216 |
| 1407 | 180 |
| 1408 | 207 |
| 1410a | 179 |
| 1411 | 214 |
| 1412—13 | 208 |
| 1414 | 213 |
| 1415 | 208 |
| 1417—18 | 221 |
| 1419—23 | 227 |
| 1424 | 230 |
| 1425 | 156 |
| 1426 | 231 |
| 1427—29 | 232 |
| 1430 | 232 |
| 1431 | 231 |
| 1432 | 230 |
| 1433 | 241 |
| 1434 | 241 |
| 1435 | 241 |
| 1436—37 | 242 |
| 1438—39 | 242 |
| 1440 | 242 |
| 1441 | 256 |
| 1442 | 257 |
| 1443 | 242 |
| 1444 | 242 |
| 1445 | 246 |
| 1446 | 157 |
| 1447 | 233 |
| 1448 | 253 |
| 1450 | 157 |
| 1451 | 262 |
| 1452 | 263 |
| 1453 | 262 |
| 1454 | 258 |
| 1455 | 255 |
| 1456 | 250 |
| 1457 | 248 |
| 1458 | 260 |
| 1460 | 282 |
| 1461 | 282 |
| 1462—64 | 282 |
| 1465 | 9 |
| 1466 | 33 |
| 1467 | 34 |
| 1468 | 9 |
| 1470 | 9 |
| 1471 | 257 |
| 1472 | 18 |
| 1473 | 20 |
| 1474 | 19 |
| 1475 | 21 |
| 1477 | 286 |
| 1478 | 283 |
| 1480 | 15 |
| 1481 | 15 |
| 1482 | 15 |
| 1525 | 161 |
| 1541 | 134 |
| 1556 | 264 |
| 1557 | 218 |
| 1558 | 261 |
| 1671 | 310 |
| 1702 | 303 |
| 1863 | 290 |
| 1864—65 | 291 |
| 1866 | 291 |
| 1867 | 291 |
| 1868 | 291 |
| 2007 | 135 |
| 2020a | 307 |
| 2021 | 289 |
| 2115—17 | 278 |
| 2118—19 | 279 |
| 2120 | 292 |
| 2165 | 15 |


*Oktav.*


| Nr. | S. |
|---|---|
| 453 | 160 |
| 454 | 159 |
| 456 | 180 |
| 457 | 218 |
| 458 | 213, 214 |
| 459 | 247 |
| 460 | 257 |
| 477 | 16 |
| 496 | 307 |
| 497 | 304 |
| 582a | 279 |
| 588 | 302 |
| 589 | 309 |

# Den ny kongelige Samling.

*Folio.*


| Nr. | S. |
|---|---|
| 361 | 136 |
| 362 | 144 |
| 363 | 136 |
| 364 | 137 |
| 364b | 137 |
| 364c | 137 |
| 364e | 269 |
| 365 | 149 |
| 366 | 75, 150 |
| 367 | 295 |
| 368 | 167 |
| 368b | 167 |
| 369 | 177 |
| 370 | 153 |
| 370f | 169 |
| 371 | 158 |
| 371c | 185 |
| 372 | 188 |
| 372d | 186 |
| 372e | 189 |
| 372f | 189 |
| 372h | 189 |
| 373 | 186 |
| 374 | 154 |
| 375a—b | 200 |
| 376 | 200 |
| 377 | 200 |
| 378 | 202 |
| 379 | 202 |
| 380 | 201 |
| 380m | 198 |
| 381 | 205 |
| 381k | 202 |
| 382 | 206 |
| 382ab | 206 |
| 382b | 205 |
| 383c | 203 |
| 383f | 203 |
| 384 | 204 |
| 385 | 202, 204 |
| 385b | 204 |
| 385c | 204 |
| 386 | 202, 204 |
| 386a | 196 |
| 386ab | 196 |
| 386b | 193 |
| 386bm | 194 |
| 386bp | 195 |
| 386ch | 192 |
| 386cm | 193 |
| 386e | 192 |
| 386t | 198 |
| 387 | 199 |
| 387a | 199 |
| 387c | 206 |
| 387d | 206 |
| 387e | 177 |
| 388 | 184 |
| 388e | 182 |
| 388f | 207 |
| 388h | 211 |
| 388hb | 211 |
| 389k | 212 |
| 390 | 155 |
| 391 | 179 |
| 392 | 215 |
| 392c | 219 |
| 392t | 213 |
| 393 | 213 |
| 393b | 181 |
| 394 | 180 |
| 394b | 181 |
| 395 | 155 |
| 396 | 222 |
| 397 | 241 |
| 397b | 240 |
| 397f | 240 |
| 398 | 223 |
| 398e | 223 |
| 399 | 225 |
| 399d | 228 |
| 400 | 227 |
| 401 | 156 |
| 402 | 227 |
| 403 | 228 |
| 405 | 226 |
| 405b | 228 |
| 406 | 233 |
| 407 | 233 |
| 407d | 230 |
| 408 | 234 |
| 408d | 230 |
| 409 | 228 |
| 409b | 235 |
| 409c | 230 |
| 409cg | 237 |
| 409d | 178 |
| 409f | 243 |
| 410 | 298 |
| 410d | 243 |
| 411 | 243 |
| 412 | 299 |
| 413 | 252 |
| 413b | 252 |
| 413n | 247 |
| 413o | 247 |
| 413u | 253 |
| 414 | 254 |
| 414b | 254 |
| 415 | 254 |
| 415b | 254 |
| 415f | 255 |
| 415o | 248 |
| 415ob | 248 |
| 415of | 247 |
| 416 | 258 |
| 417 | 264 |
| 417k | 256 |
| 417p | 243 |
| 418 | 212 |
| 418c | 265 |
| 418d | 258 |
| 419 | 261 |
| 419b | 249 |
| 419c | 260 |
| 420 | 260 |
| 421 | 260 |
| 421c | 249 |
| 422 | 250 |
| 422c | 261 |
| 423c | 263 |
| 424 | 245 |
| 427b | 270 |
| 427c | 275 |
| 427s | 273 |
| 428 | 273 |
| 431 | 272 |
| 432 | 272 |
| 433 | 272 |
| 434 | 271 |
| 435 | 271 |
| 436 | 272 |
| 437 | 303 |
| 438—40 | 276, 277 |
| 440g | 277 |
| 440h | 305 |
| 445b | 273 |
| 447 | 302 |
| 448 | 301 |
| 449 | 301 |
| 456 | 222 |
| 456e | 288 |
| 456f | 289 |
| 456g | 289 |
| 457 | 303 |
| 457b | 299, 300 |

| Nr. | S. |
|---|---|
| 459 | 299 |
| 459d | 299 |
| 461 | 308 |
| 461b | 309 |
| 461c | 310 |
| 462 | 308 |
| 462b | 306 |
| 462d | 306 |
| 462e | 306 |
| 463 | 311 |
| 463c | 311 |
| 463e | 311 |
| 463k | 311 |
| 464 | 312 |
| 464b | 313 |
| 465 | 313 |
| 466 | 313 |
| 467 | 145 |
| 468 | 31 |
| 469 | 32 |
| 470 | 32 |
| 471 | 145 |
| 472 | 31 |
| 473 | 15 |
| 474 | 16 |
| 475 | 16 |
| 476 | 24 |
| 477 | 282 |
| 478 | 24 |
| 478a | 26 |
| 478b | 24, 28 |
| 478c | 26 |
| 479 | 285 |
| 479b | 284 |
| 496g | 303 |
| 503 | 138 |
| 569d | 138 |
| 584 | 144 |
| 626e | 304 |
| 627 | 304 |
| 628 | 304 |
| 635c | 138 |
| 674 | 288 |
| 707 | 292, 294 |
| 717 | 149 |
| 718 | 215 |
| 719 | 265 |
| 720 | 265 |
| 721 | 255 |
| 721d | 240 |
| 722 | 256 |
| 726c | 34 |
| 735 | 221 |
| 737d | 297 |
| 782 | 157 |
| 811 | 26 |
| 818 | 306 |
| 821 | 301 |
| 823 | 295 |
| 826 | 301 |
| 860 | 308 |
| 861 | 302 |
| 862 | 294 |
| 862f | 296 |
| 872 | 292 |
| 872l | 281 |
| 873 | 277 |
| 874 | 281 |
| 874b | 289 |
| 875 | 287 |
| 1065 | 11 |
| 1088 | 157 |
| 1291 | 158 |
| 1449 | 297 |
| 1466 | 256 |


*Kvart.*


| Nr. | S. |
|---|---|
| 365—67 | 186 |
| 395m | 280 |
| 522 | 4 |
| 621 | 143 |
| 622 | 143 |
| 623 | 143 |
| 624 | 139 |
| 625 | 139 |
| 629 | 145 |
| 630 | 169 |
| 630e | 5 |
| 632 | 140 |
| 635 | 140 |
| 638 | 32 |
| 638b | 34 |
| 638c | 8 |
| 639 | 33 |
| 640 | 5 |
| 641 | 234 |
| 642 | 34 |
| 642b | 33 |
| 643 | 283 |
| 645 | 16 |
| 645b | 161 |
| 646 | 170 |
| 646b | 170 |
| 646c | 170 |
| 647 | 32 |
| 647 | 170 |
| 648 | 172 |
| 648b | 172 |
| 649 | 151 |
| 649c | 151 |
| 650 | 159 |
| 651 | 151 |
| 652 | 159 |
| 652a | 160 |
| 653 | 160 |
| 653c | 150 |
| 654 | 75, 150 |
| 656 | 295 |
| 656c | 295 |
| 657 | 173 |
| 657b | 173 |
| 658 | 175 |
| 658b | 172 |
| 658c | 175 |
| 658h | 175 |
| 659 | 154 |
| 660 | 182 |
| 661 | 182 |
| 662 | 183 |
| 662c | 182 |
| 662e | 273 |
| 663 | 190 |
| 664 | 190 |
| 668 | 186 |
| 669 | 187 |
| 670 | 187 |
| 671a | 191 |
| 671b | 191 |
| 672 | 200 |
| 673 | 201 |
| 674 | 200 |
| 675b | 192 |
| 675ba | 192 |
| 675bb | 192 |
| 675d | 192 |
| 675e | 193 |
| 681 | 188, 191 |
| 681b | 191 |
| 681f | 193 |
| 682e | 201 |
| 682f | 201 |
| 682k | 201 |
| 683 | 194 |
| 684 | 193 |
| 685 | 195 |
| 685d | 197 |
| 686 | 196 |
| 687 | 196 |
| 687k | 197 |
| 688b | 205 |
| 688c | 205 |

| Nr. | S. |
|---|---|
| 690 | 203 |
| 691 | 198 |
| 691g | 198 |
| 692 | 204 |
| 692a—e | 204 |
| 692f | 206 |
| 692g | 197 |
| 692gl | 206 |
| 692gp | 205 |
| 692h | 205 |
| 692i | 206 |
| 693 | 184 |
| 693d | 182 |
| 693dv | 211 |
| 693e | 211 |
| 693eb | 211 |
| 693g | 211 |
| 694 | 208 |
| 695 | 208 |
| 695b | 209 |
| 696 | 210 |
| 697 | 210 |
| 697f | 209 |
| 698 | 211 |
| 700 | 212 |
| 701—3 | 214 |
| 704 | 214 |
| 705 | 214 |
| 705b | 215 |
| 706 | 216 |
| 707 | 216 |
| 708 | 216 |
| 709 | 216 |
| 710 | 216 |
| 710b | 216 |
| 712 | 217 |
| 713 | 218 |
| 714 | 218 |
| 714b | 218 |
| 714c | 182 |
| 715 | 219 |
| 716 | 220 |
| 716f | 184 |
| 717 | 220 |
| 718 | 220 |
| 719 | 221 |
| 720—21 | 221 |
| 721b | 222 |
| 722 | 222 |
| 723 | 223 |
| 723a | 224 |
| 724 | 224 |
| 725—26a | 223 |
| 726b | 224 |
| 726c | 224 |
| 726e | 13 |
| 726n | 228 |
| 727d | 240 |
| 727f | 240 |
| 727m | 240 |
| 728 | 228 |
| 729 | 226 |
| 730 | 229 |
| 731—32 | 156, 157 |
| 733 | 229 |
| 733b | 229 |
| 733c | 229 |
| 734 | 229 |
| 735 | 229 |
| 736 | 229 |
| 736k | 231 |
| 737 | 232 |
| 738 | 233 |
| 739 | 232 |
| 739c | 234 |
| 740 | 234 |
| 741k | 237 |
| 741r | 238 |
| 742a | 245 |
| 742b | 245 |
| 743 | 246 |
| 743a | 246 |
| 743b | 246 |
| 743c | 246 |
| 744 | 246 |
| 745 | 247 |
| 746 | 246 |
| 746b | 246 |
| 747 | 252 |
| 747a—b | 252 |
| 748 | 247 |
| 749 | 247 |
| 749b | 252 |
| 749d | 254, 255 |
| 749e | 255 |
| 750 | 248 |
| 751 | 258 |
| 751c | 257 |
| 752 | 257 |
| 752b | 257 |
| 752c | 258 |
| 752d | 258 |
| 753 | 258 |
| 753a | 259 |
| 753e | 259 |
| 753f | 259 |
| 754 | 260 |
| 755 | 260 |
| 756 | 248 |
| 756c | 249 |
| 757i | 261 |
| 758 | 250 |
| 758c | 245 |
| 759 | 251 |
| 760 | 251 |
| 761 | 262 |
| 762 | 262 |
| 763 | 263 |
| 763b | 262 |
| 763f | 264 |
| 771d | 269 |
| 771dm | 269 |
| 771dn | 269 |
| 771do | 269 |
| 771dob—doc | 269 |
| 771e | 278 |
| 771f | 300 |
| 771g | 301 |
| 772 | 270 |
| 773 | 271 |
| 774b | 270, 274 |
| 775 | 270 |
| 775c | 272 |
| 775d | 277 |
| 776 | 294, 297 |
| 776b | 303 |
| 777 | 294 |
| 777f | 296 |
| 778 | 302 |
| 779 | 306 |
| 780 | 308 |
| 781 | 308 |
| 781b | 310 |
| 781l | 310 |
| 782 | 313 |
| 782a | 313 |
| 782ab | 312 |
| 782b | 309 |
| 783 | 160 |
| 784b | 298 |
| 784e | 298 |
| 785 | 299, 300 |
| 786 | 301 |
| 787 | 298 |
| 787b | 298 |
| 787c | 299 |
| 788 | 271 |
| 789 | 297 |
| 791 | 280 |
| 791d | 302 |
| 791f | 12 |
| 791p | 308 |
| 794 | 301 |
| 794b | 301 |
| 796 | 161 |
| 799 | 15 |
| 799e | 16 |
| 800 | 257 |
| 801 | 17 |
| 802 | 23 |
| 803 | 23 |

| Nr. | S. |
|---|---|
| 803b | 28 |
| 804 | 24 |
| 804d | 25 |
| 805 | 25 |
| 805d | 25 |
| 806 | 25 |
| 807 | 17 |
| 808 | 33 |
| 809 | 34 |
| 810 | 20 |
| 811 | 29 |
| 811c | 29 |
| 844 | 293 |
| 868 | 141 |
| 868b | 140 |
| 868c | 140 |
| 901 | 143 |
| 904 | 144 |
| 904f | 143 |
| 915 | 307 |
| 916 | 145 |
| 1014 | 304 |
| 1020 | 313 |
| 1077 | 289 |
| 1167 | 215 |
| 1168 | 217 |
| 1169 | 216 |
| 1182 | 195 |
| 1186 | 229 |
| 1189 | 241 |
| 1192b | 251 |
| 1193 | 263, 264 |
| 1197 | 261 |
| 1212 | 142 |
| 1217 | 78 |
| 1218 | 78 |
| 1255c | 82 |
| 1267 | 289 |
| 1328 | 291 |
| 1329 | 291 |
| 1330 | 292 |
| 1345b | 217 |
| 1345bd | 217 |
| 1346f | 292 |
| 1377 | 307 |
| 1382 | 290 |
| 1395 | 293, 309 |
| 1395c | 293 |
| 1397 | 305 |
| 1399d | 294 |
| 1399e | 294 |
| 1409o | 296 |
| 1410 | 279 |
| 1411 | 279 |
| 1412 | 279 |
| 1413 | 279 |
| 1413b | 280 |
| 1414 | 280 |
| 1415 | 280 |
| 1417—18 | 281 |
| 1419 | 291 |
| 1420 | 290 |
| 1421 | 281 |
| 1422 | 281 |
| 1423 | 286 |
| 1423b | 284 |
| 1424 | 285 |
| 1425 | 286 |
| 1426 | 286 |
| 1427 | 285 |
| 1428—29 | 287 |
| 1429c | 292 |
| 1429m | 278 |
| 1857 | 16 |
| 1886 | 16 |
| 2249 | 207 |
| 2255 | 307 |
| 2256 | 255 |
| 2257 | 225 |


*Oktav.*


| Nr. | S. |
|---|---|
| 140o | 277 |
| 174s | 169 |
| 180 | 4 |
| 180a | 191 |
| 180b | 191 |
| 180k | 204 |
| 181 | 192 |
| 181c | 193 |
| 181f | 211 |
| 181l | 209 |
| 181ld | 209 |
| 181m | 218 |
| 182 | 219 |
| 183 | 224 |
| 183b | 224 |
| 183h | 230 |
| 184 | 233 |
| 185 | 232 |
| 187 | 247 |
| 188 | 257 |
| 189 | 248 |
| 189o | 259 |
| 190 | 260 |
| 191 | 249 |
| 192 | 261 |
| 192d | 277 |
| 192r | 277 |
| 193 | 299 |
| 194 | 300 |
| 194m | 299 |
| 195 | 299 |
| 195o | 278 |
| 196c | 309 |
| 196e | 310 |
| 196f | 305 |
| 197 | 310 |
| 198 | 310 |
| 198u | 273 |
| 198v | 314 |
| 199b | 314 |
| 199c | 314 |
| 199k | 313 |
| 200 | 313 |
| 200a | 313 |
| 200d | 314 |
| 201c | 10 |
| 201k | 278 |
| 202 | 13 |
| 203 | 14 |
| 246c | 304 |
| 249b | 305 |
| 264o | 288 |
| 264p | 288 |
| 277 | 218 |
| 297 | 211 |
| 301 | 280 |
| 301m | 279 |

## Den Uldallske Samling.

*Folio.*


| Nr. | S. | Nr. | S. | Nr. | S. |
|---|---|---|---|---|---|
| 18 | 301 | 66 | 305 | 183 | 153, 156 |
| 20 | 231 | 70 | 280 | 184 | 180 |
| 21 | 294 | 71 | 281 | 185 | 210 |
| 26 | 293 | 73 | 282 | 186 | 152, 153, 155, 157, 158, 177, 247 |
| 27 | 293 | 74 | 233 | 187 | 207 |
| 28 | 27 | 75 | 24 | 189 | 156 |
| 29 | 293 | 77 | 258 | 189 m | 256 |
| 32 | 299 | 85 | 136 | 190 | 227 |
| 54 | 304 | 92 | 261 | 191 | 156 |
| 55 | 305 | 102 | 284 | 192 | 248 |
| 56 | 305 | 103 | 289 | 193 | 257 |
| 57 | 291 | 105 | 288 | 197 | 15 |
| 58 | 302 | 116 | 288 | | |
| 59 | 305 | 119 | 191 | | |
| 61 | 305 | 125 | 191 | | |


*Kvart.*


| Nr. | S. | Nr. | S. | Nr. | S. |
|---|---|---|---|---|---|
| 267 | 210 | 341 | 271 | 426 | 311 |
| 282 | 293 | 378 | 295 | 439 | 257 |
| 283 | 195 | 382 | 289 | 440 | 261 |
| 286 | 295 | 383 | 289 | 453 | 288 |
| 287 | 295 | 390 | 292 | 464 | 159 |
| 308 | 279, 280 | 399 | 290 | 465 | 257 |
| 309 | 279 | 404 | 270 | 466 | 212 |
| 337 | 300 | 405 | 287 | 467 | 75, 150 |
| 338 | 303 | 407 | 287 | 468 | 196 |
| 339 | 298 | 418 | 19 | 480 | 29 |


*Oktav.*


| Nr. | S. | Nr. | S. | Nr. | S. |
|---|---|---|---|---|---|
| 486 | 302 | 492 | 302 | 496 | 273 |
| 487 | 296 | 493 | 297 | 497 | 212 |
| 488 | 311 | 494 | 303 | 498 | 195 |
| 491 | 224 | 495 | 306 | 503 | 180, 182 |


## Den Kallske Samling.

*Folio.*


| Nr. | S. | Nr. | S. | Nr. | S. |
|---|---|---|---|---|---|
| 26—27 | 274 | 34 | 184 | 43 | 202 |
| 28 | 151 | 35—36 | 154 | 44 | 198 |
| 29 | 160 | 37 | 154 | 46 | 196 |
| 30 | 165, 170 | 39 | 187 | 47 | 202 |
| 31 | 153 | 40 | 188 | 48 | 183 |
| 32 | 153 | 41 | 188 | 49 | 184 |
| 33 | 154 | 42 | 188 | 50 | 210 |

| Nr. | S. |
|---|---|
| 50 | 210 |
| 53 | 165 |
| 54 | 166 |
| 55 | 222 |
| 56 | 230 |
| 58 | 250 |
| 61 | 251 |
| 69 | 144 |
| 71 | 286 |
| 72 | 20 |
| 84 | 136 |
| 87 | 308 |
| 89 | 305 |
| 90 | 308 |
| 99 | 255 |
| 126 | 289 |
| 172 | 207 |


*Kvart.*


| Nr. | S. |
|---|---|
| 211 | 31 |
| 363 | 75, 150 |
| 364 | 173 |
| 365 | 173 |
| 366 | 188 |
| 367 | 200 |
| 368 | 197 |
| 369 | 301 |
| 370 | 217 |
| 371 | 180 |
| 372 | 221 |
| 373 | 155 |
| 374 | 240 |
| 375 | 241 |
| 376 | 156 |
| 377 | 228 |
| 378 | 166 |
| 379 | 256 |
| 380 | 262 |
| 381 | 263 |
| 382 | 297, 303 |
| 383 | 274 |
| 384 | 274 |
| 385 | 273 |
| 386 | 300 |
| 387 | 28 |
| 409 | 289 |
| 410 | 31 |
| 412 | 21 |
| 413 | 287 |
| 432 | 304 |
| 460 | 293 |
| 469 | 265 |
| 499 | 251 |
| 503 | 248 |
| 569 | 280 |
| 577 | 242 |
| 639 | 17 |


*Oktav.*


| Nr. | S. |
|---|---|
| 577 | 242, 246 |
| 666 | 160 |
| 667 | 243, 246 |
| 682 | 279 |

**Langebeks Excerpter,** Nr. 1—303 ..... S. 36—92
**Werlauffs Manuskripter** ..... - 92—118
**C. F. Allens Samlinger** ..... - 118—131

# Forfatterregister.

(Tallene betegne Siden.)


Aabye, C. 311.
Aagaard, M. O. 257.
Abildgaard, Nic. 207.
Abildgaard, Søren. 9, 10, 29, 99, 139, 160, 207, 270.
Abrahamson, F. 303.
Abrahamson, J. N. B. 306, 308.
Adam af Bremen. 3, 4, 151.
Adeler, F. 181.
Alfsen, Peder, (Petrus Adolphus). 11—12.
Allen, C. F. 12, 118—131, 167.
Anchersen, H. P. 145, 212.
Arnholtz, M. C. 209.
Arrøe, N. 42.
August, Henning. 204.

Baden, G. L. 269, 296.
Bagger, H. 194.
Baine, J. 187.
Bakke, M. L. 258.
Balle, N. E. 297.
Bang, F. L. 305.
Bang, O. L., Generalprokurør. 305, 306.
Barnekow, C., Baron. 37.
Bartholin, Thomas Thomesen, sen. 31, 32.
Baurenfeind, G. W. 286.
Beck, Steen. 304.
Becker, T. A. 173.
Begtrup, E. G. 248.
Berntsen, Arent. 300, 301.
Berregaard, W. 182.
Bie, J. 259.
Bilde, Ove. 284, 285.
Bille, H. M. 313.
Bille, Jørgen. 271.
Birch, A. 274.
Birch, Peder. 246.
Bircherod. 217.
Bircherod, Christian Broder. 14.
Bircherod, Jacob. 79, 172, 215, 225, 227, 228, 233, 234.
Bircherod, Jens. 46, 75, 170, 215, 218, 229, 231, 232, 281, 282, 283, 284, 285, 286.
Bircherod, Thomas Broder. 9, 22, 225, 226, 227.
Bjelke, Jørgen. 75.
Bjørn fra Skardsá. 16.
Blichfeld, H. C. 255.
Bloch, J. K. 228.
Bloch, Tønne. 257.
Bondorff, Vilh. 11.
Braband, C. F. 182.
Brahe, Tycho. 56—58.
Brandt, Chr. 151, 170, 182, 188, 194, 229, 232, 233, 292.
Brandt, Enevold. 288.
Brandt, P. 294, 297, 303.
Bredsdorff, Thomas M. 159.
Brekker, Laurentius. 194.
Brinck, S. 308.
Broocman, N. R. 86.
Brunsmann, J. 157.
Bruun. 308.
Bruun, Oluf. 184.
Bruun, Søren. 161, 300.
Bugge, Thomas. 178.
Burman-Becker, J. G. 29, 100, 198, 211.
Busch, J. S. 242.
Bussæus, Andreas. 80, 208.
Bülow, Joh. 106.

Camerer, J. F. 307.
Carstens, A. G. 106, 276.
Carøe, Otto. 209.
Caspergaard, Claus. 250.
Celius, Hans David. 42.

Charly, L. 177.
Christiansøn, Jens. 171, 222.
Clausen, Jac. 241.
Clausen, Jep. 195.
Cramer, C. 275.
Cramer, H. C. 254.
Cucheron, W. 177.

Dalin, J. L. 301.
Dam, Iver. 219.
Danchel, Poul Nielsen. 241.
Dass, Benj. 47.
Dauw, F. J. V. 42, 166, 218, 223, 256, 259, 261, 263.
Deichmann, C. 124.
De la Foubresse. 270.
Deurs, C. van. 209, 278.
Dietrichs, J. H. 276.
Dinesen (Dinusen). 179.
Dinesen, Jørgen, (Oxendorph). 298.
Dorph, P. 127.
Downes, George. 5.
Dreyer, F. C. 213, 214.
Dyrskøt, Peder. 76, 143, 246, 247.

Eggers, M. 309.
Eigtwed, N. 192.
Elandt, J. 176.
Engelstoft, L. 101, 168, 201.
Engelstrup, F. 308.
Ernst, Henrik. 17.

Fabricius, Rud. Ant. 150.
Falch, Peder. 160.
Falsen, C. M. 297.
Fibiger, J. A. 313.
Fiedler, W. 310.
Finckenhagen, J. 197.
Fischer, Clemen. 165.
Fleischer, Esaias. 80, 180.
Flindt, J. P. 230.
Foersom. 11.
Fog, Jens Jørgensen. 222.
Fogh, P. 254.
Fontenay, Admiral. 313.
Foss, Niels. 87, 179.
Friedlieb, Sam. 41.
Friis, Christen. 42.
Friis, Niels. 39.
Förstemann, C. A. 110.

Gadow, G. L. de. 288.
Gallkowsky. 166.
Gebhardi. 270.
Gedde, Christian. 184.
Gedde, S. C. 185.
Geelkerck, J. van. 177.
Gerner, Henrik Thomsen. 161.
Giøe, Henrik. 198.
Giøe, Marcus. 286, 287.
Goelnitz, Abraham. 136.
Gontzov, Anders Hansen. 50, 87.
Gram, Hans. 18, 19, 20, 24, 25, 26, 52, 80, 91, 104, 270.
Grauer, Bartholomæus. 18, 19, 20.
Griffenfeld, P. 292.
Grue, H. H. 178.
Grønborg, O. L. 127.

Hachenberg, P. 140.
Hallman, J. G. 15.
Hammer. 186.
Hammershaimb, F. de. 176, 192.
Hancke, Niels. 246.
Hansen, Rektor. 160.
Hansen, J. 127.
Hansen, Janus (Jens). 21.
Harboe, L. 276.
Hauen, M. 178.
Haugesen. 177.
Haven, M. van. 11.
Haxthausen, F. v. 296.
Heer, Christopher. 176, 228.
Hegelund, Landkonduktør. 298.
Heiberg, Peder Sørensen. 171.
Heide, A. S. 230.
Heider, O. 185.
Heimbach, Wolfg. 185.
Helt, Wilh. 272.
Helverschou. 102.
Hemmingsen, Niels. 81.
Hersleb, Hans Christoffer. 204.
Hersleb, P. 99.
Hertel, C. V. 252, 253.
Hertzholm, Ivar. 283, 285, 286.
Hiorth, L. 168.
Hiøring, A. M. 196.
Hjelmstjerne, Henr. 188.
Hofman, Hans de. 227, 249.
Hojer (Højer, Høyer), Andreas. 15, 87, 109, 112, 188, 191, 274, 278, 279, 305.
Holm, N. 299.
Holm, O. 276.
Holm, Sæmund Magnusen. 16.
Holmand, J. A. 299.
Hoppener, J. A. 23, 144.
Horrebow, Chr. 165, 169.
Huth, General. 306.
Hübertz, J. R. 238.
Hübner, M. 273.
Hæseker, Joh. Jak. 188.
Højer (Teyre?), Lyder. 208.
Hørning. 272.
Høyer, Mourits. 10, 11, 257.

Isenfeld, Nic. 159, 173, 263.
Isfron. 17.

Jacobsen, Oberst. 307.
Jacobsen, P. V. 209, 259.
Jacobæus, H. 283.
Jansen, J. 13.
Jardin, N. H. 193.
Jensen, Lars. 304.
Jernskieg, Michel Hansen. 215, 220.
Jespersen, Niels. 240.
Jespersen, Peder. 287.
Jessen, E. J., (Schardebøl). 112, 165, 166, 167, 170, 173, 181, 183. 184, 308.
Jonge, N. 187.
Jónsson, Vigfus. 34.
Juel, Jens. 27.
Juel, Peder. 134.
Jæger, L. 275.

Kaalund, H. W. 245.
Kaas, F. C. 311.
Kall, Abr. 286.
Kall-Rasmussen, M. N. C. 118.
Kalnein. 310.
Kellinghausen, Andreas. 76.
Ketilsen, M. 34.
Kirchmann, B. C. 134, 135.
Klarup, Chr. 282.
Klevenfeldt, T. 24, 89, 136, 139, 265, 286.
Knesebeck, C. M. 281.
Knoph, H. S. 24, 28, 305.
Knopper, Alb. 263, 264.
Knudsen (Kanuti), Benedict. 263.
Kock, Laurits. 214.
Kofod Ancher. 292.
Kop, J. Henrik. 11.
Kraft, P. 299, 300.
Krag, N. 240.
Kruse, R. H. 243, 255.
Kønig, Andr. 182, 245, 247, 249, 251.

Lang, Knud. 159.
Lange, C. 303.
Langebek, J. 29, 35, 36—92, 100, 103, 104, 160, 170, 177, 184, 210, 248, 270.
Langfeldt, W. 276.
Langmack. 301.
Larsen, J. H. 269, 270.
Lassen, Studiosus. 43.
Lassen, G. F. 99, 100, 211.
Lassen, J. A. 231.
Lassen, Peder. 215.
Laurenberg, Chr. 182.
Lauritsen, Carsten. 20.
Lauritsen, Jesper. 230.
Lerche, Cornelius. 185, 187.
Lerche, Jacob. 231.
Lerche, Vincentz. 90, 289.
Lidén, J. H. 106.
Lidøe, Christopher Jensen. 171.
Lindam, Søren. 10.
Lodberg, S. 42.
Lode, G. v. 288.
Lohmann, Eskel. 281.
Lorentzen, H. P. 197.
Lucoppidan, sen. 39.
Lucoppidan, N. 44, 165, 234.
Lund, N. 87.
Lunge, Hans Andersen. 215.
Luxdorph, B. W., jun. 50, 186.
Lysholm, C. 273.
Lütken, Frederik. 273, 311.
Lütken, O. 274.
Lønborg, Hans. 291.
Lønborg, Hans Hansen. 75.
Løwe, C. F. 276.

Macchabæus, Joh. 81.
Madsen, Emil. 228.
Magens, J. B. 192.
Magnussen, Arne. 85, 86.
Magnussen, Finn. 109, 138.
Magnussen, Gisle. 139.
Major, J. D. 149.
Malmstrøm, H. P. 255.
Malta, B. 295.
Mansa, F. V. 278.
Marie Sophie Frederikke. 107.
Marini, Marino dei. 118.
Markwardt, S. 284, 285.
Marmillod. 182.
Martfelt, Chr. 276, 299.
Matzen, J. B. 196.
Mejer, Johannes, sen. 15.
Mejer, Johannes. 5, 151, 175, 177, 178.
Meyer, H. M. 215.
Molbech, C. 172.
Moldenhawer, D. G. 107.
Moldrup, P. 178, 250, 263.
Moller, O. H. 45, 242.
Moltke, W. v. 178.
Monrath (Monrad), David. 9.
Morville, N. 178.
Moth, Lucas. 281.
Mule, Hans, (Joh. Mulenius). 21, 22, 241.
Munch, Bogholder. 276.
Munck, Niels. 302.
Mylius, P. B. 287.
Møllmann, Bernh. 31.
Mørck, C. L. 184.

Nathanson, M. L. 278.
Neve, Joh. 136.
Nidskov, P. M. 264.
Nielsen, Hans. 196.
Nielsen, Jacob. 38.
Nielsen, L. 101.
Norup. 193.
Nyholm, Chr. Fred. 211.

Olafsson, Jón. 15, 18, 19, 20, 34, 99, 161, 191.
Orslef, Peder Mikkelsen. 171.
Olivarius, Holger Nielsen. 52, 220.
Olufsen, Chr. 276, 277, 299.
Ostenfeld, Christen Erichsen. 262, 263.
Outzen, Nicolaus. 8.
Oxholm, P. L. 178.

Palladius, Petrus. 84.
Paludan, Jens. 214.
Paludan, S. A. 224.
Paludan-Müller, C. 229, 237.
Pauli, Johan Frederik. 90.
Paulli, Simon. 296.
Paulsen, Christian. 233.
Paulsen, Joh. 256.
Pedersen, Christian. 179.
Pedersen, Hans. 138.
Pedersen, Michel. 180.
Pedstrup, Peder Jensen. 159.
Petersen, A. F. 311, 312, 313.
Petersen, Anton. 167, 169, 170, 189, 192, 193, 195, 201, 256, 289, 311.
Petersen, N. M. 5, 16, 34, 141—142.
Petri, Nicolaus. 145.
Plessen, J. L. v. 310.
Pontoppidan, Carl. 197.
Pontoppidan, E., jun. 109, 159.
Povelsen, G. 34.
Pram, Chr. 273.
Proch, Chr. L. B. v. 276.
Pröck, v. 100.

Rabiqueau, Ch. 204.
Rafn, C. C. 101.
Rafn, P. 39.
Rafn, R. 256.
Ramus, J. F. 165, 222.
Ramus, Jonas. 9.
Randulff, Enevold Nielsen. 20.
Ranzau, Henrik. 242.
Rask, R. 109.
Rasmussen, Mads. 132.
Rasmussen, Peder, (Horsens). 300.
Raufn, Rasmus Pedersen. 223.
Recchia (ell. Becchia), Torquato. 119.
Resen, P. J. (ell. P. H.). 40, 152—158, 172, 177, 247, 282, 286.
Reuss, H. A. 279.
Rhumann, J. W. 254, 255.
Rhuus, Christen Lauridsøn. 43.
Rickers, J. H. 310.
Rodsteen, J. 291.
Rogert, Poul. 238—240.
Rogert, Vilh. 246, 247.
Rohde, A. 297.
Rohde, L. J. 313.
Rosendahl, J. C. 210.
Rosenkrantz, Gunde. 291.
Rosenkrantz, Ivar. 291.
Rosenkrantz, Jørgen. 257.
Rosenkrantz, Oluf. 290, 291.
Rosenkreutz. 298.
Rosset, Philippine. 197.
Rostgaard, Fr. 48, 59—75, 77, 144.
Rostock, M. P. 41. 165, 260.
Rüse, Henr. 176, 177.
Rømer, Ole. 27.

Saly. 199.
Schildknecht, J. R. 177.
Schimmelmann, Ernst. 305.
Schive, Peder Pedersen. 253.
Schiøtz, L. 167.
Schlegel, Augusta Amalia. 112.
Schlegel, J. H. 167, 304.
Schnitter, F. v. 309.
Schou, J. H. 106.
Schow, J. H. 181.
Schrøder, Christoffer. 219.
Schrøder, J. 183.
Schroedter, G. 216.
Schumacher, H. C. 114.
Schumacher, P., (Griffenfeld). 103.
Schøning, G. 33, 46, 47, 99, 103, 133.
Schøning, Peter. 106.
Sehested, Hannibal. 58, 121.
Seidelin, K. K. 191.
Seidelin, P. 169.
Sessing, Hans. 26.
Sevel, F. C. 278.
Smid, O. A. 241.
Smidth, O. 100.
Sneedorf, J. S. 280.
Sorterup, Jørgen. 33, 34.
Sparre, Chr. Aug. 225.
Sparre. M S. 261.
Sperling, Otto, sen. 102.
Sperling, Otto, jun. 14, 30, 31.
Stampe, Hans Jensen. 202.
Stampe, Henr. 276.
Steenberg. 43.
Stephanius, St. Joh. 151.
Stibolt, A. 314.
Svane, Joh. 231.
Svansøe, Niels. 3, 151.

Sweistrup, C. 215.
Syv, Peder, (Petrus Septimius). 25, 79, 104, 132.
Sørensen, Jacob. 304.

Tang, A. E. M. 101.
Tautte, J. F. 270.
Teilman, T. R. de. 159.
Teilmann, T. R. 178.
Temler, C. F. 85, 280, 290.
Terpager, Laurids. 249.
Terpager, Peder. 249, 260.
Testrup, C. 169, 179.
Testrup (Thestrup), Chr. S. 249, 251.
Tetens, Peder. 255.
Thaarup, F. 277.
Thaarup, Niels. 243.
Thestrup, F. S. Schack Mathiesen. 165.
Thestrup, Frants (de). 252, 258, 294, 299.
Thim, G. S. 194.
Thorkelin, G. 103.
Thorlacius, S. 102, 103.
Thorlaksson, Markus. 16.
Thorning, A. 11.
Thornborg, Andr. 286.
Thott, O. 275.
Thun, Peder. 21.
Thura, Albert. 246.
Thura[h], L. de. 158, 159, 241.
Top, H. P. 24.
Trojel, H. J. 165.
Tscherning, Andr. 310.
Tscherning, P. 290.
Tyrholm, Michael. 13.
Tønsen, K F. 77.

Uldall, P. 279.
Ulfeld, Leonora Christina. 51.
Unna, Gerardus de. 194.
Urne, Axel. 300.
Urne, Joh. Chr. 26, 168, 224.
Urop, Axel. 178.
Ussing, Frederik Algreen. 207.

Vallensbæk, Henrik. 197.
Vedel (Vellejus), A. S. 33, 57, 79, 250.
Vedel, S. A. 86.
Vedel Simonsen. 238.
Velschow, H. M 25, 269, 278.
Venusinus, Jon Jacobsen. 145.
Verner, Clemen. 241.
Vernier, Cl. Ch. 204.
Viborg, Hans Jensen. 155, 221, 222.
Vidalin, P. 283.
Vinde, Hans. 11.
Vinstrup, P. 81.
Voss, C. E. 25.

Wadskiær, C. F. 263, 280
Wamberg, N. 274.
Wandel, Bagge. 168, 178.
Wasserschleben. 199.
Watzdorff, v., Greve. 75, 150.
Weber, Registrator. 159.
Weber, F. C. 284.
Wedderkinch, Henrik. 10, 11.
Weidemann, Claus. 240.
Wendelboe. 127.
Werlauff, E. C. 12, 92—118.
Wiedewelt, J. 199.
Wielandt, J. 282.
Wiering, P. W. 276.
Wieselgren, P. 140.
Wiimh, P. L. 276.
Willumsen, Peter. 276.
Wilster, Peter Jakob v. 7, 178.
Winckelmann, Joh. Just. 12.
Wind, Jørgen. 304.
Windekilde, Knud. 271, 272.
Winslow, Hans Hansen. 44.
Winsløw, Claus Jacobsen. 76.
Wintmølle, Jens Mortensen. 160.
Wolf, O. H. 298.
Worm, Jens. 160, 253.
Worm, Mathias. 260.
Worm, Ole, sen. 14, 15, 17, 18, 56 191, 208.
Worsøe 41.
Wøldike, Christopher. 42.

Yoldi, Greve. 277.

Zuber, Franz. 199.

## Rettelser.

S. 14, L. 2 f. n.: Ms.-Sml., O. Worm, læs: Ms.-Sml. O. Worm.
- 31, - 15 f. n.: F. Bartholini, læs: T. Bartholini.
- 86, - 10 f. n.: ubesr., læs: ubeskr.
- 110, - 11 f. n.: topographiske, læs: typographiske.
- 137, - 2 f. n: Fanciscus, læs: Franciscus.
- 139, - 16 f. o.: numerede, læs: numererede.
- 232, - 19 f. n.: Gl. kgl. Sml.. 3166, læs: Gl. kgl. Sml., 4., 3166.
- 238, - 7 f. o.: Gl. kgl. Sml., 3165, læs: Gl. kgl. Sml., 4., 3165.
- 271, - 17 f. o.: Thott, 4., Fol., læs: Thott, Fol.

SANDER ELM